

Acholi: Bible for 1 Corinthians, 1 John, 1 Peter, 1 Thessalonians, 1 Timothy, 2 Corinthians, 2 John, 2 Peter, 2 Thessalonians, 2 Timothy, 3 John, Acts, Colossians, Ephesians, Galatians, Hebrews, James, John, Jude, Luke, Mark, Matthew, Philemon, Philippians, Revelation, Romans, Titus
Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Matthew

Chapter 1

¹ Magi aye gubedo kwaro Yecu Kricito, Lakwar Daudi, lakwar Abraim. ² Abraim onywalo Icaka, Icaka onywalo Yakobo, Yakobo onywalo Juda ki omegine. ³ ka donj Juda ki Tamar gunywalo Perej ki Jera, ci Perej onywalo Kejeron, Kejeron onywalo Aram; ⁴ Ci Aram onywalo Aminadab, Aminadab onywalo Nakucon, ka Nakucon onywalo Calmon; ⁵ Calmon ki Rakab gunywalo Boaj, ci Boaj ki Ruth gunywalo Obed, ki Obed onywalo Yece; ⁶ ka yece onywalo kabaka Daudi. Daudi ki dako pa Uria gunywalo Solomon. Daudi ki dako pa Uria gunywalo Solomon. ⁷ Ci Solomon onywalo Rekoboam, Rekoboam onywalo Abija, Abija onywalo Aca; ⁸ Aca onywalo Yekocapat, Yekocapat onywalo Joram, Joram onywalo Ujia. ⁹ Ujia onywalo yocam, Yocam onywalo Akaj, Akaj onywalo Kejekia; ¹⁰ Kejekia onywalo Manace, Manace onywalo Amoc, Amoc onywalo Yocia; ¹¹ Yocia onywalo Yekonia ki omegine, i kare ma giterogi woko kwede i Babilon. ¹² Lacen ma onono donj giterogi woko i Babilon, Yekonia onywalo Cealtiel, ci Cealtiel onywalo Jerubabel; ¹³ Jerubabel onywalo Abiud, ka Abiud onywalo Eliakim, Eliakim onywalo Ajor; ¹⁴ Ajor onywalo Jadok, Jadok onywalo Akim, Akim onywalo Eliud. ¹⁵ Eluid onywalo Eleajar, Eleajar onywalo Matan, Matan onywalo Yakobo; ¹⁶ Yakobo onywalo Yucepu cwar Maliam mubedo min Yecu ma gilwono Kricito-ni. ¹⁷ Kit meno kwaro ducu ma yam ginywalogi cakke ki i kom Abraim o kwede i kom Daudi, ducu onono welgi romo apar wiye anwen, dok cakke ki i kom Daudi o wa i kare ma yam giterogi kwede i Babilon, onono romo kwaro apar wiye anwen, dok cakke i kare ma giterogi kwede i Babilon o kwede wa i kom Kricito romo kwaro apar wiye anwen. ¹⁸ Man aye obedo kit ma yam ginywalo kwede Yecu Kricito. I kare ma minne Maliam Yucepu donj ocunu oye, ma peya kingi orwatte, ginono ni Maliam tye ki ic pa Cwiny Malej. ¹⁹ Cware Yucepu yam onono obedo dano ma kite atir, pe omoto ni eket lewic i wi Maliam; ento onono mito ni eryem woko linlin i munj. ²⁰ Ento i kare ma onono Yucepu pud tye ka lwodo lok meno ki i cwinye, cutcut lamalaika pa Rwot onen bote i wanj lek, kun wacce ni, “Yucepu, lakwar Daudi, pe ilwor kwanyo Maliam me bedo dakoni, pien ic ma en tye kwede-ni obedo ic pa Cwiny Malej. ²¹ En binywalo latin awobi, ibicako nyinje Yecu, Pien bilaro dano ki i balgi.” ²² Lok man ducu otimme wek lok pa Rwot ocobbe kakare kit macalo yam oloko i dog lunebi ni. ²³ “Nen, nyako mo ma peya onoyo laco biyac, binywalo latin ma laco, gibicako nyinje Emmanuel”—te lokke ni, Lubanja tye kwedwa”. ²⁴ I kare ma Yucepu oco ki i wanj nino, otimo kit macalo lamalaika pa Rwot ocike kwede; okwanyo dakone otero bote, ²⁵ ento pe obedo kwede, nio wanj ma ginywalo latin, ci ocako nyinje Yecu.

Chapter 2

¹ Ka donj ginywalo Yecu i Beterekem ma i Judaya i kare me loc pa kabaka Kerode, nen, luryeko mogo ma gua yo tunj wokcenj gubino i Jerucalem, kun gipenyo ni, ² “En latin ma ginywalo me bedo kabaka pa Lujudaya-ni tye kwene? Pien onono waneno lakalatwene yo tunj wokcenj, ci man wabino ka wore.” ³ I kare ma kabaka Kerode owinyo lok man, cwinye opoto matek, kadi wa jo Jerucalem bene ducu cwinygi opoto matek. ⁴ Pi meno omiyo kabaka Kerode ocoko ajwagi madito ki lupwony-cik me rokgi ducu, ci openyogi ni, “Kricito mono gibinywalo kwene?” ⁵ Jo-nu gudokke iye ni, “I Beterekem ma i Judaya, pien lanebi yam ocoyo ni, ⁶ ‘In Beterekem i lobo me Juda, in pe itidi twatwal ki i kin luloc me Juda; pien laloc bia ki i in, en aye ma biloyo jona jo Irael.’” ⁷ Ci Kerode olwono luryeko i munj, guniane kun gititte kare ma lakalatwe onen iye. ⁸ Ka donj ocwalogi me cito i Jerucalem kun waco botgi ni, “Wuciti wupeny lok kom latin man maber kikore, ce ka wunone ci wudwokka lok, wek an bene acit awore.” ⁹ I kare ma donj guwinyo lok pa kabaka, gucito ki yogi ci guneno lakalatwe ma yam konj guneno yo tunj wokcenj ca otelo nyingi, obino ocunj ki malo wa i kabedo ka ma onono latin-nu tye iye. ¹⁰ Ka guneno lakalatwe meno, cwinygi obedo yom adada. ¹¹ Ka gudonyo i ot, ci guneno latin kacel ki minne Maliam cutcut guryebbe piny guwore. Gugonyo yecgi ma onono tye iye lonyo madwonj, ci gumiye mot, jabu ki odok luban ki murra. ¹² Lacen Lubanja ocikogi ni pe gudok cen ki negi bot Kerode, ci gudok tugi donj kun gilubo yo mukene. ¹³ I kare ma luryeko gucito woko, ci lamalaika pa Rwot onen bot Yucepu i wanj lek kun wacci, “A malo, kwany latin ki minne, rinj ilar kwedgi Ejipt, ci wubed kunnu nio wanj ma awaco lok botwu, pien Kerode donj cok yenyo latin man wek enek woko.” ¹⁴ Ci Yucepu oa malo okwanyo latin ki minne ki dyewor, ocito kwedgi i Ejipt; ¹⁵ gubedo kunnu nio ka Kerode oto. Lok man otimme wek lok ma yam Rwot oloko ocobbe kakare, ma yam olok ki i dog lanebi ni, “Yam alwono Woda nia ki i Ejipt.” ¹⁶ I kare ma Kerode donj onianj ni luryeko gutimo ryeko i kome, akemo omake matek twatwal, ci ocwalo dano guneko litino co woko ducu ki i Beterekem kacel ki i kabedo ducu murumo kenyo, cakke ki i kom litino me mwaka aryo dok kwede piny, kun poro ki kare ma yam luryeko guniane pire ca. ¹⁷ Man omiyo lok ma yam lanebi Jeremia oloko ocobbe kakare ni, ¹⁸ “Koko owinnye ki i Rama, kumo ki koko lyel; Lakeri onono kok pi litinone. Okwero woko ni pe myero gikwe cwinye, pien litinone donj gipe.” ¹⁹ I kare ma donj onono Kerode oto woko, lamalaika pa Rwot onen bot Yucepu i wanj lek ki i Ejipt, kun wacce ni, ²⁰ “A malo, kwany latin ki minne, ci idok kwedgi cen i lobo Irael, pien jo ma onono nene gimito neko latin-ni donj guto woko.” ²¹ Ci Yucepu oa okwanyo latin ki minne odok kwedgi cen i lobo Irael. ²² Ento ka Yucepu owinyo ni Arkelao aye donj tye ka loc i Judaya ma ka wonne Kerode, omiyo lworu omake me dok kunnu; ento Lubanja ocike i wanj lek omiyo owoto ocito i Galilaya. ²³ En ocito obedo i ganj ma nyinje Najaret, wek gin ma yam lunebi guloko ocobbe kakare ni, “Gibilwone ni Lanajaret.”

Chapter 3

¹ I kare meno Jon Labatija obino kun tito lok i tim me Judaya, ² kun wacci, “Wunuti, pien ker me polo donj onyiko cok.” ³ Pien man aye dano ma yam lanebi Icaya otito pire ni, “Dwan dano mo ma danje i tim ni, Wuger yo pa Rwot, wutir yone ocunj atir.” ⁴ Jon yam onono ruko bonjo yer kinaga, kun tweyo pyere ki del, onono camo bonyo ki moo kic ma i tim. ⁵ Onono pol dano gia ki i Jerucalem, ki lobo Judaya ducu, ki lobo ducu ma tye cok ki Jordan, gimol gibino bote. ⁶ Gituco balgi, ci en batijagi i kulu Jordan. ⁷ Ento i kare ma en oneno Luparicayo ki Lucadukayo gibino kun gimito ni en ebatijagi, owaco botgi ni, “Wun litino twol ororo, aya ma owaco botwu ni myero wuriwoko ki i akemo pa Lubana ma mito bino-ni?” ⁸ Donj wuti gin ma nyuto ni wunuti i kom balwu, ⁹ pe dok wucak tamo ni, ‘Watye ki kwarowa Abraim.’ Konj wunen awaco botwu ni, Lubana tye ki twero me miyo gwenj magi olokke odok likwayo Abraim. ¹⁰ Kombeddi donj giketo latonj woko i lwit yadi, yat acel acel ma pe nyak nyige mabeco, gitonjo gireto woko piny, ci gibolo woko i mac. ¹¹ “An abitijawu ki pii pi nyuto ni donj wunuti woko i kom balwu, ento nat ma bino luba-ni tek kata woko; pe amyero me mako war tyene. En bibatijawu ki Cwiny Malen, dok ki mac bene. ¹² Oderone me pyeto bel tye i cinje, en biyubo larone woko maber, ci cok kalle dilo i dero, ento cuje en biwanjo woko ki mac ma pe to.” ¹³ Yecu oa ki i Galilaya obino bot Jon i dog kulu Jordan, wek Jon obatija en. ¹⁴ Jon onono mito kwero woko, owaco bot Yecu ni, “Amito in aye ibatija an, ento in dok ibino bota ni an aye abatija in?” ¹⁵ Ento Yecu odokke iye ni, “Wek konj donj obed kumeno kombeddi, pien porre botwa me cobo gin ducu ma tye atir.” ci Jon oye lokke. ¹⁶ I kare ma donj gityeko batija Yecu, ci en okatti woko ki i pii oyotoyot; cutcut polo oyabbe, ci oneno Cwiny Malen pa Lubana ma bino kun lyanne piny macalo akuri, ci opye i kome. ¹⁷ Ci dwan ocako winnye ma a ki i polo ma wacci, “Man aye Woda ma amare, ma cwinya yom i kome.”

Chapter 4

¹ Cutcut Cwiny Malen otero Yecu wa i tim wek Catan obite. ² Ci Yecu ori kec nino pyeranwen dyecen ki dyewor, ka lacen kec ocako neke. ³ Labit dano obino ci owacce ni, “Ka in i Wod pa Lubana, wac ki godi magi gulokke gudok kwon.” ⁴ Ento Yecu odok iye ni, “Yam gicoyo ni, ‘Dano pe bibedo kwo ki kwon keken, ento bedo kwo ki lok ducu ma a ki i dog Lubana.’” ⁵ Catan dok otere i ganj malen, ci ocibe ocunj i wi labila ot pa Lubana, ⁶ ci owacce ni, “Ka in i Wod pa Lubana. konj ia ki malo kun ipoto piny pien yam bene gicoyo ni, ‘En biciko lumalaikane piri,’ dok bene ni, ‘Gibijoli ki cingi, wek pe iyok tyeni i kom got.’” ⁷ Yecu dok ogamo doge owacci, “Yam bene gicoyo ni, ‘Pe iom i Rwot Lubanani.’” ⁸ Catan dok otere malo i wi got mabor adada, ci onyutte ker ducu ma i wi lobo ki deyogi ducu. ⁹ Ci Catan owacce ni, “Magi ducu abimiyo boti, ka iryebbe iwora.” ¹⁰ Ci Yecu owacce ni, “Nyik icit cen, Catan, pien yam gicoyo ni, Wor Rwot Lubanani, dok bene iti pire keken.” ¹¹ Cutcut Catan oweke, ci lumalaika gubino gukonye. ¹² Cutcut ka Yecu owinyo ni gimako Jon gitweyo woko i mabuc, oa obino i Galilaya; ¹³ oweke Najaret, ci ocito obedo i Kapernaum ma tye i dog nam, i lobo Jabulon ki Naputali. ¹⁴ Wek lok ma yam lanebi Icaya oloko ocobbe kakare ni, ¹⁵ “Lobo Jabulon ki lobo Naputali, yo tunj i nam, loka Jordan, Galilaya pa Lurok. ¹⁶ Jo ma yam gibedo i piny macol donj guneno dero cenj madit, jo ma yam gibedo i lobo ki i tipo me to, cenj donj otuc woko omenyogi.” ¹⁷ Cakke i kare meno Yecu ocako tito lok kun wacci, “Wunuti, pien ker me polo donj onyiko cok.” ¹⁸ I kare ma Yecu obedo ka wot kun rabo dog nam Galilaya, ci oneno omego aryo, Cimon ma gilwonjo Petero ki ominne Anderiya, ka gitye ka bolo obwo recgi i nam; pien onono gin lumak-rec. ¹⁹ Ci olwonjogi ni, “Wubin wulub kora, ci an abimiyo wudoko lumak dano.” ²⁰ Ci cutcut gutugi weko obwogi, gulubo kore. ²¹ Ka dok owoto anyim manok, ci oneno omego mukene aryo, Yakobo ki ominne Jon, gin awobe pa Jebedayo, ma onono gitye i yeya kacel ki wongi Jebedayo ka kubo obwo recgi, ci olwonjogi. ²² Cutcut gutugi weko yeya ki wongi Jebedayo, ci gulubo kore. ²³ Yecu owoto orumo lobo Galilaya ducu, kun pwonyo i kacokkegi, dok bene onono tito lok me kwena maber me ker pa Lubana, ocanjo bene kit two ducu ki kit goro ducu ki i kin dano. ²⁴ Mumiyo nyije oywek i lobo Ciria ducu, ci dano gukelo jo ducu ma komgi lit bote, jo ma gitwo kit two mapatpat ki jo ma arem obwoyogi, jo ma tye ki cen maraco, jo ma twoyo two alili, ki jo ma twoyo two akweya, ci en ocanjogi. ²⁵ Lwak dano mapol ata ma gua ki i Galilaya, Dekapoli, Jerucalem, Judaya ki loka Jordan ducu gulube.

Chapter 5

¹ Yecu ka oneno lwak, ci oito woko malo i wi got, ka donj obedo piny, ci lupwonnyene gucito bote. ² Ocako pwonyogi kun wacci, ³ “Gitye ki gum jo ma ginjejo ni gin lucan i lok me cwiny, pien ker me polo meggi. ⁴ “Gitye ki gum jo ma kumo, pien gibikweyo cwinygi. ⁵ “Gitye ki gum jo ma mwol, pien gibileyo lobo doko meggi. ⁶ “Gitye ki gum jo ma kec ki orwo pii nekogi pi bedo jo ma kitgi atir, pien gibimiyo giyen. ⁷ “Gitye ki gum lukica, pien gin bene gibitimo kica botgi. ⁸ “Gitye ki gum jo ma cwinygi len, pien gin aye gibineno Lubana. ⁹ “Gitye ki gum jo ma kelo kuc, pien gin aye gibilwonjogi ni litino pa Lubana. ¹⁰ “Gitye ki gum jo ma giketo ayelayela i komgi pi bedo jo ma kitgi atir, pien ker me polo meggi. ¹¹ “Wutye ki gum ka dano njalowu, kun giyelowu ma giwaco kit lok ducu maraco gobagoba i komwu pira. ¹² Wupwo, cwinywu obed yom atika, pien bakacic ma gibimiyowu me pwoc dit, tye i polo, pien lunebi ma yam gukwonjo nyimwu dano guketo ayelayela i komgi kit meno.” ¹³ “Wun wukado me lobo; ento kado ka donj odoko bot, ci gibitimo ninjinj wek dok odok mit? Konnye donj nonjo pe, myero giony woko dano onyon. ¹⁴ “Wun wucen me lobo. Ganj ma gigeri i wi got pe twero kanne. ¹⁵ Dok pe gicwinyo tara me auma ki aduku, ento gicibo i wi okar, ci lyel caro piny bot jo ducu ma tye i ot. ¹⁶ Wun bene wubed jo ma menyo piny calo tara bot dano, wek gunen tic mabeco ma wutiyo ci gumi deyo bot Wonwu ma tye i polo. ¹⁷ “Pe wutam ni an abino ka genjo dano ni guwek lubo cik ki lok pa lunebi woko; pe abino ka genjo dano lubogi, ento me cobogi acoba. ¹⁸ Ada awaco botwu ni, nio wanj ma polo ki lobo bitum woko, latin ton mo acel, kadi ki nukuta mo acel me cik pe birwenyo, nio ka lok

ducu ocobbe kakare.¹⁹ Pi meno, dano mo ma bimiyo cik mo acel ki i kom cik magi doko yogoyogo, kun pwonyo ki dano kit meno, gibilwono ni en dano matidi i ker me polo; ento nat ma gwoko cik magi, kun pwonyo ki dano, gibilwono ni en dano madit i ker me polo.²⁰ Pien awaciwu ni, ka pe kitwu obedo atir makato kit lupwonyo cik ki pa Luparicayo, ci pe wubidonyo i ker me polo.²¹ “Don wuwinyo lok ma yam giwaco bot jo macon ni, ‘Pe ineki; nat ma oneko dano gibilolo kop i kome.’²² Ento an awaco botwu ni nat mo ka kiniga omako i kom ominne gibilolo kop i kome; dano ma yeto ominne gibitero i Lukiko, ki nat ma biwaco ni, ‘In lami’ gibibolo woko i mac me Geena.²³ Pi meno, ka ikelo motti bot Lubana, ma itye ka tyerone i kom keno tyer, ka ce ipo ni omeru onono tye ki lok mo i komi,²⁴ ci myero iwek motti kunnu i nyim keno tyer, ci idok cen; mukwono kon wumer wuribbe ki omeru, ka lacer don idwogi ityer motti.²⁵ Mak larem woko oyotoyot ki nat mudoti, i kare ma pud wutye ka wot kwede i yo wucito i lukiko, wek dano mudoti-ni pe oteri i nyim lanolkop, ci lanolkop bimiyo bot lakur-piny, ci teri tweyi woko i mabuc.²⁶ Ada awacci ni, pe ibikatti woko ki kunnu, nio ka iculo ducu, ma wi cente mo pe orem.²⁷ “Don wuwinyo ka yam giwaco ni, ‘Pe itim abor.’²⁸ Ento an awaco botwu ni, dano mo ma neno dako ce paro ni ebed kwede, meno nono don otimo abor woko kwede ki i cwinye.²⁹ Ka ce wani tun lacuc aye ma miyo ipoto i bal, kol ci ibol woko ka mabor; pien bedo ber ka dul komi mo acel orwenyo, kato ma kono gibolo komi woko kulu i Geena.³⁰ Ka ce cini ma lacuc aye miyo ipoto i bal, ton injun ibol woko; pien bedo ber ka dul komi mo acel orwenyo, kato ma kono gibolo komi woko kulu i Geena.³¹ “Yam giwaco ni, ‘Dano mo ma ryemo dakone, myero omiye waraga me keto nyom.’³² Ento an awaco botwu ni, dano mo ma ryemo dakone, kono pi lok me tim me tarwan keken, nono don omiyo dako-nu odoko latim abor; dok dano ma onyomo dako ma cware oryemo nono otimo abor.³³ “Dok bene yam wuwinyo lok ma onono giwaco bot jo macon ni, Pe ikwon kwon goba, ento cob kwonni ducu bot Rwot.³⁴ Ento an awaco botwu ni, Pe myero wukwon kwon mo kadi ki acel, kadi ki nyin polo, pien meno komker pa Lubana,³⁵ nyo ki nyin lobo, pien meno kom me teno tyene, nyo kadi ki nyin Jerucalem, pien meno gan pa Kabaka madit.³⁶ Dok bene pe ikwon kwon ki wii, pien in pe itwero loko yer wii mo acel doko matar nyo macol.³⁷ Ento wuwek lokwu obed ni ‘Iyo’ nyo ‘Pe’; gin mukene makato lok man nono oa ki bot Larac.³⁸ “Don wuwinyo yam ka giwaco ni, ‘Wan giculo ki wan, lak giculo ki lak.’³⁹ Ento an awaco botwu ni, Pe icul kwor i kom dano mo ma otimo gin marac i komi. Ka ce nat mo onono lemi tun lacuc, lok bote lemi tun lacam wek onono bene.⁴⁰ Dok ka ce nat mo mito pido kwedi ni wek eter kotini, ci miye kanyini bene.⁴¹ Ka ce dano mo odiyi tektek ni itin yecce icit kwede i wot me mairo acel, wot kwede wot me mairo aryo.⁴² Ka dano mo olegi gin mo ci myero imiye, dok bene pe myero ikwer pi den bot nat ma mito deno jami ki boti.⁴³ “Dok wuwinyo bene ka yam giwaco ni, ‘Mar lawoti ento ikwer lakworri.’⁴⁴ Ento an awaco botwu ni, Wumar lukworwu, dok bene wuleg Lubana pi jo ma keto ayelayela i komwu,⁴⁵ wek wudok litino pa Wonwu ma tye i polo. Pien en miyo cenje tuc bot jo maraco ki jo mabeco bene, dok miyo kot cwer bot dano ma kitgi atir, ki bot jo ma pe kitgi atir bene.⁴⁶ Pien ka wumaro jo ma marowu keken, ci wubinono iye kit pwoc ano? Lujog-mucoro kono pe gitimo kit meno?⁴⁷ Ka ce imoto utmegini keken, ci nono itimo gin ano maber makato jo mukene? Lurok ma pe ginoyo Lubana-ni bene pe gitimo kit meno?⁴⁸ Wubed jo ma bal mo pe i komwu, kit macalo Wonwu ma tye i polo bal mo pe i kome-ni.

Chapter 6

¹ “Wugwokke, pe wunyut kitwu ma atir i nyim dano ni wek gunenwu. Ka wutimo kumeno ci pe wubinono bakacic mo ki bot Womwu ma tye i polo.² “Tye kuman, ka ikonyo lucan pe ikut tum, macalo lugoba mogo gitimo i kacokke ki i yo-gu, ni wek dano opakgi. Ada awaco botwu ni, don gutyeko gamo bakacic woko.³ Ento in ka imiyo kony bot lucan, pe iwekcinji ma lacam onje gin ma cini ma lacuc timo,⁴ wek imi kony bot lucan i mun; ento Woru ma neni i mun bimiyo bakacic.⁵ “Dok ka wutye ka lego Lubana, pe wubed calo jo ma lugoba, pien gimaro lego Lubana kun gicun acuna i kacokke ki i anaka naka yo-gu ducu, ni wek dano onengi. Ada awaco botwu ni, gin don gutyeko gamo bakacicgi woko.⁶ Ento ka ilego, cit idony i kikicani ci ilor doggola woko, ka ileg Woru ma tye i mun; ci Woru ma neni i mun-ni bimiyo bakacic.⁷ “Ka wutye ka lega pe wudur lwak lok mapol kit macalo Lurok ma pe ginoyo Lubana gitimo-ni; pien gitamo ni Lubana winyo legagi pi lwak lok mapol ma giduro-ni.⁸ Pe wubed calo gin, pien Wonwu neyo gin ma wumito ma nono peya wupenye.⁹ Don wuleg kit man ni, ‘Wonwa ma tye i polo, giwor nyini malen.¹⁰ Ker meri obin; giti gin ma imito i lobo kit ma gitiyo i polo.¹¹ tin camwa me tin.¹² Iwek balwa, macalo wan waweko bal pa dano ma gibalo hotwa.¹³ Pe iterwa i abita, ento ilarwa bot Larac. Pien ker ki tek ki deyo obedo meri matwal. Amen’.¹⁴ Ka wutimo kica bot dano pi balgi, ci Wonwu ma tye i polo bene bitimowu kica;¹⁵ ento ka pe wutimo kica bot dano pi balgi, ci Wonwu ma tye i polo bene pe bitimowu kica pi balwu.¹⁶ “Ka wuri kec pe wubed macalo lugoba ma wangi nono olwal woko, pien gibalo wangi kit meno ni wek dano onen ni gitye ka ri kec. Ada awaco botwu ni, don gutyeko gamo bakacicgi woko.¹⁷ Ento ka wuri kec, wuwir wiwu woko ki moo, ci wulwok wanwu woko bene,¹⁸ wek dano pe gunen ni wutye ka ri kec, ento Wonwu ma tye i mun aye onen; en Wonwu ma nenowu i mun bimiyowu bakacic.¹⁹ “Pe wukan lonyo piwu kenwu i lobo, ka ma nyenye ki nyal gibalo woko, dok ka ma lukwo gibino gituro ot ci gikwalo woko.²⁰ Ento wukan lonyo piwu kenwu i polo, ka ma nyenye ki nyal pe gibalo, dok ka ma lukwo pe bino gituro ot ci gikwalo.²¹ Ka ma lonyowu tye iye cwinywu bene bedo iye.²² “Tara me kom aye wan. Ka ce wani bal mo pe iye, ci komi kulu bibedo len.²³ Ento ka ce wani tye ki bal mo i kome, ci komi kulu bibedo i colpiny. Don ka leno ma i ii-ni odoko col, ci colle don bedo rom mene!²⁴ “Pe tye dano mo ma twero tic ki rwodi aryo; pien bikwero nat acel ci maro mukene-ni, nyo himoko i kom nat acel, ci cayo nat mukene-ni. Pe wutwero tic pi Lubana ka dok wutiyo pi lim bene.²⁵ “Pi meno awaco botwu ni, pe wubed ki tam mapol pi kwowu, ni wubicamo ano, nyo ni wubimato ano, nyo pi komwu, ni wubiruko ano. Kwo pe pire tek kato cam? Ki kom kono pe pire tek kato ginaruka?²⁶ Kon wunen winyo me

polo; pe gicoyo kodi dok bene pe gikayo, pe bene gidilo cam i dero, ento Wonwu ma tye i polo pud pitogi. Wun pe piwu tek kato pigi woko? ²⁷ Donj aña i kinwu ma twero medo mwaka acel i kom kwone pi bedo ki tam mapol? ²⁸ Piño wubedo ki par mapol pi ginaruka? Konj wutam pi lenja me tim, kit ma gidonjo kwede. Pe giwiyo uci, dok bene pe gicweyo bonjo; ²⁹ ento pud amedde ki waco botwu ni, kadi bed Solomon orukke ki deyone ducu, ento pe orukke macalo mo acel i kingi. ³⁰ Ka ce Lubanja ruko lum ma i tim kit meno, ma bedo tye pi nino ma tin keken, ento diki inonjo gibolo woko i keno, ci en pe birukowu makato, wun jo ma niyewu nok? ³¹ Pi meno pe wubed ki par mapol kun wuwacci, ‘Wabicamo anjo?’ nyo ni, ‘Wabimato anjo?’ nyo ni, ‘Wabiruko anjo?’ ³² Pien Lurok gitye ka yenyo jami magi ducu; Wonwu ma tye i polo njeo bene ni wumito jami magi ducu. ³³ Ento konj wukwonj keto cwinywu i kom kerre, ki nonjo kit ma atir ma en tye kwede, ci jami magi ducu gibimedo botwu. ³⁴ Pe wubed ki par mapol pi nino ma diki, pien nino ma diki biparo pire kene. Wuwek can me nino acel acel otum ki ninone.

Chapter 7

¹ “Pe wunjol kop i kom jo mukene, wek wun bene pe ginjol kop i komwu. ² Pien kop ma wunolo-ni bene gibinolo i komwu, dok gin ma wupimo kwede jami, en aye doki gibipimo kwede jami botwu. ³ Piño ineno cuñ kal ma tye i wanj omeru, ento dul yat ma tye i wanj in kikomi pe ineno? ⁴ Nyo itwero waco bot omeru ninñin ni, ‘Wek akwany cuñ kal ma tye i wanj-ni woko’ kun in bene dul yat tye i wanj? ⁵ In lagoba, konj ikwonj kwanyo dul yat ma tye i wanj-ni woko, ci miyo donj ineno piny maber me kwanyo cuñ kal ma tye i wanj omeru ca. ⁶ “Pe myero wunywak jami malen ki jo ma pe guye Lubanja. Pien gibilokke gilwenyo i komwu. Man nonjo rom macalo bolo kidi mo me wel i nyim opego, ma gibinyono megì anyona ki tyengi woko-ni. ⁷ “Wulegi, ci gibimiyo botwu; wuyeny, ci wubinonjo; wudwonj doggola ci gibiyabo botwu. ⁸ Pien dano ma lego gimiye, ki ñat ma yenyo bene nonjo, ki ñat ma dwonjo doggola bene gibiyabo doggola bote. ⁹ Aña i kinwu ma won latin, ma ka latinne olege ni omiye kwon, ci bimiye gwen? ¹⁰ Nyo ka olege ni omiye rec, ci bimiye twol? ¹¹ Donj ka ce wun jo maraco wunjeyo miyo mot mabeco bot litinowu, ci Wonwu ma tye i polo pe bimiyo jami mabeco makato ducu bot jo ma lege! ¹² Kit gin ducu ma wumito ni dano gutim botwu, wun bene wutim botgi kit meno; pien man aye tyen lok me cik pa Moses ki me pwony pa lunebi. ¹³ “Wudony ki i doggola madin, pien doggola ma tero dano i to lac, dok yone gipiro maber, dok jo ma donyo ki iye pol. ¹⁴ Pien doggola ma tero dano i kwo din, ki yone bene rac, dok jo ma nonjo yo meno ginok. ¹⁵ “Wugwokke i kom lunebi ma lugoba, ma gibino botwu ma gurukke woko calo romi, ento ki i cwinygi nonjo gitye calo orudi muwor. ¹⁶ Wubinjeoyi i kom kitgi. Gitwero pwono olok ki i kom yat okuto, nyo nyig oduro ki i kom yat tworo? ¹⁷ Kit meno, yat maber nyako nyige mabeco, ento yat marac nyako nyige maraco. ¹⁸ Yat maber pe twero nyako nyige maraco, ki yat marac bene pe twero nyako nyige mabeco. ¹⁹ Kit yat ducu ma pe nyako nyige mabeco gitonjo ci gibolo woko i mac. ²⁰ Kit meno wun bene wubinjeoyi i kom kitgi. ²¹ “Pe dano ducu ma gilwonja ni, ‘Rwot, Rwot’ aye gibidonyo i ker me polo, ento ñat ma tiyo gin ma Wora ma i polo mito. ²² I nino meno jo mapol biwaco bota ni, ‘Rwot, Rwot, yam pe watito lok pa Lubanja i nyinji, dok pe waryemo cen maraco-gu woko ducu i nyinji? Yam pe watiyo tic mogo matek madito i nyinji?” ²³ Ci abituco botgi ka malen ni, ‘Ononjo pe aneyowu; wua woko ki bota, wun lutim gin maraco.’ ²⁴ “Dano acel acel ma winyo lokka ce tiyo, bibedo calo dano maryek, ma ogero ode i kom pata got. ²⁵ Kot ocwer, lalele omol matek, ci yamo okodo matek i kom ot meno oyejo, ento ot pe opoto, pien te gutine gikwinyo i kom pata. ²⁶ Ento dano acel acel ma winyo lokka ce pe tiyo bibedo calo dano ma lamiñ ma ogero ode i kom kweyo. ²⁷ Kot ocwer, lalele omol matek, yamo okodo matek i kom ot oyejo, ci ot opoto woko; potone owinnye matek adada.” ²⁸ I kare ma Yecu donj otyeko loko lok magi ducu, lwak guuro kit pwonnye matek, ²⁹ pien opwonyogi calo ñat ma tye ki twero, pe macalo lupwony-cik.

Chapter 8

¹ I kare ma Yecu donj oa ki i wi got olor piny, lwak dano mapol gulube. ² Ci cutcut ladobo obino bote, orumo cone piny i nyime kun wacce ni, “Ladit, ka imito, itwero lonya.” ³ Yecu oryeyo bade ogude, kun wacce ni, “Amito; lonnye.” Cutcut dobone otugi canj woko. ⁴ Yecu ocike ni, “Nen ni pe iwaco lok man bot ñat mo; ento icinyutte bot ajwaka pa Lubanja ci ityer mot ma yam Moses ociko pire-ni, wek dano gunen ni ada in kara donj icanj.” ⁵ I kare ma Yecu odonyo i Kapernaum, ladit mo ma loyo asakari obino bote, ma lege kun wacci, ⁶ “Ladit, laticca tye twoyo two akweya, obuto piny i ganja, ma nonjo arem donj oketo kome woko.” ⁷ Ci Yecu odokke iye ni, “Aebino ka canje.” ⁸ Ento ladit ma loyo askari ogamo lokke ni, “Ladit, an pe amyero me wek ibin idony i oda; ento wac lok awaca keken, ci laticca bicanj. ⁹ An bene dano ma giloya aloya i dog tic, atye ki askari bene ma an aloyogi. Ka awaco bot askari mo acel ni, ‘Citi’, ci cito, dok ka awaco bot ñat mukene ni, ‘Bin’, ci bino, ka awaco bene bot opiina ni, ‘Tim man’, ci timo.” ¹⁰ Yecu owinyo lok man ma dano-nu oloko, ci ouro twatwal. Owaco bot lwak ma gulube-ni ni, “Ada awaco botwu ni, peya anono niye ma rom ki man, kadi i Irael. ¹¹ Atittiwu ni jo mapol bia ki tunj wokcen ki tunj potocen gibibedo i dog cam kacel ki Abraim, Icaika ki Yakobo i ker me polo, ¹² ento litino me ker gibibologi woko i colpiny, ka ma dano bikok kun gikayo lakgi iye.” ¹³ Lacen Yecu owaco bot ladit ma loyo askari ni, “Citi, myero otimme boti kit macalo donj iye kwede-ni.” Ci laticce ocanj woko cut i cawa meno. ¹⁴ Lacen i kare ma Yecu odonyo i ot pa Petero, ci oneno maro Petero obuto piny ononjo tye ki two lyeto. ¹⁵ Yecu ogudo cinje, ci two lyeto ocanj woko ki i kome, oa malo ocaiko gwoko Yecu. ¹⁶ Otyeno me nino meno dano gukelo bote jo mapol ma ononjo cen maraco tye i komgi; ci oryemo cen woko ki lok keken, dok bene ocano jo ducu ma ononjo komgi lit. ¹⁷ Man otimme wek lok ma yam lanebi Icaya oloko ocobbe kakare ni, “En otinjo gorowa, dok otinjo twowa ducu i kome.” ¹⁸ Ka Yecu oneno lwak dano orume woko dyere, ci owaco ni myero gukat loka nam tunjel. ¹⁹ Lapwony-cik mo oa obino bote owacce ni, “Lapwony, abilubi ka

ma icito iye ducu.”²⁰ Ento Yecu odokke iye ni, “Too tye ki boro, winyo me polo bene tye ki odigi, ento Wod pa dano pe tye ki ka ma myero epyel iye wiye.”²¹ Dok dano mo acel i kin lupwonnyene owacce ni, “Ladit, konj iwek aciyik wora.”²² Ento Yecu odokke iye ni, “Luba, wek jo muto guyik jo muto wadigi.”²³ Ka Yecu odonyo i yeya, ci lupwonnyene gulube.”²⁴ Cutcut pii me nam ocalo twagge matek, ma yeya onono donj cok lwiny woko i te pii; ento Yecu onono onino woko.”²⁵ Ci gucito gucoye, kun giwacce ni, “Larwa Rwot, nen wato woko do.”²⁶ En owaco botgi ni, “Piño wubedo ki lwo, wun jo ma niyewu nok?” Ci oa woko ojuko yamo ki nam, nam ocalo linj mot.”²⁷ Mumiyo dano guuro matek, kun giwacci, “Man dok kit dano anjo ma yamo ki nam giwinye-ni?”²⁸ Ka Yecu donj oo loka nam tunjel, i lobo pa Lugadara, cutcut jo aryo ma cen maraco tye i komgi gurwate kwede; onono gua ki i kin lyel. Onono giger adada ma nat mo pe twero kato ki i yo kenyo.”²⁹ Ci gudanje matek ni, “Ilaro anjo kwedwa, in Wod pa Lubana? In mono ibino kany ka unowa ma kare peya oromo?”³⁰ Lwak opego mapol onono gitye ka cam ka ma onono gitye ka lok iye.”³¹ Ci cen maraco gubako doggi bote kun giwaco ni, “Kace imito ryemowa woko, cwalwa i opego-gu.”³² Ci Yecu owaco botgi ni, “Wuciti.” Gua woko ki i kom jo-nu ci gudonyo i i opego; cutcut lwak opego gutwarre ki njwec gularo piny i lunj ci gupoto woko i nam, gumwony guto woko i pii.”³³ Lukwat guriño woko, gucito wa i ganj ci gutito lok i kom gin ducu mutimme, wa lok mutimme i kom jo aryo ma cen tye i komgi.”³⁴ Mumiyo lwak dano ducu ma i ganj meno gubino ka rwatte ki Yecu; ka gunene, ci gubako doggi bote ni en myero oa woko ki i lobogi.

Chapter 9

¹ Yecu odonyo i yeya onolo nam okato loka tunjel, ci obino i lobo tugi kikome. ² Ci gikelo bote dano mo ma twoyo two akweya kom kun obuto i wi kitandane. Ka Yecu onono niyegi, ci owaco bot latwo ni, “Di cwinyi, latinna, balli donj giweko woko.”³ Mumiyo lupwony-cik mogo gucalo loko lok kekengi ni, “Dano man tye ka yeto Lubana.”⁴ Ento Yecu onoyo tamgi woko, ci openyogi ni, “Piño wutamo tam marac i cwinywu?”⁵ Mene mayot makato, me waco ni, ‘Balli donj giweko’, nyo ni, ‘A, iwoti?’⁶ Ento man me miyo wek wuje ni, Wod pa dano tye ki twero i lobo man me weko bal”, ci owaco bot latwo ni, “A, kwany kabutoni idok paco.”⁷ Ci oa odok paco. ⁸ Ka lwak guneno gin mutimme, lwo omakogi, ci gumiyo deyo bot Lubana, ma omiyo kit twero macalo meno bot dano. ⁹ I kare ma Yecu tye ka kato ki kunnu, ci onono laco mo ma nyije Matayo obedo ka ma gijogo iye mucoro owacce ni, “Lub kora.” Ci oa malo olubo kore. ¹⁰ I kare ma Yecu obedo i ot i dog cam, lujog-mucoro mapol ki lubalo gubino gubedo kacel ki Yecu ki lupwonnyene. ¹¹ Ka Luparicayo guneno man, guwaco bot lupwonnyene ni, “Piño lapwonywu camo kacel ki lujogmucoro ki lubalo?”¹² I kare ma en owinyo ogamo ni, “Jo ma komgi yot pe gimito daktar, ento kono jo ma komgi lit aye. ¹³ Wuciti wupwonye tyen lok man ni, ‘Amito kica, pe lee me gitum.’ Pien pe abino ka lwoño jo ma kitgi atir, ento lubalo.”¹⁴ I kare meno lupwonye pa Jon gubino bot Yecu, gupenyi ni, “Piño wan kacel ki Luparicayo wari kec, ento lupwonnyeni pe giri kec?”¹⁵ Ci Yecu odok iye botgi ni, “Lurem lanyom twero kumo ma nono lanyom pud tye kacel kwedgi? Kare bibino ma gibikwanyo lanyom woko ki botgi, ka donj gibiri kec i kare meno. ¹⁶ Pe tye natti mo ma dabo bonjo manyen i kom ginaruka muti. Pien kiraka biyec woko ki i kom ginaruka, ci wanj bonjo yec medde nen marac. ¹⁷ Dok bene pe tye natti mo ma piko konjo vino manyen i kicaa macon; ka opiko, ci konjo vino biyeco kicaa woko, konjo vino bio woko ki kicaa bene biballe. Ento konjo vino manyen myero gipik i kicaa konjo vino manyen, wek gin aryo ducu gigwokgi maber.”¹⁸ I kare ma Yecu tye ka lok botgi, cutcut laloc mo obino odonyo i ot orumo conje, i nyime kun wacce ni, “Nyara oto pud kombeddi, ento alegi ibin iket cinji i kome, ci bibedo kwo.”¹⁹ Yecu oa olubo kore kacel ki lupwonnyene. ²⁰ Ci dako mo ma onono yam otwoyo two agobi pi mwaka apar wiye aryo obino ki tunj i nje Yecu ogudo dog bonjone, ²¹ pien onono otamo ki i cwinye kekene ni, “Ka ce agudo bonjone keken, ci abicanj.”²² Yecu olokke, ka onene owacce ni, “Di cwinyi nyara; niyeni ocanji.”²³ Ka Yecu obino i ot pa laloc, onono lukut nyamulere, kun lwak tye ka koko, ²⁴ ci owacci, “Wua woko; nyakoni pe oto ento onino anina.” Ci gin gunyere anyera. ²⁵ Ento i kare ma donj oryemo lwak gukato woko, ci en odonyo i ot omako latin nyako-nu ki cinje, nyako-nu oa malo. ²⁶ Lok meno oywek owinye oromo lobo meno ducu. ²⁷ I kare ma Yecu donj oa ki kunnu omedde ki wotte, ci lutowan aryo gulube, ma gudanje matek ni, “Kica omaki i komwa do, Lakwar Daudi.”²⁸ Ka donj Yecu odonyo i ot, lutowan aryo magi gubino bote; ci en openyogi ni, “Wuye ni atwero timo man?” Gudokke iye ni, “Itwero, Ladit.”²⁹ Yecu ogudo wanji kun wacci, “Myero otimme botwu kit macalo niyewu tye kwede.”³⁰ Cutcut wanji otugi yabbe woko. Yecu ocikogi matek twatwal ni, “Wunen ni dano mo pe onoyo lok man.”³¹ Ento gin gucito guketo lok man omiyo nyije oywek oromo i lobo meno ducu. ³² I kare ma gia me cito woko, dano gukelo bote dano mo ma doge oto, ma onono tye ki cen marac. ³³ Ka donj Yecu oryemo cen woko, cutcut ladogeoto-nu ocalo lok, mumiyo lwak ma onono gitye kenyo guuro matek, kun giwacci, “Cakke yam con kit gin macalo man peya onono onen i Irael.”³⁴ ento Luparicayo guwacci, “En ryemo cen pi twero pa ladit pa cen.”³⁵ Yecu owoto orumo ganji mapatpat ki ganji matino ma i caro-gu ducu, kun pwonyo i kacokkegi, dok tito kwede lok me kwena maber me ker pa Lubana ki canjo kit two ducu kadi wa kit goro ducu. ³⁶ Ka onono lwak ci kica omake i komgi mada, pien onono gitye ka unogi matek, donj gudoko goro, calo romi ma lakwatgi pe. ³⁷ Lacen owaco ki lupwonnyene ni, “Kac dwonj, ento lutic nok.”³⁸ Pi meno, wuleg Won poto wek ocwal lutic ka kayo kacce.”

Chapter 10

¹ Yecu olwoño lupwonnyene apar wiye aryo bote, ci omiyogi twero me ryemo cen maraco, ki me canjo kit two ducu kadi wa goro-gu. ² Nyin lukwena magi apar wiye aryo gin ene: mukwoño Cimon, ma gilwoño ni Petero, ki Anderiya ominne; Yakobo wod pa Jebedayo, ki Jon ominne. ³ Pilipo ki Bartolomayo; Tomaci ki Matayo lajog-mucoro; Yakobo wod pa Alipayo,

ki Tadayo; ⁴ Cimon ma yam obedo i kin jo ma gimito locken, ki Juda me Keriot, ma odobe. ⁵ Dano magi apar wiye aryo Yecu oorogi, kun cikogi ni, “Pe wucit i kin Lulork, pe bene wudony i ganj pa Lucamaria mo, ⁶ ento wucit bot jo Icrrael, ma gitye calo romi murwenyo. ⁷ I kare ma wutye ka wot wutit lok, kun wuwaco ni, ‘Ker me polo donj onyiko cok.’ ⁸ Wucanj lutwo, wucer jo muto, wucanj ludobo wek gulonnye, wuryem cen maraco. Wun wugamo nono labono cul mo, wumi bene nono labono cul. ⁹ Pe wuwot ki jabu, kadi ryal, kadi lim mo i del pyerwu, ¹⁰ pe wuter kadi kicaa mo me wotwu, kadi ki bamo kanyi aryo, kadi war tyen, kadi ki odoo; pien latic myero gimie cam ocam. ¹¹ Ganj madit nyo paco mo ma wudonyo iye, konj wunianj anja ma myero ma bedo iye, ci wubed bote nio wanj ma wua ki kenyo. ¹² Ka wuedonyo i ot konj wumot dano ma i ot meno. ¹³ Ci ka ot meno myero, wumi kuc i kom jo me ot meno; ento ka ce pe myero, ci wuwek kucwu odwog cen botwu. ¹⁴ Ka ce nat mo pe bijolowu nyo pe biwinyo lokwu, ci wutenj apwa woko ki i tyenwu i kare ma nonjo wua wuweko ot nyo ganj meno. ¹⁵ Ada, atittiwi ni, i nino me njolo kop can pa Codom ki Gomora bibedo tworatwora, ento can ma gibikelo i kom ganj meno donj bikato. ¹⁶ “Nen, donj acwalowu me cito woko macalo romi i kin orudi; pi meno wubed ryek calo twol dok wubed labono bal mo i komwu calo akuri. ¹⁷ Dok wugwokke i kom dano; pien gibiterowu i lukiko, dok gibigoyowu i kacokkegi, ¹⁸ gibiywayowu giterowu i nyim luloc ki luker-gu pira, wubitito lok ma bedo caden botgi ki bot Lurok bene. ¹⁹ Ka giterowu i lukiko, pe wubed ka tamo kit ma myero wulok kwede, nyo kit lok anjo ma wubilokone; pien lok ma myero wuloki gibimiyowu i cawa meno; ²⁰ pien pe wun aye wubilok, ento Cwiny Malenj pa Wonwu aye bilok ki i iwu. ²¹ Omega bimiyo ominne ni ginek woko, ki wego bene bimiyo latinne ni ginek woko, ki litino gubitugge i kom lunyodogi, gimio lunyodogi ni ginekgi woko; ²² dok dano ducu bikwerowu pira. Ento nat ma ciro kun diyo cwinye nio i agikki bilarre. ²³ Ka inen guketo ayela i komwu i ganj acel, ci wurinj woko i ganj ma cok kwede; pien ada awacciwu ni, pe wubiwoto i gani me Icrrael wurumo woko ducu, ma nonjo peya Wod pa dano obino. ²⁴ “Dano ma pud gipwonyo apwonya pe bedo dit makato nat ma pwonye, kadi latic bene pe bedo dit makato laditte; ²⁵ ento romo ka dano ma gipwonyo-ni odoko calo nat ma pwonye, ki latic bene ka odoko calo laditte. Ka onono gulwonjo won ot ni Beeljebul, ci donj jo ma i pacone gibilwonjogi ki nyinj marac ma rom mene? ²⁶ “Pi meno, pe wulworgi; pien pe tye gin ma giumo ma pe gibiyabo ka malenj, kadi ki gin ma gikano ma pe binene. ²⁷ Gin ma awaco botwu i colpiny, myero wutit i lenjiny; ki gin ma gikwilo akwila i itwu lawewe, wutuc lokke wa i wi labila ot. ²⁸ Pe wulwor jo ma neko kom, ento pe gitwero neko tipo; ento myero wulwor nat ma twero neko tipo ki kom ducu i Geena. ²⁹ Ojwinyojwiny aryo pe gicato pi cente apar? Ento mo acel pe poto piny i njom ma Wonwu pe njeyo. ³⁰ Kadi bed wa yer wiwu donj gikwanogi woko liwenj. ³¹ Pi meno, pe wulwor; pien piwu tek twatwal makato pi ojwinyojwiny mapol. ³² Pi meno dano ducu ma bituco nyinja i nyim dano, an bene abituco nyinje i nyim Wora ma tye i polo, ³³ ento nat ma bikwera i nyim dano, an bene abikwere woko i nyim Wora ma tye i polo. ³⁴ “Pe wutam ni abino me kelo kuc i lobo; an pe abino me kelo kuc, ento pala luncan. ³⁵ Pien abino me poko kin dano woko ki wonne, nyako bipokke woko ki minne, ki ci-wod bene bipokke woko ki dane. ³⁶ Lukwor pa dano bibedo jo ma i pacone. ³⁷ nat ma maro wonne nyo minne makato an pe myero me bedo danona; ki nat ma maro wode nyo nyare makato an pe myero me bedo danona. ³⁸ Dok bene dano ma pe tinjo yatariyane kun lubo kwede kora pe myero me bedo danona. ³⁹ Dano ma nonjo kwone, birwenyo kwone woko arwenya; ento ma rwenyo kwone pira binono. ⁴⁰ “Dano ma jolowu nonjo ojolo an, ki ma jola nonjo ojolo nat ma oora. ⁴¹ nat ma jolo lanebi ni pien obedo lanebi, bilimo bakacic pa lanebi; ki nat ma bijolo dano ma kite atir ni pien dano ma kite atir, bilimo bakacic ma rom ki pa dano ma kite atir-ri. ⁴² Dok bene dano ma bimiyo pii manje ma amata bot nat acel i kom jo magi matino ni pien en obedo, lapwonnyena, ada awacciwu ni, pe bikenj bakacicce.”

Chapter 11

¹ I kare ma Yecu donj otyeko ciko lupwonnyene apar wiye aryo-ni, oa ki kunnu ocito ka pwony ki ka tito lok i gani ma cok ki kunnu. ² I kare ma Jon owinyo pi tic pa Yecu ki i mabuc, ci ooro lupwonnyene bot Yecu ³ wek gupenye ni, “In aye nat ma myero obin-ni, nyo dok wakur nat mukene?” ⁴ Ci Yecu odok iye botgi ni, “Wucitit bot Jon gin ma wuwinyo ki ma wuneno; ⁵ lutowanj wanji oyabbe guneno piny, lunjolo guwoto, ludobo gilonyogi, ki ludinjit guwinyo lok, ki jo muto gicerogi woko, ki lucan bene gitito botgi lok me kwena maber. ⁶ Dano ma pe tamme oballe i koma tye ki gum.” ⁷ I kare ma donj gitye ka dok woko, Yecu ocalo lok ki lwak lok i kom Jon, ni, Onono wucito i tim ka neno gin anjo? Onono wucito ka neno lagada ma yamo obedo ka yeyone? ⁸ Wucito kunnu kono piyo? Wucito ka neno dano ma oruko bonji mabeco? Nen, jo ma ruko bonji mabeco nonjo gibedo i odi pa luker. ⁹ Wucito kunnu piyo? Wucito ka neno lanebi mo? Iyo, awacciwu ni ka neno nat ma kato lanebi. ¹⁰ Man aye nat ma yam gicoyo lok i kome ni, “Nen, acwalo lakwenana otelo nyimi, ma bigero yoni ma peya nonjo in ibino.” ¹¹ Ada, awaco botwu ni, pe tye dano mo ki i kin jo ma mon onywalogi ma kato Jon Labatija ki dit; ento nat matidi twatwal i ker me polo aye dit kate. ¹² Cakke i kare pa Jon Labatija o kwede wa onyoo ker me polo gilero ki tek, jo ma gin lutim bwami aye gimayo woko ki tek. ¹³ Pien cik ki lunebi gibedo ka titone nio wa i kare pa Jon; ¹⁴ ka ce wumito ye lokke en aye Elia ma myero obin-ni. ¹⁵ nat ma ite tye me winyo lok man myero owiny. ¹⁶ Abiporo yalwak me kare man ki gin anjo? Girom ki litino ma bedo i cuk ma gilwonjo litino wadigi kun giwacci, ¹⁷ “Yam wakuto nyamulere botwu, ento wun pe wumyelo; wawero wer lyel, ento wun pe wukok.” ¹⁸ Pien Jon yam obino ma pe camo cam, dok bene onono pe mato gin mo, mumiyo guwacci, “Dano-nu tye ki cen marac.” ¹⁹ Wod pa dano dok obino kun camo cam kadi wa mato mat bene, meno bene guwacci, “Nen, dano ma laworo dok lamero bene, larem lujogmucoro ki lubalo! Ento ryeko pa Lubanja oloyo kop pi ticce ma en otiyo.” ²⁰ Lacen Yecu ocalo loko lok ki kiniga i kom gani mogo ka ma onono en otiyo iye ticce matego madito, pien jo ma tye iye gukwero nat woko. ²¹ “Ibikoko anjee, in Korajin! Ibikoko anjee, in Betecaida! Kono yam tic madito ma gitiyo i ii gitiyo i Turo ki Cidon, kono onono jone gunut wa con, kun giruko bonjo cola, ma gibedo i buru

bene.²² Ento atitti ni, can pa Turo ki Cidon bibedo tworatwora i nino me njolo kop, makato can ma bipoto i komi.²³ Ki in Kapernaum gibitiŋi woko malo i polo? Pe kumeno, gibidwoko malo i polo? Pe kumeno, gibidwoki woko piny i lyel.²⁴ Kono yam tic matek madito ma gitiyo i ii-ni gitiyo i Codom, kono obedo tye nio wa onyoo. Ento atitti ni, can pa Codom bibedo tworatwora i nino me njolo kop, makato can ma bipoto i komi.”²⁵ I kare meno Yecu otuco ni, “Apwoyi Wora, in Rwot me polo ki me lobo, pien ikano lok magi woko ki bot luryeko ki luŋe-piny, ci inyutogi bot litino lukere.”²⁶ Iyo, Wora, pien onono kit meno ineno ber i waŋi, ipwoyo kit yo macalo meno.²⁷ Jami ducu doŋ Wora otyeko miyogi woko bota; ŋat mo pe ma njeyo Wod, kono Won keken, dok bene ŋat mo pe ma njeyo Won kono Wod keken ki ŋat ma Wod oyero me nyuto Won bote.²⁸ Wubin bota, jo ducu muol ki ma yec onurowu, ci abimiyo wuywe.²⁹ Wutiŋ yatta, ci wupwony kita, pien an awor, dok amwol bene i cwinya, mumiyo wun bene wubilimo yweyo i cwinywu.³⁰ Pien yatta yot, ki yecca bene pe pek.”

Chapter 12

¹ I kare meno Yecu owoto kun njolo ki i pototo bel i ceŋ cabit. Onono kec neko lupwonnyene, ci gucako rito wit bel gumwodo.
² Ento ka Lumaricayo guneno, ci guwaco bot Yecu ni, “Nen, lupwonnyeni gitiyo gin ma cik ogeŋo ni pe giti i ceŋ cabit.”³
 Yecu odok iye botgi ni, “Wun pe wukwano gin ma Daudi otiyo, i kare ma onono kec oneke, en kacel ki jo ma onono gitye kwede?”⁴ Kit ma en odonyo kwede i ot pa Lubana, ci ocamo mugati ma giketo i nyim Lubana, ma yam cik ogeŋo ni en pe ocam, kadi ki jo ma onono gitye kacel kwede, ento kono ajwagi pa Lubana keken?⁵ Dok bene pe wukwano i cik ni i ceŋ cabit ajwagi ma i ot pa Lubana gipyedo ceŋ cabit, ento gipe ki bal?⁶ Atittiwu ni gin madit makato ot pa Lubana tye kany.⁷
 Ka ce onono wuŋeyo tyen lok man ni, ‘Amito kica, pe lee me gitum’, onono myero pe wuŋol kop olo jo ma pe ki bal.⁸ Pien Wod pa dano aye Rwot me cabit.”⁹ Yecu oa ki kunnu ocito odonyo i kacokke.¹⁰ Nen, onono yam tye kunnu dano mo ma bade otal. Ci gupenye ni, “Cik ye ni gican dano i ceŋ cabit?” Gupenye kit meno pien onono gimito ni gidote.¹¹ Yecu openyogi ni, “Ana i kinwu ma ka tye ki romo acel ce romo meno opoto i bur i ceŋ cabit, en pe bimako ywayo kelo woko ka malen?”¹² Dano pe pire tek twatwal kato pi romo? Pi meno cik ye ni myero gitim gin maber i ceŋ cabit.”¹³ Ci owaco bot dano-nu ni, “Rye badi.” Dano-nu oryeyo bade, ci bade ocan woko maber odoko calo mukene-ni.¹⁴ Ento Lumaricayo gukato woko ki guporo lok i kom Yecu, kit macalo myero gineke kwede.¹⁵ Ka Yecu oneyo lok man, oa woko ki kunnu. Jo mapol gulube, ci en bene ocanogi woko ducu,¹⁶ ocikogi ni pe myero gumi pire onene.¹⁷ Man otimme wek lok ma yam lanebi Icaya oloko ocobbe kakare, ni,¹⁸ “Nen, laticca ma ayero ma amaro, ma cwinya yom I kome. Abiketo Cwiny Malen i kome, en bituco njolo kop atir bot Lurok.”¹⁹ Pe bida, pe bene bidane matek, ŋat mo pe biwinyo dwane I waŋayo;²⁰ pe bituro lagada ma okak, dok pe bineko mac tara ma lyel nio waŋ ma en omiyo njolo kop atir oloyo loc;²¹ ento Lurok bigeno gin maber pi nyiŋe.”²² Ci gikelo bote latowaŋ mo ma tye ki cen marac, ma pe loko, ci Yecu ocanje. Cutcut ladogeoto otugi lok dok onono piny bene.²³ Jo ducu ma onono gitye kenyo guuro matek kun giwaco ni, “Man twero bedo Lakwar Daudi?”²⁴
 Ento Lumaricayo guwinyo ci guwacci, “Dano-ni ryemo cen pi twero pa beeljebul, ma en aye ladit pa cen.”²⁵ Ka Yecu oneyo tamgi, ci owaco botgi ni. “Ka ker iye opokke aryo, ker meno lobone balle woko, ki gaŋ bene nyo ot ka opokke iye aryo pe twero cuŋ.”²⁶ Ka ce Catan ryemo Catan, noŋo opokke i dul aryo i kome keken; ci kerre doŋ bicuŋ niŋniŋ?²⁷ Ka an aryemo cen pi twero pa Beeljebul, ci litinowu kono giriemo cen pi twero pa ana? Pi meno gin aye gibibedo luŋolkopwu.²⁸ Ento ka ce an aryemo cen pi twero pa Cwiny pa Lubana, ci doŋ nen ni ker pa Lubana doŋ obino woko botwu.²⁹ Dano mo twero donyo i ot pa ŋat ma kome tek niŋniŋ, ci cako yako jamine ducu, nio ka en otweyo laco meno ma kome tek-ki woko? Ka lacer doŋ cako yako ode.³⁰ ŋat ma pe tuŋ bota, meno noŋo en lakworra, dok ŋat ma pe nywako coko kweda, keto mere aketa.³¹ Pi meno awacciwu ni, bal ducu ma dano timo, ki lok ducu ma giyeto kwede Lubana, gibiwekone woko, ento bal me yet ma giyeto ki Cwiny Malen pe gibiwekone matwal.³² Dok dano ma loko lok marac i kom Wod pa dano gibiweko balle; ento ŋat ma loko lok marac i kom Cwiny Malen pe gibiweko balle, kadi i kare man nyo i kare ma bino anyim.³³
 “Myero wuŋe ni yat maber nyak nyige mabeco, ki yat marac nyak nyige maraco; pien yat giŋeyo i kom nyige.”³⁴ Wun litino ororo, wutwero loko lok maber niŋniŋ, ma kun wun jo maraco? Pien lok ma ogurre i cwiny dano, en aye dog bene loko.³⁵
 Dano maber kwanyo gin maber ki i kin jamine mabeco ma en okano, dano marac kwanyo gin marac ki i gin maraco ma en okano.³⁶ Atittiwu ni, lok ducu me carocar ma dano giwaco ma pe gigwokke iye-ni, gibipidogi pire i nino me njolo kop;
³⁷ pien lok pa iloko aye bimiyo iloyo kop, ki dok bene lok ma iloko aye bimiyo giŋolo kop loyi.”³⁸ Jo mogo i kin lupwony-cik ki Lumaricayo guwaco bot Yecu ni, “Lapwony, wamito neno lanyut mo ma a ki boti.”³⁹ Ento Yecu odok iye owaco botgi ni, “Yalwak pa jo maraco ki lutim abor giyenyo lanyut, ento pe gibimiyo botgi lanyut mo kono lanyut pa lanebi Yona keken.”⁴⁰
 Pien kit macalo Yona yam otyeko nino adek, dyecen ki dyewor, i i rec, kit meno Wod pa dano bene bityeko nino adek, dyecen ki dyewor i cwiny lobo.⁴¹ Jo Nineve bicuŋ kacel ki yalwak me kare man, i kare me njolo kop, ci miyo kop loyogi; pien gin yam guŋut pi lok ma Yona onono otito ento nen, gin madit makato Yona tye kany.⁴² Kabaka ma dako ma tye yo tuŋ acuc bicuŋ kacel ki yalwak me kare man, i kare me njolo kop, ci miyo kop loyogi; pien en oa ki i agikki lobo obino ka winyo ryeko pa Solomon, ento nen, gin madit makato Solomon tye kany.⁴³ “Ka cen marac doŋ oa woko ki i kom dano mo, ci cito wirre i kabedo ka ma pii pe iye kun yenyo ka ma ebiywe iye; ento pe noŋo kabedo mo kadi ki acel.”⁴⁴ Ci cako wacci, ‘Abidok gira i oda ka ma yam aa ki iye-ni.’ Ka obino, ci noŋo ode tye nono, giyweyo woko, dok giyubo woko maber.⁴⁵ Ka doŋ cito kelo cen mukene abiro ma giraco gikate woko, ci gidonyo gibedo i ode-ni; lacer dano-nu bibedo marac makato kit ma onono yam obedo kwede con. Bibedo kit meno bene bot yalwak pa jo maraco me kare man.”⁴⁶ I kare ma Yecu pud tye ka lok bot lwak, nen, minne kacel ki omegine onono gucuŋ woko, kun giwaco ni gimito lok ki Yecu.⁴⁷ Ci dano mo acel owacce ni, “Nen, meni ki omegini gitye gucuŋ woko gimito lok kwedi.”⁴⁸ Ento Yecu odok iye ki dano-nu ni, “Maa ana? Ki

omegina kono anagi?”⁴⁹ Ka oryeyo bade yo tunj bot lupwonnyene, ci owaco botgi ni, “Wunen, maa ki omequina aye jo ma tye kany!”⁵⁰ Pien dano ma tiyo gin ma Wora ma tye i polo mito, meno aye omera ki lamera, ki maa bene”

Chapter 13

¹ I nino meno acel-li Yecu oa woko ki i ot, ci ocito obedo i dog nam. ² Lwak madwonj twatwal gucokke bote, omiyo en odonyo i yeya ci obedo iye, lwak ducu gucun i wi tura. ³ Obedo ka loko botgi lok mapol i carolok, kun wacci, “Lacoc ocito ka coyo kodi. ⁴ Ka kun coyo, kodi mogo okir i njat yo, winyo gubino gucamo woko. ⁵ Kodi mukene okir i kom pata ka ma njom tye iye manok. Cutcut gutwi, pien njom pe tut. ⁶ Ento ka cej oryeny, owanjogi gutwo woko, pien ononoj lwtigi pe. ⁷ Kodi mukene okir i kin okuto, okuto olot odiyogi woko. ⁸ Kodi mukene okir i njom maber, ci gunyako nyiggi, mogo miya acel, mukene pyerabice, ki mogo pyeradek. ⁹ Njat ma tye ki it me winyone owiny.” ¹⁰ Lacen lupwonnye gubino bot Yecu gupenye ni, “Piyo iloko kwedgi i carolok?” ¹¹ En odok iye botgi ni, “Wun gimio botwu mot me njeyo munj me ker me polo, ento jo maca pe gimio botgi. ¹² Pien njat ma tye ki gin ma gibimio doki makato, ci en bibedo ki jami mabup; ento njat ma pe ki gin mo, kadi gin ma en tye kwede gibikwanyo woko ki bote. ¹³ Man aye gin mumio aloko kwedgi i carolok, pien kadi neno piny pe gineno, kadi winyo lok bene pe giwinyo, dok bene pe ginianj. ¹⁴ Ento lok pa Lubanja ma yam lanebi Icaya otito ocobbe kakare i komgi ni, ‘Winyone mere wubiwinjo, ento pe wubinianj te lokke; nenone wubineno, ento pe wubinjo gin ma tye. ¹⁵ Pien jo me rok man cwinji donj odoko nwanj, ki itgi bene donj odinjo woko ka winyo lok, dok gumio wanji woko, wek pe ginen ki wanji, pe bene giwinyo ki itgi, pe bene ginianj iye ki cwinji, pe gilokke gidwog bota acangi.’ ¹⁶ “Ento wun wanju tye ki gum, pien gineno piny, itwu bene tye ki gum, pien giwinyo lok. ¹⁷ Ada, awaco botwu ni, lunebi mapol ki jo ma kitgi atir yam guparo pi neno gin ma wun wunenjo-ni, ento pe guneno, ki me winyo gin ma wuwinyo, ento pe guwinyo. ¹⁸ “Konj donj wuwinyo carolok i kom lacoc. ¹⁹ Ka dano mo owinyo lok me ker pa Lubanja ce pe onianj iye, Larac bino ci mayo kodi ma gicoyo i cwinje-ni woko; man aye kodi ma ononoj gicoyo okir i njat yo. ²⁰ Donj kodi ma gicoyo i kom pata tye kit man, man aye dano ma winyo lok ci oyotoyot mako lok meno ki yomcwiny; ²¹ ento pe nonjo tye ki lwite i iye, ri pi kare manok. Ka can obino, nyo yelo dano pi lok man, cutcut dano-nu tugi poto woko. ²² Donj kodi ma gicoyo okir i kin okuto, man aye dano ma winyo lok, ento paro lok me lobo man, ki maro lonyo, diyo lok woko, ci miyo pe nyak. ²³ Ento kodi ma gicoyo okir i njom maber-ri, aye dano ma winyo lok dok nianj iye; en ada cako nyako nyig dok cek, mukene miya acel, ki mukene pyerabice, ki mukene pyeradek.” ²⁴ Dok obolo botgi carolok mukene kun wacci, “Ker me polo rom ki dano mo ma ocoyo kodi mabeco i potone. ²⁵ Ento i kare ma dano donj gubuto woko, lakworre obino ci ocoyo doo i kin kal, ka ocito gire woko. ²⁶ I kare ma ginapita-nu otwi ononoj, kal onok, ci doo bene ocalo nen. ²⁷ Lutic pa won ot gucito bot won ot gupenye ni, ‘Ladit, yam ononoj pe icoyo kodi mabeco i potoni? Piyo dok waneno doo tye iye?’ ²⁸ Won ot odok iye owaccigi ni, ‘Lakwor aye ma otimo man.’ Ci lutic gupenye ni, ‘Imito ni wacit wacok doo magi woko?’ ²⁹ Ento won ot odok iye owacci, ‘Pe, ka wudoyo doo magi woko, miyo wuputo kal woko bene kacel ki doo. ³⁰ Konj wuwek doo ki kal ducu gudonj kacel nio wa i kare me kac; i kare me kac abiciko lutic ni, Konj wucok doo woko mukwonjo ci wutwegi woko i dul i dul me awanja, ento kal aye wukaa wuket i derona.” ³¹ Dok obolo botgi carolok mukene, kun wacci, “Ker me polo rom ki kodi dek karadali, ma dano okwanyo ci ocoyo i potone. ³² Kodi dek karadali-ni dok tidi twatwal ki i kin kodi ducu, ento ka ononoj doko yat madit makato dek ducu. Doko yat mo madit ma winyo me polo gibino gigerod odigi i jaje.” ³³ Obolo botgi dok carolok mukene ni, “Ker me polo rom ki tobi ma dako mo okwanyo orubo ki moko mugati ma romo adita adek, nio ka moko ducu oyenyo, okwot.” ³⁴ Lok magi ducu Yecu oloko bot lwak i carolok. I adane en pe obedo ka lok kwedgi lok mo labonoj bolo carolok, ³⁵ wek omi lok ma yam lanebi oloko ocobbe kakare ni, “Abiwaco botwu lok i carolok, abitito botwu lok ma yam okanne woko cakke wa i acakki piny.” ³⁶ Ka oweko lwak ci ocito odonyo i ot, lupwonnyene gubino bote guwacce ni, “Konj itit botwa carolok i kom doo ma i poto.” ³⁷ Yecu odok iye ni, “njat ma ocoyo kodi mabeco-ni aye Wod pa dano; ³⁸ poto aye lobo man, dok kodi mabeco te lokke ni litino me ker pa Lubanja, doo aye litino pa Larac. ³⁹ Lakwor ma ocoyogi aye Catan; kac, meno agikki piny, lukac aye lumalaika. ⁴⁰ Kit macalo gicoko kwede doo giwanjo woko i mac, bibedo bene kit meno i agikki piny. ⁴¹ Wod pa dano bioro lumalaikane, gibicoko ki i te kerre gin ducu ma miyo dano gipoto i bal, kacel ki jo ducu ma gin lutim maraco, ⁴² ci bologi woko i ruk mac, ka ma dano bibedo iye ka koko kun gikayo lakgi. ⁴³ I kare meno jo ma kitgi atir biryeny calo cej i ker pa Wongi. Njat ma ite tye myero owiny. ⁴⁴ “Ker me polo rom ki lonyo ma gikano i poto, ma dano ononoj ci dok oyiko woko. Donj pi yomcwinye omiyo en ocito ocato jami ducu ma ononoj en tye kwede, ci owilo poto meno woko. ⁴⁵ “Dok ker me polo rom ki lacat-wil ma ononoj yam obedo ka yenyo tiko mabeco me wel. ⁴⁶ I kare ma donj ononoj tiko mo acel me wel, ocito ocato jami ducu ma ononoj en tye kwede, ci owilo tiko meno woko. ⁴⁷ “Dok ker me polo rom ki obwo ma giciko i nam ci omako kit kwa rec-gu ducu. ⁴⁸ I kare ma donj guponoj woko ki rec, dano guywayo gukelo woko i wi tura, gucako bedo piny guyero mabecone guketo i aduku, ki maracone gubolo woko. ⁴⁹ Bibedo kit meno i agikki piny. Lumalaika gibino ci gipoko jo maraco woko ki i kom jo ma kitgi atir, ⁵⁰ gibibologi woko i ruk mac, ka ma dano gibikok kun gikayo lakgi.” ⁵¹ Cutcut Yecu openyogi ni, “Donj wunianj i lok man ducu?” Gudokke iye ni, “Iyo.” ⁵² Yecu dok owaco botgi ni, “Pi meno lapwony-cik mo ma gipwonyo pi ker me polo rom ki dano mo ma won ot, ma kwanyo gin manyen ki macon ki i kom lonyone.” ⁵³ I kare ma Yecu donj otyeko loko carolok magi, oa woko ki kunnu. ⁵⁴ Ci odwogo i lobo tugi. Opwonyogi i kacokkegi, omiyo guuro matek kun giwacci, “Dano-ni ononoj ryeko man ki kwene? Dok tic matego macalo magi ma en tiyo-gu oa ki kwene? ⁵⁵ Minne pe Maliam? Ki omegine pe Yakobo ki Yucepu ki Cimon ka Juda? ⁵⁶ Lumegine ducu pe gitye kacel kwedwa kany? Ci dano-ni ononoj kit man ducu ki kwene?” ⁵⁷ Cutcut cwinji ocalo a woko i kome. Ento Yecu owaco botgi ni, “Lanebi giketo deyo i kome, ento pe giketo deyo i kome i lobo tugi ki i ode.” ⁵⁸ Pe otijo tic

matego mapol kunnu, pien ononjo niyegi pe.

Chapter 14

¹ I kare meno Kerode ma laloc madit owinyo pi yweka pa Yecu; ² mumiyo owaco bot luticce ni, “Man aye Jon Labatija. Lubanja ocere woko ki i kin jo muto, en aye mumiyo lakit teko macalo meno tye ka tic i kome-ni.” ³ Pien ononjo yam Kerode omako Jon, otweyo ci oketo woko i mabuc pi Kerodia, ci-ominne, dako pa Pilipo; ⁴ pien Jon ononjo owaco bote ni, “Cik pe oye ni ibed ki ci-omeru.” ⁵ Kadi bed omito neke woko, ento olworo lwak, pien lwak ononjo giworo Jon ni en lanebi. ⁶ Ento ka kare me po pi nywalo Kerode oromo, ci nya pa Kerodia omyelo i nyim welo ci oyomo cwiny Kerode mada. ⁷ Mumiyo Kerode ocikke kun kwonje akwonja bot nyakonu ni ebimiye gin ducu ma en bipenyo pire. ⁸ Minne otitte lok roro, omiyo nyako-nu ocito olego kabaka ni, “Amito imiya wi Jon Labatija i weer kombeddi.” ⁹ Ci kabaka Kerode okumo matek; ento pi kwonj ma en okwonjo ki welone omiyo ociko ni myero gimie. ¹⁰ Ci ooro dano ocito omiyo ginolo njut Jon woko ki i mabuc, ¹¹ ci giketo wiye i weer gikelo gimie bot nyako-nu, ka nyako-nu otero bot minne. ¹² Lacen lupwonnye pa Jon gubino gutiño kome guyiko woko i lyel; ka gucito gutito pire bot Yecu bene. ¹³ Ka Yecu owinyo lok man, ci oa woko ki kunnu, owoto ki yeya ocito i kabedo ka ma dano pe iye kaikene. Ento ka lwak guwinyo pire, ci gulube kun giwoto ki tyengi ma gia ki i ganji mapatpat. ¹⁴ Ka Yecu okato i wi tura, oneno lwak madwonj; kica omake i komgi, ci ocaño lutwo ma gukelo bote. ¹⁵ Ka oo otyeno, lupwonnyene gubino bote, guwacce ni, “Man kabedo ka ma dano pe iye, cawa bene donj okato woko; cwal lwak gucit i kin paco macokcok, guwil cam pigi kengi.” ¹⁶ Yecu odok iye ni, “Pe myero gucit woko; ento wun wumi botgi cam gucam.” ¹⁷ Guwacce ni, “Watye kany ki mugati abic ki rec aryo.” ¹⁸ Yecu owaco ni, “Wukel mugati ki rec aryo-ni bota kany.” ¹⁹ Ka ociko lwak ni gubed piny i kom lum alita. Ka okwanyo mugati abic ki rec aryo, ci oneno malo i polo, olego gum, obaro i mugati omiyo ki lupwonnyene, ci lupwonnyene gumiyo bot lwak. ²⁰ Gin ducu gucamo guyen. Gicoko njide cam mudonj, oponjo duku apar wiye aryo. ²¹ Jo ma gucamo cam meno ononjo giromo co alip abic, ma nonjo pe gikwano iye mon ki litino. ²² Cutcut Yecu ociko lupwonnyene ni gudony i yeya, gukwonj nyime me cito loka ca, kun nonjo en pud eciko lwak. ²³ Lacen ma donj ociko lwak, ci ocito i wi got ka lega kaikene. I kare ma piny donj oyuto, ononjo en tye kunnu kene. ²⁴ Yeya ononjo donj okato woko mairo madwonj nia ki i wi tura, kun pii tye ka twago yeya; pien ononjo yamo kodo bino ki i nyimgi. ²⁵ I kine okogweno, Yecu oa obino botgi kun woto i wi nam ki tyene. ²⁶ Ento ka lupwonnye gunene kun woto i wi nam ki tyene, tipo komgi oto woko lirut, kun giwacci, “Man tipo!” Ci gudanje matek pi lworo. ²⁷ Ento oyotoyot Yecu oloko kwedgi kun waco ni, “Wudi cwinywu, an enni; gwok wulwor.” ²⁸ Ci Petero ogamo doge owacce ni, “Rwot, ka meno aye in, ci wek abin boti kunnu kun awoto ki i wi pii.” ²⁹ Yecu odokke iye ni, “Bin.” Ci Petero oa woko ki i yeya, owoto ki i wi pii obino bot Yecu. ³⁰ Ento ka oneno yamo tye ka kodo, ocako doko lwor, ononjo bene donj cako lwiny woko i pii, ci odanje matek ni, “Rwot, lara do.” ³¹ Oyotoyot Yecu ocwalo cinje ci omake, kun wacce ni, “In dano ma niyeni nok, pinjo ononjo ibedo ka kalo akala?” ³² Ka donj gudonyo i yeya, ci yamo ocako pye mot. ³³ Jo ducu ma ononjo gitye i yeya gucako woro Yecu kun giwaco ni, “Ada, in giri i Wod pa Lubanja.” ³⁴ Ka donj gukato loka ca, ci gukato i wi tura i lobo Genecaret. ³⁵ Ka jo ma i kabedo meno donj guneye, ci gucwalo lok i kabedo ducu macokcok ki kunnu, ci dano gukelo bote jo ducu ma yam ononjo komgi lit. ³⁶ Gubako doggi bote ni myero oye gugud dog bonjone keken; jo ducu ma gugudo dog bonjone gucanj woko ducu maber.

Chapter 15

¹ Luparicayo ki lupwony-cik gua ki i Jerucalem gubino bot Yecu, ci gupenye ni, ² “Pinjo lupwonnyeni pe gilubo kit kwer pa ludonjo? Pien gicamo cam ma pe gulwoko cingi.” ³ Yecu odok iye botgi ni, “Pinjo wun kono pe wulubo cik pa Lubanja pi lubo kit kwerwu?” ⁴ Pien Lubanja yam ociko ni, “Wor woru ki meni”, ka dok ni, “jat ma loko lok marac i kom wonne nyo i kom minne myero ginek woko aneka.” ⁵ Ento wun wuwaco ni, “Ka dano mo owaco bot wonne nyo bot minne ni, Gin ma kono akonyi kwede donj amiyo woko bot Lubanja, en pe myero owor wonne.” ⁶ Kit meno pi kit kwerwu, wumiyo lok pa Lubanja donj odoko goro. ⁷ Wun lugoba! Lanebi Icaya yam oloko i komwu kakare i kare ma en owacci, ⁸ “Rok man kara giwora ki doggi nono, ento cwinygi pe i koma wacel; ⁹ giwora nono, pwony ma gipwonyo obedo pwony ma mako kit pa dano.” ¹⁰ Yecu olwonjo lwak bote, ci owaco botgi ni, “Wuwiny lokka, ci wunianj iye. ¹¹ Pe gin ma donyo i dog dano aye balo dano, ento kono gin ma a ki i dog aye balo dano.” ¹² Ci lupwonnye gubino guwacce ni, “Ineyo ni Luparicayo cwinygi ocwer twatwal i kare ma guwinyo lok ma in iwaco?” ¹³ Yecu odok iye ni, “Kit ginapita ducu ma Wora ma tye i polo pe opito gibiputo woko ki lwite. ¹⁴ Wek gubedi; meno gin lutowanj ma gipeyo lutowanj wadigi. Ka ce latowanj peyo latowanj lawote, ci gin aryo ducu gibipoto woko i bur.” ¹⁵ Ento Petero owacce ni, “Gony te lok me carolok man botwa.” ¹⁶ Ci Yecu openyogi ni, “Wun kara peya wunianj bene? ¹⁷ Pe wuneno ni gin ma donyo i dog dano kato cito i ic, kit meno a ki kunnu kato woko?” ¹⁸ Ento gin ma katti ki i dog a ki i cwiny dano, man aye balo dano. ¹⁹ Pien gin ma a ki i cwiny dano aye tam maraco, nek, abor, cot, kwalo kwo, bedo caden me goba, yet. ²⁰ Magi aye gin ma balo dano; ento camo cam ma pe gilwoko cinj pe balo dano mo.” ²¹ Ci Yecu oa ki kunnu, ocito wa i lobo ma tye cok ki Turo ki Cidon. ²² Ci nen, dako mo ma en Lakanaan ma oa ki i lobo meno obino kun danje adanja ni, “Ai Rwot, Lakwar Daudi tima kica do; nyara tye ki cen, tye ka une marac twatwal.” ²³ Ento Yecu pe ogamo dog dako-nu kadi ki acel. Mumiyo lupwonnyene gubino gubako doggi bote ni, “Ryem dako ni ocit woko cen, pien tye ka danje yo tunj i njewa.” ²⁴ Yecu odok iye ni, “Yam giora bot jo Icaael keken, pien gitye calo romi murwenyo.” ²⁵ Ento dako-nu obino ogunjo i nyime, kun wacci, “Rwot, konya.” ²⁶ Ci Yecu odok iye ni, “Pe ber me kwanyo cam pa litino me bolone woko bot gwogi.” ²⁷ Dako-nu odok iye ni, “Rwoda, meno iwaco kakare. Kadi bed kumeno

gwogi bene gicamo nide cam ma poto ki i wi meja pa ladit do.”²⁸ Ka dok Yecu owaco bot dako-nu ni, “In dako-ni niyeni dit. Myero obed boti kit macalo imito.” Ci nyare otugi can woko cut i cawa meno.²⁹ Yecu oa ki kunnu, omedde ki wotte, onjolo ki i dog nam Galilaya. Ocito oito i wi godi matitino ci obedo kunnu.³⁰ Ci lwak dano gukelo bote luput ki lunjolo, jo ma te lebgi oto, ki lutowan, ki lutwo mukene mapol, gupyelogi piny ka tyen Yecu, ci en ocanjogi.³¹ Mumiyi lwak guuro twatwal ka guneno lutelebgi oto guloko, jo ma cingi okwe gucan, jo ma tyengi onjol guwoto, kadi wa lutowan bene guneno piny; gupako Lubanja pa jo Irael matek.³² Yecu olwonjo lupwonnyene bote ci owaco botgi ni, “Kica maka i kom lwak man, pien donj gubedo kweda kany pi nino adek, ma kun pe gitye ki cam mo. Pe amito ni acwalgi woko ki kec, miyo kec bwoyogi woko i yo.”³³ Ci lupwonnyene gudokke iye ni, “Kara man wabinonjo mugati kwene ma twero romo lwak macalo man i tim kany?”³⁴ Yecu openyogi ni, “Wutye ki mugati adi?” Gugamo ni, “Abiro, ki rec mogo matitino manok.”³⁵ Ociko lwak ni gubed piny i nom.³⁶ ci omako mugati abiro-nu ki rec bene, ka donj opwoyo, obaro igi, ci omiyogi bot lupwonnyene, ka lupwonnyene gumiyo bot lwak.³⁷ Gin ducu gucamo guyen; gucoko nide cam ma oloyogi, oromo adita abiro mupon.³⁸ Jo ma gucamo cam meno ononjo giromo co alip anwen, ma pe gikwano iye mon ki litino.³⁹ Lacenne ka donj ociko lwak, odonoyi i yeya, ci ocito i lobo Magadan.

Chapter 16

¹ Luparicayo ki Lucadukayo gubino, gubito Yecu ni onyut botgi lanyut ma oa i polo.² Yecu ogamo doggi ni, “Ka piny oyuto, wuwacci, ‘Piny bibedo maber; pien polo nen makwar.’³ Dok i odiko wuwacci, ‘Tin kot bicwer madit, pien polo nen makwar, dok ocido woko licuc.’ Wuneyo poko kin gin ma nen i pol, ento pe wutwero poko lanyut me kare.”⁴ Yalwak pa jo maraco ki lutim abor yenyo lanyut, ento pe gibimiyo botgi lanyut mo kono lanyut pa Yona keken.” Ci oa woko ki botgi ocito ka mukene.⁵ I kare ma lupwonnyene guo loka tunjel, ononjo wigi owil woko me tero mugati mo.⁶ Ci Yecu owaco botgi ni, “Wugwokke i kom tobi pa Luparicayo ki pa Lucadukayo.”⁷ Gubedo ka laro lok i kingi kekengi kun giwaco ni, “Pe wakelo mugati.”⁸ Ka Yecu onjeyo, ci openyogi ni, “Piyo wupennye kekenwu ni mugati pe, wun jo ma niyewu nok?”⁹ Peya wunian ce, nyo pe wupo pi mugati abic pi jo alip abic-ci? Yam wucoko nide oponjo aduku adi?¹⁰ Nyo mugati abiro pi jo alip anwen, yam wucoko nide oponjo adita adi?¹¹ Piyo pe wunian ni an pe aloko botwu lok i kom mugati kikome? Wugwokke i kom tobi pa Luparicayo ki pa Lucadukayo.”¹² Lacen gunian maber ni, Yecu ononjo pe oloko botgi me gwokke i kom tobi me mugati, ento i kom pwony pa Luparicayo ki pa Lucadukayo.¹³ Ka Yecu donj oo i lobo ma cok ki Cecaria Pilipi, ci openyo lupwonnyene ni, “Dano mono giwacci Wod pa dano en anja?”¹⁴ Guwacce ni, “Jo mogo giwacci Jon Labatija, jo mukene giwacci Elia, ki jo mogo giwacci Jeremia nyo nat mo acel i kin lunebi.”¹⁵ Ka dok openyogi ni, “Wun kono wuwacci an anja?”¹⁶ Cimon Petero ogamo ni, “In i Kricito ma Lubanja oyero, Wod pa Lubanja makwo.”¹⁷ Ci Yecu odokke iye ni, “Itye ki gum, Cimon wod pa Yona! Pien gin mo ma tye i kom ki remo pe onyutti lok man, ento Wora ma tye i polo aye.”¹⁸ Donj awacci ni in i Petero, ma te lokke Pata, ci abimiyo lwak jo muye an gicun i kom pata man, teko me to pe bitwero loyone.¹⁹ Abimii layab me ker me polo, donj gin ducu ma in itweyo i wi lobo man gibitweyo bene wa i polo, dok gin ducu ma igonyo i wi lobo man gibigonyo bene wa i polo.”²⁰ Ci ocikogi matek twatwal ni pe gutit bot nat mo ni en e Kricito ma Lubanja oyero.²¹ Cakke i kare meno Yecu ocako nyuto bot lupwonnyene ni myero ecit i Jerucalem, dok myero ecir can madwonj ki bot ludonjo ki ajwagi madito pa Lubanja ki lupwony-cik; gibineke, ento i nino me adekke gibicere woko.²² Ci Petero otere cen, ocako juke, kun wacci, “Lubanja myero pe oye ni gitimi kit meno, Rwot! Gin macalo man pe bitimme i komi wacel.”²³ Ento Yecu olokke owaco bot Petero ni, “Dok cen i njeya, in Catan! Idoko ariya woko bota, pien tammi pe lubo pa Lubanja, ento pa dano.”²⁴ Yecu otito bot lupwonnyene ni, “Ka ce dano mo mito lubo kora, myero okwonj kwerre kekene, ka ocak tiyo yatariyane, olub kwede kora.”²⁵ Pien dano ma mito laro kwone birwenyone arwenya, ento dano mo ma rwenyo kwone pira aye binonone.²⁶ Konyo dano ma olimo lobo ducu ki gin anjo mono, ka ce kwone gikwanyo woko? Dano dok bimiyo kit gin anjo ma ka kwone?²⁷ Pien Wod pa dano bidwogo ki deyo pa Wonne kacel ki lumalaikane, ci biculo dano acel acel kun lubo kit tic ma yam dano-ni otiyo.²⁸ Adada, awacciwu ni, tye jo mogo ma gucun kany ma pe gibibilo to wacel, ma peya guneno Wod pa dano ka bino i kerre.”

Chapter 17

¹ Ka nino okato abicel, ci Yecu otero Petero ki Yakobo ki Jon ominne, oito kwedgi i wi got mabor i munj gin kengi.² Kome ocako lokke woko i nyimgi, waje oryeny calo cen, ginarukane odoko tar ma wil calo dero cen.³ Ci Moses ki Elia gucako nen botgi, gubedo ka lok ki Yecu.⁴ Petero owaco bot Yecu ni, “Rwot, ber mada me bedo kany. Ka ce imito, abigero aduc adek kany, acel meri, acel pa Moses, ki acel pa Elia.”⁵ I kare ma pud tye ka lok, nen, tipo pol ma rnyeny oumogi woko lipuk, ci dwan owinnye ki i pol ma wacci “Man aye Woda ma amaro; wuwinye.”⁶ Ka lupwonnyene guwinyo man, guryebbe piny, lworu omakogi matek.⁷ Yecu obino botgi ogudogi, kun waco botgi ni, “Wua malo; pe wubed ki lworu.”⁸ I kare ma gutino wangi malo, pe guneno nat mo ento kono Yecu keken.⁹ I kare ma donj gitye ka lor piny ki i wi got, Yecu ocikogi ni, “Pe wutit bot dano mo gin ma wuneno, nio wan ma Wod pa dano ocer ki i kin jo muto.”¹⁰ Ci lupwonnyene gupenye ni, “Piyo lupwony-cik giwacci, Elia aye konj kwojo bino?”¹¹ Yecu odok iye ni, “Elia aye myero okwonj bino, ka wek ocak dwoko jami ducu kakare.”¹² Ento atito botwu ni Elia donj otyeko bino wa con, ento gin pe gujeye, gutimo gin ma gimito i kome. Wod pa dano bene bilimo can madwonj ki i cingi kit meno.”¹³ Lacen lupwonnyene gunian ni Yecu oloko botgi lok i kom Jon Labatija.¹⁴ Ka donj guo bot lwak, ci dano mo oa obino bote ogunjo i nyime kun wacci,¹⁵ “Rwot, kica omaki i kom woda, pien two alili omake marac twatwal miyo tyen mapol bolle woko i mac, dok tyen mapol bolle woko bene i pii.”¹⁶ Nakanen akele bot

lupwonnyeni, ento canjone oloyogi.”¹⁷ Ci Yecu ogamo ni, “Wun yalwak me kare man niyewu pe, kitwu bene donj oballe woko, abibedo kwedwu nio wa awene? Wukel en bota kany.”¹⁸ Ci Yecu ogerre i wi cen, cen oa woko ki i kome, cutcut awobi-ni ocaj woko i cawa meno.

¹⁹ Lacen lupwonnye gubino bot Yecu i munj gupenye ni, “Gin anjo mugenowa ryemone?”²⁰ Yecu odok iye botgi ni, “Pien niyewu nok. Pien ada, awacciwu ni, ka ce niyewu obedo calo nyig kodi karadali, ci wubiwaco ki got man ni, ‘Dirre i kabedo ma tye loka ca’, kit meno bidirre; ci gin mo pe biloyowu.”²¹ “Kit gin macalo man pe twero katti woko, kono ki lega ki ri kec keken.”²² I kare ma gucokke kacel i Galilaya, Yecu owaco bogti ni, “Wod pa dano gibimiye woko i cinj dano,²³ gibineke woko, ento bicer woko i nino me adekke.” Ci gin ducu gukumo matek twatwal.²⁴ Ka guo i Kapernaum, jo ma jogo mucoro me ot pa Lubanja gucito bot Petero ci guwacce ni, “Lapwonywu pe culo mucoro me ot pa Lubanja?”²⁵ Petero ogamo ni, “Culo.” I kare ma odwogo paco, Yecu oloko kwede mukwojo, kun penye ni, “Itamo gin anjo, Cimon? Luker me lobo man gijogo mucoro nyo luwalo ki bot anja? Gijogo ki bot litinogi nyo ki bot jo mukene?”²⁶ I kare ma ogamo ni, “Ki bot jo mukene”, Yecu owacce ni, “Ka kit meno ci litinogi ducu tye ki kuc.”²⁷ Kadi bed kumeno, pe wabal tamgi, cit i dog nam, bol goli i pii, yut rec mukwojo moko; ka iyabo doge ci ibinono iye cekel. Kwany cekel meno imi botgi pira ki piri bene.”

Chapter 18

¹ I kare meno lupwonnye gubino bot Yecu, gupenye ni, “Anja ma loyo ki dit i ker me polo?”² Ci Yecu olwono latin mo bote, ocibo ocuj i kingi,³ ka owaco botgi ni, “Ada awaco botwu ni, ka pe wulokke wudoko macalo litino, pe wubidonyo i ker me polo wacel.”⁴ Dano ma mwolle woko kekene calo latin man, en aye ma loyo ki dit i ker me polo.⁵ Dano ma jolo latin mo acel macalo man i nyina, nonjo ojolo an.⁶ “Ento dano ma miyo nat acel ma i kin jo magi matino ma guye an-ni poto i bal, onono bedo ber makato ducu ka gitweyo kidi rego madit i njute ci gibole kwede woko wa i nam matut.”⁷ “Lobo bineno can pi gin ma miyo dano gipoto i bal. Pien gin ma miyo dano poto i bal myero obin, ento dano ma kelo gin ma miyo dano poto i bal bineno can!”⁸ Ka ce cinji nyo tyeni aye miyo ipoto i bal, ci tonj injun ibol woko; twara ma idonyo i kwo ma cinji lakucel peke nyo laput, ber makato ma ibedo ki cinji aryo nyo tyeni ducu giboli kwede woko i mac ma pe to.⁹ Ka ce wanji aye miyo ipoto i bal, ci kol woko; twara ma idonyo i kwo ma wanji lakucel, kato ma kono giboli ki wanji aryo ducu i mac Geena.¹⁰ “Myero wunen ni pe wucayo nat mo acel ki i kin jo magi matino-ni; pien awacciwu ni, i polo kuca lumalaikagi neno wanj Wora ma tye i polo kare ducu.”¹¹ Pien Wod pa dano obino ka laro jo murwenyo.¹² Wutamo gin anjo? Ka ce dano mo tye ki romine miya acel, ka acel i kingi ocito orwenyo woko, pe biweko romi pyerabonwen wiye abonwen-ni i wi cere-gu, ci cito ka yenyo en murwenyo-ni?¹³ Ka onono, ada awaco botwu ni, cwinye bibedo yom pire makato pi romi pyerabonwen wiye abonwen ma pe onono gurwenyo-ni.¹⁴ Kit meno Wora ma tye i polo bene pe mito ni nat mo acel i kin jo magi matino myero oto.¹⁵ “Ka ce omeru obalo bal mo boti, cit bote inyutte balle, i kin in ki en keken. Ka owinyo lokki, ci donj inono omeru.”¹⁶ Ento ka pe owinyo lokki, kwany dano acel nyo aryo mukene wucit kwedgi, wek lok ma caden aryo nyo adek giloko omok lok ducu.¹⁷ Ka ce okwero winyo lokgi, tit pire bot lwak jo muye an; ka ce okwero winyo wa lok pa jo muye an, wek obed boti calo Larok ki lajog-mucoro.¹⁸ “Ada awaco botwu ni, gin mo ducu ma wutweyo i wi lobo man gibitweyo kadi wa i polo, gin mo ducu ma wubigonyo i wi lobo man gibigonyo bene wa i polo.”¹⁹ Dok bene awaco botwu ni, ka jo aryo i kinwu biye kacel lok i kom gin ma gilego, ci Wora ma tye i polo bitimo pigi.²⁰ Pien ka ma jo aryo nyo adek gucokke kacel i nyina, an bene nonjo atye kunnu i kingi.”²¹ Petero oa obino bot Yecu ci openye ni, “Rwot omera mono bibalo bal bota tyen adi, ka dok atim kica bote. Pud dok abitimo bote kica ka obalo tyen abiro?”²² Yecu owacce ni, “Pe awacci ni ma romo tyen abiro, ento ma romo tyen pyerabiro tyen abiro.”²³ “Pi meno ker me polo gitwero poro ki kabaka mo ma onono yam omoto yubo lok me banya ki luticce.”²⁴ I kare ma donj ocalo kwano wel, ci gikelo nat mo acel ma onono tye ki banyane ma romo milion mapol ata.²⁵ Kit macalo onono donj pe twero culo banya-nu, ci ladicte ociko ni myero gicate woko i opii, en kacel ki dakone ki litino, ki kit jami ducu ma onono en tye kwede, wek gicul ki banya meno.”²⁶ Cutcut latic-cu orumo cone piny i nyime, kun bako doge bote ni, ‘Ladit, konj idi cwinyi i koma do, ci abiculli gin ducu.’²⁷ Ci kica omako ladit i kom laticce-nu, ogonye woko dok oweko banyane bene.”²⁸ Ento latic-cu i kare ma okato woko, orwatte ki latic mo i kom lutic wadigi ma onono tye ki banyane ma romo cili miya abic, ci omake ki njute kun peye ma wacci, ‘Cul banyana!’²⁹ Ento latic lawote-ni oryebbe piny kun bako doge bote ni, ‘Konj idi cwinyi i koma, abiculo banyani.’³⁰ En okwero woko, ocito otweye i mabuc nio ka biculo banyane.”³¹ Ka lutic wadigi guneno gin ma otimme-ni, ci cwinygi ocwer matek twatwal, gucito gutito gin ducu ma otimme bot laditgi.³² Cutcut ladit olwono ci owacce ni, ‘In latic marac! Aweki banya ca woko ducu pien onono ilega kun ibako dogi bota;’³³ onono in bene pe kica twero maki i kom latic lawoti-nu, kit macalo onono kica omaka i komi-ni?”³⁴ Kiniga omako ladit twatwal oweko omiye bot askari lugwok mabuc, nio ka oculo banyane ducu.³⁵ Wora ma tye i polo bene bitimowu kit meno, ka ce pe wutimo kica bot dano ki i cwinywu, dano acel acel ki ominne.”

Chapter 19

¹ I kare ma Yecu donj otyeko loko lok magi, oa woko ki i Galilaya, ci obino i dul lobo me Judaya ma tye loka Jordan.² Lwak madwonj gulube, ci ocanjogi ki kunnu.³ Luparicayo mogo gubino bote, ci gucako omo cwinye kun gipenye ni, “Cik miyo twero ni dano oryem dakone pi tyen lok mo keken?”⁴ Yecu odok iye ni, “Pud pe wukwano lok ma wacci, cakke i acakki piny Lacwec ocweyogi co ki mon?”⁵ Dok owaco ni, ‘Pi tyen lok man dano biweko wonne ki minne ci moko i kom dakone, gin aryo-nu gicako doko kom acel?’⁶ Kit meno pe donj gibedo kom aryo ento kom acel. Pi meno gin ma Lubanja oribo kacel, dano pe opok kingi.”⁷ Dok gupenye ni, “Ka kumeno, pinjo Moses yam ociko ni gimi waraga me keto nyom, ki ryemo

dako woko?”⁸ En owaco botgi ni, “Pi nwan cwinywu oweko Moses oye ni wuryem monwu, ento cakke i acakki piny ononjo yam pe tye kit meno.”⁹ Ento awaco botwu ni, dano mo ma oryemo dakone, ma pe pi tim me tarwan, ce onyomo dako mukene, nonjo otimo abor.”¹⁰ Lupwonnye guwacce ni, “Ka ce lok i kom laco ki dakone tye kit meno, ci donj pe myero dano gunyomme do.”¹¹ Ento Yecu owaco botgi ni, “Dano ducu pe twero mako pwoony macalo man, ento kono jo ma gimio botgi keken aye.”¹² Pien tye jo mogo ma gikolo cakke wa i i megigi, ma ginywalogi kit meno; tye mukene ma gidoko jo ma gikolo pien nonjo dano mukologi; tye jo mukene ma gikolle kengi pi ker me polo. Dano ma twero ye lok man, wek oye.”¹³ Lacen gikelo litino bot Yecu ni oket cine i komgi kun lego Lubana. Lupwonnye gujuko dano woko.”¹⁴ Ento Yecu owaco botgi ni, “Wuwek litino gubin bota, pe wugengi, pien ker me polo tye pi jo macalo gin.”¹⁵ Ci oketo cine i komgi, ka donj oa woko ki kunnu.”¹⁶ Nen, dano mo obino bot Yecu kun penye ni, “Lapwony, atim gin anjo maber wek alim kwo ma pe tum?”¹⁷ Yecu openye ni, “Pino ipenya pi gin maber? Nat maber tye acel keken. Ka imito donyo i kwo, ci igwok cik.”¹⁸ Openyo Yecu ni, “Cik mene?” Yecu owacce ni, “Pe ineki, Pe itim abor, Pe ikwal, Pe ibed caden me goba,”¹⁹ Wor woru ki meni, ki dok ni, Mar lawoti macalo imarre keni.”²⁰ Awobinu odokke iye ni, “Magi ducu donj atyeko makogi; gin anjo ma pud odonj?”²¹ Yecu ogamo doge ni, “Ka ce imito bedo maber labono roc mo i komi, cit icat jami ducu ma itye kwede, ci imi limme ki lucan, ci ibibedo ki lwak lonyo ma gikano piri i polo; ka donj ibin ilub kora.”²² Awobi-nu ka owinyo lok man, ocalo cito woko kun cwinye cwer twatwal; pien ononjo yam tye ki lim madwonj.”²³ Ci Yecu owaco bot lupwonnyene ni, “Ada awaco botwu ni, bibedo tek mada bot dano ma lalonyo me donyo i ker me polo.”²⁴ An dok awaco botwu aye ni, kinaga twero donyo i wan libira oyot, makato lalonyo me donyo i ker pa Lubana.”²⁵ Ka lupwonnye guwinyo lok man, ci guuro twatwal kun gipenye ni, “Ana ma dok twero larre?”²⁶ Ento Yecu onenogi ci owaco botgi ni, “Ki bot dano man pe twerre, ento ki bot Lubana jami ducu twerre.”²⁷ Petero ogamo kun wacci, “Nen, wan waweko jamiwa ducu ci walubi. Wabinono iye gin anjo?”²⁸ Yecu owaco botgi ni, “Ada awaco botwu ni, i kare ma Lubana oketo lobo manyen, ka Wod pa dano bibedo i wi komkerre me deyo, wun jo ma donj wulubo kora bene wubibedo i wi komker apar wiye ayo, kun wunolo kop i kom kaka apar wiye ayo me Irael.”²⁹ Donj dano acel acel ma yam oweko odi, nyo omego nyo nyimege, nyo wonne, nyo minne, nyo litino, nyo pottine, pi nyina, binono jami makato magi tyen miya, ci en binono kwo ma pe tum.”³⁰ Jo mapol ma gubedo jo mukwonjo yon gibidonj cen, ki jo ma gudonj cen gibibedo jo mukwonjo.

Chapter 20

¹ “Ker me polo rom ki dano ma en won ot ma opuk woko odiko con ocito ka wako lutic i poto olokke.”² Oyubo lok kwedgi ni ebiculogi i wel lim ma mitte pi nino acel acel macalo kite tye, ci ocwalogi i poto olokke.”³ I cawa adek en ocito woko, ci oneno jo mukene ma gucujo acuna i cuk labono gin ma gitiyo.”⁴ Won ot owaco botgi ni, Wun bene wucit i poto olokka, dok abimiyowu gin ma atir. Ci gucito.”⁵ I kare ma dok en okato ocito woko i cawa abicel ki cawa abonwen, otimo ma rom ki me wiati.”⁶ I kin cawa apar wiye acel en dok ocito onono jo mukene gucujo acuna kunnu; ci openyogi ni, ‘Pino wucun kany dyecen jwi labono tiyo gin mo?’⁷ Gudokke iye ni, ‘Pien dano mo pe owakowa.’ Ci won ot owaco botgi ni, ‘Wun bene wuciti i poto olokka.’⁸ Ka oo otyeno, won poto olok owaco bot lakan jamine ni, ‘Lwon lutic, ci icul mucaragi. Cak ki i kom jo ma gucako tic lacen, nio kwede wa i kom jo ma gukwono bino.’⁹ Ka jo ma gucako tic i cawa apar wiye acel-li gubino, ci dano acel acel i kingi ogamo mucara me nino acel kulu.”¹⁰ Ka jo ma onono gukwono cako tic-ci gubino, gutamo ni gwok nyo gibinono mabup makato; ento nat acel acel i kingi gimio mucara me nino acel.”¹¹ Ka donj gugamo, gucako nur bot won ot,”¹² kun giwacci, ‘Jo magi ma gubino lacen-ni gutiyo tic pi cawa acel keken, ento in imio gubedo rom kwedwa kun wacanne i tic i cen malyet dyecen jwi.’¹³ Ento won poto odok iye ki dano acel i kingi ni, ‘Larema, pe atye ka timi marac. Yam pe icikke kweda ni ibigamo wel mucara meno?’¹⁴ Gam meri en, citi. An amito me mio bot dano man ma lacen kit ma amio boti-ni.”¹⁵ Pe myero ati ki jamina kit macalo iya mito? Gwok nyo cwinyi oballe woko pi gin maber ma atio-ni ba?”¹⁶ Kit meno jo ma gudonj cen gibibedo jo me ati, ki jo me ati gibidoko jo ma lacen.”¹⁷ I kare ma Yecu tye ka ito cere me cito i Jerucalen, otero lupwonnyene i munj. Ka gitye i yo owaco botgi ni,”¹⁸ “Wunen, donj watye ka ito cere wacito i Jerucalen. Wod pa dano donj gibimio i cinj ajwagi madito pa Lubana ki lupwony-cik, gibinolle kop me to,”¹⁹ ci gibimio i cinj Lurok wek gunjale, gupwode ki del; gibigure woko i kom yatariya, ento bicer woko i ne nino adek.”²⁰ Lacen megil litino pa Jebedayo obino bot Yecu kacel ki litino awobene, ci oguno piny i nyime, ci olege pi gin mo.”²¹ Yecu openye ni, “Imito anjo?” Odok iye ni, “Cik pi litinona ayo-ni ni, nat acel obed i kom badi tun lacuc, ki acel bene obed i kom badi tun lacam, i ker meri.”²² Ento Yecu odokke iye ni, “Wun pe wuneyo gin ma wulego. Wun wutwero mato ki kikopo ma abimato kwede-ni?” Gudokke iye ni, “Watwero.”²³ Yecu dok owaco botgi ni, “Kikopo ma an abimato kwede-ni wun bene wubimato kwede, ento lok me bedo i kom bada ma lacuc nyo ma lacam pe an aye apoko. Meno bibedo pa jo ma yam Wora oyubo pigi wa con.”²⁴ Ka jo mukene apar guwinyo lokke, ci cwinyi ocwer mada i kom omego ayo-nu.”²⁵ Ento Yecu olwonjogi bote, ci owacci, “Wun wuneyo ni, jo ma gilwonjogi ni gin lulo Lurok giloyo dano ki tek, dok luditogi bene gibedo ki twero i komgi.”²⁶ Pe bibedo kit meno i kinwu; ento nat ma mito bedo ladit i kinwu aye myero obed laticwu,”²⁷ ki nat ma mito bedo mukwonjo i kinwu, en aye myero obed opiiwu ducu.”²⁸ Kumeno Wod pa dano bene pe obino ni gitine, ento ni wek en aye eti ki dano, ki pi mio kwone me koko jo mapol.”²⁹ I kare ma donj gubea woko ki i Jeriko, lwak madwonj gulubo kore.”³⁰ Nen, lutowan ayo ma gubedo piny i net yo ka guwinyo ni meno aye Yecu ma obekato-ni, ci gudanje matek ni, “Lakwar Daudi, timwa kica ba!”³¹ Lwak gujukogi, kun giwaco botgi ni gulin; ento gin gumedde ameda ki danje ni, “Rwot, timwa kica do, Lakwar Daudi!”³² Yecu ocun ci olwonjogi, kun wacci, “Wumito atim gin anjo piwu?”³³ Gudokke iye ni, “Rwot wamito wanja oyabbe.”³⁴ Cutcut kica omako Yecu i komgi, ci ogudo wangi. Oyotoyot gucako neno piny, ka donj gulubo

kore.

Chapter 21

¹ I kare ma donj gicok o i Jerucalem, gubino i Betepage, i kor got Jeituni. Ci Yecu ooro lupwonnyene aryo, ² ocikogi ni, “Wucit i ganj ma tye i nyimwu. Cutcut wubinoŋo kana ma gitweyo, tye gin ki latinne; wugonygi ci wukelgi bota.” ³ Ka ce dano mo biwaco lok mo botwu, wubidokke iye ni ‘Rwot aye mitogi’, ci en bicwalogi kany oyotoyot.” ⁴ Man otimme wek lok ma yam lanebi oloko ocobbe kakare ni, ⁵ “Wuwac bot jo Cion ni, Nen ka kabakawu bino botwu, kun obedo i wi kana ki mwolo, i wi latin kana.” ⁶ Lupwonnye gucito gutimo kit macalo Yecu ocikogi kwede-ni, ⁷ gukelo kana ki latinne, gupeto bonnigi i kome ka donj Yecu obedo i wiye. ⁸ Jo mapol i kin lwak gupeto bonnigi i dye yo, ki jo mogo gutoŋo janj yadi gupeto i dye yo. ⁹ Ci jo ma gutelo yo ki jo ma gulubo kore gudanŋe ni, “Ojana, wupak Lakwar Daudi! Lubanja omi gum i kom nat ma bino i nyin Rwot! Ojana malo i wi polo!” ¹⁰ Ka donj odonyo i Jerucalem ci ganj ducu otugge woko pire, kun dano giwacci, “Man aŋa?” ¹¹ Lwak gugamo ni “Man aye lanebi Yecu ma oa ki i Najaret me Galilaya.” ¹² Yecu odonyo i ot pa Lubanja, ci oryemo jo ducu ma ononjo gicato wil ki ma giwilo jami i ot pa Lubanja. Oryebo meja pa lulok cente, ki kom pa lucat amam. ¹³ Ci owaco botgi ni, “Gicoyo ni, ‘Oda gibilwoŋo ni ot me lega’; ento wun wuloko odoko boro pa luyak.” ¹⁴ Lutowanj ki lujolo gubino bote i ot pa Lubanja ci en ocaŋogi. ¹⁵ Ento i kare ma ajwagi madito pa Lubanja ki lupwony-cik guneno gin me aura ma en otiyo, ki litino ma danŋe i ot pa Lubanja kun giwaco ni, “Ojana, wupak Lakwar Daudi!” man omiyo kiniga omakogi matek. ¹⁶ Gupenye ni, “Iwinyo gin ma jo-nu tye ka wacone?” Yecu ogamo ni, “Awinyo. Yam pe wukwano ni, ‘Wer ma litino lukere ki litino ma pud dot giwero me paki ber atika?’” ¹⁷ Lacen owekogi, oa ki i ganj ocito i Betania ci obuto kunnu. ¹⁸ Odiko ma en donj dok i Jerucalem, kec oneke. ¹⁹ Ka oneno yat oduro mo i net yo, ci onak i tere, pe ononjo iye gin mo, ento ononjo pote keken. Yecu owaco bot yat oduro-nu ni, “Pe dok ibinyako nyigi matwal.” Cutcut oduro meno otugi tal woko. ²⁰ Ka lupwonnye guneno ci guuro twatwal, kun giwacci, “Yat oduro-ni dok otugi two woko ninŋin?” ²¹ Yecu odok iye botgi ni, “Ada awaco botwu ni, ka ononjo wutye ki niye, kun pe wukalo akala, ononjo pe wutwero timo gin ma otimme i kom oduro-ni keken, ento kadi bed wuwac ki got man ni, ‘Mukke wek itinŋe ipot wa i nam’, ci bitimme bene.” ²² Gin ducu ma wupenyo i legawu, wubinoŋo, ka ce wutye ki niye.” ²³ I kare ma Yecu odonyo i ot pa Lubanja, ci ajwagi madito pa Lubanja ki ludonjo pa lwak gubino bote ma ononjo en tye ka pwony, gupenye ni, “Twer mene mumiyo itimo gin magi, dok aŋa ma omiyoni twero meno?” ²⁴ Yecu ogamo doggi ni, “An bene abipenyowu ki peny acel; ka ce wudokka iye, ci donj abitito botwu gin mumiyo atimo gin magi. ²⁵ Batija pa Jon twerone oa ki kwene? Oa ki i polo nyo ki bot dano?” Ci gucako pyem i kingi kekengi kun giwacci, “Ka wawacci, ‘Twer man oa ki i polo’, ci en bipenyowa ni, ‘Piŋo kono ononjo pe wuye en?’” ²⁶ Ento ka ce wawacci, ‘Oa ki bot dano’, walworo lwak; pien gin ducu ginŋeyo maber ni Jon aye lanebi atika.” ²⁷ Mumiyo gudok iye bot Yecu ni, “Pe waneyo.” Yecu bene owaco botgi ni, “An bene pe abitito kit twer mumiyo atimo gin magi. ²⁸ Gutemo make, ento gulworo lwak, pien lwak ononjo neyo ni en lanebi. ²⁹ Wutamo aŋo? Laco mo ononjo yam tye ki awobene aryo. Oa ocito bot latin mukwoŋo, owacce ni, ‘Latinna, tin cit ka tic i poto olok.’” ³⁰ Laco-nu dok oa ocito bot latinne me aryo ci owacce lok ma rom ki maca; ci wode odok iye ni, ‘Ladit, abicito’; ento pe omedo ki cito. ³¹ I kin awobe aryo-nu aŋa ma otiyo gin ma ononjo wonne mito?” Gudokke iye ni, “Latin mukwoŋo.” Yecu owaco botgi ni, “Ada awaco botwu ni, lujog-mucoro ki mon ma malaya bikwoŋo donyo i ker pa Lubanja ati botwu. ³² Pien Jon yam obino botwu kun lubo yo me kit ma atir, ento wun wukwero ye en woko; ento lujogmucoro ki mon ma malaya guye en. Dok bene kadi bed wunenno gin mutimme, lacen pe wunut, dok pe wuye en. ³³ “Korj dok wuwiny carolok mukene. yam tye dano mo ma opito olok i potone, ci orumo woko ducu ki cel, ka okwinyo iye bur me biyo pige, ogero iye lubele, oweko bot lupur, ci ocito woko i lobo mukene. ³⁴ Ka kare me pwono nyig olok donj onyiko cok, ci ocwalo luticce bot lupur ka kelo nyig olokke. ³⁵ Lupur gumako luticce, gugoyo nat acel, ki nat acel guneko woko, ki mukene gucelo woko ki got. ³⁶ En dok ocwalo lutic mukene mapol, ma gikato jo mukwoŋo ca, jo-nu bene gitimogi ki kit tim acel ma gitimo i kom lutic mukwoŋo ca. ³⁷ Lacen donj en ocwalo wode kikome botgi, kun waco ni, ‘Gibiworo woda.’” ³⁸ Ento ka lupur guneno wode, gucako lok kekengi ni, ‘Man aye donj lale lim; wubin waneke woko, wek lim ma en bileyo-ni obed mewa.’” ³⁹ Ci gumake gubole woko ki i poto olok, ka guneke woko. ⁴⁰ Pi meno ka won poto olok obino, bitimo lupur ninŋin?” ⁴¹ Ci gugamo ni, “En bineko lupur woko ki kit nek marac atika, ci miyo poto olok woko bot lupur mukene ma gitwero miye nyig olok ka karene oromo.” ⁴² Yecu ogamo doggi ni, “Yam pe wukwano lok ma gicoyo i ginacoya ni, ‘Got ma lugedo gukwero-ni en aye odoko got madit ma i twok ot; man Rwot aye ma otiyo, obedo botwa lok me aura?’” ⁴³ Pi meno awaco botwu ni, gibikwanyo ker pa Lubanja woko ki botwu, ci gimioy bot rok ma binyako nyig ma mitte iye kikome.” ⁴⁴ Dano ma bipoto i kom got man tur njidde woko matitino; ento ka got man opoto i kom dano mo, ci nyoto woko. ⁴⁵ Ka ajwagi madito pa Lubanja ki Luparicayo guwinyo carolokke, ci gunianj ni ononjo kara Yecu tye ka lok i komgi. ⁴⁶ Gutemo make, ento gulworo lwak, pien lwak ononjo neyo ni en lanebi.

Chapter 22

¹ Yecu dok oloko kwedgi i carolok kun wacci, ² Ker me polo rom ki kabaka ma yam otedo karama me nyom pa wode, ³ ci ooro luticce me cito ka lwoŋo jo ma ononjo yam gilwoŋogi i karama meno, ento gukwero bino woko. ⁴ Dok ooro lutic mukene, kun waco botgi ni, “Wuwac bot jo ma ononjo gilwoŋogi ni, Nen, donj ayubo cam ducu tye, twonina ki rocina ma moo donj ginekogi woko, donj giyubo jami ducu tye; wubin i karama me nyom.” ⁵ Ento pe guketo cwinygi iye, gucito citogi, nat acel ocito i potone, nat mukene ocito i cato wille, ⁶ jo mukene ma gudonŋe gumako luticce, gutimogi ki tim me lewic, ci

gunekogi woko.⁷ Kiniga omako kabaka, ci ocwalo monye guneko lunek-gu woko, dok guwanjo ganigi woko bene.⁸ Dok owaco bot luticce ni, “Karama donj giyubo, ento jo ma onono nene gilwonjogi pe donj gimyero.”⁹ Pi meno wucit i yo madito, wulwonj jo mapol ma wubinojo, wuwek gubin i karama me nyom.”¹⁰ Lutic magi gucito i yo gudo ci gucoko jo ducu ma gunono; jo maraco kacel ki jo mabeco; mumiyo ot me nyom oponj woko ligwik ki welo.¹¹ “Ento i kare ma kabaka odonyo i ot ka neno welo, ci oneno laco mo obedo kunnu ma pe onono oruko bonjo me nyom.”¹² Cutcut otugi penye ni, ‘Larema, idonyo kany niñniñ ma kun pe iruko bonjo me nyom?’ Laco-nu olinj alinja litik.¹³ Mumiyo kabaka ociko lugwok-welo ni, ‘Wutwe cinje wa ki tyene woko, ci wubole kwede woko i piny macol; kunnu dano gibikok kun gikayo lakgi.’¹⁴ Pien jo ma gilwonjo pol, ento ma giyero nok.”¹⁵ Lumaricayo gucito guporo lok kit macalo myero gimak kwede lok ma a i doge.¹⁶ Ci guoro bote lupwonnyegi kacel ki jo pa Kerode, kun giwacci, “Lapwony, wan waneyo ni in dano me ada, dok ipwonyo yo pa Lubaña ki ada, dok bene pe iparo pi dano mo, pien in pe ineno kom dano ki woko.”¹⁷ Tit botwa gin ma itamo. Cikwa ye ni gicul mucoro bot cecar nyo pe?”¹⁸ Ento Yecu oneyo raccwiny ma gitye kwede, ci owaco botgi ni, “Wun wubwola piño, wun lugoba?”¹⁹ Konj wunyutta kom lim ma giculo kwede mucoro-ni.” Ci gukelo bote.²⁰ Yecu openyogi ni, “Cal ki coc ma gicoyo i kome-ni pa aña?”²¹ Gugamo ni, “Pa Cecar.” Ci owaco botgi ni, “Wudwok jami pa Cecar bot Cecar, ki jami pa Lubaña wudwok bot Lubaña.”²² I kare ma guwinyo lokke guoro matek; ci guweke gucito woko.²³ I nino meno bene Lucadukayo gubino bot Yecu, gin aye jo ma onono giwacci jo muto pe gicer. Ci gupenye ki peny mo acel,²⁴ ni, “Lapwony, Moses yam owaco ni, ‘Ka ce laco mo oto ma pe onywalo latin, ci ominne myero olak dakone, wek onywal kwede litino ma ka-ka ominne.’”²⁵ Yam onono tye co abiro i kinwa ma gin ducu omego. Laco mukwonjo onyomo dako, ci oto woko ma pe obwoto latin mo, oweko dako bot ominne.²⁶ Dano me aryo ki me adekke bene ducu kit meno, nio wa i kom dano me abirone.²⁷ Lacen ki i negi ducu, dako bene oto.²⁸ Donj i kare me cer dako-nu bibedo pa aña i kin co abiro-nu? Pien gin ducu onono gubedo kwede.”²⁹ Ento Yecu odok iye ni, “Wun wurwenyo, pien pe wuneyo gin ma gicoyo i ginacoya, kadi wa teko pa Lubaña bene wukwiya.”³⁰ Pien i kare ma dano gibicer woko, donj pe gibinyomme, ento gibibedo macalo lumalaika ma i polo.³¹ Ento i kom lok man me cer ki i kin jo muto-ni, yam pe wukwano lok ma Lubaña oloko botwu ni,³² ‘An Lubaña pa Abraim, ki Lubaña pa Icaika, ki Lubaña pa Yakobo?’ En pe Lubaña pa jo muto, ento Lubaña pa jo makwo.”³³ Ka lwak guwinyo, ci guoro pwonye matek.³⁴ I kare ma Lumaricayo guwinyo ni Yecu otwoyo dog Lucadukayo woko ki lok, ci gucokke kacel.³⁵ Dano mo i kingi onono lapwony-cik, oteme openye ki peny acel, ni³⁶ “Lapwony, cik mene madit makato cik ducu?”³⁷ Yecu odokke iye ni, “Mar Rwot Lubañani ki cwinyi ducu, ki tiponi ducu, ki tammi ducu.”³⁸ Man aye cik madit dok mukwonjo.³⁹ Ki me aryone ma rom kwede en ene ni, Mar lawoti macalo imarre keni.⁴⁰ I kom cik magi aryo lok ducu ma tye i cik ki i pwony pa lunebi gucun iye.”⁴¹ I kare ma Lumaricayo donj gucokke kacel, Yecu openyogi kun wacci,⁴² “Wutamo kin ayo i kom Kricito ma Lubaña oyero? En lakwar aña?” Gudokke iye ni, “Lakwar Daudi.”⁴³ Yecu dok openyogi ni, “Piño kono Cwiny Malen dok omiyo Daudi olwonje ni Rwot? Pien yam oloko ni,⁴⁴ ‘Rwot owaco bot Rwoda ni, Bed i kom bada ma lacuc, i kabedo me deyo, nio ka abiketo lukworri piny i te tyeni.’”⁴⁵ Ka en Daudi aye yam olwonje ni Rwot, ci en dok bedo lakwarre niñniñ?”⁴⁶ Dano mo pe ma otwero dokke iye lok mo kadi ki acel, dok cakke i kare meno njat mo pe oette me penye ki kit peny mo.

Chapter 23

¹ Lacen Yecu owaco bot lwak ki bot lupwonnyene ni,² “Lupwony-cik ki Lumaricayo gibedo i wi kom pa Moses;³ pi meno lok ducu ma gipwonyowu kwede, wuti dok wugwok bene, ento pe wuti gin ma gin tiyo, pien giloko aloka keken pe gitiyo.”⁴ Gitweyo yec mapek ma yeyone tek, ci giketo i wi gwok dano; ento gin kikomgi pe gitwero dirone ki lwet cingj acel.⁵ Gitiyo ticgi ducu ni wek dano onengi; pien giyaro pulakiterigi bedo malac, dok bene gimedo dog bonjigi bedo maboco adada.⁶ Dok gimaro bedo i kabedo me deyo i karama, ki bedo i kom me dito i kacokke.⁷ Dok bene gimito ni dano omotgi wa i cuk-gu, gimaro bene ni dano myero gulwonji ni, ‘Lapwony.’⁸ Ento wun pe myero gilwonju ni, ‘Lapwony’, pien wutye ki lapwony acel, pi meno wun ducu donj wudoko omego.⁹ Dok bene pe wulwonj dano mo ni wonwu i wi lobo, pien Wonwu tye acel, en aye njat ma tye i polo.¹⁰ Pe bene gilwonju ni lutel, pien wutye ki latelwu acel, ma en aye Kricito ma Lubaña oyero.¹¹ Dano madit ma loyo ki i kinwu aye bibedo laticwu.¹² Pien njat ma kette kene ni edit, gibidwoke piny, ento njat ma mwolle kene gibimiyo doko dit.¹³ “Wubineno can, wun lupwony-cik ki Lumaricayo, wun lugoba! Pien wuloro doggola me ker me polo woko bot dano; wun kikomwu pe wudonyo iye, dok bene wugerjo jo ma mito donyo iye woko.”¹⁴ Wubineno can wun lupwony-cik ki Lumaricayo, wun lugoba! Pien wumayo odi pa mon-to, dok wulego lega maboco me buta keken. Gibinjolo kop madit makato ducu i wiwu.¹⁵ “Wubineno can, wun lupwony-cik ki Lumaricayo, wun lugoba! Pien wuwoto wulono piny ki i dye nam kun wuwoto wa i wi tura-gu wek wulok dano acel owek dinine odwog i mewuni, ento ka donj olokke, wumiyo doko latin me Geena ma rom aroma kwedwu tyen aryo.”¹⁶ “Wubineno can, wun lutel dano ma wanju oto, ma wuwaco ni, ‘Ka ce dano mo kwoño kwoñ ki ot pa Lubaña, lok mo bedo pe iye, ento ka njat mo okwoño kwoñ ki jabu ma i ot pa Lubaña, kwoñje-ni bimake gire.’”¹⁷ Wun lutowan ma lumij! Gin mene ma pire dit kato, jabu nyo ot pa Lubaña ma omiyo jabu odoko malen?”¹⁸ Dok wuwaco ni, ‘Ka ce dano mo okwoño kwoñ ki keno tyer, lok mo pe iye, ento ka ce njat mo okwoño ki mot ma giketo i wi keno tyer, kwoñje-ni bimake woko gire.’”¹⁹ Wun lutowan! Gin mene madit makato, mot nyo keno tyer ma miyo mot doko malen?”²⁰ Pi meno dano ma kwoño kwoñ ki keno tyer, kwoño bene ki jami ducu ma tye i wi keno tyer.²¹ Dano ma kwoño ki ot pa Lubaña, nonjo okwoño ki ot pa Lubaña kadi wa ki njat ma bedo iye.²² Dano ma kwoño ki polo, nonjo kwoño ki komker pa Lubaña kadi wa ki njat ma bedo i wiye-ni.”²³ “Wubineno can, wun lupwony-cik ki Lumaricayo, wun lugoba! Pien wumiyo dul acel me apar me malakwanj ki toke ki okwerwu, ento wutenyo

lok ma pigi tego me cik woko, gin macalo njolo kop atir, timo kica ki bedo jo ma tye ki niye. Magi ducu myero wutim, kun bene pe wuweko mukene ca.²⁴ Ononjo gitamo ni wun aye myero wubed lutel, ento wun lutowan, pe wuneyo gin mo. Wuketo cwinywu i lok ma pe pigi tego, ento wubwoto lok ma pigi tego-gu woko. Meno rom macalo wukwanyo lwanjo ki i pii amatawu, ento wumwonyo kinaga woko kacel ki pii-nu, pien ononjo pe wuneyo ni tye iye!²⁵ “Wubineno can, wun lupwony-cik ki Luparicayo, wun lugoba! Pien wulwoko ne kikopo ki caani ki woko wek obed len, ento ki igi nonjo gupon ki tim me yako dano ki miti mogo ma pe twero jukke.²⁶ Wun Luparicayo ma lutowan! Mukwonjo myero konj wulwok i kikopo ki i caani obed len, ka wek neye bene obed len.²⁷ “Wubineno can, wun Lupwony-cik ki Luparicayo, wun lugoba! Pien wurom ki lyel ma gipuyo ki gin matar, kun ki yo tunj woko nen maber, ento igi nonjo opon ki cogo pa jo muto, ki jami ducu ma keni keken.²⁸ Wun bene kit meno, ki woko wunen bot dano ni wun jo ma kitwu atir, ento iwu nonjo opon ki gin maraco keken.²⁹ “Wubineno can, wun lupwony-cik ki Luparicayo, wun lugoba! Pien wucano got i wi lyel pa lunebi, ka dok wudeyo kom gin ma yam gigeri pi po pi jo ma kitgi atir, wuyubo woko onen maber,³⁰ kun wuwacci, ‘Ka nene ononjo wabedo i kare pa kwarowa, kono ononjo pe waribbe kwedgi ka neko lunebi.’³¹ Wun giwu wutuco kenwu ni wun likwayo pa jo ma yam guneko lunebi-ni.³² Ber, donj wucob tic pa kwariwu!³³ Wun twol, litino ororo, wubibwot ninjin ki i njolo kop me bolowu i Geena?³⁴ Pi meno abioro botwu lunebi ki luryeko ki lupwony-cik, ma jo mogo i kingi wun wubinekogi ci wugurogi woko i kom yatariya, ki jo mogo wubigoyogi ki del i kacokkewu, kun wuyelo ki ganj ki ganj;³⁵ wek remo pa jo ducu ma kitgi atir ma ginekogi i lobo obed i wiwu, cakke ki i kom remo pa Abel ma balle pe-ni nio kwede i kom remo pa Jekaria wod pa Barakia, ma yam wuneko i kin kabedo malej ki keno tyer pa Lubanja.³⁶ Ada awaco botwu ni, lok man ducu bipoto i kom jo ma gin yalwak me kare man.³⁷ ‘Jerusalem, Jerusalem, in ma ineko lunebi, ma icelo jo ma gioro boti woko ki got, tyen adi ma nene amito koko litinoni woko macalo min gweno ma koko litinone i te bwome, ento wun pe wuye giwu!’³⁸ Nen, donj gitenyo otwu botwu, iye odonj nono.³⁹ Atito botwu ni pe wubinena nio ka wubiwacci, ‘Gipwo njat ma bino i nyin Rwot!’”

Chapter 24

¹ Yecu okato woko ki i ot pa Lubanja. Ma donj tye ka cito, lupwonnyene gubino gunyutte gedo me ot pa Lubanja.² Odok iye botgi ni, “Wuneno gin magi ducu, pe kumeno? Ada awaco botwu ni, pe gibiweko got acel mo kany ma ododde i wi wadi, ma pe gibicoro woko piny.”³ I kare ma Yecu obedo i wi got Jeituni, lupwonnyene gubino bote i munj gucako penye ni, “Tit botwa, lok man bitimme awene, dok kit gin anjo ma binyuto dwogoni, ki agikki piny?”⁴ Ci Yecu odak iye botgi ni, “Wugwokke, njatti mo owek rwenyowu.⁵ Pien jo mapol gibibino i nyinja, ma giwacci, ‘An aye a Kricito ma Lubanja oyero’, ci gibimiyo jo mapol rwenyowu woko.⁶ Dok bene wubiwinjo pi mony, ki lok ma yweko pi mony; pe wuwek tipo komwu oto woko lirut; pien konj myero man otimme, ento nonjo nino me agiki pud peke.⁷ Pien rok bilweny ki rok wadi, ki ker bene bilweny ki ker wadi, ki kec bene bipoto i lobo, ki oyenjoyen biyenjo lobo i kabedo mapol;⁸ gin magi ducu gin aye acakki me te can ma bipoto i lobo.⁹ “I kare meno gibiketo lok roro i komwu wek wunen can, gibinekowu woko; jo me rok ducu bikwerowu pi nyinja.¹⁰ I kare meno jo mapol bipoto, gibiketo lok roro i kingi gidotte kekengi, dok gibibedo ki adagadaga i kingi kekengi.¹¹ Lunebi mapol ma lugoba bibino ma gibirweny jo mapol.¹² Kit macalo tim maraco bibedo ka medde ameda-ni, mar pa jo mapol bikwe woko.¹³ Ento njat ma biciro nio wa i agikki bilarre.¹⁴ Donj lok man me kwena maber me ker pa Lubanja gibitito i wi lobo ducu, me bedo caden bot rok ducu; ka donj lacen agikki piny bibino.¹⁵ “Donj ka wubineno gin mo me kwer, malik, ma balo cwiny dano, ma yam Daniel otito pire, kun ocun i kabedo malej (dano ma kwano myero onianj iye),¹⁶ i kare meno jo ma tye i Judaya myero guri njat woko i wi godi.¹⁷ Dano ma ononjo tye i wi ot pe dok olor piny me bino ka kwanyo gin mo ma tye i ode;¹⁸ ki dano ma tye i poto bene pe odak cen paco ka omo ginarukane.¹⁹ Dok mon ma giyac gibineno can i kare meno, ki mon ma gidoto litino bene!²⁰ Wuleg wek njewecwu pe otimme i cwir nyo i cej cabit.²¹ Pien i kare meno twon can madit atika bitimme iye, ma yam peya onen i lobo, nia wa i acakki lobo nio kwede wa onyoo, dok pe bene binen.²² Kono nene Rwot pe ojwiko kare-nu obedo manok mo, kono dano mo pe obwot; ento pi jo ma giyero, miyo gibijwiko wel nino bedo manok.²³ “I kare meno ka ce dano mo biwaco botwu ni, ‘Nen, Kricito ma Lubanja oyero tye kany’, nyo ni, ‘Nen, tye kuca’, pe wuye.²⁴ Pien Kricito ma lugoba, kacel ki lunebi-gu ma lugoba gibibino, gibinyuto lanyut ki tyo jami me tanjo, wek girweny jo mapol ka gitwero, wek girweny wa ki jo ma Lubanja oyero bene.²⁵ Nen, donj ateyko tito botwu con.²⁶ Ka ce gibiwaco botwu ni, ‘Nen, en tye i tim kuca’, pe wucit kunnu, nyo ni, ‘Tye i kicika ot ma i iye’; pe wuye.²⁷ Kit macalo lutkot a ki yo tunj wokcen ci wil menyowu piny wa yo tunj potocen, dwogo pa Wod pa dano bene bibedo kit meno.²⁸ ka ma kom dano muto tye iye, acut bene gicokke kunnu.²⁹ “Oyotoyot i ne can madit me kare meno bibedo kit macalo yam gicoyi ni ‘Cen bicido woko macol licuc, ki dwe bene pe biryeny, lakalatwe bia ki i polo gipoto piny, ki twer ducu ma i polo bene biyenye.³⁰ “ka donj gin ma nyuto Wod pa dano binen i polo. Ci i kare meno kaka ducu ma i wi lobo bikumo, ci gibineno Wod pa dano ka bino ki i wi pol me polo, ki twero madwon, ki deyo madit.³¹ En bioro lumalaika ki tum ma kok malonjo, gibicoko jone ma en oyero ki i twok piny anjwen ducu, nia ki i agikki polo tunjel nio kwede wa i agikkine mukene.³² “Wupwony carolok i kom yat oduro. Cutcut ka janje olot, ci pote luk, ci donj wuneyo ni oro cok.³³ Ki wun bene ka ce wuneno gin magi ducu, ci wunje ni en donj tye cok, tye wa i doggola.³⁴ Ada awaco botwu ni, yalwak man pe bitum, nio wanj ma lok magi ducu otimme.³⁵ Polo ki lobo bitum, ento lokka pe bitum.³⁶ “Ento nino meno ki cawa meno, pe tye njat mo ma njeyo, kadi wa lumalaika ma i polo, kadi wa Wod, ento kono Lubanja Won keken aye njeyo gire.³⁷ Kit macalo cej otimme i kare pa Nua, bitimme kit meno bene i kare me dwogo pa Wod pa dano.³⁸ I kare ca ma peya pii aluka ocorre i wi lobo ononjo gicamo, gimato, dok awobe ki anyira ginyomme, nio wa i nino ma Nua odonyo kwede i yeya;³⁹ pe

gumedo ki njeyo gin mo nio ka pii aluka opon, ci omologi woko ducu. Bibedo kit meno bene i kare ma Wod pa dano bidwogo iye.⁴⁰ I kare meno co aryo bibedo i poto; gibikwanyo n̄at acel, gibiweko n̄at acel don. ⁴¹ Mon aryo bibedo ka rego kacel; gibikwanyo n̄at acel, gibiweko n̄at acel don. ⁴² Pi meno, wubed ma wanwu twolo, pien pe wunjeyo nino ma Rwotwu bibino iye. ⁴³ Ento myero wunje man, ni, ka ce nene won ot njeyo cawa mene i dyewor ma lakwo onono obebino kwede, kono obedo ka kiyo piny, kono pe oweko gituro ode. ⁴⁴ Pi meno, wun bene wubed ma wuyubbe; pien Wod pa dano bibino i cawa ma nonjo pe wutamo pire. ⁴⁵ “Aña ma lagwok ot ma lagen dok maryek, ma ladicte biweko dano ducu ma bedo i ode i te locce, wek opok botgi camgi i kare ma mitte?” ⁴⁶ Latic meno tye ki gum, ma ladicte ka obino onono en tye ka tiyo ticce kit meno. ⁴⁷ Ada awaco botwu ni ladic-tu bimiye twero me loyo jamine woko ducu. ⁴⁸ Ento ka latic meno oloko kekene ni, ‘Laditta don ogalle ka bino’, ⁴⁹ ci cako goyo lutic luwote, kun camo, mato dok mer kacel ki lumero, ⁵⁰ ladic pa latic meno bidwogo i nino ma en pe tamo pi dwogone, dok i cawa ma en pe njeyo, ⁵¹ hipwode, ci kete kacel ki lugoba; ka ma dano gibibedo iye ka koko kun gikayo lakgi.

Chapter 25

¹ “I kare meno ker me polo gibiporo ki anyira apar ma yam gutero taragi, gucito ka jolo lanyom. ² Jo abic i kingi onono lumin, ki jo abic onono luryeko. ³ Anyira ma luminju gutero taragi labono moo, ⁴ ento jo ma luryeko gutero moo i cupa kacel ki taragi. ⁵ I kare ma lanyom pud ogalle, gin ducu nino omako wangi, ci gunino woko. ⁶ Ka don oo i cwiny dyewor woo owinnye madwon ni, ‘Nen, lanyom don bino! Wukat woko ka jole.’ ⁷ Anyira ca ducu gua cut, ci guyubo taragi. ⁸ Ento anyira ma luminju gulego anyira ma luryeko-ni, ni, ‘Wumiwa moowu-ni mogo do, pien mac tarawa mito to woko.’ ⁹ Ento anyira meno ma luryeko-ni gudok iye botgi ni, ‘Nen calo moo ma watye kwede pe biromowa ki wun bene; myero wucit bot lucat-wil, ci wuwil mewu.’ ¹⁰ I kare ma gucito ka wilo moo, cutuct lanyom obino; jo ma nene gitye ma guyubbe gudonyo kacel kwede i ot i karama me nyom, ci giloro doggola woko. ¹¹ Lacen anyira ca ma lumin-ni gubino, kun gibako doggi ni, ‘Ladit, ladit, yab doggola botwa do!’ ¹² Ento en odok iye botgi ni, ‘Ada awaco botwu ni, an gira pe anjeyowu.’ ¹³ Pi meno wuki, pien pe wunjeyo nino kadi wa cawa. ¹⁴ “Pien bibedo rom ki dano ma cito ka wot i lobo mukene, olwono luticce, ci oweko jamine i cingi ni gulo. ¹⁵ Ci omiyo bot latic acel cilin alip abic, bot dano mukene omiyo cilin alip aryo, ki bot n̄at mukene omiyo cilin alip acel; omiyo bot dano acel acel dul lim kit macalo en romo tic kwede. Ci oa gire ocito i wotte. ¹⁶ Dano ma onono cilin alip abic-ci ocako tic kwede woko oyotoyot i cato wille; onono magoba cilin alip abic bene. ¹⁷ Ki n̄at ma ogamo cilin alip aryo-ni bene onono magoba cilin alip aryo. ¹⁸ Ento dano ma nene ogamo cilin alip acel-li ocito okwinyo bur i n̄om, ci okano lim pa ladicte woko iye. ¹⁹ Ka don kare okato malac, ladit pa lutic magi odwogo, ocako kwano lim kacel kwedgi. ²⁰ Dano ma nene ogamo cilin alip abic-ci okwono bino anyim, kun okelo cilin alip abic mukene, owacci, ‘Ladit, nene imiya cilin alip abic; nen dok anono cilin alip abic mukene.’ ²¹ Ladicte owacce ni, ‘Timo ber mada, in latic maber dok lagen. Onono ibedo lagen i kom jami matidi mo, abiketi don ibedo ki twero i kom jami mapol. Dony i yomcwiny pa ladicte. ²² Lacen n̄at ma gimie cilin alip aryo-ni bene obino anyim, owacci, ‘Ladit, onono nene imiya cilin alip aryo; nen dok anono cilin alip aryo mukene.’ ²³ Ladicte owacce ni, ‘Timo ber mada, in latic maber dok lagen. Onono ibedo lagen i kom jami matidi mo, abiketi don ibedo ki twero i kom jami mapol. Dony i yomcwiny pa ladicte. ²⁴ Ka dok n̄at ma nene ogamo cilin alip acel-li bene obino anyim, owacci, ‘Ladit, onono anjeyo ni in dano magwa, ikayo ka ma yam pe icyo iye kodi, icoko bene ka ma pe iketo; ²⁵ oweko abedo ki lworu, acito akano cilinji woko piny i n̄om. Ene, gam giri limmi.’ ²⁶ Ento ladicte odokke iye ni, ‘In latic marac dok bene in lawackom! Onono injeyo ni akayo ka ma pe acoyo iye kodi, dok bene acoko ka ma yam pe aketo iye?’ ²⁷ Anjo mugenji tero limma bot jo ma loyo benje, wek i kare ma abino agam limma kacel ki magobane?’ ²⁸ Pi meno wukwany cilin alip acel-li woko ki bote, wumi bot dano ma tye ki cilin alip apar-ri. ²⁹ Pien dano acel acel ma tye ki gin mo, gibimiye doki makato, ci en bibedo ki jami mabup. Ento n̄at ma pe ki gin mo, kadi wa gin ma en tye kwede gibikwanyo woko ki bote. ³⁰ Wubol latic ma konnye pe-ni i colpiny ma tye woko, ka ma dano gibikok kun gikayo iye lakgi.’ ³¹ “I kare ma Wod pa dano bidwogo ki deyo kacel ki lumalaikane ducu, ci en bibedo i wi komkerre me deyo. ³² Rok ducu bicokke kacel i nyime, en bipoko kingi woko patpat, kit macalo lakwat poko kwede romi ki i kom dyegi. ³³ Biketo romi yo tun cinje ma lacuc, ento dyegi en biketo yo tun cinje ma lacam. ³⁴ Ci kabaka biwaco bot jo ma tye yo tun ma lacuc ni, ‘Wubin, wun jo ma Wora omiyowu gum, wule ker ma yam giyubo piwu cakke wa i acakki keto lobo. ³⁵ Pien nene kec oneka, wun wumiya cam, orwo oneka, wumiya pii amato, onono a welo, wun wujola; ³⁶ nene onono atye munero, wuruko bonjo i koma, koma obedo lit, ci wubino ka lima, dok i kare ma atye i mabuc, wun wubino bota.’ ³⁷ Ci jo ma kitgi atir bidok iye bote ni, ‘Rwot, yam waneni awene ka kec neki, ci wamii cam, nyo ka orwo neki, ci wamii pii imato?’ ³⁸ Yam waneni awene ka i welo, ci wajoli; nyo ka itye munero, ci waruko bonjo i komi?’ ³⁹ Dok onono waneni awene ka komi lit nyo ka itye i mabuc, ci walimi?’ ⁴⁰ Kabaka bidok iye botgi ni, ‘Ada awaco botwu ni gin ma wutimo bot dano acel i kin utmegina magi matino, meno wutimo bota.’ ⁴¹ Lacen en don biwaco bot jo ma tye yo tun cinje ma lacam ni, ‘Wun jo ma giceno, wua woko ki i nyima, wudony i mac ma pe to ma giyubo pi Catan ki lumalaikane. ⁴² Pien nene kec neka, wun pe wumiya cam, orwo pii oneka, pe bene wumiya pii me amata; ⁴³ yam a welo, ento pe wujola, onono atye munero ci pe wuruko bonjo i koma, nene koma lit dok abedo i mabuc, ento wun pe wubino ka lima.’ ⁴⁴ Gin bene gibidokke iye ni, ‘Rwot, waneni awene ka kec neki nyo ka orwo neki, nyo ka i welo, nyo ka itye munero, nyo ka komi lit, nyo ka itye i mabuc, ci pe wakonyi?’ ⁴⁵ En bidok iye botgi ni, ‘Ada awaco botwu ni, kit macalo pe wutimo bot dano mo acel i kin jo magi matino, pe wutimo bota.’ ⁴⁶ Ci gibicito woko i can ma pe tum, ento jo ma kitgi atir bicito i kwo ma pe tum.”

Chapter 26

¹ I kare ma Yecu donj otyeko loko lok magi ducu, owaco bot lupwonnyene ni, ² “Wuneyo ni odonj nino aryo ci donj bedo nino madit me Kato (Paska), ci Wod pa dano gibimiye woko me agura i kom yatariya.” ³ I kare meno ajwagi madito pa Lubanja ki ludonjo pa lwak gucokke i ganj kal pa ajwaka madit pa Lubanja, ma nyinje Kayapa, ⁴ ci guporo lok kacel me mako Yecu ki ryeko ka donj gineke. ⁵ Ento guwacci, “Pe i nino madit, miyo lwak bitugge.” ⁶ I kare ma Yecu tye i Betania i ot pa Cimon ladobo, ⁷ ci dako mo obino bote kun tye ki adomo moo ma njece kur, ma welle bene dit, ci oonyo i wiye ma ononjo en obedo ka cam. ⁸ Ento ka lupwonnye guneno, cwinyi ocwer, guwacci, “Piyo moo man gibalo abala kit man?” ⁹ Pien moo man ka kono gicato acata, ononjo kono okelo lim madit atika, ka wek gim i bot lucan.” ¹⁰ Ento Yecu oneyo lok man, ci owaco botgi ni, “Wuyelo dako-ni piyo? En otiyo gin maber twatwal i koma.” ¹¹ Pien wun wutye kacel ki lucan kare ducu, ento pe wubibedo kweda kare ducu. ¹² Moo man ma dako-ni oonyo i koma-ni en otimo man pi yubo koma me ayika. ¹³ Ada awaco botwu ni, i wi lobo ducu ka ma gubitito iye lok man me kwena maber-ri, gin ma dako-ni otiyo bene gubitito pire, wek obed me po en.” ¹⁴ I kare meno Juda Lakeriot, ma en dano acel ma i kin jo apar wiye aryo-ni, ocito bot ajwagi madito pa Lubanja, ¹⁵ ci openyogi ni, “Wubimiya gin anjo ka amiye i cinjwu?” Ci gucule ki lim ryal pyerade k ma ononjo obedo lim me kare ca. ¹⁶ Cakke i cawa meno cutcut Juda ocako yenyo kare maber ma eromo miyo kwede Yecu i cinji. ¹⁷ I nino mukwonjo me nino madito me Mugati ma Tobi Pe Iye, lupwonnye gubino bot Yecu, ci gupenye ni, “Imito wacyubbi kabedo kwene wek icam iye cam me Kato?” ¹⁸ Yecu ogamo ni, “Wucit i Jerucalem bot dano mo-ni, ci wuwacce ni, ‘Lapwony owaco ni, Karena donj cok. Abicamo cam me Kato i odi kacel ki lupwonnyena.’” ¹⁹ Lupwonnye gucito gutiyo kit macalo Yecu ocikogi kwede, ci guyubo cam me Kato kunnu. ²⁰ Ka piny donj oyuto, ci Yecu obedo piny kacel ki lupwonnye apar wiye aryo. ²¹ I kare ma donj gitye ka cam, Yecu owaco botgi ni, “Ada, awaco botwu ni, nat acel i kinwu bidoba.” ²² Ci lupwonnye gucako kumo cut, kun gipenye ki acel acel ni, “An bo, Rwot?” ²³ Yecu odok iye ni, “Dano ma tye ka gweyo dek i atabo acel kwedani aye bidoba. ²⁴ Wod pa dano tye ka wot kit macalo yam gicoyo i kome-ni; ento dano ma odobo Wod pa dano-ni bineno can mada! Kono nene obedo ber ka dano-nu pe ginywalo.” ²⁵ Juda ma en nat ma odobe openye bene ni, “Lapwony, an mono?” ²⁶ Yecu odokke iye ni, “In iwaco giri kit meno.” ²⁷ Ka gitye ka camo cam, Yecu omako mugati, ci olego gum i kome, ka ocako baro iye, omiyo bot lupwonnye, kun wacci, “Wugam, wucam; man aye koma.” ²⁸ Ka dok otino kikopo, ka donj opwoyo, ci omiyo botgi, kun wacci, “Wun ducu wumat man; ²⁹ pien man aye remona me gicikke, ma oo pi jo mapol pi weko bal. ³⁰ Atito botwu ni, cakke tin, pe dok abimato pig olok, nio wa i nino maca ka abimatone doki kacel kwedwu i ker pa Wora.” ³¹ I kare ma donj gityeko wero wer, gua gucito i wi got Jeituni. ³² Yecu owaco botgi ni, “I dyewor matin, wun ducu wubitenya woko kena, pien yam gicoyo ni, ‘Abigoyo lakwat, ci romi gibiket woko ata.’” ³³ Ento laca donj acer woko abitelo nyimwu me cito i Galilaya.” ³⁴ Petero otuco bot Yecu ni, “Kadi ka jo mukene ducu gibitenyi woko, ento an pe abitenyi ata.” ³⁵ Yecu owacce ni, “Ada awacci ni, tin ki i dyewor, ma nonjo twon gweno peya okok, ibikwera woko tyen adek.” ³⁶ Ento Petero dok ogamo ni, “Kadi bed mitte ni myero ato kacel kwedi, pe abikweri.” Lupwonnye mukene-ni bene ducu guwaco kit meno. ³⁷ Laca Yecu ocito kwedgi i kabedo mo ma nyinje Gececemane, ci ociko lupwonnyene ni, “Wun konj wubed kany, an konj acit kuca ka lego Lubanja.” ³⁸ Okwanyo Petero ki litino pa Jebedayo aryo me wot kwede, ci cwinye ocako poto matek ki kumo bene madwonj. ³⁹ ci owaco botgi ni, “Cwinya tye ka wanj matek, mito neka woko. Wubed ka kiyo piny kacel kweda.” ⁴⁰ Ocako cito anyim manok, ci ogunjo oryebbe piny olego ni, “Wora, ka ce imito, kwany kikopo man woko ki i koma; ento pe obed kit macalo an amito, gin ma in imito aye myero otimme.” ⁴¹ Ka oa odwogo bot lupwonnye ononjo gunino woko, ci owaco bot Petero ni, “Pe itwero kiyo piny pi cawa acel mo kacel kweda?” ⁴² Wuki wuleg Lubanja, wek pe wudony i abita mo; cwiny kikome mito loyo abita pa Catan, ento kom aye nyap.” ⁴³ Dok odok ka lego Lubanja tyen me aryo kun lego ni, “Wora, ka kikopo man pe twero kato ma pe amato, wek gin ma imito otimme.” ⁴⁴ Dok odwogo ononjo gunino woko, pien ononjo nino donj omako wanji twatwal. ⁴⁵ Ka dok owekogi ocito olego lubanja tyen me adekke, kun nwoyo lego lega acel-lu. ⁴⁶ Ka oa odwogo bot lupwonnye openyogi ni, “Wun pud wunino ce? Pud wutye ka yweyo bo? Nen, cawa donj onyiko cok, Wod pa dano donj gimiyi woko i cinj lubalo. ⁴⁷ Donj wua malo, wacitu; nen dano ma doba donj tye cok.” ⁴⁸ I kare ma Yecu pud tye ka lok, Juda otugi bino; en yam nat acel i kin jo apar wiye aryo-ni. Obino ki lwak ma gua bot ajwagi madito pa Lubanja ki ludonjo pa lwak, kun gitye ki pala lucwan ki odoo-gu. ⁴⁹ Juda ma odobe-ni yam omiyo botgi lanyut. En owacci, “Dano ma abimoto kun anoto leme, meno aye en kikome; wutugi makone woko.” ⁵⁰ Cutcut obino bot Yecu atir, ocako mote ni, “Lapwony itye!” Ci onoto leme. ⁵¹ Yecu owaco bot Juda ni, “Larema, ibino kany piyo?” Ci gubino gutugi poto i kome, gumake woko cut. ⁵² Ento dano mo acel i kom jo ma ononjo gitye kacel ki Yecu oryeyo cine ci owoto pala lucwanne, otinjo ki opii pa ajwaka madit pa Lubanja, onjuno ite woko. ⁵³ Ci Yecu owaco ki dano-nu ni, “Dwok pala lucwanni kakare i akura; pien jo ducu ma mako pala lucwan, gibinekogi bene ki pala lucwan. ⁵⁴ Itamo ni pe atwero lego Wora wek owalla lumalaika makato dul mony apar wiye aryo woko, i cawa man?” ⁵⁵ Ci lok ma yam gicoyo i ginacoya-ni donj bicobbe kakare ninjin, ni myero obed kit meno?” ⁵⁶ I kare meno Yecu owaco bot lwak ni, “Wubino bota ki pala lucwan ki odoogu me maka, macalo wubino i kom layak? Abedo ka pwony i ot pa Lubanja jwijwi, ci pe yam wumaka do. ⁵⁷ Ento gin magi ducu donj otimme, wek lok ma yam gicoyo i buk pa lunebi ocobbe kakare.” I kare meno cut lupwonnye gubwote gurinjo woko. ⁵⁸ Jo ma gumako Yecu gutere bot Kayapa ajwaka madit pa Lubanja, ka ma ononjo lupwony-cik ki ludonjo-gu gucokke iye. ⁵⁹ Ento Petero obedo ka lubo kor Yecu ki cencen, nio kwede wa i dyekal pa ajwaka madit; odonyo ci obedo kacel ki lukur-piny kun kuro wek enen gin ma bitimme. ⁶⁰ Ajwagi madito ki jo ma i Lukiko ducu guyenyo lok me caden me goba i kom Yecu wek gineke woko. ⁶¹ ento pe gumedo ki nonjo lok mo, kadi bed lucaden ma lugoba mapol gukelo lok goba. Me agikkine jo aryo gubino, ⁶² guwacci, “Dano-ni owaco ni, ‘Atwero keto ot pa Lubanja, ka dok agero woko kakare i nino adek.’” Cutcut ajwaka madit pa Lubanja oa malo ci

owacci, “Pe idok iye lok mo? Kit lok aṅo ma jo-ni gudoti kwede-ni?”⁶³ Ento Yecu olin woko aliṅa. Ajwaka madit pa Lubana dok owacce ni, “Amito ikwon kwon ki nyin Lubana makwo, tit botwa ka ce in aye i Kricito ma Lubana oyero, Wod pa Lubana.”⁶⁴ Yecu odokke iye ni, “In iwaco giri kit meno; ento awaco botwu ni, cakke kombeddi wubineno Wod pa dano ka obedo piny i kabedo me deyo ka ɲet Won Twer tun lacuc, kun bino ki pol me polo.”⁶⁵ Ci ajwaka madit pa Lubana ocako yeco ginarukane woko kekene, kun wacci, “Oyeto Lubana; pud dok wumito caden me ɲo? Kombeddi don wuwinyo kit ma en oyeto kwede Lubana.”⁶⁶ Wutamo iye lok aṅo?” Gudokke iye ni, “Balle romme to.”⁶⁷ Cutcut guṅulo laa i waṅe, ka gudonje. Jo mogo gudonje kun giwaco ni,⁶⁸ “In lanebi-ni! In Kricito ma Lubana oyero-ni, tuci! Aṅa mugoyi?”⁶⁹ Petero onono tye woko, obedo piny i dyekal. Ci aṅeca mo obino bote, owacce ni, “In bene onono itye kacel ki Yecu Lagalilaya.”⁷⁰ Ento Petero okwero woko i nyim dano ducu, kun wacci, “An pe anianṅ gin ma ibeloko-ni.”⁷¹ Ka Petero okato woko i doggan, aṅeca mukene dok onene, ci owaco bot jo ma onono gucuṅ kunnu ni, “Dano man bene onono tye kacel ki Yecu me Najaret.”⁷² Petero dok okwero woko kun kwonje akwonja ni, “An gira pe aṅeyo dano-ni.”⁷³ Ka kare okato manoknok, jo ma onono gucuṅ kenyo gubino guwaco bot Petero ni, “Ada, in i ɲat acel i kingi, pien kit ma iloko kwede nyuti woko.”⁷⁴ Petero ocako kwonje kun lamme kekene ni, “Pe aṅeyo danoni.” Cutcut twon gweno otugi kok.⁷⁵ Ci Petero ocako po lok ma nene Yecu owacce ni, “Ma nono twon gweno peya okok, ibikwera woko tyen adek kulu.” Ci okato woko okok ki cwerwinyo madwon.

Chapter 27

¹ Ka piny don oru, ajwagi madito pa Lubana ki ludono pa lwak guporo lok i kom Yecu kit me neke woko. ² Ci gutweye gutere gumiye bot Pilato ma onono laloc i kare meno. ³ Ka Juda, ɲat ma yam odobe-ni, oneno ni don giṅolo kop oloyo Yecu, onṅ ci odwoko lim ryal pyeradek ca bot ajwagi madito pa Lubana ki ludono, ⁴ kun waco botgi ni, “Abalo pi dobo dano ma pe ki bal.” Gudokke iye ni, “Meno obedo lokwa bo? Meno lokki giri.” ⁵ Juda obolo lim piny i ɲom i ot pa Lubana, ci ocito odene woko. ⁶ Ento ajwagi madito gukwanyo lim meno kun giwaco ni, “Cik pe ye ni myero giket lim man i kicaa lim me ot pa Lubana, pien giwilo ki remo.” ⁷ Ci guporo lok kacel, guwilo lim meno woko ki poto pa lacwe-agulu, odoko ka yiko lurok. ⁸ Pi meno omiyo gilwonjo poto-nu ni poto me remo nio wa onyoo. ⁹ Mumiyo lok ma yam lanebi Jeremia oloko ocobbe kakare ni, “Yam gutero cilin pyeradek, i wel ma jo mogo i kin likwayo pa Irael onolo kwede welle, ¹⁰ ci gimiyi pi poto pa lacwe-agulu ca kit macalo Rwot ocika kwede.” ¹¹ Yecu ocun i nyim laloc ci laloc openye ni, “In i kabaka pa Lujudaya bo?” Yecu ogamo ni, “Iwaco kakare gire.” ¹² Ento i kare ma ajwagi madito pa Lubana ki ludono gudote, en pe ogamo iye gin mo. ¹³ Pilato openye ni, “Pe iwinyo kit lwak adot mapol ma gidoti kwede-ni?” ¹⁴ Ento Yecu pe odok iye lok mo kadi ki acel i lok ducu ma gikelo i kome; man omiyo laloc ouro twatwal. ¹⁵ I kare me nino madito onono yam Pilato gonyo iye lamabuc mo woko pi lwak ma gin mito. ¹⁶ I kare-nu onono gitye ki lamabuc mo ma ɲene ma nyiṅe Baraba. ¹⁷ I kare ma don onono gucokke kacel, Pilato openyogi ni, “Wumito ni agony botwu aṅa, baraba nyo Yecu ma gilwonjo Kricito?” ¹⁸ Pien Pilato onono oneyo woko ni gumiyo Yecu bote pi nyeko. ¹⁹ Dok bene i kare ma don Pilato obedo i wi kom me ɲolo kop, dakone ocwalo kwena bote ni, “Pe itim gin mo i kom dano meno ma kite atir-ri, pien tin i waṅ lek aneno can madit twatwal pire.” ²⁰ Ento ajwagi madito pa Lubana ki ludono gubito lwak ni myero gupeny pi Baraba, guwek ginek Yecu woko. ²¹ Laloc dok openyogi ni, “I kin jo aryo-ni wumito agony botwu aṅa?” Lwak gudokke iye ni, “Baraba.” ²² Pilato dok openyogi ni, “Ci Yecu ma gilwonjo Kricito-ni don abitimo niṅniṅ?” Gin ducu gudokke iye ni, “Wek gigure i kom yatariya.” ²³ Pilato dok openyogi ni, “Piṅo kaa, otimo kit gin aṅo marac?” Ento lwak gumedde ki wo ni, “Wek gigure woko i kom yatariya.” ²⁴ Pilato ka oneno ni lok man onono don pe twerre, woo onono tye ka medde ameda, ci okwanyo pii, olwoko ki ciṅe i nyim lwak kun wacci, “Bal me remo pa dano-ni gire pe i koma, lokwu giwu.” ²⁵ Dano ducu gugamo ni, “Remone obed i wiwa ki i wi litinowa!” ²⁶ Ci ogonyo botgi Baraba; laca ka don otyeko goyo Yecu ki del omiye woko ni gigure i kom yatariya. ²⁷ Askari pa laloc gutero Yecu i Praitorion, ci gucoko buca monygi ducu i nyime. ²⁸ Gulunyo bonone woko ki i kome, ka don guruke ki bono makwar. ²⁹ Gucweyo lalukana okuto, gurwako i wiye, ci guketo odoo lagada i ciṅe lacuc. Gurumo congi piny i nyime, gucako ɲale kun giwacci, “Itye ba, kabaka pa Lujudaya!” ³⁰ Guṅulo laa i kome, gukwanyo odoo lagada ci gugoyo ki wiye. ³¹ Ka don gutyeko ɲale, ci gulunyo bono makwar woko ki i kome, ka dok guruke ki bonone kikome, ci gutere kwede woko ka gure i kom yatariya. ³² I kare ma don onono gikato woko, gurwatte ki dano mo me Cirene ma nyiṅe Cimon, ci gudiye tektek me tiṅo yatariya pa Yecu. ³³ I kare ma guo i kabedo ma gilwonjo ni Golgota, ma te lokke ni kabedo me cogo wic, ³⁴ gumiye konjo vino ma girubo ki keda ni omati, ento i kare ma obilo, pe oye matone. ³⁵ Ka don gugure i kom yatariya, ci gupoko bonṅine woko i kingi kun gibolo iye kwir. ³⁶ Ka laca don gubedo piny kunnu ka kiye. ³⁷ Lok me adot ma gidote kwede-ni giguro malo ka wiye, kun gicoyo ni, “Man aye Yecu kabaka pa Lujudaya.” ³⁸ Gigure kacel ki luyak mogo aryo, dano acel tun lacuc ki acel tun lacam. ³⁹ Jo ma gimol gikato ki ka ɲete gubedo ka yete, kun giyeṅo wigi, ⁴⁰ ma giwacci, “Nye, in ma imuko ot pa Lubana woko, ci igero pi nino adek-ki, don ilarre keni ba! Ka ce in i Wod pa Lubana, lor woko piny ki i kom yatariya.” ⁴¹ Ki ajwagi madito pa Lubana ki lupwonycik ki ludono bene guṅale kit meno kun giwacci, ⁴² “Yam bedo ka laro jo mukene, pe twero larre kene. En kabaka pa jo Irael do; wek olor piny ki i kom yatariya, ci wabiye en. ⁴³ En geno Lubana, wek Lubana kon olare kombeddi, ka mite; pien yam owacci, ‘An a Wod pa Lubana.’” ⁴⁴ Ki luyak bene ma onono gigurogi kacel kwede gucaye i kit acel-lu. ⁴⁵ Cakke i cawa abicel, piny ocido woko macol i lobo ducu, nio wa i cawa abonwen. ⁴⁶ I kin cawa abonwen Yecu odanṅe ki dwan malono ni, “Eloi, Eloi, lama cabaktani?” ma te lokke ni, “Lubana, Lubana, itenya woko piṅo?” ⁴⁷ Ka jo ma onono gucuṅ kunnu guwinyo lokke, ci guwacci, “Laco man tye ka lwonjo Elia.” ⁴⁸ Cutcut dano acel i kingi orinjo okwanyo amor, ci oluto i konjo vino

mawacce, orwako i wi tal lagada, ka omiyo bot Yecu ni omati.⁴⁹ Ento jo mukene guwacci, “Konj wukur, wek mono wanen ka Elia bino ka lare.”⁵⁰ Yecu dok odanņe ki dwan malonjo, ka donj omiyo kwone woko.⁵¹ Ci nen, bonjo kicika ma i ot pa Lubanja oyec opokke woko i dul aryo, cakke ki malo, nio kwede wa i tere piny. Piny oyenņe, ki pata-gu gubar woko;⁵² ki lyel bene doggi oyabbe woko, ki kom jo malen mapol ma yam guto gucer woko.⁵³ Gukatti woko ki i lyelgi i kare ma Yecu donj ocer, gucito i Jerucalem gunyutte bot jo mapol.⁵⁴ Ladit ma loyo askari kacel ki jo ma ononjo gitye kwede, ma gubedo ka kiyo Yecu, ka guneno kit ma piny oyenņe kwede ki gin ma donj otyeko timme, gubedo ki lworu madit mada, ci guwacci, “Adada, man ononjo Wod pa Lubanja!”⁵⁵ Dok bene ononjo nene tye mon mapol kunnu ma gucun ki cen ka nenone, ma gulubo kor Yecu cakke ki i Galilaya, gubedo ka konye bene.⁵⁶ I kin mon magi ononjo tye iye Maliam Lamagdala ki Maliam min Yakobo ki Yucepu, ki min litino pa Jebedayo.⁵⁷ I kare ma piny donj oyuto, dano mo ma lalonyo me Arimataya ma nyiņe Yucepu obino; en kikome bene ononjo yam obedo lapwonny pa Yecu.⁵⁸ Ocito bot Pilato ci olego kom Yecu. Ci Pilato ociko ni gimiiye.⁵⁹ Yucepu okwanyo kom Yecu, ci oboyo woko ki bonjo camanini malen-ņe,⁶⁰ ka opyelo i lyelle kikome manyen, ma yam ononjo okwinyo oroko i i got; ci onjilo got madit oloro ki dog lyel, ka donj oa ocito gire.⁶¹ Maliam Lamagdala ki Maliam mukene-ni bene ononjo gitye kunnu gubedo piny gukemme ki lyel.⁶² Orwone, ma en aye nino ma lubo nino me Yubbe, ajwagi madito pa Lubanja ki Lupaicayo gucokke i nyim Pilato,⁶³ guwaco bote ni, “Ladit, wapo kit ma dano ma lagoba ca oloko kwede, i kare ma pud en kwo; ma owaco ni, ‘I ņe nino adek abicer woko doki.’”⁶⁴ Pi meno cik gigwok lyel maber adada nio wa i nino me adekke, wek lupwonnyene pe gucito gukwat kome woko, ka donj giwaco bot lwak ni, ‘En donj ocer woko ki i kin jo muto’, man bimiyo bwola man bedo rac makato mukwonjo ca.”⁶⁵ Pilato owaco botgi ni, “Wutye ki askari ma gin lukur-piny; wuciti, wugwok maber mada kit macalo wutwero.”⁶⁶ Ci gucito guloro dog lyel woko maber kun gimwono lanen iye i kom got, ka guketo lukur-piny me gwokone.

Chapter 28

¹ Ka cabit donj okato, i kine okogweno me nino mukwonjo me cabit, Maliam Lamagdala ki Maliam mukene gucito ka neno lyel.² Ento oyenņen madit oyenjo piny; pien lamalaika pa Rwot olor ki i polo obino piny ci onjilo got woko ki i dog lyel, ka obedo i wiye.³ Lamalaika meno ononjo nen calo lutkot ma wil, ki ginarukane ononjo nen matar calo pee.⁴ Pi lworu en omiyo lukur-piny komgi omyel, ci gudoko calo jo muto.⁵ Ento lamalaika owaco bot mon ni, “Pe wulwor; pien aneyo ni wutye ka yenyo Yecu ma yam giguro i kom yatariya-ni.”⁶ Pe tye kany, pien ocer woko kit macalo nene en owaco. Wubin wunen ka ma ononjo en obuto iye.⁷ Ci wuciti oyotoyot wutit bot lupwonnyene ni en donj ocer woko ki i kin jo muto, nen, en donj okwonjo nyimwu me cito i Galilaya; wun wubinene ki kunnu. Nen, donj atyeko tito botwu.”⁸ Ci gua woko ki i wi lyel oyotoyot ki lworu ki yomcwiny madwon, guriņo gucito ka tito bot lupwonnyene.⁹ Ento nen, Yecu orwatte kwedgi, ci omotogi ni, “Wutye ba!” Gin gubino bote gumako tyene ci guwore.¹⁰ Ka dok Yecu owaco botgi ni, “Pe wulwor; wuciti wutit bot utmegina ni myero gucit i Galilaya, ci gubinena ki kunnu.”¹¹ I kare ma gitye ka wot, jo mogo ki i kin lukur-piny gudok i ganj ka dwoko lok bot ajwagi madito pa Lubanja pi gin ducu ma donj otimme-ni.¹² Ka donj gucokke kacel ki ludonjo, ma donj guporo lok, ci gumiiyo lim madit bot askari,¹³ kun giwacci, “Wuwac bot lwak ni, ‘Lupwonnyene gubino ki dyewor ci gukwalo kome i kare ma ononjo wanino woko.’”¹⁴ Ka ce laloc biwinyo lok man, ci wan wabiniane ki lok ducu, wek can mo pe opot i komwu.”¹⁵ Askari bene gugamo lim, ci gutimo kit macalo gicikogi kwede; omiyo lok man obedo ka ywek i kin Lujudaya nio wa onyoo.

¹⁶ I kare meno lupwonnye apar wiye acel gucito i Galilaya, i wi got ma yam en ocikogi ni gucit iye.¹⁷ Ka gunene ci guwore; ento jo mogo gubedo ka kalo akala.¹⁸ Yecu obino ci owaco botgi ni, “Twero ducu ma i wi polo ki i lobo donj gityeko miyo woko bota.”¹⁹ meno donj wuciti wucilok jo me rok ducu gudok jo ma luba, kun wubatijagi i nyiņ Won ki Wod ki Cwiny Malen.²⁰ wupwonygi me gwoko gin ducu ma donj atyeko cikowu kwede. Nen, atye kwedwu kare ducu, nio i agikki piny.”

Mark

Chapter 1

¹ Acakki me lok me kwena maber i kom Yecu Kricito, Wod pa Lubanja,² kit ma gicoyo kwede i buk pa lanebi Icaya ni, “Nen, acwalo lakwenana otelo nyimi, ma bigero yoni;³ dwan dano mo ma danņe ki i tim ni, Wuger yo pa Rwot, wutir yone ocun atir.”⁴ Kit meno, Jon Labatija ocako nen i tim, kun tito lok ni, “Wunjut wek wulim batija, wek Lubanja owek balwu.”⁵ Ci jo ma i lobo Judaya ducu ki jo ducu ma i ganj Jerucalem gucito bote. Gutuco balgi, ci en obatiјagi i kulu Jordan.⁶ Jon yam ruko bonjo yer kinaga, ka tweyo pyere ki del, kun camo bonyo ki moo kic ma i tim.⁷ En obedo ka tito lok kun wacci, “Dano mo obebino kun lubo kora ma kato an ki dit, ma an pe aromo guņo piny ka gonyo del war tyene.”⁸ An abatiјawu ki pii, ento en bibatiјawu ki Cwiny Malen.”⁹ I kare meno Yecu oa ki i Najaret me Galilaya obino bot Jon, ci Jon obatiјa en i kulu Jordan.¹⁰ Ka Yecu obea woko ki i pii, otugi neno ka polo yabbe, ki Cwiny Malen ma bino kun lyanne piny macalo akuri ci opye i kome.¹¹ Ci dwan ocako winnye ma a ki i polo kun wacci, “In aye i Woda ma amaro, ma cwinya yom i komi.”¹² Cutcut Cwiny Malen otero Yecu woko wa i tim.¹³ Ci obedo i tim nino pyeranņwen; Catan ocako bite, ma ononjo en tye kacel ki lee tim, kun lumalaika gikonye.¹⁴ I kare ma gitweyo Jon woko i mabuc, Yecu ocako bino i Galilaya kun tito lok me kwena maber ma a ki bot Lubanja;¹⁵ owacci, “Kare donj oromo, ker pa Lubanja onyiko cok; wunjut, wuye lok me kwena maber.”¹⁶ Ka Yecu onono woto rabo dog nam me Galilaya, ci oneno Cimon ki ominne Anderiya, ka gitye ka bolo obwo recgi i nam; pien gin lumak-rec.¹⁷ Yecu ocako lwonjogi ni, “Wubin wulub kora, ci an abimiyowu wudoko lumak dano.”¹⁸ Ci

cutcut gutugi weko obwogi, gulubo kore.¹⁹ Ka dok guwoto anyim manok, ci oneno Yakobo ki ominne Jon, gin awobe pa Jebedayo, ma onono gitye i yeya ka lubo obwo recgi.²⁰ En otugi lwonogi cut, ci giweko wongi Jebedayo onon ki luticce i yeya, gucako lubo kore.²¹ Gucako cito wa i Kapernaum, ci cutcut i ceñ cabit Yecu odonyo i kacokke, ocako pwonyogi.²² Dano guuro kit pwonnye matek, pien owonyogi macalo won twero, pe macalo lipwony-cik.²³ Ci cutcut dano mo ma tye ki cen marac onen i kacokke;²⁴ ocako danje matek ni, “Ilaro gin anjo kwedwa kaa, in Yecu Lanajaret? Don ibino ka tyekowa bo? An anjeji, in i dano malen pa Lubana.”²⁵ Ento Yecu ojuke, kun wacce ni, “Lin mot, a woko ki i kome!”²⁶ Cen marac oryeye ki koko matek, ka oa woko ki i kome.²⁷ Dano ducu guuro matek, kun gipenye kekengi ni, “Man gin anjo? Man aye dok kit pwony manyen bo? Nen en ka ciko wa cen maraco-gu ki twero, ci gin bene giwinyo doge.”²⁸ Ci pire oywek oromo kabedo ducu murumo lobo Galilaya.²⁹ Ci cutcut gua woko ki i kacokke, gudonyo i ot pa Petero ki Anderiya, gunywako wot ki Yakobo ki Jon.³⁰ Maro Petero onono tye ki two lyeto, obuto piny, ci cutcut gutito pire bot Yecu.³¹ Yecu ocito omako cije otije kwede malo, ci two lyeto ocan woko ki i kome, ka ocako gwokogi.³² Otyeno ma ceñ opoto woko, gucako kelo bote lutwo ducu ma komgi lit, ki jo ma cen marac omakogi.³³ Jo ducu ma i gan gucokke i doggola.³⁴ Ci en ocan lutwo mapol ma onono gitye ki kwa two mapatpat, kun ryemo ki lwak cen-gu mapol; pe oye cen mo oloko, pien onono ginje.³⁵ Odiko con ma piny pud col, Yecu oa malo, ci opuk ocito woko wa i kabedo ma dano pe iye, ci obedo ka lego Lubana kunnu.³⁶ Cimon ki jo ma gitye kwede gucako lubo kore;³⁷ ka gunonje ci guwacce ni, “Dano ducu gitye ka yenji.”³⁸ En ogamo doggi ni, “Dok wakobu woko i gan mukene ma tye cok ki kany, wek acitit lok kunnu bene; pien meno en aye gin mumiyo abino.”³⁹ Ci Yecu ocako tino wot orumo lobo Galilaya ducu, kun woto ki tito lok i kacokkegi ki ryemo cen-gu bene.⁴⁰ Ladobo mo obino bot Yecu, kun orumo cone piny obako doge bote, olege ni, “Ka imito, itwero lonyo koma.”⁴¹ Ci kica omako Yecu i kome, ocako ryeyo cije ogudo kome, kun wacce ni, “Amito; komi olony.”⁴² Ci cutcut dobo ocan ki i kome, kome odoko len.⁴³ Yecu ocike matek, ka ocwale kwede ocito.⁴⁴ Ocike ni, “Winy ba, pe icitit ki dano mo; ento her icit ci icinyutte keni bot ajwaka pa Lubana, wek imi gityer pi komi ma don ocan-ni, kit ma yam Moses ociko, wek obed lanyut botgi.”⁴⁵ Ento en ocito, ocako tito lokke atyer bot lwak, ci lokke oywek. Pieno omiyo Yecu pe don twero donyo i gan mo ka malen; ocako bedo i kabedo ma dano pe iye, ento lwak gumol gucito bote ma gua ki i kabedo ducu.

Chapter 2

¹ Ka nino okato manok, Yecu dok odwogo i Kapernaum, ci pire owinnye ni en tye paco. ² Ci lwak gucokke kacel, ma kabedo odoko din, pe romogi, piny opon wa i doggola-gu; en obedo ka tito lok botgi. ³ Jo mogo gukelo bote dano ma twoyo two akweya kom, jo anwen aye gutino en. ⁴ Ka yo me tere i nyim Yecu oloyogi pi lwak, ci guyabo wi ot ki malo ka ma en tye iye. Ka gutyeko mukone ci gucwalo kitara ma latwo obuto iye piny i nyime. ⁵ Yecu ka oneno niyegi, ci owaco bot latwo ni, “Latinna, balli don giweko woko.” ⁶ Ka lupwony-cik mogo, ma onono gibedo kunnu, gubedo ka pyem kekengi wa i cwinygi ni, ⁷ “Dano man loko kuman pinjo? En oyeto Lubana! Anja ma twero weko bal kono nat acel keken, en aye Lubana?” ⁸ Oyotoyot Yecu ocako nian ki i cwinye kene ni gitye ki pyem ma kit meno i cwinygi, ci openyogi ni, “Pinjo cwinywu tye ka pyem lok macalo man?” ⁹ Lok mayotte tye kwene ka awaco bot latwo ni, ‘Balli don giweko woko’, kono nyo ni, ‘A malo wek itinj kabutoni, icit wa paco?’ ¹⁰ Ento kombeddi abinyuto hotwu ni Wod pa dano tye ki twero me weko bal i wi lobo.” Ci cut owaco bot latwo akweya kom ni, ¹¹ “An awacci ni, a malo, itinj kabutoni, icit giri paco.” ¹² En ocako a malo, otino kabutone oyotoyot, ocito woko ki i nyimgi; omiyo gin ducu guuro twatwal, gucako pako Lubana kun giwacci, “Ma naka yam peya waneno kit gin macalo man.” ¹³ Yecu dok ocito i dog nam Galilaya; ci lwak ducu gubino bote, ocako pwonyogi. ¹⁴ Ka okato i yo, ci oneno Levi, wod pa Alipayo, ka obedo piny ka jogo mucoro, ci owacce ni, “Luba.” Ci oa malo, olubo kore. ¹⁵ Ka don en obedo piny i ode, ci lujog-mucoro ducu ki lubalo gubino gubedo piny kacel ki lupwonnyene; pien ceñ onono tye jo mapol ma kit meno ma gubedo ka lube ¹⁶ Lupwony-cik ma i kin Lumaricayo, ka guneno ni en ocamo kacel ki lubalo ki lujog-mucoro, gupenyo lupwonnyene ni, “Pinjo en camo kacel ki lujog-mucoro ki lubalo?” ¹⁷ Yecu owinyo ci ogamo ni, “Jo ma komgi yot pe gimito daktar, pe abino ka lwonjo jo ma kitgi atir, ento lubalo.” ¹⁸ Lupwonnye pa Jon ki pa Lumaricayo onono gitye ka ri kec; jo mogo gubino gupenye ni, “Pinjo lupwonnye pa Jon ki pa Lumaricayo giri kec, ento lupwonnyeni pe giri kec?” ¹⁹ Yecu odok iye botgi ni, “Lurem lanyom twero ri kec ma kun lanyom tye kwedgi? Pi kare ducu ma lanyom tye kwedgi pe gitwero ri kec.” ²⁰ Ento kare bibino ma gibikwanyo lanyom woko ki botgi, ka don gibiri i kare meno. ²¹ Pe tye natti mo ma dabo bonjo manyen i kom ginaruka muti. Ka otimo kit meno, ci kiraka ma gidabo kwede-ni telo bonjo meno; en manyen-ni jun woko ki kom muti, ci wan bonjo yec medde. ²² Pe tye natti mo ma piko konjo vino manyen i kicaa macon; ka opiko, ci konjo vino biyeco kicaa woko, konjo vino bio woko, ki kicaa bene biballe. Ento konjo vino manyen myero gipik i kicaa manyen.” ²³ Ka yam onono Yecu woto kun nolo dye poto bel i nino me cabit, ka gitye ka wot, lupwonnyene gucako rito wit bel. ²⁴ Lumaricayo gupenye ni, “Pinjo lupwonnyeni gityo gin ma cik okwero ni pe giti i ceñ cabit?” ²⁵ En odok iye botgi ni, “Wun pe wukwano gin ma Daudi otiyo ka en tye ma kec oneko marac, en ki jo ma tye kacel kwede?” ²⁶ Kit ma en odonyo kwede i ot pa Lubana i kare ma Abiatar aye ajwaka madit pa Lubana? Ocamo mugati ma giketo i nyim Lubana, ma yam cik okwero ni dano mo pe ocam, kono ajwagi pa Lubana keken. Daudi ocamo, dok opoko ki jo ma tye bote.” ²⁷ Otittigi ni “Cabit giketo pi dano, pe dano aye giieto pi cabit.” ²⁸ Kumeno Wod pa dano aye rwot me cabit.”

Chapter 3

¹ Yecu dok odonyo i kacokke, ma onono tye iye dano mo ma bade otal. ² Gukiye ka nyo bicane i ceñ cabit, wek gikel kop i

kome.³ Yecu owaco bot labade otal ni, “A malo icun i dyere.”⁴ Openyogi ni, “I cenj cabit, cik ye ni gitim iye gin maber nyo gin marac, gilar iye kwo nyo ginek woko?” Ento gin gulij aliya.⁵ En olworo wane i komgi ki kiniga, cwinye ocwer pi nwan cwinygi. Owaco bot dano-nu ni, “Rye badi.” En oryeyo bade ci bade ocaj.⁶ Luparicayo gukato woko, cutcut gucako poro lok kacel ki jo pa Kerode kit ma myero gineke kwede.⁷ Yecu ki lupwonnyene gua gucito i dog nam. Lwak madwonj ma gua i Galilaya gulube ki jo ma gua i Judaya,⁸ ki i Jerucalem, ki Idumea ki loka Jordan, ki i lobo ma orumo Turo ki Cidon; lwak madwonj gucokke bote, pien guwinyo pi tic mapol ma en otiyo.⁹ En ociko lupwonnyene ni guyub yeya matidi pire, wek pe lwak gubed ka diyo en.¹⁰ Pien onono ocajo jo mapol, ma omiyo jo ducu ma komgi lit gidine i kome ka boje.¹¹ Ka cen maraco gunene, ci guryebbe i nyime, gukok kun giwaco ni, “In giri Wod pa Lubana.”¹² Yecu ojukogi ni pe myero giwek dano oneye.¹³ Yecu oito malo i wi got, ocako lwonjo jo ma en mito bote; ci gucito bote.¹⁴ Oyero jo apar wiye aryo wek gubed kacel kwede, dok wek eorgi gubed lukwena me tito lok,¹⁵ dok gubed ki twero me ryemo cen.¹⁶ Mukwonjo Cimon ma en ocako nyije Petero;¹⁷ ki Yakobo wod pa Jebedayo, ki Jon omin Yakobo, ma en ocako nyingi ni Boanergi, te lokke ni, jo ma gimor calo kot;¹⁸ ki Anderiya ki Pilipo ki Bartolomayo ki Matayo, ki Tomaci, ki Yakobo wod Alipayo, ki Tadayo, ki Cimon ma obedo i kin jo ma gimito locken,¹⁹ ki Juda me Keriot, ma yam odobe.²⁰ Lwak dok gucokke, omiyo en ki lupwonnyene pe gitwero nonjo kare me cam.²¹ Ka jo tugi guwinyo, ci gubino ka make pien giwaco ni, “En opo woko.”²² Lupwony-cik ma gua i Jerucalem guwaco ni, “En tye ki jok Beeljebul,” dok ni, “En ryemo cen pi twero pa ladit pa cen.”²³ Yecu olwonjogi bote, oloko kwedgi i carolok ni, “Catan twero ryemo Catan niñnin?”²⁴ Ker ka opokke aryo, ker meno pe twero cun.²⁵ Dok ot ka iye opokke aryo, ot meno pe twero cun.²⁶ Dok ka Catan ocako lweny i kome kekene ce opokke kene, ci pe twero cun, kerre gik woko.²⁷ Ento pe tye natti mo ma twero donyo i ot pa dano ma kome tek ka yako jamine; ento konj kwonjo tweyo dano ma kome tek-ki, ka donj biyako jamine ma i ode.²⁸ Ada awaco botwu ni, bal ducu ma dano timo, ki lok ducu ma giyeto kwede Lubana, gibiwekone woko,²⁹ ento nat ma yeto Cwiny Malerj pe gibiweko balle matwal, pien nonjo otimo bal ma ri nakanaka,³⁰ pien onono guwaco ni, “En tye ki cen marac.”³¹ Minne ki omegine gubino, gucun woko, gucwalo kwena me lwone.³² Lwak onono gubedo kun gurume dyere. Giwacce ni, “Nen, meni ki omegi gitye woko, giyenyl.”³³ En openyo ni, “Maa ki omega gin anaji?”³⁴ Olworo wane i kom jo ma gurume ma gubedo piny, owaco ni, “Maa ki omega gin ene.”³⁵ Dano ma tiyo gin ma Lubana mito, en aye omera, ki lamera, ki maa.”

Chapter 4

¹ Yecu dok ocako pwony i dog nam. Lwak madwonj twatwal gucokke bote; pi meno oito i yeya, obedo iye i dye nam, lwak ducu gubedo i witura.² Opwonyogi ki lok mapol i carolok. I pwonnyene owaco ni.³ “Wuwiny! Lacoc ocito ka coyo kodi.”⁴ Ka kun coyo, kodi mogo okir i net yo, winyo gubino, gucamo woko.⁵ Kodi mukene okir i kom pata ka ma nom tye iye manok. Cutcut gutwi, pien nom pe tut.⁶ Ka cenj oryeny, owanjogi gutwo woko, pien lwitgi pe odonyo matut.⁷ Kodi mukene okir i kin okuto, okuto olot odiyogi woko, pe gunyako nyiggi.⁸ Kodi mukene okir i nom maber, gutwi, gujany, gunyako nyiggi, mukene pyeradek, mukene pyerabicek, mukene miya.”⁹ Lacen owaco ni, “nat ma tye ki it me winyone, owiny.”¹⁰ Ka onono Yecu odonj kene, ci jo murume dyere kacel ki jone apar wiye aryo, gubino gupenye lok i kom carolok meno.¹¹ En ogonyo botgi tere ni, “Wun gimiyowu me neyo munj me ker pa Lubana, ento bot jo maca ma gitye woko giloko kwedgi i carolok,¹² wek ka gineno, gunen, ento pe gunian maber, dok ka giwinyo, guwiny, ento pe gunian tere maber; wek pe gudwog cen, ci Lubana owek balgi.”¹³ Yecu openyogi ni, “Pe wunian te carolok man? Wubinian niñnin carolok ducu?”¹⁴ Lacoc coyo lok pa Lubana.¹⁵ Magi gin aye jo ma i net yo, ka ma lok gicoyo iye; ka guwinyo, cutcut Catan bino, kwanyo lok ma gicoyo i igi woko.¹⁶ Kit meno magi gin aye ma gicoyo i nom ma obedo pata; gin ka guwinyo, oyotoyot gimako lok ki yomcwiny;¹⁷ ento pe gitye ki lwitgi i igi, giri pi kare manok; ka can obino, nyo libo dano ocakke, pi lok meno, cutcut gipoto woko.¹⁸ Tye mukene ma gicoyo i kin okuto; gin aye jo ma giwinyo lok,¹⁹ ce paro lok me lobo man, ki maro lonyo, ki miti me jami mukene, ka odonyo i cwinygi ci diyo lok, pe nyak.²⁰ Ento maca ma gicoyogi i nom maber-ri, gin aye jo ma giwinyo lok, ci gigamo, ginyako nyiggi, mukene pyeradek, mukene pyerabicek, mukene miya.”²¹ Lacen openyogi ni, “Tara mono gikelo i ot me auma ki aduku, nyo me aketa i te kitanda? Pe gicibo i wi okar?”²² Pien pe tye gin mo ma okanne ma pe binjene, kadi gin ma giumo ma pe binen kamalenj.²³ Ka natti mo tye ki it me winyone, owiny.”²⁴ Owaco botgi ni, “Wugwokke i kom lok ma wuwinyo; kit gin mo ma wupimo kwede-ni, en aye gibipimo ki mewu bene, dok gibimedone botwu.”²⁵ Pien nat ma mere tye, gibimedde, nat ma mere pe gibikwanyo woko ki bote kadi wa gin ma en tye kwede ducu.”²⁶ Yecu owaco ni, “Ker pa Lubana tye kit man, macalo dano ma coyo kodi i nom.”²⁷ En buto piny i dyewor, dok a i dyecen, ci kodi cako twi, donjo, kun en pe neyo kit ma timme kwede.²⁸ nom kene aye miyo kodi nyako nyige; mukwonjo konj twi, lacen nok, ka nyig bel corre.²⁹ Ento ka bel oce, ci dano cako kayone cut, pien nonjo kare me kayo bel donj oromo.”³⁰ Dok owaco ni, “Wabiporo ker pa Lubana ki kit gin anjo? Nyo wabinyuto ki kit carolok anjo?”³¹ Ker pa Lubana rom ki kodi dek karadali; ka gicoyo i nom, kadi bed en tidi twatwal makato kodi ducu ma i wi lobo-ni,³² ento ka gicoyo, ci donjo, doko dit makato dek ducu, janye jany madito, miyo winyol me polo twero gero odigi i te tipone.”³³ Otito botgi lok i carolok mapol calo meno, kit ma gitwero nianj kwede.³⁴ Pe oloko kwedgi labono carolok, ento ka en tye ki lupwonnyene, ci gonyo te lok ducu botgi.³⁵ I nino meno ka piny donj oyuto, Yecu owaco botgi ni, “Wakatu loka ca.”³⁶ Guweko lwak, ci gukwanjo en ki yeya ma onono en tye iye-ni; ki yeya mukene bene onono tye kacel kwedgi.³⁷ Yamo madwonj ocako kodo, pii otwagge, ocorre i yeya, omiyo i yeya ocako ponj woko.³⁸ Ento en onono tye i tik yeya, kun onino i kom laten-wic. Gucoye, guwacce ni, “Lapwony, in pe iparo? Nen, wato woko do.”³⁹ En ocako co woko ci ojuko yamo, owaco ki nam ni, “Linj, pye mot.” Yamo ocako kwe, nam olinj mot.⁴⁰ Openyogi ni, “Pino wulwor kit man? Wun pe wutye ki niye?”⁴¹ Gubedo ki lworu madwonj, ci gucako penye

kekengi kun giwaco ni, “Man anja kaa, ma yamo ki nam giwinye-ni?”

Chapter 5

¹ Gubino i loka nam tunjel, i lobo pa Lugeraca. ² Ka Yecu okato woko ki i yeya, ci cutcut dano mo ma tye ki cen marac obino bote, ma oa ki i kabedo ka ma giyiko iye jo muto. ³ En bedo i kin lyel, pe tye dano mo ma twero tweyo en kadi ki nyor; ⁴ pien yam gitweye tyen mapol ki atego ki nyor, ento ocodo nyor, oturo atego woko, pe tye dano mo ma tye ki tek ma loye. ⁵ Nino ducu, dyewor ki dyecen, en bedo i kin lyel ki i wi cere kun kok, dok njolo kome kene ki kidi. ⁶ Ka oneno Yecu ki ka mabor, ci oriño, oryebbe i nyime, owore. ⁷ Ci odanije ki dwan malono ni, “Ilaro anjo kweda, Yecu Wod pa Lubanja Mamalo Twal? Alami ki nyin Lubanja, pe iyela.” ⁸ Pien onono ocike ni, “A woko ki i kom dano man, in cen marac.” ⁹ Yecu openye ni, “Nyiñi anja?” Ogamo ni, “Nyiña Legion, pien wapol.” ¹⁰ En obako doge bote matek ni, pe myero ocwal cen maraco woko ki i lobo meno. ¹¹ Lwak opego mapol onono gitye ka cam i kor got kunnu; ¹² gubako doggi bote kun giwaco ni, “Cwalwa i opego, wek wadony i igi.” ¹³ Yecu oyegi. Cen maraco gua, gudonyo i opego, lwak opego ma gimito romo ka alip aryo, gutwarre ki njwec gucorre i lono got, gumwony woko i nam. ¹⁴ Lukwat guriño gutito lokke i ganj madit, ki i kin paco. Dano mapol gumol gubino ka neno gin ma otimme. ¹⁵ Gubino bot Yecu, guneno dano ma yam tye ki cen maraco, obedo piny, oruko bono, odoko ryek, en ma yam onono tye ki buca mony me cen maraco; lworu ocalo makogi. ¹⁶ Jo ma guneno gutito botgi lok ducu ma otimme i kom dano ma yam tye ki cen maraco, ki gin ma otimme i kom opego-gu. ¹⁷ Gubako doggi bot Yecu ni myero oa woko ki i lobo tugi. ¹⁸ Ka en tye ka ito i yeya, ci dano ma yam tye ki cen maraco obako doge bot Yecu ni myero ebed bote. ¹⁹ Ento Yecu okwero woko, owacce ni, “Dok paco bot lutuwu, icitit gin madit ma Rwort otimo i komi, ki kit ma otimi kwede kica.” ²⁰ En ocito, ocako tito lok madit ma Yecu otimo i kome i Dekapoli, omiyo jo ducu guuro. ²¹ Ka Yecu don okato loka nam tun ca, lwak madwon gucorre bote; en obedo i dog nam. ²² Nat acel ma i kin ludito me kacokke ma nyine Yairo obino; ka onene, ci oryebbe piny ka tyene, ²³ obako doge bote matek ni, “Nyara matidi mito to woko. Bin iket cinji i kome wek ocan, obed makwo.” ²⁴ Yecu ocito kacel kwede, kun lwak madwon gilube, kun gidiye. ²⁵ Onono tye dako mo ma yam otwoyo two agobi mwaka apar wiye aryo. ²⁶ En olimo can madwon ki bot ludaktar mapol; olanyo limme ducu pe okonye ento twone medde ameda. ²⁷ Ka owinyo lok i kom Yecu, obino ki i yo neye ki i kin lwak, ci ogudo dog ginarukane. ²⁸ Pien otamo ni, “Ka agudo kadi kom ginarukane keken, ci abican.” ²⁹ Oyotoyot two agobine ocan woko, ci oneyo ki i kome kene ni don ecan woko ki i twone. ³⁰ Ka Yecu oneyo ki i kome ni tek oa ki i kome, ci olokke i dye lwak cut, openyo ni, “Anja ma ogudo ginarukana?” ³¹ Lupwonnyene gugamo ni, “Ineno lwak tye ka diyo in, ka dok pud ipenyo ni, ‘Anja ma oguda?’ ” ³² Ci olworo wane wek enen nat ma ogude-ni. ³³ Ci dako meno, ka oneyo kit gin ma otimme i kome, obino bot Yecu ki lworu, kun kome myel, oryebbe i nyime, otitte lok ducu me ada. ³⁴ Yecu owacce ni, “Nyara, niyeni ocan; wot ki kuc, twoni don otyeko can matwal.” ³⁵ Ma kun en pud loko, jo mogo gubino ma gua ki i ot pa ladit me kacokke, guwaco ni, “Nyari don oto woko, pud dok iyelo Lapwony pino?” ³⁶ Yecu pe oketo cwinye i kom lok ma guwaco, ento ociko ladit me kacokke ni, “Pe ilwor, in iye meri ayeya keken.” ³⁷ Pe oye dano mo olube, kono nyo Petero ki Yakobo ki Jon omin Yakobo keken. ³⁸ Gubino i ot pa ladit me kacokke, Yecu oneno lwak ma giwo, kun gikok ma gidanije matek. ³⁹ Ka odonyo i ot, openyogi ni, “Pino wuwo ki koko? Latin man peya oto, ento onino anina.” ⁴⁰ Gunyere matek, ci oryemogi ducu woko, ocako tero won latin ki minne ki jo ma onono gitye kacel kwede, gudonyo ka ma latin tye iye. ⁴¹ Omako cine, owacce ni, “Talita kum”, te lokke ni, “Latin anyaka, awacci ni, a malo.” ⁴² Oyotoyot nyako oa malo, owoto, pien onono mwaka me ditte don romo apar wiye aryo. Guuro matek twatwal. ⁴³ Yecu ocikogi matek ni natti mo pe myero onje lok man; ocikogi ni gim i ki nyako-nu cam mo ocam.

Chapter 6

¹ Yecu oa woko ki kunnu, odok i lobo tugi, lupwonnyene gulube. ² Ocako pwonyogi i kacokke i cen cabit. Jo mapol ma guwinye, guuro, kun giwaco ni, “Laco man onono ryeko man ducu ki kwene? Kit ryeko anjo ma gimie-nu? Dok kit tic anjo matek madito ma rom man ma en tiyogi-ni?” ³ Man pe lapac, wod pa Maliam, omin Yakobo, ki Yoce, ki Juda ki Cimon? Dok nyimegine pe gitye botwa kany?” Ci cwinyi ocako a woko i kome. ⁴ Yecu owaco ni, “Lanebi giketo deyo i kome, ento pe giketo deyo i kome ki i lobo tugi ki i kin jo tugi, ki i ode.” ⁵ Pe otwero tiyo tic matego kunnu, ento oketo cine i kom lutwo mogo, ocanogi. ⁶ Yecu ouro pien pe gitye ki niye. En obedo ka wirre i kin ganji kun pwonyo dano. ⁷ Yecu olwono bote jone apar wiye aryo, ci oorogi ki aryo aryo, omiyogi twero i kom cen maraco. ⁸ Ocikogi matek ni pe guwot ki gin mo, kono odoo keken, labono cam mo, kadi kicaa, kadi lim mo i del pyergi; ⁹ ento guwot kun giruko war tyengi, pe guwot ma gubamo kany aryo i komgi. ¹⁰ Ocikogi ni, “Ka wudonyo i ot mo, wubed kenyo nio ka wubia ki i kabedo meno. ¹¹ Kabedo ducu ma pe bijolowu, ma pe biwinyowu, ka ce wubia woko ki kunnu, ci wutenj apwa woko ki i tyenwu wek obed caden botgi.” ¹² Kit meno gucako cito, gutito lok ni myero dano onuti. ¹³ Guryemo lwak cen mapol, dok guwiro lutwo mapol ki moo kun gicanogi. ¹⁴ Kabaka Kerode owinyo pire, pien onono nyin Yecu don oywek twatwal. Jo mogo guwaco ni, “Jon Labatija aye ocer woko ki i kin jo muto; en aye mumiyo lakit teko macalo meno tye ka tic i kome.” ¹⁵ Ento jo mukene guwaco ni, “En Elia”, jo mukene ni, “En lanebi, cal ki nat mo i kin lunebi macon.” ¹⁶ Ka Kerode owinyo pire ci owacci, “Jon ma yam atono wiye en aye ocer woko.” ¹⁷ Pien Kerode yam ooro dano, gumako Jon, gutweyo i mabuc, pi Kerodia ci-ominne, dako pa Pilipo, ma yam okwanyo me bedo dakone. ¹⁸ Pien Jon owaco bot Kerode ni, “Cik pe oye ni ibed ki ci-omeru.” ¹⁹ Kerodia obedo ki keccwiny i kome, omito neke woko, ento pe otwero, ²⁰ pien Kerode onono lworu Jon, kun neyo ni en dano ma kite atir, ki malen, ci obedo ka gwoke maber. Ka owinyo lok ma en otito, lokke otwoyo doge woko, ento pire obedo mit bote ka

winyo lokke.²¹ Ento kare maber oromo i nino ma Kerode oyubo iye karama me po pi nywale, ci olwoŋo iye luditone ki lutel-wi-lweny ki ludoŋo me Galilaya.²² Nya pa Kerodia odonyo i ot omyelo, ci oyomo cwiny Kerode ki welone. Kabaka owaco bot nyako ni, “Legga gin ducu ma imito, abimiya.”²³ Okwoŋo akwoŋa kun wacce ni, “Gin ducu ma ibilegga abimiya, kadi bed nucu kerra.”²⁴ Nyako okato woko, openyo minne ni, “Abilego gin aŋo?” Odok iye ni, “Leg wi Jon Labatija.”²⁵ Oyotoyot odwogo i ot bot kabaka ki mit kome, olege ni, “Amito imiya wi Jon Labatija i weer kombeddi.”²⁶ Kabaka okumo matek, ento pi kwonŋe ki pi welone omiyo pe omiyo twonne.²⁷ Oyotoyot kabaka ooro askari ma lakur, ocike ni okel wi Jon. Ocito oŋolo nute ki i ot mabuc,²⁸ okelo wiye i weer, omiyo bot nyako; nyako omiyo bot minne.²⁹ Ka lupwonnye pa Jon guwinyo pire, gucito gutiŋo kome, guyiko i lyel.³⁰ Lukwena gudwogo bot Yecu gutitte lok ducu ma gutiyo ki ma gupwonyo.³¹ En owaco botgi ni, “Wubin kenwu ka ma dano pe iye, wuywe manok.” Pien jo mapol onono gibedo ka bino, gidok cen, kun gigwennye agwenya, omiyo pe gubedo ki kare mo me cam.

³² Gucito kengi ki yeya i kabedo ma dano pe iye.³³ Jo mapol gunenogi ka gicito, guŋeyogi, ci guŋiŋo kunnu ki tyengi kun gia ki i gaŋi ducu; gin aye gukwonjo o kunnu wiati.³⁴ Ka Yecu okato i wi tera, oneno lwak madwon; kica ocako make i komgi, pien gitte macalo romi ma gipe ki lakwat; ci opwonyogi ki lok mapol.³⁵ Ka oo otyeno, lupwonnyene gubino bote guwacce ni, “Kabedo man tye i dye tim, cawa bene doŋ okato.”³⁶ Cwal lwak gucit i kin paco ki i gaŋi ma cokcok, guwil ginacama pigi kengi.”³⁷ Ento en odak iye ni, “Wun aye wumigi ginacama.” Gin gugamo ni, “Wacit wawil kwon me ciliŋ miya aryo, wami botgi wek gucam?”³⁸ Ento en openyogi ni, “Wutye ki mugati adi? Konj wucit wunen.” Ka guŋeyo guwacce ni, “Abic, ki rec aryo.”³⁹ Yecu ociko jo ducu ni gubed piny i dul ki dul, i kom lum alita.⁴⁰ Kit meno lwak gubedo piny i dul ki dul, miya miya, ki pyerabic pyerabic.⁴¹ Okwanyo mugati abic ki rec aryo, oneno malo i polo olego gum, obaro i mugati, omiyo ki lupwonnyene wek guket i nyim lwak; dok opoko rec aryo i kingi ducu.⁴² Gin ducu gucamo, guyeŋ⁴³ Gicoko nide mugati ma obaro-nu mudon, ki rec bene, opono aduku apar wiye aryo.⁴⁴ Jo ma gucamo mugati giromo co alip abic.⁴⁵ Oyotoyot Yecu ociko lupwonnyene ni gudony i yeya, gukwon nyime me cito loka ca, wa i Betecaida, kun en pud ciko lwak.⁴⁶ Ka doŋ ocikogi, ci ocito i wi got ka lega.⁴⁷ Ka piny oyuto, yeya onono doŋ tye wa i dye nam, en kene aye onono tye i wi tura.⁴⁸ En onenogi kun gicanne ki cero yeya, pien onono yamo kodo bino ki i nyimgi. I kine me koko gweno, en ocako bino botgi kun woto i wi nam ki tyene. Omito katogi akata,⁴⁹ ento ka gunene kun woto i wi nam ki tyene, gutamo ni gwok nyo tipo, ci gudanŋe matek;⁵⁰ pien gin ducu gunene, ci tipo komgi oto woko. Ento oyotoyot oloko kwedgi kun waco ni, “Wudi cwinywu. An enni; gwok wulwor.”⁵¹ Odonyo botgi i yeya, ci yamo olin mot. Gin guuro matek twatwal ki i cwinygi,⁵² pien nakanen pe gunian lok ma i kom mugati, ento cwinygi pud obedo nwan.⁵³ Ka doŋ gukato loka ca, ci gukato wi tura i lobo Genecaret, gutweyo yeya kunnu.⁵⁴ Ka gutyeko a woko ki i yeya, ci lwak guŋeyo Yecu oyotoyot.⁵⁵ Gucako riŋo gurumo kabedo ducu ma tye kunnu, kun gikelo lutwo ma gutiŋogi ki kitara, giterogi i kabedo ducu ma guwinyo ni en tye kunnu.⁵⁶ I kabedo ducu ma yam en obino iye, i kin paco-gu, ki i gaŋi-gu, ki i kin caro, gipyelo lutwo wa i cuk-gu, kun gibako doggi bote ni oye wek gugud kadi dog ginarukane keken; ci lutwo ducu ma gugudo gucan.

Chapter 7

¹ Lupaŋicayo ki lupwony-cik mogo ma gua ki i Jerucalem gucokke bot Yecu.² Guneno jo mogo ma i kin lupwonnyene ma pe gilubo kwer, ento gicamo ma pe gulogo ciŋgi.³ Pien Lupaŋicayo ki Lujudaya ducu ka pe gulogo ciŋgi kakare pe gicamo, pien gumako kit pa ludoŋo.⁴ Ka gudwogo ki i cuk pe gicamo, nio ka gulwokke. Dok gitte ki lwak kit kwer mapol ma gilubo, macalo kit me lwoko kikopo-gu ki agulu-gu ki jami mola-gu ducu.⁵ Lupaŋicayo ki lupwony-cik gupenyo Yecu ni, “Piŋo lupwonnyeni pe gilubo kit kwer pa ludoŋo? Piŋo gicamo ki ciŋgi ma pe gulogo ma lubo kwer?”⁶ Yecu odak iye botgi ni, “Wun lugoba, Icaya con oloko i komwu kakare, macalo en ocoyo ni Lubana owacci, ‘Rok man kara giwora ki doggi nono, ento cwinygi pe i koma wacel;’⁷ giwora nono, pwony ma gipwonyo obedo pwony ma mako kit pa dano.”⁸ Wuweko cik pa Lubana, kun wuketo cwinywu ka lubo kit pa dano.”⁹ Yecu dok owaco botgi ni, “Wutimo ber pi kwero cik pa Lubana, wek wulub giwu kit cikwu!”¹⁰ Moses yam owacci, ‘Wor woru ki meni’; dok ni, ‘Ka natti mo oceno wonne nyo minne, gibineke woko’;¹¹ ento wun wuwaco ni, ‘Ka dano mo owaco ki wonne nyo minne ni, Gin ma kono akonyi kwede en lim me Korban’ (te lokke ni, gin ma gimio ki Lubana),¹² en pe dok omi lim mo me konyo wonne nyo minne,¹³ kun wumiyo lok pa Lubana doko goro, pien wupwonyo dano ni gulub kit cikwu. Dok wutiyo bene gin mapol macalo meno.”¹⁴ Yecu dok olwoŋo lwak bote, ci owaco botgi ni, “Wun ducu wuwiny lokka, ci wunian.”¹⁵ Pe tye gin mo ma donyo i i dano ma oa ki woko ma twero balo en, ento gin ma a ki i dano en aye balo dano.¹⁶ Ma tye ki it me winyone, ci owiny.”¹⁷ Ka oweko lwak woko, ci odonyo i ot, lupwonnyene gucako penye pi carolok meno ma obolo-ni.¹⁸ En ogamo ni, “Kara wun bene peya wunian tere bo? Pe wuŋeyo ni, gin ducu ma donyo i dano ma a ki woko pe twero balo en?”¹⁹ Pien pe odonyo wa i cwinye, ento wok kato i cin iye, ci kato woko.” (Ka otyeko wacane ki meno, nyuto ni olonyo kwa cam ducu.)²⁰ Yecu dok owaco ni, “Gin ma a ki i dano aye balo dano.”²¹ Pien gin ma a ki i cwiny dano, en aye bedo tam maraco, cot, kwalo kwo, nek, abor,²² paro lim, bal maraco, bwolo dano, kwele, nyeko, yet, wakke ki miŋo.²³ Tim magi maraco-ni ducu gia ki i cwiny dano, gin aye gibalo dano.”²⁴ Yecu ocako a ki kunnu, ocito wa i lobo ma tye cok ki Turo ki Cidon. Ci odonyo i ot mo kunnu; onono en pe mito ni natti mo oŋe ni etye kunnu, ento pe twero kanne.²⁵ Cutcut dako mo ma nyare tye ki cen marac owinyo pire, ci obino oryebbe ka tyene.²⁶ Dako-nu onono Lagrik, ma rokke Curo-Poiniki. Ocako lego Yecu ni oryem cen woko ki i kom nyare.²⁷ Yecu owacce ni, “Konj iwek litino gukwon yeŋ, pe ber gikwany cam pa litino, gibol ki gwogi.”²⁸ Dako-nu odak iye ni, “Rwoda, meno iwaco kakare; kadi bed kumeno ci litino gwogi ma gitte i te meja gin bene gicamo nide cam pa litino do.”²⁹ Yecu owacce ni, “Pi lok ma iloko-ni, ber doŋ idok paco, cen doŋ otyeko a woko ki i kom nyari.”³⁰ En odak paco, ci

onoŋo latin tye obuto i wi kitanda, ma cen doŋ otyeko a woko ki i kome.³¹ Yecu oa ki i lobo ma cokcok ki Turo, ci owok ki i cidon, ka okato ocito wa i nam Galilaya, ka otuc kwede wa i dye lobo Dekapoli.³² Ci gikelo bote dano ma ite odiŋ ma te lebe oto, gucako bako doggi bote ni oket ciŋe i kome.³³ Yecu ocako mako en ki i kin lwak otere cen i muŋ, ci oketo ciŋe i it dano meno, ka oŋulo laa ci ogudo lebe;³⁴ ocako neno malo i polo, ocur, kun waco ni, “Eppata”, te lokke ni, “Yabbe.”³⁵ Ite oyabbe woko ki te lebe bene ogonnye, ocako lok atir.³⁶ Yecu ocikogi ni pe gutit ki ŋatti mo; ento kadi bed ocikogi kumeno, gin bene gumedde ameda ki tito pire.³⁷ Gin gubedo ka urone makato ducu, ma kun giwacci, “En otimo gin ducu maber; pien omiyo jo ma itgi odiŋ giwinyo lok, ki jo ma te lebgi oto giloko.”

Chapter 8

¹ I kare meno, ka lwak dok gucokke mapol, kun pe gitye ki camgi, ci Yecu olwoŋo lupwonnyene bote, ocako waco botgi ni,
² “Kica maka i kom lwak man, pien gutyeko bedo kweda kany pi nino adek ma kun pe gitye ki camgi mo.”³ Ka acwalogi ni gudok wa tugi ki kec, ci kec bibwoyogi woko i yo, pien jo mukene i kingi gua ki ka mabor.”⁴ Lupwonnyene gudok iye ni, “Kara man, dano twero miyo mugati ma romo dano-ni i tim kany niŋniŋ?”⁵ Yecu openyogi ni, “Wutye ki mugati adi?” Gugamo ni, “Abiro.”⁶ Ociko lwak ni gubed piny i ŋom, ci omako mugati abiro-nu, opwoyo, ka obaro igi, ocako miyo bot lupwonnyene guket i nyimgi, ci guketo i nyim lwak.⁷ Onoŋo gitye ki rec matino manok bene; ka doŋ olego iye gum, ociko ni magi bene myero giket i nyimgi.⁸ Lwak gucamo nio ka guyen; gucako coco ŋide cam ma oloyogi-ni, oromo adita abiro mupon.⁹ Jo ma onoŋo gitye kunnu welgi romo jo alip aŋwen.¹⁰ Ka ociko lwak, ci odonyo i yeya cutcut kacel ki lupwonnyene, ocito wa i lobo Dalmanuta.¹¹ Lumaricayo gubino bot Yecu ci gucako pyem kwede, kun gimito lanyut ma a ki bot Lubana, me laom iye.¹² Yecu ocur ki i cwinye matek kun wacci, “Piŋo yalwak me kare man gimito lanyut? Adada, awacciwu ni, pe gibimiyo lanyut mo bot yalwak me kare man.”¹³ Yecu oa woko ki botgi, ci odonyo i yeya, oŋolo nam okato wa loka ca.¹⁴ Lupwonnyene wigi onoŋo owil woko ka tero mugati, onoŋo gitye kimugati acel keken i yeya.¹⁵ Yecu ocikogi matek twatwal kun wacci, “Wugwokke i kom tobi pa Lumaricayo ki tobi pa Lumaricayo ki tobi pa Kerode.”¹⁶ Lupwonnye gubedo ka laro lok kekengi kun giwacci, “Pe watye ki mugati.”¹⁷ Ka Yecu oŋeyo ci openyogi ni, “Piŋo wubedo ka laro lok ni pe wutye ki mugati? Peya wunian ce? Pe wumako maber? Cwinywu pud nwan?”¹⁸ Wutye ki wanju, ci pe wuneno kwede? Wutye ki itwu, pe wuwinyo kwede? Wun pe wupo ce?¹⁹ Ka yam abaro i mugati abic pi jo alip abic-ci, ci wucoko ŋide aduku adi?” Gugamo ni, “Apar wiye ayo.”²⁰ “Ka yam abaro i mugati abiro pi jo alip aŋwen-ni, onoŋo wucoko ŋide opono adita adi?” Dok gugamo ni, “Abiro.”²¹ En openyogi ni, “Peya wunian aye?”²² Gin gucako bino i Betecaida, ci jo mogo gukelo bote dano ma waŋe oto woko, gubako doggi ni obor kome.²³ Yecu ocako mako ciŋ lawaŋe-oto, ci otere woko wa i ŋe gaŋ; ci oŋulo laa i waŋe, ka dok oketo ciŋe i kome, openye ni, “Ineno gin mo doŋ?”²⁴ Laco meno otinjo waŋe malo, ocako waco ni, “Aneno kom dano; ento pud ginen macalo yadi ma woto.”²⁵ Yecu dok onwoyo keto ciŋe i waŋ lawaŋe-oto; ci ociko waŋe matek, waŋe odok kakare ma neno piny maber.²⁶ Yecu ocwalo en wa i paco tugi, kun cike ni, “Pe idony i gaŋ kunnu.”²⁷ Yecu ki lupwonnyene gucito i kin gaŋi me Cecaria Pilipi. I kare ma gitye i yo, openyo lupwonnye mere ni, “Dano mono giwacci an aŋa kaa?”²⁸ Guwacce ni, “Jon Lubatija; jo mogo giwacci, ‘Elia’, ki jo mukene ni in ŋat acel i kin lunebi.”²⁹ Dok openyogi ni, “Ento wun kono wulwoŋa mono ni an aŋa?” Petero ogamo ni, “In i Kricito ma Lubana oyero.”³⁰ Yecu ociko matek ni pe gitit pire ki dano mo.³¹ Yecu ocako pwonyo lupwonnye mere ni, “Wod pa dano myero olim can madwoŋ, dok ludono ki ajwagi madito pa Lubana ki lupwony-cik myero gukwere woko, ci guneke, ento en cako cer woko i ŋe nino adek.”³² Yecu oloko lok meno atyer ka malen. Petero otero en cen, ocako juke matek.³³ En olokke bot lupwonnyene ci oloko ki Petero matek, kun wacci, “Dok cen i ŋeya, in Catan! Pien tammi pe lubo pa Lubana, ento pa dano.”³⁴ Yecu olwoŋo lwak bote kacel ki lupwonnyene, ci otito botgi ni, “Ka ce dano mo mito lubo kora, myero okwoŋ kwerre kekene, ka ocak tiŋo yatariyane, olub ki kora.”³⁵ Pien dano ma mito laro kwone birwenyone arwenya, ento ka dano mo orwenyo kwone pira ki pi lok me kwena maber, en aye bilaro kwone.³⁶ Konyo dano ma olimo lobo ducu ki gin aŋo mono, ka ce kwone gikwanyo woko?³⁷ Dano dok bimiyo kit gin aŋo ma ka kwone?³⁸ Ka ce dano mo lewic omake i koma ki i lokka i kare man me bal ki weko Lubana, Wod pa dano bene lewic bimake i kome i kare ma en bidwogo ki deyo pa Wonne kacel ki lumalaika malen.”

Chapter 9

¹ Dok oloko botgi, ni “Adada awacciwu ni, tye jo mogo ma gucuŋ i kinwu kany ma pe gibibilo to wacel, nio waŋ ma guneno ka ker pa Lubana doŋ otyeko bino ki tek.”² Ka nino okato abicel, ci Yecu otero Petero ki Yakobo ki Jon, ocako yito kwedgi i wi got mabor i muŋ gin kengi. Kome ocako lokke i nyimgi,³ ginarukane odoko tar ma wil, matar dok twatwal; pe tye lalwok boŋo mo i wi lobo ma twero lwoko lony matar ma rom meno.⁴ Ci Elia ki Moses gucako nen botgi, gubedo ka lok ki Yecu.⁵ Petero ocako penyo Yecu ni, “Lapwony, bedo kany ber mada; wek doŋ wager aduc adek, acel meri, acel pa Moses, ki acel pa Elia.”⁶ Onoŋo Petero pe doŋ ŋeyo kit gin ma myero eloki, pien onoŋo lwoŋo omakogi mada.⁷ Pol ocako bino ci tipone oumo komgi woko lipuk, ci dwan owinnye ki i pol, ma wacci, “Man aye Woda ma amaro; wuwinye.”⁸ Lupwonnye gucako ŋiyo piny oyotoyot, ci waŋi pe omedo ki neno dano mo, guneno kom Yecu ma tye kwedgi-ni keken.⁹ I kare ma doŋ gitye ka lor piny ki i wi got, Yecu ocikogi ni pe gutit lokke bot dano mo i kom gin ma guneno, nio waŋ ma Wod pa dano ocer ki i kin jo muto.¹⁰ Lupwonnye gumako lok meno, gubedo ka penye kekengi ni, “Cer ki i kin jo muto kono te lokke aŋo?”¹¹ Gucako penyo Yecu ni, “Piŋo lupwony-cik guwacci, Elia aye koŋ kwono bino?”¹² Yecu otito botgi ni, “Adada Elia aye myero okwoŋ bino, ka wek ocaka dwoko jami ducu obed kakare. Ento lok man dok gicoyo i kom Wod pa

dano piŋo kaa, ni, myero en koŋ olim can madwoŋ, ka dok ni, gibicaye matek?¹³ Ento doŋ atito botwu atir ni Elia doŋ otyeko bino wa con, ci gutyeko timo gin ma gimito i kome, macalo yam gicoyo i kome.”¹⁴ Ka gubino piny bot lupwonnyene mukene, ci guneno lwak mapol gurumogi dyere, kun lupwony-cik gitye ka pyem kwedgi.¹⁵ Ka lwak guneno Yecu, guuro en mada, gutwarre oyotoyot guriŋo ka mote.¹⁶ Yecu openyogi ni, “Wubedo ka pyem kwedgi pi lok aŋo?”¹⁷ Ci dano mo acel ki i kin lwak ogamo doge ni “Lapwony, wayi onono akelo woda boti. En tye ki cen marac ma pe loko,”¹⁸ ka tekke cen omako i kabedo mo, ci tugi retone woko piny likuŋ, ci bwoyo yenyo i doge, cako kayo lake-gu matek, kun poyo kome lirikrik. Apenyo lupwonnyeni ni guryem woko, ci ryemone oloyogi.”¹⁹ Yecu ocako gamo ni, “Wun yalwak ma niyewu lam, abibedo kwedwu nio wa awene? Dok abidiyo cwinya i komwu nio wa awene ba? Wukel en bota kany.”²⁰ Gukele bot Yecu. Ka cen marac-ci onene, ci oyeŋo kom awobi-nu, orete woko piny; ocako ŋenne i ŋom ma kun bwoyo yenyo i doge-gu.²¹ Yecu openyo wonne ni, “Two man obedo ka timme kit man pi lwak kare ma rom mene?” Wonne ogamo ni, “Nia wa ka tinone.”²² Otemo neke woko tyen mapol; kine mogo rete i mac kadi wa i pii-gu. Ka ce itwero timo iye gin mo, ci tim ber, ikonywa do.”²³ Yecu ogamo doge ni, “Ka ce atwero? Gin ducu twerre ki bot dano ma ye Lubaŋa.”²⁴ Won latin ogamo doge oyotoyot kun danŋe matek ni, “Aye; kony niyena ma lam-mi.”²⁵ Ka Yecu oneno lwak giriŋo gibino bote, ogerre i wi cen marac, kun wacce ni, “In cen ma pe loko-ni, ma iti odiŋ-ŋi, aciki ni, a woko ki i kom awobi-nu, pe dok idwog i kome matwal.”²⁶ En okok, ci ocako ryene aryeya ki tek, ka oa woko i kome. Awobi-nu koŋ obedo macalo dano muto, omiyo jo mapol doggi ocer ni, “En doŋ oto woko ada.”²⁷ Ento Yecu omako ciŋe, oile kwede malo, ci en ocuŋ.²⁸ Ka Yecu odonyo i ot, ka ma gubedo iye kengi, ci lupwonnyene gupenye ni, “Gin aŋo mugenowa ryemone?”²⁹ En owaco botgi ni, “Kit cen macalo man pe ryemme pi gin mo, ento ki lega keken.”³⁰ Gua woko ki kunnu, guŋolo ki i Galilaya. Yecu pe omito ni dano mo oŋe pire,³¹ pien onono en tye ka pwonyo lupwonnyene kun waccigi ni, “Wod pa dano gibimiye i ciŋ dano; gibineke woko, ci en bicer woko i ŋe nino adek.”³² Ento gin pe gunian kit lokke-nu, dok gulworo penye.³³ Gibino i Kapernaum. Ka gitye i ot, Yecu ocako penyogi ni, “Wubedo ka laro lok aŋo i waŋayo kekenwu-ni?”³⁴ Gin guliŋ aliŋa, pien gubedo ka laro lok kekengi i waŋayo ni, “Aŋa ma ladit i kingi?”³⁵ Yecu ka obedo piny ci olwoŋo jone apar wiye aryo, ocako waccigi ni, “Ka dano mo mito bedo mukwoŋo, myero en aye odoŋ cen i ŋe luwote ducu, en aye obed latic megi ducu.”³⁶ Okwanyo latin mo, ci omiyo ocuŋ i kingi, ka otiŋo i kore ci okwako, ocako waco botgi ni,³⁷ “Dano mo ma ojolo latin acel macalo man pi nyiŋa, meno rom ki ma ojolo an; ka dok dano ma ojolo an, meno rom ki ma ojolo ŋat muora-ni.”³⁸ Jon owaco bot Yecu ni, “Lapwony, waneno ŋatti mo ka tye ka ryemo cen ki nyiŋi, ma en pe nywako wot kwedwa, ci wajukeye woko.”³⁹ Ento Yecu ogamo ni, “Pe wujukeye; pien pe tye dano mo ma tiyo tic matek ki nyiŋa, ma twero waco lok mo marac i koma oyot.”⁴⁰ Pien ŋat ma pe lakworwa, en aye lawotwa.⁴¹ Adada awacciwu ni, dano mo ma bimiyowu pii me amata i kikopo, pien wun jo pa Kricito, limo motte pe biloyo en kadi matidi mo.”⁴² “Ka dano mo miyo ŋat mo acel ma i kin jo magi matino ma guye an-ni gupoto i bal, ci bedo ber makato ducu ka gitweyo kidi rego madit i nute ci gibole kwede wa i nam.”⁴³ Ka ce ciŋi aye omiyo ipoto i bal, ci toŋ iŋun woko, twara ma idonyo i kwo ma ciŋi lakucel peke, ber makato ma giboli i Geena ma itye ki ciŋi aryo ducu, kun idonyo kwedgi i mac ma pe to,⁴⁴ ka ma kwidi ma camogi pe to, ki macce bene pe to.⁴⁵ Ka ce tyeni aye omiyo ipoto i bal, ci toŋ woko, twara idonyo i kwo ma tyeni lakucel peke, ber makato ma kono giboli ki tyeni aryo i Geena,⁴⁶ ka ma kwidi ma camogi pe to, ki macce bene pe to.⁴⁷ Ka ce waŋi aye omiyo ipoto i bal, ci kol woko; twara ma idonyo i ker pa Lubaŋa ma waŋi lakucel, kato ma kono giboli ki waŋi aryo ducu i Geena,⁴⁸ ka ma kwidi ma camogi pe to, ki macce bene pe to.⁴⁹ Pien kado ma bilonyo kom dano acel acel en aye mac.⁵⁰ Kado ber, ento kado ka odoko bot, ci dok gibiyubo niŋniŋ wek odok mamit? Wubed ki kado i iwu, dok wubed ki kuc kekenwu.”

Chapter 10

¹ Yecu oa woko ki kunnu, ci obino wa i lobo Judaya ma loka Jordan, ci lwak dok gucokke bote; ocako pwonyogi doki, macalo kit pwonnyene tye kwede.² Luparicayo mogo gubino bote, ci gucako omo cwinye kun gupenye ni, “Cik miyo twero ni laco oryem dakone woko?”³ Yecu ocako gamo doggi ma kun penyogi ni, “Moses yam ocikowu niŋniŋ?”⁴ Gugamo ni, “Moses yam oye miyo twero ki laco ni myero omi waraga me laryem dakone woko, nyomgi oket woko.”⁵ Yecu owaco botgi ni, “Moses omiyowu cik meno pi cwinywu manwan.”⁶ Ento nia i acakki keto lobo ‘Lubaŋa oketo laco ki dako.’⁷ ‘Pienno dano twero weko wonne ki minne, moko i kom dakone matwal.’⁸ Ci gin aryo-nu gicako doko kom acel.’ Gin pe dok gibedo kom aryo, doŋ gibedo kom acel keken.⁹ Gin ma Lubaŋa oribo kacel dano pe opok kingi.”¹⁰ Ka onono gitye i ot, ci lupwonnyene gupenye i kom lok meno.¹¹ En owaco botgi ni, “Ka dano mo oryemo dakone woko, ce dok onyomo dako mukene, lanyom meno otimo abor, nono obalo i nyim dakone; ¹² ki dako bene kit meno, ka ce oa woko ki bot cware dok ogero laco mukene, ci dako-nu otimo abor.”¹³ Ka lwak gukelo litinogi bot Yecu ni wek en oboŋ komgi, ci lupwonnyene gujukogi.¹⁴ Ka Yecu oneno ci cwinye ocwer matek, ocako wacogi ni, “Wuwek litino gubin bota, pe wugengi; pien ker pa Lubaŋa tye pi jo macalo gin.”¹⁵ Adada awacciwu ni, dano ma pe oye ker pa Lubaŋa macalo latin, pe bidonyo i kerre kadi matidi mo.”¹⁶ Ocako tiŋogi i kore omiyogi gum, kun keto ciŋe i komgi.¹⁷ Ka Yecu oa obino wa i yo, ci dano mo ocako riŋo i kore, ci orumo coŋe i nyime kun penye ni, “Lapwony maber, atim aŋo wek alim kwo ma pe tum?”¹⁸ Yecu owaco ni, “Piŋo ilwoŋa ni aber? Pe tye dano mo maber, Lubaŋa kene aye ber.”¹⁹ In iŋeyo cik, ni, ‘Pe ineki, Pe itim abor, Pe ikwal gin mo, Pe ibed caden me goba, Pe ibed, Pe ibum dano mo, Wor woru ki meni.’”²⁰ En ocako gamo ni, “Lapwony, atyeko mako cik magi ducu nia wa i ka tinona.”²¹ Yecu ociko waŋe onene ci cwinye omare, owacce ni, “Gin mo acel aye pud orem boti. Koŋ icit icat jamini ducu ma itye kwede ci imi limme ki lucan, ci ibibedo ki lwak lonyo ma gikano piri i polo. Ka doŋ ibin icak lubo kora.”²² Awobinu ka owinyo Yecu oloko bote kit meno, ci waŋe oballe woko, ocako dok cen ki cwerwiny, pien onono

en tye ki lwak limme madwonj.²³ Yecu olworo waje ci owaco bot lupwonnyene ni, “Bibedo tek mada bot jo ma lulonyo me donyo i ker pa Lubanja!”²⁴ Lupwonnyene guuro lokkeni matek. Yecu dok ocako wacogi ni, “Litino, donyo i ker pa Lubanja tek marac!”²⁵ Kinaga twero donyo i wan libira oyot, makato lalonyo me donyo i ker pa Lubanja!”²⁶ Ci omiyo lwak guuro matek, ci gupenyi ni, “Ka kumeno, ci aja dok ma larre?”²⁷ Yecu ocako nenogi, ci owacci, “Ki bot dano pe twerre, ento ki bot Lubanja twerre, pien gin ducu twerre ki bot Lubanja.”²⁸ Petero ocako wacce ni, “Ce wan kono ma waweko jamiwa ducu, ci walubi-ni?”²⁹ Yecu owacce ni, “Adada awacciwu ni, pe tye njatti mo ma oweko ode, nyo omege, nyo nyimege, nyo minne, nyo wonne, nyo litino, nyo pottine, pira ki pi lok me kwena maber,”³⁰ ma en pe bilimo lwak jami makato meno tyen miya i kare man, gin aye odi, omego, lamego, mego, litino, ki potti, kacel ki libo; ka dok wa i kare me anyim en binono kwo ma pe tum.”³¹ Lwak jo mapol ma gubedo jo mukwonjo yo gin aye gibidonj cen, ki jo ma gudonj cen, gin aye dok bitelo yo.”³² I kare ma gicito i yo ma cito Jerucalem, ma kun Yecu aye tye ka telogi yo, guuro matek, dok lupwonnyene gubedo ki lworo. En dok ocako tero lupwonnyene apar wiye aryo, ci otito botgi kit ma bitimme i kome,³³ kun wacci. “Nen ba, wan donj watye ka ito malo i yo Jerucalem. Wod pa dano donj gibimiye i cinj ajwagi madito pa Lubanja ki lupwony-cik, gibinolle kop me to, ci gibimiye i cinj Lurok;³⁴ ginjale, ginjulo laa i kome dok gibipwode ki del, ci gibineke; ento en bicer woko i ne nino adek.”³⁵ Yakobo ki Jon gin litino pa Jebedayo, gubino i nyim Yecu, ci guwacce ni, “Lapwony, wamito in itim ki wan gin ma walegi pire-ni.”³⁶ En ocako penyogi ni, “Wun wumito ni atimmiwu kit gin ajo?”³⁷ Gugamo, ni, “Ye wek njat acel obed i kom badi tunj lacuc ki acel bene obed i kom badi tunj lacam i kare me deyoni.”³⁸ Yecu owaco botgi ni, “Wun pe wuneyo gin ma wulego. Wun wutwero mato ki kikopo ma abimato kwede-ni; nyo wutwero limo batija kit ma gibatija kwede an-ni?”³⁹ Gugamo ni, “Watwero.” Yecu dok owaco botgi ni, “Kikopo ma an abimato kwede-ni, wun bene wubimato kwede, ki kit batija ma an abibatija kwede-ni, wun bene gibibatijawu kwede;⁴⁰ ento lok me bedo i kom bada ma lacuc nyo me lacam pe an aye apoko. Meno bibedo pa jo ma yam donj giyubo pigi wa con.”⁴¹ Ka jo mukene apar-ri guwinyo lokke, ci cwinyi ocako cwer i kom Yakobo ki Jon.⁴² Yecu ocako lwonjogi bote, ci owaco botgi ni, “Wun wuneyo ni, jo ma gilwonjogi ni gin lulo Lurok giloyo dano ki tek, dok luditogi bene gibedo ki twero i komgi.”⁴³ Pe myero wun wubed kit meno; ento njat ma mito bedo ladit i kinwu en aye myero obed laticwu,⁴⁴ ki njati ma mito bedo mukwonjo i kinwu, en aye myero obed opiiwu ducu.”⁴⁵ Kadi wa Wod pa dano bene pe obino ni gutine, ento en aye eti ki dano; en obino pi miyo kwone me lakok lwak dano mapol.”⁴⁶ Ka gubino i Jeriko, ci i kare ma en donj obea woko ki i Jeriko, kacel ki lupwonnyene ki lwak madwonj, ci latowan ma nyinje Bartimayo, wod pa Timayo, onono obedo piny i njat yo.”⁴⁷ Ka owinyo ni meno aye Yecu me Najaret, ocako danje ni, “Yecu Lakwar Daudi, timma kica ba!”⁴⁸ Lwak gujoke matek ni olinj, ento en omedde ameda ki danje ni, “Lakwar Daudi, timma kica ba!”⁴⁹ Ka Yecu ocunj, ci owacci, “Wulwonje obin.” Gucako lwonjo lawanje-oto ni, “Donj idi cwinyi, a malo, olwonj.”⁵⁰ En otugi bolo ginarukane woko, ci oa malo, obino bot Yecu.⁵¹ Yecu ocako penye ni, “Imito atimmi gin ajo?” Ci latowan ogamo ni, “Lapwony, amito wana onon piny do.”⁵² Yecu ocako wacce ni “Donj iciti, niyeni ocanji.” Ocako neno piny cut, ci olubo kor Yecu kun woto kwede i yo.

Chapter 11

¹ I kare ma donj gicok o i Jerucalem, ki tunj Betepage ki Betania, i kor got Jeituni, ci Yecu ocako oro jo aryo ki i kin lupwonnyene,² ocikogi ni, “Wucit i ganj ma tye i nyimwu. Ka ce wudonyo iye, ci wutugi nonjo latin kana ma gitweyo, ma njatti peya oito i wiye; ci wugony, wek wukel.”³ Ka ce dano mo openyowu ni, “Wugonyo woko pino kaa?” wudokke iye ni, “Rwot aye mito; ci bicwalo dwoko woko kany oyotoyot.”⁴ Gucako cito, gunono gitweyo latin kana i doggola woko ki i njat yo, ci gugonyo.⁵ Jo mogo ma gucunj kunnu gupenyogi ni, “Wubetimo gin ajo, ma wugonyo ki latin kana-ni?”⁶ Gudok iye kit ma Yecu ocikogi kwede, ci guye ni gucit kwede.⁷ Ci gukelo latin kana bot Yecu, gucako peto bonnjigi i kome, ocako bedo i wiye.⁸ Jo mapol gupeto bonnjigi i dye yo, ki jo mogo gupeto janj yadi ma potgi oluk ma gu jako ki i potti.⁹ Ci jo ma gutelo yo ki jo ma gilubo kore gidanje ni, “Ojana! Lubanja omi gum i kom dano ma bino i nyin Rwot!”¹⁰ Lubanja omi gum i kom ker pa kwarowa Daudi ma obebino-ni! Ojana malo i wi polo!”¹¹ Yecu ocako donyo i Jerucalem ki i ot pa Lubanja bene, onjiyo kit jami-gu ducu, ka odok i Betania kacel ki jone apar wiye aryo, pien onono piny donj oyuto woko.¹² Orwone dok gua ki i Betania, ma kun kec neke.¹³ Ka onono yat odoro ki cen ma pote oluk, ci ocito ka nenone ni gwok nyo enonj iye mucekke. Ka oo i te yat, ci pe onono iye gin mo, onono pote keken, pien onono peya kare me cekke.¹⁴ Lupwonnyene guwinyo ka en wacci, “njat mo pe ocam nyigi matwal.”¹⁵ Ka gubino i Jerucalem, ci Yecu odonyo i ot pa Lubanja, ocako ryemo lucat-wil ki luwil jami i ot pa Lubanja. Ci oryebomeja pa lulok cente, ki kom pa lucat amam;¹⁶ pe onono dok ye ni dano mo onjol i ot pa Lubanja ki yec mo.¹⁷ Ka dok ocako pwonyogi kun loko ni, “Pe yam gicoyo ni, ‘Oda gibilwonjo ni ot me lega pa rok ducu?’ Ento wun wuloko odoko boro pa luyak.”¹⁸ Ajwagi madito pa Lubanja ki lupwony-cik gubedo ka winyo lokke, ci gucako yenyo kit yo mo me neke woko; pien gin gitye ka lworo en. Pien onono lwak ducu gitye ka uro kit pwonnye.¹⁹ Ka piny oyuto, ci ocako a woko ki i Jerucalem.²⁰ Odiko ka gitye ka wot i yo meno, guneno oduro otal nia wa i lwite.²¹ Petero ocako po pire, ci owacci, “Lapwony, nen yat oduro ma iceno-ni otal woko.”²² Yecu ogamo ni, “Wuye Lubanja.”²³ Adada awacciwu ni, dano ma biwaco ki got man ni, ‘Mukke wek itinjje ipot wa i nam,’ ma kun pe kalo akala i cwinye, ento nonjo oye ni gin ducu ma elego-ni bitimme, ci bitimme ada.²⁴ Pi lok man mumiyo awacciwu ni, gin ducu ma wupenyi ci wulego Lubanja pire, ber wuye ni donj wulimo ci wubinonjone ada.²⁵ Ka ce wutye ka lega i nyim Lubanja, ka onono wutye ki kop mo i kom dano mo, ci wutimme kica, ka wek Wonwu ma tye i polo bene otimwu kica i kom balwu.²⁶ Ento ka pe wutimo ki dano kica, ci Wonwu ma tye i polo pe bitimowu kica i kom bal mewu.”²⁷ Gin dok gudwogo i Jerucalem. Ka onono en tye ka wot i ot pa Lubanja ci ajwagi madito pa Lubanja ki lupwony-cik ki ludono gubino bote.²⁸

Gupenye ni, “Twer mene mumiyo itimo lok macalo man? Dok aña mumiyo twero meno?”²⁹ Yecu ogamo doggi ni, “An kon apenyowu ki peny mo acel; wek wun bene wudokka iye, ka an abititowu kit twero mumiyo atiyo lok man.”³⁰ Batija pa Jon twerone oa ki bot Lubanja nyo oa ki bot dano? Wun wudokka iye.”³¹ Gucako bedo ki pyem i kingi kekengi, kun gipyem ni, “Ka koni wawacci, ‘Twerone oa ki bot Lubanja’, ci en dok bipenyowa ni, ‘Ci piño pe wuye lokke?’”³² Ka dok wawacci twerone oa ki bot dano kono?” Ento gin gulworo lwak, pien lwak ducu giñeyo maber ni, Jon aye lanebi atika.³³ Guwaco bot Yecu ni, “Wan pe waneyo.” Yecu bene owacogi ni, “An bene pe abitito botwu kit twero mumiyo atiyo man.”

Chapter 12

¹ Yecu ocako lok kwedgi i carolok ni, “Yam tye dano mo ma opito olok i potone, ci orumo woko ducu ki cel, ka okwinyo bur me biyo pige, ci ogero iye lubele, oweko i cinj lupur, ci ocito woko wa i lobo mukene.”² Ka kare oromo, ci ocako cwalo laticce bot lupur ka omo nyige mucukke i potone.³ Lupur gumake, ci gupwode, ka guryeme kwede woko, omedo ki dok ki cinje nono.⁴ En dok ocwalo laticce mukene; gin gugoyo en bene, gugoyo wiye lero, gutime ki tim me lewic.⁵ Ka dok omedde oro dano mukene, ci guneko dano meno woko. Gubedo ka keto can i kom jo mapol; jo mukene gupwodogi apwoda, ki mukene gunekogi aneka.⁶ Pud ononjo en ononjo ki dano mo acel bote, en aye wode ma en maro-ni. Lacen en ocwalo wode kikome botgi, kun wacci, ‘Gibiworo woda.’⁷ Lupur gucako lok kekengi ni, ‘Man aye donj lale lim; wubin waneke woko, wek lim ma en bileyo-nu obed mewa.’⁸ Ci gumake, guneke woko, gubole woko wa i nje poto olok.⁹ Ci won poto olok bitimogi ninjin? En bibino, ci neko lupur woko ducu, ci miyo poto olok woko bot jo mukene.¹⁰ Yam pe wukwano lok ma gicoyo i ginacoya ni, ‘Got ma lugedo gukwero-ni en aye odoko got madit ma i twok ot;’¹¹ man Rwot aye ma otiyo, obedo botwa lok me aura?’¹² Gutemo pi make, ento gulworo lwak, pien gunianj atir ni obolo carolok meno i komgi. Ci gua gucito gigi woko.¹³ Gin gucako oro Luparicayo ki jo pa Kerode bene, wek gumak lok ma a i doge.¹⁴ Ka gin gubino bote, ci gucako wacce ni, ‘Lapwony, wan waneyo ni in i dano ma itye ki ada, dok pe ito i kom natti mo, pien in pe ineno kom dano ki woko, in ipwonyo yo pa Lubanja ki ada. Ci myero gicul mucoro bot Cekar nyo pe?’¹⁵ Wacul nyo pe wacul?” Yecu oneyo bwolagi, ocako waco ni, “Wun mono wubwola piño kaa? Konj wucikella kom lim ma giculo kwede, anen.”¹⁶ Gin gucako kelone bote, ci en openyogi ni, “Cal ki coc ma gicoyo i kome-ni pa aña?” Ci gugamo ni, “Pa Cekar yo.”¹⁷ Yecu ocako wacogi ni, “Wudwok jami pa Cekar bot Cekar, ki jami pa Lubanja wudwok bot Lubanja.” Gin gucako urone matek.¹⁸ Lucadukayo gucako bino bot Yecu; gin aye jo ma giwacci cer pa jo muto pe tye kulu. Gucako penyo peny ni,¹⁹ “Lapwony, Moses yam ocoyo ni, ka laco mo oto woko, ce oweko dakone, ma kun pe obwoto latin mo, ci myero ominne olak dakone, wek onywal kwede litino ka wi ominne.”²⁰ Ci yam ononjo tye co abiro ma gin ducu omego. Ka laco mukwonjo nyomo dako-nu oto woko ma pe obwoto latin mo,²¹ ci me aryo ocako lako dako-nu, en bene oto woko ma pe obwoto latin mo; ki dano me adekke bene kumeno;²² ci gin ducu abiro pe gubwoto latin mo. Lacenne en dako bene oto woko.²³ I kare me cer ki i kin jo muto, dako-nu donj bibedo dako pa aña? Pien gin co abiro-ni ducu gubedo kwede.”²⁴ Yecu ocako wacogi ni, “Wun wurwenyo pi lok man, pien wukwiya ginacoya, wa tek pa Lubanja bene wukwiya.”²⁵ Ka ce dano gibicer woko ki i kin jo muto, ci donj pe gibinyomme, donj gibibedo macalo lumalaika ma i polo.²⁶ Ento i kom lok man me cer ki i kin jo muto-ni, wun pe mukwano i buk pa Moses, ka ma ocoyo lok i kom caka, ki kit ma Lubanja yam oloko kwede ni, ‘An Lubanja pa Abraim, ki Lubanja pa Icaka, ki Lubanja pa Yakobo?’²⁷ En pe Lubanja pa jo muto ento en Lubanja pa jo makwo; wun wurwenyo woko marac.”²⁸ Ka lapwony-cik mo obino cok, ci obedo ka winyo ka gilero lok. Ka oneno kit ma Yecu dok iye ki gin lok maber ma atir, ocako penyo Yecu ni, “Cik mene maditte mukwonjo ki i kom lwak cik ducu?”²⁹ Yecu ogamo ni, “Cik mukwonjo en ene, ‘Wuwiny wun jo Irael, Rwot Lubanjawa en Rwot acel.’”³⁰ Ci mar Rwot Lubanjani ki cwinyi ducu, ki tiponi ducu, ki tammi ducu ki tekki ducu.”³¹ Ki me aryone en ene ni, ‘Mar lawoti macalo imarre keni.’ Pe dok tye kit cik mo ma pire tek makato cik magi aryo-ni.”³² Lapwony-cik ogamo ni, “Iloko kakare, Lapwony; iloko atir ni, Lubanja tye acel, pe dok tye Lubanja mo mukene, kono en kene.”³³ Dok ni gimare ki cwiny ducu, ki ryeko ducu, ki tek ducu, ki maro lawoti macalo imarre keni, cik magi aye pigi tek makato gitum ma giwanjo ducu ki berre ki gitum mukene ducu.”³⁴ Ka Yecu oneno ni odok iye maber ki ryeko, ocako dok wacce ni, “In pe ibor ki ker pa Lubanja.” Lacen pe dok tye nat mo ma odiyo cwinye ka penye ki lok mo.³⁵ Ka Yecu ononjo tye ka pwonyi i ot pa Lubanja, ci openyo ni, “Lupwony-cik mono giwacci Kricito lakwar Daudi piño?”³⁶ Ki tunj bot Daudi kikome en dok oloko i tek pa Cwiny Malen ni, ‘Rwot owaco bot Rwoda ni, Bed i kom bada ma lacuc, i kabedo me deyo, nio ka abiketo lukworri piny i te tyeni.’³⁷ Ka ce en Daudi aye yam olwoje ni Rwot, ci en dok bedo lakwarre ninjin?” Lwak mapol guwinyo lokke ki yomcwiny madwonj mada.³⁸ I kare ma Yecu tye ka pwonyo dano, owacci, “Wugwokke i kom lupwony-cik ma gimaro wot ma guruko bonji maboco-ni, dok gimito dano gubed ka motogi wa i cuk-gu,³⁹ dok gimaro bedo i kom pa ludito ka gitye i kacokke, dok gimaro bedo i kabedo me deyo i karama.”

⁴⁰ Gin gimayo odi pa mon-to, dok gibedo ka lego lega maboco me buta keken. Gibinjologi kop madit makato ducu.”⁴¹ Yecu obedo i ot pa Lubanja ka ma okemme ki canduk me coco lim, ci obedo ka neno kit ma lwak gibolo ki motgi i canduk lim; lwak lulonyo gubolo iye mapol.⁴² Ento dato ma lacan obino ci obolo iye cente aryo, ma rom ki cente abic me kare-ni.⁴³ Ocako lwonjo lupwonnyene bote, ci owacogi ni, “Adada awacciwu ni, dato man ma lacan-ni en aye dok obolo lim madwonj makato jo ducu;”⁴⁴ pien jo mapol gugito but limgi madwonj-ni aye gubolo, ento en i canne-ni, obolo limme ducu ma en tye kwede ma ononjo konyo kwone.”

Chapter 13

¹ Ka Yecu okato woko ki i ot pa Lubana; ci nat acel mo ki i kin lupwonnyene owacce ni, “Lapwony, nen kit ma godi magi dito kwede ki kit ma gedone beco kwede!” ² Yecu ogamo ni, “Wuneno gedo magi madito twatwal-li? Godi ducu gibimukogi gireto woko piny, pe gibiwoko got acel mo kany ma ododde i wi wadi.” ³ Yecu ka obedo piny i wi got Jeituni, kun otikke ki ot pa Lubana, ci Petero ki Yakobo ki Jon ki Anderiya gucako penye i mun ni, ⁴ “Tit botwa, lok man bitimme wa awene, dok kit gin ajo ma binyuto ni lok meno donj cok cobbe kakare?” ⁵ Yecu ocalo wacogi ni, “Wugwokke, natti mo owek rwenyowu. ⁶ Pien jo mapol gibibino ki nyina, ma giwacci, ‘An aye a en!’ ci gibimiyo jo mapol girwenyo woko. ⁷ Dok ka wubiwinjo pi mony, ki lok ma yweko pi mony, pe tipo komwu oto woko lirut; myero konj meno otimme, ento nonjo nino me agik pud peke. ⁸ Pien rok bilweny ki rok wadi, ki ker bene bilweny ki ker wadi, ki oyenjen biyenjo lobo i kabedo mapol, ki kec bene bipoto; meno gin aye acakki me te can ma bipoto i lobo. ⁹ “Ento wun aye myero wugwokke kenwu; pien gibiterowu i lukiko, dok gibigoyowu i kacokke-gu. Wubicunj i nyim luloc ki luker-gu pira, wubitito lok ma bedo caden botgi. ¹⁰ Myero konj gikwonj tito lok me kwena maber bot rok ducu. ¹¹ Ento ka giterowu i lukiko wek ginol kop i komwu, pe wubed ka tamo kit lok ajo ma wubilokone, ento wulok ma gibimiyo woko i cawa meno; pien pe wun aye wubilok, ento Cwiny Malen aye bilok. ¹² Omego en aye bimiyo omegine i to, ki wego bimiyo litinogi i to, litino bitubbe i kom lunyodogi, miyo gineko lunyodogi woko. ¹³ Jo ducu gibikwerowu pi nyina; ento nat ma diyo cwinye nio wa i agik, en aye bilarre. ¹⁴ “Ka wuneno gikelo gin mo me kwer, malik, giketo i kabedo ma myero pe giket iye (wek dano ma kwano onian) ci jo ma i Judaya myero guriwoko wa i godi; ¹⁵ dano ma ononjo tye i wi ot pe dok olor piny, pe bene odony i ot ka kwanyo iye gin mo, ¹⁶ ki dano ma tye wa i pote pe odok cen paco ka omo ginarukane. ¹⁷ Dok mon ma giyac gibineno can i kare meno, ki mon ma gidoto litino bene! ¹⁸ Wuleg wek pe obin otimme i cwir. ¹⁹ Pien i kare meno bibedo iye twon can madit atika ma yam peya onen i lobo, nia wa i acakki lobo ma Lubana oketo-ni, nio kwede wa onyoo, dok bene pe binen. ²⁰ Kono nene Rwot pe ojwiko nino-nu obedo manok mo, kono dano mo pe obwot; ento pi jo ma giyero, ma en oyerogi, omiyo en ojwiko wel nino obedo manok. ²¹ “I kare meno ka ce dano mo owaciiwu ni, ‘Nen, Kricito ma Lubana oyero tye kany’, nyo ni, ‘Nen en tye kuca’, pe wuye. ²² Kricito ma lugoba kacel ki lunebi-gu ma lugoba gibibino, gibinyutowu lanyut ki tiyo jami tanjo, wek girweny jo mapol ka gitwero, wek girweny wa ki jo ma giyero bene. ²³ Ento wun aye wugwokke, donj atyeko titowu gin ma bibedo i anyim con. ²⁴ “Ento i kare meno ki i ne can madit-ti, bibedo kit macalo yam gicoyo ni. ‘Cen bicido woko macol licuc, ki dwe bene pe biryeny; ²⁵ lakalatwe bia ki i polo, gipoto piny ki twer ducu ma i polo bene biyenje.’ ²⁶ Ka donj gibineno Wod pa dano ka bino ki pol, ki twero madwonj, ki deyo. ²⁷ Ci en biero lumalaikane ka koko jone ma en oyero, kun gicokogi ki i twok piny anwen ducu, nia kwede wa i agikki lobo nio kwede wa i agikki polo. ²⁸ “Wupwony carolok i kom yat oduro. Ka ce jaje donj olot, ci pote luk, ci donj wuneyo ni oro donj cok. ²⁹ Ki wun bene ka ce wuneno gin magi gutimme, ci wunje ni en donj cok, tye wa i doggola. ³⁰ Adada awaciiwu ni, yalwak me kare man pe gibitum, nio wanj ma lok magi ducu bitimme. ³¹ Polo ki lobo gibitum ento lokka pe bitum. ³² “Ento nino meno ki cawa meno pe tye nat mo ma njejo, kadi wa lumalaika ma i polo, kadi wa Wod, ento Lubana Won kene aye njejo gire. ³³ Wugwokke, wanwu obed twolo ma nen, pien wun pe wuneyo nino ma kare biromo iye. ³⁴ Bedo rom ki dano ma ocito welo. Ka yam a weko ganje, ci omiyo twero bot luticce, kun miyo nat acel acel ki ticce, kun ociko lagwok doggola ni obed ka kiyo piny. ³⁵ Mumiyo wun wubed ka kiyo piny, pien pe wuneyo kare ma won ot bidwogo kwede; gwok dwog wi otyeno, nyo cwiny dyewor, nyo okogweno, nyo odiko. ³⁶ Wugwokke, ka ce obino oyotoyot pe ononwu wunino woko. ³⁷ Lok ma awaco botwu-ni, awaco bot dano ducu ni, Wuki piny.”

Chapter 14

¹ Nino madito me Kato (Paska) ki me Mugati ma Tobi Pe Iye ononjo odonj nino aryo, ajwagi madito pa Lubana ki lupwony-cik guporo lok me mako Yecu ki ryeko ka wek gineke. ² Pien ononjo guloko ni, “Pe gimak i nino madito, miyo lwak bitugge.” ³ I kare ma Yecu tye i ot pa Cimon ladobo, i kare ma obedo ka cam, dako mo obino ma kun tye ki adomo moo nard kikome ma welle dwon-ji; ocako turo dog adomo moone, ci oonyo i wiye. ⁴ Ento cwiny jo mogo ocwer, ci gucako lok kekengi ni, “Piyo moo man gibalo abala?” ⁵ Pien moo man kono nene gicato woko, kono nene okelo lim ma romo cilinj miya adek kulu ki makato bene, ka wek gimki ki lucan.” Ci gucako tugge i kom dako-nu matek. ⁶ Yecu ocako waco ni, “Wuweke obed mot, wuyelo piyo? En otiyo gin maber twatwal i koma. ⁷ Pien wun wutye kacel ki lucan kare ducu, dok wutwero konyogi i kare ducu ma wumito; ento an pe abibedo kwedwu kare ducu. ⁸ En otiyo gin ma en twero; dok en aye okwonjo onyo moo i koma me yika. ⁹ Adada awaciiwu ni, i kabedo ducu ma i wi lobo ma gibitito iye lok me kwena maber, gin ma dako-ni otiyo bene gibitito pire, wek obed me po en.” ¹⁰ Juda Lakeriot, ma en dano acel ma i kin jo apar wiye aryo-ni, ocito bot ajwagi madito pa Lubana pi miyo Yecu i cingji. ¹¹ Ka guwinyo lokke oyomo cwinygi, gucako cikke me miye lim; ki en bene ocako yenyo kare maber ma eromo miyo ki Yecu i cingji. ¹² I kom nino mukwonjo me nino madito me Mugati ma Tobi Pe iye, ma gitumo iye latin romo me Kato, lupwonny gupeny ni, “Imito wacyubbi kabedo mene wek icam iye Kato?” ¹³ En ooro lupwonnyene aryo ki i kingi kun cikogi ni, “Wucit wa i Jerucalem; ci wubirwatte iye ki laco mo ma oyeyo agulu pii, en aye wulub kore. ¹⁴ Ka ma en odonyo iye-ni, en aye wupeny iye won ot ni, ‘Lapwony owacci, ot welo ma atiro iye tye kwene, ka ma abicamo iye cam me Kato, kacel ki lupwonnyena?’ ¹⁵ Ci en binyuto botwu kicika ot ma malone, ma gipeto, giyubo maber, wuyubwa kabedo kunnu.” ¹⁶ Lupwonny gucito, ci gudonyo i Jerucalem, gunonjo kit macalo en owaco botgi-ni, gucako yubo cam me Kato kunnu. ¹⁷ Ka piny donj oyuto ci obino ki jone apar wiye aryo. ¹⁸ Ka gubedo piny ci gucako camo cam, ci Yecu owacogi ni, “Adada awaciiwu ni, nat acel i kinwu bidoba, en aye dano ma camo kacel kweda.”

¹⁹ Gin gucako kumo cut, kun dano acel acel penye ni, “An bo?” ²⁰ Yecu owacogi ni, “Tye njat acel i kinwu wun jo apar wiye aryo-ni, en aye dano ma tye ka gweyo i atabo acel kweda-ni.” ²¹ Pien Wod pa dano tye ka wot kit man pi cobo kit ma gicoyo i kome-ni; ento dano ma odobo Wod pa dano-ni bineno can! Kono nene obedo ber ka dano-nu pe ginywalo.” ²² Ka gitye ka camo cam, Yecu omako mugati; ci olego gum i kome, ocako baro iye, omiyo bot lupwonnye, kun wacci, “Wugam man, man aye koma.” ²³ Dok otijo kikopo, ci opwoyo, ocako miyone botgi, gin gumato. ²⁴ Yecu owaco botgi ni, “Man aye remona me gicikke ma ocwer pi jo mapol.” ²⁵ Adada awaciiwu ni, pe dok abimato pig olok, nio wa i kare ma abicako dok matone manyen wa i ker pa Lubanja.” ²⁶ Ka donj gutyeko wero wer, ci gucito i wi got Jeituni ²⁷ Yecu owaco botgi ni, “Wun ducu wubitenya woko kena, pien yam gicoyo ni, ‘Abigoyo lakwat, ci romi gibiket woko ata.’” ²⁸ Ento lacaen ka donj acer woko ci abitelo nyimwu me cito i Galilaya.” ²⁹ Petero ogamo ni, “Kadi ka jo mukene ducu gibitenyi woko, ento an pe abitenyi ata.” ³⁰ Yecu owacce ni, “Adada awacci ni, tin ki i dyewor, ma nonjo twon gweno peya onwoyo koko kiryo, nonjo in donj ityeko kwera woko tyen adek kulu.” ³¹ Ento Petero dok ogamo matek twatwal ni, “Twara ma ato kacel kwedi, pe abikweri.” Gin ducu gucako loko kit meno bene. ³² Gucito i kabedo ma nyije Gececemane, ci ociko lupwonnyene ni, “Wun konj wubed kany, an konj acileg Lubanja.” ³³ En otero Petero ki Yakobo ki jon, ci cwinye ocako poto matek ki kumo bene madwonj. ³⁴ Ocako wacogi ni, “An cwinya tye ka wanj matek, mito neka woko. Wubed ka kiyo piny kany.” ³⁵ Ocito anyim manok, ci ogunjo oryebbe piny olego ni, “Ka ce twerre, lakit cawa-ni donj oa woko i koma.” ³⁶ Ci olego ni, “Abba, Wora, jami ducu twerre ki boti; kwany kikopo man woko ki i koma; ento pe obed kit ma an amito, obed kit ma in imito.” ³⁷ Ka odwogo botgi onono gunino woko, ci owaco bot Petero ni, “Cimon, inino woko ce? Pe itwero kiyo piny pi cawa acel mo?” ³⁸ Wuki, wuleg Lubanja, wek pe wudony i abita mo; cwiny kikome mito loyo abita pa Catan, ento kom aye nyap.” ³⁹ Dok odok ka lego Lubanja, kun nwoyo lego lega acel-lu. ⁴⁰ Ka dok odwogo onono gunino woko, pien onono nino donj omako wanji twatwal; pe donj ginjejo gin ma myero gidokke iye. ⁴¹ Ka dok odwogo botgi tyen me adekke, openyogi ni, “Wun pud wunino ce? Pud wutye ka yweyo bo? Donj otum, ki cawa bene donj oromo; wod pa dano donj gimioyo woko i cinj lubalo.” ⁴² Donj wua malo, orya wunu wacitu; nen dano ma odoba donj tye cok.” ⁴³ Cutcut ma Yecu pud tye ka lok-ki, Juda otugi tuc; en yam njat acel ma i kin jo apar wiye aryo-ni. En obino ki lwak ma gua bot ajwagi madito pa Lubanja ki lupwony-cik ki ludono, ma gitye ki pala lucwan ki odoo-gu. ⁴⁴ Juda ma odobe-ni yam omiyogi lanyut. En owacci, “Dano ma abimoto kun anoto leme, meno aye en kikome; wutugi make woko, wutere kun wugwoke maber.” ⁴⁵ Ka Juda obino ci okemo bot Yecu atir, ocako mote ni, “Lapwony,” ci onoto leme. ⁴⁶ Gin bene gutugi poto i kome, gumake woko cut. ⁴⁷ Dano mo acel ma onono ocunj ka njete ocako woto pala lucwanne, otono ki opii pa ajwaka madit pa Lubanja, onono ite woko. ⁴⁸ Yecu owaco botgi ni, “Wubino bota ki pala lucwan ki odoo-gu me maka, macalo wubino i kom layak mo?” ⁴⁹ Abedo ka pwony i ot pa Lubanja jwijwi, ma kun abedo iye kwedwu, ci pe yam wumaka do. Donj wumaka, wek ginacoya ocobbe kakare.” ⁵⁰ Gin ducu guriyo woko, guweke odonj kene. ⁵¹ Awobi mo odwalo cuka bonjo camanini keken i kome, ci olubo ki kor Yecu; gin gumake bene, ⁵² ento en oweko cukane odonj, ci orino woko nono labono mo. ⁵³ Guteru Yecu bot ajwaka madit pa Lubanja, kun onono ajwagi madito ki ludono-gu ki lupwony-cik gucokke kacel. ⁵⁴ Petero obedo ka lubo kor Yecu ki cencen nio kwede wa i dyekal pa ajwaka madit; obedo ka oyo mac kacel ki lutic. ⁵⁵ Ajwagi madito ki jo ma i Lukiko ducu guyenyo lok me caden ma mako kom Yecu ma miyo gineke; guyenyo kwe pe gunono mo. ⁵⁶ Lwak lucaden mapol gubedo ka kelo lok goba i kome, ma lokgi ducu pe rwatte. ⁵⁷ Jo mukene gua malo, ci gukelo lok goba i kome ni, ⁵⁸ “Wan wawinyo ka en loko ni, ‘An amuko ot pa Lubanja-ni woko, ma yam gigeri ki cinj-ni, ci dok agero mukene-ne nino adek keken, ma pe gitiyo ki cinj.’” ⁵⁹ Kadi bed gukelo lok goba kit meno, ento lok ma gukelo pe rwatte. ⁶⁰ Ajwaka madit otirre malo ci ocunj i dyere, ocako penyo Yecu ni, “Lwak adot ma lucaden gudoti kwede-ni in igamo ninjin?” ⁶¹ Yecu pe ogamo, olinj gire alija. Ajwaka madit dok openye ni, “In aye Kricito ma Lubanja oyero, Wod pa Lubanja ma gipwoyo-ni bo?” ⁶² Yecu ogamo ni, “An aye a en; dok bene wubineno ka Wod pa dano obedo ki Won Twer atena i wi kom me deyo ka njete, tunj acucce; ka dok bino ki pol me polo-gu.” ⁶³ Ajwaka madit ocako yeco ginrukane woko kekene, kun wacci. “Pud dok wumito kit caden ajo kaa?” ⁶⁴ Donj wutyeko winyo kit ma en yeto kwede Lubanja. Wutamo iye lok ajo donj?” Gin ducu gunjolo lokke ni, balle romme to. ⁶⁵ Jo mukene gucako njulo laa i kome, kun giumo wane woko, ka gidonje kwede, ma kun giwacci, “In ma lanebi-ni, tuc ba,” ki lutic-gu gupoto i kome kun gipale ki cingi. ⁶⁶ I kare ma onono Petero tye piny i dyekal, ci anjeca pa ajwaka madit acel mo obino kenyo. ⁶⁷ Ka onono Petero ka oyo mac, ka obolo wane i kome ci owacce ni, “In bene onono itye ki dano meno mua ki i Najaret, en Yecu.” ⁶⁸ Petero ocako kwero woko, ma kun wacci, “An pe anjeyo, pe bene anianj gin ma ibeloko.” Ka Petero okato woko i dogganj, ci twon gweno otugi kok cut. ⁶⁹ Anjeca meno dok onene, ci dok ocako tito bot jo ma gucunj kunnu ni, “Dano man en bene njat acel ma i kingi.” ⁷⁰ Petero dok ocako kwero woko aye. Kare dok okato manok mo, jo ma onono gucunj kenyo dok guwaco ki Petero ni, “Ada in i njat acel ma i kingi, pien in Lagalilaya.” ⁷¹ En ocako kwonje kun lamme kekene ni, “An pe anjeyo dano man ma wun wuloko piren.” ⁷² Dok cutcut twon gweno okok tyen me aryone. Petero ocako po lok ma nene Yecu owacce ni, “Ma nonjo twon gweno peya onwoyo koko kiryo, nonjo in donj ityeko kwera woko tyen adek kulu.” Ci ocako koko matek cut.

Chapter 15

¹ Ka piny donj oru, oyotoyot ajwagi madito ki ludono ki lupwony-cik ki jo ma i Lukiko ducu, gupiro lok kacel. Ci gutweyo Yecu woko gutere kwede gumiye bot Pilato. ² Pilato ocako penye ni, “In i kabaka pa Lujadaya bo?” Yecu ogamo ni, “Iwaco kakare gire.” ³ Ajwagi madito gucako dote ki lwak adot mapol. ⁴ Pilato dok openye ni, “Pe konj idok iye ce? Pe ineno kit lwak lok mapol ma gidoti kwede-ni?” ⁵ Yecu dok pe omedo ki dok iye lok mo, omiyo Pilato ouro matek. ⁶ Ka i kare me nino

madito onono Pilato gonyo lamabuc mo woko ma dano gulege pire.⁷ I kare-nu onono tye laco mo ma nyine Baraba, ma yam gitweyo i mabuc i kin jo mujemo ma guneko dano i kare me jemogi-nu.⁸ Lwak gucako cito bot Pilato, gupenye wek otim kit ma yam tiyo-ni.⁹ Pilato openyogi ni, “Wumito mono ni agonnyiwi kabaka pa Lujudaya?”¹⁰ Onono Pilato oneyo ni ajwagi madito gumiyo Yecu bote pi nyeko.¹¹ Ajwagi madito gupiyo lwak ni twara giconnyigi Baraba.¹² Pilato dok openyo lwak ni, “Dano ma wulwono ni kabaka pa Lujudaya-ni don abitimo niñni?”¹³ Lwak gucako wo ni, “Gure woko i kom yatariya.”¹⁴ Pilato dok openyogi ni, “Piño kaa, otimo kit gin anjo marac?” Ento lwak gumedde ki wo ni, “Gure woko i kom yatariya.”¹⁵ Pi mito kweyo cwiny lwak, omiyo Pilato oye gonnyigi Baraba, ocako pwodo Yecu ki del, ka omiye wek gigure woko i kom yatariya.¹⁶ Askari gutero Yecu wa i ot pa kabaka, ma gilwono Praitorion, ci gulwono buca monygi ducu gucokke kacel.¹⁷ Ka gucako ruko Yecu ki bonjo makwar, ka gucweyo lulakana okuto, gurwako i wiye,¹⁸ kun gimote ni, “Itye ba, kabaka pa Lujudaya!”¹⁹ Gucako goyo wiye ki gayi, ka gunjulo laa i kome-gu, kun girumo congi me miye woro.²⁰ Ka don gutyeko ñale, ci gulunyo bonjo makwar woko ki i kome, ka dok guruke ki bonjone kikome, ci gutere kwede woko ka gure i kom yatariya.²¹ Gucako mako dano mo ma onono obekato mua ki i kin gan ci gudiye ka tiño yatariya pa Yecu, nyine Cimon dano me Cirene, ma won Alegijanda ki Rupo.²² Gutero Yecu i kabedo ma gilwono ni Golgota, ma te lokke ni kabedo me cogo wic.²³ Gucako miye konjo vino ma girubo iye yat murra; ento en okwero matone woko.²⁴ Ka don gugure i kom yatariya, ci gupoko bonjine woko i kingi, kun gibolo kwir wek ginen bonji ma ñat acel acel bitero.²⁵ Gigure Yecu i kom yatariya i cawa adek me odiko.²⁶ Gicoyo i waraga gin ma nyuto lok ma gidote iye ni, “Kabaka pa Lujudaya.”²⁷ Gigure kacel ki luyak mogo aryo, dano acel tun lacuc ki acel tun lacam.²⁸ Omiyo ginacoya ocobbe kakare ni, “Gikwane i kin lubalo.”²⁹ Jo ma yam gimol gikato ki ka ñete gubedo ka yete, kun giyenjo wigi, ma giwacci, “Nye, in ma imuko ot pa Lubana woko, ci igero pi nino adek-ki,³⁰ don ilarre keni, a woko ki i kom yatariya!”³¹ Ki ajwagi madito bene gunale, ma giloko ki luwotgi kacel ki lupwony-cik-gu, kun giwacci, “Yam bedo ka laro jo mukene, pe twero larre kene.”³² Wek tin Kricito, ma kabaka me Irael, olor piny ki i kom yatariya, wek wanen ka wacak ye.” Wa jo ma giguregi kacel kwede bene gucaye.³³ Ka cawa oromo abicel, piny ocido woko macol i lobo ducu, nio kwede wa i cawa abonwen.³⁴ I kom cawa abonwen Yecu odanñe ki dwan malono ni, “Eloi, Eloi, lama cabaktani?” ma te lokke ni, “Lubana, Lubana, itenya woko piño?”³⁵ Ka jo ma onono gucun kunnu guwinyo lokke, ci guwacci, “Winyu ka en lwoño Elia ca.”³⁶ Ci dano acel oriño, okwanyo amor, oluto i konjo vino mawacce, orwako i wi tal gayi, omiyo ki Yecu ni omati, kun wacci, “Weku mono kon wanen ka Elia bino ka kwanye woko ki i kom yatariya.”³⁷ Yecu dok odanñe ki dwan malono, ka oto.³⁸ Ci bonjo kicika ma i ot pa Lubana ocako yec woko opokke dul aryo, oyec ki malo, nio kwede wa i tere piny.³⁹ Ladit ma loyo askari, ma onono ocun cok i nyime, ka oneno kit ma Yecu oto kwede, owacci, “Adada, dano man onono Wod pa Lubana!”⁴⁰ Dok onono tye mon mogo ma gucun ki cen ka nenone; onono tye Maliam Lamagdala, ki Maliam min Yucepu matidine ki Yoce, ki Calume.⁴¹ Gubedo ka lubo kon Yecu ki i Galilaya, gubedo ka konye bene, dok onono tye lwak mon mapol ma gubino kwede wa i Jerucalem.⁴² I kom nino me Yubbe, en nino ma i nyim cabit, ka piny don oyuto,⁴³ Yucepu me Arimataya obino; en yam dano madit ma lamemba me Lukiko ma gipwoyo bene, en kikome obedo ka kuro ker pa Lubana. En odiyo cwinye, ci odonyo wa bot Pilato, olego kom Yecu.⁴⁴ Pilato ouro ka don otyeko to woko oyot kumeno; ci olwono ladit ma loyo askari, openye ka ce don oto woko.⁴⁵ Ka ladit ma loyo askari otyeko nianjo en, ci omiyo kom Yecu bot Yucepu.⁴⁶ Yucepu owilo bonjo camanini, ci okwanyo kom Yecu woko ki i kom yatariya, oboyo ki bonjo camanini, otero kome opyelo i lyel ma en okwinyo oroko i got, ci ocego wiye woko ki got ma oloro ki dog lyel.⁴⁷ Maliam Lamagdala ki min Yoce guneno ka ma giyiko iye kome.

Chapter 16

¹ Ka cabit don okato, ci Maliam Lamagdala ki Maliam min Yakobo, ki Calume guwilo anwece pi wot kwede ka wiro kom Yecu.² I kom nino mukwono me cabit mon gupuk odiko con ma cen otuc, ci gucito i wi lyel.³ Gucako pennye kekengi ni, “Anja mono ma bidirowa got woko cen ki i dog lyel?”⁴ Ka gutiño wanji ci guneno got meno don gidiro woko cen; onono gotte dit twatwal.⁵ Ka gudonyo i lyel, ci guneno latin orobo mo ma oruko bonjo matar, obedo kwede yo tun acuc; gucako urone mada.⁶ En owaco botgi ni, “Pe wubed ka urone; wun wubeyenyo Yecu me Najaret ma gigure i kom yatariya-ni. En don ocer woko, pe don tye kany. Kon wunen ka ma gipyelo iye kome.”⁷ Ento wucit wutit ki lupwonnyene, ki bot Petero bene ni, en don tye ka wot me telo nyimwu wa i Galilaya kuca; wubineno kome kunnu, kit ma yam en otito botwu-ni.”⁸ Ci mon gukatti woko ki i lyel, gucako ñwec ki myelkom pi lworo ma omakogi matek twatwal; lworo ogerogi tito lokke ki ñatti mo.⁹ Ka en don ocer odiko con i nino mukwono me cabit, okwono nyutte bot Maliam Lamagdala, ma yam en oryemo cen abiro i kome-ni.¹⁰ En otugi tero lok bot jo ma yam gibedo kwede, i kare ma gitte ki cola ki kumu-gu.¹¹ Ka guwinyo ni en tye gire makwo, dok ni otyeko nyutte, kome onen bot Maliam, pe guye lokke.¹² Lacen Yecu dok onyutte onen bot jo mukene i kit mapatte; onen bot lupwonnyene ma onono gicito ka wot i kin gan.¹³ Gin dok gucito gutito bot jo mudon-ñi, gin bene dok pe guye lokgi.¹⁴ Ka lacen dok onyutte onen bot jone apar wiye acel ma onono gitte i dog cam. Ocako da i komgi pi kwero ye lok, ki pi tekwinnygi, pien gukwero ye lok pa jo ma don guneno kome i kare ma ocer-ri.¹⁵ Ka don owaco botgi ni, “Wucit i lobo ducu, wucitit iye lok me kwena maber bot ginaketa ducu.”¹⁶ Dano ma oye, ce gibatija en, ci bilarre; ento dano ma okwero ye aye kop biloyo en.¹⁷ Lanyut magi binen ki bot jo ma giye: gibiryemo cen pi lwoño nyina, gibiloko ki leb manyen,¹⁸ gibimako wa twol-gu, dok ka gibimato gin ma neko dano, ci pe bitimogi marac; gin bene gibiketo cingi i kom lutwo ci gibican.¹⁹ Ka Rwot Yecu don otyeko lok kwedgi, ci gitte gitere woko malo i polo, ci ocako bedo piny ka ñet Lubana atena i kabedo me deyo yo tun acucce.²⁰ Ci lupwonnyene gucito ka tito lok i kabedo ducu, kun Rwot kikome bene tye ka tic kwedgi, kun moko lok ma gitito ki lanyutte.

Luke

Chapter 1

¹ Jo mapol don gutemo coyo lok i kom gin ma otimme i kinwa, ² macalo jo ma guneno ki wangi nia i acakki, dok ma gudoko lutic me lok meno, gukwanjo botwa. ³ Pi meno, Ladit Teopilo, ka donj anjiyo gin ducu nia i acakki, an bene atamo ni bedo ber ka acoyo piri, kun aryeyo kikore, ⁴ wek inian ada me lok meno ma yam gipwonyi kwede. ⁵ I kare pa Kerode kabaka me Judaya, onono tye ajwaka pa Lubana mo ma nyine Jekaria, me wan tic pa Abia; yam tye ki dakone ma i kin anyira pa Aron, nyine Elicabet. ⁶ Gin aryo ducu yam kitgi atir i nyim Lubana, kun gilubo cik pa Rwot ducu labono bal. ⁷ Ento onono gipe ki litino, pien Elicabet yam lalur, gin aryo ducu onono don guti woko. ⁸ I kare ma Jekaria tye ka tiyo tic me ajwaka i nyim Lubana, i kare me wan ticce, ⁹ macalo kit pa ajwagi tye, kwir okwanye me donyo i ot pa Rwot ka wano gitye woko ka lega i cawa me wano odok eceta. ¹⁰ Lwak dano ducu onono gitye woko ka lega i cawa me wano odok eceta. ¹¹ Lamalaika pa Rwot onen bote kun ocun yo tun lacuc i net keno tyer me wano odok eceta. ¹² Ka Jekaria onene, ci cwinye opoto, lworo omake. ¹³ Ento lamalaika owacce ni, “Pe ilwor, Jekaria, pien legani don Lubana owinyo. Dakoni Elicabet binywalli latin laco, ibicako nyine Jon. ¹⁴ Ibibedo ki yomcwiny, cwinyi bikwe, jo mapol cwinygi bibedo yom pi nywalle; ¹⁵ pien en bibedo madit i nyim Rwot. En pe bimato kono vino kadi gin ma mero dano; en bipon ki Cwiny Malen, nia i i minne. ¹⁶ En bidwoko Luicrael mapol bot Rwot Lubanagi, ¹⁷ en bitelo nyime i cwiny ki tek pa Elia, pi loko cwiny wegi litino i kom litinogi; pi dwoko dano ma pe winyo cik i ryeko pa jo ma kitgi atir, dok me yubo pi Rwot dano ma don guyubbe.” ¹⁸ Jekaria openyo lamalaika ni, “Abinye man ninin? Pien an don ati woko, dakona bene don oti.” ¹⁹ Lamalaika ogamo doge ni, “An Gabriel, acun i nyim Lubana; giora ka lok kwedi, akelli kwena man maber. ²⁰ Winy ba, ibilin ma pe itwero lok, nio i nino meno ma lok man bitimme iye, pien pe iye lokka, ma bicobbe ka kare oromo.” ²¹ Lwak onono gubedo ka kuro Jekaria, guuro rune twatwal i ot pa Lubana. ²² Ka Jekaria okatti woko, onono pe twero lok kwedgi, omiyo gunian ni oneno ginanyuta i ot pa Lubana macalo lek. En obedo ka gwelogi kun pe twero lok. ²³ Ka kare me ticce otum, ci odok i pacone. ²⁴ Ka kare okato manok, dakone Elicabet ogamo ic. Okanne kwede pi dwe abic, kun waco ni, ²⁵ “Rwot otimo kit meno i koma, i kare ma onena iye, me kwanyo lewic woko ki i koma i kin dano.” ²⁶ I dwe me abicel Lubana ooro lamalaika Gabriel i gan mo i Galilaya, ma nyine Najaret, ²⁷ bot nyako ma peya oneyo laco, ma laco ma nyine Yucepu onono kony i kome; nyako meno nyine Maliam. ²⁸ Lamalaika obino bote, omote ni, “Itye ba, in ma gimiyi gum! Rwot tye kwedi! ²⁹ Ento Maliam cwinye opoto pi lok man, obedo ka tamo te lok me mot man. ³⁰ Lamalaika owacce ni, “Pe ilwor, Maliam pien ilimo pwoc ki bot Lubana. ³¹ Nen, ibiyac, ibinywalo latin laco, ibicako nyine Yecu. ³² En bibedo dit, gibilwone ni, Wod pa En Mamalo Twal; Rwot Lubana bimiye komker pa kwarone Daudi. ³³ En biloyo jo me ot pa Yakobo matwal; kerre pe bigik.” ³⁴ Maliam openyo lamalaika ni, “Lok man bibedo ninin, ma kun an pe anene ki laco?” ³⁵ Lamalaika odokke iye ni, “Cwiny Malen bibino i komi, tek pa En Mamalo Twal biumi macalo tipo; pi meno latin ma gibinywalo-ni gibilwone Malen, Wod pa Lubana. ³⁶ Nen, watti Elicabet don oyac i tiyone, binywalo latin laco; en ma yam gilwono ni lalur kombeddi don tye ki ic me dwe abicel. ³⁷ Pien pe tye gin mo ma loyo Lubana.” ³⁸ Maliam owaco ni, “Nen, an aneca pa Rwot; wek obed bota kit macalo iwaco.” ³⁹ Lacen lamalaika oa woko ki bote. ⁴⁰ I kare meno Maliam oa, ocito oyotoyot i lobo ma obedo gotgot i gan mo me Juda. ⁴¹ ci onono i ot pa Jekaria, omoto Elicabet. ⁴² Ka Elicabet owinyo mot pa Maliam, ci latin otinje ki i iye. Elicabet opon ki Cwiny Malen. ⁴³ odanje ki dwan malono ni, “Itye ki gum i kin mon, latin ma i ii bene tye ki gum! ⁴⁴ Lok man kono oa ki kwene, lutuwa, min Rwoda me bino bota? ⁴⁵ Pien nen, ka awinyo dwan me motti, latin ma i iya otinje ki yomcwiny. ⁴⁶ Itye ki gum, in nat ma oye, pien lok ma Rwot otito boti bicobbe kakare.” ⁴⁷ Maliam owaco ni, “Kwona pako Rwot, ⁴⁸ cwiny yom i kom Lubana Lalarra. ⁴⁹ pien oneno can pa anecane. Nen, nia tin yalwak me kare ducu gibilwona ni lagumkom; ⁵⁰ pien Won Twer Ducu otima gin madit, nyine bene len. ⁵¹ Kicane tye bot yalwak me kare ducu, i kom jo ducu ma gilwore. ⁵² Otiyo tic matek ki bade, olalo luwakke i tam me cwinygi. ⁵³ Oretu luker ki i wi komkergi omiyo dito bot lucan. ⁵⁴ Jo ma kec nekogi omiyo giyen ki gin maber, oryemo lulonyo gudok cen nono. ⁵⁵ Okonyo laticce Irael, opo pi timo kica, ⁵⁶ macalo oloko bot kwariwa, bot Abraim ki bot likwaye matwal.” ⁵⁷ Maliam ori bot Elicabet dwe adek, ka lacen odok i pacone. ⁵⁸ Ka kare me nywal pa Elicabet don oromo, ci onywalo latin laco. ⁵⁹ Ka luwote ki wadine guwinyo ni Rwot onyuto kicane madwon i kome kuman, cwinygi obedo yom kacel kwede. ⁶⁰ I nino me aborone gubino ka liro latin. Gumito cako nyine ki nyin wonne Jekaria, ⁶¹ ento minne ogamo ni, “Pe kit meno, gibilwone ni Jon.” ⁶² Gudokke iye ni, “Pe tye nat mo ma nyine calo meno i kin wadiwu ducu do.” ⁶³ Gugwelo wonne ni en mito cako nyine ana? ⁶⁴ En openyo pi got coc, ci ocoyo ni, “Nyine Jon.” Gin ducu guuro. ⁶⁵ Cutcut dog Jekaria oyabbe, te lebe ogonnye, ci oloko kun pako Lubana. ⁶⁶ Lworo omako dano ducu ma bedo cok i netgi; lok meno ducu oywek i lobo Judaya ducu ma obedo gotgot. ⁶⁷ Dano ducu ma guwinyo gumako i cwinygi, kun giwaco ni, “Latin man kite bibedo ninin?” Pien cin Rwot tye kwede. ⁶⁸ Wonne Jekaria opon ki Cwiny Malen, oloko macalo lanebi ni, ⁶⁹ “Gipwo Rwot Lubana pa Irael, pien don olimo jone, okokogi. ⁷⁰ Otiyo piwa lalar matek i ot pa laticce Daudi, ⁷¹ macalo yam oloko i dog lunebine malen ma gubedo nia con ki con, ⁷² me larowa ki bot lukworwa, ki i cin jo ducu ma kwerowa. ⁷³ pi timo kica bot kwariwa kun opo pi gicikkene malen ⁷⁴ ki kwon ma okwono bot kwarowa Abraim, ⁷⁵ ni ebimiyowa watiyo bote labono lworo, kun olarowa ki i cin lukworwa, ⁷⁶ kun walen, dok kitwa atir i nyime pi nino me kwowa ducu.

⁷⁶ In bene latin, gibilwoni lanebi pa En Mamalo Twal pien ibitelo nyim Rwot pi yubo yone, ⁷⁷ kun imiyo nec me lar bot rokke ma bino pi weko balgi, ⁷⁸ pi kica madwon pa Lubanawa ma oweko piny oru piwa ki malo, ⁷⁹ me menyo jo ma bedo i piny macol ki i tipo me to, ki me tiro tyenwa i yo me kuc.” ⁸⁰ Latin onono, tek omedde i cwinye, obedo i tim nio i nino ma

ginyute iye bot jo Icræel.

Chapter 2

¹ I kare meno cik oa bot Cekar Augucito ni gico nyinj dano ducu ma i wi lobo. ² Man obedo coc mukwoŋo ma gicoyo, i kare ma Kurenio loyo lobo Ciria. ³ Dano ducu gucito ka cone, ŋat acel acel i ganġi. ⁴ Yucepu bene oa ki i Galilaya, ki i ganġ me Najaret, ocito i Judaya, i ganġ pa Daudi ma gilwoŋo Beterekem, pien en yam ŋat acel i kin likwayo pa Daudi, ⁵ wek econo ki dakone Maliam ma onoŋo otoŋo kenya i kome, ma onoŋo oyac. ⁶ I kare ma gitye kunnu, kare me nywalle oromo. ⁷ Onywalo latin kayone ma laco, oumo kome ki boŋo, opyele kwede i weer pa dyan, pien onoŋo ot opon woko pigi i ot welo. ⁸ I lobo kunnu onoŋo tye iye lukwat ma gibedo i tim, kun gigwoko romigi dyewor. ⁹ Cutcut lamalaika pa Rwot oturo ki bino, ocun i kingi, deyo pa Rwot oryeny orumogi, ci lworu omakogi matek. ¹⁰ Lamalaika owaco botgi ni, “Pe wulwor, pien nen, akelliwu lok maber me yomcwiny ma bibedo bot dano ducu. ¹¹ Tin i ganġ pa Daudi ginywalo piwu lalar, en Kricito Rwot. ¹² Man bibedo gin ma nyuto: wubinoŋo latin ma giumo ki boŋo, ma gipyeele, obuto i weer pa dyan.” ¹³ Oyotoyot lwak mony me polo onoŋo tye kacel ki lamalaika meno; ci gipako Lubana kun giwaco ni, ¹⁴ “Deyo obed bot Lubana malo i wi polo kuc obed i kin jo ma en pwoyo!” ¹⁵ Ka doŋ lamalaika oa woko ki botgi, odok i polo, ci lukwat guloko kekengi ni, “Koŋ wacitu mono wa i Beterekem, wek wacinenu gin man ma otimme, ma Rwot otittiwa pire-ni.” ¹⁶ Gucito oyotoyot, gunoŋo Maliam ki Yucepu, ki latin lakere ma gipyele i weer pa dyan. ¹⁷ Ka guneno, gutito bot dano lok ma yam gitito botgi i kom latin meno; ¹⁸ dano ducu ma guwinyo guuro lok ma lukwat gutito botgi. ¹⁹ Ento Maliam okano lok magi ducu, kun tamo ki i cwinye. ²⁰ Lukwat gudok kun gimio deyo bot Lubana, gipake pi gin ducu ma guwinyo, dok guneno, macalo yam gitito botgi. ²¹ Ka nino aboro doŋ oromo me liro latin, gicako nyiŋe Yecu, nyiŋ ma lamalaika yam ocalo ka en pud peya tye i ic. ²² Ka kare doŋ oromo me lonnyegi macalo cik pa Moses tye, ci gutere i Jerucalẽ wek gityere bot Rwot, ²³ macalo gicoyo i cik pa Rwot ni “Litino kayo ducu ma co gibilwoŋogi malen bot Rwot”, ²⁴ dok wek gityer gitum, macalo gicoyo i cik pa Rwot ni, “amam aryo, nyo litino akuri aryo.” ²⁵ Yam tye i Jerucalẽ dano mo ma nyiŋe Cimeon. En yam dano ma kite atir ma lworo Lubana, kun kuro kare ma gibikweyo iye cwiny jo Icræel; Cwiny Malen onoŋo tye kwede. ²⁶ Cwiny Malen onoŋo otyeko nyuto bote ni, en pe bito ma peya oneno Kricito pa Rwot. ²⁷ En obino i ot pa Lubana kun Cwiny Malen aye tele. Ka lunyodo gukelo latin Yecu wek gitimme macalo kit me cik tye, ²⁸ Cimeon otiŋe i bade, opwoyo Lubana kun waco ni, ²⁹ “Koni doŋ icik laticci, Rwot, ocit ki kuc macalo yam iciko. ³⁰ pien waŋa doŋ oneno larri ³¹ ma iyubo i nyim rok ducu, ³² me bedo cen ma yabo mun bot Lurok, ki deyo pa joni Icræel.” ³³ Wonne ki minne guuro lok ma giwaco i kome. ³⁴ Cimeon olego gum i komgi, kun waco bot minne Maliam ni, “Nen, latin man giketo wek Luicrael mapol opoti, wek gua doki ki me bedo lanyut ma giyeto, ³⁵ dok bene pala lucwan bicobo cwinyi pil, wek tam ma i cwiny dano mapol oyabbe ka malen.” ³⁶ Yam tye lanebi mo ma dako, nyiŋe Anna, nya pa Panuel, pa jo Acer. Onoŋo doŋ oti twatwal, pien otyeko mwaka abiro bot cware cakke i kare ma en pud nyako; ³⁷ ka doŋ cware oto ori nio i mwaka pyeraboro wiye anjwen me ditte. En yam pe a ki i ot pa Lubana, obedo ka woro Lubana kun ri kec dok lego dyewor ki dyecen. ³⁸ En obino i cawa-nu, opwoyo Lubana, otito pi latin-nu bot dano ducu ma yam kuro kare me koko jo Jerucalẽ. ³⁹ Ka lunyodone doŋ gutyeko cobo lok ducu ma tye i cik pa Rwot, ci gudok i Galilaya, i ganġi Najaret. ⁴⁰ Latin odoŋo odoko matek, kun opon ki ryeko; cwiny Lubana obedo yom i kome. ⁴¹ Lunyadone yam gicito i Jerucalẽ mwaka ki mwaka pi nino madit me Kato. ⁴² Ka mwaka me ditte oromo apar wiye aryo, ci gucito kunnu macalo kit me nino madit tye. ⁴³ Ka nino madito doŋ otum, ma gidok paco, latin Yecu odoŋ woko i Jerucalẽ. Lunyodone onoŋo pe giŋeyo, ⁴⁴ ento gutamo ni en tye i kin lwak. Guwoto wot me nino acel, guyenye i kin lutugi ki i kin luwotgi. ⁴⁵ Ka pe gunoŋe, ci gudok cen i Jerucalẽ ka yenye. ⁴⁶ Ka nino adek okato, ci gunoŋe i ot pa Lubana; obedo i kin lupwony, kun winyo pwonygi, dok penyogi. ⁴⁷ Dano ducu ma yam guwinye guuro nianŋe, ki kit ma en dok kwede i peny. ⁴⁸ Ka lunyodone gunene, guuro; minne openye ni, “Latinna, piŋo itimowa kit man? Nen woru ki an wabedo ka yenyi kun wakumo.” ⁴⁹ En ogamo doggi ni, “Wuyenya piŋo? Pe wuŋeyo ni myerona me bedo i ot pa Abana?” ⁵⁰ Ento pe gunian lok ma en oloko botgi. ⁵¹ Owoto kacel kwedgi, obino Najaret, obedo kun winyogi; minne okano lok meno ducu i cwinye. ⁵² Yecu odoŋo kun medde i ryeko, dok kun medde ki noŋo pwoc ki bot Lubana ki bot dano bene.

Chapter 3

¹ I mwaka me apar wiye abic me loc pa Tiberio Cekar, Pilato onoŋo loyo Judaya, Kerode onoŋo loyo Galilaya, ominne Pilipo kono onoŋo loyo lobo Ituria ki Trakoniti, Lucania onoŋo loyo Abilene, ² Anac ki Kayapa aye onoŋo gin ajwagi madito pa Lubana. I kare meno lok pa Lubana obino bot Jon wod pa Jekaria i tim. ³ En owoto i lobo ducu ma cokcok ki Judaya kun tito lok me kwenane ni, “Wunut, wek gibatijawu, ci Lubana biwoko balwu. ⁴ Macalo gicoyo i buk me lok pa lanebi Icaya ni, “Dwan dano mo ma danŋe i tim ni, Wuger yo pa Rwot, wutir yone ocun atir. ⁵ Lun ducu gibitoro woko, godi ki cere ducu gibidwokogi woko piny, ka ma ogonne gibitiro cun atir, dok yo ma obedo burbur gibipiro woko. ⁶ Dano ducu gibineno kit ma Lubana olarowa kwede.” ⁷ Jon owaco bot lwak ma gubino bote pi batija ni, “Wun litino ororo, aŋa ma otito botwu ni wurin kiniga ma mito bino?” ⁸ Doŋ wuti gin ma nyuto ni wunut i kom balwu, pe dok wucak tamo ni, ‘Watye ki kwarowa Abraim’. Koŋ wunen, awaco botwu ni, Lubana tye ki twero me miyo gwen magi olokke odok likwayo Abraim. ⁹ Kombeddi doŋ giketo latoŋ woko i lwit yadi; yat acel acel ma pe nyak nyige mabeco, gitono gireto woko piny, ci gibolo woko i mac.” ¹⁰ Lwak gupenye ni, “Watim aŋo doŋ?” ¹¹ En odok iye botgi ni, “ŋat ma tye ki kanyi aryo opok bot ŋat ma pe kwede; ŋat ma tye ki cam otim kit meno bene.” ¹² Lujog-mucoro bene gubino wek gibatijagi, gupenye ni, “Lapwony, wan kono watim aŋo?” ¹³ Owaco botgi ni, “Pe wujog makato wel ma gicikowu.” ¹⁴ Askari bene gupenye ni, “Wan kono

watim anjo” En owaco botgi ni, “Pe wuyak natti ki tek, pe wudot dano mo ki lok goba, wek mucarawu oromwu.”¹⁵ Ka lwak gitye ka kuro, kun gipennyi ki i cwinygi pi Jon, ka kono en Kricito ma Lubana oyero,¹⁶ Jon odok iye botgi ni, “An abatijawu ki pii, ento nat ma kata ki tek tye ka bino, ma an pe amyero me gonyo warre. En bibatijawu ki Cwiny Malen, dok ki mac.”¹⁷ Oderone tye i cine me pyeto bel ducu ma i larone, en bidilo belle i dero, ento cuje en biwano woko ki mac ma pe to.”¹⁸ Jon otito lok me kwena maber bot lwak kun cuko cwinygi ki lok mukene mapol.¹⁹ Ento Kerode rwot madit ma yam Jon ojuko pi Kerodia ci-ominne,²⁰ otweyo Jon i mabuc, oponjo kwede wi balle mukene ducu.²¹ Ka donj obatiya dano ducu, ma Yecu bene donj gibatija, ma kun en tye ka lega,²² ci polo oyabbe, Cwiny Malen olyanne piny macalo akuri i cal me kom, ci opye i kome. Ci dwan ocako winnye ma a ki i polo kun wacci, “In aye i Woda ma amaro, ma cwinya yom i komi.”²³ I kare ma Yecu ocako ticce onono donj tye ki mwaka ma mito romo pyerade me ditte. Yam en wod pa Yucepu, macalo gitamo, ma en wod pa Eli,²⁴ wod pa Matat, wod pa Levi, wod pa Melki, wod pa Janai, wod pa Yucepu.²⁵ wod pa Matatia, wod pa Amoc, wod pa Nakum, wod pa Eceli, wod pa Naggai,²⁶ wod pa Maat, wod pa Yocek, wod pa Yoda.²⁷ wod pa Yoanan, wod pa Reca, wod pa Jerubabel, wod pa Cealtiel, wod pa Neri,²⁸ wod pa Melki, wod pa Addi, wod pa Kocam, wod pa Elmadam, wod pa Er,²⁹ wod pa Yecu, wod pa Eliejer, wod pa Yorim, wod pa Matat, wod pa Levi.³⁰ wod pa Cimeon, wod pa Juda, wod pa Yucepu, wod pa Yonam, wod pa Eliakim,³¹ wod pa Melea, wod pa Menna, wod pa Matata, wod pa Natan, wod pa Daudi,³² wod pa Yece, wod pa Obed, wod pa Boaj, wod pa Cala, wod pa Nakucon.³³ wod pa Aminadab, wod pa Admin, wod pa Arni, wod pa Kejeron, wod pa Perej, wod pa Juda,³⁴ wod pa Yakobo, wod pa Icaka, wod pa Abraim, wod pa Tera, wod pa Nakor,³⁵ wod pa Cerug, wod pa Reu, wod pa Peleg, wod pa Eber, wod pa Cela.³⁶ wod pa Kainan, wod pa Arpakcad, wod pa Cem, wod pa Nua, wod pa Lamek,³⁷ wod pa Metucela, wod pa Enok, wod pa Jared, wod pa Maalalel, wod pa Kainan,³⁸ wod pa Enoci, wod pa Ceji, wod pa Adam, wod pa Lubana.

Chapter 4

¹ Yecu odwogo ki i Jordan kun oponj ki Cwiny Malen, cutcut Cwiny Malen otere wa i tim.² Ci ori i tim pi nino pyeranjen, kun Catan obedo ka bite. Pe ocamo gin mo i kare meno ducu; ka otum, ci kec oneke.³ Catan owacce ni, “Ka in i Wod pa Lubana, wac ki got man olokke odok kwon.”

⁴ Ento Yecu odok iye ni, “Yam gicoyo ni, ‘Dano pe bibedo kwo ki kwon keken.’”⁵ Catan dok otere malo, onyutte ker ducu ma i wi lobo i kine me kare matidi mo,⁶ owacce ni, “Abimiyi twer man ducu ki deyo man ducu, pien gityeko miyo bota, atwero miyo bot nat ma an amito.”⁷ Pi meno, ka iwora, ci jami magi ducu bibedo meri.”⁸ Yecu odokke iye ni, “Yam gicoyo ni, ‘Wor Rwot Lubanani, dok bene iti pire keken.’”⁹ Dok otere i Jerucalem, ci ocibe ocun i wi labila ot pa Lubana, ci owacce ni, “Ka in i wod pa Lubana, a ki malo kany ipot piny,¹⁰ pien yam bene gicoyo ni, ‘En biciko lumalaikane piri, wek gugwoki,’”¹¹ dok bene ni, ‘Gibijoli ki cingi, wek pe iyok tyeni i kom got.’”¹² Yecu dok ogamo doge owacce ni, “Yam giwaco ni, ‘Pe item i Rwot Lubanani.’”¹³ Ka Catan donj otyeko bite, ci oweke kun kuro kare maber.¹⁴ Yecu odwogo i Galilaya pi tek pa Cwiny Malen; pire oywek i lobo ducu ma orumo kunnu.¹⁵ Opwonyo i kacokkegi, dano ducu guketo deyo i kome.¹⁶ Obino i Najaret ka ma yam onono iye, ononyo i kacokke i cenj cabit, kit macalo kite onono tye. Oa malo ka kwan;¹⁷ gimiyebuk pa lanebi Icaya. Oyabo buk, oyenyo ka ma gicoyo ni.¹⁸ “Cwiny pa Rwot tye i koma, pien donj owira woko ki moo wek atit lok me kwena maber bot lucan. Oora me tito bot jo ma tye i opii ni gibigonyogi, ki bot jo ma wangi oto ni gibiyabo wangi, ki me gonyo jo ma giunogi wek gucit ki kuc,¹⁹ dok pi tito pi mwaka ma Rwot binyuto iye berre bot dano.”²⁰ Ci odolo buk, odwoko bot latic, obedo piny ka tito lok; dano ducu ma i kacokke guciko wangi i kome.²¹ Ocako tito botgi ni, “Tin ginacoya man ocobo kakare kun wuwinyo ki itwu.”²² Dano ducu guloko lok maber i kome, kun giuro lok me kica ma oa ki i doge. Gupenyo ni, “Man pe wod pa Yucepu?”²³ En ogamo doggi ni, “Aneyo atir ni wubibolo carolok man i koma, ni, ‘Daktar, canje keni, tic ma yam wawinyo itiyi i Kapernaum, ti kany bene i pacowa kikome.’”²⁴ Dok omedde kwede ni, “Ada awacciwu ni, lanebi mo pe ma gijole i lobo tugi.”²⁵ Ento atito botwu atir ni, i lobo Irael i kare pa Elia yam tye iye mon mapol ma coggi oto, ka kot okwero cwer pi mwaka adek ki dwe abicel, ci kec laparanat opoto i lobo meno ducu;²⁶ ento Lubana pe ocwalo Elia bot nat mo i kingi, kono bot da to mo ma i Carepat i lobo Cidon.²⁷ Dok i lobo Irael i kare pa lanebi Elica onono yam tye iye ludobo mapol; ento pe gilonyo mo i kingi, kono Naaman Laciria keken.”²⁸ Ka dano ducu ma i kacokke guwinyo lok man, kiniga omakogi matek.²⁹ Gutwarre malo, gutere woko ki i ganj, gukele i wi got ma gigerogangji i wiye wek gicore piny.³⁰ Ento Yecu opucce woko ki i dyegi, ci ocito gire.³¹ Yecu ocito i Kapernaum ma en ganj ma i Galilaya. Obedo ka pwonyogi i cenj cabit;³² guuro pwonnye, pien oloko ki twero.³³ I kacokke onono tye iye dano ma tye ki cen marac; odanje ki dwan malono ni,³⁴ “Ilaro gin anjo kwedwa kaa, in Yecu Lanajaret? Donj ibino ka tyekowa bo? An aneyi, in inat Malen pa Lubana.”³⁵ Ento Yecu ojuko kun wacce ni, “Linj mot, a woko ki i kome!” Cen orete piny i nyimgi, ci oa woko ki i kome kun pe otime marac.³⁶ Dano ducu guuro, kun gipenye kekengi ni, “Man lok anjo? Pien en ciko cen maraco ki twero ki tek, ci gia woko.”³⁷ Pire oywek i kabedo ducu ma orumo kunnu.³⁸ Yecu oa okato woko ki i kacokke, ononyo i ot pa Cimon. Maro Cimon onono tye ki two lyeto ma obwoye matek; gubako doggi bote pire.³⁹ Yecu ocun ka njete, ojuko lyeto, ci two ocanj woko ki i kome; cutcut oa malo, ocako gwokogi.⁴⁰ Ka cenj donj mito poto, dano ducu ma tye ki lutwo, ma twogi patpat, gukelogi bote. Oketo cine i kom nat acel acel ki i kingi ocanjogi.⁴¹ Cen maraco bene oa ki i kom jo mapol, kun gidanje ni, “In i Wod pa Lubana!” Ento Yecu ojokogi, pe oye cen mo oloko, pien ginjeye, ni en Kricito ma Lubana oyero.⁴² Ka piny oru, Yecu ocito i kabedo mo ma dano pe iye. Ento lwak gubedo ka yenye, ci gubino bote, gutemo juke wek pe oa ki botgi.⁴³ Ento en owaco botgi ni, “Myero atit lok me kwena maber me ker pa Lubana i ganj mukene bene, pien giora pi lok man.”⁴⁴ En obedo ka tito lok i kacokke me Judaya.

Chapter 5

¹ I kare ma gudiyo Yecu cok pi winyo lok pa Lubanja, onono ocun i dog nam Genecaret. ² Onono yeya aryo i dog nam; lumak-rec onono gua woko ki i igi, gitye ka lwoko obwogi. ³ Oito i yeya acel ma onono pa Cimon, olege ni konj okwan manok i nam. En obedo piny, opwonyo lwak kun tye i yeya. ⁴ Ka donj otyeko lok, ci owaco bot Cimon ni, “Kwan icit i kut, wubol obwowu wumak rec.” ⁵ Cimon odokke iye ni, “Ladit, wayelle dyewor benebene, pe wamako gin mo. Ento pi lokki abibolo obwo.” ⁶ Ka gutimo kit meno, ci gumako lwak rec mapol ata, obwogi ocako cot. ⁷ Ci gugwelo lutic wadgi ma i yeya mukene ni gubin gukonygi. Gubino guloko rec i yeya aryo ducu guponj woko, omiyo gucako mwony. ⁸ Ka Cimon Petero onono, opoto piny i conj Yecu, owaco ni, “Rwot, cit giri, iweko, pien an labalo.” ⁹ Pien en ki dano ducu ma tye kwede guuro pi rec ma gumako. ¹⁰ Yakobo ki Jon litino pa Jebedayo, ma gin yam ribbe ki Cimon i dog tic, bene guuro. Yecu owaco bot Cimon ni, “Pe ilwor; cakke koni ibimako dano.” ¹¹ Ka donj gukelo yeyagi i wi tera, guwoko gipinygi ducu gulube. ¹² Ka yam tye i ganj mo, dano mo obino ma dobo orwato i kome. Ka onono Yecu, ci oryebbe piny olege ni, “Ladit, ka imito, itwero lonya.” ¹³ Yecu oryeyo cinje ogudo kome, kun wacce ni, “Amito; komi olony.” Cutcut dobo ocanj ki i kome. ¹⁴ Yecu ocike ni pe myero otit bot dano mo; ento ni, “Cit, inyutte keni bot ajwaka pa Lubanja, imi gityer pi komi ma donj ocanj-ni, kit ma yam Moses ociko, wek obed lanyut botgi.” ¹⁵ Ento pire oywek matek makato, lwak mapol ocokke ka winye dok wek ocanj ki i kom twogi. ¹⁶ Ento Yecu yam lwitte kare ki kare cito ka lega i tim. ¹⁷ I nino mo acel onono Yecu tye ka pwony, kun Luparicayo ki lupwony-cik ma gua ki i kin ganj ducu me Galilaya ki Judaya ki Jerucalem gubedo kunnu; tek pa Rwot me canj dano onono tye i kome. ¹⁸ Cutcut dano gukelo bote lagoro mo ma twoyo two akweya kom, ma obuto i wi kitara. Guyenyo yo me tere i ot wek gikete i nyim Yecu; ¹⁹ ento ka pe gunono yo, pi pol pa lwak, guito i wi ot, gucwale ki kitarane ki i kin mategula i dye ot i nyim Yecu. ²⁰ Ka Yecu onono niyegi, ci owaco ni, “In ba, balli donj giweko woko.” ²¹ Lupwony-cik ki Luparicayo gucako penne kekengi, kun giwaco ni, “Man anja ma loko lok me yeto Lubanja-ni? Anja ma twero weko bal, kono Lubanja keken?” ²² Ka Yecu onan penygi, ci odok iye botgi ni, “Piyo wutye ka penne i cwinywu?” ²³ Mene ma yot, me waco ni, ‘Balli donj giweko,’ nyo ni, ‘A, iwoti?’ ²⁴ Ento meno wek mune ni Wod pa dano tye ki twero me weko bal i wi lobo” ci ociko lagoro ni, “Awacci ni, A, ikwany kitarani, idok paco.” ²⁵ Cutcut oa malo ocun i nyim, okwanyo gin ma onono obuto iye odok paco kun pako Lubanja. ²⁶ Dano ducu guuro matek twatwal, gupako Lubanja. Lworo omakogi, guwaco ni, “Waneno gin me aura tin.” ²⁷ Ka man otum, ci Yecu okato woko, onono lajog-mucoro mo ma nyine Levi, kun obedo piny i ka jogo mucoro; ci owacce ni, “Luba.” ²⁸ Levi oweko jamine ducu, oa olubo kore. ²⁹ Levi otedo karama madit i ode pi Yecu, lwak lujog-mucoro mapol ki jo mukene gubedo piny i dog cam kacel kwedgi. ³⁰ Luparicayo ki lupwony-cik gunj i kom lupwonnyene, kun gipenyo ni, “Piyo wucamo dok wumato kacel ki lujog-mucoro ki lubalo?” ³¹ Yecu odok iye botgi ni, “Jo ma komgi yot pe gimito daktar; ento jo ma komgi lit aye mito. ³² An pe abino ka lwojo jo ma kitgi atir, ento lubalo, wek gunjuti.” ³³ Guwacce ni, “Lupwonnye pa Jon giri kec kare ki kare, dok gilego bene, ki pa Luparicayo bene kit meno, ento lupwonnyeni gicamo dok gimato do.” ³⁴ Yecu openyogi ni, “Wutwero miyo luwot lanyom ri kec ma kun lanyom tye kwedgi?” ³⁵ Ento kare bibino ma ka gikwanyo lanyom woko ki botgi, ka donj gibiri kec i kare meno.” ³⁶ Dok obolo botgi carolok ni, “Pe tye njatti mo ma yeco kiraka ki i kom ginaruka manyenne woko, ci dabo i kom ginaruka muti; ka otimo kit meno, ci biyeco manyen-ni woko, dok kiraka ma i kom manyen-ni pe birwatte ki muti-ni. ³⁷ Dok pe tye njatti mo ma piko konjo vino manyen i kicaa macon; ka opiko, ci konjo vino biyeco kicaa woko, kicaa bene biballe. ³⁸ Ento konjo vino manyen myero gipik i kicaa manyen bene. ³⁹ Pe tye njat mo ma ka omato konjo vino macon ci dok mito manyenne, pien wacci, ‘Macon-ni mit.’”

Chapter 6

¹ kare meno Yecu owoto kun njolo ki i poto i cenj cabit. Lupwonnyene gurito wit bel, gutinyo i cinji, gumwodo. ² Ento jo mogo i kin Luparicayo gupenyogi ni, “Piyo wutimo gin ma cik okwero ni pe giti i cenj cabit?” ³ Yecu odok iye botgi ni, “Wun pe Wukwano gin ma nene Daudi otio ce? Ka nene kec oneke, en ki jo ma onono gitye kacel kwede, ⁴ en odonyo i ot pa Lubanja, ocamo mugati ma giketo i nyim Lubanja, ma yam cik okwero ni dano mo pe ocam, kono ajwagi pa Lubanja keken, dok omiyo bot jo ma onono en tye kwede.” ⁵ Owaco botgi ni, “Wod pa dano aye rwot me cabit.” ⁶ I cabit mukene Yecu odonyo i kacokke, opwonyo; onono tye iye dano mo ma bade malacuc otal. ⁷ Lupwony-cik ki Luparicayo gukiye ka en bicane i cenj cabit, wek giyenyo yo me kelo kop i kome. ⁸ Ento Yecu ononyo tamgi woko, owaco bot labade otal ni, “Bin icunj kany.” Oa, ocunj kunnu. ⁹ Yecu owaco botgi ni, “Apenyowu ni, i cenj cabit cik ye ni gitim iye gin maber, nyo gin marac, gilaro iye kwo nyo gineko woko?” ¹⁰ Olworo wane i komgi ducu, owaco bot dano-nu ni, “Rye badi.” Ci labade otal oryweyo bade, ci bade ocanj. ¹¹ Ento kiniga omakogi matek, guporo lok i kingi kekengi, gin ma myero gitim i kom Yecu. ¹² I kare meno Yecu ocito i kin godi ka lega; obedo ka lego Lubanja dyewor benebene. ¹³ Ka piny oru, olwono lupwonnyene bote, oyojo jo apar wiye aryo ki i kingi, omiyogi nyin ni gin lukwena; gin ene: ¹⁴ Cimon ma en ocako nyine ni Petero, ki Anderiya ominne, Yakobo ki Jon, Pilipo ki Bartolomayo, ¹⁵ Matayo ki Tomaci, Yakobo wod pa Alipayo, Cimon ma gilwono ni dano ma mito locken, ¹⁶ Juda wod pa Yakobo, ki Juda me Keriot, ma yam olokke odobe. ¹⁷ Olor kwedgi piny, ci ocunj ka ma olanne. Lwak ki lupwonnyene mapol onono gitye kunnu, ki lwak dano mapol ma gua ki i Judaya ki i Jerucalem ki i dog nam me Turo ki Cidon ma gubino pi winyo pwonnyene, dok wek ocanj i kom twogi; ¹⁸ jo ma cen maraco yelogi gucanj bene. ¹⁹ Lwak ducu gubedo ka yenyo yo me gudo kome, pien tek onono a ki i kome ci canjgi ducu. ²⁰ Otiyo wane bot lupwonnyene, owaco botgi ni, “Wutye ki gum, pien ker pa Lubanja mewu. ²¹ “Wutye ki gum, wun jo ma kec nekowu koni,

pien wubiyen. “Wutye ki gum, wun jo ma wukok koni, pien wubinyero.”²² “Wutye ki gum ka dano dagwu, ka ce gityemowu woko ki i kingi, ka ginjalowu, ka gicayo nyinwu ni rac, pi Wod pa dano!”²³ Cwinywu obed yom i nino meno, kun wupye ki yomcwiny, pien bakacic ma gibimiyowu me pwoc dit, tye i polo; pien kwarigi yam gutimo lunebi kit meno.²⁴ “Ento wubineno can, wun lulonyo pien don wutyeko gamo gin maber me kweyo cwinywu.”²⁵ “Wubineno can, wun jo ma yen koni, pien kec binekowu. “Wubineno can, wun jo ma nyero koni, pien wubikumo, wubikok.”²⁶ “Wubineno can, ka dano ducu pwoyowu, pien kwarigi yam gupwoyo lunebi ma lugoba kit meno.”²⁷ “Ento wun jo ma winyo, awaco botwu ni, Wumar lukworwu, wutim ber bot jo ma dagwu.”²⁸ Wulam gum i kom jo ma cenowu, wuleg pi jo ma nywarowu.”²⁹ Njat ma owonjo lemi tunjel, lokke tunjel bene; njat ma omayo kanyini, pe itwonne koti bene.”³⁰ Mi bot dano ducu ma legi; njat ma omayo jami ni, pe ipenygi doki ki bote.”³¹ Kit ma wumito dano gutimwu, wun bene wutimgi kumeno.”³² “Ka wumaro dano ma marowu, pwoc anjo ma wulimo iye? Pien lubalo bene maro jo ma marogi.”³³ Ka wumito ber bot dano ma timowu ber, pwoc anjo ma wubilimo iye? Pien lubalo bene gimito kit meno.”³⁴ Dok ka wumiyo banya bot dano ma wugeno ni gitwero culowu, pwoc anjo ma wulimo iye? Lubalo bene miyo banya bot lubalo wek giculgi marom.”³⁵ Ento wumar lukworwu, wutim ber, wumi banya, kun pe wugeno ni gibiculowu, ci mot me pwoyowu bibedo madwon, dok wubibedo litino pa En Mamalo Twal; pien en timo ber bot jo ma pe pwoye ki bot jo maraco.”³⁶ Wubed lukica macalo wunwu lakica.”³⁷ “Pe wunjol kop i kom jo mukene, wek wun bene pe gihinjol kop i komwu; pe wunjol kop olo jo mukene, wun bene pe gihinjolo kop loyowu. Wutim kica bot dano pi balgi, ci wun bene gibiweko balwu.”³⁸ Wumi, gibimiyowu. Gibimiyowu gin ma gipimo maber i korwu, ma gidilo, ma gijenjo, ma o. Pien kit gin ma wupimo kwede jami en aye bene gibipimo kwede Jami botwu.”³⁹ Yecu obolo botgi carolok. Owacci, “Latowan twero peyo latowan lawote Gin aryo ducu pe gibipoto woko i bur?”⁴⁰ Lapwonnye pe dit kato dano ma pwonye; ento dano ducu ka don gipwonyogi maber, gibidoko macalo lapwonygi.”⁴¹ Piño ineno cuñ kal ma tye i wan omeru, ento dul yat ma tye i wani in kikomi pe ineno.”⁴² Nyo itwero waco bot omeru ninjin ni, ‘Omera, wek akwany cuñ kal ma tye i wani-ni woko,’ kun in kikomi pe ineno dul yat ma tye i wani In lagoba, konj ikwonj kwanyo dul yat ma tye i wani-ni woko, ci miyo don ineno piny maber me kwanyo cuñ kal ma tye i wan omeru ca.”⁴³ “Pien pe tye yat maber ma twero nyako nyige maraco; ki yat marac bene pe twero nyako nyige mabeco;”⁴⁴ yat acel acel ginjejo pi nyige. Pe gipwono olam ki i kom oryan, dok bene pe gipwono olok ki i kom ocok.”⁴⁵ Dano maber kwanyo gin maber i kin jami mabeco ma en okano i cwinye, dano marac kwanyo gin marac ma i kin jami maraco ma en okano, pien dog dano loko gin ma oponj i cwinye.”⁴⁶ “Piño wulwonja ni, ‘Rwot, Rwot,’ kun pe wutiyo gin ma acikowu?”⁴⁷ Dano ducu ma bino bota ma winyo lokka, dok tiyo, abinyuto botwu njat ma en cal kwede.”⁴⁸ Rom ki dano ma ogero ot ma okwinyo matut, ma ocibo guti i kom pata got; ka pii oponj, ci kulu ocorre i kom ot, ento pe otwero yenjone, pien bigero maber.”⁴⁹ Ento dano ma winyo lokka kun pe tiyo, rom ki dano ma ogero ot i njom labonjo guti; ka kulu omol ki tek i kome, oyotoyot opoto, ogannye woko piny lirubuku.”

Chapter 7

¹ Ka Yecu don otyeko lokke ducu kun dano giwinyo, ci oduonyo i Kapernaum. ² Ladit mo ma Laroma ma loyo askari miya yam tye ki laticce ma en maro twatwal, ma kome lit, cok to. ³ Ka en owinyo pi Yecu, ci ooro ludonjo pa Lujudaya bote kun lege ni obin ocan laticce. ⁴ Ka gubino bot Yecu, gubako doggi bote ki cwinygi ducu kun giwaco ni, “En ber, myero itimme man,”⁵ pien maro rokwa, en aye ogero kacokkewa.”⁶ Yecu ocito kacel kwedgi. Ka don oo cok ki gan, ladit ma loyo askari ooro lureme bote, kun wacce ni, “Ladit, pe icanne, pien an pe amyero me wek ibin idony i oda,”⁷ en aye gin mumiyo atamo ni, kadi an bene pe aromo bino boti. Ento wac lok awaca keken ci laticca bicarj.”⁸ Pien an bene a dano ma giloya aloya i dog tic, atye ki askari bene ma an aloyogi. Ka awaco bot askari mo acel ni, ‘Citi,’ ci cito, dok ka awaco bot njat mukene ni, ‘Bin,’ ci bino dok ka awaco bene bot laticca ni, ‘Tim man,’ ci timo.”⁹ Yecu ka owinyo man, ci ouro twatwal, olokke bot lwak ma lube, owaco botgi ni, “Atito botwu ni, peya anonjo niye ma rom ki man, kadi i Irael.”¹⁰ Ka luor don gudok paco, gunonjo latic donj kome yot. ¹¹ Ka kare okato manok, ocito i ganj ma gilwonjo Nain; lupwonnyene ki lwak madwonj guwoto kacel kwede.”¹² Ka don onyiko cok ki dogcel me ganj, nen, gitye ka lebo dano muto, latin ma minne ononjo onywale en kene, minne yam da-to. Lwak dano ma gua ki i ganj ononjo gitye kacel kwede.”¹³ Ka Rwot onene, kica omake i kome, owacce ni, “Wek koko obedi.”¹⁴ En obino ogudo kitara, ci jo ma gitye ka lebo lato gucuñ mot. Yecu owaco ni, “Awobi, awacci, a malo.”¹⁵ Dano ma oto-ni oa, obedo, ocako lok. Yecu omiye bot minne.”¹⁶ Lworo omakogi ducu, gupako Lubanja kun giwaco ni, “Lanebi madit don onen i kinwa!” dok ni, “Lubanja don olimo jone!”¹⁷ Lok man ma en otiyo-ni oywek i lobo Judaya ducu ki i lobo ducu ma orumo.”¹⁸ Lupwonnye pa Jon gutito lok magi ducu bote.”¹⁹ Jon olwonjo jo aryo ki i kin lupwonnyene oorogi bot Rwot ka penye ni, “In aye njat ma myero obin-ni, nyo dok wakur njat mukene?”²⁰ Ka jo-nu gubino bot Yecu, guwacce, ni, “Jon oorowa boti, kun penyo ni, ‘In aye i njat ma myero obin-ni, nyo dok wakur njat mukene?’”²¹ I kare meno ononjo Yecu ocanjo lutwo mapol ma gitye ki arem ki cen maraco, omiyo lutowanj mapol guneno piny.”²² Yecu odok iye botgi ni, “Wucitit bot Jon gin ma wuneno ki ma wuwinyo; lutowanj guneno piny, lunjolo guwoto, ludobo gilonyogi, ludinjit guwinyo lok, ki jo muto gicerogi woko, ki lucan bene gitito botgi lok me kwena maber.”²³ Dano ma tamme pe oballe i koma tye ki gum.”²⁴ Ka don lukwena pa Jon gudok, Yecu ocako lok ki lwak i kom Jon ni, “Ononjo wucito i tim ka neno gin anjo? Ononjo wucito ka neno lagada ma yamo obedo ka yenjone?”²⁵ Ononjo wucito kunnu kono ka neno gin anjo? Wucito ka neno dano ma oruko bonji mabeco? Nen, jo ma ruko bonji me deyo, dok ma bedo ki jami me wel, gibedo i ganj kal pa luker.”²⁶ Don ononjo wucito kunnu ka neno gin anjo? Wucito ka neno lanebi mo? Iyo, awaco botwu ni njat madit makato lanebi.”²⁷ Man aye njat ma yam gicoyo lok i kome ni, ‘Nen, acwalo lakwenana otelo nyimi, ma bigero

yonni ma peya in ibino.’²⁸ Awaco botwu ni, pe tye dano mo ki i kin jo ma mon onywalogi ma kato Jon ki dit; ento nat matidi twatwal i ker pa Lubanja aye kate.”²⁹ Ka guwinyo lok man, lwak ducu wa lujog-mucoro guye ni Lubanja oporre, pien yam gibatijagi ki batija pa Jon,³⁰ ento Luparicayo ki lupwony-cik gukwero gin ma Lubanja oyubo pigi, pien nene pe gulimo batija ki bot Jon.³¹ Yecu dok owacci, “Don abiporo jo me kare man ki gin ajo? Gin calo ajo?”³² Girom ki litino ma gibedo i cuk ma gilwono litino wadigi kun giwaco ni, ‘Yam wakuto nyamulere botwu wun pe wumyelo; wawero wer lyel, wun pe wukok.’³³ Pien Jon Labatija don obino kun pe camo kwon, pe mato kon vino bene wun wuwaco ni, ‘En tye ki cen marac.’³⁴ Wod pa dano dok obino kun camo dok mato bene, wun wuwaco ni, ‘Nen, dano ma owor ki lameno, larem lujogmucoro ki lubalo.’³⁵ Ento ryeko pa Lubanja oloyo kop pi litinone ducu.”³⁶ nat acel i kin Luparicayo olwoje ka cam bote; Yecu ocito i ot pa Laparicayo ci obedo piny i dog cam.³⁷ Nen, tye dako mo ma labalo i ganj meno. Ka oneyo ni Yecu tye ka cam i ot pa Laparicayo, ci okelo adomo moo ma njwece kur.³⁸ Ocuñ i ne Yecu tun tyene kun kok, pig wane oton i tyen Yecu, obedo ka jwayo ki yer wiye kun noto tyene, owiro ki moo.³⁹ Ka Laparicayo ma onono olwoje-ni oneno, oloko i iye kekene ni, “Kono dano man lanebi, kono onian i kom dako ma ogude-ni, ki kite, ni en labalo.”⁴⁰ Yecu odokke iye ni, “Cimon, atye ki lok mo ma amito awacci.” Cimon ogamo ni, “Wacca, Lapwony.”⁴¹ Yecu ogamo ni, “nat mo ma lami-banya yam tye ki dano aryo ma gucamo banya bote. nat acel onono tye ki banya me cilin miya abic, nat mukene pyerabic.”⁴² Ka culone oloyogi, otimo kica botgi gin aryo ducu. Mene i kingi ma bimare makato?”⁴³ Cimon odokke iye ni, “Atamo ni en ma gitimo kica pi wel banya madwon-ji.” Ogamo ni, “Inolo kakare.”⁴⁴ Olokke bot dako, openyo Cimon ni, “Ineno dako man? Adonyo i odi, pe imiya pii me lwoko tyena, ento en otono pig wane i tyena, ojwayo ki yer wiye.”⁴⁵ In pe imota kun inoto lema, ento cakke i kare ma adonyo i ot, en pe oweko noto tyena.⁴⁶ In pe iwiro wiya ki moo, ento en owiro tyena ki moo ma njwece kur.⁴⁷ Pi meno atitti ni, don giweko balle mapol-gu ducu, kit ma marre madwon-ji nyuto-ni; ento nat ma giweko balle manok, marre nok.⁴⁸ Owaco bot dako ni, ‘Balli don giweko.’”⁴⁹ Jo ma onono tye i dog cam gucako lok i kingi kekengi ni, “Man aja, ma weko bal-li?”⁵⁰ Owaco bot dako ni, “Niyeni olari; wot don giri ki kuc.”

Chapter 8

¹ Ka kare okato manok, Yecu owoto i kin ganji madojo ki matino kun tito dok nyuto lok me kwena maber i kom ker pa Lubanja. Jone apar wiye aryo onono tye kwede,² kacel ki mon mogo ma yam en ocanogi i kom cen maraco ki i kom two; Maliam ma gilwono ni Maliam me Magdala, ma cen maraco abiro yam oa woko ki i kome,³ Joana dako pa Kuja, lagwoklim pa Kerode, Cucana, ki mon mukene mapol, ma yam gikonye ki limgi.⁴ Ka lwak mapol gucokke kacel, kun dano gubino bote ma gia ki i ganji mapol, Yecu oloko i carolok ni,⁵ “Lacoc ocito ka coyo kodine. Ka kun coyo, ci kodi mogo okir i net yo, dano gunyono, winyo me polo gubino gucamo woko.”⁶ Kodi mukene okir i kom pata; ka onono, otwo woko, pien pii pe i tere.⁷ Kodi mukene okir i kin okuto; okuto onono kacel kwede, odiye.⁸ Kodi mukene okir i nom maber, ci onono, guceko ma dodo tyen miya.” Ka don oloko lok man, ci odanne owaco ni, “nat ma tye ki it me winyone, owiny.”⁹ Ka lupwonnyene gupenye te lok me carolok man,¹⁰ ci en ogamo ni, “Wun gimiyowu me neyo mun me ker pa Lubanja; ento jo mukene gimiyogi i carolok wek ka gineno, pe gunen, dok ka giwinyo, pe gunian tere.”¹¹ “Carolok-ki tere ene: Kodi aye lok pa Lubanja.”¹² Gin ma i net yo gin aye jo ma winyo; lacer Catan bino, kwanyo lok ki i cwinygi woko, wek pe guye, pe gularre.¹³ Gin ma i kom pata aye jo ma winyo, ci gigamo lok ki yomcwiny; ento pe gitye ki cwitgi, giye pi Kare manok, ento i kare me omo cwiny gipoto woko.¹⁴ Gin ma okir i kin okuto, gin aye jo ma winyo, ento ka kare okato, ci tam mapol, ki lim, ki yomcwiny me kwo man diyogi, nyiggi pe cek maber.¹⁵ Gin ma i nom maber, gin aye jo ma ka guwinyo lok, ci gimako matek ki cwiny ma genne ki maber, ginyak nyiggi kun gidiyo cwinygi.¹⁶ “Pe tye nat mo ma cwinyo tara, ci dok umo woko ki aduku, nyo keto i te kitanda, ento keto i wi okar, wek jo ma bino i ot gunen mac.”¹⁷ Pien pe tye gin mo ma gikano ma pe binen ka malen, dok pe tye gin mo ma giumo ma pe gibijeyo, dok ma pe gibiyabo ka malen.¹⁸ Pi meno wugwokke kit ma wuwinyo ki lok; pien nat ma mere tye gibimedde, nat ma mere pe, gibikwanyo woko ki bote kadi wa gin ma en tamoni etye kwede.”¹⁹ Minne ki omegine gubino, ento onono pe gitwero o bote pi lwak.²⁰ Gititte ni, “Meni ki omegini gitye gucuñ woko, gimito neni.”²¹ Ento Yecu odok iye botgi ni, “Maa ki omegina gin aye jo ma winyo lok pa Lubanja, dok gitiyo.”²² I nino mo acel Yecu odonyo i yeya kacel ki lupwonnyene, owaco botgi ni, “Wakatu wacitu loka nam tun ca.” Gucako wot;²³ i kare ma gitye ka wot ki yeya, Yecu onino woko. Yamo okodo matek i dye nam, pii ocako pon i yeya, onono gitye marac.²⁴ Guwoto, gucoye kun giwaco ni, “Ladit, wato woko do!” Yecu oco, ci ojuko yamo, ki pii ma onono twagge; opye mot, ki nam olin.²⁵ Openyogi ni, “Niyewu tye kwene?” Lworo omakogi, guuro kun gupennyekengi ni, “Man aja kono kaa, ma ciko yamo ki pii, ci giwinye-ni?”²⁶ Gubino i lobo pa Lugeraca, ma okemme ki Galilaya.²⁷ Ka Yecu okato i wi tera, ci dano mo me ganj meno ma tye ki cen obino bote. Dano-nu onono ori pi kare malac ma pe ruko bonjo, pe bedo i ot bene, ento bedo mere i kin lyel keken.²⁸ Ka oneno Yecu, ci odanne oryebbe i nyime, owaco ki dwan malono ni, “Ilaro ajo kweda, Yecu, Wod pa Lubanja Mamalo Twal? Abako doga boti, pe iyela.”²⁹ Pien onono Yecu ociko cen marac ni oa woko ki i kom dano-nu. Pien tyen mapol dwogo i kome. Onono gigwoke agwoka kun gitweye ki nyor ki nyonyo, ento yam turo gin ma gitweye kwede woko, cen ryeme, tere i tim.³⁰ Yecu openye ni, “Nyiñi aja?” Ogamo ni, “Legion”; pien cen mapol onono tye i kome.³¹ Cen gubako doggi bote ni pe ocikgi ni gicit i Bur.³² Lwak opego mapol onono gitye ka cam i kor got kunnu. Cen gubako doggi bote ni owek gidony i opego.³³ Cen gua ki i kom dano-nu, gudonyo i opego, lwak opego gutwarre ki njwec nia ki i kor got malo, ci gumwony woko i nam.³⁴ Ka lukwat guneno gin ma otimme, ci guriño, gutero lokke i ganj madit ki i kin paco.³⁵ Dano gucito ka neno gin ma otimme, gubino bot Yecu, gunono dano ma cen oa ki i kome-ni obedo ka tyen Yecu, oruko bonjo, odoko dano; lworo omakogi.³⁶ Jo ma guneno lok man gutito botgi kit ma dano me no ma yam tye ki cen ocan

kwede.³⁷ Jo ducu ma gibedo i lobo pa Lugeraca ma orumo kunnu gulego Yecu ni myero oa woko ki botgi, pien onono lworu omakogi matek; omiyo Yecu odonyo i yeya, odok cen.³⁸ Dano ma cen oa ki i komeni obako doge bot Yecu ni myero ebed bote; ento Yecu ocwale kun cike ni,³⁹ “Dok i paconi, icitit gin madit ma Lubana otimo i komi.” Ocito otito i kin ganja meno ducu lok madit ma Yecu otimo i kome.⁴⁰ Ka Yecu odwogo, lwak gujole ki yomcwiny, pien onono gin ducu gitye ka kure.⁴¹ Dano mo obino, nyiye Yairo, ma onono ladit me kacokke. Oryebbe piny ka tyen Yecu, obako doge bote ni obin i ode,⁴² pien onono yam tye ki nyare ma onywalo acel keken ma onono donj cok to; mwaka me ditte mito romo apar wiye aryo. I kare ma Yecu tye ka wot, lwak odiye.⁴³ Dako mo onono tye kunnu ma yam onono twoyo two agobi pi mwaka apar wiye aryo, ma donj obalo limme ducu bot daktar, ento pe otwero canj.⁴⁴ Obino cok i ne Yecu, ci ogudo dog ginarukane; cutcut remo ma cwer ocok woko.⁴⁵ Yecu openyo ni, “Aja ma oguda-ni?” Ka dano ducu gukwero woko, ci Petero ki jo ma tye kacel kwede, gugamo ni, “Ladit, lwak orumi dyere, gidine i komi.”⁴⁶ Ento Yecu owaco ni, “nat mo oguda gire, pien awinyo tek oa woko ki i koma.”⁴⁷ Dako-nu oneno ni pe etwero kanne, ci obino kun kome myel, oryebbe i nyime, otito i nyim lwak ducu gin ma omiyo egude, ki kit ma ecanj kwede oyotoyot.⁴⁸ Yecu owacce ni, “Nyara, niyeni ocanj; wot ki kuc.”⁴⁹ I kare ma Yecu pud tye ka lok, dano mo obino ma oa ki i ganj pa ladit me kacokke, owaco ni, “Nyari donj oto woko, pe donj iyel Lapwony.”⁵⁰ Ento ka Yecu owinyo, owacce ni, “Pe ilwor, ye ayeya keken, ci en bicanj.”⁵¹ Ka obino i ot, pe oye ni dano mo odony kwede i ot, kono Petero ki Jon, ki Yakobo, ki won latin ki minne keken.⁵² Dano ducu onono gitye ka koko kun gikumo pire; ento Yecu owaco ni, “Wuwek koko obedi; pien nyako-ni pe oto, ento onino anina.”⁵³ Gunyere matek, pien ginoyo ni nyako-ni oto woko.⁵⁴ En omako bad latin, olwoje, owacce ni, “Nyako, a malo.”⁵⁵ Ci cwinye odwogo, oa malo oyotoyot, Yecu ociko ni gimine cam.⁵⁶ Lunyodone guuro mada; ento Yecu ocikogi matek ni pe myero gutit pi gin ma otimme-ne bot dano mo.

Chapter 9

¹ Yecu olwojo jone apar wiye aryo kacel, omiyo botgi tek ki twero i kom cen ducu, ki me canj two, ² oorogi ka tito lok i kom ker pa Lubana ki ka canj lutwo. ³ Ocikogi ni, “Pe wuwot ki gin mo, kadi ki odoo, kadi kicaa, kadi kwon, kadi lim, dok pe wubed ki kanyi aryo. ⁴ Ot ma wubidonyo iye, wubed kunnu, nio ka wubia, wucito giwu. ⁵ Ka ma pe gijolowu iye, ka wua ki i ganj meno, wutenj apwa tyenwu obed caden botgi.” ⁶ Gua gucito i kin ganj, gutito lok me kweni maber kun gicanj lutwo bene i kabedo ducu. ⁷ Ento Kerode rwot madit ka owinyo pi gin ducu ma obedo ka timme, wiye ocunj woko, pien jo mogo guwaco ni Jon Labatija aye ocer ki i kin jo muto, ⁸ jo mukene ni, Elia aye donj onen, jo mukene ni, nat acel i kin lunebi macon aye ocer. ⁹ Kerode owaco ni, “Jo yam atono wiye woko do; ento man aja ma dok awinyo lok macalo magi i komeni?” Oparo pi nene twatwal. ¹⁰ Ka lukwena gudwogo, gutitte lok ducu ma gutiyo. Yecu oterogi, ocito kwedgi i ganj ma gilwojo Betecaida i munj. ¹¹ Ka lwak guwinyo, ci gulubo kore, en ojologi, otito botgi lok i kom ker pa Lubana, ocanj jo ma komgi lit. ¹² Ka piny donj mito yuto, jone apar wiye aryo gubino bote, guwacce ni, “Cwal lwak gucit i kin ganj ki i pacci ma orumo kany, wek guyeny kabuto, gunonj cam; pien kany watye i dye tim.” ¹³ Ento Yecu odok iye botgi ni, “Wun wumi botgi cam.” Gugamo ni, “Watye ki mugati abic ki rec aryo keken, nyo ka ce imito waciwil cam pi lwak man ducu.” ¹⁴ Pien onono gimito romo dano alip abic. Ociko lupwonnyene ni, “Wumi dano gubed piny i dul, i dul acel acel dano pyerabic.” ¹⁵ Gutimo kumeno, gumiyo dano ducu gubedo piny. ¹⁶ Yecu okwanyo mugati abic ki rec aryo-nu, oneno malo i polo, olego iye gum, obaro iye, omiyo bot lupwonnyene wek guket i nyim lwak. ¹⁷ Gin ducu gucamo guyen. Gicoko njide mudonj oromo aduku apar wiye aryo. ¹⁸ Ka onono en tye ka lega kaikene, kun lupwonnyene bene tye kacel kwede, en openyogi ni, “Dano mono giwacci an aja?” ¹⁹ Gudok iye ni, “Jon Labatija, jo mukene giwacci Elia, ki jo mukene ni njatti mo acel i kin lunebi macon aye donj ocer.” ²⁰ Openyogi ni, “Wun kono wuwacci an aja?” Petero ogamo ni, “In i Kricito ma Lubana oyero.” ²¹ Ento Yecu ocikogi matek ni pe myero gutit lok man bot dano mo. ²² Dok owaco ni, “Wod pa dano myerone okany can madwonj, dok ludono ki ajwagi madito pa Lubana ki lupwony-cik myero gukwere woko, ci guneke, ento myero gicere woko i nino me adekke.” ²³ Dok owaco bot dano ducu ni, “Ka dano mo mito lubo kora, myero okwonj kwerre kekene, otin yatariyane nino ducu, ci olub ki kora. ²⁴ Pien dano ma mito laro kwone, birwenyone arwenya, ento dano ma rwenyo kwone pira, bilaro kwone. ²⁵ Pien konyo dano ma olimo lobo ducu ki gin ajo kun kwone rwennye woko, nyo balle? ²⁶ Dano ma lewic make pira ki pi lokka, Wod pa dano bene lewic himake i kome, i kare ma en bidwogo i deyone ki deyo pa Lubana Won kacel ki pa lumalaika malen. ²⁷ Ento atito botwu ni, tye jo mogo ma gucunj kany ma pe gibibilo to, ma pud peya guneno ker pa Lubana.” ²⁸ Ka nino ma mito romo aboro okato i ne lok magi, Yecu otero Petero ki Jon ki Yakobo, oito kwedgi i wi got ka lega. ²⁹ I kare ma onono en tye ka lega, waje olokke mapat, ginarukane odoko matar ma ryeny lidañan. ³⁰ Nen, jo aryo gubedo ka lok kwede, jo-nu onono aye Moses ki Elia, ³¹ ma gunen kun gitye ki deyo, guloko pi ane ki i lobo man, ma en myero ocob i Jerucalem. ³² Petero ki jo ma tye kacel kwedgi onono nino omako wangi matek, ento gubedo ma wangi twolo, guneno deyone ki jo aryo ma gucunj kacel kwede. ³³ Ka jo aryo-nu mito a woko ki bote, ci Petero owaco ni, “Ladit, bedo kany ber; kono wagero aduc adek, acel meri, acel pa Moses, ki acel pa Elia”. Onono Petero pe njeyo gin ma myero eloki. ³⁴ ka pud loko lok man, pol obino, oumogi; lworu omakogi ka gidonyo i pol. ³⁵ Dwan oa i polo ni, “Man aye Woda ma donj ayero; wuwinye.” ³⁶ Ka dwan man donj oloko, ci ginono Yecu odonj kene. Lupwonnye gulinj alija; i kare meno, pe gutito bot dano mo lok mo i kom gin ma guneno. ³⁷ Orwone, ka donj gulor piny ki i wi got, lwak madwonj gurwatte kwede. ³⁸ Nen, laco acel ki i kin lwak odanje ni, “Lapwony, abako doge boti, inen woda, pien anywalo en acel kene. ³⁹ Nen, cen bino i kome, ci miyo kok cut; ryeye, kelo bwoyo i doge, nyono kome woko, pe a ki i kome oyotoyot. ⁴⁰ Abako doge bot lupwonnyeni ni guryem woko, ento ryemone oloyogi.” ⁴¹ Yecu odok iye ni, “Wun yalwak me kare man, pe wutye ki niye,

kitwu dorj oballe woko. Abibedo kwedwu wa awene? Abidiyo cwinya i kwomwu nio wa awene? Kel wodi kany.”⁴² Ka onono tye ka bino, cen orete woko piny, oryeye matek. Ento Yecu ogerre i wi cen marac, ocano awobi-nu, odwoke bot wonne. Dano ducu guuro dit pa Lubana.⁴³ Ento ka pud gitye ka uro gin ducu ma en otiyo, Yecu owaco bot lupwonnyene ni,⁴⁴ “Wuwek lok man odony i itwu; pien Wod pa dano gibimiye i cinj dano.”⁴⁵ Ento lupwonnyene pe gunianj lok man; lok man okanne woko ki botgi wek pe gunianj iye; ci gulworo penye pi lok meno.⁴⁶ Pyem yam ocakke i kingi, ni anja ma i kingi ma loyo ki dit.⁴⁷ Yecu ka oneyo pyem ma i cwinyi, okwanyo latin matidi, omiye ocunj i njete,⁴⁸ owaco botgi ni, “Dano ducu ma jolo latin man i nyina, nono ojolo an, dano ducu ma jolo an, nono ojolo njat ma oora; pien njat matidi twatwal i kinwu ducu en aye njat madit.”⁴⁹ Jon ogamo ni, “Ladit, waneno njat mo ma ryemo cen i nyini, wagenje, pien en onono pe lubi kacel kwedwa.”⁵⁰ Ento Yecu odok iye ni, “Pe wugene, pien njat ma pe lakworwu, nono tye tunj botwu.”⁵¹ Ka kare dorj mito romo me tinje malo, ociko waje matek me cito i Jerucalem.⁵² Ooro lukwena gukwojo nyime; gucito, gudonyo i ganj mo pa Lucamaria pi yubbe kabedo.⁵³ Ento Lucamaria pe gujole, pien waje okemo Jerucalem.⁵⁴ Ka lupwonnyene Yakobo ki Jon guneno, guwaco ni, “Rwot, imito wacik mac oa ki i polo, otyekgi woko?”⁵⁵ Ento Yecu olokke, ojukogi, kun waco ni, “Pe wuneyo kit cwiny ma wutye kwede;”⁵⁶ pien Wod pa dano pe obino ka tyeko kwo pa dano, ento pi larogi.” Gucito i ganj mukene.⁵⁷ Ka gitye ka wot i yo, dano mo owacce ni, Abilubi ka ma ibicito iye ducu.⁵⁸ Yecu odokke iye ni, “Too tye ki boro, winyo me polo tye ki odigi, ento Wod pa dano pe tye ki ka ma myero epyel iye wiye.”⁵⁹ Owaco bot dano mukene ni, “Luba.” Ento danonu ogamo ni, “Ladit, konj iwek aciyik wora.”⁶⁰ Yecu odokke iye ni, “Wek jo muto guyik jo muto wadigi; ento in iciti, inya lok i kom ker pa Lubana.”⁶¹ njat mukene owaco ni, “Abilubi, ladit; ento konj iwek acit, acik jotuwa.”⁶² Yecu owacce ni, “Pe tye dano mo ma mako kweri dyanj, ka dok neno njeye, ma biromo bedo i ker pa Lubana.”

Chapter 10

¹ Ka man otum, Rwot oyero jo mukene pyerabiro, oorogi ki aryo aryo wek gukwojo nyime, me cito i ganj ducu ki i kabedo ducu ka ma en kikome bibino iye. ² Owaco botgi ni, “Kac tye dwonj, ento lukac aye nok; pi meno wuleg Won pote, wek ocwal lutic ka kac. ³ Wucit giwu; nen, acwalowu macalo litino romi i kin orudi. ⁴ Pe wuwot ki kicaa lim nyo opiro, kadi war; pe wumot njat mo i wanajo. ⁵ Ot ducu ma wudonyo iye, wukwojo waco ni, ‘Kuc obed i ot man.’ ⁶ Ka latin me kuc tye kunnu, ci kucwu bibedo i kome; ento ka pe, ci kucwu bidwogo botwu. ⁷ Wubed i ot meno, kun wucamo dok wumato gin ma gimiyowu, pien latic myero gimiyu mucarane. Pe wubed ka kobo i ot ki ot. ⁸ Ka wudonyo i ganj mo, ce gijolowu, wucam gin ma giketo i nyimwu; ⁹ wucan lutwo ma tye iye, wutit botgi ni, ‘Ker pa Lubana dorj onyiko cok botwu. ¹⁰ Ento ka wudonyo i ganj mo, ce pe gijolowu, ci wucit i wanajo me ganj meno, wuwac ni, ¹¹ ‘Wa apwa me ganju ma omoko i tyenwa, waterjo i komwu; kadi bed kit meno, myero wunje man ni, ker pa Lubana dorj onyiko cok.’ ¹² Atito botwu ni, i nino meno can pa Codom bibedo twaratwara makato pa ganj meno. ¹³ ‘Tbikoko anee, in Korajin! Ibikoko anee, in Betecaida! Pien kono yam tic madito me twer ma gitiyo botwu gitiyo i Turo ki Cidon, kono jone gunut wa con, kun giruko bonjo cola ma gibedo i buru bene. ¹⁴ Ento can pa Turo ki Cidon bibedo twaratwara i nino me njolo kop, makato can ma bipoto i komi. ¹⁵ Ki in Kapernaum, gibitini woko malo i polo? Pe kumeno, gibidwoki woko piny i Lyel. ¹⁶ ‘njat ma winyowu, nono owinyo an, njat ma kwerowu, nono okwero an; njat ma kwera, nono okwero njat ma oora.’ ¹⁷ Dano pyerabiro-nu gudwogo cen ki yomcwiny, kun giwaco ni, ‘Rwot, wa cen maraco bene guwinyo cikwa pi nyini!’ ¹⁸ En odok iye ni, ‘Yam aneno Catan kun pote piny nia ki i polo macalo lutkot. ¹⁹ Nen, dorj amiyowu twero me nyono twol ki otom, ki me loyo tek ducu pa lakwor; gin mo pe bitimowu marac. ²⁰ Kadi bed kumeno cwinywu pe obed yom pi man ni, cen guwinyo cikwu; ento cwinywu obed yom, pien nyinwu gicoyo i wi polo.’ ²¹ I cawa meno Yecu obedo ki yomcwiny i Cwiny Malen kun waco ni, ‘Apwoyi, Wora, in Rwot me polo ki me lobo, pien ikano lok magi woko ki bot luryeko ki lunje-piny, ci inyutogi bot litino lukere; iyo, Wora, pien onono ipwoyo kit yo macalo meno. ²² Jami ducu dorj Wora otyeko miyogi woko bota; njat mo pe ma njeyo ni Wod en anja, kono Wod keken, dok bene njat mo pe ma njeyo ni Wod en anja, kono Won keken, ki njat ma Wod oyero me nyuto Won bote.’ ²³ Yecu olokke bot lupwonnyene, owaco botgi i munj ni, ‘Tye ki gum, dano ma neno gin ma wun wuneno!’ ²⁴ Pien atittiwu ni, lunebi ki luker mapol yam guparo pi neno gin ma wun wuneno, ento pe guneno, ki winyo gin ma wun wuwinyo, ento pe guwinyo.’ ²⁵ Nen, njat mo acel lapwony-cik oa malo, otemo i Yecu kun penye ni, ‘Lapwony, atim anjo wek alim kwo ma pe tum?’ ²⁶ Yecu openye ni, ‘Gicoyo ni jo i cik? Ikwano ninjin?’ ²⁷ Odok iye ni, ‘Mar Rwot Lubanani ki cwinyi ducu, ki tiponi ducu; ki tekki ducu, ki tammi ducu; mar lawoti bene macalo imarre keni.’ ²⁸ Yecu ogamo doge ni, ‘Idok iye kakare; tim kit meno, ci ibikwo.’ ²⁹ Ento dano-nu pi mito loyo kop, openye Yecu ni, ‘Lawota anja?’ ³⁰ Yecu odok iye ni, ‘Yam tye dano mo ma oa ki i Jerucalem, cito piny tunj Jeriko, ci orwatte ki luyak; gulunyo bonjine ki i kome, gupwode, gucito, guweke kun dorj cok to. ³¹ Ajwaka mo pa Lubana onono bene tye ka lubo yo meno; ka onene, ci obarre okato ki i njete. ³² Kit meno Lalevi ka oo i kabedo meno, onene, obarre okato ki i njete. ³³ Ento Lacamaria mo ma onono bene tye ka wot i yo-nu, oo ka ma en tye iye. Ka onene, kica omake i kome. ³⁴ Ocito bote, oonyo moo jeituni ki konjo vino i wanj rette, otweyo. Lacen okete i wi kanane, otere i ot welo, ogwoke. ³⁵ Orwone okwanyo lim, omiyo bot njat ma gwoko ot welo, ocike ni, ‘Twoye; gin ducu ma ibimiyo makato, an abiculi ka adwogo.’ ³⁶ Anja i kin jo adek-ki ma itamo ni obedo lawot dano-nu ma orwatte ki luyak-ki?’ ³⁷ Odok iye ni, ‘njat ma otime kicani.’ Yecu owacce ni, ‘In bene cit, icitim kit meno.’ ³⁸ Ka gitye ka wot i yo, ci Yecu odonyo i ganj mo, ci dako mo ma nyine Marita ojole i ode. ³⁹ Yam tye ki laminne nyine Maliam ma obedo ka tyen Yecu kun winyo lokke. ⁴⁰ Ento Marita onono obedo ka canne ki tic mapol; ocito bot Yecu, openye ni, ‘Ladit, pe iparo ni lamera oweka atye ka tic kena? Wac bote wek okonya.’ ⁴¹ Ento Rwot ogamo ni, ‘Marita, Marita, ibedo ki tam mapol, cwinyi onjebbe pi jami mapol, ⁴² ento tye gin acel keken ma mitte. Maliam oyero dul maber

ma pe gibikwanyo woko ki bote.”

Chapter 11

¹ Yecu onono yam tye ka lega i kabedo mo; ka donj otyeko, ci nat acel i kin lupwonnyene owacce ni, “Rwot, pwonywa ki lega, kit macalo yam Jon opwonyo lupwonnyene.” ² Yecu odok iye botgi ni, “Ka wulego, wuwac kit man ni, ‘Wonwa, giwor nyinji malen. Ker meri obin. ³ Miwa nino ki nino camwa me nino ducu. ⁴ Iwek balwa, pien wan kikomwa waweko bal pa dano ducu ma gibalo botwa. Pe iterwa i abita.” ⁵ Dok owaco bitgi ni, “Ana i kinwu ma tye ki lareme ci bicito bote cwiny dyewor ka penye ni, ‘Larema, konya ki mugati adek; ⁶ pien larema mo oa i wot, ocora, ci pe atye ki cam mo ma myero aket i nyime.’ ⁷ En bidokke iye ki i ot ni, ‘Wek yela; donj acego doggola woko, wan ki litinona donj wabuto; pe atwero a malo ka mini gin mo.’ ⁸ Atito botwu ni, kadi bed en pe bia malo ka miye gin mo pi bedo lareme, ento pi dide ci bia, bimiye gin ducu ma en mito. ⁹ Dok acikowu ni, Wulegi, ci gibimiyo botwu; wuyeny, ci wubinono, wudwonj doggola, gibiyabo botwu. ¹⁰ Pien dano ma lego gimiye, ki nat ma yenyo bene, nonjo; nat ma dwono doggola bene, gibiyabo doggola bote. ¹¹ Ana i kinwu ma won latin, ka latinne olege ni omiye rec, ci bimiye twol ma ka rec? ¹² Nyo ka olege ni omiye tonjweno, ci bimiye oton? ¹³ Ka wun jo maraco wuneyo miyo mot mabeco bot litinowu, ci Wonwu ma tye i polo pe bikatowu, bimiyo Cwiny Malen makato bot jo ma lege?” ¹⁴ Yam onono Yecu tye ka ryemo cen ma pe loko; ka cen donj oa ki i kom dano ma onono tye ki cen, ma te lebe oto, oloko, ci lwak guuro. ¹⁵ Ento jo mogo i kingi guwaco ni, “En ryemo cen pi twero pa Beeljebul ladit pa cen.” ¹⁶ Jo mukene onono giyenyo lanyut ki bote ma a ki i polo, pi teme. ¹⁷ Ento Yecu oneyo tamgi, ci owaco botgi ni, “Ka ker iye opokke aryo, ci ker meno lobone balle woko; ot poto i wi wadi. ¹⁸ Catan bene ka opokke kene i dul aryo, ci kerre bicunj ninjin? Pien wun wuwaco ni aryemo cen pi twero pa Beeljebul. ¹⁹ Ka an aryemo cen pi twero pa Beeljebul, ci litinowu kono giyemo cen pi twero pa ana? Pi meno gin aye gibibedo lunjolkopwu. ²⁰ Ento ka ce an aryemo cen pi cinj Lubana, ci donj wunje ni ker pa Lubana donj obino botwu. ²¹ Ka oteka ma oruko jami lwennye ducu tye ka gwoko ganj kalle, jamine ducu bedo ki kuc, ²² ento ka dano ma kate ki tek olwenyo i kome ce oloye, bicoko jami lwennye ma ya en geno, bipoko jami ma yam en oyako ki bote. ²³ nat ma pe tunj bota, meno nonjo en lakworra, dok nat ma pe nywako koko kweda, keto mere aketa. ²⁴ “Ka cen marac donj oa ki i kom dano mo, ci cito wirre i kabedo ma pii pe iye kun yenyo ka ma ebiywe iye; ento ka nonjone oloye woko, ci wacci, ‘Abidok gira i oda ka ma yam aa ki iye-ni.’ ²⁵ Ka obino, ci nonjo giyweyo i ot woko malen, giyubo maber. ²⁶ En dok, cito kelo cen mukene abiro ma giraco gikate woko, ci gidonyo gibedo i ode-ni; lacer dano-nu bibedo marac makato kit ma onono yam obedo kwede con.” ²⁷ Ka oloko lok man, ci dako mo ki i kin lwak owoto dwane, owacce ni, “Tye ki gum ic ma onywali, ki tuno ma idoto!” ²⁸ Ento Yecu ogamo ni, “Makato gitye ki gum, jo ma giwinyo lok pa Lubana, dok gigwoko!” ²⁹ Ka lwak gumedde mapol, ci Yecu ocako waco ni, “Yalwak pa jo maraco giyenyo lanyut, ento pe gibimiyo botgi lanyut mo, kono lanyut pa lanebi Yona keken. ³⁰ Pien kit macalo Yona yam odoko lanyut bot jo Nineve, kit meno Wod pa dano bene bidoko lanyut bot yalwak me kare man. ³¹ Kabaka ma dako ma tye yo tunj acuc bicunj kacel ki yalwak me kare man i kare me njolo kop, ci miyo kop loyogi; pien en oa ki i agikki lobo obino ka winyo ryeko pa Solomon, ento nen, gin madit makato Solomon tye kany. ³² Jo Nineve bicunj kacel ki yalwak man i kare me njolo kop, ci miyo kop loyogi, pien gin yam gunjut pi lok ma Yona onono otito, ento nen, gin madit makato Yona tye kany. ³³ “Pe tye natti mo ma cwinyo tara ci kano i gul, nyo umo auma ki aduku; ento cibo i wi okar, wek dano ducu ma gibino i ot gunen derone. ³⁴ Tara me komi aye wanj; ka ce wanj bal mo pe iye, ci komi kulu bibedo lenj. Ento ka ce wanj tye ki bal mo i kome, ci komi kulu bibedo i colpiny. ³⁵ Gwokke wek lenj ma tye i ii-ni pe odok col. ³⁶ Donj ka komi kulu bedo i lenj, kun colpiny pe iye, ci komi kulu bibedo lenj, macalo tara ma meny i derone ka tye ka lyel.” ³⁷ Ka yam onono tye ka lok, Laparicayo mo olwone ka cam bote; Yecu odonyo i ot, obedo i dog cam. ³⁸ Laparicayo ouro ka oneno ni ocako cam ma pe konj ologo cinje. ³⁹ Rwot owacce ni, “Wun Luparicayo wulwoko ne kikopo ki ne atabo, kun iwu oponj yak ki tim maraco. ⁴⁰ Wun luminjin! Nat ma tiyo gin ma woko pe en aye bene otiyo gin ma i iye? ⁴¹ Wumi gin ma i atabowu bot lucan wek okonygi; ci nen, jami ducu bibedo malen botwu. ⁴² “Ento wubineno can, wun Luparicayo, pien wumiyo dul me apar me oyado ki ocobo ki kit pot dekwu ducu, kun wuweko njolo kop atir ki maro Lubana; meno ducu myero wutim kun pe wuweko magi bene. ⁴³ Wubineno can, wun Luparicayo, pien wumaro kabedo me dito i kacokke, dok wumito ni dano gumotwu i cuk. ⁴⁴ Wubineno can! Pien wurom ki lyel ma pe ginen ma dano woto i wigi kun pe ginjeyo.” ⁴⁵ nat acel i kin lupwony-cik ogamo doge ni, “Lapwony, ka iwaco kit man nyuto ni iyeto wa wan bene.” ⁴⁶ Yecu odokke iye ni, “Wubineno can, wun lupwony-cik bene! Pien wumiyo dano yeyo yec mapek, ma yeyone tek, kun wun kikomwu pe wugudo kadi ki lwet cinjwu acel. ⁴⁷ Wubineno can, pien wucano got i wi lyel pa lunebi ma yam kwariwu guneko. ⁴⁸ Kit meno wun wucaden, wupwoyo tic pa kwariwu, pien gin guneko, wun wucano got i wi lyelgi. ⁴⁹ Pi man Ryeko pa Lubana owaco ni, ‘Abioro botgi lunebi ki lukwena, jo mogo i kingi gibinekogi gibilibogi,’ ⁵⁰ wek remo pa lunebi ducu ma gionyo nia i acakki piny gicul kworre i kom yalwak me kare man, ⁵¹ cakke i kom remo pa Abel nio kwede i kom remo pa Jekaria ma oto i kin keno tyer pa Lubana ki kabedo malen. Iyo atito botwu ni, gibiculo kworre i kom yalwak me kare man. ⁵² Wubineno can, wun lupwony-cik, pien wumayo layab me njeyo piny woko, kun wun kikomwu pe wudonyo iye, dok wugenjo dano ma mito donyo iye bene.” ⁵³ Ka donj oa ki kunnu, ci lupwony-cik ki Luparicayo gucako dine matek ma girobo doge ki peny mapol, ⁵⁴ kun gikiye wek gimak lok ma a ki i doge.

Chapter 12

¹ I kare meno, lwak dano alip ki alip gucokke kacel, kun donj ginyonne kekengi. Mukwono, Yecu ocako waco bot

lupwonnyene ni, “Wugwokke i kom tobi pa Luparicayo, ma en aye buta.”² Pe tye gin mo ma giumo ma pe gibiyabo ka malen, kadi gin ma gikano ma pe bijene.³ Lok ducu ma wuloko i colpiny biwinnye i lenpiny; dok gin ducu ma wukwilo lokke i tyelo, gibitito lokke i wi ot malo.⁴ “Lurema, atito botwu ni, pe wulwor jo ma neko kom, ma pe dok gitwero timo gin mo makato meno.”⁵ Ento abinyuto botwu nat ma myero wulwor; wulwor nat ma ka don oneko, ci tye ki twero me bolo i Geena; iyo, atito ni, wulwore.⁶ Ojwinyojwiny abic pe gicato pi cente pyeraryo? Ento pe tye mo acel i kingi ma wi Lubana twero wil iye.⁷ Kadi bed wa yer wiwu ducu bene don gikwanogi woko liwen. Pe wulwor; pien piwu tek twatwal makato pi ojwinyojwiny mapol.⁸ “Atito botwu ni, dano ducu ma tuco nyina i nyim dano, Wod pa dano bene bituco nyine i nyim lumalaika pa Lubana;”⁹ ento nat ma kwera i nyim dano, gibikwere bene i nyim lumalaika pa Lubana.¹⁰ Dano ducu ma loko lok marac i kom Wod pa dano gibiwoko balle; ento nat ma yeto Cwiny Malen pe gibiwoko balle.¹¹ Ka giterowu i nyim kacokke ki i nyim luloc ki wegwi twer, pe wubed ka tamo kit ma myero wulok kwede, nyo ni wubigamo niñniñ, nyo ni kit lok anjo ma wubiloko.¹² Pien Cwiny Malen bipwonyowu i cawa meno i gin ma myero wuwaci.”¹³ nat acel i kin lwak owaco bot Yecu ni, “Lapwony, wac bot omera wek wapok ginaleya kwede.”¹⁴ Ento Yecu ogamo doge ni, “Nyeri, anja ma oketa me bedo lanolkop ki lapok jamiwu?”¹⁵ Owaco botgi ni, “Wunen, wugwokke i paro lim; pien kwo pa dano pe cun i wel lim mapol ma en tye kwede.”¹⁶ Obolo botgi carolok ni, “Yam tye dano mo ma lalonyo ma cam ocek madwon i potone.”¹⁷ Dano-nu opennye kekene ki i cwinye ni, ‘Abitimo anjo, pien pe atye ki ka onyo bella?’¹⁸ Owaco ni ‘Abitimo kit man: abimuko derona ducu, abigoyo mukene maditone, abionyo bella ki jamina ducu i igi.’¹⁹ Abiwaco ki cwinya ni, Cwinya, itye ki jami mapol ma birommi pi mwaka mapol; ywe, cam, mati, bed ki yomcwiny.”²⁰ Ento Lubana owacce ni, ‘In lamiñ! I dyewor ma tin gibikwanyo kwoni woko ki boti; jami ma iyubo-ni bibedo pa anja ce?’²¹ Tye kit meno nat ma kano lonyo pire kene, kun pe tye ki lonyo bot Lubana.”²² Yecu owaco bot lupwonnyene ni, “Pi meno awaco botwu ni, pe wubed ki tam mapol pi kwowu, ni wubicamo anjo; nyo pi komwu, ni wubiruko anjo.”²³ Pien kwo pire tek kato cam, kom pire tek kato ginaruka.²⁴ Kon wupar mono pi agak; pe gicoyo kodi, dok bene pe gikayo, pe gitye ki dula kadi dero, ento Lubana pitogi. Wun pe piwu tek kato pi winyo?²⁵ Anja i kinwu ma twero medo mwaka acel i kom kwone pi bedo ki tam mapol?²⁶ Ka gin manok macalo man timone loyowu, piñjo wubedo ki tam mapol pi lok mukene?²⁷ Kon wutam pi lega me tim, kit ma gidonjo kwede; pe giwiyo uci, dok bene pe gicweyo bonjo; pud amedde ki waco botwu ni, kadi bed Solomon yam orukke ki deyone ducu, ento pe orukke macalo mo acel i kingi.²⁸ Ka ce Lubana ruko lum ma i tim kit meno, ma bedo tye pi nino ma tin keken, ento diki inonjo gibolo woko i keno, ci en pe birukowu makato, wun jo ma niyewu nok?²⁹ Pe wuyeny gin ma wubicamo, nyo gin ma wubimato; cwinywu pe obed ka tamo lok mapol.³⁰ Pien rok ducu ma i wi lobo yenyo jami magi; Wonwu ma tye i polo nayo ni wumitogi.³¹ Ento ma ka meno, wuket cwinywu i kom kerre, ci jami magi ducu gibimedo botwu.³² “Pe wulwor, wun romi manok, pien Wonwu oye atika me miyo botwu ker.”³⁴ Wucat jamiwu, wukony ki lucan; wukwo kicaa lim ma pe ti, wukan lonyo ma pe tum i polo, ka ma lakwo pe o iye, dok nyenye pe balo.³³ Pien ka ma lonyowu tye iye, cwinywu bene bedo iye.³⁵ “Wubed ma wutweyo pyerwu, kun tarawu lyel;”³⁶ wubed macalo jo ma kuro ladiñgi ka bidwogo nia ki i karama me nyom, wek giyabbe doggola oyotoyot ka en obino, odwonjo.³⁷ Tye ki gum lutic meno ma ladiñgi ka odwogo nonjo peya gunino. Ada awaco botwuni, en bitweyo pyere kene, bimiyo gibedo i dog cam, ci bibino, cako miyogi cam.³⁸ Ka obino cwiny dyewor nyo okogweno, kun ononogi kit meno, lutic meno gitye ki gum.³⁹ Ento myero wunje man ni, Kono nene won ot nayo cawa ma lakwo bibino iye kono okiyo ma pe oweko dano oturo ode.⁴⁰ Pi meno, wun wubed ma wuyubbe pien Wod pa dano bibino i cawa ma pe wutamo.”⁴¹ Petero openyo ni, “Rwot, ibolo carolok man botwa keken, nyo bot dano ducu?”⁴² Rwot ogamo ni, “Anja ma lagwok-ot ma lagen dok ma laryeko, ma ladiñte biwoko dano ducu ma bedo i ode i te locce, wek opok botgi camgi i kare ma mitte?”⁴³ Latic meno tye ki gum, ma ladiñte ka odwogo binonje kun tye ka tiyo ticce meno.⁴⁴ Ada awaco botwu ni, ladiñtu bimiye twero me loyo jamine woko ducu.⁴⁵ Ento ka litic meno oloko kekene ni, ‘Ladiñta don ogalle ka bino’, ci cako goyo lutic ma co ki ma mon, kun camo, mato, dok mer,⁴⁶ ladiñ pa latic meno bidwogo i nino ma en pe tamo pi dwogone, dok i cawa ma en pe nayo; bipwode, bikete i kin jo ma pe genne.⁴⁷ Latic meno ma onayo gin ma ladiñte mito, ento pe oyubbe iye, dok pe olubo gin ma ladiñte mito, gibipwode matek twatwal.⁴⁸ Ento nat ma pe onayo, ce otio gin ma twero miyo gipwode pire, gibipwode manok. Dano ma gimie madwon, gibimito madwon ki bote; dok nat ma gikano jami mapol bote, gibipenye mapol makato.⁴⁹ “Abino ka cwinyo mac i lobo; kono don omoko, kono ber!”⁵⁰ Atye ki batija ma myero abatija kwede; kit ma aridde kwede nio ka ocobbe!”⁵¹ Wun wutamo ni abino ka kelo kuc i lobo? Atito botwu ni pe; kono apokapoka.⁵² Cakke tin jo abic ma i ot acel gibibedo kun gipokke; jo adek bikwero jo ayo, jo ayo bikwero jo adek.⁵³ Won latin bipokke woko ki latinne, latin bene bipokke woko ki wonne; mego bipokke ki nyare, nyako bipokke woko ki minne; dayo bipokke woko ki ci-wode, ki ci-wod bene bipokke woko ki daane.”⁵⁴ Yecu dok owaco bot lwak ni, “Ka wuneno pol otinñe tun potocen, oyotoyot wuwaco ni, ‘Kot koni cwer’; ci cwer bene.”⁵⁵ Dok ka wuneno yamo kodo ki i but piny tun acuc, wun wuwaco ni, ‘Piny bibedo lyet matek’; ci timme bene.”⁵⁶ Wun lubuta! Wuneyo poko kin gin ma nen i lobo ki i polo; piñjo pe wuneyo poko kin lanyut me kare man?⁵⁷ “Piñjo pe wunolo gin ma tye atir piwu kenwu?”⁵⁸ Ka icito bot lanolkop kun inywako yo ki nat ma doti, tem matek me yubo lok kwede ma kun pud wutye i yo, wek pe oteri i nyim lanolkop, lanolkop owek miyi bot askari, askari owek teri i mabuc.⁵⁹ Atitti ni, pe ibia ki kunnu nio ka iculo ducu ma wi cente mo pe orem.”

Chapter 13

¹ I kare meno ononjo tye jo mogo kunnu ma gutitte pi Lugalilaya mogo ma yam Pilato orubo remogi kigitumgi. ² En odok iye botgi ni, “Wutamo ni Lugalilaya meno gin lubalo makato Lugalilaya mukene ducu, ma omiyo guneno can kit meno-ni?”

³ Atito botwu ni, pe; ento ka pe wunjut, ci wun ducu wubito kit meno. ⁴ Nyo jo apar wiye aboro meno ma yam ot ma wiye bor opoto i komgi onekogi i Ciloam, wutamo ni gin onono gutimo bal makato jo mukene ducu ma bedo i Jerucalem? ⁵ Atito botwu ni, pe; ento ka pe wunjut, ci wun ducu wubito kit meno.” ⁶ Yecu obolo carolok ni, “Yam tye dano mo ma onono tye ki oduro ma gipito i potu olokke. En obino kun yenyo nyige, ento pe onono. ⁷ Owaco bot lapur ni, ‘Nen, koni don odoko mwaka adek kun abino, ayenyo nyig oduro man, pe anono. Ton woko; piyo balo nom nono?’ ⁸ Lapur odokke iye ni, ‘Ladit, koni iwek obed pi mwaka man doki, nio ka abako nom i tere, aonyo iye cet dyan mutwo. ⁹ Ka binyak i mwaka ma bino-ni, ci ber; ento ka pe, ci ibitono giri.” ¹⁰ Yam onono Yecu tye ka pwonyi i kacokke mo i cej cabit. ¹¹ Dako mo onono tye kunnu ma tye ki cen ma okelo goro i kome pi mwaka apar wiye aboro; onono don ogome woko, ma pe twero tirre. ¹² Ka Yecu onene, olwone, owacce ni, “Dako, gigonyi woko i kom goroni.” ¹³ Oketo cine i kome; cutcut dako-nu otirre, ci opako Lubana. ¹⁴ Ento kiniga omako ladit me kacokke, pien Yecu ocano dano i cej cabit. Owaco bot lwak ni, “Tye nino abicel ma myero giti iye tic; wubin i nino meno wek gicanwu, pe i cej cabit.” ¹⁵ Rwot odokke iye ni, “Wun lubuta! nat acel acel ki i kinwu pe gonyo twonne nyo kanane ki i ka-cangi, ci tero i pii i cej cabit. ¹⁶ Dako man, ma en nya pa Abraim,, ma cej Catan otweye pi mwaka apar wiye aboro kulu, pe myero gigonye ki i twec man i cej cabit?” ¹⁷ I kare ma Yecu oloko lok man, ci lewic omako lukworre ducu; lwak ducu cwinyi obedo yom pi tic me deyo ducu ma en otiyo. ¹⁸ Pi meno en owaco ni, “Ker pa Lubana rom ki gin ano? Abiporo ki gin ano?” ¹⁹ Rom ki kodi dek karadali ma dano mo okwanyo, ocoyo i potone; ci onono, odoko yat madit, winyo me polo gibino gigeri odigi i jaje.” ²⁰ Dok owaco ni, “Abiporo ker pa Lubana ki gin ano?” ²¹ Rom ki tobi ma dako mo okwanyo, orubo ki moko mugati ma romo adita adek, nio ka moko ducu oyenyo, okwot.” ²² Yecu omedde ki wotte i kin ganji madito ki matino, kun pwonyo, dok kwede tun Jerucalem. ²³ nat mo openye ni, “Jo manok aye bilarre?” Yecu owaco botgi ni, ²⁴ “Wuket tek wek wudonyi ki i doggola madin; pien awaco botwu ni, jo mapol gibitemo donyo, ento pe gibitwero. ²⁵ Ka won ot don oa malo ocego doggola, wun wubicu ki woko wudwono doggola kun wuwaco ni, ‘Ladit, yab botwa doggola ba!’ En bidok iye botwu ni, ‘An pe aneyo ka ma wua iye.’ ²⁶ Ci wun wubiwaco ni, ‘Yam wacamo dok wamato kacel kwedi, dok bene ipwonyo dano i dye ganwa.’ ²⁷ Ento en biwaco botwu ni, ‘Awaco botwu ni, pe aneyo ka ma wua iye; wua woko ki i nyima, wun lutim maraco ducu!’ ²⁸ Kunnu wubikok, wubikayo lakwu, ka wuneno Abraim ki Ica ka ki Yakobo ki lunebi ducu kun gitte i ker pa Lubana, ento wun kikomwu gibolowu woko. ²⁹ Dano gibibino kun gia ki tun wokce, ki tun potocce, ki yo tun acam, ki tun yo acuc, gibibedo pinyi i dog cam i ker pa Lubana. ³⁰ Nen, jo mogo ma laca gibibedo meati, ki jo mogo meati gibibedo me laca.” ³¹ I cawa meno luparicayo mogo gubino, guwaco bot Yecu ni, “Cit woko ki kany, pien Kerode mito neki.” ³² Yecu odok iye botgi ni, “Wucit, wuwac bot too can ni, ‘Nen, abiryemo cen dok abicano dano tin ki diki, i nino me adekke abicobone. ³³ Kadi bed kit meno, myero amedde gira ki wotta, tin ki diki ki diki maca; pien lanebi pe myero oto ka mukene ma pe i Jerucalem.’ ³⁴ Jerucalem, Jerucalem, in ma ineko lunebi, ma icelo dano ma goro boti woko ki got, tyen adi ma nene amito coko litinoni woko, macalo min gweno coko litinone i te bwome, ento wun pe wuye giwu!” ³⁵ Nen, don gitenyo otwu botwu. Atito botwu ni, pe wubinena nio ka wubiwacci, ‘Gipwo nat ma bino i nyin Rwot.’ ”

Chapter 14

¹ I cej cabit mo acel, ka Yecu ocito ka cam i ot pa laloc mo ma Laparicayo, gubedo ka kiye matek. ² Onono tye i nyime dano mo ma twoyo two akwota kom. ³ Yecu openyo lupwonyi-cik ki Luparicayo ni, “Cik ye ni gican dano i cej cabit, nyo pe?” ⁴ Ento gulin alija. Yecu omako latwoni, ci ocanje, ocike ni ocit gire. ⁵ Openyogi ni, “Anja i kinwu ma ka tye ki kanane nyo twonne ka opoto i wan it matut ci pe biywaye woko cutcut i cej cabit?” ⁶ Dok i lok meno oloyogi woko. ⁷ Ka oneno kit ma dano ma gilwonogi giyero ki kabedo mabeco, ci obolo botgi carolok ni, ⁸ “Ka gilwonji i karama me nyom, pe icibed i kabedo maber; gwok nyo gilwonjo bene dano madit makati, ⁹ ci lalwon wun aryo ducu bibino, biwaco ni, ‘Wek kabedo bot dano man.’ Ibidok i kabedo mapinyi ki lewic madwon. ¹⁰ Ento ka gilwonji, cit ibed i kabedo mapinyi, wek ka dano ma olwonji obino en biwacci ni, ‘Larema, nyik i kom mamalo’, ci ibibedo ki deyo i nyim dano ducu ma wubedo kwedgi i dog cam. ¹¹ Pien nat ma kette kene ni edit, gibidwoke pinyi, nat ma mwolle kene gibimiye doko dit.” ¹² Owaco bene bot dano ma olwone ni, “Ka ilwonjo dano i cam me dyecen nyo me otyeno, pe ilwonj luremi, nyo omegini, nyo watti, nyo lulonyo ma bedo cok ka njeti; wek gin bene guwek lwonji, wek gucul wan lwonjoni. ¹³ Ento ka itedo karama, lwonj lucan, lunjolo, jo ma komo, ki kutowan,

¹⁴ ci ibibedo ki gum, pien pe gitwero culo wan lwonjoni. Culi bibedo i kare ma jo ma kitgi atir bicer iye.” ¹⁵ Ka nat acel ma gubedo kwede i dog cam owinyo lok man, owaco ni, “Tye ki gum dano ma bicamo kwan i ker pa Lubana!” ¹⁶ Ento Yecu odokke iye ni, “Dano mo yam otedo karama madit, olwonjo iye jo mapol. ¹⁷ Ka kare me karama oromo, ci en ooro laticce ka poyo wi jo ma gilwonogi ni, ‘Wubin, pien don giyubo jami ducu.’ ¹⁸ Ento gin ducu gucako bako doggi ni gitim kica botgi. nat mukwonjo owacce ni ‘Awilo potu, myero acit ka nenone alegi itima kic.’ ¹⁹ Dano me aryo owaco ni, ‘Awilo twoni apar me pur, acito ka nyiyogi, alegi itima kica.’ ²⁰ nat mukene owaco ni, ‘Pud anyomo dako anyoma nyen, pi meno pe atwero bino.’ ²¹ Latic-cu odwogo otito bot laditte kit meno. Kiniga omako won ot, owaco ni, ‘Cit oyotoyot i wanajo, ki i kin gan, icikel lucan, lunjolo, lutowan ki jo ma komo.’ ²² Ci latic owaco ni, ‘Ladit, watimo gin ma iciko, ento kabedo gire pud tye.’ ²³ Ladit owaco bot laticce-nu ni, ‘Cit i gudo madito ki i net yo, icuk dano ki tek wek gudonyi i ot, wek odoa opon.’ ²⁴ Pien atito botwu ni, pe tye natti mo i kin jo ma yam gilwonogi ma bibilo karamana.’ ” ²⁵ Lwak mapol guwoto kacel ki Yecu, ci Yecu olokke botgi owaco botgi ni, ²⁶ “Ka nat mo obino bota, ma kun pe okwero wonne ki minne, dakone ki litinone, omegine ki nyimegine, kadi wa kwone kikome, pe twero bedo lapwonnyena. ²⁷ nat ma pe tinjo yatariyane, kun luba, pe twero bedo

lapwonnyena.²⁸ Pien aña i kinwu ka mito gero ot ma wiye bor, ci pe koñ kwoño bedo piny ka kwano wel lim ma mitte, ka ce etye kwede ma eromo tyekone?²⁹ Ka pe kumeno, miyo ka ocibo guti, ma tyekone oloye woko, dano ducu ma gibineno gibicako ñale,³⁰ kun giwaco ni, ‘Dano man ocako gedo, ento tyekone oloye woko.’³¹ Nyo kabaka mene, ma oecito i mony ka lweny ki kabaka mukene, pe koñ bedo piny poro lok, ka ce etwero tero dano alip apar me romo ki jo alip pyeraryo?³² Ka pe kumeno, en cwalo kwena ma kabaka ca pud tye ka mabor, pi ribbe kwede ki kuc.³³ Kit meno, dano ducu ma i kinwu ma iye pe twero cayo gin ducu ma etye kwede, pe twero bedo lapwonnyena.³⁴ “Kado ber; ento ka doñ odoko bot gibitimo niñniñ wek odok mit?³⁵ Pe doñ ber me aketa i poto, dano gibolo woko ata. Ñat ma tye ki it me winyo lok, owiny.”

Chapter 15

¹ Lujog-mucoro ki lubalo onono yam ginyiko cok ka winyo lok pa Yecu. ² Luparicayo ki lupwony-cik gunjur kun giwaco ni, “Dano man jolo lubalo dok camo kwedgi.” ³ Omiyo Yecu obolo botgi carolok man ni, ⁴ “Aña i kinwu ma tye ki romi miya acel, ka ñat acel i kingi orwenyo, pe biweko romi pyerabonwen wiye abonwen i olet, ci cito ka yenyo en murwenyo-ni, nio wan ma onono?” ⁵ Ka onono, ci bolo i wi gwoke, kun cwinye yom. ⁶ Ka oo paco, lwoño lureme ki luwote kacel, ci waco botgi ni, ‘Cwinywu obed yom kacel kweda, pien doñ anono romona ma yam orwenyo-ni.’ ⁷ Kit meno atito botwu ni, bibedo yomcwiny madit twatwal i wi polo i kom labalo acel ma onut, makato i kom jo pyerabonwen wiye abonwen ma kitgi atir ma pe mito ñut. ⁸ “Nyo dako mene, ma tye ki cilin apar, ka cilin acel orwenyo pe bicwinyo mac tara, ci yweyo ot kun yenyo matek nio wan ma onono?” ⁹ Ka doñ onono, ci lwoño lureme ki luwote kacel, kun waco botgi ni, ‘Cwinywu obed yom kacel kweda, pien doñ anono cilin-ña ma onono orwenyo-ni.’ ¹⁰ Kit meno atito botwu ni, bibedo yomcwiny i nyim lumalaika pa Lubana i kom labalo acel ma onut.” ¹¹ Dok owaco ni, “Yam tye dano mo ma tye ki awobene aryo.” ¹² Matidine owaco bot wonne ni, ‘Aba, miya dul lim ma ka mera.’ Wongi opoko limme i kingi. ¹³ Lacen ka nino okato manoknok, awobi matidi-ni ocoko jamine ducu, ocako wotte me cito i lobo mabor; obalo limme kunnu pi bedo me carocar. ¹⁴ Ka limme doñ otum ducu, ci kec laparanat matek opoto i lobo meno, awobi-nu ocako mal ata. ¹⁵ Ocito odak bot ñat mo ma i lobo meno; dano nu ocwale i olette ka kwayo opego. ¹⁶ Iye oparo yen ki pok cam ma opego camo; pe tye ñat mo ma omiye gin mo. ¹⁷ Ento ka onian pire kene, ci owaco ni, ‘Lutic pa wora tye adi ma gicamo kwon loyogi, ento an kono ato kec kany!’ ¹⁸ Abia, acito bot wora, abiwacce ni, “Aba, doñ abalo bot polo ki i nyimi; ¹⁹ doñ pe amyero gilwoña ni an a wodi; loka abed macalo ñat acel i kin liticci.” ²⁰ Ci oa obino bot wonne. Ento ka onono pud tye cen ka mabor, wonne onene. Kica omake i kome, oriño okwako ñute, onoto leme. ²¹ Wode owacce ni, ‘Aba, doñ abalo bot polo ki i nyimi, pe doñ amyero gilwoña ni an a wodi.’ ²² Ento wonne owaco bot luticce ni, ‘Wukel jor maber makato ducu oyot, wuruk i kome; wurwak agit i lwet ciñe, ki war i tyene.’ ²³ Wukel bene wod twon mucwe, wuneki, wek wacamu, wabed ki yomcwiny; ²⁴ pien latinna-ni yam oto, koni doñ kwo; yam orwenyo, doñ ginonje.’ Gucako bedo ki yomcwiny. ²⁵ “Wode madit onono tye i poto; ka dwogo ma onyiko cok ki ot, owinyo wer ki myel. ²⁶ Olwoño ñat acel i kin lutic, openye ni, ‘Man kono gin anjo ma tye ka timme-ni?’ ²⁷ Latic-cu odokke iye ni, ‘Omeru doñ odwogo, woru onekke wod twon mucwe, pien ogame ma kome yot kun kwo.’ ²⁸ Ento kiniga omake, okwero donyo i ot. Wonne okatti woko obako doge bote, ²⁹ ento en odokke iye ni, ‘Nen, pi mwaka magi mapol ata an atiyo boti, ma naka yam peya akwero winyo cikki, ento peya imiya kadi ma latin dyel mamwa, wek cwinyo obed yom ki lurema. ³⁰ Ento latinni man obino ma olanyo limmi ducu i kom mon ma lucoco, in inekke wod twon mucwe.’ ³¹ Wonne ogamo doge ni, ‘Latinna, in nino ducu itye kweda, jamina ducu meri. ³² Ber wacam kun wabedo ki yomcwiny, pien omeruni yam oto, koni doñ kwo, yam orwenyo, doñ ginonje.’ ”

Chapter 16

¹ Yecu owaco bot lupwonnyene ni, “Yam tye ñat mo ma lalonyo, ma tye ki lagwok-jamine. Gidoto danonu bote ni tye ka lanyo jamine. ² Olwoño, openye ni, ‘Lok anjo mono ma awinyo i komi-ni? Kella wel jami ma ikano, pien pe dok itwero bedo lagwok-jami.’ ³ Lagwok-jamine oloko kekene ni, ‘Abitimo gin anjo? Pien laditta mito kwanya woko ki i tic me gwoko jami. Pe atek ma aromo pur, lewic bene maka ka lego lim alega. ⁴ Aneyo gin ma abitimo, ka giryema woko ki i tic me gwoko jami, wek dano gujola i odigi.’ ⁵ Olwoño lubanya pa laditte ki acel acel, owaco bot dano mukwoño ni, ‘Wel banya adi pa laditta ma tye boti?’ ⁶ En odokke iye ni, ‘Moo jeituni ma romo agulu miya acel.’ Owacce ni, ‘Kwany waraga banyani, ibed piny oyotoyot, ico pyerabic.’ ⁷ Lacen openyo ñat mukene ni, ‘In kono itye ki wel banya adi?’ En ogamo ni, ‘ñano ma romo dwono miya acel.’ Owacce ni, ‘Kwany waraga banyani, ico pyeraboro.’ ⁸ Laditte opwoyo lagwok-jami ma pe lagen, pien otiyo ki ryeko; pien dano me lobo man giryek i yalwakgi, makato dano me cenj. ⁹ Atito botwu ni, wumak lurem pi tic ki lim ma pe atir, wek ka bitum, gijolwu i kabedo ma bedo matwal. ¹⁰ “Ñat ma lagen i kom jami matidi mo, bibedo lagen bene i kom jami madwon; ñat ma pe lagen i kom jami matidi mo, pe bibedo lagen bene i kom jami madwon. ¹¹ Doñ ka yam pe wubedo lugen i kom lim ma pe atir, aña ma bimiyowu lonyo me ada? ¹² Ka yam pe wubedo lugen i kom jami pa dano mukene, aña ma bimiyowu jamiwu kikome? ¹³ Pe tye latic mo ma twero tiyo ki rwodi aryo; pien bikwero ñat acel, bimaro ñat mukene, nyo bimoko i kom ñat acel, bicayo ñat mukene. Pe itwero tic pi Lubana ka dok pi lim bene.” ¹⁴ Luparicayo ma yam lumar lim guwinyo lok man ducu, ci gunyware. ¹⁵ Ento Yecu owaco botgi ni, “Wun aye jo ma nyuto kit ma atirwu bot dano, ento Lubana ñeyo cwinywu; pien gin ma dano dworo, en aye gin me kwer i nyim Lubana. ¹⁶ “Cik ki lunebi obedo tye nio wa i kare pa Jon; cakke i kare meno gitito lok me kwena maber i kom ker pa Lubana, dano ducu gitye ka donyo iye ki tek. ¹⁷ Ento bedo yot bot polo ki lobo me tum woko, makato ton acel me cik me balle. ¹⁸ “Dano ducu ma oryemo dakone, ka dok onyomo mukene otimo abor, ki ñat ma onyomo dako ma cware oryemo bene otimo abor. ¹⁹ “Yam tye dano mo ma

lalonyo ma ruko boŋo ma lamar lamar ki kanyi maber me boŋo camanini kun camo cam me wel madwoŋ nino ducu.²⁰ I dog gaŋŋe lacan mo onoŋo buto iye, nyiŋe Lajaro, ma kome orwato bur,²¹ kun iye paro yeŋo ki gin ma oo piny ki i wi meja pa lalonyo-nu; gwogi bene onoŋo gibino ginaŋo waŋ burre.²² Ka lacan oto, ci lumalaika gutiŋe, gutere i kor Abraim. Lalonyo bene oto, ci giyike woko.²³ Oilo waŋe ki i Lyel kun tye ki can, oneno Abraim tye ka mabor kun Lajaro ojeŋŋe i kore.²⁴ Odaŋŋe ni, 'Wora Abraim, tima kica, cwal Lajaro olut lwet ciŋe i pii, okwe ki leba, pien atye ki arem madwoŋ i mac man.'²⁵ Ento Abraim odokke iye ni, 'Woda, po ni, i kare me kwoni gimiyi gin mabeco, ki Lajaro kit meno gimiyi gin maraco; ento koni don gikweyo cwinye kany, in kono itye ki arem.'²⁶ Dok bene i kom lok man ducu, i kin wan ki wun giketo iye loŋo matut, wek ka jo ma gimito ŋolo nia ki kany, me bino botwu, pe otwerre, wek ŋat mo bene pe oŋol nia ki kunnu me bino botwa kany.'²⁷ En owaco ni, 'Doŋ alegi ba, wora, ore i ot pa abana,²⁸ pien atye ki omegina abic, wek en ocitit botgi, gin bene guwek bino i kabedo man me can.'²⁹ Ento Abraim odokke iye ni, 'Gitye ki Moses ki lunebi; wek guwiny lokgi.'³⁰ En owaco ni, 'Pe, wora Abraim; ento ka ŋat mo i kin jo muto ocito botgi, ci gibinut.'³¹ Abraim owacce ni, 'Ka pe giwinyo lok pa Moses ki lunebi, ci kadi bed ŋat mo oa ki i kin jo muto bene, pe gibiye lokke."

Chapter 17

¹ Yecu owaco bot lupwonnyene ni, "Gin ma miyo dano poto i bal pe bigeŋŋe; ento bineno can ŋat ma kelo gin ma miyo dano poto i bal!"² Kono obedo ber bot dano meno ka gitweyo kidi rego i ŋute, gibolo kwede i nam, kato ma en weko ŋat acel i kin litino matino magi poto i bal.³ Wugwokke kenwu; ka omeru obalo, juke, ka oŋut, ci timme kica.⁴ Ka otimo bal i komi tyen abiro i nino acel, ce olokke boti tyen abiro, kun legi ni, 'Aŋut,' time kica."⁵ Lukwena guwaco bot Rwot ni, "Med niyewa!"⁶ Rwot ogamo ni, "Kono yam wutye ki niye macalo nyig kodi dek karadali, kono wuwaco ki yat man ni, 'Putte keni, ipitte i dye nam,' kono owinyo dogwu."⁷ "Aŋa i kinwu ma tye ki laticce ma puro ki kweri dyan nyo kwayo romi, ma ka odwogo ki i poto ci wacce ni, 'Bin oyotoyot ibed piny ka cam?'"⁸ Pe koŋ en biwacce ni, 'Yubba cam me otyeno, itwe pyeri ikella cam, nio ka an acamo, amato, lacer in ibicamo ibimato?'"⁹ En pwoyo latic-cu pien olubo lok ma gicike kwede?¹⁰ Pe gire. Wun bene kit meno, ka wutyeko tiyo gin ducu ma gicikowu, myero wuwac ni, 'Wan lutic ma pe konyo gin mo; watiyo gin ma myero keken.'" ¹¹ Ka onoŋo Yecu oecito Jerucalem, ci owok ki i waŋ apokki me Camaria ki Galilaya.¹² Ka odonyo i paco mo, ci ludobo guromo kwede, kun gucun ka mabor,¹³ gudaŋŋe ni, "Yecu, Ladit, timwa kica."¹⁴ Yecu onenogi, owaco botgi ni, "Wucit wunyutte kenwu bot ajwagi pa Lubaŋa." Man pud gitye ka cito, komgi olony.¹⁵ ŋat acel i kingi ka oneno ni ecaŋ woko, ci odwogo cen kun pako Lubaŋa ki dwan malonjo;¹⁶ oryebbe piny ka tyen Yecu, kun pwoye. En onoŋo Lacamaria.¹⁷ Yecu openyo ni, "Yam pe gilonyo dano apar? Jo abonwen kono gitye kwene?"¹⁸ Pe tye ŋat mo i kingi ma odwogo cen ka pako Lubaŋa, ento kono larok man keken?"¹⁹ Owacce ni, "A, icit giri, niyeni ocaŋi."²⁰ Luparicayo gupenyo Yecu ni, "Ker pa Lubaŋa bibino awene?" En odok iye botgi ni, "Ker pa Lubaŋa pe bibino ki lanyut ma gineno."²¹ Pe gibiwaco botwu ni, 'Nen, en ene!' nyo ni, 'En ca!' pien nen, ker pa Lubaŋa don tye i kinwu."²² Owaco bot lupwonnyene ni, "Kare bibino ma wubiparo pi neno nino acel mo pa Wod pa dano, ento pe wubineno."²³ Gibiwaco botwu ni, 'Nen, en ene!' nyo ni, 'Nen, en ca!' Pe wucit iye, pe wulubgi.²⁴ Pien macalo lutkot wil, ci menyo but lobo tunjel nio tunjel, Wod pa dano bene bibedo kit meno i ninone."²⁵ Ento myero koŋ okany can madwoŋ, kun yalwak me kare man gikwere."²⁶ Macalo yam otimme i kare pa Nua, bitimme kit meno bene i kare pa Wod pa dano."²⁷ Yam gicamo, gimato, awobegi ki anyira ginyomme, nio i nino ma Nua odonyo kwede i yeya, pii aluka ocorre otyekogi ducu."²⁸ Kit meno bene i kare pa Lot, onoŋo gicamo, gimato, giwilo jami, gicato jami, gipito ginapita, gigeri odi;²⁹ ento i nino ma Lot oa woko ki i Codom mac ki gwen calfa ma mac oliyo ocwer ki i polo, otyekogi ducu."³⁰ Bibedo kit meno i kare ma gibinyuto iye Wod pa dano."³¹ I nino-nu, ŋat ma tye i wi ot kun jamine tye i ot, pe myero olor piny ka cokogi; kit meno bene ŋat ma tye i poto pe myero odwog paco."³² Wupo mono i kom dako pa Lot."³³ ŋat ma mito laro kwone birwenyone, ento ŋat ma rwenyo kwone, bigwoko."³⁴ Atittiwu ni,, i dyewor meno co aryo bibuto wi kitanda acel, gibikwanyo ŋat acel, gibiweko ŋat acel don."³⁵ Mon aryo gibibedo ka rego kacel; gibikwanyo ŋat acel, gibiweko ŋat mukene don."³⁶ Co aryo bibedo i poto, gibikwanyo ŋat acel, gibiweko ŋat acel don."³⁷ Gupenye ni, "Kwene, Rwot?" En owaco botgi ni, "Ka ma kom dano muto tye iye, acut bene gicokke kunnu."

Chapter 18

¹ Obolo botgi carolok ma pwoyogi ni myero guleg jwijwi, guwek ol.² Owaco botgi ni, "Yam tye laŋolkop i gaŋ mo, ma pe lworo Lubaŋa kadi woro dano."³ I gaŋ meno yam tye iye dato mo ma bino bote jwijwi kun wacce ni, 'Cul kworra i kom lukworra.'⁴ Tyen mapol laŋolkop obedo ka kweri; ento lacer oloko kekene ni, 'Kadi bed pe alworo Lubaŋa ba, kadi woro dano,⁵ ento dato man yela, abiculo kworre; gwok nyo bijonya nono ki bino bota nino ducu.'" ⁶ Rwot owaco ni, "Wuwiny lok ma laŋolkop ma pe kite atir owaco."⁷ Lubaŋa pe biculo kwor pa jo ma en oyero, ma gikok bote dyecer, ki dyewor? En bigalle ma pe timo gin mo i komgi?"⁸ Atito botwu ni, en biculo kworgi oyotoyot. Ento Wod pa dano ka bibino, tika binonjo niye i lobo?"⁹ Dok obolo carolok bot jo ma genne kengi, ni kitgi atir, kun gicayo jo mukene. Owaco ni,¹⁰ "Jo aryo yam gucito ka lega i ot pa Lubaŋa, ŋat acel Laparicayo, ŋat mukene lajog-mucoro."¹¹ Laparicayo ocun, olego gire kene kun waco ni, 'Lubaŋa, apwoyi pien an pe acalo jo mukene, lubuma, jo ma pe genne, lutim abor, pe bene acalo lajogmucoro man."¹² Ari kec kiryo i cabit acel; amiyo dul me apar me jamina ducu ma alimo."¹³ Ento lajog-mucoro ocun ka mabor, onoŋo pe mito ilo waŋe malo i plo, ento en odoŋo kore, kun waco ni, 'Lubaŋa, tima kica, pien an labalo!' ¹⁴ Atito botwu ni, dano man odok i ode kun oloyo kop makato ŋat mukene ca; pien dano ducu ma kette kene ni edit gibidwoke piny, ento ŋat ma

mwolle kene gibimiye doko dit.”¹⁵ Gukelo bote litino matino, wek oket ciye i komgi; ka lupwonnyene guneno, gujukogi.¹⁶ Ento Yecu olwonogi bote, owaco ni, “Wuwek litino gubin bota, pe wugengi; pien ker pa Lubana tye pi jo macalo gin.”¹⁷ Ada awaco botwu ni, nat ma pe jolo ker pa Lubana macalo latin matidi, pe bidonyo iye.”¹⁸ Laloc mo openye ni, “Lapwony maber, atim gin anjo wek alim kwo ma pe tum?”¹⁹ Yecu openye ni, “Piyo ilwona ni aber? Pe tye nat mo maber kono Lubana keken.”²⁰ Ineyo cik, ni, ‘Pe itim abor, Pe ineki, Pe ibed caden me goba, Wor woru ki meni.’”²¹ Ogamo ni, “Amako lok magi ducu cakke wa ka tinona.”²² Ka Yecu owinyo, ci owacce ni, “Pud iweko lok acel; cat jami ducu ma itye kwede, mi limme ki lucan, ci ibibedo ki lwak lonyo ma gikano piri i polo; ka donj ibin icak lubo kora.”²³ Ento ka owinyo lok man, okumo, pien onono en lalonyo twatwal.²⁴ Yecu kun tye ka nene, owaco ni, “Tek mada bot lulonyo me donyo i ker pa Lubana!”²⁵ Pien bedo yot bot kinaga me donyo ki i wanj libira, kato lalonyo me donyo i ker pa Lubana.”²⁶ Dano ducu ma guwinyo guwaco ni, “Ci anja ma twero larre?”²⁷ Ento Yecu owaco ni, “Gin man pe twerre ki bot dano, ento ki bot Lubana twerre.”²⁸ Petero owaco ni, “Nen, wan waweko pacciwa, walubi.”²⁹ Owaco botgi ni, “Ada, awacciwu ni, pe tye natti mo ma oweko ode, nyo dakone, nyo omegine, nyo lunyodone, nyo litinone, pi ker pa Lubana,”³⁰ ma pe bilimo makato meno tyen mapol i kare man, ki i kare ma bibino anyim en binono kwo ma pe tum.”³¹ Yecu otero jone apar wiye aryo i munj, owaco botgi ni, “Wunen, waecito Jerucalem, lok ducu ma lunebi gucoyo i kom Wod pa dano bicobbe kakare.”³² Pien gibimiye bot Lurok, gibirale, gibitimo aranyi i kome, gibirulo laa i kome; ³³ gibirwode ki del anino, gibineke, i nino me adekke en bicer.”³⁴ Ento pe gunian lok ma en owaco; gikano te lok man woko botgi, pe gumedo ki neyo lok ma giwaco botgi.³⁵ Ka donj gunyiko cok ki Jeriko, latowan mo onono obedo piny i net yo kun lego lim.³⁶ Ka owinyo lwak tye ka mol ki ka nete, ci openyo ni, “Meno kono gin anjo?”³⁷ Gititte ni, “Yecu me Najaret aye tye ka kato.”³⁸ Latowan odanje ni, “Yecu Lakwar Daudi, tima kica ba!”³⁹ Dano ma onono gutelo nyim Yecu gujuki ni, “Linj, nye;” ento en omedde ameda ki danje ni, “Lakwar Daudi, tima kica!”⁴⁰ Yecu ocun, ociko ni gikele bote. Ka obino cok, Yecu openye ni,⁴¹ “Imito atimmi gin anjo?” Latowan ogamo ni, “Ladit, amito wana onen piny.”⁴² Yecu owacce ni, “Nen giri piny, niyeni ocani.”⁴³ Oyotoyot ocako neno piny, ci olubo kor Yecu kun miyo deyo bot Lubana. Dano ducu ka guneno, ci gupako Lubana.

Chapter 19

¹ Yecu odonyo i Jeriko kun oekato akata. ² Onono tye kunnu dano mo ma nyije Jakayo, lajogmucoro madit, dok lalonyo bene. ³ Oparo pi neno Yecu, ento pe otwero pi lwak, pien en cek. ⁴ Orijo anyim, oito i wi yat olam wek enen, pien Yecu onono oewok ki i yo-nu. ⁵ Ka Yecu oo i kabedo-nu, oneno malo, owacce ni, “Jakayo, lor piny oyotoyot; pien tin myero abed i odi.” ⁶ Jakayo olor oyotoyot, ojole ki yomcwiny. ⁷ Ka dano ducu guneno, ci gunjur kun giwaco ni, “En odonyo i ot ka bedo welo pa dano ma labalo.” ⁸ Jakayo oa malo, owaco bot Rwot ni, “Nen, Ladit, abimiyo nucu jamina bot lucan; ka abumo nat mo i gin mo, abicule wanj anwen.” ⁹ Yecu owacce ni, “Tin lar obino i ot man, pien en bene lakwar Abraim.” ¹⁰ Pien Wod pa dano obino ka yenyo ki ka laro jo ma orwenyo.” ¹¹ Ka pud giwinyo lok man, Yecu omedde ki lokke, obolo botgi carolok, pien onono donj cok ki Jerucalem, dok pien onono gitamo ni ker pa Lubana binen cutcut. ¹² Pi meno owaco ni, “Yam tye wod ker mo ma oa ocito i lobo mabor ka limo twerone me loc ka donj odwog cen.” ¹³ Olwono luticce apar, opoko botgi cilinj alip acel, owaco botgi ni, ‘Wucat ki wil nio wan ma an adwogo.’ ¹⁴ Ento dano me lobone gukwere, gucwalo lukwena i kore ki lok ni, ‘Pe wamito dano man olowa.’ ¹⁵ Ka donj en odwogo, ma donj ocamo ker, ociko ni gilwonj lutic ma yam emiyogi limmi, wek enje wel magoba ma gulimo i cato wilgi. ¹⁶ Dano mukwono obino i nyime, owaco ni, ‘Ladit, cilinj miya ma imiya-ni omedde iye cilinj alip acel mukene.’ ¹⁷ Ogamo ni, ‘Ber, in latic maber! Pien yam ibedo lagen i kom jami matidi mo, ibibedo ki twero i kom ganj apar.’ ¹⁸ Dano me aryone obino, owaco ni, ‘Ladit, cilinj miya dok omedde iye cilinj miya abic mukene.’ ¹⁹ Owacce ni, ‘In bene ibibedo ki twero i kom ganj abic.’ ²⁰ nat mukene dok obino, owaco mere ni, ‘Ladit, limmi en, agwoko, aboyo i kitambara,’ ²¹ pien onono alwori, pien in i dano magwa; ikwanyo gin ma pe ikano, ikayo ka ma pe icyo.’ ²² Owacce ni, ‘Abinjolo kop loyi kun lubo lok ma oa ki i dogi keni, in latic marac! Yam ineyo ni an a dano magwa, akwanyo gin ma pe akano, akayo ka ma pe acoyo,’ ²³ piyo donj pe ikano limma i benje, wek ka adwogo, anoj kun acoko limma ki magobane?’ ²⁴ Owaco bot jo ma gucunj ka nete ni, ‘Wugam cilinj miya-ni woko ki bote wumi bot won cilinj alip acel-li.’ ²⁵ Guwacce ni, ‘Ladit, en donj tye ki cilinj alip acel.’ ²⁶ Ci en owacci, ‘Atito botwu ni, dano ducu ma mere tye gibimedo bote gin mo; ento nat ma mere pe, gibikwanyo woko ki bote kadi wa gin ma tye bote.’ ²⁷ Ento lukworra magi, ma gin gukwera ni pe alogi-ni, wukelgi kany, wunekgi ki pala lucwan i nyima.’” ²⁸ Ka Yecu otyeko loko lok man, ci owoto anyim kun cito malo i Jerucalem. ²⁹ Ka donj onyiko cok ki Betepage ki Betania, i te got ma gilwono Jeituni, Yecu ocako oro jo aryo ki i kin lupwonnyene, ³⁰ kun cikogi ni, “Wucit i ganj ma tye i nyimwu. Ka ce wudonyo iye wubinojo latin kana ma gitweyo, ma nat mo peya oito i wiye; ci wugony, wukel kany.” ³¹ Ka natti mo openyowu ni, ‘Wugonye piyo?’ wun wubidok iye kit man ni, ‘Rwot aye mito.’” ³² Kit meno jo ma giorogi gucito, ci gunono kit macalo Yecu otito botgi-ni. ³³ Ka gitye ka gonyo latin kana, wegine gupenyogi ni, “Wugonyo latin kana piyo?” ³⁴ Gudok iye botgi ni, “Rwot aye mito.” ³⁵ Gukelo latin kana bot Yecu. Ka donj gupeto ginarukagi i wiye, ci gicibo Yecu i wiye. ³⁶ Ka en oewoto, gipeto ginarukagi i wanayo. ³⁷ Ma donj onyiko cok ki Jerucalem, i lunj me got Jeituni, lwak lupwonnyene ducu cwinyi obedo yom, gupako Lubana ki dwon malono pi tic madito ma guneno, ³⁸ kun giwaco ni, “Lubana omi gum i kom Kabaka ma bino i nyin Rwot! Kuc obed i wi polo, ki deyo obed i kabedo ma malo twal!” ³⁹ Luparicayo mogo ma i kin lwak guwacce ni, “Lapwony, juk lupwonnyeni.” ⁴⁰ Yecu odok iye ni, “Atito botwu ni, ka kono jo-ni gulij, godi magi kikomgi kono gudanje.” ⁴¹ Ka donj onyiko cok, ma oneno ganj, okok pire, ⁴² kun waco ni, “Tin-ni ka kono ineyo lok ma kelo kuc boti, kono ber! Ento koni gikano woko ki boti.” ⁴³ Pien kare bibino i komi ma lukworri gibitoro lobo rumi dyere, gibidiri tunji ki tunji, ⁴⁴ gibireti piny, in ki litinoni; pe gibiwoko

gwenj mo acel i ii donj ma ododde i wi wadi; pien yam pe ineyo kare ma gibilimi iye.”⁴⁵ Yecu odonyo i ot pa Lubanja, ocako ryemo lucat-wil woko ki iye,⁴⁶ kun waco botgi ni, “Yam gicoyo ni ‘Oda bibedo ot me lega’; ento wun wuloko odoko boro pa luyak.”⁴⁷ Yecu obedo ka pwonyo i ot pa Lubanja nino ducu. Ajwagi madito pa Lubanja ki lupwony-cik ki jo madito i kin lwak guyenyo yo me neke;⁴⁸ ento pe gunono gin mo ma myero gutim i kome, pien dano ducu guketo cwinygi ka winyo lokke.

Chapter 20

¹ I nino mo acel ka Yecu tye ka pwonyo dano i ot pa Lubanja kun tito lok me kwena maber, ajwagi ki lupwony-cik ki ludono gubino, ² gupenye ni, “Tit botwa, twer anjo mumiyo itimo gin magi; nyo aja ma omiyoni twero man.” ³ Yecu odok iye botgi ni, “An bene abipenyowu ki peny acel; wudokka iye.” ⁴ Batija pa Jon twerone oa ki i polo nyo ki bot dano?” ⁵ Guporo lok kekengi kun giwaco ni, “Ka wawacci, ‘Oa ki i polo,’ en bipenyowa ni, ‘Piyo pe wuye en?’” ⁶ Ento ka wawaco ni, ‘Oa ki bot dano,’ dano ducu bicelowa ki got; pien dano ducu giye atika ni Jon aye lanebi.” ⁷ Mumiyo gudok iye bot Yecu ni pe ginjeyo ka ma oa iye. ⁸ Yecu owaco botgi ni, “An bene pe abitito botwu kit twer mumiyo atiyo lok magi.” ⁹ Yecu ocako bolo carolok man bot lwak ni, “Yam tye dano mo ma opito olok i potone, ci oweko bot lupur, ocito woko wa i lobo mukene, ori kunnu pi kare malac.” ¹⁰ Ka kare oromo, ci ooro luticce bot lupur ni myero gumine nyig olok mogo; ento lupur gugoye, guryeme ci odok ki cinje nono. ¹¹ En dok ooro latic mukene; gin gugoye en bene, gutimo tim aranyi i kome, guryeme kwede odok ki cinje nono. ¹² Dok ooro me adekke; guketo ret i kom man, gucwale woko. ¹³ Lacen won poto olok owaco ni, ‘Abitimo gin anjo donj? Abioro woda ma amaro; gwok nyo gibliwore.’” ¹⁴ Ento ka lupur gunene, guloko kekengi ni, ‘Man aye donj lale lim; waneke woko, wek lim ma en bileyo-ni obed mewa.’” ¹⁵ Gucwale woko ki i poto olok, guneke. Won poto bitimogi ninjin? ¹⁶ En bibino, ci neko lupur meno woko ducu, miyo poto olok bot jo mukene.” Ka guwinyo lok man, guwaco ni, “Pe kumeno!” ¹⁷ Ento Yecu ociko wane i komgi, owaco ni, “Man kono gin anjo ma yam gicoyo ni, ‘Got ma lugedo gukwero-ni en aye odoko got madit ma i twok ot?’” ¹⁸ Dano ducu ma poto i kom got man bitur woko; ento ka got man opoto i kom nat mo, binyote woko.” ¹⁹ Lupwony-cik ki ajwagi madito pa Lubanja gumito make i cawa-nu, ento gulworo lwak; pien gunian ni en obolo carolok man i komgi. ²⁰ Ginjiyo kare maber, ci gioro lurot, ma giporo bedo ni gin jo ma genne, wek gimak lok ma a i doge, wek gimiyi i te loc ki twero pa laloyo. ²¹ Gupenye ni, “Lapwony, wanejo ni in iloko dok ipwonyo lok ma tye atir, pe ipoko kin dano, ento ipwonyo yo pa Lubanja ki ada.” ²² Myero wacul mucoro bot Cekar nyo pe?” ²³ Ento en onian ryekogi, openyogi ni, ²⁴ “Konj wunyutta lim ma giculo kwede. Cal ki coc ma tye i kome-ni pa aja?”” Gugamo ni, “Pa Cekar.” ²⁵ Yecu owaco ni, “Wudwok jami pa Cekar bot Cekar, ki jami pa Lubanja wudwok bot Lubanja.” ²⁶ Pe gutwero mako lok mo ma oa ki i doge i nyim lwak; ento guuro kit ma en ogamo kwede lok, ci gulin aliya. ²⁷ Lucadukayo mogo gubino bot Yecu, gin aye jo ma onono giwacci jo muto pe gicer.” ²⁸ Gupenye ni, “Lapwony, Moses yam ocoyo botwa ni, ka laco mo oto woko oweko dakone ma pe ki litino, ominne myero olak dako-nu, wek onywal kwede litino ka wi ominne.” ²⁹ Yam tye omego abiro; nat mukwono onyomo dako, ci oto labono litino; ³⁰ me aryone, ³¹ ki me adekke bene gulako dako-nu, kit meno gin abiro ducu gubedo ki dako-nu, guto labono litino. ³² Lacen dako-nu bene oto. ³³ I kare me cer ki i kin jo muto, dako-nu bibedo dako pa aja i kingi? Pien gin co abiro-ni ducu gubedo kwede.” ³⁴ Yecu owaco botgi ni, “Jo me kare man ginyomme;” ³⁵ ento jo ma gikwanogi ni myero guo i lobo maca, ki i cer ki i kin jo muto, pe ginyomo, pe gibigero co, ³⁶ pien pe dok gitwero to, donj girom ki lumalaika; gin litino pa Lubanja, ma gin litino me cer. ³⁷ Ento ni jo muto twero cer, Moses kikome bene onyuto, i dul ma gikwano iye lok i kom caka, ka ma en olwono iye Rwot ni, ‘Lubanja pa Abraim, Lubanja pa Icaha, ki Lubanja pa Yakobo.’” ³⁸ Donj Lubanja pe Lubanja pa jo muto, ento Lubanja pa jo makwo; pien dano ducu bedo kwo pire.” ³⁹ Jo mogo i kin lupwony-cik gugamo doge ni, “Lapwony, iwaco kakare.” ⁴⁰ Pien pe dok gudiyo cwinygi me penye ki lok mo. ⁴¹ Ento Yecu openyogi ni, “Giwaco ninjin ni Kricito ma Lubanja oyero en lakwar Daudi?” ⁴² Pien Daudi kikome bene owaco i buk me Jabuli ni ‘Rwot owaco bot Rwoda ni, Bed i kom bada malacuc, i kabedo me deyo’” ⁴³ nio ka abimiyo lukworri doko kom me teno tyeni.” ⁴⁴ Kit meno ka ce Daudi yam olwone ni Rwot, ci dok en bedo lakwarre ninjin?” ⁴⁵ I kare ma lwak ducu winyo lokke, Yecu owaco bot lupwonnyene ni, ⁴⁶ “Wugwokke i kom lupwony-cik ma gimaro wot ma guruko bonji maboco, dok gimito ni dano gubed ka motogi wa i cuk-gu, gimaro bedo i kom pa wa ludito, ka gitye i kacokke, dok gimaro bedo i kabedo me deyo i karama.” ⁴⁷ Gin gimayo odi pa mon-to, dok gibedo ka lego lega maboco me buta keken. Ginjolo kop madit i wigi makato.”

Chapter 21

¹ Yecu otijo wane malo, ci oneno lulonyo kun gibolo motgi i canduk lim i ot pa Lubanja. ² Oneno dato mo ma lacan, ma obolo cente aryo ma rom ki cente abic me kare-ni. ³ Owaco ni, “Adada awaco botwu ni, dato man ma lacan-ni obolo lim madwon makato dano ducu;” ⁴ pien gin ducu gugito but lingi madwon-ni aye gubolo, ento en i canne-ni, obolo lim ducu ma tye bote, ma konyo kwone.” ⁵ Ka onono jo mogo i kin lupwonnyene gubedo ka lok pi ot pa Lubanja, kit macalo gideyo kwede ki godi mabeco ki gityer ma gimiyi pire, ci Yecu owaco ni, ⁶ “Gin magi ducu ma wuneno-ni, kare bibino, ma pe gibiwoko got acel mo ma ododde i wi wadi ma pe gibicoro woko piny.” ⁷ Lupwonnye gupenyo Yecu ni, “Lapwony, man bitimme awene, dok kit gin anjo ma binyuto ka man donj cok timme?” ⁸ Yecu ogamo ni, “Wugokke, natti mo owek rwenyowu; pien jo mapol gibibino i nyina, ma giwacci, ‘An aye a en!’ dok ni, ‘Kare donj onyiko cok!’” ⁹ Pe wulubgi. ⁹ Dok ka wubiwinyo pi lweny ki pi arubaruba, pe wubed ki lworu, pien meno konj myero otimme, ento agik pe bibino oyotoyot.” ¹⁰ Lacen owaco botgi ni, “Rok bilweny ki rok wadi, ker bilweny ki ker wadi;” ¹¹ ki oyenyej madojo biyenjo lobo, kec laparanat ki two gemo mapatpat bipoto i kabedo mapol; ki gin ma miyo lworu mako dano, ki lanyut madojo bene, bia ki i polo.” ¹²

Ento ma peya gin meno ducu otimme, konj gibimakowu, gibilibowu, gibiterowu i nyim kacokke, gibitweyowu i mabuc, gibikelowu i nyim luker ki i nyim luloc pi nyinja. ¹³ Man aye bibedo kare botwu me tito lok me caden i koma. ¹⁴ Pi meno, wumok i tamwu ni pe wubitamo con kit ma wubidok iye, ¹⁵ pien abimiyowu twero me dok ki ryeko, ma nat mo i kin lukworwu pe bitwero ette i kome, kadi pyem kwede. ¹⁶ Kadi wa lunyodowu ki omegiwi ki wadiwu ki luremwu bene gibidobowu, jo mogo i kinwu gibinekogi; ¹⁷ dano ducu bimon kwedwu pi nyinja. ¹⁸ Ento yer wiwu acel mo pe birwenyo. ¹⁹ Ka wudiyo cwinywu, ci wubilaro kwowu. ²⁰ “Ento ka wuneno mony orumo Jerucalem, ci wuje ni kare me ketone donj onyiko cok. ²¹ Jo ma tye i Judaya myero guriñ i wi godi, jo ma tye i ganj myero guriñ woko ki iye, jo ma tye woko i kin paco pe dok gudony i Jerucalem. ²² Pien kare meno bibedo kare me culo kwor, ki cobo lok ducu ma yam gicoyo. ²³ Dok mon ma giyac gibineno cam i kare meno, ki mon ma gidoto litino bene! Pien can man madit bipoto i lobo, ki kiniga madwonj bipoto i kom jo me rok man. ²⁴ Gibinekogi ki pala lucwan, gibiterogi me bedo opii i kin rok ducu; Lurok gibinyono Jerucalem piny, nio ka kare pa Lurok ocobo kakare. ²⁵ “Lanyut binen i kom cerj, i kom dwe ki i kom lakalatwe, rok mapol ma i wi lobo bikumo kun nonjo cwinygi onjebbe anaba pi mor me biamwonyi. ²⁶ Kom dano bimyel ki lworu, ka gibitamo gin ma bipoto i kom lobo; pien twer ducu ma i polo biyenje. ²⁷ Lacen gibineno Wod pa dano kun bino i wi pol ki tek ki deyo madit. ²⁸ Ka gin magi ocako timme, myero wunen malo, myero wutiñ wiwu malo, pien kare me kokowu donj onyiko cok.” ²⁹ Dok obolo carolok botgi ni, “Konj wunen yat oduro, ki yadi mukene ducu; ³⁰ ka donj olot, wuneno piwu kenwu, ci wuneyo ni oro donj cok. ³¹ Kit meno wun bene, ka wuneno gin magi otimme, myero wuje ni ker pa Lubanja donj onyiko cok. ³² Ada awaco botwu ni, yalwak me kare man pe bitum nio wanj ma lok magi ducu otimme. ³³ Polo ki lobo gibitum, ento lokka pe bitum. ³⁴ “Ento wugwokke kenwu, cwinywu owek doko nwanj pi woro cam, ki mero konjo, ki pi lok me kwo man ma miyo wubedo ki tam mapol, wek nino-nu pe obin oumwu atura macalo akum; ³⁵ pien bibino i kom jo ducu ma bedo i wi lobo ducu. ³⁶ Ento wubed ma wanjwu twolo i kare ducu, kun wulego ni myero wubed ki tek me bwot ki i lok magi ducu ma bitimme, ki cunj i nyim Wod pa dano.” ³⁷ Nino ducu ononjo Yecu pwonyo i ot pa Lubanja dyecen, ento dyewor woto buto i wi got ma gilwonjo got Jeituni. ³⁸ Odiko con dano ducu gibino bote i ot pa Lubanja ka winyo lokke.

Chapter 22

¹ Nino madito me Mugati ma Tobi Pe Iye ma gilwonjo Kato (Paska) ononjo onyiko cok. ² Ajwagi madito pa Lubanja ki lupwony-cik gubedo ka yenyo kit yo ma myero gineke kwede; pien ononjo gilworu lwak. ³ Catan odonyo i cwiny Juda Lakeriot ma en ononjo dano acel i kin jo apar wiye aryo-ni. ⁴ Ocito oporo lok ki ajwagi madito pa Lubanja ki ludito askari me ot pa Lubanja, kit ma myero emiye kwede botgi. ⁵ Cwinygi obedo yom, gucako cikke me miye lim. ⁶ Omiyo Juda oye, ci oyenyo kare maber ma myero emiye kwede botgi ma nonjo lwak pe. ⁷ Nino me Mugati ma Tobi Pe Iye oromo, ma gitumo iye latin romo me Kato. ⁸ Yecu ooro Petero ki Jon, kun cikogi ni, “Wucit wuyub cam me Kato piwa, wek wacam.” ⁹ Gupenyi ni, “Imito ni wacyub kwene?” ¹⁰ Yecu owaco botgi ni, “Nen, ka wudonyo i ganj me Jerucalem, ci laco mo birwatte kwedwu kun oyeyo agulu pii; en aye wulub kore wa i ot ma en bidonyo iye, ¹¹ wutit bot won ot ni, ‘Lapwony penyi ni, Ot welo tye kwene, ka ma abicamo iye cam me Kato kacel ki lupwonnyena?’” ¹² Ci en binyuto botwu kicika ot malac ma malo ma gipeto, giyubo maber; wuyub kabedo kunnu. ¹³ Gucito gunonjo kit macalo Yecu owaco botgi-ni, guyubo cam me Kato kunnu. ¹⁴ Ka cawa oromo, Yecu obedo piny i dog cam, kacel ki lukwena. ¹⁵ Yecu owaco botgi ni, “Abedo ka paro mada me camo cam me Kato man kwedwu, ma kun pud peya aneno can; ¹⁶ pien awaco botwu ni, pe dok abicamo nio ka ocobo kakare i ker pa Lubanja.” ¹⁷ Ci otinjo kikopo, ka donj orwoyo owaco ni, “Wumak man, wupok i kinwu; ¹⁸ pien awaco botwu ni, nia koni pe dok abimato pig olok nio wanj ma ker pa Lubanja obino.” ¹⁹ Omako mugati, ka donj opwoyo, ci obaro iye, omiyogi kun wacci, “Man aye koma [ma gimiyo piwu, wutim kuman me po pira.” ²⁰ Kumeno ka gucamo otum otinjo kikopo, kun wacci, “Kikopo man aye gicikke manyen i remona ma oo piwu. ²¹ Ento, nen, nat ma bidoba cinje tye kacel kweda i dog cam. ²² Pien Wod pa dano cito gire kit macalo yam giciko; ento dano meno ma dobo Wod pa dano bineno can!” ²³ Lupwonnye gucako pennye kekengi ni, anja i kingi ma bitimo lok man. ²⁴ Pyem bene ocakke i kin lupwonnye ni anja i kingi ma gitamo ni bedo ladit. ²⁵ Yecu owaco botgi ni, “Luker pa Lurok gibwoyo lwakgi ki tek, jo ma tye ki twero i komgi gilwonjogi ni lutim-ber. ²⁶ Ento pe kit meno botwu; nat madit i kinwu myero odok macalo nat matidi, ki latel-wic myero obed macalo nat ma tiyo pi dano. ²⁷ Pien anja madit, nat ma bedo i dog cam, kece mono nat ma kelle cam? Pe nat ma bedo i dog cam? Ento an abedo i kinwu macalo nat ma tiyo pi dano. ²⁸ “Wun aye jo ma wubedo ka neta jwijwi i kare ducu ma gibedo ka tema. ²⁹ Macalo Wora omiya ker, an bene abimiyowu, ³⁰ wek wucam, wumati i dog mejana i kerra, dok wubed i wi komker kun wunjolo kop ki kaka apar wiye aryo pa jo Irael. ³¹ “Cimon, Cimon, nen Catan otyeko penyo piwu me apyeta macalo bel, ³² ento alego piri ni niyeni pe odok cen. In bene ka donj ilokke, myero ijin cwiny utmegini.” ³³ Petero owacce ni, “Rwot, donj ayubbe me cito kwedi i mabuc ki i to.” ³⁴ Yecu odokke iye ni, “Petero, awacci ni, tin twon gweno pe bikok, nio wanj ma ikwera tyen adek ni pe ineya.” ³⁵ Yecu openyo lupwonnyene ni, “I kare ma yam aorowu labonjo kicaa lim, nyo opiro, kadi war, gin mo oremowu?” Gugamo ni, “Pe.” ³⁶ Ocikogi ni, “Ento koni, nat ma tye ki kicaa lim, myero oter, ki opiro bene kit meno. nat ma pe ki pala lucwan myero ocat kanyine, wek owil kwede. ³⁷ Pien awaco botwu ni, ginacoya man myero ocobbe kakare i koma ni, ‘Gikwane kacel ki lubalo’; pien lok ma gicoyo i koma tye ka cobbe kakare.” ³⁸ Guwacce ni, “Rwot, nen, pala lucwan tye kany aryo.” En odok iye botgi ni, “Meno romo.” ³⁹ Yecu okato woko, ocito i wi got Jeituni macalo kite tye; lupwonnye gulubo kore. ⁴⁰ Ka oo i kabedo meno, ci owaco botgi ni, “Wuleg Lubanja, wek pe wudony i abita mo.” ⁴¹ Opokke kwedgi ma rom ki ka ma gibayo iye lakidi, ci otumo cone piny, olego ni, ⁴² “Wora, ka imito, kwany kikopo man woko ki bota, ento pe obed macalo an amito; gin ma in imito aye myero otimme.” ⁴³ Lamalaika ma oa

ki i polo onen bote kun miye tek. ⁴⁴ Ka kun onono tye ki kumo twatwal, omedde ki lega matek; omiyo kwok ocorre i kome macalo remo ma ton cwer i nom. ⁴⁵ Ka oa ki ka lega, obino bot lupwonynye, onono gunino woko pi cwerwiny, ⁴⁶ openyogi ni, “Wunino piyo? Wua, wuleg Lubana, wek pe wudony i abita mo.” ⁴⁷ Ka onono Yecu pud tye ka lok, lwak gubino, kun dano ma nyine Juda aye otelo wigi, en nat acel i kin jo apar wiye aryo-ni. Onyiko cok bot Yecu wek emote kun enoto leme. ⁴⁸ Ento Yecu openye ni, “Juda, in idobo Wod pa dano ki noto lem?” ⁴⁹ Ka jo ma i nete guneno gin ma mito timme, ci gupenyi ni, “Rwot, waton dano ki pala lucwan?” ⁵⁰ nat acel i kingi onono opii pa ajwaka madit pa Lubana, onono ite malacuc woko. ⁵¹ Ento Yecu owacci, “Ogik donj ki man keken!” Oono ite, ocaje. ⁵² Lacen Yecu owaco bot ajwagi madito pa Lubana ki ludito pa askari me ot pa Lubana, ki ludono ma gubino i kome, ni, “Wubino i koma ki pala lucwan ki odoo-gu me maka macalo wubino i kom layak mo?” ⁵³ Yam abedo kwedwu jwijwi i ot pa Lubana, pe wumaka. Ento koni aye karewu ki twero me colpiny. ⁵⁴ Ci gumako Yecu, gutere, gukele i ot pa ajwaka madit pa Lubana. Petero olubo kore kun tye ki cen ka mabor. ⁵⁵ Ka gimoko mac i dyekal, ma gubedo piny kacel, Petero bene obedo piny i kingi. ⁵⁶ Aneca mo onene kun obedo ka ma mac ocaro; ka onye matek, ci owaco ni, “Dano man bene nakanen tye kacel kwede.” ⁵⁷ Ento Petero okwero woko kun waco ni, “Dako, pe aneye gira.” ⁵⁸ Kare okato manok, nat mukene onene, owacci, “In bene i nat acel i kingi.” Ento Petero owaco ni, “Nye, an ko.” ⁵⁹ Ka kare okato ma mito romo cawa acel, nat mukene oloko kun moko ni, “Ada, dano man nakanen tye kacel kwede; pien en Lagalilaya.” ⁶⁰ Ento Petero ogamo ni, “Nye, an akwiya lok ma itye ka wacone-ni.” Cutcut ma pud en waco lok man, twon gweno otugi kok. ⁶¹ Rwot olokke onono Petero. Ci Petero opo lok pa Rwot, kit macalo nene Yecu owacce ni, “Ma nono twon gweno peya okok tin, ibikwera woko tyen adek kulu.” ⁶² Ci okato woko okok ki cwerwiny madwon. ⁶³ Jo ma gumako Yecu gunyware, gugoye; ⁶⁴ guboyo waje woko bene ki kitambara kun gipenyi ni, “Ka in lanebi tuci! Anja mugoyi?” ⁶⁵ Guloko lok mukene mapol i kome, kun giyete. ⁶⁶ Ka piny donj oru, ludono pa lwak, kacel ki ajwagi madito pa Lubana ki lupwony-cik, gucokke kacel; gukele i nyim Lukikogi, guwaco ni, ⁶⁷ “Tit botwa ka ce in aye i Kricito ma Lubana oyero.” Ento Yecu owaco botgi ni, “Ka atito botwu, wun pe wubiye; ⁶⁸ ka apenyowu wun pe wubidokka iye. ⁶⁹ Ento nia koni Wod pa dano bibedo piny i kabedo me deyo ka nat Lubana Won Twer tun lacuc.” ⁷⁰ Gin ducu gugamo ni, “Donj in i Wod pa Lubana do?” Yecu ogamo ni, “Wun wuwaco ni an a en.” ⁷¹ Guwaco ni, “Dok wamito caden me no? Wan donj wawinyo piwa kenwa ki i doge kene.”

Chapter 23

¹ Lwak ducu gutwarre, gutero Yecu i nyim Pilato. ² Gudote kun giwaco ni, “Dano man wanono tye ka rwenyo rokwa, ogenjowa ni pe wacul mucoro bot Cekar, kun lwonje kene ni en Kricito, kabaka.” ³ Pilato openye ni, “In i Kabaka pa Lujudaya bo?” Yecu ogamo ni, “Iwaco kakare gire.” ⁴ Pilato owaco bot ajwagi madito pa Lubana ki lwak ducu ni, “Pe anono kop marac i kom dano man.” ⁵ Ento gin gudiye kun giwaco ni, “Dano-nu poyo lwak, kun pwenyo i lobo Judaya ducu, cakke ki i Galilaya nio kwede wa kany.” ⁶ Ka Pilato owinyo lok man openyo ka gwok nyo Yecu Lagalilaya. ⁷ Ka onian ni en tye i te loc pa Kerode, ci ocmale bot Kerode, ma en kikome bene onono tye i Jerucalem i kare-nu. ⁸ Ka Kerode onono Yecu, cwinye obedo yom twatwal, pien onono yam con paro pi nene, pien owinyo pire, dok onono geno ni ebineno lanyut mo ma en bitiyi. ⁹ Omiyo Kerode openyo Yecu ki peny mapolpol; ento Yecu pe omedo ki dok iye lok mo. ¹⁰ Ajwagi madito pa Lubana ki lupwony-cik gucun i nete kun gidote ki tek. ¹¹ Kerode ki askarine bene gunjale, gunyware; guruke ki bonjo me deyo, gudwoke kwede bot Pilato. ¹² Kerode ki Pilato gudoko luren i nino meno cut, pien yam con onono gimono kekengi. ¹³ Pilato olwono ajwagi madito pa Lubana ki luloc ki lwak kacel, ¹⁴ owaco botgi ni, “Wun wukelo dano man bota ni en nat ma rwenyo lwak, an apenyi i nyimwu, ci nen, pe anono kop mo marac i kome i kom lok ducu ma wudote kwede. ¹⁵ Kadi Kerode bene pe onono, pien Kerode odwoko en botwa. Nen, pe otimo gin mo ma myero gineke pire; ¹⁶ pi meno abigoye, ci abigonye. ¹⁷ I kare me karama, yam mitte ni myero ogony botgi nat acel pigi.” ¹⁸ Ento lwak ducu gudanje lawanacel ni, “Tere woko! Gony botwa Baraba!” ¹⁹ Baraba kono yam dano ma gitweye i mabuc pi tugo lwak i Jerucalem ki pi nek. ²⁰ Pilato dok oloko botgi, kun mito gonyo Yecu; ²¹ ento lwak gumedde ki danje ni “Gure woko i kom yatariya, gure woko i kom yatariya!” ²² Pilato owaco botgi tyen me adekke ni, “Piyo kaa? Otimo kit gin anjo marac? An gira pe anono kop mo marac i kome ma myero gineke pire; pi meno abigoye, ci abigonye.” ²³ Ento lwak guwo ki danje kun gidiye ni myero gigure i kom yatariya. Dwangi oloyo. ²⁴ Omiyo Pilato onolo kop ni myero gitim Yecu kit macalo gimito. ²⁵ Ogonyo dano ma yam gitweyo i mabuc pi tugo dano ki pi nek, ma lwak gubako doggi bote pire; ento omiyo Yecu botgi wek gutime kit macalo gimito. ²⁶ Ka gitye ka tere donj woko, ci gimako Cimon, dano mo me Cirene ma onono donyo i ganj kun oa ki i kin paco, gucibo yatariya i kome, wek otin, olub ki kor Yecu. ²⁷ Lwak dano madwonj gulube, ki mon mapol ma gikumo kun gikok pire. ²⁸ Ento Yecu olokke botgi owaco ni, “Anyira Jerucalem, pe wukok pira, ento wukok piwu kenwu ki pi litinowu. ²⁹ Pien nen, kare bibino ma gibiwaco ni, ‘Tye ki gum lulur, kiot nyodo ma pe nywal, ki tuno ma pe gidoto!’ ³⁰ Lacen dano biwaco bot godi matino ni, ‘Wupot i komwa’; ki bot godi matino ni, ‘Umwa.’ ³¹ Pien ka gitimo man ma yat pud dyak, bibedo ninjin ka yat donj otwo?” ³² Jo aryo mukene bene, ma lutim maraco, giterogi wek ginekgi kacel kwede. ³³ Ka guo i kabedo ma gilwono Cogo Wic, gigure i kom yatariya kunnu, ki lutim maraco, nat acel tun lacuc, nat acel tun lacam. ³⁴ Yecu owaco ni, “Aba, wayi tim kica botgi, pien pe ginoyo gin ma gitye ka tiyone.” Gubolo kwir pi poko ginarukane. ³⁵ Lwak gucun kun gineno; ento luloc gunjale kun giwaco ni, “Yam olaro jo mukene, konj olarre kene ka en Kricito pa Lubana, ma en oyero.” ³⁶ Askari bene gunyware, gubino gumine konjo vino mawac, ³⁷ kun giwaco ni, “Ka in i Kabaka pa Lujudaya, larre keni!” ³⁸ I waraga ma giketo ka wiye, gicoyo nukuta me leb Grik, ki me leb Roma, ki me leb Ibru ni, “Man aye Kabaka pa Lujudaya.” ³⁹ nat acel i kin lutim maraco ma gigure kacel kwede ocaye kun waco ni, “In pe i Kricito ma Lubana oyero ce?”

Larre keni wa ki wan bene!”⁴⁰ Ento lawote-ni ojuke kun waco ni, “In pe ilworo Lubana, ma kun ginjolo kop i komi kwede ma rom?”⁴¹ Wan giwa ginjolo kop i komwa kakare; pien watye ka limo cul ma myero, pi timwa; ento dano man pe otimo gin mo marac wacel.”⁴² Ci owaco ni, “Yecu, po pira ka ibidonyo i kerri.”⁴³ Yecu odok iye bote ni, “Ada, awacci ni, tin wabibedo kwedi i Paradic.”⁴⁴ Ka cawa donj mito romo abicel, piny ocido macol i wi lobo ducu nio wa i cawa abonwen,⁴⁵ kun wan cenj oumme woko; bonjo kicika me ot pa Lubana obar, dyere opokke aryo.⁴⁶ Yecu odanije ki dwan matek, owaco ni, “Aba, amiyo cwinya i cinji!” Ka owaco lok man, ci oto.⁴⁷ Ka ladit ma loyo askari oneno gin ma otimme, opako Lubana kun waco ni, “Ada, dano man kara dano ma kite atir.”⁴⁸ Lwak ducu ma gucokke ka nene, ka guneno gin ma otimme, gudok paco kun gidonjo korgi.⁴⁹ Lureme ducu ki mon ma yam gubino kwede nia i Galilaya, gucunj ki cen kun gineno gin man.⁵⁰ I kare-nu onono dano mo ma nyije Yucepu tye kunnu ma oa ki i ganj mo pa Lujudaya ma gilwono Arimataya. En onono nat acel i kin jo ma bedo i Lukiko, en dano maber, dok kite atir,⁵¹ yam pe ocwako tamgi kadi ki ticgi, ento onono kuro ker pa Lubana.⁵² Dano man ocito bot Pilato, olego pi kom Yecu.⁵³ Okwanye ki i kom yatariya, ci oboye ki bonjo camanini malenije, ka opyele i lyel ma gikwinyo i got, ka ma peya gipyelo iye kom nat mo.⁵⁴ Nino-nu onono nino me Yubbe, cabit bene onono donj cok cakke.⁵⁵ Mon ma yam gubino kwede nia ki i Galilaya, guneno lyelle, ki kit ma gipyelo kwede kome;⁵⁶ gudok, guyubo anwece ki moo wir. I cabit, guywe kit macalo cik tye.

Chapter 24

¹ I nino mukwono me cabit, mon gupuk kwarpiny, gubino i wi lyel, kun gikelo anwecegi ma guyubo. ² Gunono ni giloro got woko ki i dog lyel, ³ ento ka gudonyo iye, pe gunono kom Rwot Yecu. ⁴ Ka onono pud guro lok man, nen, co aryo gucunj i netgi ma guruko jor ma ryeny lidandanj. ⁵ Ka komgi oryanje, ci guryebbe piny, co-nu gupenyogi ni, “Pino wuyenyo dano makwo i kin jo muto?” En pe tye kany, ento ocer woko. Wupo lok ma yam en owaco botwu i kare ma pud en tye i Galilaya, ⁷ ni, Wod pa dano myero gimie i cinj lubalo, gigure i kom yatariya, ki cer woko i nino me adekke.” ⁸ Gupo lokke, ⁹ ka gua ki i wi lyel gudok, gutito lok man ducu bot jo apar wiye acel ca, ki bot jo mukene ducu. ¹⁰ Jo ma yam gutito lok man bot lukwena gin aye Maliam Lamagdala, Joana, ki Maliam min Yakobo, ki mon mukene ma onono tye kwedgi. ¹¹ Lokdgi obedo calo lok minjo ki bot lukwena, pe guye lokgi. ¹² Ento Petero oa, orino wa i wi lyel; ka ocunj oneno lyel, oneno bonji camanini ma tye kengi pat; odok paco kun uro gin ma otimme. ¹³ I nino-nu kikome jo aryo ki i kingi onono nene gicito i paco ma gilwono ni Emau, ma mito romo mairi abiro ki i Jerucalem, ¹⁴ kun giboko lok kekengi i kom gin ma otimme. ¹⁵ Ka kun giboko lok ma bene giloro kacel, Yecu kikome onyiko cok, owoto kwedgi. ¹⁶ Ento wangi oumme woko, pe guneye. ¹⁷ Owaco botgi ni, “Wularo lok anjo kekenwu kun wutye ka wot-ti?” Gucunj ma wangi nen ki can. ¹⁸ Nat acel i kingi ma nyije Kelopa, odok iye bote ni, “In i welo keni i Jerucalem ce, ma pe ineyo lok ma otimme kunnu i kare man?” ¹⁹ Yecu openyogi ni “Gin anjo?” Gudokke iye ni, “Lok i kom Yecu Lanajaret, ma yam obedo lanebi matek i lokke ki i ticce i nyim Lubana, ki i nyim dano ducu, ²⁰ ki kit ma ajwagi madito pa Lubana ki lulocwa gudobe wek ginjol kop i kome me neke, gugure i kom yataria. ²¹ Ento yam wageno ni en aye nat ma bikoko Israel. Iyo, medo i kom meno ducu, tin donj nino me adek nia ma lok man otimme. ²² Mon mogo i kinwa bene gumiyowa ur. Gupuk i wi lyel odiko con, ²³ pe gunono kome; gudwogo cen kun giwaco ni guneno lumalaika ma onyutte botgi, kun giwaco ni en kwo gire. ²⁴ Jo mukene ma onono tye kacel kwedwa gucito i wi lyel, gunono tye kit macalo mon guwaco; ento pe guneno kome.” ²⁵ Yecu owaco botgi ni, “Wun luminj, ki luwackom i cwinywu pi ye lok ducu ma lunebi yam guloko! ²⁶ Pe myero ni Kricito ma Lubana oyero onen can magi, wek odonyo i deyone?” ²⁷ Cakke wa i kom Moses, ki lunebi ducu, en ogonyo botgi lok ducu ma i ginacoya ma mako kome. ²⁸ Ka gunyiko cok ki paco ma onono gicito iye-ni, Yecu otimo macalo mito kato akata ki wotte, ²⁹ ento gudiye matek kun giwaco ni, “Bed botwa, pien piny donj cok yuto, cenj bene donj cok poto woko.” Odonyo i ot obedo kwedgi. ³⁰ Ka tye i dog cam kacel kwedgi, omako mugati, opwoyo, obaro iye, omiyo botgi. ³¹ Wangi oyabbe, guneye; ci cutcut orwenyo woko ki i wangi. ³² Gupennye kekengi ni, “Cwinywa nakanen pe obedo ka pukke i kare ma en tye ka lok kwedwa i wanayo, kun yabbiwa ginacoya?” ³³ Gua i cawa-nu, gudok i Jerucalem; gunono jo apar wiye acel ca gucokke kacel, ki jo ma onono tye botgi. ³⁴ Jonu guwaco ni, “Rwot ocer ada, onyutte bot Cimon!” ³⁵ Gutito lok ma otimme i wanayo, ki kit ma gineye kwede i kare ma obaro mugati. ³⁶ Ka pud gitye ka loko lok man, Yecu kikome ocunj i kingi, owaco botgi ni, “Kuc obed i komwu!” ³⁷ Ento komgi oto woko lirut, gulworo kun gitamo ni gineno tipo. ³⁸ Yecu openyogi ni, “Pino cwinywu opoto? Pino wupennye kekenwu i cwinywu?” ³⁹ Wunen cinja, ki tyena, man an kikoma; wubonja, wunena; pien tipo pe tye ki kom ki cogo kit macalo wuneno an atye kwede.” ⁴⁰ Ka donj owaco lok man, ci onyuto cinje ki tyene botgi. ⁴¹ Ento ka pud peya giye pi yomcwiny, kun giuro, owaco botgi ni, “Wutye ki gin mo kany me acama?” ⁴² Gumiye but rec ma gubulo, ⁴³ ogamo, ci ocamo i nyimgi. ⁴⁴ Lacen owaco botgi ni, “Man aye lokka ma yam aloko botwu i kare ma onono pud atye kwedwu, ni, lok ducu ma gicoyo i koma i cik pa Moses, ki i lunebi, ki i jabuli myero ocobbe kakare.” ⁴⁵ Oyabo tamgi wek ginian ginacoya, ⁴⁶ owaco botgi ni, “Yam gicoyo kit man ni, Kricito ma Lubana oyero myero onen can, ci i nino me adekke myero ocer ki i kin jo muto, ⁴⁷ dok myero gitit lok i kom nat ma kelo weko bal i nyije bot rok ducu kun gicako ki i Jerucalem. ⁴⁸ Wun wucaden me lok man. ⁴⁹ Nen, abicwalo botwu gin ma Wora ociko; ento myero wubed i Jerucalem, nio ka gibirukowu ki tek ma a ki i polo.” ⁵⁰ Lacen oterogi woko nio wa Betania, otino cinje malo olamo gum i komgi. ⁵¹ Ma kun pud lamo gum i komgi, ci opokke woko ki botgi, [gitije, gitere i polo. ⁵² Guwore, lacen gudwogo i Jerucalem ki yomcwiny madwonj, ⁵³ guri i ot pa Lubana jwijwi, kun gipwoyo Lubana.

John

Chapter 1

¹ I acakki piny Lok onono tye, Lok tye bot Lubana, Lok en Lubana. ² En cej tye bot Lubana i acakki piny; ³ jami ducu en aye cej otiyo, pe tye gin mo ma cej giketo labono en. ⁴ I en con tye kwo, kwo meno con cej pa dano. ⁵ Cej oryeny i piny macol, ento piny macol pe ogejo ryeny. ⁶ Yam tye dano mo ma Lubana ooro, nyine Jon. ⁷ En obino pi bedo caden me tito lok i kom cej, wek dano ducu guye pi lokke. ⁸ En kikome onono pe cej, ento obino pi tito lok me caden i kom cej. ⁹ Cej me ada ma menyo dano ducu onono oebino i lobo. ¹⁰ En con tye i lobo, en aye cej otiyo lobo, ento lobo pe obedo ki nec i kome. ¹¹ En obino tugi, ento jone pe gujole. ¹² Ento dano ducu ma cej gujole, ma guye nyine, omiyogi twero me doko litino pa Lubana; ¹³ ma pe ginywalogi ki remo, kadi pi miti me kom, kadi pi mit pa dano, ento pi miti pa Lubana. ¹⁴ Lok odoko dano, obedo i kinwa, kun opon ki kica ki ada; wan waneno deyone, deyo macalo pa latin acel keken ma oa bot Won. ¹⁵ Jon obolo lok me caden i kome kun danje ni, "Man aye nat ma yam atittiwu pire ni, 'nat ma bino i neya kata ki dit, pien en okwono nyima con.' " ¹⁶ Nia i lonyone mapol wan ducu gimiyowa kica i kom kica. ¹⁷ Pien cik yam gimiyu kun wok ki bot Moses, ento kica ki ada, Yecu Kricito aye okelo. ¹⁸ Pe tye nat mo ma yam onono Lubana; Wod acel keken, ma tye i kor Won, omiyu Won onene. ¹⁹ Man lok me caden ma Jon obolo, ka Lujudaya guoro ajwagi ki jo Levi nia Jerucallem pi penye ni, "In ana?" ²⁰ En otuco ka malen, pe omuno, otuco ni, "An pe a Kricito ma Lubana oyero." ²¹ Gupenye ni, "In don ana? In Elia bo?" En odok iye ni, "Pe." "In lanebi meno?" En ogamo ni, "Pe." ²² Dok gupenye ni, "In ana kaa? Tittiwu, wek wadwok lok bot jo muorowa. Ilwonje kekeni ni in ana?" ²³ En odok iye ni, "An a dwan nat ma danje i tim ni, 'Wutir yo pa Rwot ocun atir,' macalo lanebi Icaya owaco." ²⁴ Jo mogo ma cej gioro nia i kin Luparicayo ²⁵ gupenye ni, "Don pinjo ibatija dano, ka in pe i Kricito ma Lubana oyero, nyo Elia, nyo lanebi meno?" ²⁶ Jon odokkigi iye ni, "An abatija dano ki pii; ento i kinwu ocun natti mo ma wun wukwiya, ²⁷ en aye nat ma bino ki i neya, ma an pe amyero ka gonyo del warre." ²⁸ Lok man ducu otimme i Betania loka Jordan, ka ma Jon yam obedo ka batija iye dano. ²⁹ Orwone Jon onono Yecu kun woto bino tun bote, owaco ni, "Nen Latinromo pa Lubana ma kwanyo bal me lobo! ³⁰ Man aye nat ma yam awaco pire ni, 'I neya bibino nat ma kata ki dit, pien en okwono nyima con.' " ³¹ An kikoma onono pe aneye, ento pi lok man omiya abino kun abatija dano ki pii, wek ginyute bot jo Irael." ³² Jon otito lok me caden i kome ni, "Cej aneno Cwiny Malen kun bino nia ki i polo macalo amam, opye, obedo i kome. ³³ An kikoma yam pe aneye; ento nat ma oora ka batija dano ki pii-ni owacca ni, 'nat ma ibineno Cwiny Malen bino, pye, bedo i kome, en aye nat ma bibatija dano ki Cwiny Malen.' " ³⁴ Don aneno, dok atito lok me caden i kome ni, man en Wod pa Lubana." ³⁵ Orwone doki, Jon ka ocun ki jo aro i kom lupwonnyene, ³⁶ onono Yecu kun woto, owaco ni, "Nen Latin-romo pa Lubana!" "

³⁷ Lupwonnyene meno aro guwinyo kun waco lok man, ci gulubo Yecu. ³⁸ Yecu olokke, onenogi kun gilube, openyogi ni, "Wuyeno anjo?" Gin gupenye ni, "Rabbi (ma te lokke ni, Lapwony) ibedo kwene?" ³⁹ Odok ki gin ni, "Wubin, wunen." Gubino, guneno ka ma en onono bedo iye; ci gubedo bote i nino meno, pien cawa don onono cok romo apar. ⁴⁰ Nat acel i kin jo aro ma yam guwinyo Jon kun loko, ci gulubo Yecu, onono Anderiya, omin Cimon Petero. ⁴¹ En okwono onono ominne Cimon, owacce ni, "Watyeke onono Meciya" (ma te lokke ni, Kricito). ⁴² En okele bot Yecu. Yecu onene, owacce ni, "In aye Cimon, wod pa Jon? Gibilwoni ni, Kepa" (ma te lokke ni, Petero). ⁴³ Orwone Yecu omiyo cito i Galilaya. Orwatte ki Pilipo, owacce ni, "Luba." ⁴⁴ Pilipo yam Labetecaida, ma gangi kacel ki Anderiya ki Petero. ⁴⁵ Pilipo onono Natanael, otitte ni, "Watyeke onono nat ma Moses yam ocoyo pire i cik, ma lunebi bene gucoyo pire, en aye Yecu me Najaret, wod pa Yucepu." ⁴⁶ Natanael openye ni, "Gin mo maber twero katti ki i Najaret?" Pilipo odokke iye ni, "Bin, inen." ⁴⁷ Yecu onono Natanael kun bino bote, oloko i kome ni, "Nen Laicrael me ada, ma pe tye ki goba mo i cwinye!" ⁴⁸ Natanael openye ni, "Ineya ninjin?" Yecu odokke iye ni, "Ma peya Pilipo olwoni, kun ibedo i te olam, an aneni." ⁴⁹ Natanael odokke iye ni, "Lapwony, in giri i Wod pa Lubana. In i Kabaka me Irael!" ⁵⁰ Yecu odokke iye ni, "In iye pien awacci ni, 'Aneni kun ibedo i te olam?' Ibineno lok madito makato magi." ⁵¹ Dok owacce ni, "Adada awacciwu ni, wubineno polo kun oyabbe, kun lumalaika pa Lubana giito dok gilori piny i kom Wod pa dano.

Chapter 2

¹ I nino me adekke nyom obedo i Kana, gar mo me Galilaya. Min Yecu onono tye kunnu, ² Yecu ki lupwonnyene bene gilwonogi i nyom. ³ Ka konjo vino otum, min Yecu otitte ni, "Vinogi don pe." ⁴ Yecu odokke iye ni, "Maa, walaro anjo wan kwedi? Cawana pud peya oromo." ⁵ Minne ociko lutic ni, "Wutim gin ducu ma en biwacciwu." ⁶ Onono tye kunnu dak pii me got abicel ma gicibo pi kit me lonnye pa Lujudaya; i dak acel acel twero a iye agulu abic nyo abicel. ⁷ Yecu owaccigi ni, "Wuony pii i dak" Guonyo opon woko libeny. ⁸ Owaccigi ni, "Don wutwom, wuter bot ladit me nyom"; gutero. ⁹ Ka ladit me nyom obilo pii ma don olokke odoko vino, kun pe oneyo ka ma oa iye (ento lutic ma gutwomo pii ginoyo), ladit me nyom olwono lanyom. ¹⁰ owacce ni, "Dano ducu kon kwojo miyo jo vino mamit; ka don dano gumato oromogi, ka gikelo ma pe mit twatwalle; ento in ikano meri vino maber nio koni." ¹¹ Lanyut meno mukwono Yecu otiyo i Kana me Galilaya, kun nyuto kwede deyone; lupwonnyene guye en. ¹² Ka man otum, Yecu ocito i Kapernaum kacel ki minne ki omegine ki lupwonnyene; guri kunnu pi kare manok. ¹³ Kato (Paska) pa Lujudaya onono don tye cok, omiyu Yecu ocito malo i Jerucallem. ¹⁴ I ot pa Lubana onono tye iye jo ma cato twoni ki romi ki amam, ki lulok-cente ma gubedo piny. ¹⁵ Yecu okedo anino ogwil matino, ci oryemogi ducu woko ki i ot pa Lubana, kacel ki romi ki twoni. Oketo lim pa lulok-cente, oryeho mejagi. ¹⁶ Ociko lucat amam ni, "Teru jami magi woko, pe wulok ot pa Abana odok cuk." ¹⁷ Lupwonnyene gupo lok ma yam gicoyo ni, "Arima pi odi mito neka woko." ¹⁸ Pi man Lujudaya gupenye ni, "Lanyut anjo ma inyuttiwa ma omiyu itiyu jami

magi?”¹⁹ Yecu ogamo doggi ni, “Wuket ot pa Lubanja man woko, an abigerone pi nino adek.”²⁰ Lujudaya guwacce ni, “Ot pa Lubanja man gigerone pi mwaka pyeranwen wiye abicel kulu. In ibigerone pi nino adek keken?”²¹ Ento en onono loko pi kome ma ot pa Lubanani.²² Ka donj gicere ki i kin jo muto, lupwonnyene gupo ni yam owaco lok man; ci guye ginacoya ki lok ma yam Yecu oloko.²³ Ka onono en tye i Jerucalem i nino madit me Kato (Paska), jo mapol guye nyine pi neno lanyut ma en obedo ka tiyogi;²⁴ ento Yecu kikome pe obedo ki gen i komgi,²⁵ pien en neyo jo ducu, pe omoto ni nat mo otit lok i kom dano mo bote, pien en kikome neyo gin ma tye i cwiny dano.

Chapter 3

¹ Cenj tye dano mo i kin Lumaricayo ma nyine Nikodemo, ma en nat acel i kin jo madito me Judaya. ² En obino bot Yecu dyewor, owacce ni, “Lapwony, waneyo ni in lapwony ma ia ki bot Lubanja; pien pe tye natti mo ma twero tiyo lanyut meno ma in itiyo, ka Lubanja pe tye kwede.” ³ Yecu odokke iye ni, “Adada awacci ni, dano ka pe ginywale tyen me aryo* pe twero neno ker pa Lubanja.” ⁴ Nikodemo openye ni, “Dano gitwero nywale ninjin ka donj oti? Twero donyo doki i ot nyodo pa minne tyen me aryo, ci ginywale?” ⁵ Yecu odok iye ni, “Adada awacci ni, dano ka pe ginywale ki pii ki Cwiny, pe twero donyo i ker pa Lubanja.” ⁶ Ma ginywale ki kom en kom, ma ginywale ki Cwiny en cwiny. ⁷ Pe injur pien awacci ni, ‘Myero ginywalwu tyen me aryo.’ ⁸ Yamo kodo dok ka ma en mito; iwinyo dwane, ento pe ineyo ka ma oa iye, nyo ka ma dok iye; dano ducu ma ginywale ki Cwiny tye kameni.” ⁹ Nikodemo openye ni, “Man twero timme ninjin?” ¹⁰ Yecu odokke iye ni, “In lapwony pa Irael, pe ineyo lok man?” ¹¹ Adada awacci ni, wan waloko i kom gin ma waneyo, wabedo caden i kom gin ma waneno, ento wun pe wuye lok ma watito botwu. ¹² Ka attitiwu lok me lobo, wun pe wuye, wubiye ninjin ka attitiwu lok me polo? ¹³ Pe tye nat mo ma yam oito i wi polo, kono en ma cenj olor piny nia ki i polo, en aye Wod pa dano, ma bedo i polo. ¹⁴ Kit macalo Moses yam otino twol malo i tim-mi, Wod pa dano bene myero gitine malo kumeno, ¹⁵ wek dano ducu ma ye en olim kwo ma pe tum.” ¹⁶ Pien Lubanja con omaro lobo kumeno, omiyo iye Wode acel keken, wek dano ducu ma ye en owek to, ento obed ki kwo ma pe tum. ¹⁷ Lubanja pe ooro Wode i lobo ni onol kop i kom lobo, ento wek lobo olarre pi en. ¹⁸ Nat ma ye en pe donj ginolo kop i kome, ento nat ma pe ye en, donj ginolo kop oloye con; pien pe oye nyin Wod acel keken pa Lubanja. ¹⁹ Nolo kop tye kit man, cenj con obino i lobo, ento dano gumaro piny macol makato cenj, pien timgi rac. ²⁰ Pien dano ducu ma timo gin marac dag cenj, pe bino i cenj, wek timme pe onen ka malen. ²¹ Ento nat ma timo gin me ada bino i cenj, wek ticce onen ka malen, ni en tiyo i Lubanja. ²² Ka man otum, Yecu ocito i lobo Judaya kacel ki lupwonnyene; obedo kwedgi kunnu kun batija dano. ²³ Jon bene onono tye ka batija dano i Aion, cok ki Calim; pien pii onono dwon kunnu, dano gubino, en obatiagi. ²⁴ Onono peya gitweyo Jon i mabuc. ²⁵ Pyem ocakke i kin lupwonnyene mogo pa Jon ki Lajudaya mo i kom lok me lonnye. ²⁶ Gubino bot Jon, guwacce ni, “Lapwony, nat ma cenj itye kwede loka Jordan, ma cenj ibolo lok me caden i kome-ni, nen, en tye ka batija dano, jo ducu gibino bote.” ²⁷ Jon odok iye ni, “Dano pe twero nonjo gin mo pire kene, ka pe gimie nia ki i polo. ²⁸ Wun kikomwu onono wubedo cadenna ni yam atito ni, ‘An pe a Kricito ma Lubanja oyero ento giora akwono nyime’. ²⁹ Nat ma cuj i net nyako aye lanyom; larem lanyom ma cuj i nete kun winye, cwinye bedo yom twatwal pi winyo dwan lanyom; pi meno an bene cwiny yom kakare. ³⁰ En myero omedde, ento an myero adok piny.” ³¹ Nat ma oa ki malo loyo ducu; nat ma oa i lobo en dano me lobo, loko lok me lobo; nat ma oa i polo loyo ducu. ³² En bedo caden i kom gin ma oneno ki i kom gin ma owinyo, ento pe tye nat mo ma ye lok ma en otito. ³³ Nat ma ye lokke, nyuto tamme ni, Lubanja en me ada. ³⁴ Nat ma Lubanja ooro loko lok pa Lubanja, pien Lubanja pe miyo Cwiny kun pimo apima. ³⁵ Won omaro Wod, ci omiyo jami ducu i cinje. ³⁶ Dano ma ye Wod tye ki kwo ma pe tum; nat ma pe winyo dog Wod, pe bineno kwo, ento kiniga pa Lubanja bedo i kome.

Chapter 4

¹ Ka Rwot oneyo ni Lumaricayo guwinyo ni Yecu tye ka loko jo mapol doko lupwonnyene ki batijagi, makato Jon, ² (kun Yecu kikome pe obatiagi dano, kono lupwonnyene aye gubatijagi), ³ ci en oa ki i lobo Judaya, odok i Galilaya. ⁴ Cenj myero en onol ki i Camaria. ⁵ Obino i ganj mo me Camaria ma nyine Cukar, cok ki poto ma Yakobo yam omiyo bot wode Yucepu. ⁶ Wanj it pa Yakobo onono tye kunnu; Yecu ool ki wot, ci obedo piny i net wanj it. Onono donj cawa oromo ka abicel. ⁷ Dako mo me Camaria obino ka twomo pii. Yecu owacce ni, “Miya pii, amati.” ⁸ Pien onono lupwonnyene gucito i ganj ka wilo cam. ⁹ Dako Lacamaria openye ni, “In Lajudaya ikwaya pii pinjo, ma kun an a dako me Camaria?” Pien Lujudaya pe gimer ki Lucamaria. ¹⁰ Yecu odok iye bot dako ni, “Kono yam ineyo mot ma Lubanja miyo, dok ka kono inianj i kom nat ma kwayi ni, ‘Miya pii, amat-ti’, kono ikwayo en, kono omii pii me kwo.” ¹¹ Dako odokke iye ni, “Ladit, in ipe ki gitwomo, wanj it bene tut; inono pii me kwo meno ki kwene?” ¹² In i dit ikato kwarowa Yakobo, ma yam omiyowa wanj it man, ma omato piine, en ki litinone ki lwak limme?” ¹³ Yecu odokke iye ni, “Dano ducu ma mato pii man, orwo dok bineke aye; ¹⁴ ento dano ma bimato pii ma an abimiye, orwo pe bineke nino ducu. Pii ma an abimiye, bidoko wanj it ma gunnye i iye nio wa i kwo ma pe tum.” ¹⁵ Dako ilkwaye ni, “Ladit, miya pii meno, wek orwo pe dok oneka, awek bino wa kany ka twomo pii.” ¹⁶ Yecu owacce ni, “Cit ilwonj cwari, ci idwog kany.” ¹⁷ Dako odokke iye ni, “An cwara pe.” Yecu owaco ki dako ni, “Iwaco kakare ni cwari pe. ¹⁸ Yam ibedo ki co abic, man ma koni itye kwede-ni pe cwari; man iwaco kakare.” ¹⁹ Dako owacce ni, “Ladit, aneno in giri lanebi. ²⁰ Kwariwa yam giworo Lubanja i kom got man, ento wun wuwaco ni kabedo ma myero giwor iye Lubanja tye i Jerucalem.” ²¹ Yecu ogamo dog dako ni, “Dako, ye lokka; kare bibino ma pe wubiworo Won i kom got man, kadi i Jerucalem. ²² Wun wuworo gin ma pe wuneyo, wan waworo gin ma waneyo, pien larre oa ki bot Lujudaya. ²³ Ento kare bibino, dok bene donj oo, ma ka jo ma woro i ada gibiworo Won i cwiny ki ada, pien Won yenyoy jo macalo meno pi

wore.²⁴ Lubaṇa en cwiny, jo ma wore myero guwore i cwiny ki ada.”²⁵ Dako owacce ni, “Aṇeyo ni Meciya bibino (en ma gilwoṇo Kricito); en ka bibino, bitittiwa lok ducu.”²⁶ Yecu odokke iye ni, “An a en ma loko kwedi-ni.”²⁷ Cutcut lupwonnyene gubino. Ci guuro pien onono en tye ka lok ki dako, ento pe tye ṇat mo i kingi ma owaco ni, “Imito aṇo?” nyo ni, “Piṇo iloko kwede?”²⁸ Dako oweko agulu piine, ocito i gaṇ, owaco bot dano ni,²⁹ “Wubin, wunen laco mo-ni ma otitta gin ducu ma yam atiyo. Man mono pe en aye Kricito ma Lubaṇa oyero?”³⁰ Dano gua ki i gaṇ, gucito bote.³¹ I kine-nu lupwonnyene gubako doggi bote kun giwaco ni, “Lapwony, cam ba.”³² Ento en owaccigi ni, “Atye ki cam ma acamo ma wun pe wuṇeyo.”³³ Omiyo lupwonnyene gupennyne kekengi ni, “ṇatti mo okelle cam?”³⁴ Yecu owaco botgi ni, “Camma en tiyo gin ma ṇat ma oora mito, ki cobo ticce.”³⁵ Wun pe wuwaco ni, “Pud odoṇ dwe aṇwen me cako kac”? Atittiwu ni, wutiṇ waṇwu malo, wunen kit ma doṇ poto ocek kwede me akaya.³⁶ ṇat ma kayo limo mucara, coko nyig pi kwo ma pe tum, wek lacoyone ki lakayone igi obed yom kacel.³⁷ Pien carolok man tye kakare. ni, ‘Lacoyo pat, lakayo pat.’³⁸ Ceṇ aorowu ka kayo gin ma yam pe wucanne iye; jo mukene gucanne iye, wun wudonyo i cannegi.”³⁹ Lucamaria mapol ma i gaṇ meno guye en pi lok pa dako, ma owaco ni, “Otitta gin ducu ma yam atiyo.”⁴⁰ Ka Lucamaria gubino bote, gukwaye ni koṇ myero obed kwedgi; ci en ori kunnu nino aryo.⁴¹ Jo mukene mapol guye en pi lokke.⁴² Guwaco bot dako ni, “Koni pe waye pi lokki keken, pien wawinyo giwa ki itwa, doṇ watyeko nian ni, ada dano man en Lalar me lobo.”⁴³ Lacen ka nino aryo meno okato, en ocito i Galilaya.⁴⁴ Pien Yecu kikome otito ni, “Lanebi mo pe ma giketo deyo kome i lobo tugi.”⁴⁵ Ka obino i Galilaya, Lugalilaya gujole, pien guneno gin ducu ma en otiyo i Jerucalem i kare me nino madit, pien gin bene ceṇ gucito pi kwero nino madit.⁴⁶ En dok odwogo i Kana me Galilaya ka ma yam oloko iye pii odoko koṇo vino. Yam tye latic mo madit i kal pa kabaka ma kom wode lit i Kapernaum.⁴⁷ Ka owinyo ni Yecu oa i Judaya, obino i Galilaya, ocito obako doge bote ni obin ocaṇ wode, pien onono doṇ cok to.⁴⁸ Yecu odokke iye ni, “Ka pe wuneno lanyut ki taṇo, ci pe wubiye kadi matidi mo.”⁴⁹ Latic i kal owacce ni, “Ladit, bin ma peya latinna oto.”⁵⁰ Yecu owacce ni, “Cit giri, wodi bikwo.” Dano meno oye lok ma Yecu owacce, ci ocito.⁵¹ Ka pud tye ka bino i yo, orwatte ki luticce. Guwacce ni, “Latinni doṇ kwo.”⁵² En openyogi cawa mene ma twone ocako dok cen. Gin gugamo ni, “Laworo cawa abiro aye lyeto oa ki i kome.”⁵³ Wonne onian ni meno aye cawa ma Yecu owacce iye ni, “Wodi bikwo”; omiyo en ki jo ma i ode ducu guye.⁵⁴ Man doṇ lanyut me aryo ma Yecu otiyo ka oa ki i Judaya, obino i Galilaya.

Chapter 5

¹ Lacen ka man otum, Yecu ocito i Jerucalem pi nino madit pa Lujudaya ma onono tye. ² I Jerucalem, i ṇet dogcel me romo, yam tye iye kut ma gilwoṇo i dog jo Ibru ni Beteceda, ma tye iye bolo abic. ³ Lwak lutwo mapol onono buto iye, lutowan, luṇolo ki lugoro, Ima gikuro twagge me pii. ⁴ Pien kare mogo lamalaika pa Rwot bino i kut, rubo pii. ṇat ma okwoṇo lutte i pii kun pud girubo aruba, caṇ i kom kit two ducu ma yam tye i kome. ⁵ Onono tye kunnu laco mo ma twone doṇ ori i kome mwaka pyeradeṇ wiye aboro. ⁶ Ka Yecu onene kun obuto, dok oṇeyo ni en ori kunnu pi kare malac, openye ni, “Imito ican?” ⁷ Latwo ogamo ni, “Ladit, pe atye ki ṇat ma bola i kut ka pii orubbe. Ka atye ka komo, ṇat mukene dok kwoṇo lenṇe iye i nyima.” ⁸ Yecu odokke iye ni, “A, ikwany gibutoni, iciti.” ⁹ Oyotoyot dano meno ocaṇ; okwanyo gibutone, ocito gire. Onono ninone ceṇ cabit. ¹⁰ omiyo Lujudaya guwaco bot dano ma gicaṇo ni, “tin cabit, cik pe ye ni ikwany gibutoni.” ¹¹ Ento en odok ki gin ni, “ṇat ma ocaṇa aye owacca ni, ‘Kwany gibutoni, iciti.’” ¹² Gupenye ni, “Dano meno ma owacci ni, ‘Kwany gibutoni, iciti-ni’, en aṇa?” ¹³ Dano ma gicaṇo pe ṇeyo ṇat ma ocaṇe, pien onono Yecu ocito gire woko, lwak onono opoṇ kunnu. ¹⁴ Lacen Yecu onono i ot pa Lubaṇa, owacce ni, “Nen, doṇ ican. Pe dok ibal, wek gin marac makato meno pe opot i komi.” ¹⁵ Danonu ocito, otito bot Lujudaya ni, “Yecu aye ocaṇa.” ¹⁶ En aye gin mumiyo Lujudaya gulibo Yecu, pien otimo jami magi i cabit. ¹⁷ Ento Yecu odokkigi iye ni, “Wora tye ka tic nio koni, an bene atye tic.” ¹⁸ En gin mumiyo Lujudaya dok gumedde ka yenyo yo me neke, pe pi turo cabit keken, ento bene pi lwoṇo Lubaṇa ni wonne, ma kun kette kene ni erom ki Lubaṇa. ¹⁹ Yecu odok iye ni, “Adada awacciwu ni, Wod pe twero tiyo gin mo pire kene, ento tiyo gin ma eneno Won tiyo; pien gin ma en tiyo, Wod bene tiyo kit meno.” ²⁰ Won maro Wod, ci nyutte gin ducu ma en tiyo; dok binyutte tic madito makato magi, wek wuur. ²¹ Pien macalo Won cero jo muto, miyogi kwo, kit meno Wod bene miyo kwo bot jo ma en mito. ²² Won pe ṇolo kop i kom dano mo, ento doṇ otyeko miyo twer me ṇolo kop ducu bot Wod, ²³ wek dano ducu oket deyo i kom Wod, macalo giketo deyo i kom Won. ṇat ma pe keto deyo i kom Wod, pe keto deyo i kom Won ma ceṇ oore. ²⁴ Adada awacciwu ni, dano ma winyo lokka, ma ye ṇat ma oora, tye ki kwo ma pe tum; pe gibinolo kop i kome, ento doṇ oa i to, oo i kwo. ²⁵ “Adada awacciwu ni, kare bibino, dok bene doṇ oo, ma jo muto biwinyo iye dwan Wod pa Lubaṇa; jo ma guwinyo bikwo. ²⁶ Pien macalo Won tye ki kwo i iye kene, kit meno en bene omiyo Wod bedo ki kwo i iye kene, ²⁷ dok omine twer me ṇolo kop, pien en Wod pa dano. ²⁸ Pe wuur lok man; pien kare bibino ma jo ducu ma tye i lyel biwinyo iye dwane. ²⁹ ci gibikatti woko. Jo ma ceṇ gutimo maber bidonyo i cer me kwo, jo ma ceṇ gutimo marac bidonyo i cer me ṇolo kop. ³⁰ “An pe atwero tiyo gin mo pira kena; aṇolo kop kit macalo awinyo; kop ma aṇolo tye atir, pien pe ayenyo yo me tiyo gin ma iya mito kena, ento ma ṇat ma ceṇ oora mito. ³¹ Ka abolo lok i koma kena, lok ma abolo pe bedo me ada. ³² Tye ṇat mukene ma en aye cadenna, aṇeyo ni lok ma en bolo i koma lok me ada. ³³ Wun ceṇ wuoro kwena bot Jon, en oboliwu lok me ada me caden. ³⁴ An pe aye lok ma dano bolo i koma; ento awacciwu lok magi wek wularre. ³⁵ En ceṇ tara ma gicwinyo, ma lyel, yam wumito bedo ki yomcwiny pi kare manok i dero macce. ³⁶ Ento atye ki lok me caden ma pire dit makato pa Jon; pien tic ma Won omiya me acoba, tic magi kikomgi ma atye ka tiyogi, bedo caden i koma ni Won aye oora. ³⁷ Doki Won ma ceṇ oora en kikome obedo cadenna. Wun yam pe wuwinyo dwane, pe wuneno wa calle; ³⁸ pe wubedo ki lokke i iwu, pien pe wuye ṇat ma en ooro. ³⁹ Wuyenyo i ginacoya, pien wutamo ni i gin wutye ki kwo ma pe

tum, kun gin aye caden ma tito lok i koma;⁴⁰ ento wukwero bino bota, wek wulim kwo.⁴¹ An pe alimo deyo ki bot dano,⁴² ento aneyo ni pe wutye ki mar pa Lubaja i iwu.⁴³ An abino i nyin Wora, ento wun pe wujola; ka nat mukene obino i nyine kene, wun wubijole.⁴⁴ Wun wutero ye ninin, ka nat acel limo deyo ki bot lawote, ento pe wuyenyo deyo ma a bot Lubaja ma en acel keken?⁴⁵ Pe wutam ni abidotowu bot Won; nat ma dotowu en Moses, ma wun wugeno.⁴⁶ Ka kono wuye Moses, kono wuye an bene; pien en ocoyo lok i koma.⁴⁷ Ento ka pe wuye lok ma en ocoyo, wubiye ninin lok ma an atittiwu?”

Chapter 6

¹ Ka man otum, Yecu ocito loka nam Galilaya, ma en nam me Tiberia. ² Lwak madwon olube, pien cej guneno lanyut ma en otiyo i kom lutwo. ³ Yecu oito malo i wi got, obedo piny kunnu kacel ki lupwonnyene. ⁴ Kato (Paska), ma en nino madit pa Lujudaya, onono don cok. ⁵ Ka Yecu otinjo waje, onono lwak madwon kun bino bote, openyo Pilipo ni, “Wabiwilo kwon kwene wek jo man ocam?” ⁶ En oloko lok man pi teme, pien en kikome onono neyo gin ma ebityo. ⁷ Pilipo odokke iye ni, “Kwon me denari miya ayo pe biromogi, wek nat acel acel ogam manok.” ⁸ Nat acel i kin lupwonnyene, en Anderiya omin Cimon Petero, owacce ni, ⁹ “Latin awobi mo tye kany, ma tye ki mugati abic me cayiri, ki rec ayo; ento magi konyo anjo bot lwak ma rom man?” ¹⁰ Yecu owacci, “Wuwek lwak obed piny.” Lum onono olot twatwal i kabedo meno; dano ma gubedo piny welgi mito romo alip abic. ¹¹ Lacen Yecu okwanyo mugati, opwoyo, opoko bot jo ma gubedo piny, ki rec bene, kit macalo gimito. ¹² Ka don guyen, ci owaco bot lupwonnyene ni, “Wucok nide ma don, gin mo owek rwenyo.” ¹³ Gucoko nide, gupono aduku apar wiye ayo ki i kom mugati abic me cayiri ma lwak gucamo don. ¹⁴ Ka lwak onono lanyut ma en otiyo, guwaco ni, “Ada, man en lanebi meno ma bino i lobo.” ¹⁵ Ka Yecu onian ni gimito bino ka make tetek pi kete me bedo kabaka, ci olwi, ocito i wi got kene. ¹⁶ Ka piny oyuto, lupwonnyene gucito i dog nam, ¹⁷ gudonyo i yeya, gucako nolo dye nam me cito Kapernaum. Piny onono don col, Yecu onono peya obino botgi. ¹⁸ Nam otinje pi yamo ma onono tye ka kodo. ¹⁹ Ka onono don gucero yeya ma romo mairo adek nyo anwen, ci guneno Yecu kun woto i wi nam ki tyene. Lworo omakogi, ²⁰ ento en owaccigi ni, “An ennu, gwok wulwor”, ²¹ omiyo guye donyo i yeya. Cutcut yeya oo i wi tera ka ma gimito cito iye. ²² Orwone jo ma yam gudon loka nam tunjel guneno ni onono tye yeya acel keken kunnu, dok ni Yecu nene pe oito i yeya kacel ki lupwonnyene, ento lupwonnyene cej gucito kengi. ²³ Kadi bed kumeno, yeya mukene ma gia Tiberia gubino cok ki kabedo ka ma dano gucamo iye kwon ma Rwot opwoyo. ²⁴ Ka lwak guneno ni Yecu pe kunnu, kadi wa lupwonnyene bene, gin kikomgi guito i yeya, gucito Kapernaum ka yenyo Yecu. ²⁵ Ka gunonje loka nam tun ca, gupenye ni, “Lapwony, ibino kany awene?” ²⁶ Yecu odokkigi iye ni, “Adada awacciwu ni, wutye ka yenya pe ni pien yam wuneno lanyut, ento ni pien wucamo kwon, wuyen. ²⁷ Pe wuti pi cam ma top woko, ento pi cam ma ri nio wa i kwo ma pe tum, ma Wod pa dano bimiyowu; pien Lubaja Won oketo lanen mere i kome.” ²⁸ Gin dok gupenye ni, “Myero watim gin anjo wek wati tic pa Lubaja?” ²⁹ Yecu odok iye botgi ni, “Man en tic pa Lubaja, ni wubed ki niye i kom nat ma en ooro.” ³⁰ Gupenye ni, “Lanyut anjo ma in itiyi, wek wanen, waye in? Tic anjo ma in itiyi?” ³¹ Kwariwa yam gucamo manna i tim, macalo gicoyo ni, ‘Omiyogi kwon me acama mua ki i polo.’ ³² Yecu ogamo doggi ni, “Adada awacciwu ni, pe Moses aye yam omiyowu kwon meno mua ki i polo; ento Wora en aye tye ka miyowu kwon me ada nia ki i polo. ³³ Pien kwon pa Lubaja en kwon ma bino piny nia ki i polo, ma miyo kwo ki lobo.” ³⁴ Guwacce ni, “Rwot, miwa kwon meno nino ducu.” ³⁵ Yecu owaco botgi ni, “An a kwon me kwo; nat ma bino bota, kec pe bineke; nat ma ye an, orwo pe dok bineke matwal. ³⁶ Ento yam atito botwu ni, wun don wunena, ento pe wuye. ³⁷ Dano ducu ma Wora omiya bibino bota; nat ma bino bota, pe abiryeme. ³⁸ Pien don alor piny ki i polo, pe ka tiyo gin ma iya mito pira kena, ento ka tiyo gin ma nat ma yam oora mito. ³⁹ Man en gin ma nat ma oora mito, ni i kom dano ducu ma en omiya awek rwenyo iye natti mo, ento acergi woko ducu i nino me agik. ⁴⁰ Man en gin ma wora mito, ni, dano ducu ma neno Wod, ma ye en, myero olim kwo ma pe tum; ci an abicere woko i nino me agik.” ⁴¹ Lujudaya gunur i kome pien owaco ni, “An a kwon ma olor piny nia i polo.” ⁴² Guwaco ni, “Man pe Yecu, wod pa Yucepu, ma wonne ki minne waje? Pijo en dok waco ni, ‘An alor piny nia i polo?’” ⁴³ Yecu odok iye ki gin ni, “Pe wunur i kinwu kenwu. ⁴⁴ Dano mo pe twero bino bota, ka Wora ma yam oora pe opeye; ci an bene abicere woko i nino me agik. ⁴⁵ Gicoyo i buk pa lunebi ni, ‘Lubaja bipwonyogi ducu.’ Dano ducu ma owinyo lok ki bot Won, ce omako lokke, bino bota. ⁴⁶ Pe ni nat mo yam onono Won, kono nat ma yam oa bot Lubaja, en aye onono Won. ⁴⁷ Adada awacciwu ni, nat ma ye an tye ki kwo ma pe tum. ⁴⁸ An a kwon me kwo. ⁴⁹ Kwariwu yam gucamo manna i tim, guto woko. ⁵⁰ Man en kwon ma lor piny nia i polo, ma ka dano mo ocamo, pe bito. ⁵¹ An a kwon makwo, ma olor piny nia i polo; ka nat mo ocamo kwon man, en bibedo kwo nakanaka. Kwon ma abimiyo en koma, ma amiyo wek lobo obed ki kwo.” ⁵² Lujudaya guero pyem i kingi kekengi, kun giwaco ni, “Dano man twero miyowa kome me acama ninin?” ⁵³ Yecu owaccigi ni, “Adada awacciwu ni, ka pe wucamo kom Wod pa dano, wumato remone, pe wutye ki kwo i iwu. ⁵⁴ Nat ma camo koma, ma mato remona, tye ki kwo ma pe tum, ci an abicere woko i nino me agik. ⁵⁵ Pien koma en cam meada, remona en ginamata meada. ⁵⁶ Nat ma camo koma, ma mato remona, bedo i an, an bene abedo i iye. ⁵⁷ Macalo Won makwo cej oora, kun an abedo kwo pi Won kit meno nat ma cama bikwo pira. ⁵⁸ Man en kwon ma olor piny nia i polo, pe kit kwon ma yam kwariwu gucamo, guto woko; nat ma camo kwon man bibedo kwo nakanaka.” ⁵⁹ En oloko lok magi i kare ma en pwonyo i kacokke i Kapernaum. ⁶⁰ Lupwonnyene mapol ka guwinyo, guwacci, “Man lok matek; aja ma twero winyo?” ⁶¹ Ento Yecu ka oneyo ki i cwinye kene ni lupwonnyene tye ka nur i kom lok man, openyogi ni, “Lok man obalo tamwu?” ⁶² Bibedo ninin ka kono wuneno Wod pa dano kun ito ka ma yam en tye iye con? ⁶³ Gin ma miyo kwo en aye cwiny, kom pe konyo gin mo; lok ducu ma awacciwu gin aye cwiny ki kwo. ⁶⁴ Ento tye jo mogo i kinwu ma pe giye.” Pien nia i acakki Yecu onono neyo jo meno ma pe ye, ki nat ma bidobe. ⁶⁵ En dok owaco ni, “Man en gin mumiyo cej atittiwu ni, pe tye nat mo

ma twero bino bota, ka Won pe omiye twer.”⁶⁶ Cakke i kare meno, lupwonnyene mapol gudok cen, pe dok gubedo ka wot kacel kwede.⁶⁷ Yecu openyo jone apar wiye aryo ni, “Wun bene wumito ket woto?”⁶⁸ Cimon Petero ogamo doge ni, “Rwot, wabicitu bot aña? In itye ki lok me kwo ma pe tum.”⁶⁹ Wan waye, dok watyeko nian ni, in i ñat Malen pa Lubanja.”⁷⁰ Yecu odokkigi iye ni, “Cen pe ayerowu wun apar wiye aryo? Ento acel i kinwu pa Catan.”⁷¹ En onono oloko i kom Juda wod pa Cimon me Keriot, ñat acel i kin jo-nu apar wiye aryo, ma bidobe.

Chapter 7

¹ Ka man otum, Yecu obedo ka wot i kin Galilaya; pe omito cito i Judaya, pien Lujudaya gimito neke. ² Nino madito me Bolo pa Lujudaya onono cok. ³ Omegine guwacce in, “A ki kany, icit i Judaya, wek lupwonnyeni gunen tic ma in itiyu. ⁴ Pe tye dano mo ma tiyo tic i mun, ka en kikome mito ni dano guneye. Ka itiyu tic magi, nyutte keni bot lobo.” ⁵ Pien kadi omegine kikome bene pe guye en. ⁶ Yecu owaccigi ni, “Karena pud peya oo, ento karewu nino ducu tye. ⁷ Lobo pe twero kwerowu, ento okwero an, pien an atuco lok i kome, ni ticce ducu racu. ⁸ Wun wucit ka kwero nino madito; an pe acito i nino madito, pien karena peya oromo maber.” ⁹ Ka donj oloko lok man botgi, ci donj i Galilaya. ¹⁰ Ento ka omegine donj gityeko cito pi nino madito, ci en bene ocito, pe atyer, ento i mun. ¹¹ Lujudaya gubedo ka yenye i nino madito kun gipenyo ni, “En tye kwene?” ¹² Lwak onono ginjur twatwal pire. Jo mukene guwaco ni, “En gire dano maber,” jo mukene ni, “Pe, en rwenyo lwak.” ¹³ Ento pe tye ñat mo ma waco nyiye ka malen, pien gilworu Lujudaya. ¹⁴ Ka donj oo i dye nino madito, Yecu ocito i ot pa Lubanja, ocako pwonyo dano. ¹⁵ Lujudaya guuro, kun giwaco ni, “Dano man oneyo nukuta niñnin, kun kono pe okwano?” ¹⁶ Yecu odok iye ki gin ni, “Pwony mera pe mera kikoma, ento pa ñat ma cen oora. ¹⁷ Ka ñat mo mito tiyo gin ma Lubanja mito, en binian ka ce pwony man oa ki bot Lubanja, nyo ka aloko pira kena. ¹⁸ ñat ma loko pire kene yenyo deyone pire kene, ento ñat ma yenyo deyo pi ñat ma oore, dano-nu en me ada, gin ma pe atir pe i iye. ¹⁹ Moses cen pe omiyowu cik? Ento pe tye ñat mo i kinwu ma gwoko cik. Piño wumito neka?” ²⁰ Lwak odok iye ni, “In giri itye ki cen! Aña ma mito neki?” ²¹ Yecu ogamo doggi ni, “Yam atiyo tic acel, wun ducu wuuro.” ²² Moses cen omiyowu cik me lirre (pe ni oa ki bot Moses, ento ki bot kwaro), wun bene wuliro dano i cen cabit. ²³ Ka giliro dano i cen cabit, wek cik pa Moses pe oballe, piño iwu wan i koma pi cano dano i cen cabit? ²⁴ Pe wunol kop pi neno ki wan, ento wunol kop atir.” ²⁵ Jo mogo me Jerucalem guwaco ni, “Man pe dano ma gimito neko-ni? ²⁶ Ento, nen, en tye ka lok ka malen, gin pe guwacce lok mo. Luloc tika nian ni man en Kricito ma Lubanja oyero? ²⁷ Ento wan waneyo ka ma dano man oa iye; ka Kricito binen, pe tye dano mo ma bineyo ka ma en oa iye.” ²⁸ I kare ma Yecu pwonyo i ot pa Lubanja, en odanñe, owaco ni, “Wun wuneya, wuneyo ka ma aa iye? An pe abino pira kena. ñat ma oora en me ada, wun pe wuneye. ²⁹ Ento an aneye, pien aa ki bote, en aye oora.” ³⁰ Gumito make, ento pe tye ñat mo ma oketo ciye i kome, pien karene peya oromo. ³¹ Ento jo mapol i kin lwak guye en. Guwaco ni, “Ka Kricito ma Lubanja oyero binen, bitiyo lanyut mapol makato ma dano man tiyo?” ³² Lupericayo guwinyo ka lwak tye ka ñur i kome, omiyo ajwagi madito pa Lubanja ki Lupericayo gucwalo askari ka make. ³³ Yecu owaco ni, “Pud dok abibedo kwedwu pi kare manok, lacer abidok bot ñat ma yam oora. ³⁴ Wubiyenya, ento pe wubinonja; ka ma abedo iye, wun pe wutwero o iye.” ³⁵ Lujudaya gupenye kekengi ni, “Dano man mito cito kwene, ma wan pe wabinonje-ni? En mito cito bot jo mewa muket ata i kin jo Grik, ka pwonyo jo Grik? ³⁶ Man te lokke niño, ni, ‘Wubiyenya, ento pe wubinonja,’ dok ni, ‘Ka ma abedo iye, wun pe wutwero o iye?’” ³⁷ I nino me agikki me nino madito, ma en aye nino madit, Yecu oa malo, odanñe, owaco ni, “Ka orwo neko dano mo, en myero obin omat bota. ³⁸ ñat ma ye an, macalo ginacoya owaco, ‘Kulu me pii makwo bimol nia i iye.’” ³⁹ En yam oloko lok man i kom Cwiny Malen, ma jo ma giye en bilimo; pien onono Cwiny Malen peya gimio, pien onono Yecu peya giketo deyo i kome. ⁴⁰ Ka guwinyo lok magi, jo mogo i kin lwak guwaco ni, “Adada, nye man en lanebi meno.” ⁴¹ Jo mukene guwaco ni, “Man gire Kricito ma Lubanja oyero.” Jo mukene dok gipenyo apenya ni, “Kricito ma Lubanja oyero yam a i Galilaya? ⁴² Ginacoya pe tito ni, Kricito ma Lubanja oyero a ki i anywalli pa Daudi, ki i Beterekem, i gan ma yam Daudi bedo iye?” ⁴³ Kumeno apokapoka obedo i kin lwak pire. ⁴⁴ Jo mogo i kingi omito make, ento pe tye ñat mo ma oketo ciye i kome. ⁴⁵ Askari gudwogo bot ajwagi madito pa Lubanja ki Lupericayo. Gin gupenyogi ni, “Piño pe wukele?” ⁴⁶ Askari gugamo doggi ni, “Pe tye ñat mo ma yam oloko macalo dano man.” ⁴⁷ Lupericayo gudok iye ni, “Wun bene gityeko rwenyowu?” ⁴⁸ Tye ñat mo i kin luloc nyo i kin Lupericayo ma oye en? ⁴⁹ Ento lwak man ma kwiya cik donj gicenogi.” ⁵⁰ Nikodemo ma yam obino bote, ma en bene ñat acel i kingi, openyogi ni, ⁵¹ “Cik mewa ñolo kop i kom dano kun peya giwinyo lok ma a i doge, pi nian i kom gin ma en timo?” ⁵² Gudokke iye ni, “In bene ia ki i Galilaya? Kor iyeny, ibineno ni pe tye lanebi mo ma bia ki i Galilaya.” ⁵³ ñat acel acel odok i ode.

Chapter 8

¹ Ento Yecu ocito wa i wi got Jeituni. ² Odiko con en dok odwogo i ot pa Lubanja; jo ducu gucokke bote, en obedo piny, opwonyogi. ³ Lupwonycik ki Lupericayo gukelo dako mo ma gimako ka timo abor. Gukete i dyere. ⁴ guwacce ni, “Lapwony, dako man gimako ka timo abor, ginonje iye kikome. ⁵ I cik Moses ocikowa ni, dano macalo man myero gicel woko ki got. I kono inolo niñnin?” ⁶ Guwaco lok man pi teme, wek ginonj lok ma gibidote kwede. Ento Yecu okulle piny, ocoyo ñom ki lwete. ⁷ Ka gumedde ka penye, en oille malo, owaccigi ni, “ñat ma i kinwu ma pe ki bal okwonj cele ki got.” ⁸ En dok okulle piny, ocoyo ñom ki lwete. ⁹ Ka guwinyo lok man, ci guket ki acel acel, kun ocakke ki i kom jo madito; ci Yecu odonj kene kun dako-nu pud ocun i dyere. ¹⁰ Yecu oille, openyo dako ni, “Dako, gin kono gitye kwene? Pe tye ñat mo ma onolo kop loyi?” ¹¹ En ogamo ni, “Pe tye ñat mo, ladit.” Yecu owaco ni, “An bene pe abinolo kop loyi. Cit giri; cakke tin pe

dok ibal.”¹² Yecu dok oloko ki gin kun waco ni, “An a ceŋ me lobo; ŋat ma luba pe biwoto i piny macol, ento bibedo ki ceŋ me kwo.”¹³ Luparicayo guwacce ni, “In giri ibolo lok me caden i komi keni, lok ma ibolo pe me ada.”¹⁴ Yecu odok iye ni, “Kadi bed abolo lok i koma kena, lok ma abolo me ada, pien aŋeyo ka ma aa iye, ki ka ma acito iye, ento wun pe wuŋeyo ka ma aa iye, ki ka ma acito iye.”¹⁵ Wun wuŋolo kop i kit pa dano, ento an pe aŋolo kop i kom ŋat mo.”¹⁶ Kadi bed aŋol kop, ŋolo koppa tye atir, pien pe atye kena, ento wan ki ŋat ma oora.”¹⁷ I cikwu gicoyo ni, lok pa caden aryo bedo ada;¹⁸ an abolo lok me caden i koma kena, dok Wora ma oora bene cadenna.”¹⁹ Gipenye ni, “Woru tye kwene?” Yecu odok iye ni, “Wun pe wuŋeyo an, kadi Wora. Kono wuŋeya, kono wuŋeyo Wora bene.”²⁰ En oloko lok man i kare ma pwoŋyo dano i ot pa Lubaja, i ot lim, ento pe tye ŋat mo ma omake, pien karene peya oromo.”²¹ En dok owaco ki gin ni, “An abicito woko. Wun wubiyenya, wubito i balwu; ka ma acito iye, wun pe wutwero bino iye.”²² Lujudaya guwaco ni, “En binekke kene, pien owaco ni, ‘Ka ma acito iye wun pe wutwero bino iye?’”²³ En owaccigi ni, “Wun wua ki piny, an aa ki malo; wun jo me lobo, an pe a dano me lobo.”²⁴ Atyeko wacciwu ni, wubito i balwu; pien wubito i balwu ka pe wuye ni an a en.”²⁵ Gupenye ni, “In aŋa?” Yecu odok ki gin iye ni, “An a ŋat ma yam atittiwu con nia i acakki.”²⁶ Atye ki lok mapol me aloka i komwu, ki kop mapol me aŋola; ento ŋat ma oora en me ada, atito ki lobo gin ma doŋ awinyo ki bote.”²⁷ Pe guniaŋ ni en tye ka tittigi pi Lubaja Won.”²⁸ Omiyo Yecu owaco ki gin ni, “Ka doŋ wutiŋo Wod pa dano malo, ci wubinian ni an a en, dok ni pe atiyoy gin mo pira kena, ento aloko gin ma Wora opwoŋya iye.”²⁹ ŋat ma oora tye kweda; pe oweka kena, pien nino ducu atiyoy gin ma iye mito.”³⁰ Ka oloko lok man, jo mapol guye en.”³¹ Yecu owaco bot Lujudaya ma guye en ni, “Ka wumoko i lokka, ci wun lupwonnyena adada;”³² miyo wubiŋeyo lok me ada, lok me ada bigonyowu.”³³ Gudokke iye ni, “Wan likwayo pa Abraim; ma naka yam peya wabedo opii pa ŋatti mo. Man doŋ in iwaco niŋniŋ ni, ‘Gibigonyowu?’”³⁴ Yecu odokkigi iye ni, “Adada awacciwu ni, dano ducu ma timo bal, en opii me bal.”³⁵ Opii pe bedo i ot nakanaka, ento latin anywalli bedo gire nakanaka.”³⁶ Pi meno, ka Wod ogonyowu gibigonyowu atika.”³⁷ Aŋeyo ni wun likwayo pa Abraim; ento wumito neka, pien lokka pe noŋo kabedo i iwu.”³⁸ An aloko gin ma aneno ki bot Wora, wun wutiyo gin ma wuwinyo ki bot wonwu.”³⁹ Gudok iye ni, “Abraim en wonwa.” Yecu owaccigi ni, “Kono wun litino pa Abraim, kono wutiyo macalo Abraim.”⁴⁰ Ento koni wumito neka, an dano ma atittiwu lok me ada ma awinyo ki bot Lubaja; Abraim yam pe otiyo kit meno.”⁴¹ Wun wutiyo gin ma wonwu otimo.” Gidok iye bote ni, “Wan pe ginywalowa i abor; watye ki wonwa acel, en aye Lubaja.”⁴² Yecu ogamo doggi ni, “Kono Lubaja wonwu, kono wumara, pien an aa ki bot Lubaja, koni doŋ atye kany; pe abino pira kena, en aye oora.”⁴³ Piŋo pe wuniaŋ lok ma awaco? Pien pe wutwero winyo lokka.”⁴⁴ Wun wua ki bot wonwu, Catan, wumito cobo gin ma wonwu mito. Nia i acakki piny en con lanek, pe cuŋ i ada, pien lok me ada pe i iye. Ka en loko lok goba, en lok macalo kite tye, pien en lagoba, doki won goba.”⁴⁵ Ento pe wuye an, pien an aloko lok me ada.”⁴⁶ Aŋa i kinwu ma nyuto lok me bal i koma ma loya? Ka atito lok me ada, piŋo pe wuye an?”⁴⁷ ŋat ma oa bot Lubaja winyo lok pa Lubaja; gin ma omiyo wun pe wuwinyo, pien pe wua bot Lubaja.”⁴⁸ Lujudaya gudokke iye ni, “Wan pe wawaco kakare ni, in Lacamaria, itye ki cen?”⁴⁹ Yecu odok iye ni, “An pe atye ki cen; ento aworo Abana, wun pe wuwora.”⁵⁰ An pe ayenyo deyona pira kena; tye ŋat ma yenyo ma kakara, en aye biŋolo kop.”⁵¹ Adada awacciwu ni, ka ŋat mo mako lokka, pe bito matwal.”⁵² Lujudaya gudokke iye ni, “Koni doŋ waniaŋ ni itye ki cen. Abraim yam oto, ki lunebi bene guto, ento in iwaco ni, ‘Ka ŋat mo mako lokka, ci pe bibilo to matwal’.”⁵³ In i dit ikato kwarowa Abraim, ma ceŋ oto-ni? Lunebi bene guto, do! In ikette ni in aŋa?”⁵⁴ Yecu ogamo ni, “Ka aketo deyo i koma kena, deyona mwa; Wora aye keto deyo i koma, en ma wun wuwaco ni Lubajawu-ni.”⁵⁵ Wun pe wuŋeyo; ento an aŋeyo. Ka kono awaco ni pe aŋeyo, kono adoko lagoba macalo wun; ento an aŋeyo, amako lokke.”⁵⁶ Kwarowu Abraim yam obedo ki yomcwiny ni ebineno ninona; ci oneno, cwinye obedo yom matek.”⁵⁷ Lujudaya guwacce ni, “In ma mwakani bene peya oromo pyerabic-ci, ineno Abraim?”⁵⁸ Yecu ogamo doggi ni, “Adada awacciwu ni, ma Abraim pud pe, onoŋo doŋ an atye.”⁵⁹ Omiyo gukwanyo got me cele; ento Yecu okanne, ci okato woko ki i ot pa Lubaja.

Chapter 9

¹ Ka ceŋ en oekato ki i yo, oneno dano ma ginywale ma waŋe oto. ² Lupwonnyene gupenye ni, “Lapwony, aŋa ma obalo, laco man, kece nyo jo ma gunywale, ma omiyo ginywale ma waŋe oto?” ³ Yecu ogamo ni, “Laco man pe obalo, kadi jo ma gunywale, ento man otimme wek tic pa Lubaja onen i kome.” ⁴ Myero wati tic pa ŋat ma oora ma ceŋ pud tye; dyewor bibino ma ŋat mo pe twero tic. ⁵ Ka pud atye i lobo, an a ceŋ me lobo.” ⁶ Ka oloko lok man, oŋulo laa piny, orubo ki ŋom, ci owiro ki waŋ laco-nu. ⁷ Owacce ni, “Citi, ilwok i kut me Ciloam” (ma te lokke ni, Ma gioro). En ocito olwoko, ci odwogo ma waŋe doŋ neno piny. ⁸ Luwote ki jo ma yam ginene kun kwayo lim guwaco ni, “Man pe laco ma bedo kun kwayo lim-mi?” ⁹ Jo mogo guwaco ni, “En kikome”; jo mukene ni, “Pe, ento cal kwede acala.” En ogamo ni, “An ennu, do.” ¹⁰ Gupenye ni, “Waŋi oyabbe niŋniŋ?” ¹¹ En ogamo ni, “Dano ma gilwoŋo nyiŋe ni Yecu aye orubo ŋom, owiro ki waŋa, ci ocika ni, ‘Cit ilwok i Ciloam.’ Ci acito, alwoko, acako neno piny.” ¹² Dok gupenye ni, “En tye kwene?” Ogamo ni, “Pe aŋeyo.” ¹³ Gikelo dano ma yam waŋe oto-ni bot Luparicayo. ¹⁴ Nino ma Yecu orubo ŋom iye, oyabo ki waŋe, onoŋo ceŋ cabit. ¹⁵ Luparicayo dok gupenye ni, “Waŋi oyabbe niŋniŋ?” En odok ki gin iye ni, “En owiro ŋom i waŋa, alwoko, ci aneno piny.” ¹⁶ Luparicayo mogo guwaco ni, “Dano man pe oa ki bot Lubaja, pien pe gwoko cabit.” Ento jo mukene guwaco ni, “Dano ma labalo twero tiyo lanyut ma rom man?” Omiyo apokapoka obedo i kingi. ¹⁷ Dok gupenyo dano ma yam onoŋo waŋe oto-ni ni, “In itamo lok aŋo i kome, pien oyabo waŋi?” En odok iye ni, “En lanebi.” ¹⁸ Lujudaya pe guye ni en yam obedo lawaŋoto, dok ni giyabo waŋe, nio ka gilwoŋo jo ma gunywalo dano ma giyabo waŋe-ni. ¹⁹ Gipenyogi ni, “Man en latinwu ma wuwaco ni ginywale ma waŋe oto? Gin aŋo ma omiyo doŋ en neno piny koni?” ²⁰ Jo ma gunywale gudok iye ni, “Waŋeyo ni man

latinwa, dok yam ginywale ma waɲe oto.²¹ Ento kit ma en neno ki piny koni, pe waɲeyo; dok wan pe waɲeyo ɲat ma oyabo waɲe. Wupenye; en doɲ dit, en bilok pire kene.”²² Jo ma gunywale guwaco lok man pien gilworo Lujudaya, pien onono Lujudaya guporo lok kacel ni, ka ɲat mo otuco ni Yecu en Kricito ma Lubaja oyero, ci gibiryeme woko ki i kacokke.²³ En aye gin mumiyo jo ma gunywale guwaco ni, “En doɲ dit, wupenye.”²⁴ Pi lok man omiyo gulwono dano ma yam waɲe oto tyen me aryo, guwacce ni, “Mi deyo bot Lubaja; wan waɲeyo ni dano man labalo.”²⁵ En ogamo ni, “Ka en labalo, pe aɲeyo; gin acel keken ma aɲeyo, en aye ni, yam waɲa oto, ento koni doɲ aneno piny.”²⁶ Gin gupenye ni, “En otimmi niɲniɲ? Oyabo waɲi niɲniɲ?”²⁷ En odokkigi iye ni, “Doɲ atittiwu con, wun pe wuwinyo. Piɲo pud wumito winyo? Wun bene wumito doko lupwonnyene, ce?”²⁸ Ci guyete kun giwaco ni, “In giri aye lapwonnyene ento wan giwa lupwonnye pa Moses.”²⁹ Waɲeyo ni Lubaja yam oloko ki Moses, ento dano man pe waɲeyo ka ma oa iye.”³⁰ Dano ca odok iye ni, “Man lok me aura twatwal! Wun pe wuɲeyo ka ma en oa iye, kun en oyabo waɲa.”³¹ Waɲeyo ni Lubaja pe winyo lubalo, ento ka ɲat ma woro Lubaja, dok tiyo gin ma en mito, Lubaja winye.”³² Ma naka yam peya owinnye ni ɲat mo oyabo waɲ dano mo ma ginywale ma waɲe oto.”³³ Ka kono dano man onono pe oa ki bot lubaja, kono pe otwero timo gin mo wa acel.”³⁴ Gugamo doge ni, “In ma ginywali i bal keken-ni bene ipwonywa?” Ci guryeme woko.”³⁵ Yecu ka owinyo ni giriyeme woko, onono, openye ni, “In iye Wod pa dano?”³⁶ En odok iye ni, “En aɲa, ladit, wek aye en?”³⁷ Yecu owacce ni, “Doɲ inene, en aye ɲat ma tye ka lok kwedi-ni.”³⁸ En owaco ni, “Aye, Rwot”; owore.”³⁹ Yecu owacce ni, “An abino i lobo ka ɲolo kop, wek jo ma pe neno piny gunen, jo ma neno gudok luwanjoto.”⁴⁰ Luparicayo mogo ma cok kwede guwinyo lok man. Gupenye ni, “Wan bene waɲwa oto?”⁴¹ Yecu odok iye ni, “Kono ka waɲwu oto, kono pe wutye ki bal; ento wun wuwaco ni, ‘Waneno’; pi meno balwu pud bedo gire.

Chapter 10

¹ “Adada awacciwu ni, ɲat ma pe donyo i dwol romo ki i doggola, ento ito ki ka mukene, dano meno lakwo ki layak; ² ento ɲat ma donyo ki i doggola, en lakwat romi. ³ Lagwok-doggola yabbe kika, romi winyo dwane; en lwonjo romi ki nyinji, ci terogi woko. ⁴ “Ka doɲ ocwalo mere ducu woko, en woto i nyinji, romi lube, pien ginjejo dwane. ⁵ Pe gilubo welo, ento girinjo woko ki bote, pien pe ginjejo dwan welo.” ⁶ Yecu oloko ki gin carolok man, ento pe gunian lok ma en otito botgi. ⁷ Yecu dok owaco ki gin ni, “Adada awacciwu ni, an a doggola me romi. ⁸ Jo ducu ma yam obino okwonjo nyima, gin lukwo dok luyak; ento romi pe owinyo dwangi. ⁹ An a doggola; ka ɲatti mo odonyo ki bota, en bibwot, bidonyo, bikatti woko, binono cam. ¹⁰ Lakwo pe bino pi lok mo mukene, ento kono pi kwalo, pi neko ki pi tyeko; an abino wek gunonjo kwo, gubed kwede madwon. ¹¹ An lakwat maber. Lakwat maber miyo kwone pi romi. ¹² ɲat ma tiyo pi mucara, ma pe lakwat, ma romi pe mere kikome, ka oneno orudi bino, weko romi, riɲo woko; orudi makogi, keyogi. ¹³ En riɲo woko pien tiyo pi mucara keken, pe paro pi romi. ¹⁴ An lakwat maber; aɲeyo romina, mera bene ɲeya, ¹⁵ macalo Won ɲeya, an bene aɲeyo Won; amiyo kwona pi romi. ¹⁶ Atye ki romi mukene bene, ma pe me dwol man; myero akelgi bene, gibliwinyo dwana. Kit meno bibedo lwak acel ki lakwat acel. ¹⁷ Gin mumiyo Won mara, pien amiyo kwona wek doki agam. ¹⁸ Pe tye ɲatti mo ma mayo ki bota; amiyo gira pira kena. Atye ki twer me miyo kwona, dok atye ki twer me gamo doki; alimo cik man ki bot Wora.” ¹⁹ Apokapoka dok obedo i kin Lujudaya pi lok man. ²⁰ Jo mapol ki i kingi guwaco ni, “En tye ki cen, opo apoya; piɲo wuwinyo lokke?” ²¹ Jo mukene guwaco ni, “Lok man pe pa dano ma tye ki cen. Cen twero yabo waɲ dano ma waɲe oto?” ²² I kare meno nino madit me kwero ot pa Lubaja obedo i Jerucalem. ²³ Onono piny cwir, Yecu onono tye ka wot i ot pa Lubaja, i te baraja pa Solomon. ²⁴ Lujudaya gucokke, gurume i dyere, gupenye ni, “Ibimiyo wakalo akala pi kare ma rom mene? Ka in i Kricito ma Lubaja oyero, tittiwa atir.” ²⁵ Yecu odokkigi iye ni, “Atyeko tittiwu, wun pe wuye. Tic ma atiyi i nyin Wora gin cadenna. ²⁶ Wun pe wuye, pien pe wutye i kin romina. ²⁷ Romina winyo dwana, an aɲeyogi, gin luba. ²⁸ Amiyogi kwo ma pe tum; gin pe bito matwal, pe tye ɲatti mo ma bimayogi ki i ciɲa. ²⁹ Wora ma omiyogi bota dit makato ducu, pe tye ɲatti mo ma twero mayogi ki i ciɲa Won. ³⁰ An ki Won wan acel.” ³¹ Lujudaya dok gukwanyo got me cele. ³² Yecu owaccigi ni, “Atyeko nyuttiwu tic mabeco mapol ma oa ki bot Won; wumito cela ki got pi tic mene?” ³³ Lujudaya gudokke iye ni, “Pe waceli pi tic mo maber, ento pi yeto Lubaja; pien in i dano adana, ikette keni ni in Lubaja.” ³⁴ Yecu ogamo doggi ni, “Pe gicoyo i cik mewu ni, ‘An awaco ni wun lubaja?’ ³⁵ Ka en lwonjo jo ma lok pa Lubaja obino botgi ni gin lubaja (ci ginacoya pe twero turre), ³⁶ wun wuwaco bot ɲat ma Won olonyo, oore i lobo, ni, ‘Iyeto lubaja,’ pien an awaco ni, ‘An Wod pa Lubaja?’ ³⁷ Ka pe atiyi tic pa Wora, ci pe myero wuye an; ³⁸ ento ka atiyi ticce, kadi bed pe wuye an gira, myero wuye tic; wek wuɲe dok wunian ni Won tye i an, ki an i Won.” ³⁹ Dok gutemo make, ento en opucce woko ki i ciɲgi. ⁴⁰ En dok ocito loka Jordan, i kabedo ka ma yam Jon okwonjo batija dano iye, obedo kunnu. ⁴¹ Jo mapol gubino bote; guwaco ni, “Jon yam pe otioy lanyut mo ento lok ducu ma Jon otito i kom dano man obedo me ada.” ⁴² Jo mapol guye en ki kunnu.

Chapter 11

¹ Cen tye dano mo ma kome lit i Betania ma nyinje Lajaro, i paco pa Maliam ki laminne Marita. ² En Maliam ma yam owiro Rwot ki moo, dok ojwayo tyene ki yer wiye, aye ominne kome lit-ti. ³ Nyimege gucwalo kwena bote kun giwaco ni, “Rwot, ɲat ma imaro kome lit.” ⁴ Ento ka Yecu owinyo, owaco ni, “Two man pe obino pi neke, ento pi kelo deyo bot Lubaja, wek pire gimi deyo bot Wod pa Lubaja.” ⁵ Yecu yam maro marita ki laminne ki Lajaro. ⁶ Ka owinyo ni kome lit, ci omedde ki ri doki nino aryo i kabedo ma yam en tye iye. ⁷ Lacen owaco bot lupwonnyene ni, “Wadoku doki i Judaya.” ⁸ Lupwonnyene gudokke iye ni, “Lapwony, Lujudaya nene gimito celi ki got, in dok idok kunnu?” ⁹ Yecu ogamo ni, “Cawa me dyecen pe apar wiye aryo? Ka ɲatti mo woto i dyecen, pe yokke, pien neno cen me lobo man.” ¹⁰ Ento ka ɲatti mo woto dyewor,

yokke, pien ceŋ pe i iye.”¹¹ En owaco kit man, lacen owaco botgi ni, “Laremwa Lajaro doŋ onino, acito wek acicoye woko ki i waŋ nino.”¹² Lupwonnyene guwacce ni, “Rwot, ka onino, ci bicaŋ.”¹³ Yecu onono loko pi to mere, ento gin gitamo ni oloko pi yweyo me nino.¹⁴ Lacen Yecu otittigi atir ni, “Lajaro doŋ oto.”¹⁵ cwinya yom piwu pien onono pe atye kunnu, wek wun wuye. Ci doŋ wacitu bote.”¹⁶ Tomaci (ma te lokke ni, Baŋi) owaco bot lupwonnyene luwote ni, “Wan bene wacitu, wek watoyu kacel kwede.”¹⁷ Ka Yecu oo, onono ni Lajaro doŋ ori i lyel nino aŋwen.¹⁸ Betania onono cok ki Jerucalem, mito romo mairo aryo;¹⁹ jo mapol i kin Lujudaya onono gubino bot Marita ki Maliam pi kweyo cwinyi pi omingi.²⁰ Ka Marita owinyo ni Yecu oebino, en ocito, oromo kwede, ento Maliam odoŋ, obedo i ot.²¹ Marita owaco bot Yecu ni, “Rwot, kono nene itye kany, kono omera pe oto.”²² Dok koni aŋeyo ni gin ducu ma ibilego ki bot Lubaja, Lubaja bimiya.”²³ Yecu owacce ni, “Omeru bicer.”²⁴ Marita ogamo doge ni, “Aŋeyo ni en bicer i cer me nino me agik.”²⁵ Yecu owacce ki, “An nicer ki kwo; ŋat ma ye an, nadi oto, dok bikwo;²⁶ dano ducu makwo ma ye an, pe bito matwal. In iye man?”²⁷ En odok iye ni, “Tyo Rwot; doŋ aye ni in i Kricito ma Lubaja oyero, Wod pa Lubaja, ma bino i lobo.”²⁸ Ka Marita oloko lok man, ci ocito olwoŋo laminne Maliam, okwille ni, “Lapwony tye kany, lwoŋi.”²⁹ Ka en owinyo, ci oa oyotoyot, ocito bote.³⁰ Yecu onono peya oo i gaŋ-ŋu, ento onono pud tye ka ma Marita oromo iye kwede.³¹ Ka Lujudaya ma onono gitte bote i ot kun gikweyo cwinye guneno Maliam oa malo oyotoyot, okato woko, gulubo kore, kun gitamo ni en cito i wi lyel ka koko kunnu.³² Ka Maliam oo ka ma Yecu tye iye, ka onene, ci opoto piny ka tyene, owacce ni, “Rwot, kono nene itye kany, kono omera pe oto.”³³ Ka Yecu onene kun kok, ki Lujudaya ma gubino kwede bene gikok, cwinye opoto, iye owaŋ matek.³⁴ Openyo ni, “Wukete kwene?” Gudokke iye ni, “Rwot, bin inen.”³⁵ Yecu okok ki pig waŋe.³⁶ Omiyo Lujudaya guwaco ni, “Nen, yam mare mada.”³⁷ Ento jo mogo i kingi guwaco ni, “En ma ceŋ oyabo waŋ lawaŋoto pe twero geŋo dano man to?”³⁸ Yecu dok iye owaŋ matek, oŋwat, ci obino i lyel; lyel meno onono yam obedo boro got, ma giloro doge ki got.³⁹ Yecu owaco ni, “Kwanyu got woko.” Marita lamin dano ma oto-ni owaco ni, “Rwot, koni doŋ ŋwe, pien ori nino aŋwen.”⁴⁰ Yecu odokke iye ni, “Nakanen pe awacci ni, ka iye, ci ibineno deyo pa Lubaja?”⁴¹ Ci gikwanyo got woko. Yecu otino waŋe malo, owaco ni, “Aba, apwoyi pien doŋ iwinya.”⁴² An aŋeyo con ni iwinya kare ducu, ento awaco lok man pi lwak ma gucuŋ ka ŋeta, wek guye ni in yam iora.”⁴³ Ka doŋ owaco lok man, ci odaŋŋe ki dwan madit ni, “Lajaro, katti woko!”⁴⁴ En ma ceŋ oto-ni okatti woko, kun ciŋe ki tyene giriyo ki boŋo, waŋe giboyo ki kitambara. Yecu ocikogi ni, “Wugonye, wuweke ociti.”⁴⁵ Jo mapol i kin Lujudaya ma gubino kacel ki Maliam, ka guneno gin ma Yecu otiyo, guye en.⁴⁶ Ento jo mukene i kingi gucito bot Lupaŋicayo, gutittigi gin ma Yecu otiyo.⁴⁷ Omiyo ajwagi madito pa Lubaja ki Lupaŋicayo gulwoŋo Lukiko, guwaco ni, “Wabitimo gin aŋo? Pien dano man tye ka tiyo lanyut mapol.”⁴⁸ Ka waweke kit meno, ci dano biye en, Luroma bibino, gibiketo kabledowa maleŋ ki rokwa woko.”⁴⁹ Ento ŋat acel i kingi, en Kayapa, ma en ajwaka madit i mwaka meno, owaco ki gin ni, “Wun pe wuŋeyo gin mo kadi matidi mo,”⁵⁰ dok pe wutamo ni bibedo ber botwu ka dano acel oto pi lwak, wek pe gityek rokwa.”⁵¹ En pe owaco lok man pire kene, ento pi bedo ajwaka madit i mwaka meno ceŋ en otito macalo lanebi ni Yecu bito pi rok meno;⁵² pe pi rok meno keken, ento wek ocok litino pa Lubaja ma guket ata, gubed acel.⁵³ Cakke i nino meno guribo lok me neke.⁵⁴ Pi meno Yecu pe dok obedo ka wot ka maleŋ i kin Lujudaya, ento oa ki kunnu, ocito i lobo ma cok ki tim, i gaŋ ma gilwoŋo Epraim; obedo kunnu ki lupwonnyene.⁵⁵ Kato (Paska) pa Lujudaya onono doŋ tye cok. Jo mapol gia ki i kin pacci gicito Jerucalem ma peya Kato (Paska) oromo, wek gilonnne kengi.⁵⁶ Giyenyo Yecu, kun giloko kekengi ma gicuŋ i ot pa Lubaja ni, “Wutamo niŋniŋ? Nyo en pe bibino pi nino madit?”⁵⁷ Ajwagi madito pa Lubaja ki Lupaŋicayo onono doŋ guciko dano ni, ka ŋat mo oŋeyo ka ma en tye iye, myero onyuttigi, wek gimake

Chapter 12

¹ Ka ceŋ odoŋ nino abicel me o i Kato (Paska), Yecu obino i Betania, ka ma Lajaro bedo iye, en ma ceŋ Yecu ocere ki i kin jo muto-ni.² Gitedde cam me otyeno kunnu; Marita obedo ka poko cam, Lajaro onono ŋat acel i kin jo ma obedo kwede i dog cam.³ Maliam okwanyo moo ma ŋwece kur me wel madwoŋ, moo nard magili, ma romo ratili acel, owiro ki tyen Yecu, oŋwayo tyen Yecu ki yer wiye; ci ŋwec moo oromo i ot ducu.⁴ Ento Juda me Keriot, ŋat acel i kin lupwonnyene, en ma bidobe, openyo ni,⁵ “Piŋo moo man pe gicato i wel me ciliŋ miya adek, wek gimi bot lucan?”⁶ En owaco lok man, pe ni en paro pi lucan, ento pien en yam lakwo, yam gwoko kicaa lim, ci kwanyo gin ma gibolo iye.⁷ Yecu owaco ni, “Wuweke, wek en okan pi nino me yika.”⁸ Lucan wutye kwedgi nino ducu, ento an pe abibedo kwedwu nino ducu.”⁹ Ka lwak Lujudaya madwoŋ guniaŋ ni en tye kunnu, ci gubino, pe pi Yecu keken, ento bene pi neno Lajaro ma en ocero ki i kin jo muto.¹⁰ Pi meno ajwagi madito pa Lubaja guyoŋo lok me neko Lajaro bene,¹¹ pien pire Lujudaya mapol gua woko ki botgi, guye Yecu.¹² Orwone lwak jo mapol ma yam gubino i nino madit guwinyo ni Yecu bino i Jerucalem.¹³ Gukwanyo jaŋ otit, gukato ka jole, kun gidaŋŋe ni, “Ojana! Lubaja o mi gum i kom ŋat ma bino i nyiŋ Rwot, ma en Kabaka pa Icrail!”¹⁴ Yecu onono latin kana, obedo i wiye, kit macalo gicoyo ni,¹⁵ “Pe wulwor, wun jo Cion. Nen, kabakawu bino botwu, obedo i wi latin kana!”¹⁶ Lupwonnyene pe guniaŋ man koŋ; ento ka doŋ giketo deyo i kom Yecu, ci gupo ni ceŋ gicoyo lok magi i kome, dok ni gitimo i kome.¹⁷ Lwak ma yam onono tye bote ka en lwoŋo Lajaro ki i lyel me cere ki i kin jo muto gutito pire.¹⁸ En aye mumiyo lwak ocito ka jole, pien guwinyo ni en otiyo lanyut man.¹⁹ Lupaŋicayo guloko kekengi ni, “Doŋ wuneno ni pe wukonyo gin mo. Nen, lobo ducu doŋ owirre ka lube.”²⁰ I kin jo ma yam gucito ka woro Lubaja i nino madit onono jo mogo Lugrik.²¹ Jo-nu gucito bot Pilipo me Betecaída ma tye i Galilaya, guwacce ni, “Ladit, wamito neno Yecu.”²² Pilipo ocito, otito bot Anderiya; Anderiya ocito kacel ki Pilipo, gutito bot Yecu.²³ Yecu odokkigi iye ni, “Cawa doŋ oromo me keto deyo i kom Wod pa dano.”²⁴ Adada awacciwu ni, nyig bel ka pe opoto i ŋom, oto, bedo kene; ento ka oto, ci ceko nyige mapol.²⁵ ŋat ma maro kwo mere, birwenyone; ŋat ma kwero kwone i lobo man, bigwoko nio i kom kwo ma pe

tum. ²⁶ Ka ñat mo tiyo pira, myero oluba; ka ma an abedo iye, laticca bene bibedo kunnu; ka ñat mo tiyo pira, ci Won binyuto worone i kome. ²⁷ “Cwinya koni oñabbe aña. Abiwaco lok aña? Abana, lara i kom cawa man? Ento pi lok man omiyo ao i kom cawa-ni. ²⁸ Abana, ket deyo i kom nyinji.” Dwan oa ki i polo ni, “Doñ aketo deyo i kome, dok abiketo aye.” ²⁹ Lwak ma gucuñ ka ñete guwinyo, ci guwaco ni, “Polo omor.” Jo mukene ni, “Lamalaika oloko kwede.” ³⁰ Yecu ogamo ni, “Dwan man pe obino pira, ento piwu. ³¹ Koni gitye ka ñolo kop i kom lobo man; koni lalo lobo man gibibole woko. ³² An ka gitinja malo nia i lobo, ci abipeyo dano ducu bota.” ³³ En oloko lok man pi nyuto kit to ma ebito kwede. ³⁴ Lwak gugamo doge ni, “Wan wawinyo ki i cik ni Kricito ma Lubaña oyero bedo nakanaka. In dok iwaco niñnin ni Wod pa dano myero gitinje malo? Wod pa dano man en aña?” ³⁵ Yecu owaccigi ni, “Ceñ pud tye botwu pi kare manok. Wuwot ma kun wutye ki ceñ, wek piny macol pe oñukwu. ñat ma woto i piny macol pe ñeyo ka ma ecito iye. ³⁶ Ka pud wutye ki ceñ, wuye ceñ, wek wudok litino me ceñ.” Yecu ka oloko lok man, ci opokke ki botgi, okanne woko ki botgi. ³⁷ Kadi bed otiyo lanyut ma rom meno i nyimgi, pe guye en; ³⁸ wek lok pa lanebi Icaya ocobbe kakare, ni, “Rwot, aña ma oye lok ma watito? Dok aña ma Rwot onyuto tekone bote?” ³⁹ Man en gin mumiyo pe gitwero ye, pien Icaya dok owaco ni, ⁴⁰ “En oneko wangi, omiyo cwinygi odoko nwan, wek pe gunen ki wangi, pe bene gunian ki cwinygi, wek omi pe gulokke gudwog bota acangi.” ⁴¹ Icaya owaco lok man pien oneno deyo mere, oloko pire, ⁴² Kadi bed kit meno, jo mapol ma i kin luloc bene guye en, ento pi lworu Luparicayo omiyo pe gituco, wek pe giryemgi woko ki i kacokke; ⁴³ pien gimaro deyo ma dano keto i komgi makato ma Lubaña miyo. ⁴⁴ Yecu odanñe, owacci, “ñat ma ye an, pe oye an, ento oye ñat ma oora. ⁴⁵ ñat ma onena, nonjo oneno ñat ma oora. ⁴⁶ An abino i lobo pi bedo ceñ me lobo, wek dano ducu ma ye an owek bedo i piny macol. ⁴⁷ Ka dano mo winyo lokka ci pe mako, an pe añolo kop i kome; pien pe abino ka ñolo kop i kom lobo, ento abino ka laro lobo. ⁴⁸ ñat ma kwera, ma pe winyo lokka, tye ki ñat ma biñolo kop i kome; lok ma aloko biñolo kop i kome i nino me agik. ⁴⁹ Pien pe aloko pira kena: Won ma oora, en kikome aye omiya cik, i gin ma myero awaci ki ma myero aloki. ⁵⁰ Añeyo ni cikke en kwo ma pe tum; pi meno gin ma awaco, awaco macalo Won oloko bota.”

Chapter 13

¹ Ma peya nino madit me Kato (Paska) oo, Yecu onono ñeyo ni cawane doñ oromo me weko lobo man me dok bot Won; yam maro jone ma tye i lobo man; omarogi nio i agik, ² Ka pud gitye ka camo cam me otyeno, ma doñ Catan oketo tam i cwiny Juda wod pa Cimon me Keriot me dobe. ³ Yecu onono ñeyo ni Won otyeko miyo jami ducu i ciñe, dok ni ea ki bot Lubaña, dok edok bot Lubaña. ⁴ Oa malo ki i dog cam, olunyo bonñine oketo teñe, okwanyo taulo, otweyo i pyere. ⁵ Oonyo pii i becen, ci ocako lwoko tyen lupwonnye, ojwayo ki taulo ma otweyo i pyere. ⁶ Ka en oo bot Cimon Petero, Petero openye ni, “Rwot, in kulu aye ilwoko tyena?” ⁷ Yecu odokke iye ni, “In pe ineyo gin ma atye ka tiyo, ento ibinian laceren.” ⁸ Petero owacce ni, “In pe ibilwoko tyena matwal.” Yecu odokke iye ni, “Ka pe alwoki, nonjo ribbe pe i kinwa.” ⁹ Cimon Petero owacce ni, “Rwot, pe doñ tyena keken, ento ciña ki wiya bene.” ¹⁰ Yecu owacce ni, “ñat ma doñ olwokke, pe doñ myero olwok kome, ento kono tyene keken, pien nonjo kome ducu leñ. Wun wulen, ento pe wun ducu.” ¹¹ En onono oneyo ñat ma bidobe; en aye gin mumiyo en owaco ni, “Pe wun ducu wulen.” ¹² Ka doñ olwoko tyengi, okwanyo bonñine, odok i kabedone, openyogi ni, “Wunian gin ma atimo i komwu?” ¹³ Wulwoña ni Lapwony dok ni Rwot; meno ber, pien atye kit meno. ¹⁴ Ka an a Rwotwu ki Lapwonywu, alwoko tyenwu, wun bene myero wulwok tyenwu kekenwu; ¹⁵ pien an anyuttiwu lanen, wek wun bene wutim gin ma an atimo i komwu. ¹⁶ Adada awacciwu ni, latic pe bedo dit makato laditte, ñat ma gioro pe dit kato ñat ma oore. ¹⁷ Ka wuneyo lok man, ci wubibedo ki yomcwiny ka wutiyogi. ¹⁸ Pe aloko man i komwu ducu; añeyo jo ma doñ ayero; ento wek ginacoya ocobbe kakare, ni, ‘ñat ma camo kwon kacel kweda otinjo opunye i koma.’ ¹⁹ Koni atittiwu lok man ma peya otimme, wek ka bitime, wuye ni an atye. ²⁰ Adada awacciwu ni, ñat ma jolo dano ma an aoro, nonjo ojolo an; ñat ma jolo an, ojolo ñat ma oora.” ²¹ Ka Yecu oloko lok man, ci cwinye opoto, oloko atyer ni, “Adada awacciwu ni, ñat acel i kinwu bidoba.” ²² Lupwonnye gunenne kekengi, pe gunian ñat ma en oloko i kome. ²³ ñat acel i kin lupwonnye, en ma Yecu maro, onono obuto cok ki kor Yecu. ²⁴ Cimon Petero ogwele, owacce ni, “Tucciwa ñat ma en oloko i kome.” ²⁵ En ma ojeñe i kor Yecu openye ni, “Aña, Rwot?” ²⁶ Yecu ogamo ni, “En aye ñat ma abigweyo dek, amiyo bote.” Ka doñ ogweyo dek, ci omiyo bot Juda wod pa Cimon me Keriot. ²⁷ Ka doñ ogamo, ci Catan odonyo i iye. Yecu owacce ni, “Gin ma imito timo, tim oyot.” ²⁸ Pe tye ñat mo i dog cam ma onian gin ma omiyo oloko lok man bote. ²⁹ Jo mogo gutamo ni, pien Juda onono gwoko kicaa limgi, mumiyo Yecu owacce ni, “Wil jami ma mitte pi nino madit”; nyo ni myero omi gin mo bot lucan. ³⁰ Ka en doñ ocamo dek ma gigwene, ci okato woko cut; onono piny doñ col. ³¹ Ka doñ okato woko, Yecu owaco ni, “Koni doñ giketo deyo i kom Wod pa dano, dok giketo deyo i kom Lubaña pire. ³² Ka giketo deyo i kom Lubaña pire, Lubaña bene biketo deyo i kome pire kene, biketo deyo i kome oyotoyot. ³³ Litino aduno, pud atye kwedwu pi kare manok. Wubiyenya, ento macalo ceñ atito bot Lujudaya, kit meno atittiwu bene koni ni, ‘Ka ma acito iye, wun pe wutwero bino iye.’ ³⁴ Amiyowu cik manyen, ni, wumarre kekenwu; wumarre kekenwu macalo ceñ amarowu. ³⁵ Pi man dano ducu biñeyo ni wun lupwonnyena, ka mer tye i kinwu.” ³⁶ Cimon Petero openye ni, “Rwot, icito kwene?” Yecu ogamo ni, “Ka ma acito iye, pe itwero luba koni, ento ibiluba laceren.” ³⁷ Petero dok openye ni, “Rwot, piño pe atwero lubi koni? Abimiyo kwona piri.” ³⁸ Yecu ogamo ni, “Ibimiyo kwoni pira? Adada awacci ni, twon gweno pe bikok, nio ka konj ikwera tyen adek.

Chapter 14

¹ “Cwinywu owek ñabbe aña; wuye Lubaña, wuye an bene. ² I ot pa Abana tye iye kabedo mapol; kono pe kit meno,

kono atittiwu ni acito ka yubo ki wun kabedo? ³ Ka acito, ayubo ki wun kabedo, dok abidwogo ka omowu bota, wek ka ma an abedo iye, wun bene wubed iye. ⁴ Ka ma an acito iye, wun wuneyo yone.” ⁵ Tomaci owacce ni, “Rwot, wan pe waneyo ka ma icito iye; watwero neyo yone ninin?” ⁶ Yecu odokke iye ni, “An a yo, ki ada, ki kwo: pe tye nat mo ma bino bot Won, kono ki i an keken. ⁷ Kono cej wuneya, kono wuneyo Wora bene; nia koni wuneye, don wunene.” ⁸ Pilipo ogamo doge ni, “Rwot, nyuttiwa Won, ci biromowa.” ⁹ Yecu odokke iye ni, “Don ari kwedwu kare malac rom man, pud peya ineya, Pilipo? nat ma oneno an don oneno Won: itwero waco ninin ni, ‘Nyuttiwa Won?’ ¹⁰ In pe iye ni, an atye i Won, ki Won i an? Lok ma aloko botwu pe aloko pira kena, ento Won ma bedo i an aye tiyo ticce. ¹¹ Wuye ni an atye i Won, ki Won i an; nyo ka pe kit meno, wuye an pi tic keken. ¹² “Adada awacciwu ni, nat ma ye an, en bene bitiyone, wek giket deyo i kom Won pi Wod; ¹⁴ ka wubilego gin mo i nyina, abitiyo. ¹⁵ “Ka wumara, ci wubigwoko cikka. ¹⁶ Abilego Won, en bimiyowu Lacunjudwar mukene ma bibedo kwedwu nakanaka, ¹⁷ en Cwiny me ada, ma lobo pe twero limo, pien lobo pe nene, dok pe neye. Wun wuneye, pien en bedo kwedwu, dok bibedo i iwu. ¹⁸ “Pe abiwekowu macalo litino kic; abidwogo botwu. ¹⁹ Odon kare manok, lobo pe dok binena, ento wun wubinena; pien an akwo, wun bene wubikwo. ²⁰ I nino meno wubineyo ni an atye i Won, ki wun i an, ki an i wun. ²¹ nat ma tye ki cikka, ma gwokogi, en aye nat ma mara; nat ma mara Wora bimare, an bene abimare, abinyutte kena bote.” ²² Juda ma pe me Keriot openye ni, “Rwot, man bibedo ninin, ni ibinyutte keni botwa, ento pe bot lobo?” ²³ Yecu odokke iye ni, “Ka nat mo mara, en bimako lok mera; Wora bimare, wabibino bote, wabiyubo kabedo piwa kenwa bote. ²⁴ nat ma pe mara, pe mako lokka; lok ma wuwinyo pe mera, ento pa Won ma cej oora. ²⁵ “Lok man atittiwu kun pud atye botwu. ²⁶ Ento Lacunjudwar, ma en Cwiny Malen, ma Won bicwalo i nyina, en bipwonyowu jami ducu, en bipoyo wiwu i lok ducu ma yam atittiwu. ²⁷ Awekkiwu kuc, kuc mera amiyo botwu. Amiyowu, pe macalo lobo miyo. Cwinywu owek nabbe anaba, pe wulwor. ²⁸ Don wuwinyo awacciwu ni, an abicito woko, dok abidwogo botwu. Kono wumara, kono cwinywu yom, pien acito bot Won; pien Won dit kata. ²⁹ Koni atittiwu lok man ma peya otimme, wek ka bitimme, wuye. ³⁰ Pe dok abiduro lwak lok mapol kwedwu, pien lalo lobo man tye ka bino. En pe tye ki twer i koma; ³¹ ento man timme wek lobo oje ni, an amaro Won, atiyio macalo Won ocika. “Ayu, wacitu.

Chapter 15

¹ “An aye olok me ada, Abana en lapur. ² Jane ducu ma i koma ma pe nyak en lwero woko, ento janja ducu ma nyak en lonyo, wek omedde, onyak mapol. ³ Wun don gityeko lonyowu pi lok ma aloko botwu. ⁴ Wubed i an, an bene i iwu. Macalo jan olok pe twero nyak pire kene, ka pe tye i kom yatte, kit meno wun bene pe wutwero, ka pe wubedo i an. ⁵ An olok, wun janje. nat ma bedo i an, ki an i en, en nyako nyige mapol, pien pe wutwero timo gin mo ka an a pe. ⁶ Ka dano mo pe bedo i an, ci gibole woko macalo jan yat, two woko. Gicokogi, gibologi i mac, giwan woko. ⁷ Ka wubedo i an, kun lokka bedo i wun, ci wuleg gin ducu ma wumito, gibitimo piwu. ⁸ Man bikelo deyo i kom Abana, ka wunyako nyig mapol; kit meno wubidoko lupwonnyena. ⁹ Macalo Won cej omara, an bene amarowu kit meno; wubed i marra. ¹⁰ Ka wugwoko cikka, wubibedo i marra, kit macalo cej agwoko cik pa Abana, abedo i marre. ¹¹ Lok man atittiwu wek yomcwinya obed i iwu, wek wupon ki yomcwiny. ¹² “Man aye cikka, ni wumarre kekenwu macalo cej amarowu. ¹³ Pe tye nat mo ma tye ki mar madit makato man, ni dano miyo kwone pi lureme. ¹⁴ Wun lurema ka wutiyo gin ducu ma acikowu. ¹⁵ Pe dok alwonowu lutic, pien latic pe neyo gin ma laditte tiyo; ento alwonowu lurema, pien gin ducu ma yam awinyo ki bot Wora don atyeko nyuttiwu. ¹⁶ Pe wun aye wuyera, ento an aye ayerowu, dok aketowu wek wuciti, wunyak nyigwu, dok wek nyigwu ori; wek gin ducu ma wubilego ki bot Won i nyina, en omiwi. ¹⁷ Gin ma acikowu en ene ni, wumarre kekenwu. ¹⁸ “Ka lobo okwerowu, wunje ni yam okwojo kwera ma kun peya okwerowu. ¹⁹ Kono wun jo me lobo, kono lobo omaro wun jone; ento wun pe me lobo, ento ayerowu ki i lobo; pi meno lobo kwerowu. ²⁰ Wupo i lok ma yam atito botwu ni, ‘Latic pe bedo dit makato laditte.’ Ka yam giliba, wun bene gibilibowu; ka yam gimako lokka, gibimako mewu bene. ²¹ Gin magi ducu gibitimo i komwu pi nyina, pien pe ginayo nat ma yam oora. ²² Kono pe nene abino, aloko botgi, kono pe gitye ki bal; ento koni don pe gitye ki lok ma gibipido pi balgi. ²³ nat ma kwera, okwero Wora bene. ²⁴ Kono yam pe atiyio i kingi tic ma dano mo mukene pe otiyo, kono pe gitye ki bal, ento koni don guneno dok gukwero an ki Wora. ²⁵ Ento man otimme wek lok ma gicoyo i cik meg i ocobbe kakare, ni, ‘Gikwera nono.’ ²⁶ Ento ka Lacunjudwar bibino, ma abioro botwu nia ki bot Won, ma en aye Cwiny me ada ma a ki bot Won, en bibedo cadenna. ²⁷ Wun bene wucaden, pien wubedo bota nia i acakki.

Chapter 16

¹ “Atyeko titiwi lok man wek pe komwu oryanje. ² Gibiryemowu woko ki i kacokke; kare bibino ma dano ducu ma nekowu bitamo ni etye ka tic pi Lubana. ³ Gibitimo man i komwu pien pe ginayo Won, kadi an. ⁴ Ento atittiwi lok magi wek ka karegi bio, wupo ni yam atittiwi pigi. “Yam pe atito lok man botwu i acakki, pien onoro pud atye kwedwu. ⁵ Ento koni adok bot nat ma cej oora. Pe tye nat mo i kinwu ma penya ni. ‘Icito kwene?’ ⁶ Cwinywu opon ki kumu pien atittiwi lok man. ⁷ Ento atye ka titiwi lok ada, ni, bibedo ber botwu ka an acito; pien ka pe acito, ci Lacunjudwar pe bibino botwu. Ento ka acito, ci abiore botwu. ⁸ En ka obino, bimio lobo nian i kom bal, ki kit ma atir, ki nolo kop; ⁹ i kom bal, pien pe giye an; ¹⁰ i kom kit ma atir, pien adok bot Won, pe dok wubinena; ¹¹ i kom nolo kop, pien laloc me lobo man don ginolle kop woko. ¹² “Pud atye ki lok mapol me awaca botwu, ento pe wutwero kanyo koni. ¹³ Ka Cwiny me ada bibino, en bitelowu i ada ducu; pien en pe bilok pire kene, ento gin ducu ma en biwinyo, biwaco botwu, bitittiwi gin ma bitimme

anyim.¹⁴ En biketo deyo i koma, pien bikwanyo gin ma tunj bota, nyuttiwu.¹⁵ Gin ducu ma Won tye kwede mega; en mumiyo awacciwu ni, en bikwanyo gin ma tunj bota, nyuttiwu.¹⁶ “Odon kare manok, pe dok wubinena; dok odon kare manok, wubinena.”¹⁷ Lupwonnyene mogo guloko kekengi ni, “Man gin anjo ma en waco botwa, ni, ‘Odon kare manok, pe wubinena, dok odon kare manok, wubinena’; dok ni, ‘Pien adok bot Won?’”¹⁸ Guwaco ni, “Man kono te lokke niyo, ni, ‘Odon kare manok’? Pe wanian gin ma en tye ka waco.”¹⁹ Yecu onjeyo ni gin mito penye, omiyo en owaccigi ni, “Wutye ka pennye kekenwu pi lok ma nen awacciwu, ni, ‘odon kare manok, pe dok wubinena; dok odon kare manok, wubinena’?”²⁰ Adada awacciwu ni, wubikok, wubikumo, ento lobo cwinye bibedo yom; cwinywu bicwer, ento cwerwcwinywu bilokke doko yomcwiny.²¹ Ka mwoc ogoyo dako, kumo, pien cawane don oromo; ento ka don onywal, pe po i can pien nonjo cwinye yom pi nywalo dano i lobo.²² Koni cwinywu cwer, ento abinenowu doki, ci cwinywu bibedo yom, pe tye nat mo ma bikwanyo yomcwinywu ki botwu.²³ I nino meno pe wubipenya lok mo. Adada awacciwu ni, ka wubilego gin mo bot Won, en bimiyowu i nyinja.²⁴ Nio koni yam pe wulego gin mo i nyinja; wulegi, wubinono, wek wupon ki yomcwiny.²⁵ “Lok man attitiwu i carolok; kare bibino ma pe dok abilok kwedwu i carolok, ento abititiwu ka malen lok i kom Won.”²⁶ I nino meno wubilego i nyinja. Pe awacciwu ni abilego Won piwu,²⁷ pien Won kikome marowu, pien wun wumara, dok wuye ni an aa bot Won.²⁸ An aa bot Won, abino i lobo; doki aweko lobo, adok bot Won.”²⁹ Lupwonnyene guwaco ni, “Nen, koni iloko ka malen, pe i carolok.”³⁰ Koni wanjeyo ni, in jeyo gin ducu, dok penyi pe dok mitte; pi man waye ni ia ki bot Lubanja.”³¹ Yecu odok iye ki gin ni, “Koni don wuye?”³² Kare bibino, bene don oo, ma wubiket woko, nat acel acel i pacone, wubiweka kena. Ento pe atye kena, pien Won tye kweda.³³ Awaco lok man botwu wek wubed ki kuc i an I lobo wutye ki can; ento wudi cwinywu, an don aloyo lobo.”

Chapter 17

¹ Yecu ka oloko man, otinjo waje malo i polo, owaco ni, “Abana, kare don oromo; ket deyo i kom Wodi, wek Wodi bene oket deyo i komi, ² macalo yam imiye twero i kom gin ducu ma tye ki kom, wek omi kwo ma pe tum bot jo ducu ma cen imiyo bote. ³ Man en kwo ma pe tum, ni ginje in Lubanja acel me ada, ki Yecu Kricito ma yam ioro. ⁴ Don aketo deyo i komi i lobo, kun acobo tic ma cen imiya me atiya. ⁵ Don koni, Abana, ket deyo i koma i nyimi, ki deyo ma yam abedo kwede i nyimi ma peya iketo lobo. ⁶ “Atyeko nyuto nyinji bot jo ma cen imiya ki i lobo. Gin cen meri, in imiyogi bota, gin gugwoko lokki. ⁷ Koni ginjeyo ni jami ducu ma imiya oa ki boti; ⁸ pien don amiyogi lok ma cen imiya, gin don gujolo, ginjeyo atikatika ni an aa ki boti; dok giye ni in iora. ⁹ Alego pi gin; pe alego pi lobo, ento pi jo ma cen imiya, pien gin meri. ¹⁰ Jamina ducu meri, ki meri ducu mera, alimo deyo pigi. ¹¹ An pe dok abedo i lobo, ento gin gitye i lobo, an abino boti. Won Malen, gwokgi i nyinji ma con imiya, wek gibed acel macalo wan acel. ¹² Ka cen atye kwedgi kacel, agwokogi i nyinji ma imiya; akurogi, pe tye mo ma orwenyo ki i kingi, kono dano ma myero orweny, wek ginacoya ocobbe kakare. ¹³ Ento koni abino boti; lok man aloko i lobo, wek gubed ki yomcwiny mera, gupon kwede. ¹⁴ Atyeko miyogi lok meri; ci lobo okwerogi, pien gin pe jo me lobo, macalo an pe a dano me lobo. ¹⁵ pe alego ni myero ikwanygi woko ki i lobo, ento ni igwokgi ki i kom gin marac. ¹⁶ Gin pe jo me lobo, macalo cen an pe a dano me lobo. ¹⁷ Lonygi i ada gibed malen; lokki en ada. ¹⁸ Macalo iora i lobo, an bene aorogi i lobo. ¹⁹ An alonnye kena pigi, wek gin bene gilonygi i ada. ²⁰ “Pe alego pi jo man keken, ento pi jo ma biye an pi lokgi, ²¹ ni gin ducu gubed acel macalo in, Abana, ibedo i an, an bene i in, gin ducu gubed i wan, wek lobo oye ni in iora. ²² Deyo ma cen imiya, an amiyo botgi, wek gubed acel macalo wan acel, ²³ an i gin ki in i an, gubed acel atika, wek lobo onje ni in iora, dok imarogi macalo imara. ²⁴ Abana, amito jo-ni, ma gin mot ma imiya, gibed bota ka ma an atye iye, wek ginen deyo mera ma imiya pi mar meri ma imara kwede ma ocakke ma peya icibo guti me lobo. ²⁵ Ai Won muporre, lobo con pe onje, ento an anje; jo man neyo ni in iora. ²⁶ Amiyo nyinji onene botgi, dok abimiyo nene, wek mar ma imara kwede obed i gin, ki an i igi.”

Chapter 18

¹ Ka Yecu don oloko man, ocito kacel ki lupwonnyene, gunolo nota me Kidron, ka ma onono tye iye poto; odonyo iye kacel ki lupwonnyene. ² Juda, ma cen odobe, bene onono neyo kabedo meno, pien Yecu ki lupwonnyene yam gimaro cokke kunnu. ³ Juda ogamo lwak askari ki ludito tic mogo ki bot ajwagi madito pa Lubanja ki Lumaricayo, gucito kunnu ki tara ki mac raa ki jami lweny. ⁴ Yecu onono neyo gin ducu ma bitimme i kome; okato botgi, openyogi ni, “Wuyenyo ana?”⁵ Gudokke iye ni, “Yecu me Najaret.” Yecu ogamo ni, “An a en.” Juda ma odobe onono ocun kacel kwedgi. ⁶ Ka Yecu owaco ki gin ni, “An a en,” gujer ki negi, gupoto piny. ⁷ Dok openyogi ni, “Wuyenyo ana?” Gudokke iye ni, “Yecu me Najaret.”⁸ Yecu owaco ni, “Atyeko titiwi ni an a en; ka wuyenya, wuwek jo man guciti.”⁹ Man otimme wek lok ma cen en oloko ocobbe kakare, ni, “I kin jo ma cen imiya, pe tye mo ma orwenyo.”¹⁰ Cimon Petero onono tye ki pala lucwan; ci owoto, onono ki opii pa ajwaka madit, onuno ite malacuc. Nyin opii meno Maliko. ¹¹ Yecu ociko Petero ni, “Dwok palani i akurane. Kikopo ma Abana omiya pe abimato?”¹² Lwak askari ki laditgi ki lutic pa Lujudaya gumako Yecu, gutweye. ¹³ Gukwono tere bot Anac, ma Kayapa onyomo nyare, ma onono en ajwaka madit i mwaka meno. ¹⁴ Kayapa en aye cen omiyo tam bot Lujudaya ni ber dano acel oto pi lwak. ¹⁵ Cimon Petero olubo kor Yecu, kacel ki lapwonnye meno mukene. Lapwonnye man onono neyo ajwaka madit, omiyo en odonyo i dyekal pa ajwaka madit kacel ki Yecu; ¹⁶ ento Petero ocun woko i doggan. Lapwonnye meno ma ajwaka madit neyo ocito, oloko ki aneca ma gwoko doggan, ci okelo Petero i gan. ¹⁷ Aneca ma gwoko doggan openyo Petero ni, “In bene pe itye i kin lupwonnye pa dano man?” En ogamo ni, “An a pe i kingi.”¹⁸ Lutic ki ludito tic onono gumoko mac miri, pien piny onono njic, ci gicun kun gioyo mac. Petero bene onono ocun kacel

kwedgi ka oyo mac.¹⁹ Ajwaka madit openyo Yecu pi lupwonnyene, ki i kom lok ma en pwonyo.²⁰ Yecu odokke iye ni, “Yam aloko ka malen bot lobo; nino ducu abedo ka pwonyo i kacokke ki i ot pa Lubanja, ka ma Lujudaya ducu gicokke iye. Pe aloko lok mo i mun.”²¹ Ipenya piŋo? Peny jo ma yam guwinyo lok ma awaco botgi; gin njejo lok ma awaco.”²² Ka oloko lok man, ci nat acel i kin ludito tic ma ocun i njejo odoŋo lem Yecu, kun waco ni, “Igamo dog ajwaka madit kumeno?”²³ Yecu ogamo ni, “Ka aloko marac, nyut caden me gin marac; ento ka aloko maber, ci idonja piŋo?”²⁴ Lacen Anac ocwale bot Kayapa, ajwaka madit, kun pud gitweye.²⁵ Cimon Petero onono ocun kun oyo mac. Gupenye ni, “In bene pe i nat acel i kin lupwonnyene?” En okwero woko, owaco ni, “An ko.”²⁶ Nat acel i kin opii pa ajwaka madit, wat pa dano ma Petero onono ite-ni, openye ni, “Nanen pe aneni kacel kwede i poto?”²⁷ Petero dok okwero; ci twon gweno otugi kok cut.²⁸ Lacen gikwanyo Yecu ki i ot pa Kayapa, gitere i Praitorion. Onono piny donj cok ru. Gin kikomgi pe gudonyo i Praitorion, pien pe gimito balle, ento konj gicam Kato (Paska).²⁹ Pi man omiyo Pilato okato woko botgi, openyogi ni, “Wudoto dano man pi kop aŋo?”³⁰ Gudokke iye ni, “Kono dano man pe latim marac, kono pe wakele boti.”³¹ Pilato owaccigi ni, “Wun kikomwu wutere, wunolle kop kun wulubo cikwu.” Lujudaya gudokke iye ni, “Pe giye wan wanek dano mo.”³² Man otimme wek lok ma Yecu owaco ocobbe kakare, kun nyuto kit to ma ebito kwede.³³ Pilato dok odonyo i Praitorion, olwonjo Yecu, openye ni, “In i Kabaka pa Lujudaya?”³⁴ Yecu ogamo ni, “In iwaco lok man piri keni, kece mono jo mukene aye gutitti?”³⁵ Pilato odok iye ni, “An Lajudaya? Rokki ki ajwagi madito pa Lubanja gukeli bota. In itimo gin aŋo?”³⁶ Yecu ogamo ni, “Kerra pe me lobo man. Kono kerra me lobo man, kono jona gulwenyo pira, wek pe gimiyi i cinj Lujudaya; ento kerra pe me lobo man.”³⁷ Pilato openye ni, “In donj i kabaka, bo?” Yecu ogamo ni, “In iwaco ni an a kabaka. Ginywala pi man, abino i lobo bene pi man, pi bedo caden me lok ada. Dano ducu me ada winyo dwana.”³⁸ Pilato openye ni, “Ada en gin aŋo?” Ka owaco lok man, ci okato woko bot Lujudaya, otittigi ni, “An gira pe anono kop mo i kome.”³⁹ Ento wun wutye ki kitwu ni myero agonnyiwu nat acel i kare me Kato (Paska). Wumito agonnyiwu Kabaka pa Lujudaya?”⁴⁰ Gin dok guwo ni, “Pe en, ento Baraba.” Baraba kono cenj layak.

Chapter 19

¹ Pilato otero Yecu, ogoye ki anino.² Askari gucweyo lalukana okuto, gurwako i wiye, dok guruke ki bonjo makwar.³ Gibino bote kun guwaco ni, “Amoti, Kabaka pa Lujudaya!” gidone.⁴ Pilato dok okato woko botgi, owaco ki gin ni, “Nen, akelo en botwu, wek wuje ni pe anono kop mo i kome.”⁵ Yecu okatti woko botgi kun oruko lalukana okuto ki bonjo makwar. Pilato owaccigi ni, “Nenu dano man.”⁶ Ka ajwagi madito pa Lubanja ki ludito tic gunene, guwo ni, “Gure kom yat! Gure kom yat!” Pilato owaco botgi ni, “Wun wutere, wugure kom yat, pien an gira pe anono kop mo i kome.”⁷ Ka Lujudaya gugamo doge ni, “Wan watye ki cik; pi cik meno en myero oto, pien okette kene ni en Wod pa Lubanja.”⁸ Ka Pilato owinyo lok man, lworu omedde i kome.⁹ Dok odok i Praitorion, openyo Yecu ni, “In ia ki kwene?” Ento Yecu pe ogamo doge.

¹⁰ Omiyo Pilato owacce ni, “Pe igamo doge? Pe injejo ni atye ki twer me gonyi, ki twer me guri kom yatariya?”¹¹ Yecu odokke iye ni, “Kono nene pe gimiyi twer ma oa ki malo kono pe ibedo ki twer i koma; pi meno nat ma omiya boti tye ki bal madit makato.”¹² Nia i kare meno Pilato okato yenyoye me gonye, ento Lujudaya guwo ni, “Ka igonyo dano man, ci in pe larem Cecar. Dano ducu ma kette kene bedo kabaka, nonjo pyem ki Cecar.”¹³ Ka Pilato owinyo lok man, okelo Yecu woko, obedo i wi kom me njolo kop i kabedo ma gicano iye got; i leb Ibru gilwonjo ni, Gabbata.¹⁴ Onono nino ca nino me Yubbe me Kato (Paska), cawa cok romo abicel. En owaco bot Lujudaya ni, “Nenu, Kabakawu en!”¹⁵ Dano guwo ni, “Tere woko! Tere woko! Gure i kom yatariya!” Pilato openyogi ni, “Agur kabakawu i kom yatariya?” Ajwagi madito pa Lubanja gudok iye ni, “Wan pe watye ki kabaka, kono Cecar keken.”¹⁶ Omiye botgi wek gigure i kom yatariya.¹⁷ Gitero Yecu, okato woko kun tinjo yatariyane, ocito i kabedo ma gilwonjo Cogo Wic; i leb Ibru gilwonjo ni, Golgota.¹⁸ Gigure i kom yatariya kunnu, ki jo mukene aryo kacel kwede, acel tunjel, acel tunjel, kun Yecu tye i dyere.¹⁹ Pilato ocoyo lok, oguro i wi yatariya; gicoyo ni, “Yecu me Najaret, Kabaka pa Lujudaya.”²⁰ Lujudaya mapol gukwano lok man, pien ka ma giguro iye Yecu onono tye cok ki ganj, dok gicoyo i leb Ibru, i leb Roma ki i leb Grik.²¹ Ajwagi madito pa Lubanja pa Lujudaya guwaco bot Pilato ni, “Pe ico ni, ‘Kabaka pa Lujudaya,’ ento ni, ‘Dano man owaco ni, An Kabaka pa Lujudaya.’”²² Ento Pilato odok iye ni, “Gin ma acoyo, donj acoyo.”²³ Ka askari gutyeko guro Yecu i kom yatariya, gukwanyo ginarukane, gupoko i dul anwen, dul acel pi askari acel acel; ki kanyine bene. Kanyine onono pe gikwoyo akwoya, ento gicwene acweya, cakke ki malo.²⁴ Guloko kekengi ni, “Pe myero wayecu, ento wabol kwir iye, wek wanen nat ma bitero.” Man otimme wek ginacoya ocobbe kakare, ni, “Gipoko ginarukana i kingi, gibolo kwir i kom bonjona.”²⁵ Askari gutimo man; ento min Yecu ki lamin minne, Maliam dako pa Kelopa, ki Maliam Lamagdala onono gucun i te yatariyane.²⁶ Ka Yecu oneno minne, ki lapwonnye meno ma en maro kun gucun i njejo, owaco bot minne ni, “Maa, nen wodi!”²⁷ Ka dok owaco bot lapwonnye meno ni, “Nen meni.” Nia i cawa meno lapwonnye meno otere paco, ogwoke.²⁸ Lacen ka man otum, Yecu onjejo ni ducu donj otum; wek ginacoya ocobbe kakare, owaco ni, “Orwo neka.”²⁹ Agulu konjo vino mawac onono gicibo kunnu; girwako amor ma oponj iye konjo vino mawac i wi anyero, giketo i doge.³⁰ Ka Yecu donj omato konjo vino mawac, owaco ni, “Donj otum.” Okulo wiye, omiyo cwinye.³¹ Nino meno obedo cenj me Yubbe, omiyo Lujudaya gukwayo Pilato ni myero gatur tyen dano ma gigurogi, gitergi woko, wek komgi pe ori i wi yat i cenj cabit, pien cabit meno en nino madit.³² Askari gubino, guturo tyen dano mukwonjo, ki tyen dano me aryone ma cenj giguro kacel kwede;³³ ento ka guo i kom Yecu, guneno ni donj otyeko to woko, ci pe dok guturo tyene.³⁴ Ento nat acel i kin askari ocobo laknjete ki tonj; ci oyotoyot oa iye remo ki pii.³⁵ Nat ma cenj oneno obedo caden, lok ma en obolo tye ada, en njejo ni ebolo lok ada, wek wun bene wuye.³⁶ Pien meno

ducu otimme wek ginacoya ocobbe kakare, ni, “Cogone mo pe gibituro.”³⁷ Dok dul ginacoya mukene owaco ni, “Gibineno nat ma gicobo.”³⁸ Ka man otum, Yucepu me Arimataya, ma onono en lapwonnye pa Yecu, ento i mun, pi lworu Lujudaya, olego Pilato ni myero eter kom Yecu; ci Pilato oye. Obino, otero kome.³⁹ Nikodemo bene, ma yam ocito bot Yecu dyewor, obino kun okelo murra ma girubo ki atakarac, ma pekke mito romo ratili miya.⁴⁰ Gutero kom Yecu, guboyo ki bono camanini, kacel ki anwece, macalo kit me yik pa Lujudaya tye.⁴¹ Ka ma gigure iye onono tye poto, i poto meno onono tye iye lyel manyen ka ma yam peya giyiko iye nat mo.⁴² Pi cej me Yubbe pa Lujudaya, dok pien lyel meno obedo cok, omiyo giyiko Yecu kunnu.

Chapter 20

¹ I nino mukwono me cabit, Maliam Lamagdala opuk i lyel odiko con ma piny pud col onono ni gikwano got woko ki i dog lyel. ² En orijo, ocito bot Cimon Petero, ki bot lapwonnye meno mukene ma Yecu maro, otittigi ni, “Gikwano Rwot woko ki i lyel, pe waneyo ka ma gikete iye.” ³ Petero ki lapwonnye meno mukene gumako yo, gucito i lyel. ⁴ Gin aryo ducu guriyo kacel, lapwonnye meno oyomo Petero ki nwec, okwono o i lyel. ⁵ Oguno, onjiyo iye, onono bonji camanini ma giboye kwede gudon kakare; ento pe odonyo iye. ⁶ Cimon Petero obino kun lube, odonyo i lyel, onono bonji camanini gudon kakare, ⁷ ki kitambara ma cej tye i wiye, pe tye kacel ki bonji camanini, ento odolle, tye kene pat. ⁸ Lacen lapwonnye meno mukene ma okwono o i lyel bene odonyo iye; onono, ci oye. ⁹ Pien cej peya ginian ginacoya, ni myerone ocer ki i kin jo muto. ¹⁰ Lupwonnye meno gudok paco. ¹¹ Ento Maliam ocun i net lyel kun kok; ka tye ka koko, ci oguno, onjiyo i lyel. ¹² Onono lumalaika aryo ma rukgi tar, kun gubedo ka ma gipyelo kom Yecu iye, acel tun wiye, acel tun tyene. ¹³ Gupenye ni, “Dako, ikok pino?” Odok iye ki gin ni, “Gikwano Rwoda woko, pe aneyo ka ma gikete iye.” ¹⁴ Ka don oloko lok man, ci olokke, onono Yecu kun ocun i nye, ento pe oneyo ni en Yecu. ¹⁵ Yecu openye ni, “Dako, ikok pino? Iyeno ana?” Otamo ni gwok nyo en lapur-poto, owacce ni, “Ladit, ka in aye itere, titta ka ma ikete iye, wek acikwanye.” ¹⁶ Yecu olwono ni, “Maliam.” En olokke, owacce i leb Ibru ni, “Rabboni!” ma te lokke ni, Lapwony. ¹⁷ Yecu owacce ni, “Wek maka, pien peya acito bot Won. Ento cit bot utmega, itittigi ni, acito bot Wora ki bot Wonwu, bot Lubana na ki bot Lubanawu.” ¹⁸ Maliam Lamagdala ocito, owaco bot lupwonnye ni. “Aneno Rwot”; otittigi ni en owaco lok man bote. ¹⁹ Otyeno me nino meno, ma en nino mukwono me cabit, ma kun gicego doggola ka ma lupwonnye gucokke iye, pi lworu Lujudaya, Yecu obino, ocun i dyegi, owaco ki gin ni, “Kuc obed botwu.” ²⁰ Ka owaco lok man, ci onyuttigi cinje ki lakjete. Lupwonnye cwinygi obedo yom ka guneno Rwot. ²¹ Yecu dok owaco ki gin ni, “Kuc obed botwu. Macalo Won cej oora, an bene aorowu.” ²² Ka en owaco man, ci oywe i komgi, owaco ki gin ni, “Wugam Cwiny Malen. ²³ Ka wugonyo bal pa nat mo, ci don gigonyo; ka pe wugonyo bal pa nat mo, ci don pe gigonyo.” ²⁴ Tomaci, nat acel i kin jo apar wiye aryo, ma gilwono ni Banji, onono pe botgi i kare ma Yecu obino. ²⁵ Lupwonnye mukene gutitte ni, “Waneno Rwot.” Ento en odak iye ki gin ni, “Ka pe aneno poyo me cumar i cinje, ki keto nyig cinja i wan poyo me cumar, ki keto cinja i lakjete, pe abiye kadi matidi mo.” ²⁶ Ka nino aboro okato, lupwonnyene doki gubedo i ot, Tomaci bene onono tye kwedgi. Onono gucego doggola, ento Yecu obino, ocun i dyegi, owaco ni, “Kuc obed botwu.” ²⁷ Lacen owaco bot Tomaci ni, “Cwal nyig cinji kany, inen cinja; rye cinji, iket i lakjeta; iwek bedo ma pe iye, ento ma ye.” ²⁸ Tomaci ogamo ni, “In i Rwoda ki Lubana” ²⁹ Yecu openye ni, “Pien inena omiyo iye? Tye ki gum dano ma pe guneno, ma guye.” ³⁰ Yecu otiyo lanyut mapol i nyim lupwonnyene, ma pe gicoyogi i buk man. ³¹ Ento magi gicoyo wek wuye ni, Yecu en Kricito ma Lubana oyero, Wod pa Lubana, ci ka wuye, wek wubed ki kwo i nyije.

Chapter 21

¹ Ka man otum, Yecu dok onyutte bot lupwonnyene i dog nam Tiberia, onyutte kit man. ² Cimon Petero, Tomaci ma gilwono ni Banji, Natanael me Kana me Galilaya, litino pa Jebedayo ki jo aryo mukene i kin lupwonnyene onono gitye kacel. ³ Cimon Petero owaco ki gin ni, “Acito ka mako rec.” Gugamo doge ni, “Wan wacito kwedi.” Gucito, gudonyo i yeya; ento i dyewor meno pe gumako gin mo. ⁴ Ka piny pud oru aruya, Yecu ocun i wi tera, ento lupwonnyene pe ginje ni en Yecu. ⁵ Yecu openyogi ni, “Litino, wunono dek mo twal?” Gudokke iye ni, “Pe”. ⁶ En owaccigi ni, “Wubol obwo tun malacuc me yeya. ci wubinono.” Gubolo, tino obwo onayogi pi pol rec. ⁷ Lapwonnye meno ma Yecu maro owaco ki petero ni, “Meno Rwot!” Ka Cimon Petero owinyo ni meno Rwot, oruko bonjine, pien onono ogonyogi woko pi tic, okworre i nam. ⁸ Ento lupwonnye mukene gubino i yeya, kun giywayo obwo ma opon ki rec, pien onono pe gibor ki wi tera, mito romo tyen miya acel. ⁹ Ka don gukatti woko i wi tera, guneno mac miri kunnu, ma giketo rec i wiye, ki mugati. ¹⁰ Yecu owaccigi ni, “Wukel rec mogo ma pud wumako amaka-ni.” ¹¹ Cimon Petero oito i yeya, oywayo obwo, okelo i wi tera, kun opon ki rec madito, miya acel ki pyerabic wiye adek. Kadi bed gipol ento obwo pe oyec. ¹² Yecu owaccigi ni, “Wubin ka cam.” Pe tye nat mo i kin lupwonnye ma odiyo cwinye me penye ni, “In ana?” Pien ginje ni en Rwot. ¹³ Yecu obino, okwano mugati, opokkigi, ki rec bene kit meno. ¹⁴ Man don tyen me adekke ma Yecu onyutte kwede bot lupwonnyene, ma don en ocer ki i kin jo muto. ¹⁵ Ka don gicamo otum, Yecu openyo Cimon Petero ni, “Cimon wod pa Jon, in imara makato jo-ni?” En ogamo ni, “Iyo, Rwot, in ineyo an amari.” Ocike ni, “Kwa litino romina.” ¹⁶ Openye tyen me aryo ni, “Cimon wod pa Jon, in imara?” En ogamo ni, “Iyo, Rwot, in ineyo an amari.” Ocike ni, “Gwok romina.” ¹⁷ Dok openye tyen me adekke ni, “Cimon wod pa Jon, in imara?” Petero okumo pien openye tyen me adekke ni, “Imara?” Owacce ni, “Rwot, in ineyo jami ducu; in ineyo an amari.” Yecu ocike ni, “Kwa romina.” ¹⁸ Adada awacci ni, ka cej in pud awobi, itweyo bononi keni, iwoto ka ma imito; ento ka don iti, ibiryeyo badi, ci nat mukene bitweni bononi, biteri ka ma pe imito.” ¹⁹ Owaco man pi nyuto kit to

ma en biketo kwede deyo i kom Lubanja. Ka oloko lok man, owacce ni, “Luba.”²⁰ Petero olokke, oneno lapwonnye meno ma Yecu maro kun lubogi, en aye njat ma ceñ ojeñje i kor Yecu i dog cam me otyeno, ma owaco ni, “Rwot, anja ma bidobi?”²¹ Ka Petero onene, openyo Yecu ni, “Rwot, danoni kono?”²² Yecu owacce ni, “Ka amito ni en ori nio ka abidwogo, ilaro anjo iye? In luba.”²³ Lok man oywek i kin utmego, ni lapwonnye man pe bito; ento Yecu ceñ pe owaco ni en pe bito, ento ni, “Ka amito ni en ori nio ka abidwogo, ilaro anjo iye?”²⁴ Man aye lapwonnye ma obedo caden i kom lok magi, dok ocoyogi; wan bene wanjejo ni lok ma en obolo obedo ada.²⁵ Tye bene gin mukene mapol ma Yecu otiyo; ka kono gicoyogi ki acel acel, atamo ni kadi lobo kulu pe twero romo buk ma gicoyo.

Acts

Chapter 1

¹ I buk mukwoño; Teopilo, acoyo iye lok ducu ma yam Yecu ocalo tiyo ki pwonyone,² nio kwede wa i nino ma gitere kwede i polo, i ñe miyo cik i tek pa Cwiny Malen bot lukwenane ma yam oyerogi.³ Obedo ka nen botgi tyen mapol pi moko ni etye makwo lacaen ki i ñe tone. Obedo ka nen botgi pi nino pyeranwen.⁴ kun pwonyogi ki lok i kom ker pa Lubanja. I kare ma obedo kwedgi, ocikogi ni pe gua ki i Jerucallem, ento gukur gin ma Lubanja Won ociko pire, kun wacci, “En gin ma con wuwinyo ki bota-ni.”⁵ Jon yam batija dano ki pii, ento odoñ nino manok ma wun gibibatijawu ki Cwiny Malen.”⁶ Ka gucokke kacel, ci gupenye ni, “Rwot, i kare man en aye ibidwoko iye ker bot jo Icrail bo?”⁷ En ogamo ni, “Pe wun aye myero wuñe kare wa nino ma yam Lubanja Won omoko i te twero mere.”⁸ Ento wun wubilimo tek ka Cwiny Malen bibino i komwu, ci wubibedo lucadenna i Jerucallem ki i Judaya ducu ki i Camaria, wa i agikki lobo ducu.”⁹ Ka don otyeko loko lok meno, ci gitije malo, ma gin bene gineno, ka pol ogame woko ki i nyimgi.¹⁰ Ka giciko wangi malo i kore ma kun en cito, ci nen, jo aryo gucuñ ka ñetgi ma guruko kanyi matar,¹¹ ma giwaco ni, “Wun Lugalilaya, piño wucun wuneno malo i polo? Yecu man ma don gitijo malo ki botwu gitere i polo, bidwogo doki kit macalo wuneno gitere kwede i polo-ni.”¹² Ka don gucako dok i Jerucallem ki i wi got Jeituni, ma cok ki Jerucallem, rom ki wot me ceñ cabit.¹³ Ka gudonyo i gan ci gucito i kicika ma malo, ka ma yam gibedo iye-nu, gin aye Petero ki Jon ki Yakobo ki Anderiya, Pilipo ki Tomaci, Bartolomayo ki Matayo, Yakobo wod pa Alipayo, Cimon ma yam obedo i kin jo ma gimito locken, ki Juda wod pa Yakobo.¹⁴ Gin ducu gumine ka lega ki cwiny acel, kacel ki mon ki Maliam min Yecu ki omegine.¹⁵ I kare meno Petero ocun i kin lwak utmego ma giromo miya acel ki pyeraryo kun wacci,¹⁶ “Utmego, lok ma yam gicoyo myero ocobbe kakare, macalo yam Cwiny Malen oloko ki i dog Daudi i kom Juda ma otelo wi jo ma gumako Yecu ca.”¹⁷ Pien yam gikwano en i kinwa, en bene obedo i dog tic man.”¹⁸ Dano meno owilo poto ki lim ma onono pi tim aranyine, ka opoto aryeba cwiny ci iye otyer obar woko, cin iye owukke woko ducu.¹⁹ Lok man onene bot jo ducu ma gibedo i Jerucallem, ci poto meno gilwono ki i lebgi ni Akel-dama, en aye Poto me Remo.²⁰ Petero omedo lokke kun wacci, “Lokke gicoyo i buk me Jabuli ni, ‘Wek kabedone obakke woko, wek njatti mo pe obed iye’; dok ni, ‘Ticce njat mukene oter.’”²¹ Myero giyer ki i kin jo man ma gubedo kwedwa i kare ducu ma Rwot Yecu obedo ka wirre i kinwa,²² ma gucako nia wa i kom batija pa Jon nio wa onyoo ma don gitije kwede malo ki i kinwa; wek njat acel i kin jo man gikwan kwedwa me bedo lacaden me cerre.”²³ Ci gukelo dano aryo. Yucepu ma gilwono Barcaba ma nyine mukene Yucito, ki Matiya.²⁴ Ka gucako lega kun giwaco ni, “Rwot ma ñeño cwiny dano ducu, nyut botwa i kin jo man aryo-ni njat ma in don iyero,²⁵ me leyo kabedo me tic man ki tero kwenane, ma yam Juda oweko ci olokke odok cen, odok gire i kabedone.”²⁶ Gubolo kwir pigi, ci kwir opoto i kom Matiya, ka giketo en i kom wel lukwena apar wiye acel-li.

Chapter 2

¹ Ka nino me Pentekote don oromo, onono gin ducu gucokke kacel i kabedo acel.² Oyotoyot woo owinnye kun oa ki i polo macalo yamo ma kodo mager, oponjo ot ducu ka ma gubedo iye.³ Ci gin mo onen botgi macalo leb mac ma opokke ci opye i wi njat acel acel i kingi.⁴ Ka don gin ducu gupon ki Cwiny Malen, ci gucako dumo leb mukene mapatpat macalo Cwiny Malen omiyogi me lokone.⁵ Onono tye Lujudaya ma gibedo i Jerucallem, jo ma giworo Lubanja ma gua i rok ducu ma tye i wi lobo.⁶ Ka woo meno owinnye, lwak ducu gucokke kun wigi ocun woko, pien onono njat acel acel winyogi ka giloko leb tugi kikome.⁷ Ci guuro matek twatwal ma kun giwacci, “Jo ma giloko-ni mono pe gin ducu Lugalilaya?”⁸ Piño wan ducu dok wawinyogi kun njat acel acel tye ka lok i leb tugi kikome ma ginywale iye?”⁹ Wan Luparti, jo Media, jo Elam, ki jo ma gibedo i Mecopotamia, Judaya ki Kapadokia, Ponto ki Acia,¹⁰ Purugia ki Pampulia, Ejipt ki lobo Libya ma dok tunj Cirene, ki welo ma gua ki i Roma ma gin Lujudaya ki jo ma gulokke gudonyo i diniwa,¹¹ Lukurete ki Luarab, wan ducu wawinyogi ka gitito pi tic madito me twero pa Lubanja i leb tuwa kikome.”¹² Gin ducu guuro ma pe gitwero nian, ma giloko kekengi ni, “Man te lokke anjo?”¹³ Ento jo mukene gunyerogi anyera kun giwaco ni, “Jo-ni gumer ki konjo vino manyen.”¹⁴ Ento Petero ocun kacel ki lukwena apar wiye acel, odanñe ki dwan madit kun waco botgi ni, “Wun co me Judaya, ki wun jo ducu ma wubedo i Jerucallem, ber wuñe lok man, dok wucik itwu ka winyo lokka.”¹⁵ Jo man pe gumer, macalo wun wutamo, pien cawa pud adek keken me odiko.¹⁶ Ento man aye lok ma yam lanebi Joel oloko pire kun wacci, Lubanja owaco ni,¹⁷ ‘Lacen abionyo Cwiny mera Malen i kom jo ducu; litino awobewu ki anyirawu gibitito lok pa Lubanja, awobewu gibeneno ginanyuta, jowu muti gibileko lek.’¹⁸ Iyo, i kare meno abionyo Cwiny mera wa i kom luticca ma co ki ma mon, ci gibitito lokka.¹⁹ Abinyuto tano malo i polo ki lanyut mapatpat piny i wi lobo, remo ki mac ki yito ma duny.²⁰ Ceñ bicido woko macol, dwe bidoko makwar calo remo, ma nonjo nino pa Rwot peya obino, nino madit ki me deyo

madwonj.²¹ I kare meno jo ducu ma gilwoŋo nyin Rwot gibilarogi.²² “Wun jo Icræel, wuwiny lok man: Yecu Lanajaret obedo dano ma Lubana aye onyuto botwu kun moko ki tic madito me twero, ki tano ki lanyut mapol ma Lubana otiyo kacel kwede i kinwu, macalo wun wuneyo.²³ Yecu man gimiye botwu macalo Lubana yam onono oyubo kun oneyo gin ma bitimme i anyim, ci wun wugure i kom yatariya, wuneke ki cin jo ma pe guye Lubana.²⁴ Ento Lubana ocero en woko, kun gonye woko ki i arem me to, pien to pe twero moko i kome.²⁵ Pien Daudi yam oloko i kome ni, ‘Kare ducu aneyo ni Rwot tye kweda; pe gibidira woko cen, pien en tye yo tun cinja malacuc.²⁶ Pi meno omiyo abedo ki yomcwiny madwonj, leba bene loko ki yomcwiny, nino ducu abedo maber kun atye ki gen.²⁷ Pien in pe ibitenya ata i lobo pa jo muto, pe ibiweko kom danoni ma geni top woko.²⁸ In donj inyutta yo ma tera i kwo; bedoni kweda bimiyo abedo ki yomcwiny madwonj mada.’²⁹ “Utmego, myero alok botwu i kom kwarowa Daudi atir ni yam en oto dok giyiko kome, watye ki lyelle botwa kany nio wa tin.³⁰ Onono yam en lanebi, dok oneyo ni Lubana yam okwoŋo kwonj bote ni ebiketo dano mo ma i kin likwaye ma bedo i wi komkerre.³¹ En yam oneno gin ma bitimme i anyim ka oloko bene i kom cer pa Kricito ma Lubana oyero ni, pe gitenye ata i lobo pa jo muto, kome bene pe otop.³² Man en Yecu ma Lubana ocero woko, wan ducu wacaden i kom lok meno.³³ Ka gitije malo wek obed i net Lubana yo tun acuc i kabedo me deyo, ci ogamo Cwiny Malen ki bot Wonne kit ma yam Lubana ociko, ci oonyo i komwa gin man ma donj wuneno dok bene wuwinyo-ni.³⁴ Pien Daudi yam pe ocito i polo; ento en aye owaco ni, ‘Rwot owaco bot Rwoda ni, mBed i neta tun acuc i kabedo me deyo,³⁵ nio ka abimiyo lukworri doko kom laten tyeni.’³⁶ Myero jo me ot pa Icræel ducu guŋe atika ni, Lubana otyeko keto en me bedo Rwot dok Kricito ma Lubana oyere, en Yecu man ma wun wuguro i kom yatariya-ni.”³⁷ Ka guwinyo man, cwinygi oton, ci guwaco bot Petero ki lukwena mukene ni, “Utmego, wabitimo anjo?”³⁸ Petero owaco botgi ni, “Wunjut, gibatijawu nat acel acel ki i kinwu i nyin Yecu Kricito, wek Lubana owek balwu; ci wubilimo mot me Cwiny Malen.”³⁹ Pien lok man giciko piwu ki pi litinowu ki pi jo ducu ma gitye ka mabor, ma Rwot Lubanawa bilwoŋogi bote.”⁴⁰ Ka dok otito botgi lok mukene mapol, ma tucu matek dok cuko cwinygi kun waco ni, “Wularre kenwu wua woko ki bot yalwak man munak-ki.”⁴¹ Ci jo muye lok ma en owaco botgi gibatijagi, ci gumedde i nino meno jo ma romo alip adek.⁴² Gin gumine kengi ka winyo pwony pa lukwena, ka ribbe kacel ki jo ma guye Yecu, ka camo mugati ma gibaro, ki ka lega.⁴³ Ci lworor omako dano ducu; ci lukwena gubedo ka tiyo lwak tano ki lanyut mapol.”⁴⁴ Jo ma guye Yecu gucokke kacel, kun ginywako jami ducu kacel.⁴⁵ Gucato lonyogi ki jamigi, ka gupoko ki jo ducu kit macalo mitte bot nat acel acel.⁴⁶ Nino ducu gibedo ka cokke i ot pa Lubana ki baro mugati i pacogi, kun gicamo kacel ki yomcwiny ki cwiny acel,⁴⁷ kun gipako Lubana, ma dano ducu pwoyogi, ci Lubana obedo ka medo i komgi jo ma gularre nino ducu.

Chapter 3

¹ I nino mo Petero ki Jon guito malo i ot pa Lubana i cawa me lega, cawa abonwen ² Onono tye dano mo laput nia i kare ma ginywale ma gitino ci giketo i doggola ot pa Lubana ma gilwoŋo Maber, pi lego kony bot jo ma gidonyo i ot. ³ Ka oneno Petero ki Jon gimito donyo i ot pa Lubana, ci openyogi ni gumiye kony. ⁴ Petero kacel ki Jon guciko wangi i kome, ci Petero owacci, “Nen komwa.” ⁵ Ci oketo cwinye ka nenogi, kun geno ni gibimiye gin mo. ⁶ Ento Petero owacci, “Pe atye ki lim mo, ento amii gin ma atye kwede; i nyin Yecu Kricito Lanajaret, woti.” ⁷ Ka omako bade lacuc ci otije kwede malo; ci tyene ki odilo tyene omoko woko matek cut. ⁸ Oa, otirre ocun, owoto odonyo kwedgi i ot pa Lubana, ma woto kun pye, dok pako Lubana. ⁹ Lwak jo mapol ducu gunene ka woto kun pako kwede Lubana, ¹⁰ ci gunian ni en dano ma yam lego kony i doggola Maber-ri. Guuro matek ma doggi otwo woko pi gin ma otimme i kome-ni. ¹¹ Ka pud omoko i kom Petero ki Jon, ci lwak dano ducu gurino gucokke botgi i te baraja ma gilwoŋo ni pa Solomon. ¹² Ka Petero onenogi, ci owaco bot lwak ni, “Wun jo Icræel wuuro lok man piŋo? Piŋo wuciko wanwu i komwa macalo wan aye ma watimo lok man ki tekwa, nyo ni pien wan jo ma lworor Lubana omiyo dano-ni owoto? ¹³ Lubana pa Abraim, ki pa Icaka ki pa Yakobo, Lubana pa kwarowa, yam oketo deyo i kom laticce Yecu ma wun wumiyo i cinj Pilato kun wukwere woko i kare ma Pilato oyubbe me gonyo en. ¹⁴ Ento wun wukwero en nat Malen ki ma Kite Atir-ri, kun wulego ni omi botwu lanek. ¹⁵ Ci wuneko Won Kwo. Ento Lubana ocere woko ki i kin jo muto, wan lucaden i kom lok man. ¹⁶ Pi nyine, ki pi ye nyine, en aye omiyo kom laco man odoko tek macalo wuneno dok wuneyo; pi ye Yecu omiyo laco man olimo yotkom i nyimwu ducu. ¹⁷ “Iyo, utmega, aneyo ni yam wutimo man ma onono wukwiya, macalo luditowu bene. ¹⁸ Ento macalo yam Lubana oloko i dog lunebine ducu ni Kricito mere myero onen can, ci donj omiyo ocobbe kakare kumeno. ¹⁹ Iyo, wunjut, wudwog cen, wek balwu gijwa woko, wek nino me yweyo ma a ki bot Rwot obin botwu, ²⁰ wek en ocwal Kricito ma oyero piwu, en Yecu. ²¹ Ma myero gijole i polo nio ka kare oromo me dwoko jami ducu kakare, ma yam Lubana oloko pire i dog lunebine malen nia wa con. ²² Moses yam owacci, ‘Rwot Lubana bicwalo lanebi mo piwu ma bia ki i kin utmegiwo macalo ocwalo an. Wubiwinyo en i lok ducu ma bititowu. ²³ Dok ka obinen dano mo ma pe biwinyo lanebi meno, wane birwenyo woko ki i kin lutugi. ²⁴ Ki lwak lunebi ducu ma yam guloko, cakke wa i kom Camuel ki jo ma gulubo kore, gutito bene pi kare man. ²⁵ Wun likwayo pa lunebi, ki lule gicikke ma yam Lubana omiyo bot kwarowu, kun waco bot Abraim ni, ‘Rok ducu gibilimo gumgi ki i kom likwayi.’ ²⁶ Ka donj Lubana otyeko keto laticce, okwoŋo cwale botwu pi kelliwu gum ma miyo nat acel acel lokke weko timo bal.”

Chapter 4

¹ Ka pud gitye ka lok ki dano, ci ajwagi ki ladit askari me ot pa Lubana ki Lucadukayo gubino botgi, ² ma gujul woko, pien onono gipwonyo lwak kun gitito pi cer pa Yecu ki i kin jo muto atyer. ³ Ka gumakogi ci guketogi i mabuc nio wa odiko,

pien onono piny don oyuto woko. ⁴ Ento lwak jo mapol i kin jo ma guwinyo lokgi guye, wel dano omedde oo alip abic. ⁵ Ka piny oru, ci luloc ki ludono ki lupwony-cik gucokke i Jerucallem, ⁶ kacel ki Anac, ajwaka madit, ki Kayapa ki Jon ki Alegijanda, ki lwak ducu ma gitye i doggola pa ajwagi madito. ⁷ Ka giketogi i dyere, gupenyogi ni, “Wun wutiyo man pi kit tek anjo, nyo pi nyin anja?” ⁸ Ka Petero opon ki cwiny Malen, ci owaco botgi ni, “Wun lulo lwak ki ludono, ⁹ ka tin gipenyowa lok mudok i kom gin maber ma otimme i kom laput, ki kit ma dano man ocan kwede, ¹⁰ wek onene botwu ducu ki bot lwak jo Icaael ducu ni, pi nyin Yecu Lanajaret, ma wun wuguro i kom yatariya, ma Lubana ocero woko ki i kin jo muto-ni aye laco man ocun i nyimwu ma kome yot. ¹¹ Man aye got ma wun lugedo wukwero woko ento ma odoko got madit me twok ot. ¹² Pe tye larre mo i nat mukene, pien pe tye nyin mo mukene i wi lobo man ma gimio ki wan dano ma myero walarre iye.” ¹³ Ka don guneno tekwin pa Petero ki Jon, ma gunian bene ni gin jo mogo ata ma pe gupwonnye, ci guuro; ka don gunian ni gin yam gubedo kacel ki Yecu. ¹⁴ Ento ka guneno laco ma gicanjo-ni ocun ka netgi, lok mo ma myero guwac don obedo pe. ¹⁵ Ka gucikogi ni kon gukat woko ki i Lukiko, ci guyubo lok kekengi, ¹⁶ kun giwaco ni, “Jo man wabitimogi ninin? Pien gutyeko tiyo lanyut ma kome nen bot dano ducu ma gibedo i Jerucallem, wan bene pe watwero kwerone. ¹⁷ Ento pi kit me juko wek pe oket orom kin dano, ber wajukugi ni pe gimmedde ki tito bot nat mo pi nyin man.” ¹⁸ Ci gulwonogi gucikogi ni pe gutit kadi pwonyo lok mo i nyin Yecu kadi matidi mo. ¹⁹ Ento Petero ki Jon gugamo ni, “Wun wunol ka ce nen ber i wan Lubana me winyowu makato winyo Lubana; ²⁰ pien wan pe watwero weko tito pi gin ma yam waneno ki ma wawinyo.” ²¹ Ka don guburogi matek, ci guwekogi gucito; pe gunono yo me keto can i komgi pi lwak dano, pien gin ducu gubedo ka pako Lubana pi gin mutimme-ni. ²² Dano ma lanyut me twer me cano dano otimme i kome-ni onono don dit ma mwakane kato ka pyeranwen woko. ²³ Ka gigonyogi ci gucito bot luremgi ka gutito botgi gin ma ajwagi madito pa Lubana ki ludono guwaco botgi. ²⁴ Ka guwinyo, ci gutino dwangi malo kacel bot Lubana kun giwaco ni, “Ai Rwot Lubana, in ma con iketo polo ki lobo ki jami ducu ma tye i igi, ²⁵ con iloko i dog kwarowa Daudi ma laticci i tek pa Cwiny Malen ma owaco ni, ‘Piyo Lurok gitye ka wo kacel, dok piyo rok mapol gipiro lok ma konnye pe?’ ²⁶ Luker me lobo gurye i tyen, ki luloc bene gucokke gugurre kacel i kom Rwot ki i kom nat ma en oyero ka don owiro.” ²⁷ “Adada gucokke gugurre kacel i gan man i kom laticci malej twal Yecu, en ma in iwiro ki moo, gin Kerode ki Pontio Pilato, kacel ki Lurok ki jo Icaael ducu, ²⁸ pi tiyo ducu ma yam iyubo pi tweroni ki mitti ni myero otimme. ²⁹ Iyo, Rwot, don inen bura meg, ci imi wan laticci watit lokki ki tekwin labono lworo mo, ³⁰ kun in iryeyo cinj me cano dano, wek lanyut ki tano mapol otimme i nyin laticci Yecu malej twal.” ³¹ Ka gutyeko lega, ci kabedo ma gugurre iye-ni oyenne, gin ducu gupon ki Cwiny Malen, ci gutito lok pa Lubana ki tekwin labono lworo. ³² Lwak jo muye ducu gubedo ki cwiny acel ki tam acel, kun pe tye nat mo ma waco ni lim ma etye kwede-ni mere kene, ento gunywako jami ducu kacel. ³³ Lukwena gubolo lok i kom cer pa Yecu ki tek, ci gum madit opoto i komgi ducu. ³⁴ Pe tye nat mo i kingi ma gin mo orem bote, pien jo ma gitye ki pottigi nyo odigi gucatogi woko, ka gukelo lim mua iye, ³⁵ guketi ka tyen lukwena, ka gupoko kit ma mitte bot nat acel acel. ³⁶ Kit meno Yucepu ma nyine me aryone lukwena gucako ni Barnaba (ma te lokke ni nat ma jino cwiny dano), Lalevi ma ginywalo i Caiprac, ³⁷ ocato potone ma en tye kwede, ci okelo limme oketo ka tyen lukwena.

Chapter 5

¹ Ento laco mo ma nyine Anania ki dakone Capira gucato jamigi, ² ci en okano dul lim mogo woko ma dakone bene neyo, ka okelo dul acel, ci oketo ka tyen lukwena. ³ Ento Petero owacce ni, “Anania, piyo Catan opono cwinyi, omiyo itemo bwolo Cwiny Malen kun ikano dul lim ma oa i loboni? ⁴ Ka nene pe icato, kono pe obedo meri giri? Dok ka don icato, pe onono tye giri i te twerri? Piyo itamo lok macalo meno i cwinyi? Pe ibwolo dano ento ibwolo Lubana giri.” ⁵ Ka Anania owinyo lok meno, ci opoto piny oto woko cut, ci lworo madit omako jo ducu ma guwinyo pire. ⁶ Litino awobe gua ci guboyo kome, ka gutere woko ka yike. ⁷ Lacen ka cawa okato kine ka adek, ci dakone obino odonyo, kun pe neyo gin mutimme-ni. ⁸ Petero owacce ni, “Titta ka onono wucato lobowu i wel ma rom meno.” ⁹ Ento Petero owacce ni, “Piyo wun aryo ducu wuribbe ka bwolo Cwiny pa Rwot? Nen, tyen jo muyiko cwari ka tye i doggola, in bene gibiteri woko.” ¹⁰ Ci dako opoto piny ka tyene, oto woko cut, ka litino awobe gubino gudonyo i ot, ci gunono en oto, ci gutere woko, guyike ka net cware. ¹¹ Lworo madit omako lwak jo muye Yecu ducu, ki jo ducu ma guwinyo lokke. ¹² Lwak lanyut ki tano mapol otimme i kin dano ki i cinj lukwena. Onono gin ducu gibedo kacel i te baraja pa Solomon. ¹³ Pe tye nat mo ma oette me ribbe kwedgi, ento onono dano guketo deyo madit i komgi. ¹⁴ Lwak jo mapol ma guye gummedde bot Rwot, co wa ki mon, ¹⁵ mumiyo gikelo lutwo wa i yo, gipyelogi i wi kitanda ki i wi gibuto, wek ka Petero kato ka netgi, ci tipone owok i kom jo mogo i kingi. ¹⁶ Lwak dano bene gua ki i gan murumo Jerucallem, gucokke kun gikelo lutwo ki jo ma cen marac yelogi, ci gin ducu gucan. ¹⁷ Ento ajwaka madit oa kacel ki jo ma gitye kwede, ma gin aye dul pa Lucadukayo, ma nyeko omakogi matek, ¹⁸ gumako lukwena guketogi i mabuc. ¹⁹ Ento i dyewor lamalaika pa Rwot oyabo dog ot mabuc, ci okelogi woko kun waco ni, ²⁰ “Wucit wucun i ot pa Lubana, wutit bot dano lok me Kwo man ducu.” ²¹ Ka guwinyo lok man, ci gudonyo i ot pa Lubana okogweno gubedo ka pwonyo dano. Ka ajwaka madit obino ki jo ma onono gitye kwede, ci gucoko Lukiko kacel ki ludonwo ducu pa jo Icaael, ka gucwalo kwena ka omogi ki i mabuc. ²² Ento ka ludito pa askari gucito, pe gunonogi i buc, ka gudwoko lok ni, ²³ “Wanono ot kol giloro maber, kun lukur-piny bene gucun i doggola, ento ka wayabo ci pe wanono nat mo iye.” ²⁴ Ka ladit pa askari me ot pa Lubana ki ajwaka madit guwinyo lok meno, ci tamgi ocun woko, kun gipennye kekengi kit ma lokke bitum kwede. ²⁵ Ka nat mo obino otittigi ni, “Jo ma wuketogi i ot kol-li, gitye gucun i ot pa Lubana ka pwonyo dano.” ²⁶ Ci ladit ki askarine gucito gukelogi, ento pe ki tek mo, pien onono gilworo ni lwak celogi ki got. ²⁷ Ka don gukelogi, ci guketogi i nyim lukiko, ka ajwaka madit openyogi, ²⁸ kun waco ni, “Wan wacikowu matek ni pe pupwony lok

mo i nyinj man ento koni wupono i Jerucalem woko pi pwonywu-ni, dok wumoko tamwu me kelo remo pa dano man i komwa.”²⁹ Ento Petero ki lukwena mukene gudok iye ni, “Myero wawiny Lubaŋa makato dano.”³⁰ Lubaŋa pa kwarowa ocero Yecu ma wun wuneko ku wunabe i kom yat.”³¹ Lubaŋa otine malo i nje te yo tun acuc i kabedo me deyo pi bedo Laker ki Lalar, wek jo Icrail gunon kare me ntut ci en owek balgi.”³² Wan aye lucaden me lok meno, kacel ki Cwiny Malen ma Lubaŋa omiyo bot jo ma giwinye.”³³ Ka guwinyo lok man, ci gutugge ki akeca ma gimito nekogi.”³⁴ Ento Laparicayo mo ma i lukiko ma nyine Gamaliel, lapwony-cik ma dano ducu giworo, oa malo ci ociko ni kon gicwalgi woko pi kare manok.”³⁵ Ka owaco bot jo mucokke ni, “Jo Icrail, ber wugwokke i gin ma wutimo i kom jo man.”³⁶ Pien yam con i kare ca Teyuda otuc ci omine kene ni en e dano madit, ki jo mogo ma giromo ka miya anwen guribbe kwede; ento gineke woko ki jo ma gilube ducu guket woko ata.”³⁷ Dok i neye Juda ma Lagalilaya dok otuc io kare me kwano wel dano, ci otero jo mukene ma gilube; en bene oto, jo ma gilube bene guket woko ata.”³⁸ Iyo, i lok ma tye kombeddi atito botwu ni cwinywu oa woko i kom jo man, wuwek gubedi; pien ka ce yub man nyo tic man pa dano, ci bigik ata,”³⁹ ento ka pa Lubaŋa, ci pe wubiloyogi, wun bene wubinen macalo wulwenyo i kom Lubaŋa!”⁴⁰ Ci gujolo tamme, ka gilwono lukwena gudwogo, ci gugoyogi kun gicikogi ni pe gulok i nyinj Yecu, ka don giwekogi gucito.”⁴¹ Gua woko ki i nyim Lukiko ma onono cwinygi yom pien Lubaŋa otamo ni gimiero pi dit man me nono lewic pi nyinj Yecu.”⁴² Dok nino ducu pe guweko pwonyo dano ki tito lok me kwena maber ni Yecu en aye Kricito ma Lubaŋa oyero i ot pa Lubaŋa ki i paco pa dano.

Chapter 6

¹ I kare meno ka lupwonnye welgi omedde, ci Lujudaya ma giloko leb Grik gubedo ki nuro i kom Lujudaya ma giloko leb Ibru, ni pien nino ducu ka gipoko lim pe giparo pi mon togi.”² Ka lukwena apar wiye aryo gulwono lwak lupwonnye kacel ci guwaco botgi ni, “Pe myero wabwot tito lok pa Lubaŋa pi tic i kom meja.”³ Pienno, utmego, wuyer i kinwu jo ma giloko nyingi maber, jo ma gupon ki Cwiny Malen ki ryeko, ma myero waketgi i dog tic man.”⁴ Ento wan wabimine ka lega ki tito lok.”⁵ Lokgi oyomo cwiny lwak ducu, ci gujero Citefano, en dano ma opon ki niye ki Cwiny Malen, ki Pilipo, ki Porokulo, ki Nikanori, ki Timon, ki Parmena, ki Nikolao ma en aye dano me Antiokia ma don gigamo i dini pa Lujudaya.”⁶ Ci giketogi i nyim lukwena, ka gulego ci guketo cinji i komgi.”⁷ Ci lok pa Lubaŋa omedde; ki wel lupwonnye bene omedde madwon twatwal i Jerucalem, ki lwak ajwagi pa Lubaŋa mapol bene gujolo niye.”⁸ Ka Citefano opon ki kica pa Lubaŋa ki tek, ci obedo ka tiyo tano ki lanyut i kin lwak.”⁹ Ci jo mogo ma gua ki i kacokke ma gilwono ni kacokke pa jo ma gigonyogi ki i opii, kacel ki jo mogo me Cirene ki me Alegijanderia, ki jo ma gua Cilicia ki Acia, gubedo ka pyem ki Citefano.”¹⁰ Ento ryekone oloyogi, ki Cwiny Malen ma en loko kwede.”¹¹ Ci gupiyono dano i mun kun giwaco ni, “Wawinyo en ka loko kun yeto Moses ki Lubaŋa.”¹² Ci gutugo lwak ki ludono ki lupwony-cik, ka gubino gumake ci gutere i nyim Lukiko,”¹³ kun gikelo lucaden me goba ma giwaco ni, “Laco man pe weko loko lok marac ma kemo kabedo man malen ki cik pa Moses,”¹⁴ pien wabedo ka winyo en ka loko ni Yecu man me Najaret bimuko ot man woko, ka dok biloko kit ma yam Moses omiyowa me aluba.”¹⁵ Jo ducu ma gubedo i Lukiko guciko wangi i kome, ci guneno wane calo wan lamalaika.

Chapter 7

¹ Ka ajwaka madit openye ni, “Lok tye kit meno?”² Ci Citefano ogamo ni, “Utmega ki utwora, wuwiny ya. Lubaŋa me deyo yam onyutte bot kwarowa Abraim ma onono pud tye wa i Mecopotamia, ma peya obedo i Karan,”³ kun wacce ni, ‘A woko ki i lobowu ki i kin watwu, icit i lobo ma abinyutti.’⁴ Ka don oa woko ki i lobo pa jo Kaldaya, ci obedo i Karan, ka lacer wonne oto, ci Lubaŋa okwanyo en ki kunnu, okele wa i lobo man ma koni wubedo iye-ni.”⁵ Ento pe omiye oleyo gin mo kany, kadi wa dul lobo mo ma rom ki tyen dano, ento ocikke me miyo bote me bedo lobone ki pa likwaye ma gibilube, kadi onono latinne mo pud pe.”⁶ Ci Lubaŋa owaco ni likwaye gibibedo i lobo pa jo mukene ma gibilokogi gubedo opiigi, gitimogi marac pi mwaka miya anwen.”⁷ Ka Lubaŋa owacci, ‘Abinolo kop i kom jo ma giyelogi, ci lacer gibia ki kunnu, ci gibiwora i kabedo man.’⁸ Ci omiyo ki Abraim gicikke me lirre. Kit meno Abraim onywalo Icaka ci oliro en i nino me aboro me ditte; ki Icaka onywalo Yakobo, ki Yakobo onywalo kwarowa apar wiye aryo.”⁹ “Nyeko omako kwarowa i kom Yucepu, ci gucate woko i Ejipt, ento Lubaŋa onono tye kwede,”¹⁰ ci olare ki i can ducu, omiye gum ki ryeko i nyim Parao, kabaka me Ejipt, ma oketo en me bedo laloyo ma loyo lobo Ejipt ki ot pa kabaka ducu.”¹¹ I kare ma kec opoto i lobo Ejipt ducu ki i Kanaan, okelo can madwon ma omiyo kit me nono cam oloyo kwarowa woko.”¹² Ento ka Yakobo owinyo ni kal tye i Ejipt, ci ocwalo kwarowa kunnu tyen mukwono.”¹³ Ka gudok tyen me aryo, ci Yucepu onyutte kekene bot omegine ci gitito bot Parao pi kaka pa Yucepu.”¹⁴ Ka Yucepu ocwalo dano ka lwonjo wonne ki wadigi ducu, ma gin jo pyerabiro wiye abic,”¹⁵ Yakobo ocito i Ejipt, ci oto woko, en kikome ki kwarowa ducu,”¹⁶ ci gitino komgi gidwoko cen i Cekem ci giyikogi i lyel ma yam Abraim owilo ki lim ryal ki bot awobe pa Kamor i Cekem.”¹⁷ “Ento ka kare ma giciko onyiko cok, ma yam Lubaŋa omiyo bot Abraim, ci dano gumedde ki nya i Ejipt,”¹⁸ nio ka giketo kabaka mukene ma pe neyo Yucepu.”¹⁹ En otimo aranyi i kom jo me rokwa, ci oruyo kwarowa ni myero gubol litinogi woko wek pe gubed makwo.”²⁰ I kare meno en aye ginywalo iye Moses. Yam onono mwonya mada i wan Lubaŋa, ci gibedo ka pite i ot pa wonne dwe adek.”²¹ I kare ma gikane woko i dog kulu, ci nya pa Parao oloke obedo latinne, opite macalo wode kikome.”²² Ci Moses gipwonyo ki ryeko ducu pa Luejipt; yam con onono en laco adada i lokke ki i ticce.”²³ “Ka don mwaka me ditte oromo pyeranwen, ci tam obino i cwinye me limo utmege, likwayo pa Icrail.”²⁴ Ka oneno nat acel i kingi gitimo marac, ci okonyo dano ma gibwoyo-ni, ka oculo kworogoyo Laejipt.”²⁵ En yam otamo ni gwok nyo omegine ginjejo ni Lubaŋa oyubo ni bimiyo gilarre pi ticce, ento pe gunian.”²⁶ Dok orwone otuc botgi ma onono daa tye i kingi; onono en mito ribo kingi, ci owaco botgi ni, ‘Wun omego, piyo wutimme

marac kekenwu?”²⁷ Ento latim lawote marac-ci ocwale cen kun wacci, ‘Aja ma oketo in me bedo lanolkop ki lalowa?’²⁸ In imito neka kit ma laworo ineko Laejipt-ti?”²⁹ Ci Moses oriño woko pi lok meno, ka ocito odoko labedo i lobo Midian, onywalo iye litino awobe aryo.³⁰ “Ka mwaka okato pyeranwen, ci lamalaika onen bote i tim ma i njet got Cinai i leb mac ma lyel i caka.”³¹ Ka Moses oneno, ouro kite; ka onyiko cok ka neno, ci dwan obino,³² ni, ‘An Lubanja pa kwarowu, Lubanja pa Abraim, ki pa Icaka, ki pa Yakobo.’ Ci kom Moses omyel, lworu ogeje nenone.³³ Ka Rwot owaco bote ni, ‘Luny war woko ki i tyeni, pien kabedo ma in icun iye-ni nom malen.’³⁴ An don aneno adada atwom pa jona ma gitye i Ejipt, awinyo wa cur meg, an don alor piny ka larogi. Bin don acwali i Ejipt.’³⁵ “Moses man onono yam gukwero woko kun gipenyoni, ‘Aja muketo in me bedo lalowa ki lanolkopwa?’ Lubanja ocwale macalo laloc ki lalar ki i cinj lamalaika ma onen bote i cakani.”³⁶ Okwanyogi woko ki i Ejipt kun tiyo tano ki lanyut mapol i Ejipt ki i Nam Makwar ki i tim mwaka pyeranwen.³⁷ Moses man aye cerj otitc bot jo Irael ni, ‘Lubanja bicwalo lanebi piwu ma bia ki i kin utmegiwu macalo ocwalo an-ni.’³⁸ Man aye nat ma onono yam tye i kin lwak ma i tim kacel ki lamalaika ma oloko kwede i got Cinai, ma oloko bene ki kwarowa; kunnu olimo iye lok makwo me akela botwa.³⁹ Kwarowa yam gukwero winyo lokke ento gucwale woko cen, dok cwinygi odok woko cen i Ejipt,⁴⁰ kun giwaco bot Aron ni, ‘Tim ki wan lubanja ma bitelo wiwa, pien Moses man ma okwanyowa woko ki i lobo Ejipt, pe don waneyo ka ma odok iye.’⁴¹ Ci gitimo cal wod twon i kare meno, gucako tyero gitum bot cal lubanja-nu, ma cwinygi obedo yom i kom tic me cingi.⁴² Ci Lubanja olokke omiyogi kare me woro mony me polo, kit ma yam gicoyo i buk pa lunebi ni, ‘Wun jo me ot pa Irael, yam konj wunekka lee me gitum pi mwaka pyeranwen i tim? Pe kumeno.’⁴³ Yam wutiño kema pa jok Molok, ka cal lakalatwe pa lubanja ma nyinje Repan, ma gin cal jogiwu ma wupayogi me awora. Pi meno an bene abikobowu woko wa i ne Babilon.’⁴⁴ “Kwarowa yam gitye ki kema lok me caden i tim, ma Lubanja ma yam loko ki Moses ociko ni otim kun lubo cal ma en oneno.”⁴⁵ Kwarowa bene gukelo ka gubino ki Yocwa i kare ma gicamo lobo pa rok mapol ma Lubanja oryemogi woko ki i nyim kwarowa. Con tye botgi nio kwede wa i kare pa Daudi,⁴⁶ ma olimo gum mua ki bot Lubanja dok openyo ni giwek eyeny kabedo pi Lubanja pa Yakobo.⁴⁷ Ento Solomon aye ogero ot pire.⁴⁸ Kadi bed kumeno, en Nat Mamalo Twal pe bedo i ot ma gitiyo ki cinj; macalo yam lanebi owaco ni,⁴⁹ ‘Polo aye komkerra, man Rwot aye ma owaco. lobo obedo kom me teno tyena. Kit ot anjo ma wubigero pira? Ka yweyona kono onono bedo kwene?’⁵⁰ Pe cinja aye otiyo lwak jami-ni ducu?’⁵¹ “Wun jo ma njutwu tek, jo ma pe wulirre i cwinywu, ma itwu bene odin, wun wulwenyo ki Cwiny Malen jiwiji; macalo yam kwarowu gutiyo, wun bene wutiyo kit meno.”⁵² Lanebi mene ma yam kwarowu pe gulbo? Dok guneko jo ma yam gutuco con pi bino pa nat ma Kite Atir-ri ma wun wuketo roro i kome ki wuneko woko,⁵³ wun jo ma gimiyowu cik pa Lubanja ma lumalaika yam gukelo, ci pe wulubo.”⁵⁴ Ka guwinyo lok meno, ci gutugge ma gukayo lakgi woko likin.⁵⁵ Ento Citefano nonjo oponj ki Cwiny Malen, ci ociko wane i polo oneno deyo pa Lubanja, kun Yecu ocun i njet Lubanja yo tunj acuc,⁵⁶ ci owacci, “Nen, aneno polo oyabbe ki Wod pa dano ocun i njet Lubanja yo tunj acuc.”⁵⁷ Ci gudanje, guwo ki dwangi matek ma gidino itgi woko, ci gucorre i kome kacel.⁵⁸ Ka gubole woko i ne ganj, ci gucele ki got, ka lucaden gupyele ginarukagi ka tyen awobi mo ma nyinje Caulo.⁵⁹ I kare ma gitye ka celo Citefano ki got, en olego ni, “Rwot Yecu, gam cwinya,”⁶⁰ Ka orumo conje piny, ci odanje ki dwane matek ni, “Rwot, pe iket bal man i komgi.” Ka otyeko lok kit man, ci oto.

Chapter 8

¹ Caulo bene opwoyo tone apwoya. I kare meno ayelayela madwon opoto i kom jo muye Yecu ma i Jerucalem; ci gin ducu guket woko ata i lobo ducu me Judaya ki Camaria, lukwena keken aye gudonj.² Jo ma giworo Lubanja aye guyiko Citefano, kun gikoke matek twatwal.³ Ento Caulo onono mito ni etyek lwak jo muye Kricito woko ducu; donyo i ot ki ot ci ywayo co wa ki mon ka twayogi i mabuc.⁴ Jo ducu ma guket ata guwoto kun gitito lok me kwena maber.⁵ Pilipo ocito i ganj mo me lobo Camaria ci otuco botgi pi Kricito ma Lubanja oyero.⁶ Ci lwak ma gucokke gujolo lok ma Pilipo otito botgi ki cwiny acel i kare ma guwinyo, kun gineno bene lanyut ma en otiyo.⁷ Pien jo mapol ma cen marac omakogi, cen oa woko ki i komgi kun gidanje ki koko matek; ki lwak lutwo akweya ki lugoro bene gucanj woko.⁸ Kit meno yomcwiny obedo dwonj i ganj meno.⁹ Ento yam onono tye dano mo i ganj meno ma nyinje Cimon ma en lajok. En miyo rok pa jo Camaria giuro mada kun en wacce kekene ni en e dano madit.¹⁰ Gin ducu giketo cwinygi i lok ma en waco, litino wa ludito bene, kun giwaco ni, “Man aye dano ma tye ki tek pa Lubanja ma gilwonjo ni Madit-ti”¹¹ Gibedo ka keto cwinygi ka winyo lokke, pien obedo kwedgi pi kare malac kun miyo giuro tim jokjokke.¹² Ento ka guye lok me kwena maber ma Pilipo otito i kom ker pa Lubanja ki i kom Yecu Kricito, ci gibatijagi, co wa ki mon.¹³ Kadi wa Cimon bene oye, ka gibatija en ci omedde obedo kacel ki Pilipo kun neno lanyut ki tano madito ma en tiyo, ci ouro mada.¹⁴ Ka lukwena ma gitye i Jerucalem guwinyo ni Lucamaria guye lok pa Lubanja, ci gucwalo botgi Petero ki Jon.¹⁵ Gin bene ka gucito kunnu, ci gulego pigi wek gulim Cwiny Malen;¹⁶ pien onono peya obino i kom nat mo i kingi, ento yam gibatijagi i nyin Yecu keken.¹⁷ Ka guketo cingi i komgi, ci gulimo Cwiny Malen.¹⁸ Ka Cimon oneno ni gulimo Cwiny Malen pi keto bad pa lukwena, ci okelo lim botgi¹⁹ kun waco ni, “Wumiya tek man bene, wek an bene ka aketo cinja i kom dano mo olim Cwiny Malen.”²⁰ Ento Petero owacce ni, “Centeni myero orweny woko matwal, kacel ki in, pien itamo pi wilo mot pa Lubanja ki lim!”²¹ In pe itye ki gin mo nyo dul mo i lok man, pien cwinyi pe lenj i nyim Lubanja.²² Don injut i kom balli man, dok ileg Rwot, wek ka twerre lok ma tye i cwinyi gitimi iye kica.²³ Pien aneno cwinyi kec calo keda, bal otweyi woko idoko lamabucce.”²⁴ Ci Cimon odok iye ni, “Wuleg Rwot pira wek gin ma wuwaconi pe opot i koma.”²⁵ Ka gutyeko titi lok me caden ki tuco lok pa Rwot, ci gudok i Jerucalem, kun gitito lok me kwena maber i paco mapol ma i Camaria.²⁶ Ento lamalaika pa Rwot owaco ki Pilipo ni, “A

iwot idok tunj acuc i yo ma a Jerucalem dok piny i Gaja.” Yo ma kunnu wok ki i tim.²⁷ Ci oa ocito. Nen, laco mo Laetiopia, ma gikolo, oa ka woro Lubanja i Jerucalem. En onono latic madit pa Kandake, kabaka ma dako me lobo Etiopia, ladit ma lakan jamine ducu.²⁸ I kare ma dok i lobogi, obedo i gadigadine kun kwano buk pa lanebi Icaya.²⁹ Cwiny Malen owaco bot Pilipo ni, “Nyik cok, irwatte ki gadigadi man.”³⁰ Ka Pilipo oriño bote, ci owinyo en ka kwano buk pa lanebi Icaya, ci openye ni, “In inianj lok ma ikwano-ni?”³¹ En ogamo ni, “Anianj niñnj kono, ka ñat mo pe okonya?” Ci olwono Pilipo ni obed kwede kacel.³² Dul ma en obedo ka kwanone obedo kit man: “Calo romo ma gitero ka nekone, nyo latin romo ma olinj i nyim lanyar yerre, kit meno en pe onamo doge ka lok.”³³ Pi mwolo mere pe ginolle kop ma atir. Anja ma twero yeko kit likwaye? Pien kwone donj gikwanyo woko ki i lobo.”³⁴ Ci laco ma gikolo owaco bot Pilipo ni, “Alegi, titta, lanebi oloko lok man i kom anja, i kome kene nyo i kom ñat mukene?”³⁵ Ci Pilipo ocako lok; ocako ki lok man ma yam gicoyo kun tito lok me kwena maber i kom Yecu.³⁶ Ka guwoto kacel i yo, ci guo ka ma pii tye iye. Laco ma gikolo owacci, “Nen pii donj ene! Gin anjo ma geña limo batija?”³⁷ Ci Pilipo owacce ni, “Ka iye ki cwinyi ducu ci itwero.” En odok iye ni, “An aye Yecu Kricito, ni en Wod pa Lubanja.”³⁸ Ci ociko ni gadigadi myero ocun; gin ducu gulor i pii, Pilipo ki laco ma gikolo, ci Pilipo obatiña en.³⁹ Ka gukatti woko ki i pii, Cwiny pa Rwot otinjo Pilipo, otero woko, laco ma gikolo-ni pe dok onene, ci owoto wotte ki yomcwiny.⁴⁰ Ento Pilipo otuc wa i Ajota kun wirre ka tuco lok me kwena maber i ganji ducu nio ka obino wa i Cecaria.

Chapter 9

¹ Ento Caulo onono pud buro lupwonnye pa Rwot kun mito nekogi, ci ocito bot ajwaka madit pa Lubanja, ² olege waraga me cito kwede i Damaciko, wek ka enono dano ma lubo Yo ma gitye kunnu, co wa ki mon, ci etwegi, ekelgi i Jerucalem.³ I kare ma en tye ka wot, ma donj onyiko cok ki Damaciko, ci dero oa ki i polo oryeny ocaro kome.⁴ Ka opoto piny ci owinyo dwan ma waco bote ni, “Caulo, Caulo, iyela piño?”⁵ Ogamo ni, “In anja, Rwot?” Ci owacce ni, “An aye Yecu, ma itye ka yelone-ni.”⁶ Ento a idony i ganj, ci gibatitti gin ma myero iti.”⁷ Jo ma yam guwoto kwede gucun lalinj, ma kun giwinyo dwan ento pe gineno ñat mo.⁸ Caulo oa malo ki ka ma opoto iye piny i ñom-mi, ento ka oyabo wañe, ci pe onono gin mo. Gipeye ki cinje gikele i Damaciko.⁹ Obedo nino adek ma pe neno piny pe camo dok pe mato bene.¹⁰ Onono tye lapwonnye mo i Damaciko ma nyiñe Anania. Rwot owacce i wañ lek ni, “Anania.” En ogamo ni, “An atye en, Rwot.”¹¹ Ci Rwot owaco bote ni, “A ilub yo ma gilwono ni Atir, ipeny i ot pa Juda laco mo ma nyiñe Caulo me Taruco; en bene nono tye ka lega.”¹² En onono dano mo i wañ lek ma nyiñe Anania ka donyo bote kun keto cinje i kome wek wañe oyabbe.”¹³ Ento Anania odok iye ni, “Rwot, yam awinyo lok i kom dano man ki bot jo mapol pi kit ma otimo kwede joni marac i Jerucalem.”¹⁴ En obino kany bene ki twero pa ajwagi madito me tweyo jo ducu ma gilwono nyinji.”¹⁵ Ento Rwot owacce ni, “Citi, pien en aye gin ticca ma donj ayero pi tero nyiña i nyim Lurok ki luker ki jo Irael.”¹⁶ An kikoma abinyutte can madwonj ma en myero ocir pi nyiña.”¹⁷ Ci Anania oa ocito odonyo i ot. Oketo cinje i kome kun waco ni, “Ominwa Caulo, Rwot Yecu ma onyutte boti i waña yo ma ibino iye-ni ocwala boti wek wañi oyabbe, wek iponj bene ki Cwiny Malen.”¹⁸ Ci gin macalo atura opoto woko ki i wañe cut, ocako neno piny. Ka oa ci gibatija en,¹⁹ ka lacen ocamo cam ci olimo tek. Obedo kunnu pi kare manok ki lupwonnye ma i Damaciko.²⁰ Ocako tuco lok i kom Yecu i kacokke cut kun waco ni, “En Wod pa Lubanja.”²¹ Ci jo ducu ma guwinyo lokke guuro, kun giwaco ni, “Man pe en aye laco ma yam omoto tyeko jo ma gikwono nyin man i Jerucalem-mi? Dok en bene obino kany pi lok meno, pi tweyo dano wek etergi bot ajwagi madito.”²² Ento teko pa Caulo omedde ameda, omiyo lewic omako Lujudaya ma gibedo i Damaciko, pien en onyuto atir ni Yecu en aye Kricito ma Lubanja otero.²³ Ka nino okato mapol, ci Lujudaya gucokke, gupiro lok me neke.”²⁴ Ento Caulo owinyo pi lok ma giyubo. Onono gikuro en i dogcel me Damaciko dyecenj ki dyewor wek gineke woko;²⁵ ento lupwonnyene gutiñe ki aduku i dyewor, ci gucwale piny ki i wi cel.²⁶ Ka Caulo obino oo i Jerucalem ci otemo ribbe ki lupwonnye; ento gin ducu guwore, pien onono peya guye ni en lapwonnye pa Yecu.²⁷ Ento Barnaba otere, ci okele bot lukwena, ka otito botgi kit ma en onono kwede Rwot i yo, oloko kwede, dok obedo i Damaciko ka tito lok ki tekwinj labono lworo i nyin Yecu.²⁸ Ci donj en obedo kacel kwedgi, obedo ka wirre kwedgi i Jerucalem,²⁹ kun tito lok i nyin Rwot ki tekwinj labono lworo. Oloko bene ki Lujudaya ma giloko leb Grik, kun pyem kwedgi; ento gin guyenyo yo me neke.³⁰ Ka utmego guñeyo lokke, ci gularo kwede i Cecaria, ci gucwale i Taruco.³¹ Lwak muye Yecu ma i Judaya ducu ki Galilaya ki Camaria donj gubedo ki kuc, ci gudono gucun matek, kun gilworo Rwot i kwogi me nino ducu. Cwiny Malen obedo ka jiño cwinygi, welgi bene medde ameda.³² I kare meno Petero obedo ka wirre i kingi ducu, ci ocito piny bot jo pa Lubanja ma gibedo i Lida.³³ Kunnu en onono iye dano ma nyiñe Ainea, ma yam obuto i wi kitanda mwaka aboro pi two akweya.³⁴ Ci Petero owaco bote ni, “Ainea, Yecu Kricito ocano twoni woko; a malo ipet kabutoni.” Ci otugi a malo oyot.³⁵ Jo ducu ma gibedo i Lida ki Caron gunene, ci gulokke bot Rwot.³⁶ Yam tye i Jopa lapwonnye ma dako ma nyiñe Tabica, ma i leb Grik gilwono ni Dorka, te lokke Lajwa. En yam tiyo tic mabeco mapol mada, dok konyo lucan.³⁷ I kare meno two omake ci oto woko. Ka gityeko lwoko kome ci gupyele i kicika ma malo.³⁸ Macalo Lida cok ki Jopa, ka lupwonnye guwinyo ni Petero tye kunnu, ci gucwalo dano aryo bote, gulege ni, “Tim ber, ibin oyot botwa, pe iru.”³⁹ Petero oa, owoto kwedgi; ka oo, gutere i kicika ma malo. Mon-to ducu gucun kun gikok ka ñete, ma ginyuto koti ki bonji mukene ma Dorka okwoyo ma onono pud tye botgi.⁴⁰ Ento Petero ocwalogi ducu woko, ka orumo conje piny ocako lega. Lacen olokke bot lato kun wacci “Tabica, a malo.” Ci Tabica oyabo wañe; ka onono Petero ci oa obedo abeda.⁴¹ Petero omako cinje, ka otine malo. Ka olwono jo pa Lubanja ki mon-to, ci omiye botgi makwo.⁴² Pire oywek i Jopa ducu, kun jo mapol guye Rwot.⁴³ Petero obedo i Jopa pi nino mapol tunj pa dano mo ma nyiñe Cimon, lanyon pyen.

Chapter 10

¹ Yam onono tye laco mo i Cecaria ma nyiŋe Kornelio, ladit me dul askari ma gilwono ni me Itali, ² laco ma woro Lubana, en ki jo ma i ode ducu. En yam miyo jami mapol me konyo dano bot Lujudaya, kun lego Lubana jwijiwi. ³ I kin cawa abonwen me dyecen oneno lamalaika pa Lubana kun bino donyo bote, ma owacce i wan lek ni, “Kornelio” ⁴ En ociko wane i kome ki lworu madit, ci owaco ni, “Gin anjo ba, ladit?” Ci owaco bote ni, “Legani ki motti me konyo oito malo obedo gin me po i komi i nyim Lubana. ⁵ Kombeddi don icwal dano i Jopa, wek oom Cimon ma gilwono Petero. ⁶ En otiro bot Cimon lanyon pyen, ma ode cok ki dog nam.” ⁷ Ka lamalaika ma oloko kwede-ni otyeko wot, ci Kornelio olwono luticce aryo ki askari acel ma woro Lubana ki i kin jo ma gitiyo bote-ni. ⁸ Ka otyeko tito botgi lok ducu, ci oncwalogi i Jopa. ⁹ Orwone ka guwoto guo cok ki gan ma gicito iye-ni, ci Petero oito i wi ot malo ka lega i kin cawa abicel. ¹⁰ Kec ocako neke, kun mito ni ecam gin mo, ento onono pud giyubo cam ayuba; ci owille woko, ¹¹ oneno ka polo oyabbe, ki jami mo olor piny, macalo cuka madit, kun bino piny ma tye ki twoke anwen. ¹² Onono tye iye kit kwa lee ducu, wa kwa anyai ducu ki winyo me polo. ¹³ Ci dwan obino bote ma wacci, “Petero, a ineki wek icam.” ¹⁴ Ento Petero ogamo ni, “Pe, Rwot, peya acamo jami ata me kwer.” ¹⁵ Dwan dok obino bote tyen me anyone ni, “Gin ma Lubana olonyo in pe ilwon ni obedo me kwer.” ¹⁶ Man otimme tyen adek, ci jami meno gidwoko woko i polo. ¹⁷ I kare meno Petero iye obedo ka kalo akala kun tamo ni gin ma eneno i wan lek man nyuto gin anjo? Nen, jo ma Kornelio ocwalogi gubedo ka penyo pi ot pa Cimon, kun gucun i dog ot, ¹⁸ gilwono lwonu matek kun gipenyu ka nyo Cimon ma gilwono Petero otiro kenyo. ¹⁹ I kare ma Petero iye tye ka lwodo pi lek man, Cwiny Malen owacce ni, “Nen, jo adek gitye ka yenyo in.” ²⁰ A, ilor piny iwot kwedgi kun pe ikalo akala, pien an aye acwalogi.” ²¹ Ci Petero olor piny bot jo meno kun waco ni, “An aye nat ma wun wuyenyoni. Wun wubino kany piŋo?” ²² Gugamo ni, “Kornelio ma ladit me askari en dano ma cwinye atir, lalwor Lubana, ma rok Lujudaya ducu giloko ki nyiŋe maber; lamalaika malen aye ocike ni ocwal dano boti wek icit wa i ode, wek owiny gin ma ibiwaco.” ²³ Ci olwonogi oterogi i ot, gubedo welone. Orwone en oa ci ocito kwedgi, ki utmego mogo ma gibedo i Jopa gunywako kwede yo. ²⁴ Ka orwone mukene gudonyo i Cecaria, Kornelio obedo ka kurogi ma olwono lutugi ki lureme ma gicokkok kwede ci gucokke bote. ²⁵ Ka Petero oo i dog ot, ci Kornelio oromo kwede, opoto oryebbe piny i te tyene kun wore. ²⁶ Ento Petero oile malo, kun waco ni, “A malo icun; an bene adano adana.” ²⁷ Ka oloko kwede ci odonyo i ot, onono lwak dano gucokke iye. ²⁸ Owaco botgi ni, “Wun wuneyo ni bedo me kwer bot Lujudaya me ribbe kwedwu, kadi wa limo larok mo. Ento Lubana otyeko nyuto bota ni pe alwon dano mo ni dano ata nyo ni me kwer. ²⁹ Mumiyo ka gilwono ci abino labono pyem mo. An dok apenyu aye ni wulwona piŋo?” ³⁰ Kornelio ogamo ni, “Tin nino me anwenne i kin cawa man, onono atye ka lega i oda i cawa me abonwen, ci nen ba, laco mo ocun i nyima ma oruko bono ma ryeny, ³¹ kun waco ni, ‘Kornelio, legani otyeko winnye, ki motti me kony bene gipo pigi i nyim Lubana. ³² Mumiyo in icwal dano i Jopa gupeny pi Cimon ma gilwono Petero; en tye otiro i ot pa Cimon lanyon pyen i dog nam.’ ³³ Kit meno acwalogi boti cut, ci in bene itimo ber ibino. Kombeddi wan ducu watye kany i nyim Lubana pi winyo lok ma Rwot ociki kwede ducu.” ³⁴ Petero ocako lok ci owacci, “Adada anian atir ni Lubana pe poko kin dano, ³⁵ ento en jolo dano ma i rok ducu ma gilworo en ki ma gitiyo gin ma tye atir. ³⁶ Wun wuneyo lok ma Lubana ocwalo bot jo Israel, kun tito lok me kwena maber me kuc ma Yecu Kricito okelo; en aye Rwot pa dano ducu. ³⁷ Lok man yam gituco oromo lobo Judaya ducu kun ocakke i Galilaya i ne kare ma Jon otito lok i kom batija. ³⁸ Wuneyo kit ma Lubana owiro kwede Yecu Lanajaret ki Cwiny Malen ki tek; kit macalo en yam wirre kwede kun tiyo gin maber dok cano jo ducu ma Catan yelogi; pien onono Lubana tye kwede. ³⁹ Dok wan lucadenne i kom gin ma en otiyo ducu i lobo Judaya ki i Jerucalem. Yam gineke kun ginabe i kom yat, ⁴⁰ ento Lubana ocere woko i nino me adekke, onyute bot dano; ⁴¹ pe bot dano ducu, ento bot wan jo ma yam Lubana oyero pi bedo lucaden. Wan wacamo dok wamato kwede kacel i kare ma don ocer woko ki i kin jo muto. ⁴² Dok ocikowa ni watiti lok ki dano kun wamiyo caden ni, man aye nat ma yam Lubana oyero me bedo lanolkop pa jo makwo ki jo muto. ⁴³ Lunebi ducu gubedo caden ni, dano ducu ma ye en gibiwoko balgi woko pi nyiŋe.” ⁴⁴ I kare ma Petero pud tye ka loko lok meno, Cwiny Malen opye i kom jo ducu ma gubedo ka winyo lokke. ⁴⁵ Lujudaya ma guye Yecu ma onono gubino ki Petero guuro mada pien mot me Cwiny Malen don gionyo wa i kom Lurok. ⁴⁶ Guwinyo gin bene ka gidumo leb mapatpat kun gipako Lubana. Petero openyo ni, ⁴⁷ “nat mo tye ma twero geŋo kelo pii wek pe gibatija jo man, kun nono don gulimo Cwiny Malen macalo wan-ni?” ⁴⁸ Ci ociko ni gibatijagi i nyin Yecu Kricito. Gin gulege ni obed kwedgi pi kare mo.

Chapter 11

¹ I kare meno lukwena ki utmego ma gitye i Jerucalem guwinyo ni Lurok bene don guye lok pa Lubana. ² Ka Petero ocito i Jerucalem, ci dul pa jo ma mito ni jo muye Kricito myero kon gilirgi gucako nono en, ³ kun giwaco ni, “Piŋo nene icito bot jo ma pe gilirogi ci icamo kwedgi?” ⁴ Ento Petero ogamo, ocako tito botgi ki kore kun wacci, ⁵ “I kare ma abedo i gan me Jopa ma abedo ka lega, ci awille woko. Aneno gin mo ma lor piny macalo cuka madit ki i wan lek, kun bino piny ma tye ki twoke anwen, ci olor wa piny i nyima. ⁶ Ka anijo kome cok, ci aneno iye lee, ki nyu ma camo riŋo, ki kwa anyai ducu ki winyo me polo. ⁷ Ci awinyo dwan ma wacca ni, ‘Petero, a malo inek wek icam.’ ⁸ Ento agamo ni ‘Pe, Rwot, pien peya jami ata ki me kwer odonyo i dog.’ ⁹ Ento dwan odok iye ki i polo ni, ‘Gin ma Lubana olonyo in pe ilwon ni obedo me kwer.’ ¹⁰ Man otimme tyen adek, ci jami meno gidwoko woko i polo. ¹¹ I kare meno kikome en aye jo adek ma gicwalogi bota ki i Cecaria guo kwede i ot ma yam watye iye-ni. ¹² Cwiny Malen otitta ni awot kwedgi, ma pe apoko kin dano. Anywako wot ki utmego man abicel, ka wadonyo i ot pa dano meno. ¹³ Ci en otito botwa kit ma oneno ki lamalaika ocun kwede i ode

kun wacce ni, ‘Cwal kweni i Jopa wek guom Cimon ma gilwono Petero;¹⁴ en aye bititti lok ma bilaro in ki jo ma i odi ducu.’¹⁵ I kare ma acako lok, ci Cwiny Malen opye i komgi kit ma con okwono pye i komwa-ni,¹⁶ ci apo lok ma yam Rwot owaco, ni, ‘Jon yam obatija dano ki pii, ento wun gibibatijawu ki Cwiny Malen.’¹⁷ Ka ce Lubana omiyogi mot ma rom ki ma omiyowa i kare ma waye iye Rwot Yecu Kricito, ci an anja ma atwero pyem ki Lubana?’¹⁸ Ka guwinyo lok man, ci gulin litik, ka gucako pako kun giwaco ni, “Lurok bene Lubana don omiyogi nt me donyo i kwo.”¹⁹ Jo ma yam guket i kare me libo ma ocakke i kom Citefano-ni guwoto nio wa Poiniki ki Caiprac ki Antiokia, kun pe gitito lok bot nat mo, kono bot Lujudaya keken.²⁰ Ento jo mukene i kingi, jo me Caiprac ki me Cirene, ka guo i Antiokia ci guloko ki Lugrik bene kun gitito pi Rwot Yecu.²¹ Rwot oketo cine i komgi, ci lwak jo mapol gulokke bote.²² Lok man owinynye bot jo muye Kricito ma i Jerucalem, ci gucwalo Barnaba i Antiokia.²³ Ka oo ci onono tic me kica pa Lubana, cwinye obedo yom iye. Ocuko cwinygi me moko i kom Rwot matek ki cwinygi ducu.²⁴ Onono en dano maber ma opon ki Cwiny Malen ki niye. Ci lwak jo mapol gumedde bot Rwot.²⁵ Barnaba ocito Taruco ka yenyo Paulo;²⁶ ka onono ci okele i Antiokia. Gubedo kacel ki jo muye Kricito pi mwaka kulu kun gipwonyo lwak jo mapol. Nyin lupwonye gikwono lwonjo ni Jo pa Kricito ki i Antiokia.²⁷ I kare meno lunebi mogo gua ki i Jerucalem gucito i Antiokia.²⁸ nat acel i kingi ma nyine Agabo ocun ci otito lok pi Cwiny Malen ma onyutte lok ma i anyim, ni wan mo kec bipoto i lobo ducu; ci otimme i kare pa Kalaudio ma laloc madit.²⁹ Pieno lupwonye gumoko ni nat acel acel omi kony ki utmego ma gibedo i Judaya macalo twero;³⁰ ci gutimo kit meno, ka gucwalo bot ludono kun Barnaba ki Caulo aye gitero.

Chapter 12

¹ I kare meno kabaka Kerode oketo cine i kom jo mogo i kin jo muye Kricito. ² Onoko Yakobo omin Jon ki pala lucwan. ³ Ka don onono ni oyomo cwiny Lujudaya, ci omako Petero bene. Man otimme i kare me nino madito me mugati ma Tobi pe iye. ⁴ Ka don omake, ci okete i mabuc, omiye bot lukur-piny anwen anwen wek gukure, kun mito ni gipid lok i kome i ne nino madito me Kato Paska. ⁵ Gibedo ka kuro Petero i ot mabuc kit meno; ento lwak jo muye Kricito gubedo ka lego Lubana pire matek. ⁶ I dyewor ma Kerode mito kele iye woko-ni, onono Petero obuto onono i kin askari aryo, ma gitweye woko ki nyor aryo, ki lukur-piny bene onono gitye ka kuro dog ot mabuc. ⁷ Nen, lamalaika pa Rwot onen, ci dero ocaro i kicika. Ogoyo but Petero ocaye woko, kun waco bote ni, “A malog oyot.” Ci nyor opoto woko ki i cine. ⁸ Lamalaika owacce ni, “Ruk ginarukani, irwak war i tyeni,” ci otimo kit meno. Dok owacce ni, “Dwal bononi i komi ci ilub kora.” ⁹ Ci okato woko, olubo kore. En pe onoyo ni gin ma lamalaika timo-ni bedo me ada; en tamo ni etye ka lek. ¹⁰ Ka don gukato lukur-piny mukwono ki me aryone, ci guo i dog ot ma giloro ki nyonyo ma gikato kwede woko i dye gan. Daggola oyabbe kene, ci gukato gucito woko, gulubo yo acel, ka lamalaika oweke woko. ¹¹ Petero ocako nian pire kene kun waco ni, “Don atyeko nian kombeddi ni Rwot ocwalo lamalaikane olara woko ki i cin Kerode ki i kom gin ducu ma Lujudaya gigeno ni bitimme i koma-ni.” ¹² Ka don onian, ci ocito i ot pa Maliam min Jon ma nyine mukene Marako, ka ma jo mapol gucokke gugurre iye, ma gitye ka lega. ¹³ Ka odwono dog gan ma i yo, ci aneca ma nyine Roda obino ka nian i kome. ¹⁴ Ka onian dwan Petero, yomcwiny ogeye yabo dog gan woko, ento orino omwomme i ot owacci, “Petero tye ocun woko i dog gan.” ¹⁵ Guwacce ni, “In lapoya.” Ento en orido ni tye ada. Gugamo ni, “Meno lamalaikane.” ¹⁶ Ento Petero dok omedde ki dwonone, ka guyabo, ci guneno en, ci guuro. ¹⁷ Ka ojukogi ki cine ni gulin, ci otito botgi kit ma Rwot okwanye kwede ki i mabuc, kun waco ni, “Wupor lok man bot Yakobo ki bot utmego.” Ka oa woko ki kenyo, ocito woko ka mukene. ¹⁸ Ka piny oru, ci piny ocako lyetti woko ki bot askari, ni Petero man otimme ninjin. ¹⁹ Ka Kerode oyenye ci pe onono, ka openyo askari ma lukur-piny, ci ociko ni ginekgi woko. Ka en oa ki i Judaya ocito i Cecaria, obedo kunnu. ²⁰ Kiniga omako Kerode i kom jo Turo ki Cidon; ci gucokke gubino bote ma onono gimer ki Blacito, ladit ma loyo ot pa kabaka. Gupenyi ni gimito kuc, pien lobogi limo cam ma a ki i lobo pa kabaka. ²¹ I kom nino ma giciko, Kerode oruko iye jor me kerre, oito obedo kwede i wi komker, oyabo lok botgi. ²² Ci lwak guwo matek ni, “Dwan Lubana, pe dwan dano!” ²³ Lamalaika pa Lubana ogoye woko cut, pien pe omiyo deyo bot Lubana; ci kwidi ocamo kome ci oto woko. ²⁴ Ento lok pa Lubana onya omedde ameda. ²⁵ Ka Barnaba ki Caulo gudwogo ki i Jerucalem ma don gucobo tic ma giorogi iye, ci gukelo Jon ma nyine mukene Marako.

Chapter 13

¹ I kare meno lwak jo muye Yecu ma tye i Antiokia onono don gitye ki lutit lok pa Lubana ki lupwony, Barnaba, Cimeon ma gilwono Niga, Lukia me Cirene, ki Manaen ma onon kacel ki Kerode laloyo, ki Caulo. ² I kare ma gitye ka miyo woro bot Rwot ki ri kec, ci Cwiny Malen owaco ni, “Wukwannya Barnaba ki Caulo pi tic ma alwonogi pire-ni.” ³ Lacen ka don gityeko lega ki ri kec, ci guketo cingi i komgi ka gucikogi. ⁴ Ka Cwiny Malen ocwalogi, ci gucito i dog nam i Celeukia; ka gua ki kunnu gukwan gucito i Caiprac. ⁵ Ka guo i Calamic, gutuco iye lok pa Lubana i kacokke ducu pa Lujudaya; onono gitye kacel ki Jon ma lakonygi. ⁶ Ka guwoto gurumo i cula ducu nio wa i Papo, ci gurwatte ki laco mo ma obedo latyet, lanebi ma lagoba ma Lajudaya, ma nyine Bar-Yecu. ⁷ En obedo kacel ki laloyo, Cergio Paulo, en laco ma laryeko. Laloyo olwono Barnaba ki Caulo bote kun nono mito winyo lok pa Lubana. ⁸ Ento Elima ma latyet (meno aye te lok me nyine) ocako pyem kwedgi kun mito nako laloyo woko ki i niye. ⁹ Ento Caulo ma gilwono bene ni Paulo, ka opon ki Cwiny Malen, ociko wane i kome, ¹⁰ ci owacce ni, “In latin pa Larac, in lamerok me kit ducu ma tye atir, ipon ki lok me bwola, labal wi dano, in pud ibimedo ka dwanyo yo pa Rwot mucun atir-ri?” ¹¹ Kombeddi cin Rwot opoto i komi; wani bicor woko, pe ibineno cen kare mo” Lupu ocido wane oyotoyot, ci opanje pi yenyo dano wek omak bade opeye kwede. ¹² Laloyo oye

Yecu ka oneno gin ma otimme-ni, pien obedo ka uro kit pwony ma gimio i kom Rwot.¹³ Lacen Paulo ki luwote gukwan gua ki i Papo, gucito i Perga i lobo Pampulia. Jon owekogi odok woko i Jerucalem.¹⁴ Ento gin gua ki i Perga gucito i Antiokia me lobo Picidia, ci gudonyo i kacokke i nino me cabit, gubedo piny.¹⁵ Ka donj gityeko kwano cik pa Moses ki lok pa lunebi, ci ludito me kacokke gucwalo lok botgi kun gipenyogi ni, “Utmego, ka wutye ki lok mo me cuko cwiny dano, ci wuwaci.”¹⁶ Ka Paulo ocun ci ojukogi ki cine kun waco ni, “Jo Irael, ki wun dano ma wulworo Lubana, wuwiny.”¹⁷ Lubana pa rok man, jo Irael, yam oyero kwarowa, ci omio dano gunya madwon i kare ma gubedo i Ejipt, ci oryeyo bade okwanyogi woko ki kunnu ki tek mere.¹⁸ Odiyo cwinye i komgi i tim mwaka pyeranwen.¹⁹ Donj ka otyeko rok abiro ma i lobo Kanaan-ni woko, ci omiyogi lobo meno me bedo meg pi mwaka ma romo miya anwen ki pyerabic.²⁰ Lacen omiyogi lunjokop o wa i kom Camuel ma lanebi.²¹ Dok gupeny pi kabaka; ci Lubana omio botgi Caulo wod pa Kic, laco ma i kaka pa Benjamin, pi mwaka pyeranwen.²² Ka donj okwanye woko, ci dok otio Daudi, oketo me bedo kabakagi. Otito pi Daudi kun waco ni, ‘Atyeko nonjo Daudi wod pa Yece; en laco ma yomo cwiny, ma bitio gin ma amito ducu.’²³ Lubana okelo Lalar bot jo Irael ki i kin likwayo pa laco meno, macalo yam, ociko, en Yecu.²⁴ I kare ma peya obino, Jon otito lok i kom batija me njat bot jo Irael ducu.²⁵ I kare ma Jon cobo ticce, owacci, ‘Wun wutamo ni an aja? An pe a dano ma wukuro-ni; ento dano ma bibino ma lubo kora, an pe amyero me gonyo war tyene.’²⁶ “Utmego, wun likwayo ma i kaka pa Abraim, ki jo mukene ma i kinwu ma gilworo Lubana, wan aye gicwalo botwa lok man me larre.”²⁷ Ento jo ma yam gibedo i Jerucalem, ki luditogi, onono pe ginian i kome, pe bene gunian lok ma yam lunebi gutito ki ma gikwano nino ducu i cenj cabit. Ci gucobo lok pa lunebi kun ginjolo ni kop oloyo Yecu.²⁸ Ginjole kop me to, kadi pe gunono bal mo i kome, ka dok gulego Pilato wek oye gineke.²⁹ Ka donj gityeko cobo lok ma yam gicoyo i kome ducu, ci gukwanye woko ki i kom yat, gupyelo kome i lyel.³⁰ Ento Lubana ocere woko ki i kin jo muto;³¹ ci obedo ka nen pi nino mapol bot jo ma yam gua kwede ki i Galilaya gubino kwede i Jerucalem, ma koni gin aye cadenne bot lwak.³² Wan bene wakelo botwu lok me kwena maber ni, gin ma yam Lubana ociko pire bot kwariwa,³³ en ocobo bot wan likwayogi pi cero Yecu, macalo yam gicoyo bene i jabuli me aryo ni, ‘In i Woda, tin donj anywali.’³⁴ “Lok i kom cero en ki i kin jo muto, ma pe kome dok bitop woko, yam oloko kit man ni, Abimini gum malej ki ma gene ma yam aciko pi Daudi.”³⁵ Dok owaco bene i jabuli mukene ni, ‘Pe ibiweko kom danoni ma geni top woko.’³⁶ Pien ka Daudi yam otyeko tic kun cobo yub pa Lubana, en oto, ci giyiko kacel ki kwarine, kome otop woko.³⁷ Ento njat ma Lubana ocero woko-ni kome pe otop.³⁸ Utmego, myero wuje ni, pi dano man en aye Lubana weko bal pa dano,³⁹ kun kwanyo i kom njat acel acel ma oye en bal ducu ma pe gitwero kwanyo i komwu i te cik pa Moses.⁴⁰ Ber donj wugokke, wek gin ma yam lunebi guloko pire-ni pe opot i komwu. Guwacci,⁴¹ ‘Nen ba, wun lunjala, wuur matek, ci wubirwenyo woko matwal; pien atye ka tiyo tic mo i karewu-ni ma pe wun wubiye kadi matidi mo, kadi njat mo otuco pire botwu.’ ”⁴² I kare ma gikato woko, lwak gulego ni lok man myero gitit botgi odoko i cabit ma bino.⁴³ Ka lwak ma gubedo i kacokke donj guket woko, ci lwak Lujudaya ki jo mulokke ma luworo i dini pa Lujudaya bene gulubo kor Paulo ki Barnaba, ci gin gubedo ka lok kwedgi kun gicuko cwinygi ni myero gumedde i kica pa Lubana.⁴⁴ I cabit ma olubo pol dano ma i ganj meno gucorre gugurre kacel pi winy lok pa Lubana.⁴⁵ Ento ka Lujudaya guneno lwak, ci nyeko omakogi, gucako pyem ki lok ma Paulo tito, ci guyete bene.⁴⁶ Paulo ki Barnaba guloko ki tekwinny labono lworo, kun giwaco ni, “Onono myero konj kikwon tito lok pa Lubana botwu. Ento macalo donj wucwalo woko cen-ni, donj wunolo giwu kenwu ni pe wumyero pi nonjo kwo ma pe tum. Donj wunen, walokke giwa bot Lurok.”⁴⁷ Pien Rwot yam ocikowa kun wacci, ‘Aketo in me bedo cenj bot Lurok, wek imi larre oo wa i agikki piny ducu.’ ”⁴⁸ Ka Lurok guwinyo lok man, ci cwinygi obedo yom, gucako pilo wi lok pa Lubana; ci jo ducu ma myero gunonj kwo ma pe tum guye Yecu.⁴⁹ Lok i kom Rwot omedde oromo lobo meno ducu.⁵⁰ Ento Lujudaya gurubo i mon ma giworo Lubana ma gitye i rwom me dito ma malo, kacel ki ludito me ganj ma giloyo dano, ci gubalo cwinygi woko; gucako yelo Paulo ki Barnaba ka guryemogi woko ki i lobogi.⁵¹ Ento gugutenjo apwa woko ki i tyengi me bedo caden i komgi, ka gucito i Ikonio.⁵² Lupwonnye cwinygi obedo yom dok guponj ki Cwiny Malen.

Chapter 14

¹ Ka donj gitye i Ikonio, gudonyo i kacokke pa Lujudaya i kit acel-lu, ci donj pi kit ma guloko kwede omio lwak dano mapol guye Rwot, Lujudaya wa ki jo Grik bene.² Ento Lujudaya ma pe guye gutugo Lurok kun gumio cwinygi odoko kec i kom utmego.³ Gubedo kunnu pi kare malac kun giloko pi Rwot ki tekwinny labono lworo, Rwot bene omiyogi twero me tiyo lanyut ki tano mapol ma omoko kwede lok ma gitito i kom kicane.⁴ Ento jo Ikonio igi opokke woko; dul mogo gudok kom Lujudaya, ki dul mogo i kom lukwena.⁵ Ka Lurok ki Lujudaya guyutte kacel ki lulocgi pi bino ka timogi marac ki celogi ki got,⁶ ka gugwilo lokke ci gupucce woko wa i Licitra ki Derube, ganj ma i lobo Likaonia ki i lobo ma orumo kenyo;⁷ gubedo ka tuco lok me kwena maber kunnu.⁸ I Licitra onono tye laco mo ma bedo abeda kun pe woto ki tyene; con en laput nia i kare ma ginywale, pe omedo ki wot.⁹ En obedo ka winyo ka Paulo loko, ci Paulo ociko waje onene, ci onianj ni en tye ki niye ma romo miye canj maber.¹⁰ Owacce matek ni, “A malo, icunj ki tyeni atir.” Ci olenje malo opye, ka cako wot.¹¹ Ka lwak guneno gin ma Paulo otio, ci gudanje matek i leb Likaonia kun giwaco ni, “Lubana gulor piny botwa macalo dano!”¹² Gulowono Barnaba ni Jeuc ki Paulo ni Ermec, pien en aye lalok makato.¹³ Ajwagi pa Jeuc ma gitye ki ot woro jokgi i nyim ganj gukelo twon ma gideyo ki ature i dog ganj gimito tyero gitum kacel ki lwak.¹⁴ Ento ka lukwena Barnaba ki Paulo guwinyo pire, ci guyeco bonjigi kun gibaro dye lwak ki danje ni,¹⁵ “Wun co, wutimo kuman pinjo? Wan bene wa dano, ma kitwa rom ki mewu. Wakelo botwu lok me kwena maber, wek wun wua woko ki bot gin ma konnye pe, wulokke bot Lubana makwo ma yam oketo polo ki lobo ki nam ki jami ducu ma tye iye.”¹⁶ Yam i kare macon en oye ni rok ducu

gulub yogi kengi. ¹⁷ Kadi bed kumeno, kare ducu en bedo ki cadenne ma nyuto ni en tye. En otimowu ber kun cwalo botwu kot mucwer ki i polo, dok miyowu kit cam mapatpat ma cek ka karegi oromo ma miyo wuyen ki cam, cwinywu bene bedo yom.” ¹⁸ Kadi bed guloko lok meno, juko lwak wek pe gutyer gitum botgi obedo tek twatwal. ¹⁹ Ento Lujudaya mogo gucito kunnu ma gua ki i Antiokia ki i Ikonio. Gupiyo lwak, ka gucelo Paulo ki got ci guywayo woko gutere i ne gan, kun gitamo ni donj oto woko. ²⁰ Ento ka lupwonnye gucokke bote, ci oa malo odonyo i gan. Orwone guwoto gin ki Barnaba wa i Derube. ²¹ Ka donj gutuco lok me kwena maber i gan meno, ki nonjo lwak lupwonnye mapol, ci gudok cen i Licitra ki Ikonio ki Antiokia ma i lobo Picia, ²² kun gijiyo cwiny lupwonnye, kun gicuko cwinygi ni gumedde i niye, ma giwaco ni, myero wadony i can madoño ka wakat kwede i ker pa Lubanja. ²³ I lwak jo muye Yecu i kabedo acel acel guketo ludonjo ma ka-kagi ki lega ki ri kec, ci gumiyogi i cinj Rwot ma yam guye-ni. ²⁴ Ka guwoto gukato ki i Picia, ci gubino wa i lobo Pampulia. ²⁵ Ka gutyeko tito lok pa Lubanja i Perga ci gucito piny i Atalia. ²⁶ Ka gua ki kunnu gukwan nio i Antiokia, ka ma yam gimiyogi iye i cinj Lubanja wek en okonygi ki kicane i kom tic ma donj gutyeko cobone-ni. ²⁷ Ka guo i Antiokia, gucoko lwak muye Yecu kacel, ci gutuco gin ducu ma donj Lubanja otyeko tiyo kacel kwedgi, ki kit ma oyabo kwede doggola me niye bot Lurok. ²⁸ Ci gubedo kunnu ki lupwonnye pi kare malac.

Chapter 15

¹ Ento jo mogo gubino ki i Judaya ma gupwonyo utmego ni, “Ka pe gilirowu macalo kit pa Moses tye, pe wutwero larre.” ² Mumiyo Paulo ki Barnaba gubedo ka laro lok ki pyem kwedgi matek. Ci giyero Paulo ki Barnaba ki jo mukene, gicwalogi Jerucalem bot lukwena ki ludonjo pi lok man. ³ Kit meno ka lwak muye Yecu gutyeko lwokogi ci guwok ki i Poiniki ki lobo Camaria kun gitito kit ma Lurok gulokke kwede bot Kricito ci gukelo yomcwiny madwonj bot utmego ducu. ⁴ Ka guo i Jerucalem, lwak muye Kricito, kacel ki lukwena ki ludonjo, gujologi maber, ci gutuco gin ducu ma Lubanja obedo ka tiyone kwedgi. ⁵ Ento jo mogo ma guye ma gitye i dul pa Lubaparcayo gua malo bene kun giwaco ni, “Myero konj gilirgi, ki cikogi ni gumak cik pa Moses.” ⁶ Lukwena ki ludo jo gucokke gugurre ka laro lok man. ⁷ Ka pyem donj obedo dwonj, ci Petero oa malo owaco botgi ni, “Utmego, wun wuneyo ni yam con Lubanja oyero an ki i kinwu ni Lurok gibliwinyo lok me kwena maber ki i dogka ka guye. ⁸ Dok Lubanja ma njeyo cwiny dano ducu obedo cadengi pi miyogi cwiny Malen macalo yam omiyo botwa. ⁹ En pe oketo nipoko i kinwa ki gin, ento olonyo cwinygi pi niye. ¹⁰ Piny wun wutemo i Lubanja ma wumito riyo okol mapek i njut lupwonnye ma tinjone oloyo kwarowa kadi wa wan bene? ¹¹ Ento wan waye ni wabilarre pi kica pa Rwotwa Yecu, ki gin bene kit meno.” ¹² Ka donj jo mucokke ducu gulij mot, kun giwinyo ka Barnaba ki Paulo gitito kit lanyut ki tanjo ma Lubanja obedo ka tiyogi ki cinji i kin Lurok. ¹³ Ka donj gutyeko lokgi, ci Yakobo ogamo ni, “Utmego, wuwinya. ¹⁴ Cimeon donj otito kit ma Lubanja okwonjo nyuto kwede ni eparo pi Lurok kun okwanyo ki i kingi lwak ma gilwonjo ki nyine. ¹⁵ Man aye lok ma yam lunebi gucwako, macalo gicoyo ni, ¹⁶ I ne meno abidwogo ci abigero aduc pa Daudi ma yam opoto piny-nyi, abigero odoco ka ma yam oballe, abiroco odoco amiyo cuñ maber, ¹⁷ wek jo mudonje guyen Rwot, kacel ki Lurok ducu ma gilwonogi ki nyina. ¹⁸ Meno Rwot aye ma owaco ma omiyo lok meno onene nia wa con.” ¹⁹ Mumiyo an anolo ni, pe myero wayelu Lurok ma gulokke bot Lubanja, ²⁰ ento myero wacyu warag botgi ni pe gucam gin mo ma gityero i nyim jogi, pien odoko gin me kwer, pe gutim tim tarwan, pe gucam riño lee ma gideyo adeya, pe gucam remo. ²¹ Pien cakke i kare macon Moses tye ki jo ma gitito lokke i gan ducu, kun gikwano cikke i kacokke i cenj cabit ducu.” ²² Ka donj lukwena ki ludonjo, kacel ki lwak muye Kricito ducu, gutamo ni ber giyer dano ki i kingi, gicwalgi i Antiokia kacel ki Paulo ki Barnaba. Ci gucwalo Juda ma gilwonjo Barcaba, ki Cira, gin aye jo ma gidito i kin utmego, ²³ gumiyogi waraga ma kwanne kit man ni, “Bot utmego ma Lurok ma i Antiokia ki Ciria ki Cilicia. Wan utmegiwu ma lukwena ki ludonjo wamotowu mada. ²⁴ Wawinyo ni dano mogo ma gua ki botwa gubedo ka yelowu ki lok mapol, ki rubo tamwu woko, kadi bed wan pe wacikogi ki kit lok macalo meno. ²⁵ Pi meno wan ka wacokke waneno ni ber wayer dano wacwalgi botwu kacel ki Barnaba ki Paulo, ma wamarogi twatwal, ²⁶ gin jo ma donj gudyero kwogi pi Rwotwa Yecu Kricito. ²⁷ Mumiyo wacwalo botwu Juda ki Cira, gin bene kikomgi gibititowu lok ki doggi ma rom ki man ma wacyo-ni. ²⁸ Cwiny Malen oneno ni ber, kacel ki wan bene, pe waket yec mapek twatwal i komwu makato lok magi ma pigi tego. ²⁹ pe wucam gin ma gityero bot jogi, pe wucam remo ki riño lee ma gideyo adeya, pe wutim tim mo me tarwan. Ka wugwokke i kom meno ducu, ci wubitimo ber. Donj wubed maber.” ³⁰ Kit meno ka gicwalogi, ci gin gucito i Antiokia; ka donj gucoko lwak kacel, ka gimiyogi waraga. ³¹ Ka jo kunnu gutyeko kwano, ci cwinygi obedo yom i kom lok ma gicoyo iye me cuko cwinygi. ³² Juda kacel ki Cira, ma gin bene lutit lok pa Lubanja, gucuko cwiny utmego ki lwak lok mapol ma miyogi teko. ³³ Ka gutyeko nino mapolpol kunnu, ci gulwokogi ki kuc i kare ma gidok bot utmego ma yam gucwalogi-ni. ³⁴ Ento Cira otamo ni ber edonjo kunnu. ³⁵ Ento Paulo ki Barnaba gudonj i Antiokia, kun gipwonyo dano ki tito lok pa Rwot, kacel ki jo mukene mapol bene. ³⁶ I kare mo Paulo owaco ki Barnaba ni, “Bin wek wadok ka limo utmego ma i gan ducu ma yam watuco iye lok pa Rwot, wanen kit ma gitye kwede.” ³⁷ Ci Barnaba ononjo mito ni giwot ki Jon ma nyine mukene Marako, ³⁸ ento Paulo otamo ni pe dok ber me tero dano ma yam oa owekogi i Pampulia, pe woto kwedgi i dog tic. ³⁹ Ci gubedo ka laro lok magwa, nio ka kingi opokke woko. Barnaba owoto ki Marako ci gukwanjo nam gucito i Caiprac, ⁴⁰ ento Paulo oyero Cira ci gua ka donj utmego gumiyogi i cinj Rwot wek okonygi ki kicane. ⁴¹ Owoto obaro i Ciria ki Cilicia kun miyo tekcwiny bot lwak muye Kricito.

Chapter 16

¹ Ka dok oo wa i Derube ki Licitra, lapwonnye mo ononjo tye kunnu ma nyine Temceo, wod pa dako mo ma Lajudaya ma

oye Kricito, ento wonne aye Lagrik.² Utmego ma i Licitra ki Ikonio giloko ki nyin Temceo maber.³ Paulo omito ni ewot kwede; ka otere, ci olire pi Lujudaya ma gitye kunnu, pien gin ducu onono ginye ni wonne Lagrik.⁴ I kom wotgi ducu ma giwoto iye i ganj mapatpat gubedo ka miyo bot dano ma guye Kricito cik me aluba ma yam lukwena ki ludono gumako i Jerucalem.⁵ Kit meno lwak muye Kricito i kabedo acel acel gumoko matek i niye, gubedo ka medde mapol nino ducu.⁶ Ka guwoto gubaro i lobo Perugia ki Galatia, ci Cwiny Malen ogejogi ni pe gulok lok pa Lubana i Acia.⁷ Ka guo ma gukemo Micia, ci gutemo dok tun Bitinia, ento Cwiny pa Yecu pe oye ki gin,⁸ mumiyo gukato ki i Micia, gucito piny i Teroa.⁹ Paulo onono gin mo i wan lek dyewor, laco mo me Makedonia nono ocun i nyime, obako doge bote kun waco ni, “Kwan nam ibin i Makedonia ikonywa.”¹⁰ Ka otyeko neno man i wan lek, ci oyotoyot wayubbe me cito i Makedonia, kun watamo ni Lubana aye olwonowa pi tito lok me kwen maber bot jo kunnu.¹¹ Wacako kwanjo nam ki i Teroa, wakwan atir nio wa i Camotrake, ci orwone wao i Neapoli.¹² Ki kunnu wacito i Pilipi gan pa jo Roma ma en aye gan madit makato ma i lobo Makedonia. Ci wabedo i ganj meno pi kare manok.¹³ I cenj cabit wacito woko i ne doggan i kabedo mo ma i dog kulu, ma watamo ni gwok nyo ka lega tye kunnu; ci wabedo piny ka lok mon ma gugurre.¹⁴ Nat acel ma obedo ka winyo lokwa en aye dako ma nyin Ludia ma oa ki i ganj ma gilwonjo Tuatira. En lacat bonjo ma lamar lamar, dano ma woro Lubana. Rwot oyabo tamme omiyo oketo cwinye ka winyo lok ma Paulo waco.¹⁵ Ka donj gibatija en kacel ki jo ma i ode, en obako doge botwa kun waco ni, “Ka wuneno ni an lagen bot Rwot, ci wubin wubed i oda,” nio ka en oridowa, wadoko welone.¹⁶ Ka cenj wacito i kabedo me lega, ci warwate ki nyako mo ma aneca ma tyeto tyet ki jok ma bedo bote, kun kelo lwak lim mapol bot luditone pi lok ma en tyeto.¹⁷ En obedo ka lubo korwa, kun danje ni, “Jo man gin aye lutic pa Lubana Mamalo Twal ma gituco botwu yo me larre.”¹⁸ En timo kit meno nino ducu. Ento kiniga omako Paulo, ci olokke owaco ki jok ni, “Aciko in i nyin Yecu Kricito, a woko ki i kome.” Ci oa woko i kome i cawa meno cut.¹⁹ Ento ka luditone guneno ni gen me nono lim donj oa woko, gumako Paulo ki Cira guywayogi guterogi wa i cuk i nyim luloc,²⁰ ka guketogi i nyim lunjolkop, ci guwaco ni, “Jo man gin Lujudaya, ci gurubo ganja woko.”²¹ Gin gipwonyo kit mogo ma cikwa pe ye ni wagam nyo walubgi, pien wan Luroma.”²² Ci lwak guribbe ka lweny i komgi; lunjolkop bene guyeco ginarukagi ki i komgi ci guciko ni gipwodgi ki odoo.²³ Ka gityeko pwodogi matek, ci gucwalogi i mabuc, kun giciko lalo mabuc ni ogwokgi maber.²⁴ Ka donj owinyo cik ma kit meno, oketogi i kicika ma i tyelo, oroyo okol i tyengi.²⁵ Ento i cwiny dyewor Paulo ki Cira gubedo ka lega ki ka wero wer bot Lubana ma lumabuc bene giwinyogi.²⁶ Ci lobo ocako yenje matek, guti me ot mabuc oyenje, ci doggola ducu guyebbe woko cut, ki nyor pa nat acel acel ogony woko.²⁷ Ka lalo mabuc oco ci onono ni dog ot mabuc oyebbe woko tye twolo, owoto pala lucwanne kun mito nekke kekene, pien otamo ni lumabuc gulwi woko.²⁸ Ento Paulo odanje ki dwane matek ni, “Pe itimme kekeni marac, wan ducu watye kany.”²⁹ Lalo ot mabuc ociko ni gikel mac, ci odonyo i tyelo oyot kun kome myel ki lworo, oryebbe piny i nyim Paulo ki Cira.³⁰ Ka en okelogi woko ci owaccigi ni, “Luditona, myero atim anjo wek alarre?”³¹ Guwaco bote ni, “Ye Rwot Yecu, ci ibillarre, in ki jo ma i odi ducu.”³² Ci guloko lok pa Rwot bote ki bot jo ducu ma i ode.³³ I dyewor i cawa meno kikome oterogi olwoko wan retgi, ci gibatija en cut ki jo me ode ducu.³⁴ Ka oterogi i ode, omiyogi cam; cwinye obedo yom ki jo me ode ducu, pien donj otyeko ye Lubana.³⁵ Ka piny oru, ci lunjolkop gucwalo askari ka waco ni, “Wek jo meno donj guciti.”³⁶ Ci lalo mabuc otito ki Paulo ni, “Lunjolkop gucwalo lok ni myero wuciti. Wukat woko kombeddi wuwot ki kuc.”³⁷ Ento Paulo owaco botgi ni, “Gityeko goyowa i nyim lwak, ma peya ginolliwa kop, ma wan Luroma, donj gitweyowa i i mabuc, ka kombeddi dok gigonyowa mun? Pe; wek gin aye gubin gugonywa pigi kengi.”³⁸ Ci askari gutito lok man bot lunjolkop, ci gubedo ki lworo ka guwinyo ni gin Luroma.³⁹ Ka gubino gubako doggi botgi, ka gukwanyogi woko, gucikogi ni gua woko ki i ganj meno.⁴⁰ Ka gukato woko ki i mabuc, gucito i ot pa Ludia; ka donj gutyeko neno utmego, ci gucuko cwinygi, ka gucito.

Chapter 17

¹ Ka donj gutyeko wok ki i Ampipoli ki Apolonia, ci gubino i Tecalonika, ka ma kacokke pa Lujudaya tye iye.² Paulo odonyo iye macalo kite tye, ori kunnu pi cabit adek kun obedo ka laro lok kwedgi i kom lok ma i ginacoya.³ Obedo ka tito lok kikore ma moko ni Kricito myero onen can ki cer woko ki i kin jo muto, kun waco ni, “Yecu man ma atito botwu-ni en aye Kricito ma Lubana oyero.”⁴ Ci jo mukene i kingi lok ocobo cwinygi, guribbe i kom Paulo ki Cira, ki lwak jo Grik mapol ma giworo Lubana, kacel ki mon madito madwon.⁵ Ento Lujudaya nyeko omakogi, gukelo jo ma tubo kin dano atata, ci gucoko dano gukelo woo matek i ganj gurumo ot pa Yacon kun giyenyo Paulo ki Cira pi kelogi woko bot lwak ki tek.⁶ Ka nojogi oloyogi, ci guywayo Yacon ki utmego mogo guterogi i nyim luloc me ganj kun gidanje ni, “Jo man gitito gin mapat, gitye ka loko tam pa dano me lobo woko, gubino kwede wa kany.”⁷ Yacon aye ojologi; gin gitye ka balo cik pa Cekar ma giwaco ni tye kabaka mukene, en Yecu.”⁸ Ka lwak dano ki luloc me ganj guwinyo lok man, ci gucako tugge.⁹ Luloc gumiyo Yacon ki utmego mukene guculo lim me lajen, ka laca guwekogi gucito.¹⁰ Utmego gucwalo Paulo ki Cira gucito woko i dyewor meno wa i Berea cut; ka guo ci gucito i kacokke pa Lujudaya.¹¹ Lujudaya ma kunnu onono yam gin jo ma kitgi beco makato jo ma i Tecalonika. Gujolo lok ma gitito botgi ki cingi aryo, kun ginyiyo ginacoya ma yam gicoyo nino ducu pi neno ka lok ducu tye kit meno ada.¹² Mumiyo lwak jo mapol guye Yecu, ki lwak mon madito ma Lagrik ki co mapol.¹³ Ento ka Lujudaya ma i Tecalonika guwinyo ni Paulo ki Cira gitye ka tuco lok pa Lubana i Berea bene, gin bene gubino kunnu, gurubo dano dok gutugo lwak.¹⁴ Utmego gucwalo Paulo woko oyot i yo ma cito i dog nam, ento Cira ki Temceo gudon.¹⁵ Jo ma gulwoko Paulo-ni gutere wa i Atene; ka ocikogi pi Cira ki Temceo ni gucit bote oyotoyot, ka gua, gudok.¹⁶ I kare ma Paulo tye ka kurogi i Atene, ka onono ganj meno opon ki cal jogi, ci olyeto cwinye mada.¹⁷ Obedo ka laro lok ki Lujudaya ki jo ma giworo Lubana i kacokkegi, ki i cuk bene ki jo ma en rwatte kwedgi jwijwi.¹⁸ Luryeko mogo me dul pa

Luepikurea ki Lucitoiki bene gurwatte kwede. Jo mukene guwacci, “Lalok atata-ni temo tito lok i kom gin anjo?” Jo mukene guwacci, “En nen calo tito lok i kom jogi mogo ma welo,” pien nonjo en tye ka tito lok me kwena maber i kom Yecu ki i kom cer i kin jo muto.¹⁹ Ci gimake gitere i nyim cokke ma yam rwatte i wi got ma gilwono Areopago, kun giwaco ni, “Wamito njejo kit pwony manyen ma ikelo-ni,²⁰ pien in dok ikelo lok ma welo twatwal i itwa, ci wamito nianj tere.”²¹ I kare meno lwak jo Atene ducu ki welo ma gibedo kunnu gityeko karegi ducu ka tito lok ki winyo lok i kom gin manyen.²² Ka Paulo ocunj i dye cokke me Areopago, ci owaco ni, “Wun jo Atene, anianj ni i kit ducu wun ludini mada,²³ pien i kare ma awoto i dye gan aneno keno tyer mo ma gicoyo i kome ni, ‘Pa lubanja ma pe njene.’ Gin ma wuworo ma pe wunjejo, man aye atuco botwu-ni.²⁴ Lubanja ma yam ocweyo lobo ki jami ducu ma tye iye-ni, en aye Rwot me polo ki lobo, pe bedo i ot ma dano gutiyo ki cingji,²⁵ pe bene mito ni dano guwore ki gin ma gutiyo atiyo ki cingji, macalo gin mo orem bote, pien en kikome aye miyo kwo ki dano ducu wa ki yweyo ki jami ducu.²⁶ En yam ocweyo rok ducu nia ki i kom dano acel wek gubed i wi lobo ma onono en omoko kare kikome ma myero gubed iye, ki wanj apokki lobo me kabadogi,²⁷ wek gubed ka yenyo Lubanja, wek ka gibono abona gwok nyo gugud kome ci ginonje, pien en pe tye cen ka mabor ki bot njat acel acel i kinwa.²⁸ Wakwo i en, wawoto i en, wabedo i en’, macalo njat mo ocoyo. Njat acel i kin lucocwu bene ocoyo ni, ‘Wan bene wan litinone.’²⁹ Kit meno ka wan litino pa Lubanja, pe myero watamu ni Lubanja cal ki cal mo me jabu nyo ryal nyo got ma gipayo ki diro ki tam pa dano.³⁰ I kare me kwiya piny Lubanja yam pe oyaro pire, ento i kare man en donj ociko ni dano ducu myero gunjut i kom balgi,³¹ pien en donj otyeko moko nino ma en binolo iye kop i kom dano ducu ma i lobo i kit ma atir, kun donj oyero dano ma myero onjol kop ma ka-kare, omiyo bene lanen ma nyuto ni man bitimme pi cero dano meno ki i kin jo muto.”³² Ka guwinyo Paulo ka loko lok i kom cer ki i kin jo muto, jo mogo gucako caye ki jo mukene guwacci, “Wamito imed tito lok man botwa kare mukene.”³³ Ka Paulo okato woko ki botgi, owoto gire.³⁴ Ento jo mukene gumako i kome, guye lokke. I kingi onono tye Dioneccio ma Laareopago, ki dako mo ma nyije Damali, ki jo mukene bene.

Chapter 18

¹ Ka meno otum, Paulo oa ki i Atene, ocito Korint.² Kunnu en onono Lajudaya mo ma nyije Akwila ma ginywalo i Ponto, ma pud obino kenyo abina nia ki i Itali kacel ki dakone Pricikila, pien laloc madit Kalaudio onono ociko ni Lujudaya ducu myero gua woko ki i Roma. Paulo ocito ka limogi ci obedo botgi,³ pien gin ducu gitiyo kit tic acel, ci gucako tic, pien gin lutim kema.⁴ En obedo ka laro lok i kacokke i nino me cabit ducu, kun temo loyo tam pa Lujudaya ki jo Grik.⁵ Ka Cira ki Temceo gua ki i Makedonia, gunono Paulo ogeto ka tito lok kun tito ki Lujudaya ni Kricito ma Lubanja oyero-ni aye Yecu.⁶ Ka gilulo i kome, giyete, ka otenjo ginarukane, owaco botgi ni, “Remowu obed i wiwu! An iya gira lenj. Cakke tin abicito bot Lurok.”⁷ Ka oa ki kunnu ci ocito i ot pa laco mo ma nyije Titio Yucito, lawor Lubanja ma ode tye cok ki kacokke pa Lujudaya.⁸ Kuricipo, ladit me kacokke, oye Rwot ki jo ma i ode ducu; ki lwak jo mapol ma i Korint ma giwinyo lok pa Paulo guye bene, ci gibatijagi.⁹ Rwot onen bot Paulo i wanj lek dyewor owacce ni, “Pe ibed i ki lworu, ento bed ka lok, pe ilin;¹⁰ pien an atye kwedi, pe tye njat mo ma bitubbe i komi ki timi marac, pien atye ki lwak jo mapol i gan man.”¹¹ Ci obedo kunnu mwaka acel ki dwe abicel kun pwonyo lok pa Lubanja i kingi.¹² Ento i kare ma Galio aye obedo laloyo me lobo Akaya, ci Lujudaya gucokke gutube i kom Paulo, njukele wa i nyim kom me njolo kop,¹³ kun giwaco ni, “Laco man tye ka bito dano ni guwor Lubanja i yo ma pe lubo cik.”¹⁴ Ento i kare ma Paulo mito njamo doge ka lok, Galio owaco ki Lujudaya ni, “Ka onono lok man ocunj i kom tim mo marac, nyo kom bal mo marac, onono myero awiny kokowu, wun Lujudaya.¹⁵ Ento kit macalo obedo pyem i kom lok mogo nyo nyin mogo ma dok i kom cik ma mewu-ni, wun aye wunen giwu kite; an akwero bedo lanolkop i lok macalo meno.”¹⁶ Ci cryemogi woko ki i nyim kom me njolo kop.¹⁷ Ka gin ducu gumako Cocitene, ladit me kacokke, ci gigoye i nyim kom me njolo kop. Ento Galio pe oketo iye cwinye.¹⁸ Ka man otum, ci Paulo dok odikke kunnu, ka oweko utmego ci okwanjo nam ocito i lobo Ciria kun Pricikila ki Akwila gunywako kwede yo. Ci olyelo wiye i Cenkeria, pien onono okwonjo kwonj.¹⁹ Ka gucito i Epeco, ci oweko Pricikila ki Akwila kunnu; ento en ocito i kacokke, olaro lok ki Lujudaya.²⁰ Ka gulego ni konj obed kunnu kare malac, ci okwero woko.²¹ Ento i kare ma en cikogi owacci, “Abidwogo botwu ka Lubanja biye,” ci ocako kwanj nia ki i Epeco.²² Ka donj otyeko o i Cecaria, ci ocito i Jerucalem ka moto jo muye Kricito, ka donj olor piny i Antiokia.²³ Odikke konj kunnu, ka lacen dok oa olimo kabedo ducu ma i lobo Galatia ki Perugia kun jino cwiny lupwonnye ducu.²⁴ Lajudaya mo ma nyije Apolo ma ginywalo i Alegijanderia yam obino i Epeco. En laco ma lalok twatwal, tye ki njec matut i ginacoya.²⁵ Onono yam gibedo ka pwonye yo pa Rwot, ma lok okur i cwinye, kun pwonyo lok i kom Yecu atir mupye, kun kono njeyo lok me batija pa Jon keken.²⁶ En yam loko ki tekcwiny labono lworu i kacokke, ento ka Pricikila ki Akwila guwinyo lokke, ci gutere gumiye pwony matut i kom Lubanja ma nianje makato.²⁷ I kare ma en mito kwanj cito i Akaya, utmego gujiyo cwinye, ka gucoyo waraga bot lupwonnye wek gujole,. Ka cenj oo kunnu, ci okonyo jo ma yam gulimo gum me niye mada,²⁸ pien oloyo tam pa Lujudaya atyer i nyim lwak kun nyuto ki i ginacoya ni Kricito ma Lubanja oyero aye Yecu.

Chapter 19

¹ Ka Apolo tye i Korint, Paulo orabo piny ki malo ka obino i Epeco. Onono lupwonnye mogo kunnu,² ci openyogi ni, “Wun yam wulimo Cwiny Malenj i kare ma wuye Kricito?” Gugamo ni, “Pe, wan peya wawinyo ni Cwiny Malenj tye.”³ Owaco botgi ni, “Con gibatijawu ki kit batija anjo?” Gugamo ni, “Ki batija pa Jon.”⁴ Paulo ogamo ni, “Jon yam batija dano pi njut i kom balgi, kun tito bot dano ni guye njat ma bibino lubo kore-ni, meno en Yecu.”⁵ Ka guwinyo lok man, ci gibatijagi i nyin Rwot Yecu.⁶ Ka Paulo oketo cinje i komgi, ci Cwiny Malenj obino i komgi; gucako dumo leb mapatpat kun gitito lok pa

Lubaŋa. ⁷ Gin ducu welgi romo ka apar wiye aryo. ⁸ Paulo odonyo i kacokke kun loko ki tekcwiny laboŋo lworō pi dwe adek, kun laro lok ki bolo lok i kom ker pa Lubaŋa. ⁹ Ento jo mogo ma pe guye ma gudiŋ gucako loko lok marac i kom Yo meno i nyim lwak, ci Paulo opokke woko kwedgi, kun woto kacel ki lupwonnye, obedo ka laro lok nino ducu i cukul pa Tirano. ¹⁰ Man omedde otyeko mwaka aryo, mumiyo jo ma gibedo i Acia guwinyo lok pa Rwot, Lujudaya ki Lugrik ducu. ¹¹ Ci Lubaŋa otiyo taŋo madoŋo ki i ciŋ Paulo. ¹² Wa kitambarane nyo boŋŋine me tic yam gikwanyo woko ki bote ka gitero bot lutwo, ci two caŋ woko, ki cen bene a woko ki i kom dano. ¹³ Lujudaya mogo ma lumalgaŋ, ma gin luryem cen, gucako tucu nyiŋ Rwot Yecu i nyim jo ma cen omakogi kun giwaco ni, “Akwoŋowu ki nyiŋ Yecu ma Paulo tito pire-ni.” ¹⁴ Yam tye Lujudaya mo ajwaka madit ma nyiŋe Cekewa, ma awobene abiro gitimo kit meno. ¹⁵ Ento cen marac odok iye botgi ni, “Yecu aŋeyo, ki Paulo bene aŋeyo; ento wun aŋagi?” ¹⁶ Ci laco ma cen marac omako-ni okato i komgi ci obwoyogi woko, oryemogi, ci gumwomme woko ki i ot kun gitye munero ki ret omakogi bene. ¹⁷ Lok man oŋene bot jo ma gibedo i Epeco ducu, Lujudaya ki Lugrik bene; lworō omakogi ducu, ci giworo nyiŋ Rwot Yecu. ¹⁸ Ki lwak jo ma koni doŋ guye Yecu gubino kun gituco ci giyeke te tyetgi ducu. ¹⁹ Ki jo ma yam lujogi gukelo buk tyetgi guguro kacel guwaŋogi woko i nyim lwak ducu. Ka gikwano welgi ci ginoŋo romo lim ryal alip pyerabic kulu. ²⁰ Kit meno lok pa Rwot odoŋo omedde ki twero madwoŋ. ²¹ Lucen ka meno otum ci Paulo otamo ki i cwinye me cito i Makedonia ki i Akaya ka ekat kwede i Jerucalem, kun waco ni, “Myero acit anen wa Roma bene.” ²² Ci ocwalo lukonnye aryo i Makedonia, Temceo ki Eracto; en kikome odoŋ i Acia pi kare manok. ²³ I kare meno atubatuba magwa ocakke i kom Yo pa Kricito. ²⁴ Laco mo ma nyiŋe Demetrio latet ryal, yam teto ryal timo kwede cal jok ma dako ma nyiŋe Atemi ci kelo kwede lim madwoŋ bot ludiro tic. ²⁵ En ocokogi ogurogi kacel ki jo mukene ma gitiyo kit tic acel-lu, ci owaco botgi ni, “Lutuwa, wun wuŋeyo ni lonyowa a i tic man. ²⁶ Doŋ wuneno dok wuwinyo bene ni Paulo man tye ka bito dano, pe i Epeco keken ento oromo i Acia ducu. Tye ka loko jo mapol me lubo kore, kun titogi ni lubaŋa-gu ma gitiyo ki ciŋ pe gin lubaŋa. ²⁷ Doŋ gin marac onen, pe i kom ticwa man keken ma gilanyo pire, ento wa ot me woro lubaŋawa madit, Atemi, bene pire doŋ biboto woko, ki deyone bene gibikwanyo woko, en ma dano i lobo Acia ki me lobo ducu giworo-ni.” ²⁸ Ka guwinyo lok man ci gutwarre malo ki kiniga gucako wo matek ni, “Atemi pa jo Epeco dit mada.” ²⁹ Kit meno gaŋ iye orubbe woko; gin ducu guriŋo i ka poro tuko kun giywayo Gayo ki Aristako, Lumakedonia ma yam guwoto kacel ki Paulo. ³⁰ Paulo onono mito cito ka donyo i dye lwak, ento lupwonnye pe guye. ³¹ Ludito me lobo Acia mogo bene ma gin lureme gucwalo lok bote ni pe otem donyo i ka poro tuko. ³² Jo mogo gidaŋŋe mapat ki jo mogo giloko pat, pien lwak mucokke ducu doŋ gukeco woko, pol pa dano bene pe giŋeyo lok ma ogurogi kacel. ³³ Jo mogo ma i lwak gutamo ni lokke otiko Alegijanda, pien Lujudaya gukete i nyim cokke, ci Alegijanda ojokogi ki ciŋe kun mito pido lok i nyim lwak. ³⁴ Ento ka guniaŋ ni en Lujudaya, gucako wo awoya ci gudaŋŋe ki dwan acel pi cawa aryo kulu ni, “Atemi pa Jo Epeco dit mada.” ³⁵ Lacen ladit ma en aye karan me gaŋ ojuko dano ci owaco botgi ni, “Wun jo Epeco, aŋa ma pe ŋeyo ni gaŋ Epeco aye lagwok ot woro Atemi madit, ki got malaŋ ma yam opoto ki i polo-ni? ³⁶ Lok man pyem mo pe iye, wun doŋ myero wubed mot, pe wutim gin mo ki kurokuro. ³⁷ Wun wukelo jo man ma pe guyako gin mo ki i ot jok, pe bene guyeto lubaŋawa ma dako-ni. ³⁸ Ka ce Demetrio ki lutet gitye ki lok adot i kom ŋat mo, lukiko tye, luloyo bene gitye; wek gupidde ki kunnu. ³⁹ Ento ka tye lok mukene ma wumito, meno gibityekone i cokke me nino ducu macalo cik tye. ⁴⁰ Pien watwero poto i can pi gin ma otimme tin-ni kun giwacci watimo bwami, pien pe tye tyen lok mo ma watwero nyuto pi kit woo ma otimme tin.” Ka otyeko loko lok man, ci oketo cokke woko.

Chapter 20

¹ Ka doŋ atubatuba ogik, Paulo olwoŋo lupwonnye bote, ka otyeko cuko cwinygi, ci ocikogi, ocito woko i Makedonia. ² Owok i dye lobo meno kun cuko cwiny dano ki lok mapol, ka oo i lobo pa jo Grik. ³ Otyeko dwe adek kunnu, ento ka oyubbe me kwanjo nam pi cito i Ciria, Lujudaya gupiro lok i kome, ci Paulo omoko ni doŋ ebidok ewok ki i Makedonia. ⁴ Copater wod pa Piro olwoke, kacel ki Lutecalonika Aristako ki Cekundo, ki Gayo Laderube, ki Temceo, kacel ki jo Acia, Tukiko ki Tropimo. ⁵ Gin gucito anyim, gukurowa i Teroa. ⁶ Wan wakwaŋ waa ki i Pilipi ma nino madito me Mugati ma Tobi Pe Iye doŋ okato, ka wakwaŋ pi nino abic ci wao botgi i Teroa, watyeko kunnu nino abiro. ⁷ I kom nino mukwoŋo me cabit, ka wacokke ka baro mugati, Paulo obedo ka lok kwedgi pien onono mito wot woko odiko; ci oloko kare malac nio wa i cwiny dyewor. ⁸ Mac tara mapol obedo ka lyel i kicika ka ma wacokke iye-ni. ⁹ Onono tye awobi mo ma nyiŋe Yutiko ma obedo i waŋ dirica. I kare ma Paulo ori ka lok, ka nino onuro awobi-nu mada, ci opoto piny nia ki i ot me adekke, gitije ma oto woko. ¹⁰ Ka Paulo olor piny, ci oryebbe i kome okwake, owaco ni, “Pe cwinywu opoti, kwone pud tye.” ¹¹ Ka Paulo oito odok malo, ka obaro i mugati ci gucamo. Obedo ka lok kwedgi nio kwarpiny, ka opokke kwedgi. ¹² Gucito ki awobi meno makwo, cwinygi obedo yom matek. ¹³ Wan watelo yo wadonyo i mel, ci wakwaŋ wao i Acco ma wageno ni Paulo bidonyo i mel kunnu, pien onono en ociko kumeno kun mito ni ewok ki i wi tura. ¹⁴ Ka oromo kwedwa i Acco, ci wagamo en i mel, wacito kwede wa i Mitulene. ¹⁵ Ka wakwaŋ waa ki kunnu ci orwone wakemo Kioc; ka orwone mukene wao wa Camoc, i ŋe nino meno wao i Mileto. ¹⁶ Pien Paulo onono omoko ni ebikwaŋ ewok kun ekato Epeco akata, wek pe etyek kare i Acia, pien onono nene rune wek ebed i Jerucalem ka twerre i nino me Pentekote. ¹⁷ I kare ma en tye i Mileto ki ocwalo kweni i Epeco pi lwoŋo ludono pa lwak muye Kricito gubin bote. ¹⁸ Ka guo bote, ci owaco botgi ni, “Wun kikomwu wuŋeyo kit ma yam abedo kwede i kinwu wun ducu, nia i kare ma tyena okwoŋo nyono lobo Acia, ¹⁹ kun atiyō ki Rwot ki mwolo ducu, ki pig waŋ, ki ayela mupoto i koma pi Lujudaya ma gupiro lok i koma. ²⁰ An yam pe aŋuny adok ki ŋeya aweko tucu lok mo botwu ma twero konyowu, kun apwonyowu i dye lwak ki i ot ki ot. ²¹ Atito atyer bot Lujudaya ki bot jo Grik bene ni myero gunjut i kom balgi, gudwog cen bot Lubaŋa, ci guye Rwotwa Yecu Kricito. ²² Kombbeddi an doŋ abecito i

Jerusalem, ma an lamabuc pa Cwiny Malen, kun pe aneyo gin ma bipoto i koma kunnu.²³ Kono Cwiny Malen aye bedo ka titta ki i gan ducu ni twec ki can madwon aye tye ka kura.²⁴ Ento kwona don pe obedo gin me wel ki tun bota, pe pire don dit ki bota, ento myero an don acob njwecca keken ki dog tic ma alimo ki bot Rwotwa Yecu, me tito lok me kwena maber me kica pa Lubana.²⁵ Kombeddi don aneyo ni wun ducu ma yam abedo ka wot i kinwu kun apwonyowu ki lok i kom ker pa Lubana pe don wubineno wana.²⁶ Mumiyo atito botwu tin atyer ni, ka kwo pa nat mo i kinwu orwenyo, aliine pe tye i wiya,²⁷ pien pe anjuni adok ki njeya aweko tucu botwu gin ducu ma Lubana oyubo.²⁸ Wugwokke kekenwu ki dwol romiwu ducu ma Cwiny Malen oketowu me bedo lugwokone, wek wukwa lwak pa Lubana ma en owilogi ki remo me wel madwon pa Wode.²⁹ Aneyo ni ka apokke woko kwedwu, orudi mager bidonyo i kinwu ci pe gibitimo kica bot romi.³⁰ Dok i kin wun kikomwu bene bia iye jo ma gibiloko lok ma njako dano ci gibwolo lupwonnye miyo gilubo korgi.³¹ Mumiyo acikowu ni wugwokke, kun wupo ni yam abedo ka pwonyo nat acel acel i kinwu ma pe alin pi mwaka adek kulu dyecen ki dyewor kun akok ki pig wana.³² Kombeddi don amiyowu, i cinj Lubana ki i lokke me kica ma twero, miyo wudono wubedo matek, miyo wunono dulwu ki i kom gin ma Lubana oyubbe me miyo bot jo ducu ma en olonyogi gudoko malen.³³ An yam cwinya pe opukke i kom lim pa nat mo kadi ki ginarukane.³⁴ Wuneyo kekenwu ni anono gin ducu ma mitte pira ki pi jo ma atye kwedgi ki tic ma atiyi ki cija en-ni.³⁵ I kare ducu atyeko nyuto botwu ni pi tiyo tic matek macalo meno myero wakony lugoro kun wapo lok pa Rwotwa Yecu ma yam owaco ni, “Miyo mot kelo gum makato gamo agama.”³⁶ Ka otyeko loko lok meno, ci orumo cone piny olego kwedgi ducu.³⁷ Gin ducu gukok kun gikwako njut Paulo ki mot me mar.³⁸ Gin mucwero cwinygi twatwal makato ducu obedo lok ma en owaco botgi ni pe dok gihineno waje. Ci gulwoke wa i mel.

Chapter 21

¹ Ka don opokke kwedgi, wacako kwan wakemo yo atir nio wa i Koc. Orwone wao i Rodec, ka dok waa kunnu wao i Patara.² Ka wanojo mel ki kunnu ma cito Poiniki, ci wadonyo iye, wacako wot.³ Ka don wao ka ma waneno Caiprac, ci warabo njete kun waweko odon tun lacam, wacito wa i lobo Ciria ka wakato woko i wi tura i Turo, pien onono myero gikwany yec woko ki i mel ki kunnu.⁴ Wayenyo lupwonnye ci wari kunnu nino abiro. Cwiny Malen omiyo gujuko Paulo ni pe ocit i Jerusalem.⁵ Ka don watyeko karewa, wapokke kwedgi ki wamedde ki wotwa. Gin ducu gulwokowa, wa mon ki litino, gukelowa wa i ne gan; ka warumo conja i dog nam, walego, wacikke kwedgi.⁶ Lacen wan wadonyo i mel, ci gin gudok paco.⁷ Ka watyeko kwan nia ki i Turo, ci wao i Potolemai; ka wamoto utmego, ci wabedo kwedgi nino acel.⁸ Orwone wapokke kwedgi, wacito i Cecaria, ci wadonyo i ot pa Pilipo latuc lok me kwena maber, ma yam en nat acel i kom jo abiro ca, wabedo bote.⁹ Yam en tye ki anyirane anjwen ma pe ginyomogi, ma yam gitito lok pa Lubana.¹⁰ Ka wadikke kunnu pi nino mapolpol, lanebi mo ma nyije Agabo obino kunnu nia ki i Judaya.¹¹ Ka obino botwa okwano del pyer Paulo otweyo ki tyene ki cinje kene, ci owaco ni, “Cwiny Malen owaco kit man ni, Lujudaya ma i Jerusalem gubitweyo won del pyer man kit man, ci gibimiye i cinj Lurok.”¹² Ka wawinyo lok man, wan ki jo ma kunnu walego Paulo ni pe ocit i Jerusalem.¹³ Paulo odok iye ni, “Wun wumito gin anjo, ma wukok wubalo ki cwinya-ni? An pe ayubbe pi mabuc keken, ento wa pi to i Jerusalem pi nyin Rwot Yecu.”¹⁴ Ka don pe oye, ci waweko kun wawaco ni, “Gin ma Rwot mito myero otimme.”¹⁵ Ka kare meno otum, wayubbe ci wacito i Jerusalem.¹⁶ Wawoto ki lua pwonnye mogo ma guwoto kwedwa nia ki i Cecaria ci guterowa i ot pa Munacon dano me Caiprac ma yam odoko lapwonnye wa con, ka ma myero wagony iye.¹⁷ Ka wao i Jerusalem, utmego gujolowa ki yomcwiny.¹⁸ Orwone Paulo ocito kwedwa bot Yakobo ma onono ludono ducu gitye.¹⁹ Ka don omotogi, Paulo otito kikore gin mapol ma Lubana otiyo i kin Lurok pi ticce.²⁰ Ka guwinyo, gupako Lubana. Ci guwaco bote ni, “Kon inen, ominwa, tye Lujudaya alip adi ma gitye i kin jo ma don guye Kricito. Gin ducu giryek twatwal i kom cik pa Moses.”²¹ Gin gubedo ka winyo lok i komi ni ipwonyo Lujudaya ducu ma gitye i kin Lurok ni gubwot cik pa Moses woko, dok bene ni itito lok botgi kilon ni pe gulir litinogi, pe gulub kitwa.²² Gin anjo don ma myero watim? Pien gin gibiwinyo ni ibino.²³ Mumiyo don itim gin ma waciki. Watye ki jo anjwen kany ma yam gukwojo kwoj.²⁴ Ter jo meno ci ilonnye kwedgi kacel, ci icul lim ma mitte pigi, wek gulyel wigi. Kit meno dano ducu gihineno ni lok ma gibedo ka loko i komi pe kakare, ento in bene itye ka gwoko cik.²⁵ Ento ki tun bot Lurok ma guye Rwot watyeko cwalo waraga botgi ki lok ma wanolo ni, pe gucam gin ma gityero bot jogi, pe gucam remo, ki rinjo lee ma gideyo adeya, gukwer bene tim tarwan.²⁶ Paulo otero jo meno ci orone olonnye kacel kwedgi ka gucito i ot pa Lubana pi nyuto kare ma nino me lonnyne megid don bitum, wek gutyer tyer pi gin ki acel acel.²⁷ Ka onono nino abiro me lonnyegi don cok tum, Lujudaya ma gitye ki i Acia guneno Paulo i ot pa Lubana, ci gutugo lwak ducu, gumake,²⁸ kun gidanpe matek ni, “Wun jo Irael, wumi kony. Man aye laco ma tye ka pwonyo dano i kabedo ducu marac, kun kwero rokwa ki cikwa wa ki kabedo man bene. Ki makato ducu en okelo Lugrik bene i ot pa Lubana, opyedo kabedo man malen woko.”²⁹ Pien onono guneno Tropimo ma Laepico ma gitye kacel kwede i gan, ci gutamo ni Paulo okele i ot pa Lubana.³⁰ Ci gan ducu otwarre woko, ka dano gurinjo kacel. Gumako Paulo, guywaye woko ki i ot pa Lubana, ci giloro doggola woko cut.³¹ Gimito neke woko, ento lok oo bot kapten me mony ni Jerusalem don otugge woko.³² En olaro kunnu ki njwec ki lumony mapol kacel ki luditogi ma loyo dano miya miya, gujuko lugo Paulo. Ka lwak guneno kapten ki lumony, guweco goyo Paulo.³³ Kapten ocito ka make, ka ociko ni gitweye ki nyor aryo. Ka openyo ni en anja, dok obalo gin anjo?³⁴ Jo mogo ma i kin lwak gidanpe ni pi man, ki mukene ni pi man. Ka kapten don pe onian i kom lok kikome pi woo ma obedo madwon, ociko ni gitere i gogo.³⁵ Ka guo i rwom me ito malo, lumony gutinjo Paulo atinja pi gero pa lwak,³⁶ pien lwak dano ma otubbe gilubo korgi kun gidanpe ni, “Wuneke woko!”³⁷ I kare ma onono gidonyo ki Paulo i gogo, Paulo owaco bot kapten ni, “Ber konj alok boti lok mo?” Ci ogamo ni, “In ineyo leb Grik?”³⁸ Pe in aye Laejipt ma yam otubo dano ci otero lunek alip anjwen woko i tim?”³⁹ Paulo ogamo ni, “An

Lajudaya, ginywala i Taruco ma i Cilicia, garj ma njene mada. Alegi miya alok ki lwak.”⁴⁰ Ka oye, Paulo ocun i rwom ci ojuko lwak ki cinje. Ka piny olinj litik. Ocako lok kwedgi i leb Ibru kun waco ni,

Chapter 22

¹ “Utmego ki wego, wuwiny pido ma akelo i nyimwu.”² Ka guwinyo en ka loko kwedgi i leb Ibru, gumedde ki linj mot. En owacci,³ “An Lajudaya, ginywala i Taruco i Cilicia, ento adonjo i garj man, lapwonynya obedo Gamaliel. Gipwonya ki cik pa kwarowa kun gimioy agwokke twatwal; abedo ki nyeko pi Lubanja macalo wun bene wutye kwede tin.”⁴ Abedo ka libo jo me Yo ma, anakogi bene. Atweyogi, aterogi i mabuc, co wa ki mon;⁵ ajwaka madit pa Lubanja ki kacokke pa ludonjo gin aye cadenna i kom lok man. Alimo waraga ki botgi pi utmego, ci acako wot i Damaciko ka mako jo ma gitye kunnu ki tweyogi me akela kany i Jerucalem wek giket can i komgi.⁶ “I kare ma atye ka wot ma donj anyiko cok ki Damaciko, cwiny dyecen, ci dero madit oa ki i polo, oryeny ocaro koma.”⁷ Ka apoto piny, awinyo dwan ma wacca ni, ‘Cauro, Cauro, piyo itye ka yela?’⁸ An agamo ni, ‘In aja, Rwot?’ Ci owacca ni, ‘An aye Yecu ma itye ka yela-ni.’⁹ Jo ma guwoto kweda guneno dero, ento pe guwinyo dwan nat ma tye ka lok kweda-ni.¹⁰ Ci agamo ni, ‘Atim gin ajo, Rwot?’ Ci Rwot owacca ni, ‘A malo idony i Damaciko, ci gibititti ki kunnu gin ducu ma yam giyubo ni myero iti.’¹¹ Ka pe donj aneno piny pi dero meno ma ocaro wana, ci jo ma gitye kweda gupeya ki cinja nio wa i Damaciko.¹² “Nat mo ma nyije Anania, dano ma woro Lubanja kun lubo cikke ducu, ma Lujudaya ducu ma gitye kunnu giloko nyije maber,”¹³ obino bota, ci ocun ka njeta, owacca ni, ‘Ominwa Cauro, wek wani donj oyabbe!’ Ci wana oyabbe woko i cawa meno cut, ka aneno kome.¹⁴ Ci owacca ni, ‘Lubanja pa kwarowa oyero in wek ije gin ma en mito, inen Nat ma Kite Atir, iwiny bene ka en loko ki doge;’¹⁵ pien in ibibedo cadenne bot dano ducu pi gin ma ineno ki ma iwinyo.¹⁶ Man dok pud ikuro ajo? Donj ia malo gibatija in, gilwok balli woko kun ilwonjo nyije.’¹⁷ “Ka atyeko dwogo i Jerucalem, ka atye ka lego i ot pa Lubanja, awille woko,”¹⁸ ci anene. En owacca ni, ‘Rune oyot, ia woko ki i Jerucalem, pien pe gibiye lok me caden ma itito pira.’¹⁹ Agamo ni, ‘Rwot, gin kikomgi ginjejo ni i kacokke acel acel abedo ka pwodo dano ma guye in, atweyogi bene i mabuc.’²⁰ Dok i kare ma gineko lacadenni Citefano an ononjo acun kunnu apwoyo gin ma otimme, agwoko bene bonjo pa jo ma guneke.’²¹ Ci owacca ni, ‘A woko ki kany, pien abicwali ka mabor bot Lurok.’²² Gubedo ka winyo nio wa i lok man; ento ka donj oloko, gucako danje ni dwan malonjo ni, “Wutere, wuneke woko! Dano macalo meno pe romo bedo i lobo!”²³ Gubedo ka danje matek, ma giterjo bonjigi, gidunyo apwa malo.²⁴ Kapten ociko ni giter Paulo i gogo, ci gipenye kun gipwode ki del wek enian gin mumioy gidanje i kome kit meno.²⁵ Ento ka donj gityeko tweye ki del, Paulo oloko ki ladit ma loyo dano miya ma ocun ka njete ni, “Cik ye ni gipwod dano ma Laroma ma peya ginjolo kop oloye bo?”²⁶ Ka ladit meno owinyo, ci ocito bot kapten, owacce ni, “Man ibitimo ninjin? Dano man Laroma.”²⁷ Ci kapten obino bote openye ni, “In Laroma?” Ogamo ni, “Iyo.”²⁸ Kapten owaco ni, “An awilo dit man ki lwak lim mabup.” Paulo owaco ni, “Ento an ginywala kwede anywala.”²⁹ Jo ma gubedo ka penye-ni gugwarre gucito woko cut. Kapten bene obedo ki lworo, pien onian ni Paulo bene Laroma ma ononjo etweyo-ni.³⁰ Orwone omoto ni enian tyen lok kikome ma Lujudaya gudoto iye Pauloni, ci ogonye woko, ka ociko ni ajwagi madito ki lumemba me Lukiko ducu myero gugurre kacel, ka otero Paulo oketo i nyimgi.

Chapter 23

¹ Paulo ociko waje i kom lumemba me Lukiko mucokke ci owacci, “Utmego, an abedo ma cwinyo lenj i nyim Lubanja nio wa i kare man.”² Ka owaco man, Anania, ajwaka madit, ociko jo ma gucun ka njeta Paulo ni gudonj doge.³ Paulo owaco bote ni, “Lubanja bene bidonjo, in kor ot ma gipuy matar-ri! In ibedo ka njalla kop i te cik, dok iciko ni gidonja labonjo lubo cik?”⁴ Jo ma gucun ka njeta guwacci, “In iyeto ajwaka madit pa Lubanja?”⁵ Paulo ogamo ni, “Utmego, pe ononjo anjejo ni en ajwaka madit; pien gicoyo ni, ‘Pe ilok marac i kom ladit ma loyo lwak.’”⁶ Ento ka Paulo onian ni dul acel i kingi Lucadukayo ki dul mukene i kingi Lupericayo, ci odanje i lukiko ni, “Utmego, an Lupericayo, wod pa Lupericayo. Lok opoto i koma pi geno cer pa jo muto.”⁷ Ka owaco lok man, pyem opoto i kin Lupericayo ki Lucadukayo, nio ka Lukiko iye opokke woko.⁸ Pien Lucadukayo giwaco ni cer pa jo muto pe, kadi lamalaika, kadi cwiny mo; ento Lupericayo giye ducu.⁹ Ka pyem omedde matek, lupwonycik ma i dul pa Lupericayo gutwarre malo ka guwaco ni, “Pe wanonjo kop mo ma dano-ni, obalo. Ka cwiny nyo lamalaika aye oloko kwede, ci timo ajo?”¹⁰ Ka pyem otedde magwa, kapten olworo ni gibiyeco Paulo woko atata, ka ociko lumony ni gulor piny gukwanye woko ki i kingi ki tek, gukete i gogo.¹¹ Orwone dyewor, Rwot ocun ka njeta Paulo, owacce ni, “Di cwinyi. Macalo ibedo ka tito lok i koma i Jerucalem, kit meno bene myero ibed cadenna bene wa i Roma.”¹² Ka piny oru, Lujudaya gutudo doggi kacel kun gikwonjo ni pe gibicamo cam kadi wa mato pii nio ka gineko Paulo.¹³ Ononjo tye jo makato pyeranjwen ma gukwonjo kwonj kit meno.¹⁴ Ka gucito bot ajwagi madito ki ludonjo guwacci, “Wan watyeko kwonje matek ma watweyo ni pe wabibilo cam mo nio ka waneko Paulo.”¹⁵ Pi meno wun ki Lukiko wucwal lok kombetti bot kapten wek okele piny botwu macalo wubicito ka njiyo kop i kome kikore. Nonjo wan wayubbe me neke ma peya oo botwu.”¹⁶ Ento okeyo Paulo owinyo kit ma gikiye kwede, ci ocito odonyo i gogo otito ki Paulo.¹⁷ Paulo olwonjo ladit mony acel lalo dano miya, owacce ni, “Ter awobi man bot kapten. En tye ki lok mo ma mito tito bote.”¹⁸ Otere bot kapten ci owacce ni, “Paulo ma lamabuc-ci olwonja ci olega ni akel awobi man boti, pien tye ki lok mo ma mito tito boti.”¹⁹ Kapten omako cinje, otere cen i munj ka openye ni, “Gin ajo ma ononjo imito tito bota?”²⁰ Ogamo ni, “Lujudaya guyubbe me penyi wek iter Paulo botgi i Lukiko, ma nen calo gimito ni gimed penyo lok i kome wek gunian iye maber.”²¹ Ento pe iye legagi, pien dano makato pyeranjwen gubuto ka kiye. Gukwonje ni pe gibicamo gin mo kadi mato pii nio ka gineko Paulo. Kombetti donj guyubbe, gikuro cik ma a ki boti.”²² Kapten ocwalo awobi-nu kun cike ni, “Pe

dok itit bot nat mo ni itito lok man bota.”²³ Ci olwoño lumony aryo ma lulo dano miya miya, owaco botgi ni, “Wuyubbe i kin cawa adek me dyewor ki askari miya aryo, ki wegi aguragura pyerabiro, ki wegi ton miya aryo wek gucit Cecaria.”²⁴ Dok inon aguragura bene pi Paulo wek orin kwede wek itere ki kuc bot Pelici laloyo.”²⁵ Ci ocoyo waraga ma kwanne kit man: ²⁶ “An Kalaudio Licia amoto in Laloyo Maber Pelici.”²⁷ Laco man Lujudaya aye gumako, onono don gicok neke woko, ka acito botgi ki lumony alare ki i cinji, pien onono anianj ni en Laroma.”²⁸ Pi mito nianj i kom lok ma gidote iye atere i Lukikogi.”²⁹ Ci anono ni gidote ki adot ma dok i kom cikgi, pe onono tye lok mo ma romo nolo kop me to iye i kome, kadi mabuc bene.”³⁰ Ka gikwilla lok ni tye dano ma gitye ka kiyo laco man, acwale woko oyot kun aciko ludote-gu gutit adotgi ma i kome i nyimi.”³¹ Lumony gutero Paulo kit ma gicikogi kwede. Gukwanye dyewor gutere wa i Antipatric.”³² Orwone gudwogo i gogo, kun giweko wegi aguragura gumedde ki wot kwede.”³³ Ka guo Cecaria gumiyo waraga bot laloyo, ka gutero Paulo bene i nyime.”³⁴ I kare ma laloyo don okwano waraga, openye ni en oa i lobo mene. Ka onianj ni oa i lobo Cilicia,”³⁵ ci owacci, “Abiwinjo lokki ka ludoti guo.” Ociko ni gigwoke i ot madit pa Kerode

Chapter 24

¹ Ka nino abic okato, ajwaka madit Anania obino ki ludono mogo, kacel ki laplida mo ma nyinje Tertulo, ci gutero adotgi i nyim laloyo pi doto Paulo.”² Ka don gilwoñe, Tertulo ocalo adotte kun waco ni, “Laloyo Maber, ladit Pelici, wabedo ki kuc piri nia wa con, dok itamo pi rokwa, ikelo alokaloka mapol ma okonyowa”³ i kit yo ducu ki i kabedo ducu, wan bene wajolo ki yomcwiny madwon, ladit.”⁴ Ento pe don agal wii, abako dogi boti pi kicani iwiny lokwa macegocego-ni.”⁵ Wanoño ni dano man lanek piny, en aye lakel jemo i kin Lujudaya ducu ma i lobo ducu, en latel wi dul pa Lunajaret.”⁶ En bene otemo pyedo wa ot pa Lubana maditte, ci wamake woko. [Onono wamito nolo kop i kome kun walubo cikwa-ni,”⁷ Ento kapten Licia obino omaye woko ki i cinjwa tektek,”⁸ ci ociko ni ludote myero guo i nyimi.] Ka in kikomi ipenye, ibinianj ki bote lok ducu ma wadote iye.”⁹ Luyudaya bene guribbe i adot meno, kun gimoko ni lok man ducu tye kit meno.”¹⁰ Ka laloyo ocime ni oloki, Paulo odok iye ni, “Ladit, anejo ni ibedo ka nolo kop i rok man pi mwaka malac, mumiyo apido lokka i nyimi ki yomcwiny.”¹¹ Macalo ni bene itwero nonjo ka ipenyo dano, wel nino ma okato nia i kare ma acito i Jerucalem ka woro Lubana peya okato apar wiye aryo.”¹² Pe ginono ni atye ka pyem ki dano mo, nyo tubo lwak, kadi i ot pa Lubana, nyo i kacokke me lega, nyo i dye gan.”¹³ Dok bene pe gitwero nyuto ni lok ma gikelo i koma kombeddi tye kakare.”¹⁴ Ento aye lok man boti ni, aworo Lubana pa kwarowa kun alubo kit Yo ma gin gilwoño ni dul. Aye lok ducu ma gicoyo i cik pa Moses ki i buk pa lunebi.”¹⁵ Pi niyena i kom Lubana atye ki gen ni dano gibecer woko, jo ma kitgi atir wa ki jo ma kitgi pe atir, ci gin bene gitye ki kit gen acellu.”¹⁶ Pi meno an bene atemo mada kare ducu wek abed ma cwiny lenj i nyim Lubana ki i nyim dano.”¹⁷ “Ma don abedo cen pi mwaka mapolpol acito i Jerucalem ka tero mot bot jo me rokka pi konyo lucan, ki ka tyero gitum.”¹⁸ I kare ma atye ka tiyo man, gunona i ot pa Lubana ma don atyeko lonnye woko i kit ma mitte. Pe abedo ki lwak mo, woo bene obedo pe. Ento Lujudaya mogo ma gua ki i Acia,”¹⁹ gin aye kono myero gubed kany i nyimi gukel adotgi, ka gitye ki lok mo i koma.”²⁰ Nyo wek jo man kikomgi gunyut gin marac ma gunono i koma i kare ma acunj i nyim Lukiko.”²¹ Tye lok man keken, i kare ma acunj i kingi adanje ni, ‘Pi lok kom cer pa jo muto aye omiyo wutye ka nolo lok i koma tin.’”²² Ento Pelici obedo ki nec muromo i kom Yo pa Rwot, ci pe otyeko lok woko cut. Owacci, “Abinolo kopwu ka kapten Licia bibino kany.”²³ Ka ociko ladit mony ma loyo dano miya ni myero ogwok Paulo i buc ento obed labono ayela mo, pe giger lurreme ka gimito mine kony.”²⁴ Ka kare okato manok,” Pelici obino ki dakone Drucila ma anyira Judaya. Olwoño Paulo, ci obedo ka winyo ka loko i kom niye i kom Kricito Yecu.”²⁵ I kare ma en tye ka lok i kom kit ma atir ki gwokke kekene, ki nolo kop ma bibedo i kare me anyim, lworu omako Pelici omiyo owacci, “Konj don iciti; ka dok anono kare ci abilwoñi.”²⁶ Onono bene en geno ni Paulo bimiye lim, pienno obedo ka lwoñe jwiwji ci boko lok kwede.”²⁷ Ento ka mwaka aryo okato, Porcio Festo oleyo ka tyen Pelici. Pelici onono mito ni Lujudaya gupwoye, omiyo oweko Paulo i mabuc.

Chapter 25

¹ I kare ma Festo obino i lobo ma gimiye ni en olo, i ne nino adek, oa i Cecaria, ocito i Jerucalem.”² Ajwagi madito pa Lubana ki ludito me lobo Judaya gutitte pi lok i kom Paulo, ci gubako dogi bote,”³ ni otim ber oye cwale i Jerucalem, kun onono guyubo ni dano gibikiye ci gineke woko i wana yo.”⁴ Ento Festo ogamo ni gitye ka gwoko Paulo i Cecaria, en bene emito cito kunnu i kare macok-ki.”⁵ Ci owacci, “Pi meno, jo ma i kinwu ma gitye ki twero myero gucit kweda. Ka onono tye roc mo i kom laco meno, wek gudote bota.”⁶ Obedo i Jerucalem pi nino aboro nyo apar, ka odok i Cecaria. Orwone obedo i kom me nolo kop, ci ociko ni gikel Paulo.”⁷ Ka don obino, Lujudaya ma gua i Jerucalem gucunj ma gurume dyere, gudote ki lwak adot mapol mapek ma pe gitwero moko kite.”⁸ Paulo opido ni, “Peya abalo lok mo i kom cik pa Lujudaya kadi ot pa Lubana, kadi wa bot laloc madit Cecar.”⁹ Ento Festo onono mito ni Lujudaya gupwoye, ci owaco bot Paulo ni, “Imito giteri i Jerucalem wek anol kop i komi pi adot magi ki kunnu?”¹⁰ Paulo ogamo ni, “Acunj kany i nyim kom me nolo kop pa Cecar, en aye ka ma myero ginolla iye kop. Pe abalo bal mo bot Lujudaya, meno in bene ineyo maber.”¹¹ Ka abalo bal ma romma to, lok mo pe, gitwero neka, pe akwero; ento ka adotgi i koma tere pe, ci pe tye nat mo ma twero miya i cinji. Abolo pi Cecar.”¹² Ka Festo otyeko poro lok ki lukikone, odok iye ni, “Ibobo pi Cecar; ibicito bot Cecar.”¹³ Ka nino okato manok, kabaka Agripa ki Bernike guo i Cecaria ka jolo Festo.”¹⁴ Ka gudikke kunnu pi kare malac, Festo oketo adot i kom Paulo i nyim kabaka kun wacci, “Tye laco mo kany ma Pelici oweko i mabuc.”¹⁵ I kare ma atye i Jerucalem, ajwagi madito pa Lubana ki ludono pa Lujudaya gutitta lok i kome, ci gulega ni anol ni kop oloye.”¹⁶ Adok iye botgi ni, pe kitwa wan Luroma

me miyo dano mo i cinj ludote ma peya gimiye kare me cuŋ i nyimgi waŋ ki waŋ wek opid pidone i kom lok ma gidote iye.¹⁷ Ka gubino kany, ci an bene pe adikke, ento orwone abedo i kom me njolo kop ci aciko ni kigele.¹⁸ Ka ludote gua ka lok, pe gukelo adot mo i kome ma mako bal mo marac, macalo yam atamo;¹⁹ ento gubedo ka laro lok kwede ma dok i kom dinigi, ki i kom njat mo ma nyiŋe Yecu ma yam oto, ma Paulo waco ni tye makwo.²⁰ Yeko te lok macalo meno oloya, mumiyo apenye ka en mito cito i Jerucalem wek giciŋol lokke ki kunnu.²¹ Ento Paulo okoko apil ni myero gigwoke i mabuc pi kuro njolo kop pa laloc madit ma won deyo-ni. Ci aciko ni gigwoke nio ka abicwale bot Cekar.”²² Agripa owaco bot Festo ni, “An kikoma amito winyo lok pa danonu ka twerre.” Ogamo ni, “Diki ibiwinyo lokke.”²³ Orwone Agripa ki Bernike gucito ki deyo madwon, ci gudonyo i kicika me winyo njolo kop kacel ki kapten moge me mony ki jo ma giŋene ma i gaŋ meno. Ka Festo ociko, ci gikelo Paulo.²⁴ Festo owacci, “Kabaka Agripa ki wun ducu ma wutye kwedwa kany, wun doŋ wuneno dano man ma lwak Lujudaya ducu gubako doggi bota pire i Jerucalem wa ki kany bene, kun gidanŋe ni pe myero obed kwo.”²⁵ Ento an pe anono otimo giŋ mo ma romo miyo giŋolle kop me to. Doŋ macalo en aye gire okoko apil pi laloc madit, an bene amoko ni abicwale.²⁶ Ento peya atye ki lok mo kikome ma myero aco i kome bot rwoda, en giŋ mumiyo akele i nyimwu, ki makato i nyimi, in Kabaka Agripa, wek ka wabipenye abed ki lok mo me acoya.²⁷ Pien aneno ni kony mo pe me cwalo lamabuc ka pe ginyuto lok ma i kome.”

Chapter 26

¹ Agripa owaco bot Paulo ni, “Giye ni ilok giri piri keni.” Ci Paulo oryeyo bade ka ocako pidone kun wacci,² “Ladit, tin koma gum mada me cuŋ i nyimi, in Kabaka Agripa, pi pido lokka i kom kop ducu ma Lujudaya gudota iye.”³ Makato ducu pien in ineyo maber twatwal kit pa Lujudaya ducu ki lok ma gilaro i kingi kengi; pi meno alegi ni idi cwinyi wek iwiny lokka mot ma cwinyi opye.⁴ “Lujudaya ducu giŋeyo kit kwona nia ka tinona. Pi kwona ducu, cakke i acakkine, abedo i kin rokwa ki i Jerucalem bene.”⁵ Giŋeyo nia wa con, ka giye tucone, ni abedo ka lubo kit pa lugwok dini matek makato ma i kinwa, ma giŋ aye Luparicayo.⁶ Kombeddi acunj kany ka pido koppa pi geno cikke ma Lubanja omiyo bot kwarowa,⁷ pi geno giŋ ma kakawa apar wiye aryo ducu gigeno ni gibinoŋo, kun giworo Lubanja ki cwinyi ducu dyewor ki dyecen. Lujudaya gitye ka pida pi gen man, ai kabaka, macalo obedo ball!⁸ Piŋo pe wutwero ye ni Lubanja cero jo muto?⁹ “Won an kikoma yam atamo ni myero ati matek pi lweny ki nyiŋ Yecu me Najaret.”¹⁰ Yam atimo kit meno i Jerucalem; atweyo jo pa Lubanja mapol i mabuc kun atiyi ki twer ma anono ki bot ajwagi madito. Ka ginekogi, abolo kwir ni myero gito.¹¹ Tyen mapol aketo can i komgi i kacokke ducu, kun atemo miyogi yeto nyiŋ Kricito; agerre i komgi, ayelogi wa i gaŋi pa lurok.¹² “Kit meno awoto Damaciko kun atye ki twero ki cik ma ajwagi madito gumiya.”¹³ I cwiny dyecen, kabaka, aneno ki i waŋa yo ka dero a ki i polo ma ryeny matar makato cen; oryeny oboyo koma dyere ki jo ma guwoto kweda bene.¹⁴ Wan ducu wapoto piny, ci awinyo dwan ma loko kweda i leb lbru ni, ‘Cauro, Cauro, iyela piŋo? Itye ka keto ret i komi keni, macalo twon ka gweyo dim.’¹⁵ Agamo ni, ‘In aŋa, Rwot?’ Ci Rwot owaco ni, ‘An aye Yecu ma itye ka yela-ni.’¹⁶ Ento a icun, pien anen boti pi lok man pi keti ibed laticca ki lacaden pi giŋ ma ineno ma dok i koma, ki pi giŋ ma ibineno ka dok anyutte boti i kare me anyim.¹⁷ Abilari ki bot jo me rokwo, ki bot Lurok bene ma abiori botgi.¹⁸ Ibiyabo waŋgi wek gua woko ki i colpiny, gubed i cen, gua woko ki i te twer pa Catan, gulokke bot Lubanja, wek owek balgi ci gunoŋ kabedo i kin jo ma Lubanja olonyogi gudoko jone, pi niyegi i koma.’¹⁹ “Kumeno, Kabaka Agripa, pe akwero winyo cik ma gimiya mua ki i polo,²⁰ ento acako tuco lok, mukwoŋo i Damaciko, ka lacer i Jerucalem ki lobo Judaya ducu ki bot lurok bene, kun atito botgi ni myero guŋut i kom balgi, gulokke gudwog cen bot Lubanja, dok guti kit tim ma nyuto ni doŋ guŋut.”²¹ Pi tyen lok man aye omiyo Lujudaya gumaka i ot pa Lubanja, gutemo neka woko.²² Nio wa i kare man abedo ka limo kony ma a ki bot Lubanja; kombeddi doŋ acunj kany pi miyo caden bot jo matino ki bot ludito. Lok ma aloko en giŋ ma lunebi wa ki Moses bene guwaco ni bitimme keken, pe lok mo mapat,²³ ni Kricito ma Lubanja oyero, myero onen can, dok ni en bikwoŋo cer ki i kin jo muto wek otit bot rokwa ki bot Lurok bene pi cen ma biryeny menyogi.”²⁴ Ka doŋ otyeko pidone kit meno, Festo ogerre ki lok ni, “Paulo, in lapoya. Kwano lok mapol mada omiyo ipo apoya.”²⁵ Ento Paulo ogamo ni, “Pe an lapoya, ladit Festo, ento atye ka loko lok me ada keken kun wiya ite ka tic.”²⁶ Kabaka Agripa neyo lok man ducu, atwero lok bote labono lworo mo. Aneyo ni pe tye lok mo ma okato ite, pien lokke pe otimme i muŋ.²⁷ Kabaka Agripa, in iye lok pa lunebi? Aneyo ni iye lokgi.”²⁸ Agripa owaco bot Paulo ni, “Itamo ni iloka adok lalub Kricito pi kare manok mo kuman?”²⁹ Paulo ogamo ni, “Kadi pi kare manok nyo madwon, kono alego Lubanja ni idok macalo an, pe in keken ento wa dano ducu ma gitye ka winyo lokka tin, ento labono nyor-ri aye.”³⁰ I ne meno kabaka ki laloyo ki Bernike ki jo ma gubedo kwedgi gua malo.³¹ Ka doŋ gucito woko, guloko kekengi ni, “Laco man pe otimo giŋ mo ma romme to, kadi bedo i mabuc.”³² Ci Agripa owaco bot Festo ni, “Kono dano-ni pe obolo pi Cekar, kono gitwero gonye woko.”

Chapter 27

¹ Ka doŋ gimoko ni doŋ wakwaŋ wacit i Itali, gimiyo Paulo ki lumabuc mukene i cinj ladit mo ma nyiŋe Julio ma lalo dano miya i kin dul mony ma gilwoŋo ni pa Augucito.² Wadonyo i mel mo ma oa ki i Adramitio ma doŋ cok kwaŋ dok tun waŋwat moge ma i dog nam me lobo Acia. Wanywako yo ki Aristako, Lamakedonia ma gaŋgi Tecalonika.³ Orwone wao i Cidon, ci Julio otimo Paulo maber mada, oyene me wot ka limo lureme wek gugwoke.⁴ Waa ki kunnu, wakwaŋ warabo njat Caiprac, pien yamo okemowa,⁵ ka doŋ waŋolo nam atir i njat lobo Cilicia ki Pampulia, wao i Mira ma i lobo Licia.⁶ Ki kunnu ladit mony onono mel mua ki i Alegijanderia ma cito Itali, ci omiyo wadonyo iye.⁷ Wakwaŋ pi nino mapol, ci wao i Kunida ki tek. Yamo ogenjowa wot anyim atir, mumiyo warabo njat Kurete cok ki Calamone.⁸ Warabo njat Kurete ki tek ka

wao i kabedo ma gilwonjo ni Wan Wat Mabeco, ma cok ki gan ma nyiŋe Lacea.⁹ Kare malac ononjo donj oballe, omiyo wot i nam donj odoko rac pien nino madit me ri kec bene donj okato woko, ci Paulo omiyo botgi ryeko,¹⁰ owacci, “Ludito, aneno ni wotwa-ni bibedo rac ci kelo lannye me jami mapol, pe me yec ma gitiŋo i mel keken, ento wa mel kikome kadi wa kwowa bene.”¹¹ Ento ladit mony oketo cwinye i lok pa ladit ma loyo mel ki lok pa won mel, makato lok ma Paulo owaco.¹² Wanwat meno pe romo maber me tiro iye i kare me koyo, pi meno pol pa dano gutamo ni ber gua ki kunnu wek ka twerre guo Poinike, ma en aye wanwat me Kurete ma neno tunj wokcenj tunj acam ki tunj wokcenj tunj acuc, wek guri kunnu pi kare me koyo.¹³ Ka yamo ma a tunj acuc ocako kodo mot mupye, gutamo ni donj orwatte ki tamgi. Guywayo lajuk mel woko ki i pii, gucako kwanj gurabo Kurete ma cok ki tura.¹⁴ Ento ka kare okato manok keken, yamo lapiru mager twatwal ocoro, ma gilwonjo ni Yurakwilo, okodo nia ki i wi tura.¹⁵ Omako mel, opanjo wiye ma pe donj twero kemo yamo, ci waweko mel donj woto ka ma yamo oterowa.¹⁶ Ka warabo ŋet latin cula mo ma nyiŋe Kauda watemo ki tek me laro yeya.¹⁷ Ka lukwanj donj guywayo yeya gutiŋo ki i pii, gukelo i mel, ci guywayo tol mogo gutweyo te mel piny ki i te pii. Lacen guywayo bonjo ma malo piny, wek yamo pe omi mel owot oyot twatwal, pien gilworo ni gwok nyo gibidonyo i kweyo me Cirtic i dog nam me Libya, ci guweko yamo otero mel kumeno.¹⁸ Ka donj biamwonyi twago pii matek, ci orwone lutic mel gucako kwanyo jami ma i mel gubolo woko i pii.¹⁹ I nino me adekke gucako bolo jami tic me mel woko i pii ki cingi.²⁰ Wari pi nino mapol ma pe waneno cenj nyo lakalatwe, yamo bene obedo ka kodo mager twatwal, ci lacen pe donj wabedo ki gen mo ni wabilarre.²¹ Ka donj guri pi kare malac ma pe gicamo cam mo, Paulo obino ocunj i dyegi ci owacci, “Luditona, kono yam wuwinyo dogma ma pe wua ki I Kurete, kono pe wapoto i can man ki lannye pa jami.”²² Ento koni acikowu ni wudi cwinywu pien kwo pa ŋat mo i kinwu pe birwenyo, ento mel aye.²³ Pien tin i dyewor man lamalaika pa Lubanja ma an a danone, ma an aworo-ni, obino ocunj ka ŋeta,²⁴ ci owacca ni, ‘Paulo, pe ibed ki lworo. In myero icunj i nyim Cecar; nen Lubanja donj omiyo boti dano ma iwoto kwedgi ducu.’²⁵ Pi meno wudi cwinywu, pien an ageno Lubanja, anejo ni bitimme kit ma giwaco bota-ni.²⁶ Ento myero mel oyokke i cula mo aye.”²⁷ Ka nino oromo apar wiye anjen, ma yamo terowa i dye nam me Adria, i cwiny dyewor, lukwanj gutamo ni tye lobo mo ma cok kwedwa.²⁸ Ka giporo oromo futi miya acel ki pyeraryo. Ka donj gidirre manok, dok giporo oromo futi pyerabonjen.²⁹ Gulworo ni gwok nyo mel bicorre i kom got, ci gubolo lajuk mel anjen i pii ki tunj tere, ci gulego ni piny myero konj oru.³⁰ Lukwanj guyenyo yo me lwi woko ki i mel, ento ka donj gucwalo yeya i nam kun gitimo macalo gimito bolo lajuk yo tunj nyime,³¹ Paulo owaco bot ladit mony ki bot lumony ni, “Ka pe jo man gubedo i mel; pe wubilarre.”³² Ka lumony guŋolo tol yeya, guweko yeya okwanj ocito.³³ Ka piny donj mito ru, Paulo odiyogi wek gin ducu gucam cam mo, ci owaco ni, “Tin donj nino me apar wiye anjenne ma wubedo ka ri kec ma cwinywu onabbe anjaba, pe wucamo gin mo.”³⁴ Pi meno abako dogma botwu ni wucamo cam mo wek wunonj tek; pien kadi wa yer i kinwu.”³⁵ Ka donj owaco lok man, okwanyo mugati, omiyo pwoc bot Lubanja i nyimgi ducu ci ocako camone.³⁶ Ka gin ducu cwinygi odoko tek ci gucamo cam pigi kengi.³⁷ Ononjo wan ducu ma wabedo i mel waromo dano miya aryo ki pyerabiro wiye abicel.³⁸ Ka donj gucamo guyen, ci donj guyako jami woko ki i mel kun gibolo ŋano woko i nam.³⁹ Ka piny donj oru, lukwanj pe guŋeyo lobo ma guo iye, ento guneno gul nam ma kweyo tye iye ci gutamo ni ka twerre myero gikel mel i dog tura kunnu.⁴⁰ Guŋolo tol ma mako lajuk ducu, guweko odonj i nam; i kare meno bene gugonyo tol ma ononjo gutweyo ki pol ma giwiro ki mel, ka donj guŋabo bonjo matidi ki tunj nyime wek yamo omaki, ci guweko mel omol owoto kun kemo tura.⁴¹ Ento ka guo ka ma tol pii mager aryo oromo iye, ci nyim mel otomme ki lobo ma i te pii, ogeto woko likiŋ, te mel bene pii otugge oturo woko.⁴² Askari guyubo ni ginek lumabuc woko ducu, wek acel mo pe okwanj oriŋ woko matwal,⁴³ ento ladit mony omiyo laro Paulo, ci ojukogi pe oye ni gulub tamgi-nu. Ociko ni jo ma giŋeyo kwanj gukworre i pii wi ati gucak kwanj wek gukat i wi tura,⁴⁴ ka lacen jo ma gudonj gulub korgi i wi bao mogo nyo i wi dul mel. Kit meno gin ducu gukonnye kekengi gukato i wi tura.

Chapter 28

¹ Ka donj watyeko larre, ci wanianj ni cula meno gilwonjo Molta.² Wegi lobo meno gutimowa tim me kica ma pe nen atata; gumoko mac, gujolowa ducu, pien ononj kot ocako cwer ki koyo bene ononjo njic.³ Paulo ogwaro rido yen, obolo i mac, ci twol lacocodo omwomme woko pi lyeto ka orine i ciŋe.⁴ Ka wegi lobo-nu guneno twol mulyerre ki i bade, gucako lok kekengi ni, “Ada, laco man lanek. Kadi ka olarre ki i nam, lanolkop atir pe ye ni obed kwo.”⁵ Ento Paulo oyeŋo bade obolo kwede twol i mac ma pe otime gin mo marac.⁶ Gukuro kun gitamo ni bade bikwot woko nyo bipoto piny ci to woko cut; ento ka donj gukuro pi kare malac ci guneno ni gin mo marac pe otimme i kome, guloko tamgi, gucako waco ni ebodo lubanja mo.⁷ Ladit ma loyo cula meno, laco ma nyiŋe Publio, ononjo tye ki pottine cok ki kunnu, ci ojolowa, ogwokowa pi nino adek.⁸ Won Publio ononjo two kun obedo ka winyo lyeto, cado bene. Paulo olime, olego pire kun keto ciŋe i kome, ci ocaŋe.⁹ Ka man otimme, lutwo mukene ducu ma i cula-nu gubino bote ci gucanj.¹⁰ Gumiyowa mot mapol; ka doki i kare ma wacako wot guketo jami ma mitte pi konyowa i mel.¹¹ I ŋe dwe adek wamedo wotwa i mel mo mua ki i Alegijanderia ma tye ki cal Rudi i nyime, ma odikke i cula meno pi kare me koyo.¹² Wakwanj wao i Cirakuca, wadikke kunnu nino adek.¹³ Waa ki kunnu, warabo piny nio i Regio. Ka nino okato acel, yamo ma a tunj acuc okodo, orwone wao i Puteoli.¹⁴ Wanonjo utmego kunnu, ci gulwonjowa, wabedo botgi nino abiro, ci wao i Roma.¹⁵ Ka utmego ma i Roma guwinyo piwa, gubino wa i Cuk pa Appio, ki i kabedo ma gilwonjo Ot Welo Adek pi jolowa. Ka Paulo onenogi, opwoyo Lubanja ci cwinye odoko tek.¹⁶ Ka donj wao i Roma, giye ni Paulo obed i ode kene ki askari ma gwoke.¹⁷ Ka nino okato adek, olwonjo ludito pa Lujudaya ma gibedo kunnu. Ka gucokke bote, owaco botgi ni, “Utmego, kadi bed pe atimo gin mo marac i kom rokwa nyo i kom kit pa kwarowa, ento gimaka, i Jerucalem gitweya, gimiya i ciŋ Luroma.”¹⁸ Ka Luroma gutyeko ŋiyo lokka, gumito ni gigonya

woko, pien onono pe tye tyen kop mo ma romo neka.¹⁹ Ento ka Lujudaya gucerre iye, meno omiyo abolo pi Cekar, pien yo mukene don onono pe, kadi bed pe atye ki adot mo ma apido ki rokka.²⁰ Meno aye gin mumiyo amito ni anenwu ci alok kwedwu, pien gitweya ki nyor man pi gin ma gen pa jo Irael ocun iye.”²¹ Gugamo ni, “Pe walimo waraga ma oa ki i Jerucalem ma loko komi, pe tye njat mo i kin omegiwa mua kunnu ma okelo lok mo i komi, nyo ma oloko lok mo marac i komi.

²² Ento wamito wanian tammi ki boti, pien waneyo ni i kabedo ducu giloko lok marac i kom dul man ma icwako-ni.”²³ Guciko nino ci gubino bote i ot ma en bedo iye, mapol makato tyen mukwojo ca, ci oyeko lok ducu kikore cakke odiko nio wa otyeno kun tito lok kom ker pa Lubana atyer ci otemo ywayo tamgi wek guye Yecu ki lok ma okwanyo ki i cik pa Moses ki i buk pa lunebi.²⁴ Jo mukene guye lok ma otitoni ento jo mukene gukwero ye.²⁵ Ci gucako ket woko ma kingi opokke woko kumeno ka don Paulo oloko lok acel ni, “Cwiny Malen yam oloko kakare bot kwarowu ki i dog lanebi Icaya ni,²⁶ ‘Cit iwac ki rok man ni, Winyone mere wubiwinio, ento pe wubinian te lokke; nenone wubineno, ento pe wubineyo gin ma tye.²⁷ Pien jo me rok man cwinygi odoko nwan, itgi bene odin woko, dok gumiyo wangi woko wek pe ginen ki wangi, pe bene giwiny ki itgi, pe bene ginian iye ki cwinygi, pe gilokke gidwog bota acangi.’²⁸ Myero don wuje ni, larre man ma Lubana omiyo don gicwalo woko bot Lurok; gin gubiwinio.”²⁹ Ka owaco lok meno, Lujudaya guket woko kun gitye ka pyem matek i kingi kekengi.³⁰ Paulo obedo kunnu pi mwaka aryo kun kwo ki limme kene ci jolo lwak jo ducu ma bino bote.³¹ Obedo ka tito lok me ker pa Lubana, pwonyo bene lok kom Rwot Yecu Kricito atyer ma pe gijuko.

Romans

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot Paulo ma en latic pa Yecu Kricito, ma Lubana olwono me bedo lakwena, ka don gimie tic me tito lok me kwena maber ma oa ki bot Lubana.² Lok me kwena maber onono yam Lubana ociko pire con i lok ma lunebi yam gutito, dok bene onono gicoyo woko i ginacoya malen.³ Lok me kwena man maber-ri gicoyo okemo Wode. I kit me kom, Wode-nu yam ginywale i kin likwayo pa Daudi.⁴ Ento pi Cwiny Malen Lubana onyuto en obedo Wode i tic matek ma ocere kwede ki i kin jo muto, en aye Yecu Kricito Rwotwa.⁵ Pire omiyo wan walimo kica pa Lubana, ki tic me bedo lukwena wek wami dano ma i rok ducu gulub niye pi nyije;⁶ ma wun bene wutye i kingi, wun dano ma don gilwonowu me bedo jo pa Yecu Kricito.⁷ Bot wun jo ducu ma wutye i Roma ma Lubana marowu, dok olwonowu me bedo jone kikome: Lubana Wonwa ki Rwotwa Yecu Kricito omiwo kica ki kuc.⁸ Mukwono apwoyo Lubanana i Yecu Kricito pi wun ducu, pien niyewu don gituco pire oromo wi lobo woko ducu.⁹ Lubana ma aworo ki i cwinya kun bene atito lok me kwena maber i kom Wode, en aye cadenna ma njeyo ni atuco nyinju i legana i kare ducu ma pe aken.¹⁰ Alego ni ka twerre, ka Lubana oye, olo myero anon jo me bino botwu i kare-ni.¹¹ Atye ka paro me nenowu mada, wek apok botwu mot mogo me cwiny me jinowu wek wubed matek.¹² Gin ma aloko en aye ni wun kacel ki an wabikonnye lawanjacel; en aye ni niyena bikonyowu, ki niyewu bene bikonya.¹³ Gin ma amito wuje, utmegina, en aye ni onono abedo ka tamo tyen mapol ni myero abin botwu, wek omiya anon jo mogo ki i kinwu. Lurok mukene ducu, ento meno pe otwerre; kadi wa onyoo bene pud gigena woko.¹⁴ Atye ki banya bot Lugrik ki bot lurok ma gikwiya piny, bot luryeko ki bot lumij;¹⁵ en aye gin mumiyo atye ki miti me tito lok me kwena maber botwu bene wun jo ma wubedo i Roma.¹⁶ Lewic pe maka pi lok me kwena maber, ma en aye teko pa Lubana me laro jo ma tye ki niye, mukwono Lujudaya, ka don Lugrik bene.¹⁷ Pien lok me kwena maber nyuto kit ma Lubana kwano ni dano bedo ma kite atir, ma man timme pi niye keken, cakke ki acakkine o kwede wa i agikkine. Kit macalo gicoyo ni, “Dano ma kite atir pi niye bibedo kwo.”¹⁸ Pien don ginyuto akemo pa Lubana woko ki i polo pi tim pa jo maraco ducu ma pe giworo Lubana, ma gitye ka genjo lok ada ni pe oti tic, pi timgi maraco.¹⁹ Pien gin ma dano twero njeyone i kom Lubana don onen woko ka malen botgi, Lubana don onyuto botgi.²⁰ Cakke i kare ma giketo lobo, kit pa Lubana ma onono pe nen don onen, kun ginje ye i jami ducu ma en otiyo, en aye tekone ma pe gik, ki dit ma en Lubana tye kwede. Mumiyo dano don pe gitye ki lok mo ma myero gupid pi genjo nje; ²¹ pien kadi bed onono yam ginje ye Lubana, ento pe guwore macalo Lubana, pe bene gupwoye, ento tamgi odwokogi i gin ma pe konyo, ki tam ma i cwinygi me minomino bene don ocido woko odoko col.²² Gulwonje kengi ni gin luryeko, ento gulokke dok gudoko lumij.²³ Ci guloko deyo pa Lubana ma pe to woko, kun giporo ki cal pa dano ma to, nyo ki cal pa winyo, nyo me pa lee, nyo me pa twol-gu.²⁴ En mumiyo Lubana otenyogi woko liyak i miti me caro ma tye i cwinygi, wek gubal kwede deyo me komgi kekengi.²⁵ Guloko lok ada i kom Lubana guwilo woko ki goba, kun giworo dok gitiyo bot ginaketa, ma ka woro ki tic bot njat ma oketogi, ma gipwoyo nakanaka. Amen.²⁶ Pi tyen lok man omiyo Lubana otenyogi i tamgi mugom ma gitamo ma kelo lewic. Kadi wa mongi bene guweko bedo ki co i kit ma ginywalogi ni gubed kwede-ni, ento dok gucako tiyo gin mapat.²⁷ Ki co bene kit meno guweko bedo ki mon woko i kit ma ginywalogi ni myero gubed kwed-ni, ento mitigi dok ocako wanjo komgi calo mac, kun gimito ni gibed ki luwotgi, kun co buto ki co wadgi, ma meno tim me lewic mada, ento gilimo can malit i komgi pi kit balgi-nu.²⁸ Don kit macalo gin pe guneno gin mo ma konyogi i njeyo Lubana-ni, Lubana bene otenyogi woko i tamgi ma konnye pe, wek don gutim gin ma pe myero.²⁹ Onono yam gupon ki kwa bal mapol ducu, tim maraco, woro me lim, raccwiny. Onono bene gupon ki cwiny me nyeko, nek, daa, goba, ki kwarcwiny. Onono bene gubedo lukwot dano,³⁰ luyet dano, dok jo ma dag Lubana. Gubedo lunjala, jo ma wakke, lurot kit me timo tim maraco, jo ma pe winyo lunyodogi,³¹ jo ma kwiya piny, jo ma pe genne, pe gitye ki mar i cwinygi, kica bene pe makogi i kom dano.³² Kadi bed ginje ye cik pa Lubana ni jo ma timo gin macalo meno gibito, ento gin pe gitimo jami macalo meno atima keken, gipwoyo bene jo ma tye ka timone.

Chapter 2

¹ Pi meno, gin mo ma myero ipid pire don pe, in dano, kadi in aña, ka inolo kop i kom dano lawoti; pien pi kop ma inolo i kom dano mukene ca, nonjo don inolo kop oloyi woko, pien in lanolkop kikomi bene itimo kit gin acel-lu. ² Wan waneyo ni Lubana nolo kop atir dok kakare ka onolo kop oloyo jo ma gitimo gin macalo meno. ³ Don in dano ma inolo kop i kom jo mukene ma gitimo gin macalo meno-ni, kun in kikomi bene itimo, itamo ni ibibwot ki nolo kop pa Lubana? ⁴ Nyo icayo lonyo me kica pa Lubana ki kit ma en jukke kwede pi bal pa dano, ki kit ma en diyo kwede cwinye. Adada in ineyo ni Lubana lakica, pien teli wek inut i kom balli. ⁵ Ento pi tek cwinyi, en cwinyi ma idag ntu kwede-ni, meno itye ka kano giri mono me akemo pa Lubana piri keni pi kuro nino me akemo, en kare ma gibinyuto iye nolo kop ma atir pa Lubana. ⁶ En biculo dano acel acel kun lubo kit tic ma dano mo-ni otiyo. ⁷ Jo ma diyo cwinyi kun gicanne me tiyo gin maber, ma ginyeno deyo ki woro, ki kwo ma pe to, en bimiyo botgi kwo ma pe tum. ⁸ Ento dano ma gilaro dito, ma pe gilubo lok ada, ento gilubo gigi kit marac, Lubana biculogi kun timogi ki akemo dok ki kiniga mager atika. ⁹ Can ki remcwinyi bidiyo dano ducu ma timo gin marac, mukwoño Lujudaya ka don jo Grik bene. ¹⁰ Ento dano ducu ma timo gin maber binono deyo ki woro ki kuc, mukwoño Lujudaya ka don jo Grik bene; ¹¹ pien Lubana gire pe lenje tun bot dano mo pi kit ma en tye kwede. ¹² Jo ma gutimo bal labono cik pa Moses, gibito labono cik bene; ento jo ma gutimo bal i te cik, gibinolo kop i komgi kun lubo cik. ¹³ Man pe te lokke ni jo ma winyo lok me cik awinya ki itgi gin aye jo ma kitgi atir i nyim Lubana; ento jo ma tiyo gin ma cik mito aye gibikwanogi ni gin jo ma kitgi atir. ¹⁴ Ka Lurok ma gipe ki cik gitiyo gin ma cik mito pi kitgi ma ginywalogi kwede, meno nonjo don gin kikomgi gudoko wegi cik, kadi bed cik pa Moses pe botgi. ¹⁵ Ginyuto ni gin ma cik mito don gicoyo woko i cwinyi, dok nec ma gitye kwede ma nyuto botgi balgi bene aye bedo caden kacel kwedgi, kun tamgi bedo ka yokke ayoka; mogo nolo ni kop oloyogi, ki mogo nonjo cwakogi acwaka. ¹⁶ Bibedo kumeno i nino meno ma Lubana binolo kop i kom dano pi gin ma gitiyo i mun, ma miyo Yecu Kricito aye nolo, kun lubo lok me kwena maber ma atye ka titone-ni. ¹⁷ Ento ka ilwonje keni ni in Lajudaya kono? Nonjo i jenje i kom cik, kun iwakke bene pi Lubana, ¹⁸ dok bene ineyo gin ma en mito, dok ipwoyo gin maber makato, pien don gipwonyi woko ki cik. ¹⁹ Don ki tun boti, in ineyo ni in latel lutowan, in i ceñ ma ryeny menyo dano ma gitye i piny macol, ²⁰ dok bene in aye ma tiro lumen, in lapwony pa litino, pien i cik itye ki nec ki lok ada kikome. ²¹ Don in lapwony ma ipwonyo jo mukene, pe ipwonnye kekeni bo? Itito lok ni, “Pe ikwal”, in kono ikwalo kwo? ²² Itito ni, “Pe itim abor”, in kono itimo abor? Cwinyi dag woro jogi, ento ikwalo gin ma tye i ot jok? ²³ Iwakke pi cik, ento ituro cik kun icayo Lubana? ²⁴ Tye kit macalo yam gicoyo i ginacoya ni, “Giyeto nyin Lubana i kin Lurok piwu.” ²⁵ Lirre konyo ka ce ilubo cik, ento ka ituro cik, dwoki cen ibedo calo pe onono giliri. ²⁶ Don ka inen dano ma pe giliro olubo gin ma giciko ma tye i cik, dano ma pe giliro-nu pe gibikwane calo nat ma giliro? ²⁷ Meno miyo dano ma pe gilirogi, ma gilubo cik, binolo kop loyi, pien itye ki cik ma yam don gicoyo woko acoya, dok bene giliri, ento pud ituro cik. ²⁸ Pien dano ma nen Lajudaya ki woko kekeni meno pe Lajudaya kikome; dok bene lirre ma nen ki woko i kom, meno pe lirre kikome. ²⁹ Lajudaya kikome aye dano ma bedo Lajudaya ki i cwinye, dok bene lirre me ada aye lirre ma dano bedo kwede ki i cwinye, ma en aye tic pa Cwiny Malen, pe nukuta ma gicoyo acoya. Don nat macalo meno kadi bed dano pe gipwoye, ento Lubana pwoye.

Chapter 3

¹ Ka don tye kit meno, ci Lajudaya kato jo mukene-gu ki no? Nyo kony me lirre kono gin ano? ² Konyo matek i yo ducu. Mukwoño, Lujudaya yam gimioy botgi lok pa Lubana ma pire tek kun gigenogi ni gibigwoko. ³ Lok man bedo ninin ka jo mogo i kingi onono yam gin pe lugen? Kit macalo gin pe genne-ni, man bene twero miyo Lubana doko nat ma pe genne? ⁴ Pe kumeno! Waket Lubana obed me ada, kadi bed dano ducu lugoba, kit macalo gicoyo ni, “Wek gin ma iloko onyut ni kiti atir, dok bene wek ilo lok ka ginolo kop i komi.” ⁵ Ento ka kitwa ma pe atir nyuto kit ma atir ma Lubana tye kwede, ci wan dok wabiwaco lok ano? Wabiwaco ni Lubana pe kite atir pi keto akemone i komwa? (Man atye ka lok i kit pa dano). ⁶ Pe kumeno! Ka tye kit meno, ci Lubana twero nolo kop i kom dano ma gibedo i wi lobo ninin? ⁷ Ka ce gobana-ni miyo ada pa Lubana medde ameda kun bene kelo deyo bote, ci piño pud dok ginolo kop i koma calo an labalo? ⁸ Piño pe watimo gin marac wek gin maber oa iye? Pien tye jo mogo ma gicoko dogwa ki lok goba ma giwacci wan waloko kumeno. Ka ginolo kop oloyo jo macalo meno nonjo ginolo kakare. ⁹ Gin ano doki? Wan Lujudaya watye maber makatogi woko? Pe wacel; pien don anyuto woko i lokka me adot ni, Lujudaya ki jo Grik ducu bal don oloyogi. ¹⁰ kit macalo yam gicoyo ni, “nat mo ma kite atir pe, pe kadi ki acel; ¹¹ nat mo ma nian bene pe, nat mo ma yenyo Lubana bene pe. ¹² Gin ducu don gunjak woko, gudoko jo ma kitgi raco; pe tye nat mo ma tiyo gin maber, pe, kadi ki acel.” ¹³ “Gunamo doggi calo lyel ma twolo, kun giloko lok mamit me bwolo dano.” “Lok ma giloko obedo calo kwir pa ororo.” ¹⁴ “Lokgi ducu ma giloko obedo lok makec ma giceno ki dano acena.” ¹⁵ “Tyengi yot girino kwede madwir ka neko dano, ¹⁶ balle me lobo ki cwerwinyi keken aye tye i yo gudogi ducu, ¹⁷ pe ginoyo yo me kuc.” ¹⁸ “Pe gineno gin ma miyo gilworo Lubana.” ¹⁹ Waneyo ni gin ma cik oloko, loko bot jo ma tye i te cik, wek dano ducu gulin woko pe gunam doggi ka lok, ki wi lobo ducu myero obed i tye nolo kop pa Lubana. ²⁰ Pien pe gibikwano dano mo ni kite atir i nyim Lubana pi cobo cik; cik ticce aye me niano dano wek gunje bal. ²¹ Ento kombeddi kit ma Lubana kwano ki dano ni kite atir pe pi lubo cik don onen woko ka maleñ. Cik pa Moses ki pa lunebi bene yam otito pire; ²² en kit ma Lubana kwano ki dano ni kite atir pi niyene i kom Yecu Kricito, dok bene tye pi jo ducu ma ye en. Apokapoka mo pe iye; ²³ pien dano ducu gubalo, pe gio i kom deyo pa Lubana. ²⁴ Lubana kwanogi ni kitgi atir nono, miyogi macalo mot pi kicane pi kit ma Yecu okokogi kwede. ²⁵ Lubana okete me bedo gin-kok me kwanyo bal ki

remone, pi jo ma ye en, wek enyut kwede kite ma atir-ri, pien Lubaŋa yam ojukke kene, pe otimo gin mo i kom bal ma yam dano gutimo con,²⁶ wek enyut kit ma atir i kare man, ni, en kikome kite atir, dok ekwano dano ni kite atir pi ye Yecu.²⁷ Ka wakkewa kono doŋ tye kwene? Doŋ gigeŋo woko. Pi cik mene? Pi cik me tic? Pe kumeno gire, ento pi cik me niye.²⁸ Mumiyo wamoko tamwa ni dano gikwano ni kite atir pi niyene, ento pe pi tic me cobo cik.²⁹ Lubaŋa mono tye pi Lujudaya keken? Pe en bene Lubaŋa pa Lurok? Iyo, ada, en bene Lubaŋa pa Lurok,³⁰ pien Lubaŋa tye acel, en bikwano dano ma gilirogi ni kitgi atir pi niyegi, dok bene bikwano jo ma pe gilirogi ni kitgi atir pi niyegi.³¹ Wan mono watye ka bolo cik pa Moses woko pi man? Pe kumeno wacel, wan giwa wamoko cik amoka.

Chapter 4

¹ Wan mono wabiwaco lok aŋo i kom Abraim, ma en aye kwarowa i kit me kom-mi? ² Kono yam gikwano Abraim ni kite atir pi tic ma en otiyo, kono en tye ki gin mo ma en otiyo, kono en tye ki gin mo ma en nyatte pire, ento pe i nyim Lubaŋa. ³ Doŋ coc ma yam gicoyo i ginacoya waco lok aŋo? Ginacoya waco ni, “Abraim onono oye Lubaŋa, mumiyo kikwane ni en dano ma kite atir.” ⁴ Dano ma tiyo tic pe gimiyē mucarane macalo mot, ento gimiyē macalo jami ma en otiyo pire. ⁵ Ento dano ma pe tiyo, ma ye ŋat ma kwano jo ma pe lworō Lubaŋa ni kitgi atir, kit dano macalo meno gikwano ni kite atir pi niyene. ⁶ I kit acel-lu, Daudi bene yam oloko pi gum ma dano tye kwede, ka Lubaŋa okwane ni en dano ma kite atir laboŋo tic mo ma en otiyo, macalo yam gicoyo ni, ⁷ “Jo ma doŋ giweko balgi gitye ki gum, ma balgi bene doŋ gikwanyo woko; ⁸ dano ma Rwot doŋ pe kwano bal mo i kome tye ki yomcwiny.” ⁹ Gum man mono tye pi jo ma gilirogi, nyo pi jo ma pe gilirogi bene? Wawaco ni, pi niye omiyo gikwano Abraim ni kite atir. ¹⁰ Onono mono yam gikwano i kome niŋniŋ? Onono gikwane ma pud pe gilire, nyo lacen ma onono doŋ gityeko lire woko? Pe ma doŋ gityeko lire, ento ma pud peya gilire. ¹¹ Gimiyē lirre macalo lanyut anyo lanen ma nyuto ni gikwano ni kite atir pi niyene ma onono peya gilire. Meno miyo Abraim bedo kwaro dano ducu ma giye ma peya gilirogi, wek gin bene gikwangi ni kitgi atir, ¹² dok bene en kwaro pa jo ma gilirogi bene, pe pa dano ma gilirogi alira keken, ento pa jo ma gilirogi ma gilubo bene niye ma yam kwarowa Abraim obedo kwede ma onono pud pe gilire. ¹³ Cikke ma onono yam Lubaŋa ociko bot Abraim ki likwaye, ni, wi lobo ducu bibedo megī, gin mumiyo ociko, pe ni Abraim yam ocobo cik, ento pein en onono oye Lubaŋa, ka doŋ gikwane ni kite atir. ¹⁴ Ka ce jo ma cobo cik gin aye jo ma wi lobo-ni ducu bedo megī, kono niye doŋ konnye pe, ki cikke bene kono konnye pe. ¹⁵ Pien cik miyo akemo mako Lubaŋa i kom dano, ento ka ma cik pe iye, turo cik bene pe. ¹⁶ Meno aye gin mumiyo cikke pa Lubaŋa ocuŋ i kom niye, wek obed me kica, dok pi moko cikene bot likwayo pa Abraim ducu, pe bot jo ma lubo cik keken, ento kadi wa bot jo ma gibedo ki niye macalo Abraim. Pien en kwarowa ducu, ¹⁷ macalo yam gicoyo ni, “Doŋ aketi wek ibed kwaro rok mapol.” Cikke man doŋ gimoko i nyim Lubaŋa ma yam Abraim oye-ni, en Lubaŋa ma miyo kwo i kom jo muto, dok bene ma lwoŋo gin mogo ma yam komgi pe gibedo tye. ¹⁸ Abraim yam oye, kun onono oketo genne i kom gin ma nen calo pe gitwero geno, omiyo en odoko kwaro rok mapol, kit macalo yam gicoyo ni, “Likwayu bibedo kit meno.” ¹⁹ En pe obedo nyap i niye i kare ma obedo ka paro pi kome kekene, ma onono yam rom aroma ki gin ma oto, pien mwaka me ditte onono doŋ cok romo miya acel kulu, dok bene medo i kom meno, dakone Cara onono lalur. ²⁰ Niyene pe odok cen, pe obedo ka cabbe acaba i tamme i kom cikke pa Lubaŋa, ento niyene omedde ameda odoko matek, kun en miyo deyo bot Lubaŋa, ²¹ ma onono lok donyo matut i cwinye ni, Lubaŋa twero tiyo gin ma ocikke pire. ²² “Pi niyene omiyo gikwane ni en dano ma kite atir.” ²³ Ento lok man ni, “Yam gikwane” onono pe gicoyo pi en kene, ²⁴ ento gicoyo pi wan bene. Wan bene gibikwanowa ni kitwa atir, wan jo ma doŋ waye Lubaŋa ma yam ocero Rwotwa Yecu Kricito ki i kin jo muto-ni, ²⁵ en ŋat ma yam gineko pi balwa, ci Lubaŋa ocere woko wek gikwanwa ni kitwa atir.

Chapter 5

¹ Pi meno, kit macalo gikwanowa ni kitwa atir pi niye, watye doŋ ki kuc i nyim Lubaŋa, pi Rwotwa Yecu Kricito. ² Pire omiyo giyabo botwa yo me limo kica man ma ocuŋ pi niye-ni, kun wabedo ki yomcwiny pi gen ma watye kwede me nywako deyo pa Lubaŋa. ³ Makato meno, wabedo ki yomcwiny i can mogo mapatpat ma opoto i komwa, kun waŋeyo ni bedo ki can kelo diyo cwiny me ciro can, ⁴ diyo cwiny i ciro can weko gipwoyo kitwa, ka doŋ pwoyo kitwa-ni miyowa bedo ki gen. ⁵ Genwa meno pe kelo botwa cwercwiny, pien Cwiny Malen doŋ omiyo gionyo mar pa Lubaŋa woko i cwinywa. ⁶ Pien i kare ma yam pud wagoro, ma kare doŋ oromo, Kricito oto pi dano ma pe gilworo Lubaŋa. ⁷ Kadi pi ŋat ma kite atir, bedo tek twatwal bot dano mo me to pire. Gwok nyo ka obedo dano ma kite ber, ŋat mo twero diyo cwinye me to pire. ⁸ Ento Kricito yam oto piwa i kare ma pud wan lubalo; meno nyuto kit mar ma Lubaŋa marowa kwede. ⁹ Macalo wan i kare man gikwanowa ni kitwa atir pi remone, makato twatwal-le wabilarre pire ki i kom akemo pa Lubaŋa. ¹⁰ I kare ma onono wan pud lukwor pa Lubaŋa, en odwokowa cen bote, pi to pa Wode; ka kit meno, ma gidwokowa cen bote, wabilarre twatwal-le pi kwo pa Wode. ¹¹ Pe meno keken, ento wabibedo ki yomcwiny i Lubaŋa pi Rwotwa Yecu Kricito, pien en aye ma omiyo gidwokowa cen bot Lubaŋa. ¹² Pi meno, kit macalo bal yam obino i lobo kun wok ki i dano acel, ka doŋ to obino pi bal, kit meno bene to onya oromo kin dano ducu, pien dano ducu gubalo. ¹³ Bal onono tye i lobo con ma peya gimiyō cik, ento ka ma cik pe iye, bal bene pe gikwano i wi ŋat mo. ¹⁴ Ento to ocalo loc ki i kom Adam oo kwede wa i kom Moses, ci oloyo jo ma yam pe gutimo bal marom ki bal pa Adam, ma yam oturo cik ma gimiyē. Adam aye lanyut ma cimo ŋat ma mito bino-ni. ¹⁵ Ento mot me kica ma Lubaŋa omiyo pe rom ki bal pa Adam; pien kadi bed dano mapol yam guto pi bal pa ŋat acel ca, ento kica pa Lubaŋa ki mot me nono ma obino pi kica pa dano acel-li, Yecu Kricito, obedo dit makato, onya oromo lwak dano mapol ata. ¹⁶ Dok mot me nono pe rom ki bal pa dano acel ca, pien pi bal pa ŋat acel ca omiyo giŋolo

Chapter 6

kop oloyo dano ducu, ento tic me kica ma olubo bal mapol okelo loyo kop.¹⁷ Ka ce pi bal pa dano acel omiyo to obedo ka loc pi dano acel ca en Adam, makatone jo ma gulimo kica mabup, ki mot me nono ma omiyo gikwanogi ni kitgi atir, gibibedo kwo kun nono gitye ka loc, pi dano acel-lu bene, en Yecu Kricito.¹⁸ Donj kit macalo bal pa nat acel omiyo kop oloyo dano ducu, kit meno bene tic me kit ma atir pa dano acel okelo loyo kop ki kwo pi jo ducu.¹⁹ Pien macalo pi dano acel ma pe obedo ki winy omiyo dano mapol ata gudoko lubalo, kit meno bene pi winy pa dano acel jo mapol ata gibikwanogi ni kitgi atir.²⁰ Cik onono odonyo iye me nyayo bal; ento ka ma bal onya iye, en bene ka ma kica onya iye makato ducu-ni.²¹ Kit meno, kit macalo bal yam oloyo loc i to, kica bene myero olo loc pi kwano dano ni kitgi atir, wek omi gunonj kwo ma pe tum, pi Yecu Kricito Rwotwa.

Chapter 6

¹ Wan mono doki wabiwaco anjo? Myero wamedde ki timo bal wek kica onya? ² Pe kit meno! Ci wan ma donj yam wato tunj bot bal dok watwero bedo kwo iye ninjin? ³ Pe wuneyo ni wan ducu ma gityeko batijawa me donyo i Kricito onono gibatijawa me donyo i tone? ⁴ Giyikowa kacel ki Kricito i tone i batija ma walimo, wek wabed calo en. En yam ocer woko ki i kin jo muto pi deyo pa Wonne, wek wan bene donj walub kit kwo manyen-nu. ⁵ Pien ka donj waribbe kacel kwede i to mo ma cal ki tone-ni, kit meno bene wabiribbe kwede i cer ma cal ki cer ma gicero en kwede-ni. ⁶ Pien waneyo man, ni, kwowa macon yam giguro kwede kacel i kom yatariya, wek kwo me bal ma onono watye kwede oto woko, wek wan doki pe wadok opii me bal. ⁷ Pien nat ma oto, balle donj gik woko. ⁸ Ento ka donj wato kacel ki Kricito, waye ni wabibedo kwo kacel kwede bene. ⁹ Pien waneyo ni Kricito ma yam donj ocer ki i kin jo muto-ni pe doki bito; to donj pe ki loc mo i kome. ¹⁰ To ma en oto, oto pi bal, tyen acel keken, ento kwo ma en kwo kwede, kwo tunj bot Lubana. ¹¹ Wun bene kit meno, myero wutam i komwu kekenwu ni, wun jo muto tunj bot bal, ento wubedo kwo tunj bot Lubana. ¹² Pe wuwek bal olo komwu ma to-ni, wek pe gumi wubed ka lubo mitigi. ¹³ Pe dok wumi dul komwu mapatpat i timo bal, macalo jami tic me tiyo gin marac; ento wumine kenwu bot Lubana calo jo ma gua woko ki i to, ma donj guo i kwo. Wumi dul komwu ducu bot Lubana me tiyo gin ma tye atir. ¹⁴ Pien bal pe doki bibwoyowu, pien wun donj pe wutye i te cik, ento wutye i te kica pa Lubana. ¹⁵ Gin anjo doki? Dok watimu bal, pi te lokke ni wan pe watye i te cik ento i te kica? Pe kumeno gire! ¹⁶ Pe wuneyo ni ka donj wumine kenwu bot nat mo calo opii me winyo gin ma en loko, donj bene wudoko opii pa nat ma wuwinyo lokke-ni? Nyo wudoko opii me bal ma terowu i to, nyo wudoko opii me winyo lok pa Lubana, ma telowu i kit ma atir. ¹⁷ Ento myero wupwo iye Lubana, pien yam wubedo opii me bal, ento donj wutye ka lubo kit pwony ma gipwonyowu kwede ni wulube ki cwinywu ducu. ¹⁸ Donj gityeko gonyowu woko ki i opii me bal, wudoko opii me kit ma atir. ¹⁹ Atye ka lok i kit pa dano, pi gorowu ma ginywalowu kwede. Pien macalo yam wumiyo dul komwu ducu me bedo opii me tim caro ki tim maraco, omiyo donj wudoko lutim maraco, kombeddi donj wumi dul komwu ducu gubed opii me kit ma atir, wek wudok jo malen. ²⁰ I kare ma onono pud wubedo opii me bal, onono pe wubedo i te loc me kit ma atir. ²¹ Yam wunono gin anjo i gin ma lewicce kombeddi tye ka makowu-ni? Agikki pa jami macalo meno ducu aye to. ²² Kombeddi donj gigonyowu woko ki i opii me bal, donj wudoko opii pa Lubana; gin ma wunono en aye ni wudoko donj jo malen, agikkine en kwo ma pe tum. ²³ Pien mucara me bal en to, ento mot ma Lubana miyowa nono, en aye kwo ma pe tum i Yecu Kricito Rwotwa.

Chapter 7

¹ Utmegina, atye ka lok ki jo ma neyo cik; pe wuneyo ni cik mako dano ka pud kwo keken? ² Dako ma ginyomo bene cik tweyo i kom cware ka cware pud kwo, ento ka cware donj oto, en gonnye woko i cik pa cware. ³ Mumiyo ka cware pud kwo, ce dako-nu oa okobe woko bot laco mukene, gibilwoje ni latim abor. Ento ka cware donj oto, en nono ogonnye woko i cik meno; ka dok onyomme ki laco mukene nono pe otimo abor. ⁴ Kumeno, utmegina, wun bene yam wuto tunj bot cik pi Kricito ma wuribbe i kome-ni, wek wudok bot nat mukene, en aye nat ma yam gicere woko ki i kin jo muto, wek wanyak nyig pi Lubana. ⁵ Pien i kare ma yam pud watye i kwo me anywalli, gin maraco me bal ma cik donj otugo woko onono tye ka tic i dul komwa mapatpat me nyako nyige pi to. ⁶ Ento kombeddi donj gigonyowa woko i kom cik, donj wato ki tunj bot gin ma con omakowa. Omiyo wan donj watye ka tic i yo manyen me Cwiny, pe dok i yo macon ca me lubo cik ma yam gicoyo acoya. ⁷ Wabiwaco lok anjo mono? Cik mono bal? Pe kumeno gire! Ento kono yam cik pe obedo tye, onono kono gira pe aneyo bal. Ka kono yam cik pe owaco ni, "Cwinyi pe opukke i kom jami pa nat mukene," kono onono bene pe abedo ki miti macalo meno. ⁸ Ento bal onono kare odonyo i cik ca, ka donj ocako kelo kwa miti ducu me pukke cwiny i cwinya. Pien ka cik pe, ci bal to woko. ⁹ Yam onono abedo kwo labono cik mogo, ento i kare ma cik ca obino, bal ocako bedo kwo, an ato woko. ¹⁰ Cik ca-ni kikome onono myero okel kwo, ento dok okelo to bota. ¹¹ Pien bal onono kare odonyo i cik, obwola, ka donj oneka woko. ¹² Pi meno, cik len, ki gin ma giciko bene len, tye atir, dok ber bene. ¹³ Gin ma yam ber ca aye dok okelo to i koma? Pe kumeno! Bal aye onono mumiyo ato, kun tiyo ki gin maber, wek omi onen woko ka malen ni meno bal ennu. Kit meno gin ma giciko ca omiyo bal odoko marac mukato kare. ¹⁴ Waneyo ni cik obedo gin me cwiny; kun an dano me kom ma gicato woko macalo opii i te bal. ¹⁵ Gin ma atiyo-gu ducu pe anian iye. Pien gin ma amito pe atiyo, ento dok atiyo gin mogo ma pe amito-ni. ¹⁶ Donj ka atiyo gin ma pe amito, nono aye ni cik ber. ¹⁷ Meno donj pe an aye ma atiyo, ento bal ma bedo i iya aye ma tiyo gire. ¹⁸ Pien aneyo ni gin mo maber pe ma bedo i iya, ma en aye i koma ma ginywala kwede. Atwero mito gin ma atir, ento pe atwero tiyone. ¹⁹ Pien pe atiyo gin maber ma amito-ni, ento gin marac ma pe amito-ni aye dok atiyo. ²⁰ Ci ka atiyo gin ma pe amito-ni, meno donj nono pe an aye ma atiyo, ento nono bal ma bedo i iya aye tiyo. ²¹ Mumiyo donj onen bota macalo cik ni, ka amito tiyo gin ma atir, ci gin marac nyiko cok kweda. ²² Pien amaro kwano cik pa

Lubaŋa, kun alwodo lokke ki iya.²³ Ento dok aneno cik mukene i dul koma ducu, kun tye ka lweny ki cik ma i tamma, tera i opii i te cik me bal ma bedo i dul koma ducu.²⁴ An ma koma kec kuman-ni, aŋa ma bilara ki i kom man ma to woko-ni?²⁵ Apwoyo Lubaŋa pi Yecu Kricito Rwotwa! Doŋ an kikoma aworo cik pa Lubaŋa ki tamma, kun i koma ma ginywala kwede aworo cik me bal.

Chapter 8

¹ Pi meno, kombeddi pe dok giŋolo kop loyo jo ma gibedo i Kricito Yecu.² Pien cik pa Cwiny me kwo ma tye i Kricito Yecu doŋ ogonya woko ki i te cik me bal ki to.³ Gin ma onoŋo cik pe twero tiyo, pien kwowa ma ginywalowa kwede onoŋo oloko odoko goro, Lubaŋa aye ma doŋ otiyo. En ooro Wode kikome me bino i kit kom ma cal ki mewa ma bal obwoyo wokoni, macalo gitum ma gityero bot Lubaŋa pi bal. Kombeddi doŋ en oŋolo kop oloyo bal ma tye i komwa ma ginywalowa kwede,⁴ wek gin ma cik mito ocobbe i komwa, wan jo ma pe doŋ walubo kit me kom ma ginywalowa kwede, ento walubo yo pa Cwiny Maleŋ.⁵ Pien jo ma gibedo i kit pa dano, giketo tamgi bene i kom gin ma lubo kit pa dano; ento jo ma gibedo kun gilubo kit pa Cwiny Maleŋ giketo tamgi bene i kom gin me Cwiny.⁶ Tam ma lubo kit pa dano kelo to, ento tam ma lubo kit pa dano kelo to, ento tam ma lubo kit pa Cwiny Maleŋ miyo kwo ki kuc.⁷ Pien tam ma giketo i kit pa dano ki tun bot Lubaŋa en kwor, pien pe winyo cik pa Lubaŋa, pe bene twero winyone.⁸ Jo ma gibedo kun gilubo kit pa dano pe gitwero yomo cwiny Lubaŋa.⁹ Ento wun pe wutye i kit pa dano, wun wutye i Cwiny, ka ce Cwiny pa Lubaŋa bedo i iwu. ŋat mo ma pe ki Cwiny pa Kricito, noŋo en pe dano pa Kricito.¹⁰ Ento ka Kricito tye i iwu, kadi bed komwu to pi bal, ento cwinywu bedo kwo, pien yam doŋ gikwanowu woko ni kitwu atir.¹¹ Ka ce Cwiny pa ŋat ma ocero Yecu ki i kin jo muto-ni bedo i iwu, en ŋat ma ocero Kricito Yecu ki i kin jo muto-ni bene bimiyo kwo kadi wa i komwu ma doŋ oto woko, pi Cwiny mere ma bedo i iwu-ni.¹² Mumiyo utmegina, watye ki banya, ento pe me kit pa dano, me lubo kit pa dano.¹³ Pien ka wubedo kun wulubo kit pa dano wubito; ento ka wuneko tic me kom woko pi Cwiny Maleŋ, ci wubibedo jo makwo.¹⁴ Pien jo ducu ma Cwiny pa Lubaŋa telogi, gin aye litino pa Lubaŋa.¹⁵ Yam pe onoŋo wugamo cwiny me bedo opii, wek wudok cen i lwor; ento wugamo cwiny me bedo litino me paco. Mumiyo wakok ni, “Abba! Wora!”¹⁶ Cwiny Maleŋ kikome ribbe ki cwinywa kun tucu ni, wan litino pa Lubaŋa.¹⁷ Ka doŋ wan litino, ci wan lule jami, wan lule jami pa Lubaŋa kun wanywako lonyone kacel ki Kricito, ka ce waciro can kacel kwede, wek bene walim deyo kacel kwede.¹⁸ Atamo ni can me kare man pe myero gipor ki deyo ma gibinyuto botwa.¹⁹ Pien ginaketa ducu gitye ka kuro nyuto litino pa Lubaŋa ki miti madwoŋ mukato kare.²⁰ Ginaketa ducu onoŋo yam giketogi i te twero me gin ma tere pe, pe pi mitgi kengi, ento pi mit pa Lubaŋa ma yam oketo i te twero meno; kun gen tye ni,²¹ ceŋ mo gibigonyo ginaketa woko ki i opii me bedo gin ma top, wek gunoŋ kuc ki deyo ma gimiyi ki litino pa Lubaŋa.²² Waŋeyo ni jami ducu ma giketogi aketa, gubedo ka cur acura ki arem nio wa i kare-ni.²³ Pe gin keken, wan bene ma gimiyowa Cwiny Maleŋ macalo mot mukwoŋ, ma nyuto gin ma gibimiyowa i anyim, wan bene watye ka cur acura ki i iwa kun wakuro kare me lokowa wek wadok litino me paco, en aye me koko komwa.²⁴ Pien yam gilarowa pi bedo ki gen man. Pi meno gen ma kome nen noŋo pe doŋ gen. Aŋa ma geno gin ma en neno kome?²⁵ Ento ka ce watye ki gen me noŋo gin ma pe waneno kome, ci wakuro gin meno kun wadiyo cwinywa.²⁶ I kit acel-lu Cwiny Maleŋ bene konyowa ka ma wagoŋo iye. Pe waŋeyo lego Lubaŋa i kit ma myero waleg kwede, ento Cwiny kikome bako doge ma ka-kawa, kun cur lalinŋi.²⁷ ŋat ma ŋiyo cwiny dano ŋeyo tam pa Cwiny Maleŋ, pien Cwiny Maleŋ bako doge pi jo pa Lubaŋa kun lubo gin ma Lubaŋa mito.²⁸ Waŋeyo ni i gin ducu Lubaŋa tiyo pi kelo gin maber ki jo ducu ma gimare jo ma en olwoŋogi kit macalo en oyubo.²⁹ Jo ma yam en oŋeyogi con, omoko bene ni myero gunywak cal pa Wode, wek omi Wode obed latin kayo i kin utmego mapol.³⁰ Jo ma yam en omoko tamme i komgi con, gin aye bene en olwoŋogi, jo ma en olwoŋogi, okwanogi ni kitgi atir; jo ma doŋ okwanogi ni kitgi atir omiyo deyo botgi.³¹ Wabiwaco aŋo mono doki i kom lok man? Ka Lubaŋa tye tun botwa, ci aŋa ma lakworwa?³² En yam pe oweko Wode kikome, ento omiye pi wan ducu. Pe bene doŋ bimiyowa jami ducu kacel kwede?³³ Aŋa mono ma bipido ki jo ma Lubaŋa doŋ otyeko yerogi? Lubaŋa aye ma kwanogi ni kitgi atir.³⁴ Aŋa ma twero ŋolo kop loyogi? Kricito Yecu aye yam oto, dok makato meno yam gicere woko. En bene tye obedo i kabedo me deyo ka ŋet Lubaŋa yo tun acuc, en aye ma bako doge piwa.³⁵ Aŋa ma bipokowa ki i kom mar pa Kricito? Neno can, nyo kumo, nyo ayelayela, nyo kec, nyo bedo munero, nyo gin marac, nyo pala lucwan?³⁶ Kit macalo yam gicoyo ni, “Gibedo ka nekowa dyecen jwi piri, gikwanowa macalo romi me aneka.”³⁷ Ento gin magi ducu watye ka loyogi matek pi ŋat ma ceŋ omarowa-ni.³⁸ Pien aŋeyo ada ni, kadi to, kadi kwo, kadi lumalaika, kadi luloc, kadi gin ma tye i kare man, kadi gin ma mito bino, kadi teko,³⁹ kadi gin ma tye malo, kadi gin ma tye piny, kadi ki gin mo keken i kom ginaketa ducu, pe bibedo ki twero mo me pokowa woko ki i kom mar pa Lubaŋa ma tye i Kricito Yecu Rwotwa.

Chapter 9

¹ Atye ka loko lok ada i Kricito, pe aloko goba; ŋec ma i cwinya ma nyuto balla bota bene bedo caden kacel ki Cwiny Maleŋ,² ni, atye ki cwerwcwiny madit kun cwinya rem mada ma pe jukke.³ Pi mitta kekena, kono yam giceno an kikoma woko, wek gikwanya woko ki bot Kricito, pi utmegina, ma gin wadina me rokka.⁴ Gin jo Irael, jo ma Lubaŋa olokogi gudoko litinone me paco, omiyogi deyone ki gicikke ducu, omiyogi bene cik ki kit yo ma myero guwore kwede, dok bene yam onoŋo ocikke pigi, ni ebimiyo botgi gin mogo mabeco.⁵ Kwarowa macon ducu yam obedo meg, dok Kricito bene ginywalo i kingi i kit pa dano. Myero gipwo Lubaŋa ma loyo jami ducu nakanaka. Amen.⁶ Ento pe awacci, lok pa Lubaŋa pe otiyo gin mo; pien jo ma ginywalo i kin jo Irael pe gin ducu jo Irael,⁷ dok bene gin ducu pe litino pa Abraim, pien gin

likwaye; ento yam gicoyo ni, “Litino pa Icaka aye gibilwonjogi ni likwayu.”⁸ Man te lokke ni, pe litino ma ginywalogi i kit pa dano ma gin aye gibedo litino pa Lubanja, ento litino ma ginywalogi pi cikke pa Lubanja aye gilwonjogi ni gin likwayo.⁹ Pien man aye gin ma cikke oloko ni, “Abidwogo i kare macalo man, ka donj Cara binywalo latin awobi.”¹⁰ Pe meno keken, ento i kare ma Labeka bene oyac ki laco acel, ma en aye kwarowa Icaka,¹¹ ento ma pud peya onywalo litinone, dok bene ma peya gutiyo gin mo maber nyo marac, wek omi yub pa Lubanja me yer omedde, pe pi tic ento pi lwonjone,¹² giwaco bot Labeka ni, “Latin matidi biloyo latin kayo.”¹³ Kit macalo gicoyo ni, “Yam amaro Yakobo, ento akwero Ecau.”¹⁴ Wan doki wabiwaco gin anjo? Wabiwaco ni Lubanja pe njolo kop atir dok kakare? Pe kumeno!¹⁵ Pien yam owaco bot Moses ni, “Abitimo kica bot nat ma abitimo kica bote, dok bene abinyuto berra bot nat ma abinyuto berra bote.”¹⁶ Kumeno, pe cunj i kom gin ma dano mito, nyo i kom ticce ma en canne pire, ento cunj i kom kica pa Lubanja.¹⁷ Pien ginacoya waco bot Parao ni, “Atinji malo pi lok man wek omi anyut tekona i komi, wek nyinja oywek i wi lobo ducu.”¹⁸ Kit meno en timo kica bot nat ma en mito etimme kica, dok bene loko cwinyi nat ma en mito doko nwan.¹⁹ Gwok nyo ibipenya ni, “Piño mono en pud waco ni wan lubalo? Anja ma twero genjo gin ma en mito?”²⁰ Ento in dano adana-ni in anja, ma igamo dog Lubanja? Gin ma gicweyo acweya twero penyo nat mucweye ni, “Piño icweya kuman?”²¹ Lacwec pe ki twero i kom lobo, me cweyo atabo acel me wel ki mukene ma pe me wel, kun tiyo ki lobo ma en onjono anjina acel madit?²² Ononjo bedo ninjin ka Lubanja odiyo cwinye pi kare malac i kom atabo mogo me akemone ma donj guromo me aneka woko, pi mito nyuto akemone ki me miyo tekone onene?²³ Otimo man wek emi lonyo me deyone onene i kom atabo me kica, ma en yam oyubo wa con wek obed ki deyo,²⁴ man aye wan kikomwa, wan jo ma en olwonjo, pe ki i kin jo Icrael keken, ento kadi wa ki i kin Lurok ducu bene.²⁵ Kit macalo yam en oloko i buk pa Kocea ni, “Jo ma yam ononjo gin pe jona, abilwonjogi ni, ‘jona’, dako ma ononjo yam pe amaro abilwonjo ni, ‘dako ma amaro.’”²⁶ “Dok bene i kabedo ka ma yam awaco botgi iye ni, ‘Wun pe wujona,’ gibilwonjogi iye ni, ‘litino pa Lubanja makwo.’”²⁷ Icaya bene yam okok ki dawn malonjo i kom Icrael ni, “Kadi wel jo Icrael obed rom ki kweyo me dog nam, jo mogo manok ki i kingi ma gudonj aye gibibwot;²⁸ pien Rwot binjolo kop i wi lobo bicobo bene woko oyotoyot.”²⁹ Dok tye kit macalo yam Icaya oloko ni, “Kono nene Rwot me mony pe oweko botwa likwayo mogo, kono wabedo calo Codom, kono donj wadoko calo Gomora.”³⁰ Wan doki wabiwaco gin anjo? Wabiwaco ni Lurok ma yam pe guyelle pi doko jo ma kitgi atir donj gikwanogi ni kitgi atir, ento kitgi ma atir meno gunonjo pi niye.³¹ Ento jo Icrael ma yam guyelle pi cobo cik ni wek gibed jo ma kitgi atir, cobo cik oloyogi.³² Piño? Pien pe gubedo ka yenyone i yo me niye, ento gubedo ka yenyone calo gin ma ocunj i kom tic. Guyokke ki got ma yoko dano-ni,³³ kit macalo gicoyo ni, “Nen, donj aketo got ma yoko dano i Cion, ariya ma miyo dano poto; lewic pe bimako nat ma oye en.”

Chapter 10

¹ Utmegina, gin ma amito ki cwinya ducu ma alego Lubanja pire, en aye ni myero jo Icrael gularre.² An abedo cadengi kun anjeyo ni gumoko matek i kom Lubanja, ento kadi bed gumoko, ci pe gucunjo i nec kikome.³ Ononjo pe ginjeyo kit ma Lubanja kwano kwede dano ni kite atir, ento gubedo ka yenyo ni gitwero nonjo kit ma atir pigi kengi, pe gumine kengi i kit ma atir ma Lubanja miyo.⁴ Pien cik donj ogik woko i Kricito, wek omi jo ma ye en gikwangi ni kitgi atir.⁵ Moses yam owaco ni dano ma tiyo tic ma atir ma cik mito, bikwo pire.⁶ Ento kit ma atir ma ginonjo pi niye loko kit man ni, “Pe ilok kekeni ni, ‘Anja ma biito malo i polo? (ni, me kelo Kricito piny),’⁷ nyo ni, ‘Anja ma bidonyo i bur ma tere pe gik?’ (ni, me kelo Kricito woko ki i kin jo muto).⁸ Ento waco gin anjo? Waco ni, “Lok man donj tye cok kwedi, tye i dogi ki i cwinyi bene,” ma en aye lok i kom niye ma watito pire-ni.⁹ Pien ka ituco ki dogi ni, “Kricito aye Rwot,” ma kun iye bene ki i cwinyi ni Lubanja yam ocere woko ki i kin jo muto, ci ibilarre.¹⁰ Pien dano ye ki cwinye, en aye miyo gikwane ni kite atir, ka dok tuco ki doge, ka donj miyo Lubanja lare.¹¹ Pien coc ma yam gicoyo i ginacoya wacci, “Lewic pe bimako nat ma ye en.”¹² Apokapoka mo pe i kin Lujudaya ki jo Grik; gin ducu Rwotgi acel, en bene poko lonyone bot jo ducu ma kok bote.¹³ Yam gicoyo ni, “Jo ducu ma gilwonjo nyin Rwot gibilarogi.”¹⁴ Ento dano gibikok bote ninjin, ma peya guye en? Gitwero ye en kono ninjin ka pe guwinyo lok ma gitito i kome? Gitwero winyo lok i kome ninjin ka nat mo pe ma titi lokke botgi?¹⁵ Dano gitwero titi lok ninjin ka pe giorogi? Kit macalo yam gicoyo ni, “Neno tyengi ber rom mene jo ma kelo lok me kwena maber!”¹⁶ Ento pe gin ducu yam guye lok me kwena maber; pien Icaya yam oloko ni, “Rwot, anja ma yam oye lok ma wan watito?”¹⁷ Adada, niye bino pi winyo lok ma gitito, lok ma giwinyo a i lok ma gitito i kom Kricito.¹⁸ Ento konj amito apeny ni, “Ononjo yam pe guwinyo?” Guwinyo, kit macalo yam gicoyo i Jabuli ni, “Dwangi winnye teretere i wi lobo ducu, ki lok ma giloko oo wa i agikki piny.”¹⁹ Dok apeny ni, “Jo Icrael mono yam pe guniar?” Moses aye ma okwonjo waco ni, “Abimiyo nyeko makowu i kom jo ma pe gin rok kikome, abimiyo kiniga makowu i kom rok mamin.”²⁰ Icaya doki cwinye obedo tek me waco ni, “Jo ma yam pe giyenya donj gunonja, donj bene atyeko nyutte woko ka malen bot jo ma ononjo pe gipenyo pira.”²¹ Ento i kom jo Icrael owaco ni, “Yam abedo ka ryeyo cina dyecen jwi bot jo ma pe giwinyo doga, jo ma njipyem kweda.”

Chapter 11

¹ Apenyo ni, “Lubanja mono donj okwero jone woko?” Pe kumeno gire. An kikoma bene an Laicrael, lakwar Abraim, ma i kaka pa Benjamin.² Lubanja pe okwero jone ma yam en onjeyogi con. Pe wunjeyo gin ma yam gicoyo i ginacoya ma oloko lok i kom Elia, kit ma en obako kwede doge bot Lubanja i kom jo Icrael ni,³ “Rwot, donj guneko lunebini woko, gumoko keno tyerri-gu woko ducu, an kena aye donj adonj, dok bene gimito neka woko.”⁴ Ento Lubanja yam odokke iye gin anjo? Odok iye ni, “Pud aweko jo alip abiro gudonj bota, ma peya gurumo conji i nyim Baal.”⁵ I kit yo acel-lu tye jo mogo i kare

man ma gudonj, ma Lubanja oyerogi pi kicane. ⁶ Ci ka giyerogi pi kica, man nonjo donj pe ocunj i kom tic ma gin gutiyo; ka nene ocunj i kom tic ma dano otiyo, kono kica donj pe gilwonjo ni kica. ⁷ Gin anjo doki? Jo Icrrael pe gunonjo gin ma gubedo ka yenyone. Jo ma giyerogi keken aye gunonjo, ento jo mukene ononjo cwinygi odoko nwanj, ⁸ kit macalo yam gicoyo ni, “Lubanja donj omiyo botgi cwiny me diño, omiyo wangi pe neno, itgi bene pe winyo lok, kadi wa onyoo.” ⁹ Daudi bene owaco ni, “Wek karamagi ma gicamo-ni otyekgi woko macalo owic ma makogi; wek obed gin ma miyo gipoto ibur pi culo wanj balgi. ¹⁰ Mi wangi ocor woko, wek pe gunen piny; mi pyergi ogom woko matwal.” ¹¹ Dok apenyo ni, “Jo Icrrael yam guyokke gumito poto woko piny?” Pe kumeno! Pi balgi omiyo larre bene donj obino bot Lurok, wek omi nyeko omak jo Icrrael. ¹² Ka balgi donj okelo lonyo bot lobo, dok bene ka potogi okelo lonyo bot Lurok, berre donj bibedo rom mene ka gin ducu gudwogo woko liwenj? ¹³ Kombeddi atye ka lok kwedwu, wun Lurok. Donj kit macalo an lakwena kwede bot Lurok-ki, adworo ticca, ¹⁴ wek gwok nyo ami nyeko omak jo me rokka, ka wek alar jo mogo ki i kingi. ¹⁵ Pi bologi woko omiyo Lubanja odwoko lobo ducu bote; ka donj ogamogi, ci bikelo anjo? Pe bibedo calo kwo ma oa ki i kin jo muto? ¹⁶ Ka ginywanjo moko manok ma gityero calo gin me wi mwaka, moko ducu nonjo donj lenj; ka ce lwit yat lenj, ci jaje ducu bene gibedo lenj kit meno. ¹⁷ Ento ka ce jaje mogo gituro woko ki i kom yat jeituni maberre, ka donj gijako jan yat jeituni mo me tim, ci gicomo ka-kagi wek omok i tyen yat maber ca, ka donj cako nywako ywayo pige ma miyu ma a ki i lwite. Jan yat ma gijako ki i tim ca en aye in; ¹⁸ ento pe myero iwakke i kom jaje mukene ca. Kadi bed iwakke, pe in aye ma itijo lwite, ento lwite aye ma otiji. ¹⁹ Ibiwaco ni, “Yam gituro jaje mogo ni wek gicoma i kom yat.” ²⁰ Adada, yam giturogi woko pien gin pe guye Lubanja, in pud icunj pien niyeni tye. Pe myero ibed ki tam me wakke, ento bed ki lworo. ²¹ Ka Lubanja yam pe oweko jan yat kikome, ci donj pe biweki. ²² Konj inen kica pa Lubanja ki gerone. En ger i kom jo ma gupoto, ento nyuto kicane boti, ka imedde kun icunj i kicane. Ka pe, gibitonji woko bene. ²³ Dok gin Lujudaya bene ka guweko bedo labonjo niye, ci gibidwokogi i kom yat; pien Lubanja tye ki twero me dwokogi iye. ²⁴ Pien in Larok irom ki jan yat jeituni me tim ma gitonjo woko, gicomo i kom jeituni maberre, ma yam ononjo pe olot i kom yat jeituni ma gipito apita. Pe bedo yot twatwal bot Lubanja me dwoko jan yat mukene ca i kom yat kikome ma yam giturogi ki iye-ni? ²⁵ Utmegina, tye munj mo ma amito wunje, wek omi pe wutam kekenwu ni wuryek; man en aye ni, jo Icrrael cwinygi odoko nwanj pi kare mo manok, nio ka wel Lurok biromo. ²⁶ Lacen donj Lubanja bilaro jo Icrrael ducu, kit macalo yam gicoyo ni, “Lalar bibino kun a ki i Cion, en bikwanyo kit me lworo Lubanja woko ki bot Yakobo”; ²⁷ “man aye gicikke ma abiketo kwedgi i kare ma abikwanyo balgi woko.” ²⁸ Donj pi lok ma dok i kom lok me kwena maber, gin gudoko lukwor pa Lubanja piwu, ento pi lok ma kemo yer, Lubanja marogi pi kwarogi. ²⁹ Mot me kica pa Lubanja, ki lwonone, pe twero lokke. ³⁰ Yam pe wuwinyo dog Lubanja, ento kombeddi donj en otimo kica botwu, ma ononjo donj gin gukwero bedo ki winy woko i kome. ³¹ I kit acel-lu kombeddi donj gukwero winyo doge i kare ma en otimo botwu kica, wek omi gin bene gitim kica botgi kit meno. ³² Pien Lubanja oketo dano ducu i mabuc me kwero winyo doge, wek etim kica bot jo ducu. ³³ Lonyo pa Lubanja dwonj ma okato kare! Ryekone kacel ki ñecce tut twatwal! Lok ma en njolo tere pe tatte, nianj i kite tek! ³⁴ “Anja ma ñeyo tam pa Rwot? Anja ma yam miye tam?” ³⁵ “Anja mono ma yam konj omiye gin mo me mot, ka en bene odwoko cen bote?” ³⁶ Pien en aye yam oketo jami ducu, jami ducu yam obedo tye pire, dok bene obedo mere. Deyo obed bote nakanaka. Amen.

Chapter 12

¹ Pi meno, utmegina, abako doge botwu pi kica pa Lubanja, wumine kenwu macalo gitum makwo ma gityero bot Lubanja, gin malenj ma yomo cwiny Lubanja; ma en aye woro me cwinywu. ² Pe wulub tam me lobo man, ento wuwek Lubanja olok tamwu odok nyen, wek omi wunianj i gin ma Lubanja mito, gin maber, ma yomo cwinye, ma roc mo pe iye. ³ Pi mot me kica ma gimioy bota atito botwu ducu ni, dano acel acel myero pe opar pi ditte mukato kare, ento wubed ki par ma tye atir, kun ñat acel acel lubo kit pok me niye ma Lubanja donj opimo omiye. ⁴ Watye ki dul komwa mapol i kom acel, dul kom magi bene pe gitiyo kit tic acel keken; ⁵ kit meno, wan bene kadi bed wapol, wan kom acel i Kricito, ma dano acel acel bedo calo dul kom lawote. ⁶ Watye ki mot mapatpat ma lubo gum ma Lubanja omiyo botwa; myero wati kwedgi. Ka ce gimioy botwa mot me tito lok pa Lubanja, myero watit kit macalo niyewa tye kwede. ⁷ Ka ce omiyowa mot me tic pi dano, myero wati tic botgi. ñat ma lapwony myero opwony dano; ⁸ ñat ma cuko cwiny dano myero ocuk cwinygi; ñat ma poko jamine, myero opok ki cwinye ducu; ñat ma latel myero otel dano ki mitkom, ñat ma konyo lucan, myero okonygi ki yomcwiny. ⁹ Wuwek mar ma wutye kwede obed mar me ada. Wukwer gin marac, wumok matek i kom gin maber. ¹⁰ Wumarre kekenwu ki cwinywu ducu macalo omego, kun dano acel acel miyo deyo bot lawote. ¹¹ Komwu obed mit, labonjo wackom, wubed lyet wa i cwinywu, kun wutiyo bot Rwot macalo luticce. ¹² Cwinywu obed yom pi gin ma wugeno; wudi cwinywu i can, kun wumine kenwu i lego Lubanja ki cwinywu ducu. ¹³ Wupok jamiwu bot jo pa Lubanja ma gitye ki peko; wuket cwinywu bene ka gwoko welo. ¹⁴ Wuleg gum i kom jo ma giunowu; wulam gum botgi, ento pe wucengi acena. ¹⁵ Wubed ki yomcwiny kacel ki jo ma tye ki yomcwiny, wukok bene kacel ki jo ma kok. ¹⁶ Wubed ki nianj ma atir i kinwu kekenwu; pe wuwakke, ento wuribbe ki dano ata ducu. Pe wukette kekenwu ni wuryek. ¹⁷ Pe wucul wanj gin marac ki gin marac i kom dano mo, ento wutam pi gin ducu ma dano ducu pwoyo ni ber. ¹⁸ Ka ce twerre ki tunj botwu, myero wubed ki kuc ki dano ducu. ¹⁹ Luwota ma amaro, pe wucul kwor, ento wuwek kare ki kiniga pa Lubanja, pien yam gicoyo ni, “An aye ma abiculo kwor, abiculo wanj lacen, man Rwot ma owaco.” ²⁰ Yam gicoyo bene ni, “Ka ce kec neko lakworri, miye kwon ocam; dok ka orwo pii neke, miye pii omati; pien ka itimo kumeno, ibibako miri mac i wiye.” ²¹ Pe wuwek gin marac olowu, ento wun aye myero wulo gin marac ki timo gin maber.

Chapter 13

¹ Dano acel acel myero owiny luloc ma giloye; pien pe tye kit twero mo ma pe oa ki bot Lubanja; luloc ma gitye-ni Lubanja aye oketogi. ² Pi meno nat ma pyem ki luloc nonjo pyem ki nat ma Lubanja oyeru; gihinolo kop i kom jo ma pyem kwedgi. ³ Pien jo ma tiyo gin maber pe gibedo ki lworu mo i kom luloc, ento jo ma tiyo gin marac aye gibedo ki lworu. Imito ni pe ibed ki lworu i kom dano ma tye ka loc? Ti gin maber, ci en bipwoyi; ⁴ pien en latic pa Lubanja ma tiyo ticce pi konyi. Ento ka itimo gin marac, ci myero ibed ki lworu i kome, pien twero me neko dano donj gimiye woko. En latic pa Lubanja ma kelo kiniga pa Lubanja i kom jo ma timo gin marac. ⁵ En mumiyo myero wuwiny luloc, pe pi lworu kiniga pa Lubanja keken, ento me miyo wek wubed bene ma iwu lej. ⁶ Man bene aye tyen lok mumiyo wuculo mucoro, pien luloc gin lutic pa Lubanja ma gitiyo tic meno kikome. ⁷ Wucul gin ma myero bot nat acel acel, wucul mucoro bot wegi mucoro, ki ajog bot wegi ajog, wulwor jo ma myero me alwora, wuwor jo ma myero me awora. ⁸ Pe wubed ki banya pa nat mo i komwu. Ento wubed ki banya me marre kekenwu; pien jo ma maro luwotgi nonjo donj gucobo cik. ⁹ Pien cik mogo ma waco ni, “Pe itim abor, pe ineki, pe ikwal, cwinyi pe opukke i kom jami pa nat mukene,” ki kwa cik mogo mukene-gu gucokke kacel ki lok man ni, “Mar lawoti macalo imarre keni.” ¹⁰ nat ma maro dano, pe timo gin marac bot dano lawote; pi meno mar aye ma cobo cik. ¹¹ Wuti man kun wuneyo kare ma wutye iye, ni, kare donj oromo myero wuco woko ki i wanj nino. Pien larrewa donj onyiko cok twatwal, kato ma i kare ma yam wakwonjo ye iye Rwot-ti. ¹² Dyewor donj cok tum, piny donj mito ru. Donj wabolu tic me piny macol woko, waruku jami lweny me dyecen. ¹³ Myero walubu kit ma myero me dyecen, labonjo maro tuko marac me yomcwiny marac, ki mero, labonjo timo abor ki tim mogo me tarwanj, labonjo daa ki nyeko. ¹⁴ Wuruk Rwot Yecu Kricito calo wuruko bonowu, dok bene pe wutam pi kwowu me kit pa dano ma ginywalowu kwede pi cobo mitte.

Chapter 14

¹ Wujol dano ma niyene goru, ento pe wupyem kwede i kom tam mogo ma en tamo. ² Dano mo twero bedo ki niye me camo gin mo keken, ento nat ma niyene goru camo pot dek keken. ³ Dano ma camo gin ducu myero pe oca nat ma pe camo, ki dano ma pe camo gin ducu pe myero onjol kop i kom nat ma camo gin ducu; pien Lubanja donj otyeko jole. ⁴ In anja mono ma injolo kop i kom latic pa nat mukene-ni? Meno lok pa nat ma loye me njolo kop i kome, ka cujo nyo ka poto. Ento en bicunj gire, pien Rwot tye ki twero ma miyo en cunj. ⁵ Dano acel paro ni nino acel dit kato nino mukene, kun nonjo dano mukene paro ni nino ducu rom. Dano acel acel myero omok tamme pire kene. ⁶ Dano ma paro pi nino mo, paro pi Rwot, ki nat ma camo bene camo pi Rwot, pien pwoyo Lubanja; dano ma kwero cam bene kwero pi Rwot, pwoyo Lubanja bene. ⁷ Pien dano mo pe ki i kinwa ma kwo pire kene, dok bene dano mo pe ma to pire kene. ⁸ Ka wakwo, wakwo pi Rwot; ka wato bene, wato pi Rwot. Mumiyo kadi wakwo, nyo wato, wan jo pa Rwot. ⁹ Pien Kricito yam oto ka doki obedo kwo wek ebed Rwot pa jo muto ki jo makwo. ¹⁰ Piyo injolo kop i kom omeru? Nyo in, piyo icayo omeru? Wan ducu wabicunj i nyim komker me njolo kop pa Lubanja. ¹¹ Pien yam gicoyo ni, “Macalo atye kwo-ni man Rwot ma owaco. jo ducu gibirumo congji i nyima, ki dano ducu gibipako Lubanja.” ¹² Kit meno, nat acel acel i kinwa bidok i lok ma i kome pire kene bot Lubanja. ¹³ Myero donj wagiku njolo kop woko i kom luwotwa; ento gin ma myero wamoki en aye pe me tiyo gin mo ma bimiyo ominwa yokke nyo poto i bal. ¹⁴ Aneyo dok anianj maber i Rwot Yecu ni, pe tye gin mo ma obedo me kwer pire kene; ento bedo me kwer bot nat ma tamo ni obedo me kwer. ¹⁵ Ka ce imiyo omeru bedo ki cwerwcwiny pi gin ma in icamo, nonjo donj pe itye ka lubo yo me mar. Pe iwek gin ma in icamo obal kwo pa dano ma Kricito oto pire. ¹⁶ Pe wuwek dano gulok i kom gin maber ki tunj botwu ni obedo gin marac. ¹⁷ Pien ker pa Lubanja pe te lokke cam ki mat, ento kit ma atir, kuc, ki yomcwiny ma Cwiny Malenj miyo. ¹⁸ Dano ma tiyo tic pa Kricito kit meno aye yomo cwiny Lubanja, dok bene dano gipwoye. ¹⁹ Myero donj watamu pi gin ma kelo kuc ki gin ma donjo niyewa i kinwa kekenwa. ²⁰ Pe wubal tic pa Lubanja pi lok me cam mamwa-ni. Jami ducu lej, ento bedo rac ka dano mo camo gin ma miyo lawote poto i bal. ²¹ Bedo ber mada ka pe icamo riyo, nyo kadi ki mato konjo, nyo tiyo gin mo ma bimiyo omeru poto. ²² Donj niye ma itye kwede myero ibed kwede i kin in ki Lubanja keken. Tye ki gum dano ma pe ki tyen lok ma njolo kop loye kekeni i gin ma en pwoyo. ²³ Ento dano ma kalo akala i cwinye kop loye ka ce ocamo, pien gin ma en timo-ni nonjo pe oa i niye, pien gin ducu ma pe oa i niye meno bal.

Chapter 15

¹ Wan jo ma watek myero wakonyu jo magoro i gin ma loyogi, ento pe watamu pi yomo cwinywa kekenwa. ² nat acel acel i kinwa myero oyom cwiny dano lawote, me konye, wek odonj i niyene. ³ Pien Kricito yam pe oyomo cwinye kekeni, ento obedo kit macalo yam gicoyo ni, “Yet pa jo ma giyeti kwede donj opoto i koma.” ⁴ Gin ducu ma yam gicoyo i kare macon ca onono gicoyo me pwonyowa, wek wacir can, dok bene owek wabed ki gen pi lok me cuko cwiny ma wakwano i ginacoya. ⁵ Wucir can ki cuko cwiny ma a ki bot Lubanja; myero en omi wubed ki nianj maber i kinwu kekenwu, kun wulubo kit pa Kricito Yecu, ⁶ wek wuribbe ka pako Lubanja Won Rwotwa Yecu Kricito ki dwon acel. ⁷ Wujolle kekenwu, kit macalo Kricito yam donj ojolowu kwede, pi deyo pa Lubanja. ⁸ Atittiwu ni, Kricito yam olokke odoko latic ma okonyo Lujudaya, pi nyuto ni Lubanja loko lok ada, kun bene cobo gin ma yam Lubanja ocikke iye bot kwarowa macon, ⁹ dok pi miyo Lurok gubed ka pako Lubanja pi kicane, kit macalo yam gicoyo ni, “Pi meno abikori i kin Lurok, dok abiwero wer me pako nyinji.” ¹⁰ Dok yam bene owaco ni, “Wun Lurok, wubed ki yomcwiny kacel ki jone”; ¹¹ dok ni, “Wupak Rwot, wun Lurok ducu, wek lwak me rok ducu gupake.” ¹² Icaya bene yam owaco ni, “Lakwar Yece bibino, en bibino ka loyo Lurok; Lurok

bene gibigeno en.”¹³ Lubanja ma miyo dano ducu bedo ki gen myero omi yomcwiny ducu ki kuc oponj i iwu pi niyewu i kome, wek genwu obed ka medde ameda pi tek pa Cwiny Malenj.¹⁴ Aneyo atir ni wun jo mabeco twatwal, wutye ki njec muromo, dok bene wutwero pwonnye giwu kekenwu.¹⁵ Ento donj atyeko coyo botwu lok mogo ki tekcwiny madit, kombeddi amito apo wiwu iye. Atimo meno pi mot ma Lubanja omiya,¹⁶ me bedo latic pa Kricito Yecu bot Lurok. Atye ka tic macalo ajwaka pa Lubanja kun bene atito lok me kwena maber ma oa ki bot Lubanja, wek omi Lurok gubed calo gitum ma gityero ma Lubanja pwoyo, ma Cwiny Malenj donj olonyo woko odoko malenj.¹⁷ Atye ki tyen lok ma miyo awakke i Kricito Yecu pi ticca ma atye ka tiyone pi Lubanja.¹⁸ Pe abiette ka loko lok mo mukene, ento kono pi gin ma Kricito otiyo pi kelo lurok i te locce keken, kun tiyo kacel kweda i lok ki i tic,¹⁹ pi teko ma onen i kom lanyut mogo ki tano mogo, pi tek pa Cwiny Malenj. Meno omiyo donj atyeko tito lok me kwena maber i kom Kricito atika, cakke ki i Jerucalem, wok kwede wa i Illiriko.²⁰ Pien onono aketo cwinya me tito lok me kwena maber ka ma yam dano peya guwinyo nyinj Kricito, wek omi pe aket gedo i wi guti ma yam donj nat mukene ocako gero iye mere,²¹ ento wek obed kit macalo gicoyo ni “Jo ma yam peya gitito botgi lok i kome donj gibinene, jo ma yam peya guwinyo pire gibinianj i kome.”²² Man aye gin ma obedo ka genja tyen mapol me bino botwu.²³ Ento kombeddi donj pe atye ki ka tic mo kany, dok bene onono donj abedo ka mito pi mwaka mapol ni abin botwu.²⁴ Ageno ni abinenowu ka awok ki kunnu ma nonjo akato acito i Cipein, ageno bene ni wubikonya i wotta me cito kunnu lacer, ma nonjo konj ari botwu pi kare manoknok.²⁵ Ento kombeddi pud konj acito i Jerucalem pi tero jami me kony bot jo pa Lubanja.²⁶ Pien jo pa Lubanja ma gitye i Makedonia ki Akaya donj gumoko tamgi me jogo lim me konyo jo pa Lubanja ma gitye i Jerucalem ma can omakogi.²⁷ Gumoko tamgi kit meno, ento gitye bene ki banya bot jo Jerucalem, pien ka Lurok ginywako gamo mot me Cwiny kacel ki Lujudaya, myero gin bene gukony Lujudaya ki jami ma mitte me gwoko kom.²⁸ Ka donj meno otum, ma nonjo donj atyeko miyo botgi gin ma gijogo pigi, ci abiwok ki botwu ka donj akato acito i Cipein.²⁹ Aneyo ni ka ao botwu nonjo abino ki gum madit ma oa ki bot Kricito.³⁰ Abako doga botwu utmegina, pi Rwotwa Yecu Kricito ki pi mar pa Cwiny Malenj, wuket tek wuribbe kacel i legawu pira bot Lubanja,³¹ wek abwot woko ki bot jo ma pe guye Kricito ma gitye i Judaya, dok bene wek omi jo pa Lubanja ma gitye i Jerucalem gupwo tic ma acito ka tiyone kunnu.³² Pi meno ka Lubanja oye wek abin botwu ki yomcwiny madwonj, ci konj aywe bene kacel kwedwu.³³ Lubanja won kuc obed kwedwu ducu. Amen.

Chapter 16

¹ Anyuto botwu laminwa Foibe, ma en latic pa lwak jo ma guye Kricito ma tye i Kenkeria.² Wujole i Rwot kit macalo jo pa Lubanja myero gujol kwede dano, dok bene myero wukonye i gin ducu ma en bimito ki botwu; pien yam okonyo jo mapol, okonya bene.³ Wumot Pricika ki Akwila, ma gitiyo kacel kweda i Kricito Yecu.⁴ Gin yam gudyero kwogi pi laro kwona; pe an kena aye ma apwoyogi, ento kadi wa Lurok ducu ma guye Kricito bene gipwoyogi.⁵ Wumot bene jo muye Kricito ma gicokke i otgi. Wumot larema Epaenato; en aye obedo nat mukwoyo ye Kricito i Acia.⁶ Wumot Maliam ma yam otiyo tic matek i kinwu-ni.⁷ Wumot Anduroniko ki Yunia, ma gin wadina ma yam gitweyogi kacel kweda i mabuc. Gin jo ma ginjene mada i kin lukwena, gin bene aye ma gukwoyo bedo i Kricito kweda.⁸ Wumot Ampuliato, ma en larema ma amaro i Rwot.⁹ Wumot Urbano latic wadwa i Rwot, ki Citakic larema ma amaro.¹⁰ Wumot Apelle, ma en dano ma genne i Kricito. Wumot jo me ot pa Aricitobulo.¹¹ Wumot Kerodion ma en watta, ki jo me ot pa Narocico ma gitye i Rwot.¹² Ma gin aye Terapaina ki Terpoca, ki larema Perici bene ma otiyo tic matek i Rwot.¹³ Ma Wumot Rupo, dano ma njene i Rwot, gin ki minne ma alwoyo ni maa bene.¹⁴ Wumot bene Acinkerito, Pelegon, Keremec, Patroba, Keremac ki utmego ma gitye kacel kwedgi.¹⁵ Wumot bene Pilologo ki Julia, Nerea gin ki laminne, ki Olimpa, ki jo pa Lubanja ducu ma gitye kacel kwedgi.¹⁶ Wumotte kekenwu ki mot malenj me mar. Lwak jo ma guye Kricito i kabedo mapatpat ducu gumotowu.¹⁷ Abako doga botwu, utmegina, wunen jo ma gikelo apokapoka i lok ma miyo dano poto i bal, ma pe rwatte ki pwony ma yam gipwonyowu kwede. Pe wuribbe ki jo macalo meno.¹⁸ Jo macalo meno pe gin lutic pa Rwotwa Kricito; rwotgi ma gimaro aye igi. Gibwolo tam pa dano ma gipe ki tam marac, ma kun nonjo giloko lok maber ma winyone mit adada.¹⁹ Kit winy ma wubedo kwede bot Lubanja donj owinnye bot jo ducu, meno aye gin mumiyo wuyomo cwinya. Donj amito wubed luryeko i gin maber, ento myero wubed malenj labono bal;²⁰ ci Lubanja won kuc binyoto Catan woko oyotoyot piny i te tyenwu. Kica pa Rwotwa Yecu Kricito obed kwedwu.²¹ Temceo ma tiyo kacel kweda i Rwot omotowu; ki Lukio, ki Jacan, ki Cocipater, ma gin giwadina.²² An Tertio aye ma acoyo waraga man amotowu i Rwot.²³ Gayo ma en nat ma abuto i ode bene omotowu, en aye ma gwoko lwak ducu muye Kricito. Eracto ma en lakan-lim me ganj man, ki ominwa Kwarto bene gumotowu. [²⁴ Kica pa Rwotwa Yecu Kricito obed kwedwu wun ducu. Amen].²⁵ Myero wami deyo bot Lubanja ma twero miyo wucunj matek, macalo apwonyo kwede i lok me kwena maber ma abedo ka titone-ni, ki lok ma gitito i kom Yecu Kricito. Munj man yam Lubanja okano olinj woko litik pi lwak mwaka mapol, ka lacer donj oyabo ka malenj.²⁶ Kombeddi donj ginyuto woko ka malenj i lok ma lunebi yam gucoyo ma omiyo lurok ducu guneyo kit macalo Lubanja ma pe to yam ociko, wek omi gulub niye.²⁷ Deyo obed bot Lubanja nakanaka, ma en keken aye won ryeko, pi Yecu Kricito. Amen.

1 Corinthians

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot Paulo, ma pi mit pa Lubanja yam Lubanja olwoye me bedo lakwena pa Kricito Yecu, ki dok ki bot ominwa Coctene.² Bot jo muye Lubanja ma gitye i Korint, ma gin jo ma gilonyo gudoko malenj i Kricito Yecu, ma Lubanja

olwoŋogi me bedo jone kikome, kacel ki jo ducu ma gitye i kabedo ducu, ma gilwoŋo nyin Rwotwa Yecu Kricito, Rwotgi ki mewa bene: ³ Lubaŋa Wonwa ki Rwotwa Yecu Kricito omiwi kica ki kuc. ⁴ Nino ducu amiyo pwoc bot Lubaŋana pi kicane ma en omiyowu i Kricito Yecu, ⁵ pien pi bedowu i Kricito omiyo doŋ wudoko lulonyo i yo ducu. Wutye bene doŋ ki ŋec ducu, dok wutwero doŋ lok maber, ⁶ pien lok ma wabedo ka titone i kom Yecu Kricito oduyo matek i iwu. ⁷ Omiyo mot mo me cwiny pe orem botwu, ma kun pud wutye ka kuro kare me nyuto Rwotwa Yecu Kricito. ⁸ En bigwokowu miyo wucun matek nio wa i agikki, noŋo pe wutye ki gin mo ma myero gidotwu iye i nino pa Rwotwa Yecu Kricito. ⁹ Lubaŋa ma olwoŋowu me ribbe kacel ki Wode Yecu Kricito Rwotwa, en ŋat ma genne. ¹⁰ Abako dogo botwu, utmegina, pi nyin Rwotwa Yecu Kricito, ni wun ducu myero wulok lok acel, apokapoka mo pe myero obed tye i kinwu, ento myero wuribbe i cwiny ki tam acel. ¹¹ Pien jo mogo ma gua ki bot Koloe gutitta lok i komwu, ni meno daa tye i kinwu, utmegina. ¹² Gin ma awaco en aye ni, dano acel acel i kinwu tyeka waco ni, “An dano pa Paulo,” nyo ni “An dano pa Kepa,” “An dano pa Apolo,” “An dano pa Kricito.” ¹³ Kricito mono iye opokke? Yam kono giguro Paulo i kom yatariya piwa? Onoŋo yam gibatijawu i nyin Paulo? ¹⁴ Apwoyo Lubaŋa mada pien an gira yam pe abatija dano mo i kinwu, kono abatija Kricipo ki Gayo keken, ¹⁵ wek ŋat mo pe owac ni gibatija en i nyin. ¹⁶ Abatija bene jo ma i ot pa Citepana; pe doŋ atwero po ka onoŋo dok abatija ŋat mukene. ¹⁷ Kricito pe ocwala ka batija dano, ento ka tito lok me kwena maber ma pe atito ki ryeko mo me lok, wek pe omi to pa Kricito i kom yatariya obed gin ma konnye pe. ¹⁸ Lok i kom yatariya ki tun bot jo ma tye ka rwenyo woko, nen calo gin me miŋo, ento ki tun botwa, wan jo ma Lubaŋa tye ka larowa, obedo tek pa Lubaŋa. ¹⁹ Pien yam gicoyo ni, “Abityeko ryeko pa jo maryek, abibalo nian pa jo ma ŋeyo piny woko.” ²⁰ Jo maryek tye kwene? Lupwony-cik kono tye kwene? Lupyem me lobo man tye kwene? Lubaŋa pe oloko ryeko me lobo man odoko me miŋo? ²¹ Pi ryeko pa Lubaŋa omiyo jo me lobo pe guŋeye pi ryekogi, ento Lubaŋa pi twerone olaro jo muye en pi lok me miŋo ma watito. ²² Lujudaya gimito neno lanyut mogo, ki jo Grik giyeny megi ryeko; ²³ ento wan giwa watito pi Kricito ma yam giguro i kom yatariya, ma lokke ki tun bot Lujudaya obedo lok atata, ki bot Lurok nen lok me miŋo. ²⁴ Ento bot jo ma gilwoŋogi, Lujudaya ki jo Grik, Kricito obedo tek ki ryeko pa Lubaŋa. ²⁵ Pien miŋo pa Lubaŋa kato ryeko pa dano woko ki ryeko, goro pa Lubaŋa bene tek kato teko ma dano tye kwede woko. ²⁶ Utmegina, koŋ wutam pi lwoŋo ma Lubaŋa olwoŋowu kwede. Jo mapol i kinwu onoŋo pe giryek i kit me lobo, jo mapol i kinwu onoŋo pe gitye ki twero, dok jo mapol i kinwu onoŋo pe gubedo wegi deyo. ²⁷ Ento Lubaŋa oyero gin mamin me lobo, wek oket lewic i kom luryeko; Lubaŋa oyero gin ma goro i lobo-ni wek oket lewic i kom gin jo matek; ²⁸ Lubaŋa oyero gin mogo me lobo ma gicayogi, ma rwomgi piny, kadi jami mogo ma pe gitye, wek omi gin ma tye odok gin ata, ²⁹ wek dano mo pe owakke i nyim Lubaŋa. ³⁰ Lubaŋa aye mumiyo wubedo i Kricito Yecu, ma Lubaŋa omiyo odoko ryekowa. Pi Kricito bene omiyo Lubaŋa okwanowa ni kitwa atir, olonyowa wadoko jo malen, okokowa bene ki i opii me bal. ³¹ Doŋ kit macalo yam gicoyo, “ŋat ma nyatte myero onyatte pi Rwot.”

Chapter 2

¹ Utmegina, yam pe abino botwu ki lok mo nyo ki ryeko mo mamalo i kare ma atuco botwu lok me muŋ me yub pa Lubaŋa. ² Onoŋo amoko tamma pe me ŋeyo gin mo i kinwu, kono Yecu Kricito keken, kit ma gigure kwede i kom yatariya. ³ Yam abedo kwedwu ma agoro, abedo ki lwoŋo madwoŋ, koma bene omyel matek. ⁴ Lokka ki gin ma atito yam pe obedo lok mo me ryeko me ywayo tamwu, ento onyuto tek pa Cwiny Malen, ⁵ wek niyewu pe ocun i kom ryeko pa dano, ento i kom tek pa Lubaŋa. ⁶ Watito ryeko bot jo muteggi, ento ryeko man pe ryeko me lobo-ni, nyo ryeko pa luloc me kare man, ma twerogi rwenyo woko-ni. ⁷ Ento wan watito ryeko pa Lubaŋa ma en muŋ ma gikano, ryeko ma yam Lubaŋa oyubo wa con me kelo deyo botwa. ⁸ Pe tye laloc mo me lobo man ma onian iye; ka nene gunian, kono pe guguro Rwot, won deyo, i kom yatariya. ⁹ Ento macalo yam gicoyo, “Gin mogo ma dano pe guneno ki wangi, dok bene pe guwinyo ki itgi, gin mogo ma pe donyo i tam pa dano, gin magi en aye gin ma Lubaŋa oyubo pi jo ma mare,” ¹⁰ dok gin ma Lubaŋa omiyo Cwiny Malen onyutogi botwa. Pien Cwiny Malen ŋiyo jami ducu, kadi wa tam ma Lubaŋa okano i iye ka matut. ¹¹ Aŋa ma ŋeyo tam ma tye i i dano mukene? Pe cwiny dano-nu ma tye i iye keken aye ŋeyo? Kit meno bene, pe tye ŋat mo ma ŋeyo tam pa Lubaŋa, kono Cwiny pa Lubaŋa keken. ¹² Yam pe gimiyowa cwiny me lobo man, ento gimiyowa Cwiny ma oa ki bot Lubaŋa, wek omi wanian i kom kit mot ducu ma Lubaŋa miyowa pi kicane. ¹³ Meno aye lok ma watito; pe waloko lok ma gipwonyo ki ryeko pa dano, ento watito lok ma Cwiny Malen opwonyowa kwede, kun wanyuto lok me Cwiny bot jo ma tye ki Cwiny pa Lubaŋa. ¹⁴ Ento dano ma pe ki Cwiny pa Lubaŋa pe twero gamo gin ma Cwiny pa Lubaŋa miyo, pien ki tun bote obedo gin me miŋo, en pe twero nian iye, pien gin macalo meno Cwiny Malen aye miyo dano ŋeyo pimo. ¹⁵ Dano ma tye ki Cwiny pa Lubaŋa ŋeyo pimo jami ducu, ento ŋat mo pe ma ŋolo kop i kome. ¹⁶ Yam gicoyo ni, “Aŋa ma ŋeyo tam pa Rwot? Aŋa ma yam miye tam?” Ento wan watye ki tam pa Kricito

Chapter 3

¹ Ento wun utmegina, yam pe onoŋo atwero lok kwedwu calo jo ma tye ki Cwiny pa Lubaŋa, ento aloko kwedwu macalo jo ma pud tye ki kit ma ginywalogi kwede, macalo litino lukere i Kricito. ² Yam apitowu ki cak, pien onoŋo peya wutwero camo cam matek; kadi wa kombeddi bene pud pe wuromo camo cam matek. ³ Pien pud wutye ki kit ma ginywalowu kwede. Ka pud wutye ki nyeko i kinwu, ma wuda kekenwu, meno pe nyuto ni pud wutye i kit ma ginywalowu kwede, kun pud wulubo kit pa dano? ⁴ Ka dano mo i kinwu waco ni, “An dano pa Paulo,” ki ŋat mukene bene waco ni, “An dano pa Apolo,” meno noŋo pe nyuto ni wun pud wubedo dano adana? ⁵ Apolo mono en aŋa? Paulo kono en aŋa? Wan aye lutic

ma miyo wuye Yecu. Nat acel acel tye ki tic ma Rwot opoko bote. ⁶ Yam acoyo kodi, Apolo oonyo iye pii, ento Lubanja omiyo odono. ⁷ Kadi bed kumeno, nat mucoyo kodi nyo nat ma oonyo iye pii, gin ducu pe gin mo, kono Lubanja keken aye ma miyo jami dono. ⁸ Dano ma ocoyo kodi ki nat muonyo pii iye, gin ducu girom, nat acel acel binono mucarane muporo tic ma en otiyo. ⁹ Pien wan lutic kacel ki Lubanja; wun poto pa Lubanja, dok bene wun gedo pa Lubanja. ¹⁰ Pi kica pa Lubanja ma gimia, omiyo aketo te guti me gedo macalo ladit me gedo ma ladiro; ki dano mo mukene tye ka gero ot i wiye. Ento dano acel acel myero ogwokke kit macalo etye kwede ka gedo. ¹¹ Pien pe tye te guti mo mukene ma gitwero ketone, kono maca ma donj tye-ni keken, en aye Yecu Kricito. ¹² Donj ka nat mo ogedo i wi te guti mukwono-nu ki jabu nyo ryal, nyo godi me wel-gu, nyo yat nyo lum, nyo renj kal, ¹³ tic ma dano acel acel otiyo binen woko ka malen. Pien mac me Nino maca binyuto tic pa dano acel acel, ci nyuto ka malen kit macalo ticce tye kwede. ¹⁴ Ka ce inen gedo pa dano-nu odon, en gedo ma ogero i kom te guti mukwono-ni, dano meno bilimo bakacic me pwoc. ¹⁵ Ento ka ce gedo pa dano mo owanj woko, ci en pe binono kabacic mo me pwoc, ento en kikome bibwot, macalo nat ma konj owok ki i mac ka donj okatti ka malen. ¹⁶ Pe wuneyo ni wun aye wubedo ot pa Lubanja me woro en, dok Cwiny pa Lubanja bedo i iwu? ¹⁷ Donj ka nat mo obalo ot pa Lubanja, Lubanja bene biteke woko; pien ot pa Lubanja len, wun kikomwu aye wu ot meno. ¹⁸ nat mo pe obwolke kekene. Ka ce dano mo i kinwu tamo ni eryl i lobo man, en konj myero olokke odok lamin, ka wek donj odok maryek. ¹⁹ Pien gin ma dano me lobo man gitamo ni obedo me ryeko, i nyim Lubanja obedo gin me mino. Pien yam gicoyo ni, “En mako jo maryek i ryekogi kengi, macalo i owic,” ²⁰ dok ni, “Rwot neyo ni tam pa luryeko mere gin ma konnye pe.” ²¹ Pi meno nat mo pe myero owakke i kom dano, pien jami ducu obedo mewu; ²² kadi ki Paulo, nyo Apolo, nyo Kepa, nyo lobo man, nyo kwo, nyo to, nyo gin ma tye kombeddi, nyo gin ma bibedo tye i anyim. Magi-gu ducu mewu; ²³ wun jo pa Kricito, ki Kricito pa Lubanja.

Chapter 4

¹ Myero ginenwa macalo lutic pa Kricito, ki lugwok munj pa Lubanja. ² Gin ma mitte ki bot lugwok jami, en aye ni myero gubed jo ma genne. ³ Ki tunj bota man lok matidi mo twatwal ka wunjolo kop i koma, kadi lukiko mo pa dano bene. An kikoma bene pe anjolo kop i koma kena. ⁴ Pien aneyo ni cwinya len, ento man pe twero miyo aloyo kop. Rwot aye ma njolo kop i koma. ⁵ Pi meno, pe wunjol kop mo ma peya kare oromo, ma pud peya Rwot odwogo. En aye ma bimenyo gin ducu mukanne i piny macol, dok binyuto tam ma tye icwiny dano miyo nen woko ka malen. I kare meno Lubanja bipwoyo dano acel acel i kit ma myero. ⁶ Utmegina, lok magi aloko odok i koma ki i kom Apolo piwu, wek omi wun wapwonnye i komwa ki te lok man, ni, “Wubed kun wulubo gin ma yam gicoyo,” wek dano mo i kinwu pe owakke, ma pako dano acel kun cayo kwede nat mukene. ⁷ Donj anj mono ma neno in macalo dano mapat ki jo mukene? Gin anj ma itye kwede ma pe gimii amiya? Ka gimii amiya, piyo iwakke kwede kumeno calo pe gimii amiya nono? ⁸ Donj wuyenj woko! Donj wudoko lulonyo bene! Donj bene wudoko luker, kadi bed wan pe luker! Atikane kono, onono wamito ni wudok luker, wek wan bene wabed luker kacel kwedwu. ⁹ Pien atamo ni, Lubanja onyutowa wan lukwena calo jo mudonj cen twatwal, macalo jo ma ginjolo kop me to i wigi; pien donj wadoko ginanena pi jo ma i wi lobo ducu, bot lumalaika ki bot dano. ¹⁰ Donj wadoko luminj pi Kricito, ento wun wuryek i Kricito. Wan wagoro, ento wun wutek. Giketo deyo i komwu, ento wan gicayowa acaya. ¹¹ Nio kombeddi kec tye ka nekowa, orwo pii oketowa woko, bonjowa pe me aruka, gidonjowa ki cinj, ki pacowa-gu bene pe. ¹² wacanne kun watiyo tic matek ki cinjwa. Ka dano giyetowa, wan walamo gum i komgi; ka giunowa, wan waciro acira; ¹³ ka gibalo nyinjwa, wan wanwerre giwa anwera ki mwolo. Donj wadoko calo yugi me wi lobo; wan donj cilo me jami ducu. ¹⁴ Pe acoyo lok man ni wek lewic omakwu, ento me pwonyowu macalo litinona ma amaro. ¹⁵ Kadi bed wutye ki lupwony alip ki alip ma gitelowu i yo pa Kricito, pe wutye ki wego mapol. Yam adoko wonwu i Kricito pi lok me kwena maber. ¹⁶ Pi meno alegowu, wulub kita. ¹⁷ Man en gin mumiyo acwalo Temceo botwu. Temceo aye latinna ma amaro i Rwot, dok genne. En bipoyo wiwu i yo ma atye ka lubone i Kricito Yecu, ma apwonyo ki jo ducu muye Kricito i kabedo ducu. ¹⁸ Jo mogo i kinwu gitye ka tamo ni an pe abibino botwu, omiyo gitye ka wakke. ¹⁹ Ento ka Rwot oye abio botwu oyot, ka wek abinene tek pa jo ma gitye ka wakke-ni, ento pe lok ma giloko aloka. ²⁰ Ker pa Lubanja pe ocunj i kom gin ma giloko aloka ento i kom tek. ²¹ Wumito gin anjo? Wumito abin botwu ki odoo, nyo abin ki mar ki cwiny me mwolo?

Chapter 5

¹ Atye ka winyo lok ni tim mo me kwele kwele tye i kinwu. Tim me kwele ma kit meno gire pe nen wa i kin jo ma pe neyo Lubanja, ni tye dano mo i kinwu ma omayo ci-wonne ci tye ka bedo kwede macalo dakone. ² Pud bene wuwakke pire! Cwinywu pe myero ocwer, wek girjem nat ma otimo kit tim macalo meno woko ki i kinwu? ³ An ki tunj bota, kadi ape kunnu, cwinya tye botwu kunnu; kit macalo atye kunnu-ni donj atyeko njolo kop woko i kom dano meno ma donj otimo tim marac-ci. ⁴ Myero wucokke kacel i nyinj Rwotwa, ma nono an bene atye kwedwu i cwiny ki tek pa Rwotwa Yecu, ⁵ ka donj wumi dano macalo man bot Catan wek onek kome woko, wek cwinye aye obillarre i nino pa Rwot. ⁶ Wakkewu-ni pe ber. Pe wuneyo ni tobi matidi mo yenyo moko ducu ma girubo me tedo mugati? ⁷ Wukwany tobi macon woko, wek wubed mugati manyen. I adane, tobi pe i komwu, pien latin romowa me Kato (Paska) donj gityero woko, en aye Kricito. ⁸ Pe donj myero wakweru Katowa ki tobi macon, en tobi me raccwiny ki tim mogo maraco, ento myero wakweru ki mugati ma tobi pe iye, ma en aye lenj ic ki ada. ⁹ Yam acoyo botwu i waragana ni meno, pe wuribbe ki jo ma gitimo tim kwele. ¹⁰ Pe onono aloko i kom dano me lobo-ni ma gitimo tim kwele, nyo luworo me jami, ki luyak, nyo jo ma woro cal jogi. Pe kumeno; ka kuman onono myero wua woko ki i lobo. ¹¹ Adane acoyo botwu ni pe wuribbe ki nat mo ma gilwono ni dano pa Kricito, ka

otimo tim kwele, nyo ka en obedo laworo me jami, nyo obedo dano ma woro cal jok, gwok nyo layet dano, lamero nyo layak; pe wunywak cam kacel ki kodi dano-nu.¹² Meno pe ticca me njolo kop i kom jo ma pe guye Yecu. Lubaņa aye ma biņolo kop i komgi. Pe myero wun aye wuņol kop i kom jo muye Lubaņa ma gitye i kinwu?¹³ Wuryem dano marac woko ki i kinwu.

Chapter 6

¹ Ka dano mo i kinwu tye ki lok mo i kom lawote, piņo lewic pe make me pido ki dano-nu i nyim jo ma kitgi pe atir, ma ka pido kwede i nyim jo pa Lubaņa? ² Pe wuņeyo ni jo pa Lubaņa aye ma biņolo kop i kom dano me lobo? Ka wun kulu aye ma wubiņolo kop i kom lobo, ci pe wuromo njolo kop mogo matitinone piwu kenwu? ³ Pe wuņeyo bene ni wan aye ma wabiņolo kop i kom lumalaika? Ento kop ma mako kwo ma watye iye-ni kono? ⁴ Ka ce wutye ki lok mogo me kwo ma watye iye-ni, piņo wutero i nyim jo ma pigi pe tek bot jo muye Kricito? ⁵ Awaco lok man wek lewic omakwu. Pe tye njat ma maryek i kinwu ma romo tyeko lok ma tye i kin omegine? ⁶ Ma ka timo kit meno, nen, dano moni dok pido ki ominne kadi wa i nyim jo ma pe guye Kricito. ⁷ Ka wupido pido i komwu kekenwu kit meno, nonjo pe doņ wupoto woko? Piņo pe ber botwu me ciro gin marac? Bedo ber ka kono wuweko dano gubuyowu. ⁸ Ma ka timo kit meno, wun kikomwu aye dok wulokke wudok ka timo dano marac, dok bene wubuyo kadi wa utmegiwu. ⁹ Pe wuņeyo ni jo ma pe kitgi atir-ri, ker pa Lubaņa pe bibedo megī? Pe wuwek gibwolwu; kadi lutim tim kwele, nyo jo ma woro cal jogi, ki lutim abor, nyo jo ma buto ki co wadgi, ¹⁰ nyo lukwo, nyo luworo me jami, nyo lumero, nyo luyet dano, nyo luyak, ker pa Lubaņa pe bibedo megī. ¹¹ Jo mogo i kinwu bene yam gubedo macalo jo meno. Ento wun doņ gityeko lonyowu me bedo jo malen, gityeko kwanowu ni wun jo ma kitwu atir pi nyiņ Rwot Yecu Kricito ki piny Cwiny pa Lubaņawa. ¹² njat mo biwacci, “Atwero timo jami ducu.” Ento meno pe nyuto ni jami ducu tye ki kony. “Atwero timo jami ducu,” ento pe abiye ni gin mo oloka adok opiine. ¹³ Wuwacci, “Cam tye pi ic, ki ic bene pi cam.” Ento gin aryo-nu ducu Lubaņa bityekogi woko. Kom pe tye pi tim kwele, ento tye pi Rwot, Rwot bene tye pi kom. ¹⁴ Lubaņa yam ocero Rwot woko ki i kin jo muto, en bicerowa woko bene pi twerone. ¹⁵ Pe wuņeyo ni komwu aye obedo dul kom Kricito? Nen myero ka akwanyo dul kom Kricito, aloko odoko dul kom malaya? Pe twerre! ¹⁶ Pe wuņeyo ni dano ma ribbe ki malaya doko kom acel kwede? Pien “gin aryonu gibidoko kom acel,” macalo yam gicoyo. ¹⁷ Ento njat ma ribbe ki Rwot, doko cwiny acel kwede. ¹⁸ Wubol tim kwele woko. Bal mukene ducu ma dano timo tye woko, pe gudo kome; ento njat ma timo tim kwele balo kome kene. ¹⁹ Pe wuņeyo ni komwu aye ot pa Cwiny Malen ma bedo i iwu, ma Lubaņa omiyo botwu? Wun pe wutye piwu kenwu; ²⁰ doņ giwilowu awila ki wel. Pi meno myero wumi komwu oket deyo i kom Lubaņa.

Chapter 7

¹ Doņ me dok i lok ma wucoyo waraga bota pire, bedo ber ka laco mo pe ogudo dako, ² ento pi gerjo tim me abor, myero laco acel acel obed ki dakone, ki dako acel acel bene myero obed ki cware. ³ Laco myero ocob miti pa dakone, ki dako bene myero ocob miti pa cware. ⁴ Dako pe loyo kome kene, ento kono cware aye ma loyo; kit meno laco bene pe loyo kome kene ento dakone bene ma loyo. ⁵ Dano acel acel pe myero okwer pi kome bot lawote, kono gwok nyo pi kare manok mo keken ma wuyubo ayuba dok wuye kacel, wek wunonj kare me bedo ka lego Lubaņa. Ka laca dok wuribbe kacel, wek Catan pe obitwu, pi miti ma wutye kwede ma pe jukke. ⁶ Awaco lok man kun aye ayeya keken, ento pe aketo macalo cik. ⁷ Kono ononjo twerre amito dano ducu gubed kit macalo atye kwede-ni; ento dano acel acel tye ki kit motte mutiko en, ma Lubaņa omiye; inonjo ni dano mo-ni tye ki mot man, ki dano mukene tye ki mapatte. ⁸ Bot jo ma pud peya gunyomo, ki bot mon ma coggi oto, awaco kit man ni, bedo ber ka kono gubedo macalo an. ⁹ Ento ka pe giromo jukke kengi, myero gunyom, pien nyom ber kato ma laco nyo dako obedo ka ciro miti me kom. ¹⁰ Bot jo ma doņ gunyomme, acikogi ni dako pe okwer cware, ento man pe an aye ma aciko, Rwot gire aye muciko. ¹¹ Ento ka ce dako mo doņ oweko cware, myero obed kene, nyo odwog cen bot cware, pe oger laco mo mukene. Dok laco bene pe myero oryem dakone. ¹² Bot jo mukene-gu, an kikoma aye ma atye ka lok, pe Rwot gire, ni, ka ce Lakricitayo mo tye ki dakone ma pe oye Yecu, ka dako-nu oye me medde ki bedo kwede, laco pe myero oryeme woko. ¹³ Ka dako mo bene tye ki cware ma pe oye Yecu, ka ce cware oye me medde ki bedo kwede, pe myero okwere. ¹⁴ Pien laco ma pe oye Yecu doko len pi dakone, ki dako ma pe oye Yecu bene doko len pi cware ma Lakricitayo-ni. Ka pe kumeno, kono litinowu pe gibedo len, ento kit macalo tye gilen gigi. ¹⁵ Ento ka njat ma pe oye Yecu mito pokke woko ki lawote, wek opokke. Doņ lok macalo meno Lakricitayo ma laco nyo ma dako pe tye iye ki dic mo, pien Lubaņa olwonowa ni wabed ki kuc. ¹⁶ In dako, ineyo niņniņ ka ibilaro cwari? Nyo in laco, ineyo niņniņ ka ibilaro dakoni? ¹⁷ Myero doņ dano acel acel olub kit kwo ma Rwot omiye, en kwo ma yam en tye iye i kare ma Lubaņa olwonje. Man en gin ma aciko ki jo ducu ma guye Kricito. ¹⁸ Tye dano mo ma ononjo doņ olirre i kare ma gilwonje? En pe myero openy yo me dwoko kome macalo dano ma pe giliro. Tye dano ma ononjo doņ pe gilire i kare ma gilwonje? En pe myero openy yo me lirre. ¹⁹ Pien bedo ma giliri ki bedo ma pe giliri pe konyo gin mo; ento gwoko cik pa Lubaņa aye konyo. ²⁰ Dano acel acel myero obed ki kite macon ma ononjo en tye kwede i kare ma gilwonje. ²¹ I kare ma gilwonj ononjo ibedo opii? Pe ipar. Ento ka inonjo yo me a woko ki i opii, ci ti kwede. ²² njat ma gilwonjo me bedo i Kricito ma ononjo en opii, en aye dano ma Rwot doņ ogonyo woko ki i opii. Kit meno bene, njat ma ononjo lone kene ka gilwonje, doņ odoko opii pa Kricito. ²³ Wun jo ma giwilo ki wel; pe wudok opii pa dano mo. ²⁴ Utmegina, dano acel acel myero obed i nyim Lubaņa ki kite ma ceņ gilwonje kwede ca. ²⁵ Lok ma dok i kom jo ma pud peya gunyomme, pe anonjo cik mo ma oa ki bot Rwot, ento amiyo tamma iye macalo dano ma Lubaņa doņ otyeko timo kica bote, en mumiyo abedo njat ma genne. ²⁶

Donj atamo ni, pi can ma odiyowa marac, bedo ber ka dano moni obedo kit macalo tye kwede.²⁷ Itye ki dako? Pe item gonyo nyom woko. In dakoni pe? Pe imit nyom.²⁸ Ento ka inyomo, nonjo pe itimo bal mo. Nyako bene ka ginyomo nonjo pe otimo bal. Ento jo ma nyomme gubinonjo ayelayela me kwo me lobo man; amito ni ka twerre kono akwanyo ayelayela meno woko ki i komwu.²⁹ Utmegina, gin ma aloko en ene ni, kare donj odoko din; cakke kombeddi jo ma tye ki mon myero gubed calo jo ma pe ki mon,³⁰ ki jo ma kumo myero gubed calo jo ma pe kumo, jo ma cwinygi yom calo jo ma pe cwinygi yom, jo ma wilo jami gubed calo jo ma pe tye ki gin mo,³¹ jo ma tiyo ki jami me lobo man calo jo ma pe gitye ka tic kwede, pien lobo kit ma tye kwede-ni bitum woko.³² Amito wubed labonjo par mo. Dano ma pud peya onyomo, cwinye paro lok pa Rwot, kit ma myero eyom kwede cwiny Rwot.³³ Ento dano ma donj onyomo, paro mere lok me lobo kit ma ebiyomo kwede cwiny dakone;³⁴ tamme pokke i dul aryo. Dako ma pe ginyomo, nyo nyako, bene paro lok pa Rwot, wek ebed malenj i kome ki i cwinye. Ento dako ma ginyomo paro mere lok me lobo, kit ma myero eyom kwede cwiny cware.³⁵ Awaco lok man pi konyowu, pe me gejowu agenja, ento wek omi gin ducu owot kakare, cwinywu bene obed i kom Rwot, ma gin mo pe ywayo tamwu tero woko cen.³⁶ Ka nat mo tamo ni kit bedone ki nyako ma ecikke kwede pe tye atir, ka marre dit i kome, en donj myero otim kit macalo cwinye mito, ka tamo ni obed ki meno. Bal mo pe iye, gitwero nyomme meggi.³⁷ Ento ka dano mo cwinye tek kun pe tye gin mo ma diye, ma donj bene nonjo otyeko mine me weko nyako-nu ma pe ginyomme, nonjo otimo ber ka ce twero loyo tamme.³⁸ Kumeno nat munyomo nyako ma ecikke kwede nonjo otimo ber, ento nat ma pe onyomo nyako ma en ocikke kwede nonjo otimo ber makato.³⁹ Cik gejo dako ka pud cware tye kwo, ento ka cware donj oto woko, ci en bedo ki kare me nyomme ki laco mo mukene ma cwinye mito, ma tye i kin jo pa Rwot keken.⁴⁰ Ci twero miyo dako-nu cwinye bedo yom makato ka ce en obedo kit meno ma pe dok onyomme; meno tamma, atamo bene ni atye ki cwiny pa Lubanja.

Chapter 8

¹ Lok ma dok i kom cam ma gityero bot jogi. Waneyo ni, “wan ducu watye ki njec.” Kit njec meno miyo dano giwakke awaka, ento mar medo tek bot dano.² Dano ma tamo kekeni ne njeyo gin mo, nonjo pe njeyo gin mo kit ma ononjo myero eje kwede.³ Ento ka nat mo maro Lubanja, ci Lubanja bene njeye.⁴ Donj lok ma dok i kom cam ma gityero bot jogi; waneyo ni, “jok pe gin mo i lobo,” dok ni, “Lubanja mo mukene pe, kono en Lubanja acel-li keken.”⁵ Kadi bed tye gin mogo ma gilwonjo ni lubanja i polo nyo i lobo, kit macalo tye lwak lubanja ki lwak rwodi mapol mapatpat-ti,⁶ ento ki tunj botwa Lubanja tye acel, en Lubanja Won, ma jami ducu a ki bote, ma wan wabedo tye pire; dok bene tye Rwot acel keken, Yecu Kricito, ma miyo jami ducu bedo tye, wan bene wabedo tye pire.⁷ Kadi bed kumeno, jo mapol pe gitye ki njec macalo meno. Jo mogo donj gunjiyo woko i woro jogi nio wa cen tin; gicamo cam ma kun nonjo pud gitamo ni, “Man adada gin ma gityero bot jok,” miyo tam ma tye i igi ma nyuto botgi balgi balle woko.⁸ Cam pe bimiyo Lubanja pwoyowa; pe wabibedo marac ka pe wacamo cam, pe bene wabibedo maber ka wacamo.⁹ Ento wugwokke, wek twero ma wutye kwede pe odok gin mo ma miyo dano magoro poto i bal.¹⁰ Pien ka dano mo ma tam ma i iye ma nyutte balle pud goro oneno ni ma itye ki njec ibedo ka cam i ot jok, pe bimeddo tekwinny bote me camo rinjo ma gityero bot jogi?¹¹ Kono en dano ma niye mere goro-ni obedo omeru ma yam Kricito oto pire, en bito pi njecci!¹² Donj ka wubalo kit man bot utmegiwu ma niyegi goro, ka dok wubalo tangi ma nyuto botgi balgi ma pud goro, nonjo wubalo i kom Kricito.¹³ Pi meno, ka cam aye miyo omera poto i bal, pe donj abicamo rinjo matwal, wek pe ami omera opot i bal.

Chapter 9

¹ An pe alone kena? An pe lakwena? Yam pe aneno Rwotwa Yecu Kricito? Wun pe adwoggi me ticca i Rwot?² Kadi bed jo mogo pe giye ni an lakwena, ento ki tunj botwu an lakwena, pien wun kikomwu aye wubedo lanyut me kwenana i Rwot.³ Meno aye pidona bot jo ma giroka ki peny.⁴ Pe watye ki twero me nonjo cam ki mat ma iwa mito?⁵ Pe atye ki twero me tero dako ma Lakricitayo kacel kweda i wotta, macalo lukwena mukene, ki omego pa Rwot, ki Kepa?⁶ Nyo wan ki Barnaba keken aye myero wati pi camwa piwa kenwa?⁷ Anja ma cito i mony, ci cako culo mucarane pire kene? Anja ma pito olok i potone ma pe camo nyig olok mucek iye? Lakwat mene ma pe mato cak ma a i kom lim ma en kwayo.⁸ Atye ka loko lok man i kit pa dano keken? Cik kono pe loko lok ma rom ki man?⁹ Pien i cik pa Moses gicoyo ni, “Pe itwe dog twon ka tye ka nyono bel.” Lubanja mono tamme tye twatwal pi dyan?¹⁰ En pe oloko lok meno piwa? I adane lokke yam gicoyo piwa, pien lapur myero opur pur kun nonjo tye ki gen, nat ma dino bel bene myero odin kun tye ki gen me nonjo dul mo iye.¹¹ Ka wacoyo kodi me cwiny i kinwu, meno lokke bedo lok madit twatwal ka wakayo jami mogo me kom ki botwu?¹² Ka jo mukene gitye ki twero meno i komwu, ci wan donj pe wakatogi kwede woko? Ento kadi bed twero meno tye botwa, pe watiyo kwede; wadiyo cwinywa i lok ducu wek pe omi waketi ariya mo ma gejo tito lok me kwena maber i kom Kricito.¹³ Pe wuneyo ni, jo ma gitiyo tic i ot pa Lubanja ginonjo camgi ki i ot pa Lubanja, dok jo ma gitiyo i kom keno tyer gipoko botgi gitum ma gityero?¹⁴ Rwot bene yam ociko i kit yo acel-lu ni, jo ma tito lok me kwena maber myero gunonj gin ma gikwo kwede pi tito lok me kwena maber-ri.¹⁵ Ento an pe atiyo ki twero macalo meno wacel. Dok bene pe acoyo lok man ni kono wutima kit meno. Bedo ber ka ato, kato ma dano mo loko wakkena doko gin ma ka cunjone pe.¹⁶ Ka atito lok me kwena maber, myero pe awakke pire, pien gidiya iye adiya. Ka pe atito lok me kwena maber, ci abineno can.¹⁷ Ka atimo man pi twerona kena, abinonjo bakacic, ento ka atimo ma kun pe amito, nonjo atye ka cobo tic ma gimiya.¹⁸ Abinonjo kit bakacic anjo? Bakacicca en aye yomcwiny ma anonjo i tito lok me kwena maber, labonjo njolo kit cul mo iye bot dano ma giwinyo, kun bene pe atiyo ki twero ma atye kwede wek anonj kony mo ki bot jo ma atito botgi lok me kwena

maber. ¹⁹ Kadi bed alone kena i nyim dano ducu, ento donj atyeko mine me bedo opii pa jo ducu, wek anonji mapol. ²⁰ Ka abedo bot Lujudaya alokke abedo macalo Lujudaya, wek anonj Lujudaya mogi; bot jo ma tye i te cik pa Moses abedo bene macalo nat ma tye i te cik, kadi bed an kikoma pe atye i te cik, wek anonj jo ma tye i te cik. ²¹ Bot Lurok ma pe i te cik pa Moses abedo macalo nat ma pe i te cik, kun nonjo pe atye labonjo cik pa Lubanja, ento abedo i te cik pa Kricito. ²² Bot jo ma gigo i niyegi, alokke adoko dano magoro bene, wek anonj jo magoro. Alubo kit ducu ma dano gitye kwede, wek omiya alar jo mogi i yo ducu. ²³ Meno ducu atiyi pi lok me kwena maber, wek an bene anywak gum mo ma a iye kacel kwedgi. ²⁴ Pe wuneyo ni, jo ma gipyem i njwec ducu girinjo, ento dano acel keken aye ma limo mot me pwoc? Wun bene wurin kumeno wek wunonj mot me pwoc. ²⁵ Dano acel acel ma pyem i tuko myero ogwokke kene i yo ducu. Gitimo meno wek ginonj lalukana ma balle woko, ento wan watimo pi nonjo lalukana ma pe ballene. ²⁶ An mera arinjo atir ma pe acabbe atata; ka awacci atye i tuko me donje, pe adonjo piny macalo nat ma donjo yamo ata. ²⁷ Acano koma, kun bene aloye calo opiina, wek ka donj atyeko tito lok bot jo mukene, pe abed nat ma pe gipwoyo.

Chapter 10

¹ Utmegina, amito wunje ni, kwarowa ducu yam gubedo i te pol, gin ducu guwok ki i dye nam, ² gin ducu bene yam gibatijagi i i pol ki i nam, wek donj gubedo jo pa Moses. ³ Gin ducu yam gucamo cam acel me cwiny, ⁴ gin ducu bene gumato ginamata acel me cwiny. Pien gumato pii mua ki i kom got me cwiny ma woto kacel kwedgi, got meno yam en Kricito. ⁵ Kadi bed kumeno, Lubanja pe opwoyo pol jo mogi ma i kingi; pien guto gutum woko liwenj i tim. ⁶ Lok meno ducu odoko labol botwa, ma cikowa ni pe myero wabed ka paro gin maraco macalo yam gin guparo. ⁷ Pe wawor jogi macalo jo mogi i kingi, kit macalo yam gicoyo ni, “Lwak gubedo piny gucamo ka gumato, ci gua malo ka myel.” ⁸ Wan pe myero wadonyu i timo tim kwele, macalo jo mogi i kingi yam gutimo, ci jo alip pyeraryo wiye adek guto woko ducu i nino acel. ⁹ Pe waomu cwiny Rwot, macalo jo mogi i komgi yam guomo cwinye, ci omiyo twol onekogi woko. ¹⁰ Pe wanjur, macalo jo mogi i kingi yam gunjur kwede, ci omiyo Lanek onjinyogi woko. ¹¹ Meno ducu yam otimme i komgi macalo lapo wic, ka donj gicoyo me cikowa, wan jo ma agikki piny oo i komwa-ni. ¹² Pi meno nat mo ma tamo ni etwero cun myero ogwokke wek pe opoti. ¹³ Pe tye bita mo ma makowu ma pe mako dano ducu; Lubanja genne, pe biye ni gibitwu matek makato ma wuromo cirone, ento i kare ma Catan tye ka bitowu, Lubanja bimiyowu yo ma myero wubwot kwede, wek wubed ki twero me ciro. ¹⁴ Pi meno, wun luwota ma amaro, wubol woro jogi woko matwal. ¹⁵ Aloko kwedwu macalo jo ma luryeko; wubed ki tam kekenwu i lok ma aloko. ¹⁶ Kikopo me gum ma walego iye gum, pe waribbe iye i remo pa Kricito? ¹⁷ Pien mugati tye acel, wan ma wapol-li bene wabedo kom acel, pien wan ducu wanywako camo en mugati acel-lu. ¹⁸ Konj wunen jo Irael; jo ma camo gitum ma gityero bot Lubanja pe giribbe ki keno tyer? ¹⁹ Ka aloko kumeno nonjo atamo anjo? Ni cam ma gityero bot jogi obedo gin mo, nyo ni jogi gubedo gin mo? ²⁰ Pe, gin ma awaco en ene ni, gitum ma jo ma pe njejo Lubanja gutyero, gityero bot jogi, ento pe gityero bot Lubanja. Pe amito wuribbe ki jogi. ²¹ Pe wutwero mato ki kikopo pa Rwot ki pa jogi. Pe wutwero cam i meja pa Rwot ki dok i meja pa jogi. ²² Wamito omo cwiny Rwot wek nyeko omake? Wan mono watye ki tek wakato en? ²³ “Atwero timo jami ducu,” ento meno pe nyuto ni jami ducu tye ki kony. “Atwero timo jami ducu,” ento man pe nyuto ni jami ducu donj niye pa dano. ²⁴ Dano pe olub gin ma konyo en keken, ento myero olub gin ma konyo lawote bene. ²⁵ Wucam kit rinjo ducu ma gicato i cuk, pe wubed ka penyo gin mo iye pi lwor bal. ²⁶ Pien lobo ki jami ducu ma tye iye obedo jami pa Rwot. ²⁷ Ka ce dano mo ma pe oye Lubanja olwonowu ka cam, kun wumito wucit wucam, ka wuo i ganje wucam gin ducu ma giketo i nyimwu, pe wubed ka penyo gin mo iye pi lwor bal. ²⁸ Ento ka nat mo owaco botwu ni, “Man gin ma donj gityero bot jok,” pe wucam, pi paro pi nat ma donj otito lok meno pi poyo wiwu-ni, ki pi tamme ma i cwinye ma nyuto balle bote. ²⁹ Meno aloko pi tam ma tye i cwiny dano mukene ca, pe pi tam ma i cwinyi. Pijo gigerjo kuc ma atye kwede me timo gin mo-ni woko, pi tam ma tye i cwiny dano mukene? ³⁰ Ka anywako camo cam ki jo mukene kun apwoyo Lubanja bene, pijo giyeta pi gin ma donj atyeko pwoyo Lubanja pire? ³¹ Donj ka wucamo cam nyo ka wumato mat, nyo gin ducu ma wutiyo, wutim ducu pi miyo deyo bot Lubanja. ³² Pe wubal cwiny Lujudaya, kadi jo Grik, nyo jo muye Lubanja, ³³ macalo an atemo yomo cwiny jo ducu i gin ducu ma atiyi, kun pe alaro pi gin ma konyo an kena, ento alaro pi gin ma konyo jo mapol, wek gularre.

Chapter 11

¹ Wulub kita, macalo an bene alubo kit pa Kricito. ² Apwoyowu pien i lok ducu wupo pira, kun wumako pwonnya ma yam akelo botwu. ³ Ento amito wunje ni wi laco acel acel en aye Kricito, wi dako aye cware, ki wi Kricito aye Lubanja. ⁴ Laco moni ma lego Lubanja, nyo ma tito lok pa Lubanja kun oboyo wiye, meno nonjo oketo lewic i wiye. ⁵ ento dako ma lego Lubanja nyo ma tito lok pa Lubanja, ma kun pe oboyo wiye nonjo oketo lewic i wiye, pien pe tye apokapoka mo i kin en ki dako ma olyelo wiye woko. ⁶ Ka dako mo pe boyo wiye, myero onyar yer wiye woko. Ka bedo me lewic ka dako olyelo wiye, nyo onyaro yer wiye anyara, en donj myero obo wiye woko. ⁷ Laco pe myero obo wiye, pien en cal pa Lubanja dok deyo pa Lubanja bene; ento dako aye deyo pa laco. ⁸ Laco yam pe giketo nia ki i kom dako, ento dako aye oa i kom laco. ⁹ Laco yam pe giketo pi dako, ento dako aye giketo pi laco. ¹⁰ En mumiyo dako myero obed ki lanyut me twero i wiye, pi lumalaika. ¹¹ Ento i kwowa me bedo i Rwot, dako pe twero cun kene labonjo laco, ki laco bene pe twero cun kene labonjo dako; ¹² pien macalo dako yam gitiyo oa i kom laco, i kit acel-lu laco bene dako aye ma nywalo, dok jami ducu a ki bot Lubanja. ¹³ Konj wunol lok man kenwu; tika nen ber ka dako olego Lubanja ma pe oboyo wiye? ¹⁴ Kit ma ma ginywalowa kwede bene pe pwonyowu ni, ka laco oloto yer wiye odonjo maboco, ci miyo ginyware? ¹⁵ Ento dako gire ka yer wiye olot maboco meno

bedo me deyo bote, pien gimie yer maboco-nu me umme kwede.¹⁶ Doŋ ka ŋat mo mito kelo pyem iye, wan giwa wape ki kit macalo meno, pe bene tye i kin jo ducu muye Lubaja.¹⁷ Acikowu kun bene atye ki lok mogo ma cwinya pe yom iye i komwu, pien cokkewu-ni gin mo ma konyo pe iye, kelo bal keken.¹⁸ Lok mukwoŋo ma atyeko winyone en aye ni, ka lwak gucokke kacel, apokapoka bedo tye i kinwu. An bene tuŋcel aye lok meno,¹⁹ pien dul mogo myero gubed i kinwu, wek jo ma tye maber gunen woko ka maleŋ.²⁰ Pien ka wucokke kacel pe wucamo. Cam pa Rwotwa,²¹ pien wun ducu ŋat acel acel kwoŋo camo camme woko, kun jo mogo bedo ki kec, ki jo mogo gimer meg i woko.²² Wun mono pacowu pe, ka ma wutwero camo iye camo iye cam ki mato mat-gu? Nyo wucayo jo ducu muye Lubaja, kun wuketo lewic i kom jo ma pe tye ki gin mo? Myero awac botwu gin aŋo? Wumito apwowu? Pe atwero pwoyowu pi lok man.²³ Pien pwoy ma yam apwoyowu kwede, Rwot aye mumiya, ni, i wor meno ma giketo roro i kome-ni, Rwot Yecu omako mugati,²⁴ ka doŋ opwoyo, ci obaro iye, omiyogi kun wacci, “Man aye koma ma tye piwu. Wutim kuman me po pira.”²⁵ Kumeno ka gucamo otum, otiŋo kikopo kun wacci, “Kikopo man aye gicikke manyen i remona. Wutim kuman i kare ducu ma wumato, me po pira.”²⁶ Pien i kare ducu ma wucamo mugati man, dok bene ka wumato ki kikopo-ni, noŋo wutye ka yweko lok me to pa Rwot, nio ka en bidwogo.²⁷ En mumiyo ka dano mo ocamo mugati man, nyo omato kikopo man ma kun kite pe myero, noŋo en odoko labal pi pyedo kom ki remo pa Rwot.²⁸ Dano acel acel myero koŋ okwoŋ ŋine kene, ka doŋ ocak camo mugati meno ki mato gin ma tye i kikopo meno.²⁹ Pien ŋat ma camo nyo mato kun pe oniaŋ maber i kom gin ma gilwoŋo ni kom Rwot, noŋo en tye ka kelo kop i kome kene ka ce ocamo nyo omato.³⁰ Meno gin mumiyo jo mapol i kinwu gitwo, dok gigo bene, ki jo mogo doŋ guto woko.³¹ Ka kono nene wan kikomwa waŋolo kop i komwa kekenwa ki ada, kono pe ginolo kop i komwa.³² Doŋ ka Rwot aye ma ŋolo kop i komwa, en pwodowa me pwoyowu, wek pe ginol kop olowa kacel ki jo me lobo.³³ Pi meno doŋ, utmegina, ka wucokke ka camo cam pa Rwotwa, ŋat acel acel myero koŋ okur lawote.³⁴ Ka dano mo kec neko, myero koŋ ocam cam i pacone, wek pe kop olowu ka wucokke kacel. Lok mukene mudon, abiyubo ka ao botwu.

Chapter 12

¹ Utmegina, amito wuniaŋ lok i kom mot ma Cwiny Maleŋ miyo.² Wuŋeyo ni i kare ma yam onoŋo pud pe wuŋeyo Lubaja, noŋo wurwenyo woko ata ka woro cal jogi ma pe loko, ka ma giterowu iye ducu-ni.³ Pi meno amito wuniaŋ ni, pe tye ŋat mo ma Cwiny pa Lubaja telo ma wacci, “Yecu giceno;” dok bene pe tye ŋat mo ma twero wacci, “Yecu aye Rwot,” ento Cwiny Maleŋ keken ma twero miye eloko.⁴ Mot tye ma kitgi patpat, ento Cwiny tye acel.⁵ Tic ma gitiyo pi Rwot bene tye ma kitgi patpat, ento Rwot tye acel.⁶ Tek pa Lubaja tiyo i yo mapatpat, ento Lubaja acel-lu aye ma tiyo i yo ducu ki pi jo ducu.⁷ Dano acel acel gimieyo bote lanyut me Cwiny ma konyo lwak.⁸ Cwiny Maleŋ miyo bot dano acel kwena me ryeko; en Cwiny acel-lu bene miyo bot dano mukene kwena me ŋec.⁹ En Cwiny acel-lu miyo niye bot ŋat mukene, ki bot dano mukene en Cwiny acel-lu miyo mot me caŋo two i kom dano.¹⁰ Bot ŋat mukene en miyo mot me tiyo taŋo, bot ŋat mukene mot me tito lok pa Lubaja, bot ŋat mukene miyo ryeko me poko kin cwiny mapatpat, bot ŋat mukene miyo dumo leb mapatpat, bot ŋat mukene miyo ryeko me gonyo leb mapatpat.¹¹ Ento Cwiny acel-lu aye ma tiyo tic i mot magi ducu; en poko mot mapatpat bot dano acel acel kit macalo en mito.¹² Pien Kricito calo kom acel ma tye iye dul mapol; ento noŋo pud tye kom acel, kadi bed gitye dul mapol.¹³ Pien wan ducu, Lujudaya ki jo Griki, opii ki jo ma gilone kengi, gibatiŋawa wadoko kom acel i Cwiny acel-lu pa Lubaja, wan ducu wamato en Cwiny acel-lu.¹⁴ Pien kom dano pe tye iye dul acel keken, ento tye iye dul mapol.¹⁵ Ka kono tyen wacci, “Pien an pe a ciŋ, an pe a dul kom,” meno pe geŋe bedo dul kom.¹⁶ Ka kono it wacci, “Pien an pe a waŋ, an pe a dul kom,” meno pe geŋe bedo dul kom.¹⁷ Ka kono kom ducu obedo waŋ, kono giwinyo lok ki ŋo? Dok kono kom ducu obedo it, kono giŋweyo ki ŋo?¹⁸ Ento kit ma tye kwede-ni, Lubaja oketo dul mapatpat i kom, dul acel acel kit macalo en mito.¹⁹ Ka kono gin ducu gubedo dul acel, kom kono obedo kwene?²⁰ Kit macalo tye-ni, tye dul mapol, ento kom tye acel.²¹ Waŋ pe twero waco ki ciŋ ni, “An pe amiti.” Wic pe twero waco ki tyen ni, “An gira pe amitowu.”²² Ma kaka meno, dul kom maca ma gitamo ni goro mitte twatwal,²³ dok bene dul maca me kom ma gitamo ni deyogi pe, dul magi aye girukogi ki deyo makato, ki dul komwa ma nen marac warukogi ki ruk ma nen maber makato,²⁴ ma kun dul komwa ducu ginen maber ma pe dok gimieyo gin mo. Lubaja oketo dul mapol me kom kun ribogi kacel, kun miyo deyo madwoŋ makato bot dul ma deyogi nok.²⁵ wek apokapoka mo obed pe i kom, ento omi dul acel acel opar pi dul wadgi.²⁶ Ka dul mo acel tye ki arem, ci dul kom mikeneg bene rem kacel kwede; ka gipako dul acel, dul mukene-gu bene ducu ribbe kwede ki yomcwiny.²⁷ Kombeddi doŋ wun kom Kricito, dano acel acel obedo dul kom Kricito.²⁸ Ento Lubaja oketo jo magi i lwak muye Kricito; mukwoŋo lukwena, me aryone lutit lok pa Lubaja, me adekke lupwony, ki dok jo ma tiyo tic me taŋo; ki jo ma lubo gin jo ma gimieyo botgi mot me caŋo two ki i kom dano, jo ma tiyo tic me kony, jo ma romo loyo tic, ki jo ma gidumo leb mapatpat.²⁹ Jo ducu gin lukwena? Jo ducu gitye ki mot me tito lok pa Lubaja?³⁰ Jo ducu tye ki mot me caŋo dano? Jo ducu gidumo leb mapatpat? Jo ducu gin lugony leb?³¹ Wuket cwinywu i noŋo mot ma pigi dito.

Chapter 13

¹ Kombeddi doŋ amito anyut botwu yo maber dok makato. Kadi aloko leb pa dano ki pa lumalaika, ka pe atye ki mar, abedo calo olaŋ ma kok, gara ma wo awoya.² Ka atye ki mot me tito lok pa Lubaja macalo lanebi, ma aniaŋ i muŋ ducu, dok bene noŋo atye ki ŋec ducu, ma atye bene ki niye ducu, ma atwero bene kobo kwede godi madoŋo-gu woko ka mukene, ce pe atye ki mar, ci pe a gin mo.³ Ka apoko jami ducu ma atye kwede, ma bene amiyo koma ni giwaŋ woko ki

mac, ento ka pe atye ki mar, ci pe konya ki gin mo. ⁴ Mar diyo cwinye, dok lakica bene; mar pe lanyeko, pe wakke; ⁵ pe nyatte, pe tiyo gin ma pe myero, pe yenyo gin mukemo en kene; pe bedo ki keccwiny, pe bedo kun keto cwinye i kom gin marac ma gitimo i kome; ⁶ cwinye pe bedo yom i kom tim ma pe atir, ento cwinye bedo yom i lok ada. ⁷ Mar diyo cwinye i kom jami ducu, ye lok ducu, dok bedo ki gen i kare ducu, keto tek bene me ciro jami ducu. ⁸ Mar pe gik; ento lok atita bitum woko; kadi ki dumo leb bene bigik woko; kadi nec bene bitum woko, ⁹ pien wan waneyo dul mogo manoknok keken, lutit lok pa Lubanja gitito dul mogo manoknok keken; ¹⁰ ento gin makulu ka obino, ci gin ma obedo duldul bigik woko. ¹¹ I kare ma pud an latin, aloko lok calo latin, aparo jami ducu calo latin; ento kombeddi ma donj ateggi-ni, donj abwoto kit me tino woko. ¹² Gin ma waneno kombeddi cal ki tipo ma nen ribiribi i kiyo; ento i kare ma bino anyim ca wabinenne wan ki wan. Kombeddi aneyo dul mo manok keken, ento i nino ma bino anyim ca abibedo ki nec ducu liwen, kit macalo Lubanja tye ki nec ducu i koma-ni. ¹³ Donj tye gin adek ma gibedo matwal: niye, gen, mar; ento gin ma pire dit ma katogi ducu en aye mar.

Chapter 14

¹ Wuket mar aye obed tamwu mukwojo ma pire dit; wuket cwinywu bene me nojo mot ma Cwiny Malenji miyo, makato ducu mot me tito lok pa Lubanja. ² Pien dano ma dumo leb mapatpat pe loko ki dano, ento nojo loko ki Lubanja. Nat mo ma nianj i lokke pe, pien nojo en tye ka loko munj me Cwiny Malenji. ³ Ento dano ma tito lok pa Lubanja loko ki dano kun donjo niyegi, cuko cwinygi dok kweyo cwinygi bene. ⁴ Dano ma dumo leb mapatpat donjo niyene kene; ento nat ma tito lok pa Lubanja nojo tye ka donjo jo muye Kricito i niyegi. ⁵ Amito ni wudum leb mapatpat, ento makato ducu amito wutit lok pa Lubanja. Dano ma tito lok pa Lubanja pire dit kato nat ma dumo leb mapatpat, kono nyo ka ce tye dano mo ma twero gonyo bot dano gin ma en loko, wek okony jo muye Kricito i donjo. ⁶ Utmegina, ka abio botwu kunnu ma kun nojo adumo leb mapatpat, abibedo ki kony anjo botwu, ka pe akelo botwu lok pa Lubanja ma ginyutta, nyo nec mo, nyo lok mo ma Lubanja omiya me atita, nyo pwony mo? ⁷ Kadi wa gin ma pe ki kwo, ma kok calo nyamulere nyo nana, ka ce dwane pe owinnye maber, ci dano gibinianj ninjinj i wer ma gikuto nyo gigoyo? ⁸ Buriji bene ka pe gikuto i dwan me lwonjo kikome, ci anja ma biyubbe pi cito i lweny? ⁹ En i yo acel-lu, anja ma binianj i gin ma wuloko ka wudumo aduma ki leb mapatpat, kun wuloko lok ma pe nianje? Lokwu biket woko i yamo ata. ¹⁰ Tye leb mapol ma kitgi patpat i wi lobo, ento pe tye mo ma te lokke pe. ¹¹ Ento ka pe aneyo leb ma dano mo-ni tye ka loko, abedo macalo larok bote, ki en bene bedo macalo larok bota. ¹² Donj kit meno, macalo wuketo cwinywu me nojo mot me Cwiny, wutem loyo jo mukene ducu i gin ma donjo jo muye Kricito, miyo gicunj matek. ¹³ Pi meno, dano ma dumo leb mapatpat myero oleg Lubanja wek okonye me gonyo tyen lok ma eloko. ¹⁴ Pien ka alego Lubanja ma kun nojo adumo aduma, cwinya bene lego, ento nojo tamma pe timo iye gin mo. ¹⁵ Atim anjo doki? Abilego Lubanja ki cwinya kun alego ki tamma bene; abiwero wer ki cwinya kun awero ki tamma bene. ¹⁶ Ka pe kumeno, ka ipwoyo Lubanja ki cwinyi keken, dano mukene ata ma obino i cekkewu twero gamo “Amen” i pwocci-nu i kite mene, ma kun pe onianj i gin ma iloko? ¹⁷ Kadi bed onono imiyo pwoc maber, pe konyo dano mukene ca me donjo kadi ki acel mo. ¹⁸ Apwoyo Lubanja pien an adumo leb mapatpat ma akatowu ducu, ¹⁹ ento i cokke pa jo muye Kricito amito loko lok abic mo keken ki tamma wek apwony ki jo mukene, makato loko lok alip ki alip kun adumo aduma ki leb mapatpat. ²⁰ Utmegina, pe wubed calo litino i tamwu. Wubed litino i timo gin marac, ento i tamwu myero wubed jo muteggi. ²¹ Yam gicoyo i cik ni, “Abiloko ki jo me rok man i leb ma jo dumo kwede aduma ki i dog jo ma gin lurok ento kadi bed kumeno, gin pe gibiwinyo lokka, man lok pa Rwot.” ²² Meno nyuto ni, dumo leb mapatpat gimiyi wek obed lanyut bot jo ma pe guye Kricito, pe bot jo muye, ento tito lok pa Lubanja tye pi jo muye, pe pi jo ma pe guye. ²³ Donj ka dano ma guye Kricito gucokke kacel kun jo ducu ma iye gidumo leb mapatpat, dok ka jo mukene ata, nyo ma pe guye, gubino iye, pe gibiwaco ni wun jo mubanje? ²⁴ Ento ka dano ducu tye ka tito lok pa Lubanja, ce ka dano mo ma pe ye obino iye, nyo dano mo ata obino i ot, en tika binianj i balle pi gin ma en owinyo ki bot jo ducu; lok ma dano ducu guloko binjolo kop i kome, ²⁵ munj ma tye i cwinye bene en bituco woko ka malen, ka donj biryebbe piny ci cako woro Lubanja kun tucu ni, “Adada, Lubanja gire tye i kinwu.” ²⁶ Lokke donj tye ninjinj, utmegina? Ka wucokke kacel, dano acel acel nojo tye ki gin mo; nat mo nojo tye ki wer, mo tye ki pwony, mo tye ki lok ma ginyutte, mo dumo leb mapatpat, ki mo mukene nojo neyo gonyo te lokke. Gin-nu ducu myero otimme i yo ma konyo donjo jo muye Kricito. ²⁷ Ka dano dumo leb mapatpat, myero gubed gin aryo nyo adek, pe okat wel ennu-ni, kun gileyo aleya, ma nat mo gonyo te lokke. ²⁸ Donj ka onono pe tye nat mo ma gonyo, ci myero dano ma mito lok i leb mapatpat olij aliya i cokke pa jo muye Kricito, en olok kekene ki Lubanja. ²⁹ Ento jo aryo nyo adek ma gitito lok Lubanja gitwero lok, kun jo mukene-gu ginjiyo lok ma giloko. ³⁰ Ka ce inen Lubanja onyuto lok mo bot nat mukene ma obedo piny, donj dano ma nen tye ka lok ca myero olij woko. ³¹ Pien wun ducu wutwero tito lok pa Lubanja kun wuleyo aleya, wek jo ducu gupwonnye, dok bene ocuk cwinygi. ³² Jo ma gitito lok pa Lubanja gitwero loyo cwiny ma gimiyogi me tito lok; ³³ pien Lubanja pe ticce me kelo anyobanyoba, en gire won kuc. Macalo timme i cokke ducu pa lwak muye Yecu, ma gin jo pa Lubanja. ³⁴ mon myero gulij woko litik ka gitye i kacokke. Pien pe giyegi me lok; gin myero gubed i te loc, macalo cik pa Lujudaya bene oloko. ³⁵ Ka ce gimito neyo lok mo, myero gupeny coggi ki paco. Bedo me lewic mada, dako me lok i cokke pa lwak dano ma guye Kricito. ³⁶ Gwok nyo wutamo ni lok pa Lubanja yam oa ki botwu ba, dok obino botwu keken? ³⁷ Ka nat mo tamo ni en latit lok pa Lubanja, nyo etye ki mot mogo me Cwiny, myero oje ni, lok ma acoyo botwu-ni en aye cik mua ki bot Rwot. ³⁸ Ento ka nat mo pe oketo lok man i tam, pe bene gibeketo tam i kome. ³⁹ Kit meno, utmegina, wuket cwinywu i tito lok pa Lubanja, lok me dumo leb mapatpat bene pe wugenj. ⁴⁰ Ento gin mo ducu wutim i kit maber, dok kore ki kore.

Chapter 15

¹ Utmegina, amito poyo wiwu i kom lok me kwena maber ma yam atito botwu, ma don wugamo-ni, en bene ma don wucun iye-ni; ² en lok ma wularre pire-ni, ka don wumako matek kit ma yam atitiwu kwede, ka onono pe wuye nono. ³ Pien lok ma nene amiyowu ma pire dit mukwojo, en lok ma yam gimya, ma waco ni, Kricito yam oto pi balwa, kun lubo coc ma yam gicoyo; ⁴ dok bene ni giyike, ka don gicere woko i nino me adekke, kun lubo coc ma yam gicoyo. ⁵ dok ni yam onen bot Petero, ka dok onen bot jo apar wiye ayo ca. ⁶ Ka dok onen bot utmego makato miya abic lawanacel; pol dano mogo i kom jo-nu pud gitye kwo, kadi bed jo mogo don guto woko. ⁷ Dok oturu ki nen bot Yakobo, lacenne onen bot lukwena ducu. ⁸ Me agikkine ducu, ci bene onen bota, kadi bed abedo calo latin ma gibwogo abwoga. ⁹ Pien an atidi twatal i kin lukwena ducu, ma onono pe porre me lwoja ni an lakwena, pien yam aketo can i kom jo pa Lubanja muye Kricito. ¹⁰ Pi kica ma Lubanja omiya en mumiya atye macalo atye-ni; kicane ma tye bota-ni yam pe obedo me nononono. An yam abedo ka medde ki tiyo tic matek twatwal makato jo-nu ducu; ento pe an aye ma atiyu, ento kica pa Lubanja aye ma otiyo kacel kweda. ¹¹ Don kadi bed onono an nyo gin jo-nu, lok ma wan don watito en ennu, lok ma wun wuye bene-ni en ennu. ¹² Don ka lok me kwenawa tito ni gicero Kricito ki i kin jo muto, piyo jo mogo i kinwu giwaco ni cer pa jo muto pe tye? ¹³ Ka ce cer pa jo muto pe, ci Kricito bene kara pe gicero. ¹⁴ Ka Kricito yam pe gicero, ci kwena ma watito-ni don yone pe, kadi wa niyewu bene yone pe. ¹⁵ Medo ki meno, wan bene lucaden me goba i kom Lubanja, pien waloko lok i kom Lubanja ni en oero Kricito, ento ka dano pe gicero, ci yam Kricito bene pe gicere. ¹⁶ Pien ka cero jo muto pe, nono Kricito bene yam pe gicero. ¹⁷ Ka Kricito yam pe gicero, ci kony me niyewu bene pe, nono pud wutye i balwu. ¹⁸ Man don tyen lokke ni, jo muto i Kricito nono don gurwenyo woko matwal. ¹⁹ Ka genwa i kom Kricito konyowa i kwo me kare-ni keken, ci don nono watye marac makato jo ducu. ²⁰ Ento i adane, Kricito don gicero woko ki i kin jo muto, en tye macalo wi mwaka pa jo muto. ²¹ Pien dano aye mukelo to, dok bene cer pa jo muto dano mukelo. ²² Pien macalo dano ducu to i Adam, en i kit yo acel-lu jo ducu gibimiyogi kwo i Kricito. ²³ Ento nat acel acel i kakare: mukwojo Kricito, me wi mwaka, ka lacenne jo pa Kricito i kare me dwogone. ²⁴ Ka don agikki piny bio, ma Kricito bimiyo iye ker i cin Lubanja Won, ma nono don otyeko turo kit loc ki twero ki tek ducu me cwiny. ²⁵ Pien en myero obed ka loc, nio ka Lubanja biketo lukworre ducu piny i te tyene. ²⁶ Lakwor ma gibityeko woko me agikki en aye to. ²⁷ Pien yam gicoyo ni, “Lubanja oketo en obedo lalo jami ducu.” Ka giwaco ni oketo “jami ducu” i te locce, nen ka malen ni pe gikwano iye Lubanja kikome, ma oketo jami ducu i te loc pa Kricito. ²⁸ Ka don gityeko keto jami ducu i te locce, en Wod kikome bene gibiketo i te loc pa Lubanja, wek Lubanja don ocok jami ducu i te locce. ²⁹ Iyo, ka jo muto pe gibicer, ci don jo ma gibatija pi jo muto-ni gibibedo ninin? Ka ce cero jo muto pe tye kadi ki acel, piyo kono dok gibatija pigi? ³⁰ Piyo wan kono wacun ka marac cawa ducu? ³¹ An mera ato nino ducu, utmegina; meno awaco botwu atir, pi wakke ma atye kwede i komwu i Rwotwa Yecu Kricito. ³² Ka kono nene alwenyo ki lee mager i Epeco, macalo dano giwaco-ni, kono ki kony mene ma anono iye? Ka cero jo muto pe, ci ber don “wacamu, wamatu, pien diki wabito woko.” ³³ Pe wuwek gibwolwu: “Bedo ki jo maraco balo kit mabeco.” ³⁴ Wudwog cen i tam ma atir ma pe me mero, ci wugik bal woko cut. Pien jo mogo pe gitye ki nec mo i kom Lubanja. Awaco man wek lewic omakwu. ³⁵ Gwok nyo nat mo bipenyo ni, “Jo muto gicerogi ninin? Gibibedo ki kit kom macalo ninin?” ³⁶ In lamiin! Kodi ma icyo i potoni pe twero nono kwo nio ka don oto woko. ³⁷ Gin ma icyo-ni obedo mere kodi nono, nyo kodi kal, nyo kit kodi mukene-ne, pe en kom ginapita ma bidono-ni. ³⁸ Ento Lubanja miyo kom ki kodi meno kit macalo yam en oyero, kodi acel acel ki kiti kome. ³⁹ Riyo kom gin makwo ducu pe rom; riyo dano pat, riyo lee pat, me pa winyi pat, ki me pa rec bene pat. ⁴⁰ Dok bene tye kom me polo ki kom me lobo; ento deyo pa kom me polo tye ki yone pat, ki deyo pa kom me lobo bene tye ki yone pat. ⁴¹ Cen tye ki deyone, deyo pa dwe bene mapat, ki lakalatwe-gu bene gitye ki deyo mapatpat; pien lakalatwe bene kitgi patpat, omiyo deyo ma gitye kwede bene tye patpat. ⁴² Tye bene kit meno i kom cer pa jo muto. Kodi ma gicoyo-ni en gin ma top; ento ka don gicero pe dok to. ⁴³ Gicoyo ma nono deyone pe, gicero ma nono deyone tye; gicoyo ma nono pud goro, ento gicero ma nono don tye ki tek. ⁴⁴ Gicoyo i kom me lobo man, ci gicero i kom me cwiny. Ka kom me lobo man tye, ci kadi wa kom me cwiny bene tye. ⁴⁵ Yam gicoyo ni, “Dano mukwojo, Adam, odoko gin makwo”; ento Adam me agikkine odoko cwiny ma miyo kwo. ⁴⁶ Pe kom me cwiny kon aye ma kwono bino, ento kom me lobo man, ka don kom me cwiny bino lacen. ⁴⁷ Dano mukwojo yam gityo ki apwa me lobo, ento dano me anyone oa ki i polo. ⁴⁸ Jo me lobo gicalo dano ma gityo ki nom; ento jo me polo bene gical ki dano ma oa ki i polo. ⁴⁹ Don macalo waruko cal pa dano ma gityo ki nom, kit meno bene wabiruko cal pa dano ma oa ki i polo. ⁵⁰ Man aye gin ma aloko botwu, utmegina, ni, gin ma tye ki kom ki remo pe twero leyo ker pa Lubanja, gin ma top bene pe twero leyo gin mo ma pe top. ⁵¹ Kon wuwiny mun man, ni, pe wan ducu wabito, ento wan ducu gibilokowa woko. ⁵² oyotoyot, pi kare manok mo keken, macalo wan ma neno piny litubetube, ka buriyi me agikki don bikok. Pien buriyi bikok, ka don gibicero jo muto woko kun pe dok gibito, wan bene gibilokowa woko. ⁵³ Pien gin ma balle myero orukke ki gin ma pe balle, ki gin ma to myero orukke ki gin ma pe to. ⁵⁴ Ka gin ma balle don orukke ki gin ma pe balle, dok ka gin ma to don orukke ki gin ma pe to, ka don miyo lok ma yam gicoyo obicobbe kakare ni, “To don gimwonyo woko, giloyo woko matwal.” ⁵⁵ “In to, locci don tye kwene? In to, aremmi kono tye kwene?” ⁵⁶ Arem me to aye bal, don tek me bal aye cik. ⁵⁷ Ento myero wapwoyu Lubanja ma miyowa loc pi Rwotwa Yecu Kricito. ⁵⁸ Pi meno, utmegina ma amaro, wucun matek ma pe wuyenje, kun wumedde bene ki tic pa Rwot nino ducu, kun wunian ni, i Rwotwa yellowani pe me nono.

Chapter 16

¹ Doŋ lok ma mako jogo lim me konyo jo pa Lubanja: kit macalo yam aciko jo muye Kricito ma gibedo i Galatia ni guti, wun bene wutim kumeno. ² Nino mukwoŋo i cabit acel acel, dano acel acel i kinwu myero opok lim mogo oket pat, kun lubo kit ma en noŋo kwede, ci okan, wek pe gibed ka joŋo limwu ki ka koma, ma doŋ an ao botwu. ³ Ka ao botwu kunnu, ci abicwalo jo ma wun wuyero me tero motwu i Jerucalem, kun noŋo amiyogi bene waraga. ⁴ Ka ce onono nen ni myero an bene aciti, ci wabicito kacel kwedgi. ⁵ Abio botwu ma noŋo doŋ koŋ awoto ao i Makedonia, pien atamo me wok ki kunnu. ⁶ Gwok nyo abibedo botwu pi kare manok mo, gwok nyo pi kare me koyo woko ducu, wek wubikonya bene i wotta ka ma abicito iye doki. ⁷ Pien pe amito ni anenwu malomalo, ageno abibedo botwu pi kare malac, ka Rwot oye. ⁸ Ento abibedo i Epeco nio wa i kare me Pentekote, ⁹ pien doŋ giyabo yo bota malac me tiyo tic matek kany, dok jo ma geŋo tic pol. ¹⁰ Ka Temceo obino, wunen ni wumiyo en obedo i kinwu laboŋo lwoŋo mo, pien en bene tiyo tic pa Rwot calo an kikoma. ¹¹ Nat mo pe myero ocaye, ento wukonye wek owot i kuc, wek odwog bota, pien akure ki utmegiwa. ¹² Lok i kom ominwa Apolo, yam alege mada ni koŋ myero oo botwu, kacel ki utnengo mukene, ento en pe omiŋo bino kadi ki acel i kare-ni; atamo doŋ en bibino ka ce onono kare maber. ¹³ Wuki piny, wucun matek likiŋ i kom niyewu, wubed co kikome, wubed ki teko. ¹⁴ Gin ducu ma wutimo, wuti ki mar. ¹⁵ Utmegina, wuŋeyo ni Citepana ki jo ma i ode aye gin jo mukwoŋo doko Lukricitayo i lobo Akaya, dok bene gumine kengi i tic pi jo pa Lubanja. ¹⁶ Doŋ aleguwu me bedo ki winy bot jo-nu, ki jo mukene ducu ma giyelle kun gitiyo kacel kwedgi. ¹⁷ Cwinya yom i bino pa Citepana gin ki Portunato ki Akaiko, pien gin gucun ma kakarwu. ¹⁸ Gin doŋ gudwoko cwinya, ki cwinywu bene. Gin jo macalo meno myero wutam pigi. ¹⁹ Jo muye Kricito ducu ma gibedo i Acia gumotowu. Akwila ki Pricika gumotowu matek i Rwot, kacel ki lwak jo muye Kricito ma gicokke i otgi. ²⁰ Utmengo ducu gumotowu. Wumotte kekenwu ki mot malar me mar. ²¹ An Paulo amotowu ki coc ma acoyo ki ciŋa. ²² Nat ma pe maro Rwot myero gicen woko. Bin Rwotwa! ²³ Kica pa Rwotwa Yecu Kricito obed kwedwu. ²⁴ Mar mera obed kwedwu ducu i Kricito Yecu. Amen

2 Corinthians

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot Paulo ma en lakwena pa Kricito Yecu pi miti pa Lubanja, ki bot ominwa Temceo. Bot jo muye Lubanja ma tye i Korint, kacel ki jo pa Lubanja ducu ma gitye i lobo Akaya ducu: ² Lubanja Wonwa ki Rwotwa Yecu Kricito omiŋu kica ki kuc. ³ Myero gipwo Lubanja Won Rwotwa Yecu Kricito, Won ma lakica, Lubanja ma kweyo cwiny dano ducu. ⁴ En kweyo cwinywa i can ducu ma walimo wek wan bene wabed ki twero me kweyo cwiny jo ma tye ki can mo mapatpat, kun wakweyo cwinygi i kit yo acel-lu ma Lubanja okweyo kwede cwinywa-ni. ⁵ Kit macalo can madit ma Kricito yam ociro doŋ opoto i komwa bene, kit meno bene pi Kricito wan bene gikweyo cwinywa twatwal. ⁶ Ka ce waneno can, meno miyo gikweyo cwinywu, dok wunoŋo larre; ka gikweyo cwinywa, meno bene miyo gikweyo cwinywu, ci miyo wucako noŋo tek bene me ciro kit can acel ma wan waciro-ni. ⁷ Watye ki gen matek i kom Lubanja piwu, pien waŋeyo ni, ka wunywako kwedwa can ma waciro, kumeno bene gibikweyo cwinywu kit macalo yam gikweyo kwede cwinywa. ⁸ Utmegina, wamito ni wuniar i kom can ma waneno i Acia; pekone odiyowa mukato kare woko ma pe dok cirre, omiyo pe doŋ wabedo ki gen mo me bedo kwo doki. ⁹ Onono doŋ waŋeyo ni gityeko ŋolo kop me to i wiwa. Meno otimme wek pe waŋenŋe i komwa kekenwa, ento waŋenŋe i kom Lubanja ma cero jo muto. ¹⁰ En olarowa ki i can me to marac macalo man, dok bene bilarowa; wamoko bene genwa i kome ni bilarowa doki. ¹¹ Myero wuribbe kwedwa i lega, wek omi jo mapol gupwo Lubanja piwa, pi gin maber ma gitimo botwa pi lega pa jo mapol. ¹² Gin ma wanyatte pire en ene: waŋeyo i cwinywa ada ni wakwo i lobo man, makatone wan wakwo kacel kwedwu, laboŋo bal mo, kun cwinywa bene leŋ i kit ma Lubanja mito, pe pi ryeko pa dano, ento pi kica pa Lubanja. ¹³ Wan wacoyo botwu gin ma wutwero kwano dok wuniar. Ageno ni wubiniar matut, ¹⁴ kit macalo doŋ wuniar manoknok, ni, i nino pa Rwotwa Yecu wubiwakke piwa calo wan bene wabiwakke piwu. ¹⁵ Onono ceŋ aniar man maber, omiyo yam ayubo ni koŋ acak wotta ki botwu, wek wunoŋ kica kiryo. ¹⁶ Pien onono yam amito awok botwu i wotta i Makedonia, ki i dwogona ki kunnu, wek wukonya i wotta me cito i Judaya. ¹⁷ I kare ma ayubo kit meno onono pe abedo ka cabbe acaba i lokka. Pe ayubo macalo dano mo ma koŋ ye, ka dok kwero woko. ¹⁸ Macalo Lubanja genne, lok ma yam wawaco botwu pe waloko ka dok lacen wakwero woko. ¹⁹ Pien Yecu Kricito Wod pa Lubanja ma yam wan ki Silvano ki Temceo watito pire botwu pe obedo nat ma ye ka dok lacen lokke kwero woko, ento en doŋ omoko lok pa Lubanja; ²⁰ i en gin ma Lubanja ociko ni etimo ducu ocobbe kakare i kome. Meno aye gin mumiyo wawaco ni Amen i Yecu Kricito pi miyo deyo bot Lubanja. ²¹ Nat ma miyo wacun matek kacel kwedwu i Yecu Kricito, dok owirowa ki moo, en Lubanja. ²² En doŋ omwono lanen mere woko i komwa, dok oketo Cwiny mere Malen i iwa, me moko ni en bimiyowa gin ducu ma en yam ociko. ²³ Alwoŋo Lubanja me bedo cadenna kun awacciwu ki cwinya ducu ni, gin mumiyo pe abino i Korint, pien onono amito timowu kica. ²⁴ Pe te lokke ni wan watye ki twero i kom niyewu, ento watiyo kwedwu kacel wek wubed ki yomcwiny, pien wucun matek i kom niye.

Chapter 2

¹ Ento ki tun bota onono atamo ni dwogowa botwu myero pe dok okel botwu remcwiny. ² Ka awaŋo cwinywu, ci aŋa ma biyomo cwinya? Pe en dano ma awaŋo cwinye-ni? ³ Meno en gin mumiyo yam acoyo waraga maca botwu, wek ka abino,

jo ma myero guyom cwinya pe gumiya remcwiny, pien onono ageno wun ducu kun aneyo ni, yomcwinya en yomcwiny-wu wun ducu. ⁴ Yam acoyo botwu waraga kun pig waja cwer madwon twatwal pi cwercwiny ki kumo ma abedo kwede, pe pi cwero cwinywu, ento wek omi wuje mar madit ma atye kwede i komwu. ⁵ Ka nat mo okelo cwercwiny, pe onono ocwero cwinya, ento nono otemo cwero cwinywu ducu, nyo wek awacci, jo mapol i kinwu, pien pe myero awac lok mapek mukato kare. ⁶ Kit dano macalo meno, can ma jo mapol i kinwu kuketo i kome twero romme; ⁷ en mumiyo myero don wutimme kica, dok wukwe cwinye, wek omi cwercwiny madit mukato kare pe onure woko. ⁸ Man omiyo abako dogo botwu, myero wunyt bote mar ma wutye kwede i kome. ⁹ Man aye lok mumiyo yam acoyo waraga maca, me temowu, wek anen ka wuwinya i yo ducu. ¹⁰ Nat mo ma wun wutimo kica bote, an bene atimme kica. Pien ka atimo kica ki dano pi bal mo, atimo meno piwu i nyim Kricito, ¹¹ wek Catan pe olowa ni ryekone, pien wan pe wakwiya tamme. ¹² Ma don ao i Teroa pi tito lok me kwena maber i kom Kricito, yam anono ni Rwot oyabba yo; ¹³ ento cwinya pe opye pien pe anono omera Tito kunnu. Ci aciko jo kunnu, ka akato acito i Makedonia. ¹⁴ Myero gipwo Lubaŋa ma nino ducu tye ka telowa i dorre me nyuto loc pa Kricito, dok tiyo kwedwa wek Kricito onene, macalo gin makur ma nwece duny i kabedo ducu. ¹⁵ Pien wan wacal ki gin makur ma Kricito owaŋo otyero bot Lubaŋa, ma nwece duny mamit; jo ma tye i yo me larre ki jo ma tye i yo me rwenyo woko doki ginweyo. ¹⁶ Don bot jo ma tye ka rwenyo, nwecewa obedo gin muto ma kelo to; ento ki bot jo ma tye ka larre, nwecewa obedo gin makwo ma kelo kwo. Ana mono ma twero tic man? ¹⁷ Wan pe wacal ki pol pa dano mukene, ma girubo lok pa Lubaŋa ki lok mukene, macalo lucatwil ma pe genne; ento wan watito mere lok pa Lubaŋa keken, watito i Kricito ma cwinywa len i nyim Lubaŋa, macalo jo ma Lubaŋa ooro.

Chapter 3

¹ Wan dok wacako pakke kenwa? Nyo wamito waraga me pakowa botwu, macalo jo mogo gitye kwede, nyo waraga ma wun kikomwu aye wucoyo? ² Wun kikomwu aye don wubedo waraga me pakowa, ma gicoyo i cwinywa, ma dano ducu gitwero neyo dok gikwano. ³ Don wutyeko nyuto ka malen ni wun wubedo waraga ma oa ki bot Kricito, ma wan wakelo. Pe gicoyo ki vino, pe gicoyo i kom got; ento ma ka got, Kricito ocoyo i cwiny dano kun coyo ki Cwiny pa Lubaŋa makwo. ⁴ Gin mumiyo aloko kit meno, pien wacun matek i kom Lubaŋa pi Kricito. ⁵ Wan kikomwa pe waromo loko ni gin mo oa ki botwa; tekwa ducu oa ki bot Lubaŋa. ⁶ En bene mumiyo waromo bedo lutic me gicikkene manyen, pe lutic me cik ma gicoyo acoya, ento me Cwiny Malen; pien gin ma gicoyo acoya kelo to, ento Cwiny Malen kelo kwo. ⁷ Cik ma yam gigoro ki nukuta i kom got apaya ma ticce me kelo to, onono obino ki deyo, omiyo neno wan Moses oloyo jo Irael pi nyim Moses muryeny ocaro wangi woko, ma ryeny i tur nyime-nu otugi rwenyo woko. ⁸ Iyo, tic pa Cwiny pa Lubaŋa deyone pe bikato maca matek twatwal? ⁹ Pien ka tic ma miyo kop loyo dano tye ki deyo, ci tic ma miyo gikwano dano ni kitgi atir deyone pe don kato maca woko? ¹⁰ Kombeddi don gin ma yam tye ki deyo don odoko gin ma pe ki deyo kadi ki acel mo, pi deyo mukene ca ma don kate matek twatwal-li. ¹¹ Pien ka gin ma yam orwenyo woko obino ki deyo, gin ma ri myero don obed ki deyo makato. ¹² Pien wan watye ki kodi gen man, en mumiyo waloko ki tekwin. ¹³ Pe dok wacal ki Moses ma yam oumo waje ki bono, wek jo Irael pe gunen kit ma ryeny mucaro wangi-ni tye ka rwenyo woko kwede i tur nyime, ci otum woko. ¹⁴ Ento onono tamgi yam oumme woko; nio wa tin tamgi pud oumme i kite acel-lu ka gikwano botgi gicikke macon, pien laum ca twero kwannye pi Kricito keken. ¹⁵ Kadi wa i kare-ni ka gikwano botgi cik pa Moses, laum pud bedo kakare, umo tamgi woko. ¹⁶ Ento ka dano mo olokke bot Rwot, laum meno kwannye woko matwal. ¹⁷ Rwot ma waloko pire kany-nyi en Cwiny Malen; ka ma Cwiny pa Rwot tye iye, kunnu kuc bene tye iye. ¹⁸ Ki wan ducu ma don gikwano laum woko ki i waja watye macalo kiyo ma miyo deyo pa Rwot nen macalo ryeny cen, mumiyo watye ka lokke me doko calo en, kun deyone medde ameda i komwa; meno aye tic pa Rwot, ma en Cwiny Malen.

Chapter 4

¹ Pi meno, wan ma don giorowa i tic man pi kica pa Lubaŋa cwinywa pe dok tye ka dok cen. ² Wan don wadag kit ducu ma gikano, ki kit me lewic; dok bene watyeko kwero tic me bwolo woko ki nyobo lok pa Lubaŋa, ento pi loko lok ada ka malen wageno ni nec ma tye i cwiny dano acel acel ma nyutte balle bipwoyowa. ³ Ka ce lok me kwena maber ma wan wakelo oumme woko, nono oumme ki tun bot dano ma gitye ka rwenyo woko arwenya. ⁴ Gin jo ma pe giye-nu, lubaŋa me lobo man don oumo tamgi woko wek pe gunen lenjo me lok me kwena maber i kom deyo pa Kricito, ma en cal pa Lubaŋa kikome. ⁵ Wan pe watito lok i komwa kenwa, ento i kom Yecu Kricito, ma en aye obedo Rwot, ma wan kikomwa wadoko luticwu pi Yecu. ⁶ Pien Lubaŋa ma yam owaco ni, “Lenjo myero oryeny kun a i colpiny,” en aye ma don oryeny i cwinywa, omiyowa lenjo me neyo deyo pa Lubaŋa ma oryeny i wan Kricito. ⁷ Ento watye ki lonyo man i atabo ma gicweyo ki lobo, me nyuto ni tek madwon me twero obedo gire pa Lubaŋa, pe oa ki botwa. ⁸ Gidiyowa woko tunji ki tunji, ento pe giridowa ma okato kare; tamwa ocun woko, ento genwa pe oballe; ⁹ giunowa, ento pe giwekowa ata; gibolowa piny i nom ligwek, pe bene wato. ¹⁰ Nino ducu watino to pa Yecu i komwa, wek kwo pa Yecu bene onen woko ka malen i komwa-ni. ¹¹ Pien nino ducu wan ma wakwo wamine me to pi Yecu, wek omi kwo pa Yecu onen woko ka malen i komwa ma to-ni. ¹² Mumiyo to tye ka tic i komwa, ento kwo tye ka tic i komwu. ¹³ Wan watye ki kit cwiny acel-lu me niye ma yam omiyo gicoyo ni, “Aye, en mumiyo aloko.” Wan bene waye, mumiyo watye ka lok. ¹⁴ Wajeyo ni, nat mucero Rwotwa Yecu bicerowa bene kacal ki Yecu, ci bikelowa i nyime kacal kwedwu. ¹⁵ Pien meno ducu otimme piwu, wek kica pa Lubaŋa omedde bot jo mapol, wek gin bene gumedde ki pwoc madwon ma kelo deyo bot Lubaŋa. ¹⁶ En aye gin mumiyo cwinywa dok pe tye ka dok cen. Kadi bed kwowa ma woko tye ka balle, ento kwo ma i iwa tye ka roc, doko nyen nino ki nino. ¹⁷

Chapter 5

Pien un ma giunowa kwede pe pek, bedo pi kare manok mo keken, dok bene tye ka yubo botwa deyo mapek ma pe tum, ma dit matek makato; ¹⁸ pien pe waciko wan̄wa i kom gin ma nen, ento i kom gin ma pe nen. Gin ma nen bedo pi kare manok mo keken, ento gin ma pe nen ri nakanaka.

Chapter 5

¹ Pien wan̄eyo ni ka komwa me lobo man oballe woko, ma wabedo iye macalo wabedo i kema-ni wan watye ki gedo mukene ma Lubāa bimiyo botwa, ot ma pe gigeri ki cin̄, ot ma tye dōj bedo matwal i polo. ² adane wan watye ma wacur acura i kema man, kun wamito matek ni girukwa ki kabledowa ma a i polo, ³ wek wabam i kom man, ma ka dōj watyeko rukone, ci pe gibeon̄owa watye munero. ⁴ Pien ka pud watye i kema man, wacur acura pi cwercwiny ma onurowa; pe ni meno wamito ni wabed ma pe warukke, ento wamito ni waruk kom manyen i wi man, wek kwo omwony gin ma to woko. ⁵ ̄jat ma oyubowa pi lok man kikome aye Lubāa, dok bene omiyowa Cwinye calo gin ma Lubāa omiyo ma moko ni en bicobo gin ma ociko. ⁶ En mumiyo nino ducu wadiyo cwinywa maber, kun bene wan̄eyo ni, ka watye i paco me komwa en-ni, wabedo bor ki Rwot, ⁷ pien kwowa cun̄ i kom niye, pe i neno piny ma waneno. ⁸ Wan wadiyo cwinywa maber, kun watamo ni twra wawot ma wabwoto komwa woko, wabed paco bot Rwot. ⁹ Dōj kadi watye i paco kany nyo kunnu, waketo cwinywa me bedo jo ma giyomo cwiny Rwot. ¹⁰ Pien wan ducu myero wacun̄ i nyim Kricito wek ōjol kop i komwa, wek dano acel acel onon̄ gin mutiko en, ma lubo kit ma yam otiyo kun tye i kom, ka ber nyo ka rac. ¹¹ Dōj macalo wan̄eyo ni Rwot myero gilwor, watemo ywayo tam pa dano, ma kitwa nen woko ka malen̄ bot Lubāa; ageno bene ni kitwa otyeko nen botwu ki ̄nec ma tye i cwinywu ma nyuttiwu bal. ¹² Pe dok wapakke kenwa, ento watye ka miyo botwu gin ma myero wuwakke kwede piwa, wek wubed ki yo me gamo dog jo ma giwakke pi gin ma nen ki woko, pe pi kit ma dano tye kwede i cwinye. ¹³ Ka dōj wadoko jo ma lupoya, wapo giwa pi Lubāa; ento ka wiwa tye ka tic maber, meno bikonyowu. ¹⁴ Pien mar pa Kricito loyo kwowa, pien dōj wan̄olo kop kit man ni, ̄jat acel oto pi jo ducu, meno mumiyo jo ducu dōj guto. ¹⁵ En yam oto pi dano ducu, wek jo makwo pe gumedde ki bedo kwo pigi kengi, ento gubed ki kwo pi ̄jat ma yam oto ka ocer pigi ca. ¹⁶ En mumiyo cakke kombeddi, wan pe wan̄eyo dano mo i kit me lobo man; kadi bed yam wan̄eyo Kricito i kit me lobo, pe dok wan̄eyo kit meno. ¹⁷ En mumiyo ka ̄jat mo tye i Kricito, en dōj bedo gin ma giketo manyen; gin macon non̄o dōj orwenyo woko, gin manyen dōj oleyo kakare. ¹⁸ Meno ducu obedo tic ma Lubāa otiyo, ma yam odwokowa kwede bote, pi Kricito, dok bene omiyowa tic me dwoko dano bote; ¹⁹ ni meno, i Kricito, Lubāa onon̄o yam tye ka dwoko dano ma i lobo bote, kun pe okwano balgi i komgi, dok bene omiyowa lok me kwena i kom kit ma en dōj odwokogi kwede bote. ²⁰ En mumiyo wadoko lukwena, luwan̄ Kricito; Lubāa legowu ki dwanwa, wan bene wabako dogwa botwu ma ka Kricito ni, Wuwek Lubāa odwokwu bote. ²¹ ̄jat ma yam pe ōneyo bal, Lubāa oloke odoko bal piwa, wek pire wadok jo ma nywako kit pa Lubāa ma tye atir.

Chapter 6

¹ I ticwa kacel ki Lubāa bene walego ni, kit ma dōj wunon̄o kwede kica pa Lubāa-ni, pe wuwek oballe nono, ² pien en yam owaco ni, “Yam awinyi i kare me timo dano maber, yam akonyi i kare me laro dano.” Wunen, man aye kare ma gitimo iye ber bot dano. Tin aye nino me larre. ³ Wan pe wamito waket ariya mo i yo pa ̄jat mo, wek dano pe guwac ni ticwa rac. ⁴ ento i kare ducu wanyuto berwa kenwa macalo wan lutic pa Lubāa kun waciro matek twatwal, i can ki peko ki ayelayela ma odiyowa. ⁵ Gipwodowa, gitweyowa i buc, dano giroko lwak me lweny i komwa, watiyo tic matek, ma nino ki cam bene oremowa. ⁶ Wanyuto ni wan lutic pa Lubāa pi kitwa malen̄, pi ̄nec ma watye kwede, pi diyo cwinywa ki pi kicawa; pi Cwiny Malen̄, ki pi mar ma watye kwede ma goba pe iye, ⁷ pi tito lok me ada, ki pi tek pa Lubāa. Dōj wamako jami lweny me kit ma atir i cin̄wa ryoryo, tun̄ lacuc ki tun̄ lacam. ⁸ Giketo deyo i komwa, dok bene giketo lewic i komwa, giyetowa dok bene gipakowa. Giterowa macalo lugoba, ento kun wan jo me ada. ⁹ Giterowa macalo jo ma pe gin̄ene, ento gin̄eyowa twatwal. Gilokowa wadoko calo jo muto, kun wan mere jo makwo. Kadi gitimwa gujiguji, pe ginekowa; ¹⁰ kadi gimiwa kumo, cwinywa non̄o pud bedo yom nino ducu; wanen macalo lucan, ento wan aye ma wamiyo jo mapol gidoko lulonyo; wanen calo pe watye ki gin mo, ento kun kono watye ki jami ducu. ¹¹ Wun jo Korint, wan dōj waloko kwedwu ka malen̄, dok bene dōj wayabo cwinywa botwu malac. ¹² Wan pe waumo cwinywa woko botwu, ento wun aye wuumo cwinywu. ¹³ An aloko kwedwu macalo wun litinona; kit ma watimowu kwede, wun bene wutim kit meno; wuyab cwinywu botwa malac. ¹⁴ Pe wuribbe kun wubedo kacel ki jo ma pe guye Yecu, pien kitwu patpat. Dōj kit ma atir ki tim maraco gitwero bedo lurem nin̄jin̄? Len̄o ki colpiny gitwero ribbe gibedo kacel nin̄jin̄? ¹⁵ Dōj tam pa Kricito ki pa Belial twero rwatte? Gin an̄o ma dano ma oye Yecu twero nywako gin ki ̄jat ma pe oye? ¹⁶ Ot pa Lubāa kono twero ribbe nin̄jin̄ ki cal jogi? Pien wan aye wabedo ot pa Lubāa makwo; macalo en Lubāa dōj owaco ni, “An abibedo i igi, abibedo ka wot awota i kingi, abibedo Lubāagi, gin bene gibibedo jona. ¹⁷ Pi meno dōj wua woko ki i kingi, wupokke woko kwedgi, man lok pa Rwot, pe wugud gin mo ma kome ki keni. miyo abijolowu, ¹⁸ abibedo wonwu, wun bene wubibedo awobena ki anyirana; man lok pa Rwot Won Twer Ducu.”

Chapter 7

¹ Wun ma amaro, cikke meno yam giciko piwa. Pi meno, myero walonnye woko kekenwa i gin mo ducu ma cido komwa nyo cwinywa, kun walworo Lubāa, wek wadoku jo malen̄ atikatika. ² Wuyab cwinywu botwa; pe watimo ̄jat mo marac,

pe wabalo njat mo, pe bene wabuyo njat mo pi mito lim. ³ Pe awaco man ni wek kop olowu, pien yam awaco botwu koj ni wun piwu lit botwa mada, wek wato dok wakwo kacel kwedwu. ⁴ Atye ki gen mada i komwu; awakke bene matek piwu. Cwinya okwe maber, dok apon ki yomcwiny i canwa ducu. ⁵ Cakke i kare ma wao i Makedonia pe wabedo ki yweyo mo. Can onono orumowa woko tunji ki tunji, lweny i kin dano ki lworu ma onono tye i cwinywa. ⁶ Ento Lubana ma kweyo cwiny jo ma can obwoyogi, okweyo cwinywa pi bino pa Tito. ⁷ Pe pi binone keken, ento bene pi kit ma wun wukweyo kwede cwinye. En otito botwa pi mit ma wutye kwede me nena, cwerwcwiny ma wutye kwede, ki kit ma wularo kwede pira, ci omedo yomcwinya ameda. ⁸ Kadi bed waragana ca yam ocwero cwinywu, an pe donj anjot pi coyone, kadi bed yam anjot pien aneno ni waraga ca ocwero cwinywu pi kare mo. ⁹ Kombeddi an cwinya yom, pe te lokke ni, pien awano cwinywu, ento pien wanj cwinywu omiyo wunjut. Wanjcwinywu meno onono oa ki bot Lubana, wek omi pe wunonj can mo piwa. ¹⁰ Pien wanjcwiny ma Lubana miyo kelo njut ma tero dano i larre, ma pe donj gitwero waco ni, “Kono yam pe atimo”; ento wanjcwiny me lobo kelo to. ¹¹ Konj wunen kit ma Lubana otioy kwede ki wanjcwinywu! Donj wunen kit ma wuketo kwede cwinywu, kit ma donj wuketo kwede tek me nyuto ni wupe ki bal, kit akemowu, kit lworu, kit mit ma wutye kwede me nena, kit ma wularo kwede pira, ki kit ma wuculo kwede kwor! Wun donj wutyeko nyutte woko kenwu i yo ducu ni pe wutye ki bal mo i lok meno. ¹² Mumiyo kadi bed acoyo botwu waraga, pe acoyo pi njat ma otimo gin marac, kadi pi njat ma gitimo gin marac i kome, ento acoyo wek omi kit ma wularo kwede pira onen woko ka malen botwu i nyim Lubana. ¹³ Man en aye gin mumiyo cwinywa donj okwe. Medo i kom kwecwinywa, yam wabedo ki yomcwiny mada pi yomcwiny pa Tito, pien wun ducu wukonyo me kweyo cwinye. ¹⁴ Kadi bed yam awakke i nyime piwu, lewic pe omaka; ento kit macalo yam lok ducu ma wabedo ka Tito botwu obedo lok me ada, kit meno wakkewa bene i nyim Tito obedo me ada. ¹⁵ Ka ce en po i kom kit macalo wun ducu wuwinye kwede, ki kit ma wujole kwede ki lworu ki myelkom, mar medde ameda i iye i komwu. ¹⁶ An cwinya yom, pien atye ki gen madit i komwu i yo ducu.

Chapter 8

¹ Utmegiwa, wamito wuje pi cwiny me kica ma oa ki bot Lubana ma onen bot lwak dano ma guye Kricito ducu ma gitye i Makedonia. ² Gin guciro un ducu ma gitemogi kwede matek, ento gin mua ki i yomcwiny madit ma gin gubedo kwede i dye can madit mada ma yam odiyogi ca, en aye lonyo madit me cwiny ma gubedo kwede me miyo mot. ³ Pien gin yam gumiyo gin ma giromo miyone, ki makatone bene, kit ma an kikoma aneno, ma pe gidiyogi iye adiya. ⁴ Gin gulegowa ma gibako doggi ni watim ber, waye gin giribbe kwedwa i konyo jo pa Lubana. ⁵ Yam gutiyo tic mukato genwa woko, pien gukwojo mine kengi bot Lubana, ka donj pi mit pa Lubana gucako mine kengi botwa bene. ⁶ Ka donj wacuko cwiny Tito ni, kit macalo yam donj en ocako tic man me kica i kinwu, myero bene donj ocob woko. ⁷ Donj macalo wun wuloyo dano i yo ducu, i kom niye, i loko lok, i njec, i keto cwinywu ki i mar ma wutye kwede i komwa, ber wulo dano bene i tic man me kica. ⁸ Gin ma aloko-ni pe obedo cik ma an aye amiyo, ento anyuto botwu kit ma jo mukene giketo cwinygi, wek anen mar ma wutye kwede ka obedo mar me ada. ⁹ Pien wuneyo cwiny me kica ma Rwotwa Yecu Kricito obedo kwede; kadi bed nene en lalonyo, ento piwu olokke odoko lacan, wek i canneni wun wudok lulonyo. ¹⁰ Man tamma ma amiyo i lok man: twero bedo ber ka wutyeko gin ma yam wucako i mwaka mukato-ni woko. Yam wun aye wubedo jo mukwojo, pe i tic keken, ento i yeyo me tiyo tic bene. ¹¹ Kombeddi amito wumedde wuwot anyim ki ticwu ca, wucob woko. Wubed ki miti me tyekone ma rom aroma ki maca ma yam wukwojo kwede, kun wukwanyo gin ma mitte ki i kom gin ma tye botwu. ¹² Lubana gamo mot ma dano tye kwede, tekke en obedo ki miti me miyone, ma pe paro gin ma pe etye kwede. ¹³ Pe awaco ni jo mukene gubed maber, wun aye can odiwu, ento ni dano ducu gubed maromrom. ¹⁴ Kit macalo kombeddi wutye ki jami mabuppi, wukonygi i cangi, wek ka wanj mo gin gubedo ki jami mabup, gin bene gubikonywu ki gin murem botwu, ci donj miyo wubedo maromrom; ¹⁵ macalo yam gicoyo ni, “njat ma ocoko mabup, gin mo pe odoj bote, njat mucoko manok mo, gin mo pe orem bote.” ¹⁶ Wapwoyo Lubana pien oketo i i Tito miti madwoj ma rom ki mewa me konyowu. ¹⁷ En pe ojolo legawa keken, ento cwinye tye iye matek, mumiyo en gire bino botwu pi mitte kene. ¹⁸ Waore kacel ki ominwa ca ma njene twatwal bot jo ducu ma guye Kricito pi kit ma en tito kwede lok me kwena maber. ¹⁹ Pe meno keken, ento lwak dano ducu ma guye Kricito yam guye me wot kacel kwedwa i tic man me kica ma watye ka tiyone pi miyo deyo bot Rwot, ki pi mitiwa me miyo kony bot dano. ²⁰ Watemo gwokke matek wek njat mo pe ononj bal mo i kit ma watye ka tic kwede ki mot man mabup ma giketo i cinjwa-ni. ²¹ Tamwa tye me timo gin maber, pe i nyim Lubana keken, ento kadi wa i nyim dano bene. ²² Donj waorogi kacel ki ominwa mukene ma wabedo ka temo kite pi kare malac, ci wanono ni en obedo dano ma keto cwinye i kom tic mapol, ento i kare-ni donj tye ka keto cwinye matek twatwal makato ma yam con, pi gen madit ma en tye kwede i komwu. ²³ Tito lawota dok latic wadiwa piwu, ki utmegiwa mukene-gu, gin luor pa jo ducu ma guye Kricito, gin bene aye jo ma kelo deyo bot Kricito. ²⁴ Pi meno, wunjut mar ma wutye kwede woko ka malen bot dano ducu ma guye Kricito, wek gunen ni nyattewa ma wanyatte kwede piwu onono tye atir.

Chapter 9

¹ Kombeddi pe mitte ki tunj bota me coyo botwu lok i kom mot ma gimio pi konyo jo pa Lubana, ² pien aneyo miti ma wutye kwede. Atye ka nyatte piwu mada bot jo Makedonia ni meno, “Jo Akaya guyubbe woko wa con cakke i mwaka mukato.” Pi cukke ma wubedo ka cukke kwede, omiyo polgi bene guketo cwinygi. ³ Donj acwalo utmegiwa botwu ennu wek nyattewa piwu i lok man pe ogik i lok keken, ento myero wubed ma wuyubbe i kit ma awaco botgi-ni. ⁴ Ka ce ao kunnu ki jo Makedonia mogo, ka gibinono ni pe wuyubbe, ci miyo dogo two woko, pi gen ma onono waketo i komwu;

ento wun kono? ⁵ Meno aye gin mumiyo atamo me cuko cwiny utmegiwa me kwoŋo nyima me bino botwu, wek gin aye koŋ gunen ka mot man ma yam wucikke me miyone-ni wuyubo; wek doŋ obed ma giyubo woko macalo mot ma wumiyo giwu ki cwinywu kenwu ma pe gidiyowu iye adiya. ⁶ Lok tye kit man ni, dano ma coyo kodi manok, bikayo bene manok, ŋat ma coyo kodi madwoŋ, bikayo bene mabup. ⁷ Dano acel acel myero otim kit macalo cwinye mito, laboŋo waŋcwiny mo nyo dic mo. Pien Lubaŋa maro ŋat ma miyo jamine ki yomcwiny. ⁸ Dok Lubaŋa twero miyo botwu jami mabeco mapol ata, wek kare ducu wubed ki jami ma romowu maber, ma weko wun bene wutwero miyo kony mabup pi kony tic ducu mabeco, ⁹ macalo yam gicoyo ni, “Ocoro jamine mapol, omiyo ki lucan, berre bedo nakanaka.” ¹⁰ ŋat ma miyo kodi bot dano ma laco kodi, ki cam me acama, bimiyouwu kodi dok binyayone bene, ci doŋ miyo gin mua i kom cwiny maber ma wutye kwede bedo dit twatwal. ¹¹ En bimiyo wulony i yo ducu, ma romo miyo wubedo ki cwiny maber me miyo mot i kare ducu; pi ticwa bimiyo dano gipwoyo Lubaŋa. ¹² Pien tic me kony macalo man ma wutiyo bikelo gin ma mitte bot jo pa Lubaŋa; ento pe meno keken, bikelo bene pwoc madit twatwal bot Lubaŋa. ¹³ Pi gin maber ma ticwu kelo, bimiyo jo mapol gimioyo deyo bot Lubaŋa, pien nyuto winy maber ma wutye kwede i lok me kwena maber i kom Kricito ma watito, ki pi cwiny maber ma wupoko kwede limwu bot jo-nu ki bot jo mukene ducu. ¹⁴ Gibilego Lubaŋa piwu bene kun cwinygi paro piwu, pi kica pa Lubaŋa madit ma okato kare ma doŋ onen i komwu. ¹⁵ Gipwo Lubaŋa pi motte maber ma pe wacce.

Chapter 10

¹ An Paulo akok botwu kun abako dogo, an ma giwaco ni amwol dok awor bene ka atye kacel kwedwu, ento abedo ger ka atye woko cen. Alegowu i lok man pi mwolo dok pi kica pa Kricito. ² Alegowu ni ka abino botwu, pe wumiya abed ki kit gero ki tekwinny ma ageno ni atwero bedo kwede i kom jo mogo ma gitamo ni wan walubo kit me lobo man. ³ adane wan wabedo i lobo, ento pe watye ka lweny ki jami lweny me lobo. ⁴ Jami lweny ma watiyo kwedgi me lwenywa pe obedo jami lweny me lobo man, ento gubedo jami lweny me tek pa Lubaŋa, ma turo cel gogo pa lumerokwa woko. ⁵ Waturo kwede tam ma pe atir, ki kit wakke ducu ma tinje me pyem, ma geŋo dano miyo pe giŋeyo Lubaŋa, kun wamako tam acel acel macalo opii, waketo i te loc pa Kricito. ⁶ Dok bene wayubbe me keto can i kom dano ducu ma gipe ki winy, ka onoŋo wun doŋ wutyeko mine kenwu i te locwa. ⁷ Wunen gin ma tye i nyimwu. Ka ce dano mo genne kekene ni en dano pa Kricito, koŋ myero otam bene ni, macalo en dano pa Kricito, wan bene watye kit meno. ⁸ Pien kadi bed anyatte matek twatwal pi twero ma Rwot omiyo botwa, lewic pe bimaka; twero meno en omiyo botwa me konyowu, pi doŋowu, ento pe me dwokowu cen. ⁹ Pe amito anen botwu macalo ŋat ma tye ka burowu ki waraga ma acoyogu. ¹⁰ Pien dano gitye ka waco ni waragana pek dok gwa, ento ka ao botwu koma nen goro, dok bene gin mo pe i lokka ma aloko botwu. ¹¹ Jo macalo meno myero guniar ni, pe tye apokapoka mo i lok ma wacoyo i waragawa ka watye cen ka mabor, ki gin ma wabitimo ka watye kacel kwedwu. ¹² Pe watinje me kette kenwa i rwom acel ki dano mogo ma i kin jo ma gimaro korre kengi, nyo me porre kenwa kwedgi. Kit ma gitye ka pimme kwede i kingi kekengi, dok bene giporre kengi ki gin me porregi ma giŋoŋo i kingi kengi, kit jo macalo meno gin luminj. ¹³ Ento wan giwa pe wabinyatte makato kare; wabigik mewa ka ma yam Lubaŋa opoko botwa, ma wun bene wutye iye. ¹⁴ Wan pe wamedo ka gikwa, calo pe gipoko botwa me o botwu, pien wan aye ma yam wakwoŋo bino botwu me tito lok me kwena maber i kom Kricito. ¹⁵ Pe wanyatte ma okato kare i kom tic ma jo mukene aye guyelle iye; ento watye ki gen ni ka niyewu doŋ omedde, ticwa bene bimedde matek i kinwu, kun lubo ka ma yam gityeko poko botwa. ¹⁶ Man bimiyo watito lok me kwena maber i lobo ma tye yo tunj i ŋewu kuca, kun pe wanyatte pi tic ma jo mukene gutiyo i ka tic pa ŋat mukene. ¹⁷ “ŋat ma nyatte myero onyatte pi Rwot,” macalo yam gicoyo. ¹⁸ Pien pe ŋat ma pakke kekene en aye ma Lubaŋa pwoyo, ento dano ma Rwot dworo.

Chapter 11

¹ Kono wudiyo cwinywu manok mo i koma i miŋona-ni. Koŋ wudi cwinywu ba! ² Nyeko omaka piwu ki lakodi nyeko ma Lubaŋa tye kwede bene-ni; pien wucal ki nyako ma ayubo me nyomme ki laco acel, kun ageno ni abitere bot cware, en aye Kricito, kun en nyako maleŋ ma pud pe laco mo obedo kwede. ³ Ento atye ki lwoŋo ni, kit macalo twol yam obwolo Kawa ki ryekone, wun bene dano bibalo tamwu woko, ma miyo pe doŋ wubimaro Kricito ki cwinywu ducu ki mar maleŋ. ⁴ Pien ŋat mo ma obino botwu, ka cako tito botwu pi Yecu mukene mapat ki maca ma watito pire botwu-ni, nyo omiyouwu cwiny mapat ma yam pe wutye kwede, nyo otito lok me kwena mo mapat ma yam pe wugamo, meno wudiyo cwinywu iye maber twatwal. ⁵ Ki i tamma, aneno ni lukwena madoŋo ma gukato kare ca pe gikata kadi ki acel. ⁶ Gwok nyo pe aryek i lok, ento aryek i ŋec mada. Meno yam doŋ wanyuto botwu ka maleŋ, i yo ducu ki i kare ducu. ⁷ Yam atimo bal ka mwolle kena wek aket dit i komwu, kun atito botwu lok me kwena maber mua ki bot Lubaŋa nono, laboŋo gamo cul mo? ⁸ Gitwero waco ni yam ayako lwak pa Kricito ka mukene piwu, pien ceŋ agamo lim ki botgi pi ticca botwu. ⁹ Dok bene i kare ma onoŋo atye botwu, ka can jami mo omaka, pe ayelo ŋat mo i kinwu, pien utmego ma gua ki i Makedonia gukelo gin ducu ma mitte pira. Onoŋo abedo ma agwokke, dok bene abigwokke, wek pe amiwu peko mo. ¹⁰ Doŋ awaco botwu ni, macalo ada pa Kricito tye i cwinya, pe gibigeŋo nyattena i lok man i lobo Akaya ducu. ¹¹ Piŋo? Pien ni pe amarowu? Lubaŋa ŋeyo ni amarowu. ¹² Gin ma atiyu abimedde ki tiyone, wek pe ami jo ca gunoŋ kare ma gimito wek gimio onen ni gin girom aroma kwedwa i tic ma ginyatte iye-nu. ¹³ Pien jo-nu pe gin lukwena kikome, gin lutic ma gibwolo dano, ma gilokke woko ginen calo lukwena pa Kricito. ¹⁴ ŋat mo myero pe obed ki ur i lok man, pien kadi Catan kikome bene lokke nen macalo lamalaika ma menyo piny. ¹⁵ Man pe doŋ gin ma pire dit twatwal ka ce lutic pa Catan gilokke ginen calo lutic ma tiyo gin ma atir; agikkigi bibedo rom ki gin ma gutiyo. ¹⁶ Koŋ doki awac ni, ŋat mo pe opar ni an laminj; ka ce onoŋo

wutamo kit meno, ci donj wujola macalo dano maminj, wek omiya bene anyatte manoknok.¹⁷ (Gin ma atye ka wacone botwuni pe gin ma Rwot omiya ni awac botwu; aloko calo dano maminj ki gen man ma atye kwede me nyatte.¹⁸ Macalo jo mapol ginyatte pi gin me lobo i kit me dano, an bene abinyatte).¹⁹ Pien wudiyo cwinywu ki yomcwiny i kom jo ma luminj, kun wun jo maryek.²⁰ Wudiyo cwinywu kadi ka njat mo lokowu me doko opiine, nyo camo limwu, nyo buyowu, nyo um i komwu nyo kadi donjo lemwu.²¹ Lewic omaka omiyo aye ni wan yam pe wabedo tek i yo meno! Ento gin mo keken ma dano okette me nyatte pire, an bene akette woko me nyatte kit meno, ma ononojo pud aloko macalo laminj.²² Gin mono jo Ibru? An bene. Gin jo Icraet? An bene. Gin mono likwayo Abraim? An bene.²³ Gin lutic pa Kricito? An gira aloko calo dano ma lapoya, awacci, akatogi woko. Atiyo tic aloyogi, ari i mabuc akatogi, gigoya ma wel odoone pe kwanne, abwot ki i lak to tyen mapol.²⁴ Lujudaya gugoya tyen abic ki del pyeradek wiye abonwen.²⁵ Gigoya ki odoo tyen adek, gicela bene ki got kicel, mel otur woko kweda tyen adek; abuto ari i nam matutu dyecen ki dyewor benebene tyen acel.²⁶ Ari i wot mapol ma can bene opoto i koma, can mua ki i lwak kulu muponj ki pii, can mua bot luyak, can mua bot lutuwa, can ma lurok guketo i koma, can ma nen i ganj, can ma nen i tim, can ma poto i nam, ki can ma a ki bot utmego ma gin lugoba.²⁷ Acanne twatwal i tic matek; tyen mapol pe anino dyewor. Ari kec ki orwo pii; tyen mapol abedo labono cam mo ma romma, dok abedo i piny manjic labono ginaruka.²⁸ Medo i kom gin jami mukene-gu ducu, tye gin acel ma kelo peko bota kare ki kare, en aye par ma atye kwede pi jo muye Kricito i kabedo mapatpat ducu.²⁹ Tye njat mo ma goro ma kun an pe agoro? Tye njat mo ma gimioy opoto i bal ma cwinya pe owanj pire? ³⁰ Ka ce ononojo myero anyatte, abinyatte pi gin ma nyuto gorona.³¹ Lubaŋa Won Rwotwa Yecu Kricito, ma gipwoyo nakanaka, en njeyo ni pe aloko goba.³² I kare ma ononojo atye i Damaciko, laloc mo me dul lobo ma tye i te loc pa kabaka Areta obedo ka kiyo ganj meno ni wek emaka,³³ ento gicwala woko ki aduku madit kun gimioy akato ki i wanj dirica ma i kom cel, ci omiyo abwot woko ki i cije.

Chapter 12

¹ Myero anyatte; kadi bed pe konyo gin mo, abilok i kom gin ma aneno i wanj lek ki gin ma Rwot onyuto bota. ² Anjeyo dano mo i kin jo pa Kricito ma yam gitiŋo gitero woko malo wa i polo me adekke, kombeddi donj okato mwaka apar wiye anjwen kulu. (Ka kono Lubaŋa otiŋo kome, kono nyo omiye oleko aleka, an gira pe anjeyo, ento Lubaŋa njeyo). ³ Anjeyo ni dano meno yam gitiŋe malo gitere wa i Paradic. (Ka ce Lubaŋa otiŋo kome, gwok nyo omiye oleko aleka, pe anjeyo, ento Lubaŋa njeyo). ⁴ Yam owinyo lok mogo ma pe myero lokke ka malenj, ma pe giye ni dano mo otuci. ⁵ Kit lok pa dano macalo meno aye bimiyo anyatte, ento pira kena pe abinyatte, ento kono pi gorona aye keken. ⁶ Kadi bed ononojo nen calo amito nyatte, pe abibedo laminj pien noŋo aloko lok ada. Ento pe abinyatte, wek dano mo pe obed ki par i koma makato gin ma en oneno i koma, nyo lok ma en owinyo awinya ki bota. ⁷ Me gwoka wek pe alyerre kena ma okato kare pi lwak jami mapol ma yam Lubaŋa onyuto bota, yam girwako okuto i koma, ma ononojo en pud lwakena pa Catan wek oket can i koma, wek pe akette malo kekena ma okato kare. ⁸ Yam alego Rwot pi man tyen adek ni jami macalo meno oa woko ki i koma. ⁹ Cutcut en ogamo ni, “Kicana tye ma rommi, pien tekona bedo tek twatwal ka ma goro tye iye.” En meno gin mumioy anyatte ki yomcwiny madit twatwal pi gorona, wek tek pa Kricito obed i koma. ¹⁰ Pi Kricito omiyo cwinya yom pi goro mapatpat ma atye kwede, ki pi yet, ki pi can, ki pi peko mogo ma giuna kwede, ki peko ma diya matek; pien ka ma agoro iye, kenyo en aye ka ma atek iye. ¹¹ Ononojo abedo laminj! Wun aye mucora iye, pien ononojo myero wun aye wudwora. Lukwena madito mukato kare ca pe gikata kadi ki acel, kadi bed an pe a gin mo. ¹² Gin ducu ma nyuto ni an lakwena kikome yam otimme i kinwu ki diyo cwiny madit, lanyut mogo, taŋo ki tic me aura madito. ¹³ ŋo ma yam oremowu makato lwak muye Kricito i kabedo mukene ducu? Gwok nyo man keken ni an yam pe abedo ka nurowu ki peko? Wutimma ber, ka ce ononojo abalo pi koyowu woko kit meno! ¹⁴ Man donj tyen me adek ma ayubbe me bino kwede botwu, ento donj pe abimiyo peko nurowu. Pien an pe amito jamiwu, ento amito wun kikomwu. Pe litino aye ma myero gukan jami me mono pi lunyodogi, ento lunyodo aye myero gukan jami pi litinogi. ¹⁵ Abibedo ki yomcwiny madit me miyo jami ducu ma atye kwede, kadi wa tek koma ducu, pi konyo kwo me tipowu. Wubimara manoknok ni, pien amarowu matek? ¹⁶ Wubiloko ni, “Meno ber, en kikome pe onurowu ki peko, ento en ladowa, yam omakowa woko cutcut ki lok goba.” ¹⁷ Tye njat mo i kin jo ma nene acwalogi botwu-ni, ma obuyo gin mo ki botwu pira? ¹⁸ Ononojo alego Tito ni myero ociti, ka dok aoro ominwa mukene me wot kacel kwede. Tito obuyowu? Yam pe watiyo tic ki kit cwiny acel? Ononojo pe walubo yo acel keken? ¹⁹ Wun wutamo ni watye ka pido piwa kenwa kare man ducu i nyimwu? Pe kumeno; wan watye ka lok i nyim Lubaŋa, macalo jo pa Kricito. Dok bene, wun ma amaro, aloko me konyowu wek wudonj wudok jo muteggi. ²⁰ Pien alworu ni ka ao kunnu, gwok nyo abinonojo wupat ki kit ma amito wubed kwede, dok wun bene gwok nyo wubinonojo apat ki kit ma wumito abed kwede. Gwok nyo abinonojo wutye ki daa, nyeko, kiniga malyet, laro dito, yet, lok kwot, lok me bwolo ki anyobanyoba. ²¹ Alworu bene ni ka adwogo botwu i anyim, Lubaŋana bimiyo lewic maka woko i nyimwu; ci bimiyo akok pi jo mapol i kin dano ma yam gutimo bal, ka donj gukwero njut woko i kom timgi me caro, me abor ki me kwele.

Chapter 13

¹ Man donj tyen me adek ma abio kwede botwu. Caden ma romo aro nyo adek aye myero gumok lok ducu ma gikelo me alara, macalo yam gicoyo. ² Lok man yam atito botwu con i kare ma atye i wotta me aro, dok anwoyo wacone kombeddi ma donj atye cen, bot jo ma yam gubalo, ki bot jo mukene ducu, ni meno, ka dok adwogo botwu pe abitimo kica ki njat mo. ³ Pien wubimito neno gin ma moko ni Kricito aye ma tye ka lok i dogo. En pe goro ki botwu, ento nyuto tekke i iwu. ⁴ Yam gigure i kom yatariya pi gorone, ento kombeddi en kwo pi tek pa Lubaŋa. Kadi wan bene wagoro i en, ento i bedowa

kwedwu wabibedo kacel kwede pi tek pa Lubana. ⁵ Konj wunjine kekenwu, wek wunen ka ce wucunj matek i niyewu. Wutemme kekenwu. Pe wunianj ni Yecu Kricito tye i iwu, tekke ka wubedo dano ma Lubana pwoyo? ⁶ Ageno ni wubinian maber ni wan mere pe wabedo jo ma pe gipwoyogi. ⁷ Walego Lubana piwu ni pe wutim gin mo marac, pe me nyuto ni wan jo ma Lubana pwoyo, ento wamito ni wun wutim gin maber, kadi bed wanen calo jo ma en pe opwoyo. ⁸ Pien wan pe watwero tiyo gin mo ma pe rwatte ki lok ada, ento watwero tiyo gin ma rwatte ki gin ma tye ada keken. ⁹ Cwinywa yom ka wagoro ma nonjo wun wutek, dok walego piwu ni wudok jo muteggi. ¹⁰ Gin mumiyo acoyo lok ma pud atye ka mabor kwedwu, wek pe abed ger i komwu ka abino, kun atiyi ki twero ma yam Rwot omiya wek akonywu me donjo, ento pe me dwokowu cen. ¹¹ Me agikkine, utmegina, donj wubedi. Wuyub kitwu donj obed maber, dok bene myero wuwiny kokona pi gin ma alegowu pire. Wubed ki cwiny acel, wubed bene ki kuc, ci Lubana ma won mar ki kuc bibedo kwedwu. ¹² Wumotte kekenwu ki mot me mar. ¹³ Lwak pa Lubana ducu gumotowu. ¹⁴ Kica pa Rwotwa Yecu Kricito, ki mar pa Lubana, ki ribbe ma Cwiny Malenj kelo obed kwedwu ducu.

Galatians

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot Paulo ma en lakwena. Pe dano mogo aye ma cenj guore, or ma mere me bedo lakwena pe yam owok ki bot dano mo, ento oa ki bot Yecu Kricito ki bot Lubana Won ma cenj ocere woko ki i kin jo muto. ² Utmegiwa ducu ma gitye kacel kweda kany bene gumotowu. Bot jo ducu ma guye Kricito ma gibedo i Galatia: ³ Lubana Wonwa ki Rwotwa Yecu Kricito omiwa kica kacel ki kuc, ⁴ en Kricito ma yam omine kene pi balwa wek elarwa woko ki i gin marac me kare man, kun lubo gin ma Lubana Wonwa mito. ⁵ Deyo obed bote nakanaka. Amen. ⁶ An auro kit ma wulokke kwede oyot, kun wubwoto njat ma cenj olwonowu i kica pa Kricito, dok wulokke woko wutye ka lubo lok me kwena maber mo mukene. ⁷ Lok me kwena maber mo mukene gire pe, ento tye jo mogo ma balo cwinywu woko, kun gimito gilok lok me kwena maber pa Kricito odok gin mapat. ⁸ Ento kadi bed wan, nyo lamalaika mo mua ki i polo, otittiwu lok me kwena maber mapat ki lok ma nene watito botwu-ni myero gicen woko. ⁹ Kit macalo nene watito botwu, pud dok atittiwu aye ni, ka ce tye njatti mo ma dok tye ka tittiwu lok me kwena maber ma pokke woko ki ma yam donj wuye-ni, myero gicen woko. ¹⁰ Kombeddi atye ka yenyo cwak pa dano, nyo pa Lubana? Gwok nyo atye ka temme me yomo cwiny dano ba? Ka ce nene abedo ka yomo cwiny dano, onono myero pe abed latic pa Kricito. ¹¹ Utmega, amito wunje lok man, ni, lok me kwena maber ma cenj atito botwu-ni pe obedo gin pa dano. ¹² Pe yam agamo lok man me kwena maber ki bot dano mo, dok bene pe gipwonya kwede apwonya, ento anono ki bot Yecu Kricito ma cenj onyutte bota-ni. ¹³ Wutyeko donj winyo lok i kom kwona macon i kare ma onono pud alubo dini pa Lujudaya, kit ma abedo ka libo kwede jo muye Lubana, kun atimo bwami i komgi, dok atemme mada me nekogi woko liwenj. ¹⁴ I dini pa Lujudaya an aye ma onono aloyo jo mapol ma gin yalwakka ma gin jo me rokka, kun aketo cwiny adada me lubo kit me tekwaro pa kwarowa. ¹⁵ Ento Lubana yam oyera wa con, oketa woko pat ma onono pud peya ginywala, ka dok olwona gire pi kicane. ¹⁶ Cwinye obedo yom me nyutta Wode, wek acit atit pire bot Lurok. I kare ma lok man otimme, pe aa acito bot dano mo ni omiya tam, ¹⁷ dok bene pe aa acito i Jerucalem bot jo mukwono bedo lukwena kweda, ento acito gira cen wa i Arabia, ka aa ki kunnu dok adwogo cen i Damaciko. ¹⁸ I ne mwaka adek acito i Jerucalem ka limo Kepa ci abedo kunnu pi nino apar wiye abic. ¹⁹ Ento i kin lukwena aneno Yakobo omin Rwot keken. ²⁰ Me ada kadi wa i nyim Lubana, lok ducu ma acoyo botwu i waraga man goba pe iye. ²¹ Ka dok acito i lobo Ciria ki Cilicia, ²² kun onono lwaka dano mapol ma guye Kricito ma gitye i kabedo ducu i Judaya peya ginewa dok peya guneno koma. ²³ Onono guwinyo lok i koma keken ma gitittigi ni, "Njat ma yam obedo ka yelowa-ni, kombeddi tye ka tito lok i kom niye man ma yam konj otemo tyekone wokoni." ²⁴ Omiyo gupako Lubana pira.

Chapter 2

¹ Lacen i ne mwaka apar wiye anwen dok acito i Jerucalem aye kacel ki Barnaba, dok bene atero Tito me wot kacel kweda. ² Gin mumiyo acito kunnu, pien Lubana onono onyutta ni myero aciti. Ka ao kunnu, ci aketo lok me kwena maber ma abedo ka titone bot Lurok-ki i nyimgi, i munj bot jo ma njene, wek ticca ma atiyi, nyo ma donj atyeko tiyone con, pe obed me nono. ³ Ento Tito ma onywako wot kweda, kadi bed onono en Lagrik, pe gibedo ka diye ni myero gilire. ⁴ Kadi bed onono tye jo mogo ma gikelogi i kinwa ma pe gin utmego kikome, magi gin jo ma gubino ka roto kit kuc ma watye kwede i Kricito Yecu, ka wek gilokwa wadok opii. ⁵ Ento kare mo obedo pe ma waye ni gulowa, wek wagwok lok ada me kwena maber piwu. ⁶ Ki tunj bota pe onono aparo pi jo ma ginene ni gin ludito, pien Lubana gire pe lenje tunj bot njat mo pi kit ma en tye kwede. Gin jo ma njenu pe gumedda gin mo. ⁷ Ento gunianj ni Lubana donj omiya tic me tito lok me kwena maber bot Lurok, ma rom ki kit macalo yam gimiyi ki Petero tic me tito lok me kwena maber bot Lujudaya; ⁸ pien njat mutiyo kacel ki Petero tic me tito lok me kwena maber bot Lujudaya, obedo ka tic i koma bene bot Lurok. ⁹ Yakobo ki Kepa ki Jon ma yam ginjeyogi ni gubedo lutel, ka donj gunianj pi kica ma Lubana omiya ci gugamo an ki Barnaba macalo lutic wadigi, kun gipoko tic ni wan myero wacit bot Lurok ki gin gubecito bot Lujudaya. ¹⁰ Gin gulegowa lok acel keken ni myero wapo pi lucan, ma man aye onono gin ma aketo cwiny ni myero atim. ¹¹ I kare ma Kepa obino i Antiokia ajuke woko atyer ka malenj pien onono otimo gin ma pe ber. ¹² Pien i kare ma jo mogo ma gua ki bot Yakobo peya gubino, onono Kepa nywako cam kacel ki Lurok; ento ka gubino ci Kepa ojer onyiko woko cen, opokke woko ki botgi pi lworu dul pa jo ma mito ni jo muye Kricito myero konj gilirgi. ¹³ Lujudaya mukene gucako lubo kit pa Kepa me goba, kadi ki Barnaba bene

ocako njak woko kun lubo kitgi ma pe nyuto cwiny me ada.¹⁴ Ento i kare ma aneno ni guweko ada me lok me kwena maber woko ma onono tamgi tye ka wot atata, ci awaco bot Petero i nyimigi ducu ni, “Ka in ma Lujudaya-ni ilubo kit pa Lurok, ma pe ibedo calo Lajudaya, ci itwero diyo Lurok niñnin me lubo kit pa Lujudaya?”¹⁵ Wan kikomwa wan Lujudaya nia wa i anywalli, pe wan Lurok, jo ma lubalo-gu.¹⁶ Ento waneyo ni dano pe gikwano ni kite atir pien tiyo gin ma cik mito, kono pi ye Yecu Kricito keken. Kadi wa wan Lujudaya bene watyeko ye Yecu Kricito wek gikwanwa ni kitwa tir pi ye Kricito, ento pe pi tiyo gin ma cik mito; pien pe gibikwano dano mo ni kite atir pien tiyo gin ma cik mito.¹⁷ Ento kombeddi, ma watye ka yelle wamito gikwanwa ni kitwa atir pi Kricito, ka wan kikomwa dok ginono ni wan lubalo, ci Kricito mono obedo lakwena me tic pi bal? Adadaneni pe kumeno!¹⁸ Ka dok agero gedo ma yam amuko areto woko piny-nyi odoco, ci an kara labal marac.¹⁹ Pien pi temo tiyo gin ma cik mito omiyo yam ato pi cik, wek abed kwo tun bot Lubaña.²⁰ Yam gigura i kom yatariya kacel ki Kricito; pe dok an ma akwo-ni, ento Kricito aye ma bedo kwo i iya. Kwo ma kombeddi atye kwede i komani, abedo kwo pi ye Wod pa Lubaña, ma ceñ omara ka omine gire pire kene pira.²¹ An gira pe abolo kica pa Lubaña; pien ka gikwano dano ni kitgi atir pi cik, ci Kricito yam oto nono labono tyen lok mo.

Chapter 3

¹ Wun jo Galatia kara wumiñ kuman! Aña muregowu, wun jo ma ceñ ginyuto botwu atyer kit ma giguro kwede Yecu i kom yatariya macalo wuneno ki wanju? ² Konj apenywu ki peny man keken: wun mono yam wulimo Cwiny Malen pi lubo cik, kono nyo pi ye lok me kwena maber ma wuwinyo gitito botwu-ni? ³ Wun kara wubedo min kuman! Wucako lubo kit me Cwiny, ci kombeddi donj wumito wugik ki tekkomwu? ⁴ Gin jami mapol madoño macalo meno otimme botwu nono? I adane onono otimme ki tyen lok! ⁵ En Lubaña ma omiyowu Cwiny Malen-ni, dok otio bene tanjo mapol i kinwu, en tiyo man pien ni wulubo cik, kono nyo pi ye lok ma wuwinyo ma gitito botwu? ⁶ Kit ma meno bene yam gicoyo lok i kom Abraim ni, “En oye Lubaña, omiyo gikwane ni en dano ma kite atir.” ⁷ Myero wuñe ni jo ma tye ki niye, gin aye likwayo pa Abraim kikome. ⁸ Luco ginacoya yam con onono donj guñeyo woko ni, Lubaña bikwano Lurok ni gin jo ma kitgi atir pi niye. Lubaña yam otito lok me kwena maber con bot Abraim kun wacce ni, “Rok ducu bilimo gum piri.” ⁹ Pi meno, jo ma tye ki niye gihinono gum kacel ki Abraim mubedo ki niye. ¹⁰ Jo ducu ma guñenye i kom tic me lubo cik donj gicenogi woko; pien yam gicoyo ni, “Cen opot i kom jo ducu ma pe gilubo gin ducu ma gicoyo i buk me cik, kun gicobo bene ticce kakare.” ¹¹ Kombeddi lok donj onene woko ni, pe gikwano dano mo ni kite atir i nyim Lubaña pi tiyo gin ma cik mito; pien gicoyo ni, “ñat ma kite atir pi niye bibedo kwo.” ¹² Ento cik pe ocun i kom niye, pien gicoyo ni, “ñat ma tiyo kun lubo gin ma cik mito bikwo pire.” ¹³ Kricito aye ma nene okokowa ki i cen ma opoto i komwa pien pe walubo cik; en obino ci olokke odoko dano ma giceno ma ka-kawa. Pien yam gicoyo ni, “Cen opoto i kom dano ma ginjabo malo i wi yat.” ¹⁴ Lok man otimme wek gum ma Lubaña ceñ omiyo ki Abraim Lurok bene gunonj pi Yecu Kricito, ka wek wan bene walim Cwiny Malen ma yam giciko pire-ni pi niye. ¹⁵ Utmega, konj anyut labol me lok i kom dano. Ka jo aryo gucikke i gin mo-ni, ma gumoko gicikkegi, ñat mo pe dok twero lokone, dok bene pe twero medo gin mo i gicikke meno. ¹⁶ Lubaña yam ocikke gin ki Abraim ki bot lakware bene. Ento yam ginacoya pe owacci, “Ki bot likwayu,” ma nyuto ni gipol, ento owacci, “Ki bot lakwaru,” ma nyuto dano acel keken, ma en aye Kricito. ¹⁷ Gin ma myero aloki tye kit man ni, cik ma donj obino laci i ñe mwaka miya anwen ki pyeradek pe donj romo turo gicikke ma con Lubaña otyeko mokone woko-ni, dok bene pe bimiyo gin ma ociko lal nono. ¹⁸ Ka ce leyo jami ma gimio ki Abraim obedo pi cik, meno nono pe lubo kit cikke mo. Ento Lubaña yam omiyo bot Abraim i gicikke macalo mot. ¹⁹ Cik dok mitte piño? Cik yam gimedo ni wek turo cik onen woko ka malen, nio wan ma lakwaro Abraim ma giketo cikke pire-ni obino. Lumalaika aye ma ceñ gukelo cik, ci gumio i cinj ñat ma larib dano kacel. ²⁰ Ento larib dano pe mitte pi ñat acel keken, ento Lubaña aye tye acel. Gin mumiyo giketo cik ²¹ Cik donj tye ka pyem ki gicikke pa Lubaña? Pe kit meno gire, pien ka nene gimio cik ma twero miyo kwo, kono kwano dano ni kite atir obedo pi lubo cik. ²² Ento coc ma yam gicoyo otweyo dano ducu macalo lumabuc i te twero me bal, wek cikke ma nene giciko pi ye Yecu Kricito gimi bot jo muye en. ²³ I kare ma niye peya obino, cik aye munono gwokowa, kun otweyowa woko macalo mabuc, nio wan ma ginyuttiwa niye. ²⁴ Kit meno cik aye obedo lagwokwa ma myero olowa nio ka Kricito obino, ka donj gicako kwanowa ni kitwa atir pi niye. ²⁵ Kit ma donj niye tye-ni, pe dok wabedo i te twero pa lagwokwa; ²⁶ pien wun ducu donj wudoko litino pa Lubaña pi niye Yecu Kricito. ²⁷ Wun jo ducu ma donj gityeko batijawu i nyin Kricito, donj wuruko Kricito macalo wuruko bonowu. ²⁸ Apokapoka mo donj pe i kin Lajudaya ki dano me Grik, i kin opii ki ñat ma lone kene, kadi i kin laco ki dako, pien wun ducu donj wurom i Kricito Yecu. ²⁹ Ka wun donj wulwak pa Kricito, ci donj wun likwayo pa Abraim; dok pi cikke pa Lubaña, wun lule gin ma yam en ociko bot Abraim.

Chapter 4

¹ Awaco kit man ni, laleyo ka pud latin bedo rom ki opii, kadi bed en won jami ducu. ² En konj bedo i te loc pa jo ma gwoke ki jo ma gwoko jamine, nio ka kare ma wonne ociko oromo. ³ Wan bene watye kit meno; i kare ma wan pud litino, yam wabedo opii pa jogi ma gitye ka loc i wi lobo-ni. ⁴ Ento ka kare kikome ma giciko-ni donj oromo, ci Lubaña ocwalo Wode ma dako onywalo, kun ginywalo i te cik, ⁵ wek okok jo ma yam tye i te loc me cik, ka wek wan bene gilokwa wadok litino me paco. ⁶ Kit macalo wun donj litino me paco, en aye mumiyo Lubaña ocwalo Cwiny Wode i iwa, ma kok ni, “Abba! Wora!” ⁷ Kit meno, pi tic pa Lubaña omiyo in donj pe opii, ento latin me paco; ka donj in latin paco, man nyuto ni in donj lale jami. ⁸ I kare macon ma onono peya wuñeyo Lubaña, wubedo opii pa gin mogo atata ma i adane pe gin lubaña wacel. ⁹ Ento kombeddi donj wuñeyo Lubaña, nyo konj awacci, Lubaña donj ñeyowu; ci dok wutwero dok cen niñnin bot jogi

macon ma gigoro, ma piny bene oloyogi woko-ni? Piŋo dok wumito bedo opiigi pi tyen me aryo?¹⁰ Wuketo cwinywu me gwoko nino, ki dwe., ki kare mapatpat, ki mwaka-gu!¹¹ Abedo ki lworu matek, pien ticca ma ayelle kwede botwu, kara aneko iye koma nono.¹² Utmega, alegowu ni wubed calo an, pien an bene doŋ adoko calo wun. Wun giwu yam pe wutimo gin mo marac i koma.¹³ Wuŋeyo ni, pi lit koma omiyo atittiwu lok me kwena maber pi tyen mukwoŋo.¹⁴ Yam pe wuŋala dok pe wucaya, kadi lit koma okelo botwu aoma cwiny, ento wujola maber calo wujolo lamalaika pa Lubana, dok calo wujolo Kricito Yecu kikome.¹⁵ Gin aŋo dok muŋolle i yomcwiny ma onoŋo wubedo kwede-ni? An cadenwu ma aloko ni, ka ce nene twerre, kono wukolo waŋwu woko ci wumiyogi bota.¹⁶ An alokke adoko lamerokwu pi tito botwu lok me ada?¹⁷ Jo mukene ca gibwolo waŋwu nono, tamgi rac. Gimito cego wiwu woko, wek wucak dworogi.¹⁸ Dworre pi gin maber, ber kare ducu, pe ka an atye botwu keken.¹⁹ Litinona, pud dok atye ka ciro arem kwedwu macalo dako ciro arem i kare me nywal, nio ka kit pa Kricito ocwene i iwu.²⁰ Onoŋo amito ni kono abino abedo kwedwu kombeddi, ka wek aniaŋ kit gin ma myero alok botwu ki kunnu, pien tamma i komwu doŋ ocuŋ woko ata.²¹ Wun jo ma wumito ni cik olowu, wun pe wuwinyo cik? Koŋ doŋ wutitta mono.²² A Pien yam gicoyo ni, Abraim onoŋo tye ki awobe aryo, acel obedo wod pa aŋeca, ki acel obedo wod pa dakone kikome.²³ Ento wod pa aŋecani yam ginywalo i kit me kom, ki latin pa dako kikome-ni ginywalo pi cikke ma yam Lubana ociko.²⁴ Man ma awaco-ni obedo carolok: Mon aryo magi nyuto gicikke aryo bene. ŋat acel oa ki i wi got Cinai, litino ma en onywalo gubedo opii; dako meno en aye Agar.²⁵ Kombeddi Agar nyuto got Cinai, ma tye i Arabia; rom ki Jerucalem me kare-ni, pien en tye i opii kacel ki litinone.²⁶ Ento Jerucalem ma tye i polo lone kene, en aye obedo minwa.²⁷ Pien yam gicoyo ni, “Bed ki yomcwiny, in dako ma lalur ma yam pe inywalo latin mo-ni, mwoc ki wer kun idanŋe matek, in dako ma pud peya yam arem ogoyi! Pien litino pa dako ma gitenyo pol, kato litino pa dako ma bedo gin ki cware kacel.”²⁸ Utmega, wan wacal ki Icaka, wan litino me cikke pa Lubana.²⁹ Ento macalo i kare ca onoŋo latin ma ginywalo i kit me kom obedo ka uno latin ma ginywalo pi Cwiny pa Lubana, i kare-ni bene tye kit meno.³⁰ Ento ginacoya kono wacci ŋo? Wacci, “Ryem aŋeca-ni woko gin ki wode, pien wod pa aŋeca pe bileyo jami kacel gin ki wod pa dako kikome.”³¹ Kit meno, utmega, wan pe litino pa aŋeca, ento wan litino pa dako kikome.

Chapter 5

¹ Kricito doŋ otyeko gonyowa woko ki i pii wek wabed jo me kuc ma walone kenwa. Wacuŋ doŋ matek; pe dok wuye rwako tyenwu i okol me opii.

² Wuwiny ba, an Paulo kombeddi awacciwu ni, ka gilirowu, ci kony pa Kricito doŋ pe botwu.³ Anwoyo lokka doki bot dano acel acel ma giliro ni, en doŋ tye ki banya me lubo cik ducu.⁴ Wun jo ma wumito ni gikwanwu ni kitwu atir pi lubo cik, wun doŋ wupokke woko kenwu ki bot Kricito; doŋ wunyiko woko cen, wubwoto kica pa Lubana.⁵ Watye ki gen madwoŋ pi Cwiny Malen me noŋo kit ma atir ma gimioy pi niye.⁶ Pien i Kricito lirre nyo bedo ma pe giliro ducu konygi pe; niye keken aye konyo, ma ticce aye mar.⁷ Onoŋo nene wucako riŋo ŋwec maber; aŋa mono ma dok ogeŋowu i lubo lok me ada?⁸ Bitu dano macalo man pe oa ki bot ŋat ma ceŋ olwoŋowuni.⁹ Ka gitedo mugati, tobi matidi mo keken aye yenyo moko woko ducu.¹⁰ Atye ki gen i Rwot ni, tamwu pe bipokke ki mera; ento ŋat mo-ni ma tye ka balo cwinywu woko-ni, kadi bed en aŋa, Lubana biŋolle kop.¹¹ Utmega, piŋo dok pud giuna, ka an kikoma aye atito ni lirre ber? Ka nene atito lok kumeno, kono pe tye gin mo i lok i kom yatariya ma obedo macalo ajuŋ ma yoko dano.¹² Kono jo ma tye ka balo cwinywu-ni gumedde anyim, gukolle woko kekengi gigi!¹³ Utmega, yam gilwoŋowu me bedo ki kuc kun wulone kenwu; ento pe dok wulok kucwu odok me cobo mit ma ginywalowu kwede. Ma ka timo meno, myero dano acel acel omina me konyo luwote pi mar keken.¹⁴ Pien cik ducu giribogi woko i lok acel keken ni, “Mar lawoti macalo imarre keni.”¹⁵ Ento ka wubedo ka kane kekenwu ki lakwu, kun wutimo dano wadiwu calo guci, myero wugwokke wek pe wutum woko kekenwu.¹⁶ Ento awacciwu ni, wuye Cwiny Malen pa Lubana aye otelwu, wek pe wucob miti me kit pa dano.¹⁷ Pien miti me kit pa dano pyem ki miti pa Cwiny Malen, dok miti pa Cwiny Malen bene pyem ki miti me kit pa dano. Gin aryo-ni gimion, meno aye gin ma geŋowu tiyo gin ma wumito.¹⁸ Ento ka Cwiny Malen aye ma tye ka telowu, ci doŋ pe wubedo i te cik.¹⁹ Tic me kit pa dano ma nen woko ka malen gin en: tim kwele, caro, tarwan,²⁰ woro cal jogi, talo dano, mone, daa, nyeko, kiniga, laro dito, pyem, pokke,²¹ nek, mero ki koŋo, cam me yomcwiny me miŋo marac, ki mogo mukene macalo meno. Pud dok ajukowu matek, kit macalo nene koŋ ajukowu, ni, jo ma timo gin macalo magi, ker pa Lubana pe bibedo megii.²² Ento nyig ma nyak pi Cwiny Malen gin aye mar, yomcwiny, kuc, diyo cwiny, kica, ber, gen,²³ mwolo, gwokke ken; cik mo pe ma kwero gin macalo magi.²⁴ Dano ma gin jo pa Kricito Yecu doŋ gutyeko neko par ki miti me kit pa dano woko, ci guguro woko bene i kom yatariya.²⁵ Ka wabedo kwo pi Cwiny Malen, ci myero doŋ wawotu kun walubo en.²⁶ Pe myero wabed ka wakke awaka, pe wabutte ki tek i kom luwotwa, dok pe myero wabed ki nyeko i kinwa kenwa.

Chapter 6

¹ Utmega, ka ce gimako dano ka timo bal mo, wun jo ma wutye ki Cwiny pa Lubana wukonye wek odwog i yo ma atir, kun wubedo kwede ki cwiny me mwolo. Koŋ iŋine kekeni, wek in bene pe gibiti.² Wutiŋ peko pa luwotwu, meno aye bimiyo wucobo cik pa Kricito.³ Pien ka dano mo tamo ki i cwinye kene ni ene gin mo, kun i adane noŋo en pe gin mo, noŋo en bwolle abwola kene.⁴ Dano acel acel koŋ oŋi ticce kene ka ber, meno miyo tyen lok me wakkene bedo pi ticce kikome ma en otiyo, ma pe dok poro ki tic pa lawote.⁵ Pien dano acel acel tye ki yecce ma myero otiŋ.⁶ Dano ma gitye ka pwonyo ki lok i kom Kricito myero onywak jami ducu mabeco ma etye kwede ki ŋat ma pwonye.⁷ Pe wuwek gibwolwu; Lubana pe gituko kwede. Gin ma dano ocoyo, en aye bene en bikayo.⁸ ŋat ma ocoyo kodi i poto me kit pa dano, gin ma en bikayo ki

iye en aye to; ento nat ma coyo kodine i poto me Cwiny Malen, bikayo mere kwo ma pe tum pi Cwiny Malen.⁹ Pe myero waol ka tiyo gin maber, pien ka kare oromo, ka cwinywa pe odoko nyap, ci wabikayo kac.¹⁰ Don kit macalo pud watye ki kare-ni, myero watiyu gin maber bot dano ducu, makato ducu myero watiyu bot utmegiwa ma guye Kricito.¹¹ Kon don wunen kit nukuta madoŋo ma atye ka coyone ki ciŋa-ni.¹² Jo ma tye ka diyowu ni myero wulirre-ni, gin aye jo ma mito ni gin maber ma gitiyo onen ki woko. Tamgi tye ni pe myero giungi pi yatariya pa Kricito.¹³ Kadi gin ma gilirogi-ni pe gimako cik, ento gimito ni gilirwu ka wek giwakke i gin ma gitimo i kom ki woko.¹⁴ Ento an pe amito awakke pi gin mo, kono pi yatariya pa Rwotwa Yecu Kricito keken, pien ki tunj bot lobo ducu donj giguro woko i kom yatariya, ki an kikoma bene donj gigura woko ki tunj bot lobo.¹⁵ Pien bedo ma gilirre nyo ma pe gilirre lok mo pe iye; ento gin ma pire dit twatwal en aye me bedo ginaketa manyen.¹⁶ Kuc ki kica obed i kom jo ma poro kwogi ki cik man, ki i kom jo pa Lubanja ducu.¹⁷ Cakke kombeddi pe amito nat mo oyela, pien atye ki poyo ma donj giketo i koma ma nyuto ni an opii pa Yecu.¹⁸ Kica pa Rwotwa Yecu Kricito obed kwedwu, utmega. Amen.

Ephesians

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot Paulo ma en lakwena pa Kricito Yecu pi mit pa Lubanja. Bot jo pa Lubanja ma tye i Epeco, ma gin aye jo ma genne i Kricito Yecu: ² Lubanja Wonwa ki Rwot Yecu Kricito omiwi kica ki kuc. Gum me cwiny ma gimiyu bot jo ma tye i Kricito. ³ Myero gipwo Lubanja, Won Rwotwa Yecu Kricito, pien i Kricito donj omiyowa kit gum me cwiny ducu ma tye i polo. ⁴ En oyerowa wa con i Kricito ma pud peya ocako keto lobo, wek wabed jo malen i nyime laboŋo bal mo i komwa pi mar mere. ⁵ Lubanja pi mitte kene onoŋo donj oyubo con ni wan myero wadok litinone pi tic pa Yecu Kricito. ⁶ En otimo man wek wapak motte me kica me deyo madit ma en omiyo ki wan pi Wode ma emaro. ⁷ Pi remo me to pa Wode ma ocwer piwa, donj gikokowa woko, giweko balwa, kit macalo lonyo me kicane dwoŋ kwede, ⁸ ma en omiyo botwa madit lawanacel, Pi ryekone ki pi nianŋe ducu. ⁹ en donj omiyo wanŋeyo mun me mit mere, kun lubo yub maber ma ceŋ en oyubo me cobo i Kricito. ¹⁰ Yub pa Lubanja ma en bicobo ka karene oromo, en aye me coco jami ducu ma tye i polo ki i wi lobo, ki ribogi woko kacel i Kricito. ¹¹ Pien jami ducu tine kun lubo tam pa Lubanja ki mitte. En oyerowa i Kricito pi tamme, wek wan wabed jone, kun onoŋo yam en donj oyubo woko con ni, ¹² wan Lujudaya ma wan aye jo mukwoŋo bedo ki gen i kom Kricito, myero wami dano gupak deyo pa Lubanja. ¹³ Oyeru wun Lurok bene ma wutye i Kricito, ma yam wuwinyo lok ada, ma en aye lok me kwena maber me larrewu. Wun wuye en, en mumiyo gimiyowu Cwiny Malen ma con Lubanja ociko pire-ni, wek obed macalo lanen ma mere ma donj giketo i komwu. ¹⁴ En aye gin ma gijeŋo ma nyuto ni wabinono gin ducu ma Lubanja oyubbe me miyo botwa i kare ma Lubanja bikoko jone kikome, ma bimiyo dano gipako deyone matek. ¹⁵ Pi lok man, cakke ma awinyo pi niyewu i kom Rwotwa Yecu, ki pi mar ma wumaro kwede jo pa Lubanja ducu, ¹⁶ omiyo pe akenj pwoyo Lubanja piwu, kun alwoŋo nyinwu bene i legana. ¹⁷ Alego Lubanja pa Rwotwa Yecu Kricito, Lubanja Won deyo, wek omiwi cwiny me ryeko, dok bene onyutwu ŋec i kome kekene. ¹⁸ Dok bene alego ni en omeny tamwu, wek wunian i kom gen ma en olwoŋowu iye, ki i kom mot me lonyo ki deyo madwoŋ ma en miyo bot jone wek obed megi matwal. ¹⁹ Alego bene wek wunian i kit ma tekone madwoŋ twatwal ma pe pimme-ni tye ka tic kwede i iwa, wan jo ma waye Yecu. Man rom aroma ki tic madit me twer ma en tye kwede, ²⁰ ma ceŋ ocero kwede Kricito ki i kin jo muto, ka okete obedo i kabedo me deyo ka ŋete tunj acuc i polo. ²¹ En donj tye malo, loyo kit loc ducu ki twero ki teko ki dito ducu ma tye i polo, ki nyin mo ma oywek i lobo me kare man ki i lobo me kare ma bibino-ni bene. ²² Lubanja donj oketo jami ducu i te twer pa Kricito wek olo, dok omiye bot lwak jo muye en wek en obed macalo wic, kun loyo jami ducu maber. ²³ Lwak jo ma guye Yecu gin aye kom Kricito, ma miyo en opoŋ otum maber woko licwic, kun Kricito bene opoŋ i jami ducu ma i kabedo ducu.

Chapter 2

¹ kare mukato onoŋo wubedo jo muto pi turo cik ki balwu. ² I kare ca onoŋo wulubo yo maraco me lobo man, kun wuwinyo lok pa nat ma loyo twer mogo ma tye malo i dye yamo, ma en aye cwiny ma kombeddi tye ka tic i i jo ma dag winyo lok ma Lubanja waco. ³ Wan ducu yam warom ki jo meno i lubo miti ma ginywalowa kwedeni, kun wacobo miti me komwa ki gin ma watamo piwa kenwa; omiyo pi kit ma yam watye kwede, kiniga pa Lubanja myero opot i komwa calo poto i kom jo mukene ducu. ⁴ Ento Lubanja lalonyo i kicane, mar ma en omarowa kwede dit twatwal; ⁵ en mumiyo kadi bed onoŋo wadoko jo muto pi turo cikke, en omiyo wadoko kwo kacel ki Kricito. Lubanja olarowu pi kicane. ⁶ Pi ribbewa ki Kricito Yecu en ocerowa woko kacel kwede, ka donj oketowa wabedo kacel kwede i polo. ⁷ En otimo man ducu wek enyut i kare ducu ma pud tye anyim lonyone madwoŋ ma pe pimme me kica, ma onen ki berre botwa i Kricito Yecu. ⁸ Pien pi kicane omiyo en olarowu pi niye. Man pe otimme pi tic mo ma wun wutiyo; meno obedo mot pa Lubanja gire. ⁹ Pe otimme pi ticwu mo, mumiyo nat mo owek wakke pire. ¹⁰ Wan wabedo ginaketa pa Lubanja; en oketowa i Kricito Yecu ni wek wabed jo ma tiyo tic mabeco ma yam en oyubo ni myero wati. ¹¹ Kon wupo i kit ma wun wubedo kwede, wun ma wubedo Lurok i kit me anywalli. Lujudaya gilwoŋowu ni wun jo ma pe giliro, kun gilwoŋe kengi ni gin jo ma gulirre, pi lirregi ma cin dano otiyo i riŋo komgi. ¹² Kon wupo bene ni i kare ca-ni onoŋo wupokke woko mabor ki Kricito; yam gikoyowu woko ki i kom lwak me Irael, pe wunywako gicikke pa Lubanja ki gin ducu ma en ociko ni ebitimo pi jone. Yam wubedo i lobo man laboŋo gen mo, Lubanjawu bene onoŋo pe. ¹³ Ento kombeddi i Kricito Yecu wun jo ma yam wutye ka

mabor donj gikelowu cok pi to pa Kricito.¹⁴ En kikome okelo kuc i kinwa, omiyo wan kwedwu donj wadoko lwak acel. Pi miyo kome kene en donj okwanyo mone woko ki i kinwa macalo donj omuko cel ca ma yam poko kinwa woko-ni.¹⁵ Pi kelo kuc omiyo en ojwayo cik pa Moses woko ki gin ma giciko iye ducu, wek omi wan jo me dul aryo-ni wadok rok acel manyen ma guribbe kacel i en.¹⁶ Pi tone i kom yatariya odwoko wan aryo ducu bot Lubanja i kom acel, omiyo mone ogik woko.¹⁷ Yam en Kricito obino otito lok me kwena maber me kuc botwu wun jo munono wutye ka mabor, ki botwa wan jo ma onono watye cok.¹⁸ Pi Kricito wan ducu, wan Lujudaya ki wun Lurok, giyabo botwa yo i Cwiny Malenj acel-li me o bot Lubanja Won.¹⁹ Kombeddi donj wun pe wubedo lurok nyo lubedo; wun kacel ki jo pa Lubanja donj wutye ki paco acel, wun donj wu jo me ot pa Lubanja.²⁰ Wun donj kombeddi wudoko ot ma gigero, ma gutine obedo lukwena ki lutit lok pa Lubanja. Yecu Kricito kikome obedo got madit me twoke.²¹ Gedo man okubbe kacel ki Kricito, dok bene tye ka donojo me doko ot pa Lubanja malenj i Rwot.²² Wun bene gitye ka gerowu kacel i kome, wek wubed ot ma Cwiny pa Lubanja bedo iye.

Chapter 3

¹ Pi lok man, alego Lubanja piwu, an Paulo ma abedo lamabuc pi Kricito piwu wun Lurok.² Abedo ki tam ni wun donj wutyeke winyo kit ma Lubanja omiyo abedo lakan-lim me kicane ki tunj botwu.³ dok bene kit ma onyutta kwede munje, omiyo anjejo, macalo donj atyeko coyo pire maceckeki.⁴ Ka wukwano ci wutwero neno maber kit ma anianj kwede i munj ma otiko Kricito.⁵ I kare mukato yam Lubanja pe onyuto munj man bot dano adana-ni, ento kombeddi donj onyuto bot lukwenane malenj ki lutit lokke, pi Cwiny Malenj.⁶ Munj meno tye kit man ni, pi lok me kwena maber omiyo Lurok donj gudoko lule lonyo pa Lubanja kacel ki Lujudaya; gudoko dul kom acel kwedgi, gin bene gunono gin mo ducu kacel kwedgi ma yam Lubanja ociko pire i Kricito Yecu.⁷ An giketa abedo latic me lok me kwena maber pi mot me kica pa Lubanja, ma omiya pi tic me twerone.⁸ Kadi bed atidi twatwal ki i kin jo pa Lubanja ducu, ento en omiya mot man me kica me tito lok me kwena maber bot Lurok i kom lonyo madwonj pa Kricito ma tere pe tatte,⁹ dok me miyo kit ma en ocobo kwede yub mere me munj onen woko ka malenj bot jo ducu. Onono Lubanja mucweyo jami ducu-ni okano munj man pi kare ducu mukato ajec.¹⁰ wek kombeddi oti ki lwak jo muye Yecu me miyo luloc ki wegi twero ducu ma tye i polo guje ryeko pa Lubanja ma kite patpat.¹¹ Man lubo tam pa Lubanja ma onono yam tye con, ma en ocobo i kom Yecu Kricito Rwotwa.¹² pire omiyo wan jo ma waye Yecu walimo tekwinj, pien oyabo botwa yo me o i nyim Lubanja ki gen.¹³ En mumiyo alegowu ni, pe myero cwinywu odok nyap pi can ma gitye ka una kwede piwu; can man aye kelo botwu deyo.¹⁴ Lok man aye mumiyo arumo conja i nyim Lubanja Won,¹⁵ en ka ma nyinj man me won ocunj iye i doggola pa jo me odi ducu ma tye i polo ki ma tye i lobo.¹⁶ Alego ni pi lonyone me deyo myero omi Cwiny mere oponwu ki teko ki kero madwonj i iwu.¹⁷ Kricito bene obed i iwu pi niyewu. Dok bene alego ni Lubanja omi wucunj matek i mar macalo yat ma lwite odonyo matut i njom,¹⁸ wek wubed ki teko, ki cwiny me nianj, kacel ki jo pa Lubanja ducu, kit ma mar pa Kricito lac kwede, kit mabor kwede, ki kit ma odojo kwede malo, dok kit ma tut kwede,¹⁹ wek wunje mar pa Kricito ma kato njec ducu, wek wuponj ki gin mo ducu ma oponj i i Lubanja.²⁰ Deyo obed bot Lubanja ma twero tiyo tic madwonj twatwal ma kato gin ma watwero lego pire nyo keto i tamwa, pi tekone ma tye ka tic i komwa.²¹ Deyo obed bote nakanaka i Kricito Yecu ki i lwak jo ducu muye en, i kare pa yalwak ducu. Amen.

Chapter 4

¹ Pi meno, an ma abedo lamabuc pi Rwot alegowu ni wulub kit kwo ma myero, ma rwatte ki lwojo ma yam gilwonowu iye.² Wuwor jo mukene, wubed mwol, dok wubed jo ma ciro gin ducu ma balo cwiny dano, kun njat acel acel diyo cwinye i kom lawote ki mar.³ Wuket tek me gwoko ribbe ma Cwiny Malenj omiyowu wek wubed acel i twec me kuc.⁴ Kom tye acel, Cwiny Malenj bene tye acel, kit macalo gen bene tye acel ma Lubana olwonowu iye.⁵ Rwot tye acel, niye acel, batija acel,⁶ Lubanja bene tye acel ma en aye Won dano ducu. En loyo jami ducu, tiyo i gin ducu, dok bene tye i gin ducu.⁷ njat acel acel i kinwa olimo mot me kica, ma oporre ki mot ma Kricito omiye.⁸ En mumiyo yam giwaco ni, “Ka cej oito malo, otero opii mapol ma en oyako i lweny, ci omiyo mot bene bot dano.”⁹ “Oito malo” te lokke anjo? Te lokke ni olor piny bene i lobo ka matut.¹⁰ njat mulor piny en acel-lu bene aye oito malo ka mabor i nj polo ducu, wek eponj jami ducu woko liwenj.¹¹ Mot ma en omiyo gin en: omiyo jo mogo me bedo lukwena, jo mukene me bedo lutit lok pa Lubanja, jo mukene gubed lutit lok me kwena maber, jo mukene lukwat ki lupwony.¹² Ticgi obedo me yubo jo pa Lubanja i ticgi me konyo dano, dok me donojo kom Kricito,¹³ nio wan ma wan ducu wadoko acel i niyewa ki i njeyo Wod pa Lubanja, nio ka wadoko dano mucwiny, ma wadojo warom ki Kricito, ma en aye jami ducu oponj iye.¹⁴ Pi meno pe dok myero wabedu calo litino ma giweko yamo me pwony mapatpat wiropi dwokogi tunji ki tunji; ryeko pa dano, ki lok ma giporo me goba, pe dok bimiyo wacabbe acaba.¹⁵ Ma ka meno, myero walok lok ada ki mar, wek wamedde, wadojo malo i kit yo ducu nio bot Kricito, ma en aye lawiwa.¹⁶ En aye wic, dul kom ducu guribbe woko i kome, dok gukubbe kacel i wan mwot ducu ma tye iye. Ka dul acel acel tye ka tiyo ticce kakare, miyo kom donojo maber i mar. Kwo manyen i Kricito.¹⁷ En mumiyo awaco lok man botwu kun acikowu i Rwot ni, pe myero pud dok wubed i kit ma Lurok gibedo kwede, i tamgi ma konnye pe.¹⁸ Tamgi donj onyobbe woko, pe donj gitwero nianj gin mo, kwo ma Lubanja miyo nen gin ma welo ki tunj botgi, pi kwiya piny ma obino botgi pi cwinygi ma odoko nwanj.¹⁹ Gin pe donj giparo gin mo, oweko donj gumine kengi i tim me tarwanj, dok bene giwor matek i timo lwak tim caro caro mapol.²⁰ Ento lok kom Kricito yam pe gipwonyowu kit meno,²¹ ka kono nene wuwinyo lok i kome ada, dok gipwonyowu, wun jo ma lubo en, ki lok ada ma tye i Yecu.²² Kit kwowu macon ma yam wubedo kwede ca, kombeddi myero donj wuwek obedi; kit kwo maca donj oballe woko pi miti maraco ma obwolowu.²³

Wuwek Lubanja doŋ oroc tam me cwinywu odok manyen,²⁴ ka doŋ wuruk kit pa dano manyen ma giketo i cal pa Lubanja kikome i ada me kit ma atir ki malen.²⁵ Pi meno, wuwek goba obedi; dano acel acel myero olok lok ada bot dano lawote, pien wan watye macalo dul kom luwotwa.²⁶ Ka kiniga omakowu, pe wupot i bal; ceŋ pe myero opoti ma nonjo pud wujul wutye ki kiniga i cwinywu,²⁷ dok bene pe wumi kare ki Catan.²⁸ Dano ma yam bedo ka kwalo jami pa jo mukene myero doŋ owek kwo obedi; myero en ocak tiyo tic maber ki ciŋe, wek onon gin ma myero opok ki jo ma megi pe.²⁹ Lok mo marac myero pe okatti ki i dogwu; wulok lok mabeco keken ma doŋo tam pa dano i yo ma mitte, wek jo ma winyo lokwu gunon kony ki iye.³⁰ Pe wumi Cwiny pa Lubanja okum, en Cwiny ma gimiyowu me bedo lanen ma gimwono woko doŋ i komwu pi kuro nino ma gibikokowu iye.³¹ Wuwek doŋ keccwiny ducu, ki wan-ic ki kiniga, da i wi dano mukene, yet, kacel ki raccwiny ducu.³² Wubed jo ma lukica ki cwiny maber; dano acel acel myero otim ber bot lawote. Wutim kica i kinwu kekenwu ki luwotwu i kom balwu, macalo Lubanja otimowu kica i Kricito.

Chapter 5

¹ Wulub kit pa Lubanja, pien wun litinone ma en maro. ² Wubed kun wulubo yo me mar, macalo Kricito ceŋ omarowa, ci omine kene piwa wek ebed macalo gitum ma nwece kur ma gityero bot Lubanja. ³ Doŋ pi meno tim kwele ki tim caro caro ducu, ki woro me lim pe myero gilwon nyingi i kinwu; meno aye gin ma myero bot jo pa Lubanja. ⁴ Gin me lewic ki lok minmin, nyo kadi ki loko lok ore ma konnye pe, myero bene pe owinnye botwu. Ma ka timo jami magi, wumi pwoc bot Lubanja. ⁵ Wunian maber ni, pe tye nat mo i kin lutim tim abor nyo tim caro, nyo jo ma wor i kom jami, ma binonjo dul mo ma bedo mere i ker pa Kricito ki pa Lubanja. ⁶ Pe wuye nat mo obwolwu ki lok mogo ma tere pe, pien kiniga pa Lubanja bino i kom jo ma pe winyo lokke pi kit tingi nu. ⁷ Pi meno, pe wuribbe kwedgi. ⁸ Yam wubedo colpiny, ento kombbedi doŋ wudoko dyecen i Rwot; kitwu myero doŋ obed kit pa jo me ceŋ. ⁹ Pien nyig ma onyak pi ceŋ nen woko i gin ducu ma tye maber, dok atir, ki me ada. ¹⁰ Wutem pwonyo gin ma yomo cwiny Rwot. ¹¹ Pe wuribbe i tic mo ducu me piny macol ma pe konyo, ento wunyut kit tic meno woko ka malen. ¹² Pien bedo me lewic me loko i kom gin ma gitiyo i muŋ aloka keken. ¹³ Gin mo-ni ma lenjo onyuto nen woko ka malen; pien gin ma nen ka malen nonjo tye i ceŋ. ¹⁴ Man aye gin mumiyo giwaco ni, “Co woko, in ma inino, cer woko ki i kin jo muto, ci Kricito bimenyi.” ¹⁵ Wugwokke maber i kwo ma wubedo kwede; pe wubed macalo jo ma kwiya piny, ento calo jo maryek. ¹⁶ Kare ma tye myero iti kwede i yo maber, pien nino me kare-ni opon ki gin marac. ¹⁷ Pi meno, pe wubed min, ento wutem nian gin ma Rwot mito wuti. ¹⁸ Dok pe myero wumer ki konjo, pien mero kelo kit me caro. Ma ka mero, wuwek Cwiny Malen opon cwinywu, ¹⁹ kun wuloko i kinwu kekenwu lok me jabuli, ki wer, ki wer me cwiny, kun wuwero dok wukuto wer me pako Rwot ki cwinywu ducu. ²⁰ Wupwo Lubanja Won i kare ducu pi jami ducu i nyin Rwotwa Yecu Kricito. Co ki mongi ²¹ Wumine kenwu i te loc pa jo mukene, nat man bot lawote, pi woro Kricito. ²² Wun mon wumine kenwu i te loc pa cogwu, macalo wumine kenwu bot Rwot. ²³ Pien laco obedo lawi dakone, macalo Kricito en aye lawi lwak muye en, en bene lalargi; gin lwak meno aye kome. ²⁴ Macalo lwak muye Kricito gibedo i te locce, kit meno mon bene myero gubed i te loc pa coggi i kit yo ducu. ²⁵ Wun co bene wumar monwu i kit macalo Kricito omaro kwede lwak muye en, ci omiyo kwone pigi, ²⁶ wek elonygi gubed len, ma doŋ otyeko lwokogi ki pii ki lok, ²⁷ wek ekel lwak muye en i nyime kene macalo nyako mamwonya twatwal, kun pe tye ka mo ma ojunje i kome, nyo kadi ki poyo mo bene pe, wek obed len labonjo ka mo murocce. ²⁸ Kit meno, co bene gumar mongi macalo gimaro komgi kengi. Nat ma maro dakone, maro kome kene. ²⁹ Pe tye nat mo ma dag kome kekene, ento pito ki cam dok gwoko maber macalo Kricito bene tiyo ki lwak jo muye en, ³⁰ pien wan wa dul kome. ³¹ Yam gicoyo ni, “Pi lok man dano biweko wonne ki minne, ci giribbe woko gin ki dakone, gin ayo doŋ gidoko kom acel.” ³² Man muŋ madit twatwal. An ki tun bota agonyo tyen lokke ni Kricito ki lwak muye en. ³³ Pi meno, laco acel acel i kinwu myero omar dakone macalo maro kome kene, ki dako bene myero onen ni eworo cware.

Chapter 6

¹ Wun litino, wuwiny lunyodowu i Rwot, pien meno aye ber. ² Yam gicoyo ni, “Wor woru ki meni.” Man aye cik mukwonjo ma giciko pi gin mo maber ma bia ki iye, ni, ³ “wek ibed ma nyimi len dok iri i lobo pi kare malac.” ⁴ Dok wun wego, pe wuket kolo i kom litinowu ma miyo kiniga makogi, ento wupitgi gudon maber kun wupwonyogi dok wunyeboŋi ki kit mabeco ma Rwot pwoyo. Lutic ki luditogi. ⁵ Wun lutic, wuwiny luditowu me lobo man ki cwinywu acel, macalo wuwinyo Kricito, kun wulworogi ki myelkom. ⁶ Ticwu myero pe obed tic ma yeŋo wan keken me yomo cwiny dano, ento myero wuti gin ma Lubanja mito ki cwinywu ducu, macalo wun lutic pa Kricito. ⁷ Wuti ticwu ki cwiny maber, macalo wutiyo bot Rwot, ento pe wutiyo bot dano ni gunen wek gupwowu, ⁸ kun wunyeŋo ni, gin mo ducu ma dano mo otiyo maber, Rwot bicule pire ma rom aroma ki tice ma en otiyo, kadi en latic nyo dano ma lone kene. ⁹ Dok wun wegi lutic, wuti bene ki luticwu i yo acel-lu; wuwek burogi obedi, kun wupo ni ladit ma loyogi wa ki wun bene tye i polo, en tero jo ducu maromrom. ¹⁰ Me agikkine, wubed tek i Rwot ki twero me tekone. ¹¹ Wuruk jami lweny ducu ma Lubanja miyo, wek wucun kun wugenje kekenwu i roro pa Catan. ¹² Pien wan pe walwenyo i kom dano ma tye ki kom ki remo, ento walwenyo ki luloc ki wegi twero ma woko, ki i kom gin ducu ma loyo wi lobo ducu i kare man me colpiny, dok ki dul mony mogo maraco me cwiny ma tye i polo. ¹³ Pi meno myero wukwany jami lweny ducu ma Lubanja miyo, wek obikonywu me cuŋo matek i nino marac, pud wubicun ma nonjo doŋ wuyelle i kit yo ducu. ¹⁴ Pi meno, myero wucun ma wutweyo pyerwu woko ki ada, wuruk bene kit ma atir wek obed nyonyo me geŋo korwu, ¹⁵ kun wuyubbe me tito lok me kwena maber me kuc ma bedo macalo war ma wuruko i tyenwu. ¹⁶ Makato ducu, niye aye myero obed kwotwu ma

bimiyo wutwero neko mac ki i kom atero ma Larac bayo.¹⁷ Wumak larre aye obed tok nyonyo me wiwu, ki lok pa Lubanja ma en aye pala lucwan pa Cwiny Malen.¹⁸ Wuleg kare ducu i Cwiny ki lega me bako dog. Wubed ma wuyubbe i lega kare ducu kun wuciro peko, kun wulego pi jo pa Lubanja ducu.¹⁹ Wuleg bene pira wek Lubanja oyab doga, omiya gin ma myero aloki, wek atuc mun me lok me kwena maber ki tekcwiny.²⁰ An lakwenane ma rom ki nat mo-ni ma cun pi lobone, ento gitweya woko ki nyor. Lubanja omiya atit ki tekcwiny, kit ma myero alok kwede.²¹ Tukiko, ominwa ma gimaro dok en latic pa Rwot me akena, bitittiwu lok ma dok i koma ki i kom ticca.²² Acwalo en botwu pi lok man kikome, wek en omi wunje kit ma wan watye kwede, dok ocuk cwinywu.²³ Kuc ki mar ki niye ma a bot Lubanja Won ki Rwotwa Yecu Kricito obed bot utmegiwa.²⁴ Kica pa Lubanja obed bot jo ducu ma maro Rwotwa Yecu Kricito ki mar ma pe to.

Philippians

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot Paulo ki Temceo, ma gin lutic pa Kricito Yecu. Bot jo pa Lubanja ducu ma tye i Kricito Yecu ma gibedo i Pilipi, kacel ki lutel ki jo ma konyogi: ² Lubanja Wonwa ki Rwotwa Yecu Kricito omiwi kica ki kuc. ³ Apwoyo Lubanja i kare ducu ma noŋo atye ka po piwu. ⁴ I legana ducu alego piwu ducu ki yomcwiny, ⁵ pien cakke i nino mukwoŋo o kwede wa onyoo, wuribbe kweda i tic me tito lok me kwena maber. ⁶ Anianj maber ni, Lubanja ma ocako tic man i kinwu bicobo kakare nio wa i nino pa Kricito Yecu. ⁷ Oporre bota me paro piwu ducu kit meno, pien piwu litta twatwal, pien wun ducu wuribbe kacel kweda i nywako kica ma Lubanja omiya kanyi buc, ki dok i kare ma alaro pi lok me kwena maber wek omok matek. ⁸ Lubanja aye obedo cadenna ma njeo ni, par matut ma abedo kwede piwu a i mar pa Kricito Yecu kikome. ⁹ Dok alego Lubanja ni meno, mar mewu myero odoŋ omedde ameda i nje kikome ki nianj matut, ¹⁰ wek wupwo gin maber makato. Man bimiyo wubedo ma cwinywu lenj laboŋo bal mo i nino pa Kricito, ¹¹ dok bene bimiyo ticwu ducu mabeco me kit ma atir nya i komwu pi Yecu Kricito, kun kelo deyo ki pak bot Lubanja. ¹² Utmega, amito wunje ni, lok mutimme i koma okonyo matek me nyayo lok me kwena maber. ¹³ Tic 28.30 Lwak askari pa Cekar ducu, ki jo mukene ducu, kombeddi giŋeyo maber ni, an atye i buc pi Kricito. ¹⁴ Dok utmegiwa mapolle gengi omedde i kom Rwot pi bedona i buc, omiyo gitito lok pa Lubanja ki tekcwiny madwoŋ twatwal, laboŋo lwoŋo. ¹⁵ Ada, jo mogo tito pi Kricito ki cwiny me nyeko ki daa, ento jo mukene gitito ki cwiny maber. ¹⁶ Jo ma tito ki cwiny maber-ri gitito pi mar, kun giŋeyo ni Lubanja oketa kany ka lweny pi lok me kwena maber. ¹⁷ Jo mukene ca gitito nyin Kricito pi laro dito kun noŋo cwinygi pe lenj, tamgi tye me medo can bota i buc kany. ¹⁸ Lok mo pe, an gira cwiny yom ayoma, pien i yo ducu, kadi i goba nyo lok ada, gitye ka tito pi Kricito. ¹⁹ Iyo, pud dok abibedo ki yomcwiny. Pien aŋeyo maber ni, pi legawu ki pi kony ma a ki bot Cwiny Malen pa Yecu Kricito, bimiyo abwot ki i can. ²⁰ Pien mitina ki genna madwoŋ tye ni, lewic pe bimaka i gin mo, ento atamo me miyo deyo bot Kricito i koma-ni ki tekcwiny madwoŋ, i kare-ni macalo i kare ducu, kadi akwo nyo kadi ato. ²¹ Pien ki tunj bota, bedo kwo en aye Kricito, ki to kono miyo anoŋo magoba. ²² Ka abedo kwo i kom, miyo abitiyo tic mogo ma konyo ento pe aŋeyo gin ma abiyero. ²³ Kwanyo acel i kom gin aryo-ni ocuŋo wiya woko. Mitina tye ni kono ato wek abed kacel ki Kricito, pien meno aye ber makato ducu. ²⁴ Ento bedo kwo i kom mitte twatwal piwu. ²⁵ An doŋ anianj i lok man, omiyo aŋeyo ni pud abibedo, dok abiri botwu ducu wek wumedde wuwot anyim, wubed ki yomcwiny i niyewu. ²⁶ Meno bimiyo wakkewu pira i Kricito. Yecu bedo dwoŋ twatwal, ka dok adwogo botwu. ²⁷ Gin acel ma pire dit en ene ni, kit kwo me bedowu myero orwatte ki gin ma lok me kwena maber i kom Kricito mito, wek kadi abino me nenowu, nyo kadi abedo bor kwedwu, ka awinyo lok i komwu, myero aŋe ni, wucunj matek i cwiny acel ki tam acel, kun wulwenyo kacel pi niye ma bino pi lok me kwena maber. ²⁸ Pe wuwek lukworwu gumiwu lwoŋo i gin mo. Man aye lanyut ma cimo botgi ka malen ni gibirwenyo woko matwal, ento lanyut man nyuto botwu ni gibilarowu; meno gire gin ma a ki bot Lubanja. ²⁹ Pien en omiyowu mot me kica pi Kricito, pe mot me ye en keken, ento me neno can pire bene. ³⁰ Wudonyo doŋ i kit lweny ma yam wuneno i koma-ni, dok bene kombeddi pud wuwinyo ni atye iye.

Chapter 2

¹ Pi meno, ka wunoŋo tekcwiny mo pi bedo i Kricito, nyo mar mo ma miyo wudiyo cwinywu, nyo ka gimiyowu ribbe mo i Cwiny Malen, nyo cwiny mo me kica weko wutimo ber bot jo mukene, ² doŋ wumi yomcwinya ocobbe maber kit man: wubed ki tam acel ki mar acel, kun wuribbe kacel i cwinywu, tamwu bene myero obed acel. ³ Pe wutim gin mo pi laro dito nyo pi wakke awaka keken, ento wubed ki mwolo, kun dano acel acel woro lawote macalo nat madit loye. ⁴ Pe itam pi gin ma konyi keken, ento tam pi gin ma konyo jo mukene bene. ⁵ Wubed ki cwiny ma rom ki cwiny ma yam Kricito Yecu obedo kwede-ni. ⁶ I calle kadi bed en Lubanja kikome, ento pe oridde ki tek me bedo rom ki Lubanja. ⁷ Oweko meno ducu, ci okwanyo kit me opii, ka ginywale macalo dano. ⁸ Ka doŋ okatti macalo dano, omwolle woko gire kene, obedo lawiny nio wa i to, nio bene wa i to i kom yatariya. ⁹ Pi meno, Lubanja omiye dit ma malo twatwal, dok bene omiye nyin ma tye malo makato nyin mukene ducu, ¹⁰ wek gin ducu ma tye i polo ki i lobo, kadi wa gin ducu ma tye piny i te lobo, gurum congi piny me woro nyin Yecu, ¹¹ leb ducu myero otuc bene ni, Yecu Kricito aye Rwot, kun kelo deyo bot Lubanja Won. ¹² Pi meno, wun ma amaro, macalo yam wuwinyo lokka i kare ducu ma onoŋo pud atye botwu, myero wubed ki winy makato kare kombeddi ma doŋ atye bor kwedwu-ni. Wuti tic me cobo larwu kenwu kenwu ki lwoŋo kacel ki myelkom, ¹³ pien Lubanja aye ma tye ka tic i cwinywu, kun miyowu miti ki teko me tic, wek wun wuyom cwinye. ¹⁴ Wuti tic ducu laboŋo njuŋo nyo pyem mo, ¹⁵ wek wubed laboŋo lok mo ma loyowu, ma bal mo bene pe i cwinywu, litino pa Lubanja ma bal mo pe i

komwu liwenj i kin lwak jo me kare-ni ma guballe woko-ni. Wutye ka ryeny i lobo i kin dano calo lakalatwe.¹⁶ pien wumako lok me kwo donj matek. Meno bimiyo awakke i nino pa Kricito ni, yam kara onono pe arijo njwec nono, dok bene pe ayelle nono.¹⁷ Kadi bed giony remona me bedo macalo gityer amata ma giony i wi keno tyer, kun niyewu kacel ki ticwu bote bedo macalo mot ma gitumo bot Lubanja, an gira cwinya yom kacel ki wun ducu.¹⁸ Kit meno, wun bene myero cwinywu obed yom, wek wuribbe kweda i yomcwiny.¹⁹ Atye ki gen i Rwot Yecu me cwalo Temceo botwu oyot, wek omi awiny kit ma wutye kwede, kun cuko cwinya bene.²⁰ Pe atye ki nat mo mukene doki ma tye ki kit cwiny ma en tye kwede, ma twero paro piwu adada macalo en.²¹ Jo mukene-gu ducu giparo pi gin ma konyogi keken, pe gitamo pi gin ma dok i kom Yecu Kricito.²² Ento wun wuneyo kit Temceo ki konnye ma en onyuto. En ki an wabedo calo wego ki latinne; waribbe kwede i tic kacel pi lok me kwena maber.²³ Pi meno atye ki gen me cwale botwu oyot, tek anianj kit ma piny tye ka wot kwede ki tunj bota kany.²⁴ Dok bene atye ki gen i Rwot ni an kikoma abio botwu i kare macokcok-ki.²⁵ Atamo bene ni myero acwal omera Epaprodito botwu, ma en latic wadwa ma olwenyo kacel kweda, en nat ma yam wuore bota pi konya i pekona-ni.²⁶ Pien en paro pi wun ducu, kun mito ni enenwu, dok bene cwinye obedo ka cwer matek, pien yam wuwinyo onono ni kome lit.²⁷ Adada, kome onono obedo lit matek ma obwot to woko. Ento Lubanja okonye, pe en keken, ento kadi wa an bene, wek pe omedda cwercwiny i kom cwercwiny mukene ca.²⁸ Meno gin mumiyo amito twatwal ni myero acwale botwu wek wubed ki yomcwiny ka dok wunene, ki an bene pe donj myero abed ki cwercwiny madwonj.²⁹ Wujole i Rwot ki yomcwinywu ducu; dok bene wuket deyo i kom jo ma cal kwede.³⁰ Pien en yam omiyo kwone adada ma obwot to woko pi tic pa Kricito, wek ecob gin murem i kom kony ma yam wumiya.

Chapter 3

¹ Me agikkine, utmega, wubed ki yomcwiny i Rwot. An pe aol gira me nwoyo coyo lok ma yam konj acoyo botwu, dok bene twero jukowu miyo pe wupoto i gin marac.² Wuyab wanju wunen gwogi-gu, ma gin lutim maraco, ma ginolo dul kom dano woko-ni.³ Pien wan aye jo mulirre me ada, wan jo ma waworo Lubanja i Cwiny Malen, dok ma wawakke i Kricito Yecu, kun pe watye ki gen mo i kom gin ma nen ki woko.⁴ Ento an kikoma bene aramo bedo ki gen macalo meno; kadi ka nat mo tamo ni etwero bedo ki gen i kom gin ma nen ki woko, an gira aloye.⁵ An gilira i nino me aboro me ditta, rokka jo Irael ma i kaka pa Benjamin. An Laibru ma jo Ibru aye gunywala. I lok ma dok i kom cik pa Moses, an abedo Laparicayo.⁶ Lok ma dok i kom keto cwiny, yam alwenyo i kom lwak jo muye Yecu marac. Dok lok ma dok i kom bedo ki kit atir ma cuj i lubo cik, onono gire lok mo pe i koma.⁷ Ento gin ducu ma yam atamo ni konya, kombeddi donj anenogi macalo gin ma konygi pe, pi Kricito.⁸ Adada, tye gin mo maber makato, en aye njeyo Rwotwa Yecu Kricito; meno aye gin mumiyo aneno jami ducu macalo gin ma konygi pe. Pe Kricito omiyo alokke adoko lacan jami ducu, dok anenogi calo yugi, wek anonj Kricito,⁹ wek aribbe bene kacel kwede. Pe atye ki kit ma atir ma mera kikoma, kadi ki mo ma bino pi lubo cik bene pe, ento amito abed ki kit ma atir ma ginonjo pi ye Kricito, ma oa ki bot Lubanja kikome, dok ma en omiyo pi niye.¹⁰ Amito anje Kricito, ki teko ma en ocer kwede, amito bene anywak kwede can ma en ociro, adok calo en i tone,¹¹ wek ka twerre ao wa i cer ki i kin jo muto.¹² Pe atye ka waco ni donj anono, nyo ni donj ao iye, ento pud amedde me wot anyim kun atemo matek me mako gin ma Kricito Yecu donj omaka pire.¹³ Utmega, pe atamo ni donj atyeko makone; tye gin acel keken: wiya bedo ka wil i gin mukato anec, kun alaro gin ma tye anyim calo dano ma tye i njwec me pyem.¹⁴ Arijo acito anyim atir kun akemo tol, wek anonj mot, ma en aye lwonjo ma Lubanja tye ka lwonjowa kwede malo i Kricito Yecu.¹⁵ Wan ducu jo muteggi myero wabedu ki kit tam meno; dok bene ka tamwu opokke woko i lok mo, Lubanja binyuto man bene botwu.¹⁶ Gin ma mitte keken aye ni myero wamedde me cuj matek i yo ma donj wao iye.¹⁷ Utmega, wuribbe kacel kun wulubo kitta. Wan donj watyeko nyoto botwu lanen ma myero wulubi; wucik wanju me neno jo ma lubo lanen meno.¹⁸ Abedo ka titiwi lok man tyen mapol ata, dok bene tin anwoyo tito botwu ki pig waja ni, tye jo mapol ma kwogi omiyo gibedo lukwor me to pa Yecu i kom yatariya.¹⁹ I agikkine, jo meno gibirwenyo woko matwal, pien lubanjagi en aye igi, ginonjo deyogi i gin ma myero omi lewic omakgi, tamgi kemo jami me lobo man keken.²⁰ Pien wan gan kalwa madit tye i polo; watye ka kuro Lalarwa ma bia ki kunnu, en aye Rwotwa Yecu Kricito.²¹ En biloko komwa marac-ci doko calo kome me deyo, kun tiyo ki tekone ma miye twer me kelo jami ducu i te locce.

Chapter 4

¹ Pi meno utmega, ma amaro dok ma aparo piwu twatwal, wucuj matek i Rwot kit meno, pien wun aye wubedo yomcwinya ki tok wiya me deyo, luwota.² In Euodia ki in Cintuke, alegowu me bedo ki cwiny acel i Rwot.³ In latic wadwa me ada bene, alegi ikony mon man ba, pien gin bene gulwenyo kacel kweda pi lok me kwena maber kacel ki Kelemente bene ki lutic wadiwa mukene ducu, ma donj gityeko coyo nyingi woko i buk me kwo.⁴ Wubed ki yomcwiny i Rwot kare ducu. Dok anwoyo waco botwu aye ni, Wubed ki yomcwiny.⁵ Wuwek jo ducu guje mwolo ma wutye kwede. Rwot donj cok.⁶ Pe wubed ki par i kom gin mo, ento i lok ducu wumi Lubanja onje gin ma wumito i lega ki i bako dogwu kacel ki miyo pwoc bene.⁷ Man bimiyo kuc pa Lubanja ma kato njec pa jo ducu gwoko cwinywu ki tamwu maber i Kricito Yecu.⁸ Me agikkine, utmega, wuket tamwu i kom lok macalo magi: gin ducu ma tye ada, gin ducu ma romo awora, gin ducu ma tye atir, gin ducu malen, gin ducu ma mwonya, gin ducu ma dano pwoyo, ki gin mo maber makato, ma myero apaka.⁹ Wuti gin ma nene wupwonyo, ma wugamo, ma wuwinyo, dok ma wuneno ki bota; ci Lubanja won kuc bibedo kwedwu.¹⁰ An atye ki yomcwiny matek i Rwot pien kombeddi dok wuparo pira kit ma yam con. I adane-ni, pe wuweko paro pira, ento kare me konya aye obedo pe botwu.¹¹ Dok bene pe akoko can, pien donj apwonnye woko ma anejo ni, gin ma atye

kwede romma.¹² Aneyo bedo ki gin manok, dok bene aneyo bedo ki gin mabup. Adonyo i dul pa jo ma neyo bedo ki gin mo ma ginoro i kare mo keken, yero matek mukato kare, nyo ciro kec, bedo ki lonyo madwon nyo bedo ki can.¹³ Atwero jami ducu liwen pi Kricito ma miya teko.¹⁴ Ento wun yam wutimo ber me ribbe kweda i can munoro odiya.¹⁵ Dok wun jo Pilipi wuneyo maber ni, i kare ma yam aa i Makedonia i acakki tito lok me kwena maber pe tye lwak mo i kin jo muye Rwot ma guribbe kweda i yo man me miyo ki gamo mot, ento kono wun keken.¹⁶ Kadi wa i kare ma atye i Tecalonika wucwalla kony ma mitte tyen aro kulu.¹⁷ Pe tyen lokke ni amito mot, ento amito nyayo magoba ma gibikwano botwu.¹⁸ Atyeko gamo gin ma wumiya ducu, obedo dwon mukato kare. Oromma don maber, pien Epaprodito bene omiya mot ma wucwale kwede ni okel bota. Man gin aye gin ma nwece kur ma gityero bot Lubana, ma en opwoyo, dok ma yomo cwinye.¹⁹ Ento Lubanana bimiyowu jami ducu ma wumito, kun kwanyo ki i lonyone me deyo ma en tye kwede i Kricito Yecu.²⁰ Deyo obed bot Lubana Wonwa nakanaka. Amen.²¹ Wumot jo pa Lubana ducu i Kricito Yecu. Utmega ma gitye kacel kweda kany bene gumotowu.²² Jo pa Lubana ducu gumotowu, makatone jo me ot pa Cekar.²³ Kica pa Rwotwa Yecu Kricito obed kwedwu.

Colossians

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot Paulo ma en lakwena pa Yecu Kricito pi mit pa Lubana, ki bot ominwa Temceo.² Bot jo pa Lubana ki utmego ma genne i Kolocai, ma gitye i Kricito: Lubana Wonwa omiwi kica kikuc. Lega pa Paulo pi jo pa Lubana ma gitye i Kolocai.³ Wapwoyo Lubana Won Rwotwa Yecu Kricito kare ducu ma walego piwu.⁴ pien wawinyo pi niyewu i kom Kricito Yecu ki pi marwu ma wumaro kwede jo pa Lubana ducu.⁵ Meno ducu obino pi gin ma wugeno ma gikano i polo piwu, ma yam don wuwinyo pire con i lok me ada, ma en aye lok me kwena maber⁶ mubino botwu. Tye bene ka nyako nyige kun nya dono i wi lobo ducu i kit yo acel-lu, macalo tye ka timme botwu, cakke i nino ma wuwinyo iye, ka don oweko wunian i kica pa Lubana i ada.⁷ kit ma yam Epapira opwonyowu kwede, ma en latic wadiwa ma wamaro. En latic pa Kricito piwa ma genne.⁸ En bene mutittiwa pi mar ma wutye kwede i Cwiny Malej.⁹ Cakke i nino ma wawinyo pire, walego Lubana piwu ma pe waker, kun walego ni myero dok wunian matut i gin ma en mito, kun wubedo ki ryeko ki nian ducu ma Cwiny Malej miyo.¹⁰ En okonywu, wek kwowu obed ma myero bot Rwot, ma yomo cwinye maber, kun wutiyo tic mabeco ma miyo kwowu nyak nyig madwon, dok wumedde bene ka neyo Lubana.¹¹ Lubana omiwi tek ducu ma rwatte ki twero me deyone, wek wucir can ducu kun wudiyo cwinywu i yo ducu ki yomcwiny.¹² Wumi pwoc bot Lubana Won ma omiyowa twer me nywako kacel ki jone malej jami ducu ma en bimio botgi i lenpiny.¹³ En cen olarowa ki i loc me piny macol ci okobowa woko i te loc pa Wode ma emaro.¹⁴ Koko dano, ma en aye weko bal, a ki bote. Kricito en lawi jami ducu.¹⁵ Kricito obedo cal pa Lubana ma pe nen-ni, latin kayo me ginaketa ducu ma Lubana oketo,¹⁶ pien i en Lubana ocweyo jami ducu, gin ma tye i polo ki gin ma tye i wi lobo, gin ma nen ki gin ma pe nen, kadi wa wegi komker ki wegi dito, ki luloc, ki wegi twer ducu. Jami ducu yam giketo pi twerre dok pire bene.¹⁷ En aye mukwonjo katti ati ki jami ducu, dok bene i en jami ducu ribbe kacel.¹⁸ En aye wic, ki jo muye en gubedo kome. En obedo acakki, en mukwonjo cer ki i kin jo muto, wek etel yo i kin jami ducu.¹⁹ Pien Lubana oye bedo i en wek epon iye i kit yo ducu ma en tye kwede;²⁰ Ep dok bene oye dwoko jami ducu bote i Kricito, gin ma tye i wi lobo ki gin ma tye i polo, kun Kricito okelo kuc pi remo me tone i kom yataria.²¹ Wun yam wupokke woko ki Lubana; onoro wubedo lukworre i tamwu, kun wutimo gin maraco.²² Ento kombeddi don pi to pa Wode ma con odoko dano, en odwokowu woko bote, wek ekelwu i nyime ma noro wutye malej, dok bene ma wutye laboro bal mo, ma lok mo marac pe i komwu.²³ Wumedde me bedo ki niye, kun wucun matek, dok wumoko woko likin ma pe wulenje ki i gen me lok me kwena maber ma don wuwinyo, ma gitito bot ginaketa ducu ma tye i te polo, dok bene an Paulo kikoma yam adoko latic pire.²⁴ Kombeddi an gira cwinya yom i can ma aneno piwu, pien pi arem ma atye ka cirone i koma, atye ka miyo kony me tyeko gin murem i can pa Kricito, pi kome, ma en aye jo muye en.

²⁵ Pire omio yam adoko latic ma konyo lwak man, pi tic ma Lubana omiya piwu, wek ami lok pa Lubana onene.²⁶ En mun mukanne pi kare malac bot lwak mapol ata, ento kombeddi don Lubana omio onen woko ka malej bot jone.²⁷ Lubana gire otamo ni emi jone guje kit ma mun man pire dit kwede i kin Lurok, dok me deyo madwon, i mitine kene. Mun meno en ene, ni, Kricito bedo i iwu, miyo wubedo ki gen me nywako deyo pa Lubana.²⁸ Wan watuco pi Kricito kun waciko jo ducu, dok bene wapwonyo jo ducu ki ryeko ducu, wek wakel dano acel acel i nyim Lubana ma don otegi i Kricito.²⁹ Man aye gin mumiyo ayelle matek, kun acukke ki tekone madwon ma tye ka tic i iya.

Chapter 2

¹ Amio wuje kit ma acukke kwede ka tic piwu, ki pi jo ma tye i Laodikia, kadi ki jo ducu ma pud peya guneno waja,² wek cwinygi obed tek, dok wek guribbe kacel i mar. Dok amio gubed macalo lulonyo pi lok ma odonyo matut i cwinygi, mumiyo gunian maber, dok bene gujejo mun pa Lubana ma en Kricito kikome.³ ma Lubana okano iye lonyone ducu me ryeko ki nec.⁴ Awaco man wek nat mo pe onakwu ki pyem me gobagoba me bwola.⁵ Kadi bed pe atye kacel kwedwu i kom, ento watye kacel i cwiny kun cwinya yom me neno kit ma wuwoto kwede maber i lok ducu, ki niyewu mucun matek i kom Kricito.⁶ Macalo yam don wuye Rwot Yecu Kricito, myero bene wubed i en.⁷ Lwitwu odony ocun matek i kome, dok wubed macalo ot ma gigeri i kome, ma wucun matek i niyewu kit macalo yam gipwonyowu kwede, kun

pwocwu bene medde ameda. ⁸ Wugwokke wek nat mo pe onakwu woko ki tam me ryeko nyo me bwola mo ma tere pe, kun wulubo kit pa kwaro ki pwony pa jogi macon me lobo, ma pe wulubo Kricito. ⁹ Pien i kom Kricito ma odoko dano-ni en aye Lubanja opon iye kit ma etye kwede i yo ducu. ¹⁰ Wun bene donj wuponj ki kwo i kit ducu i Kricito. En obedo lawi luloc ki wegi twer ducu. ¹¹ I Kricito bene donj yam gilirowu woko ki lirre mere kikome, pe i lirre ma dano gutiyo ki cingi i komwu, ento pi kwanyo kit me kom woko ki i komwu. ¹² Dok i kare ma gibatijawu giyikowu kacel ki Kricito, ka lacen wucer woko kacel kwede i niyewu i kom tic pa Lubanja matek ma yam ocero kwede Yecu Kricito ki i kin jo muto. ¹³ Wun ma yam onono donj wuto woko pi balwu, ki ni pien pe giliro riyo komwu, wun aye donj Lubanja omiyo wukwo kacel kwede, kun bene donj oweko balwa woko ducu. ¹⁴ En bene yam onolo banya ducu ma gicoyo i wiwa pi cik ma cenj omiyo kop oloyowa, ocwalo cen ci oguro woko i kom yatariya. ¹⁵ Kricito donj otyeko mayo jami lweny woko ki bot jogi ma gin luloc ki wegi twer, kun nyutte ka malen i kom yatariya ni donj eloyogi. ¹⁶ Pi meno, nat mo pe myero onol kop i komwu pi lok kom cam nyo ginamata, kadi pi nino madito, nyo por dwe, nyo pi cabit. ¹⁷ Magi ducu gubedo tipo keken ma nyuto gin ma bibino, ento kom gin meno tye bot Kricito. ¹⁸ nat mo pe onol ni kop oloyowu, kun mito pire kene ni dano gumwolle kekengi gobagoba me woro lumalaika, ma nono en ocun pi ginanyuta ma en oneno. Kit dano macalo meno wakke mere mwa labono tyen lok mo, kun tamo tam me kom keken, ¹⁹ ento kun pe omako Kricito matek ma en aye wic, ma miyo dul kom ducu limo cam, dok gikubbe kacel i wanj mwot ki i ler, ka donj cako donjo i kit ma Lubanja mito ni ononj kwede. ²⁰ Ka wun yam donj wuto woko kacel ki Kricito, ka donj gigonyowu woko ki i te loc pa jogi macon me wi lobo, piyo pud dok wumedde ki bedo calo jo me lobo, kun wugwoko bene cik macalo magi, ²¹ “Pe imaki, pe ibil, pe igudi?” ²² Magi ducu gubedo cik ki pwony pa dano, ma kemo mere jami ma tum woko ka gitiyo kwedgi-ni. ²³ Ada, cik magi nen calo tye iye ryeko pi keto cik me woro Lubanja ma wun wuroto giwu piwu kenwu, dok pi mwolle ken me yelo kom i can, ento pe konyo kadi ki acel me loyo mit me kom.

Chapter 3

¹ Macalo yam donj wucer kacel ki Kricito, wuket cwinywu donj i kom jami ma tye malo, ka ma Kricito tye iye i kabedo me deyo i net Lubanja tunj acuc. ² Wuket cwinywu i kom jami ma tye malo i polo ento pe i kom jami me lobo. ³ Pien yam wuto woko, ento kombeddi donj gikano kwowu kacel ki Kricito bot Lubanja. ⁴ Ka Kricito ma en kwowa binen, wun bene wubinen kacel kwede i deyo. Kwo macon ki kwo manyen ⁵ Pi meno myero donj wunek gin ducu me lobo ma tye i iwu, ma gin aye abor, caro, mit me kom, ki par marac ma kelo lewic, ki woro me jami ma rom ki woro jogi. ⁶ Akemo pa Lubanja bino pi kit tim macalo meno i kom jo pe winyo lokke. ⁷ I kit kwo ma yam wubedo kwede, magi aye gin tim ma onono wubedo ka lubogi. ⁸ Ento kombeddi myero donj wubwotgi woko ducu: kiniga, kwar cwiny, raccwiny, yet, ki loko lok mogo me lewic ma pe myero giwiny ka katti ki i dogwu. ⁹ Pe myero wubwolle kekenwu, pien donj wubwoto kwowu macon ki ticce ducu, ¹⁰ ci donj wuruko dano manyen ma Lacwec tye ka rocone i njec manyen me dwoko i calle kikome. ¹¹ Kenyo donj apokapoka pe iye i kin Lugrik ki Lujudaya, nat ma giliro ki nat ma pe giliro, larok ma kwiya piny mere ata ma pe njeyo leb, rok ma pud gudonj cen i kit me wi lobo, opii, ki nat ma donj lone kene, pien Kricito donj ocoko gin ducu dok bene tye i igi ducu. ¹² Ento wun aye jo ma Lubanja donj oyero, jo malen ma Lubanja maro; pi meno myero donj wuruk cwiny ma miyo wuparo pi can pa luwotwu, wubed ki kica, mwolo, woro ki diyo cwiny. ¹³ Wudi cwinywu kekenwu, nat acel acel odi cwinye i kom lawote, kun wutimo kica ki luwotwu i kinwu kekenwu pi balwu. Ka nat mo i kinwu tye ki lok mo i kom lawote, timo kica pi bal myero obed tye macalo Rwot bene cenj otimowu kica. ¹⁴ Ento makato magi ducu, myero wubed kun wuponj ki mar. Pien mar keken aye tweyo jami ducu, ribogi kacel ma cobo bene maber licwic. ¹⁵ Wuwek kuc pa Kricito ma yam olwonowu i kom acel aye olo cwinywu, ka wek donj wubed jo ma miyo pwoc kare ducu. ¹⁶ Wuwek lok pa Kricito obed i iwu mulony, ka wupwonnye, kun wujukke bene kekenwu ki ryeko ducu ma Lubanja omiowu. Dok bene ka wuwero jabuli, wer me pako Lubanja ki wer mogo mukene me dini, wuwer bot Lubanja ki pwoc i cwinywu. ¹⁷ Gin ducu ma wutiyo, kadi ki i lok nyo i tic mogo, wutigi i nyin Rwot Yecu, kun wumiyo pwoc bot Lubanja Won wok ki bote. ¹⁸ Wun mon, wumine kenwu i te loc pa cogwu, pien meno aye gin ma myero i kin jo ma tye i Rwot. ¹⁹ Wun co bene, wumar monwu, pe wubed ki gero i komgi. ²⁰ Wun litino, wuwiny lunyodowu i lok ducu, pien meno aye yomo cwiny Rwot. ²¹ Wun wego bene, pe myero wuket kolo i kom litinowu, miyo cwinygi balle woko. ²² Wun lutic, myero wuwiny luditowu me lobo man i lok ducu ki cwiny acel, pe i tic ma bwolo wanj dano keken, kun wumito wuyom cwiny dano, ento wuti i cwiny me lworo Rwot. ²³ Tic mo keken ma wutiyo, wuti maber ki cwinywu ducu, macalo wutiyo bot Rwot, ento pe pi dano. ²⁴ Wuje ni wubilimo jami ducu ma Rwot oyubo wa con pi jone macalo bakacicgi. Wun lutic pa Rwotwa Kricito. ²⁵ Pien latim marac mere gibicule pi gin marac ma en otimo, pien Rwot pe poko kin dano.

Chapter 4

¹ Wun wegi opii, wuti ki opiiwu i yo ma atir ma romrom. kun wuneyo ni, wun bene ladiwu tye malo i polo. ² Wumedde matek i lega, ma pe wunino, ento wumiyo pwoc bene. ³ wuleg piwa bene, wek Lubanja oyab botwa doggola me tito lok, wek watuc munj pa Kricito, pien pi lok meno aye omiyo koni atye i buc kany, ⁴ wek anyut ka malen i kit ma myero. ⁵ Wubed dok wuti ticwu ki ryeko twatwal i nyim jo ma pe guye Yecu, kun wutiyo ki kare ma tye bene i yo maber. ⁶ Lok ma wuloko myero obed lok mamit ma kado oromo maber, wek omi wuje kit ma myero wudok kwede i peny pa nat acel acel. ⁷ Ominwa Tukiko ma wamaro, ma obedo latic ma genne, dok latic macalo an i Rwot, bitito botwu lok ducu ma dok i koma. ⁸ Acwalo en botwu pi lok man kikome, wek en omi wuje kit ma watye kwede kany, dok bene myero ocuk cwinywu. ⁹

Acwale me bino kacel ki ominwa mukene ma wamaro, en aye Onesimo; en bene dano ma genne, dok en oa ki botwu. Gin bitito botwu gin ducu ma donj otimme kany. ¹⁰ Aristako ma lamabuc lawota omotowu, ki Marako okeyo Barnaba ma yam donj acikowu pire; ka en oo botwu myero wujole maber, ¹¹ ki Yecu ma nyije mukene Yucito bene omotowu. Jo magi adek-ki keken aye gin Lujudaya ma gitiyo tic kacel kwedwa kany i ker pa Lubanja. Gukweyo cwinya twatwal. ¹² Epapira latic pa Yecu Kricito ma en nat acel mua ki botwu, bene omotowu. En po piwu kare ducu i legane matek, wek wubed jo muteggi, kun wunianj maber i gin ducu ma Lubanja mito ma pe wukalo akala wacel. ¹³ An cadenne omiyo amoko ni en otiyo tic matek piwu ki pi jo ma tye i Laodikia ki Kerapoli. ¹⁴ Luka ma en daktar ma wamaro, kacel ki Dema bene gumotowu. ¹⁵ Wumot utmego ma tye i Laodikia, dok wumot Nimpa bene kacel ki jo muye Kricito ma gicokke i ode. ¹⁶ Ka donj waraga man gityeko kwanone i kinwu, myero wumi gikwan bene bot jo muye Kricito ma gitye i Laodikia, ki wun bene myero wukwan waraga ma jo Laodikia gicwalo botwu. ¹⁷ Dok wuwac bot Arkipo ni, “Myero inen ni icobo tic ma donj igamo i Rwot.” ¹⁸ An Paulo acoyo botwu lok me mot man ki ciŋa. Wupo i kom twec man ma gitweya kwede ki nyor. Kica pa Lubanja obed kwedwu. Amen.

1 Thessalonians

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot Paulo gin ki Silvano ka Temceo. Bot jo muye Kricito ma gibedo i Tecalonika ma gitye i Lubanja Won ki Rwotwa Yecu Kricito: Kica ki kuc obed botwu. ² Wapwoyo Lubanja jwijwi piwu ducu kun walwonjo nyinwu i legawa me kare ducu, ³ kun wapo i nyim Lubanja Wonwa i kit ma wuketo kwede niyewu i tic, ki kit ma wucanne kwede pi mar, dok ki kit ma wudiyo kwede cwinywu pi gen ma wutye kwede i Rwotwa Yecu Kricito. ⁴ Utmegiwa ma Lubanja maro, waneyo ni Lubanja donj otyeko yerowu, ⁵ pien lok me kwena maber ma watito botwu yam pe obino botwu i lok keken, ento obino ki teko, ki i Cwiny Malenj kun onono lok meno odonyo matut i cwinywu. Wuneyo maber kit ma wan wabedo kwede i kinwu kun wakonyowu. ⁶ Wun bene yam wucako poro kitwa ki kit pa Rwot, pien wuye lokke i kare ma onono giunowu matek ma wubedo ki yomcwiny ma Cwiny Malenj miyo. ⁷ Man omiyo wudoko lanen bot jo ducu muye Yecu ma gitye i Makedonia ki Akaya. ⁸ Pien wumiyo lok pa Rwot owinnye, pe i Makedonia ki Akaya keken, ento lok pi niyewu i kom Lubanja donj oywek oromo kabedo ducu, ma wan kikomwa dok pe waromo loko iye gin mo. ⁹ Pien gin kikomgi aye gitito lok mukemowa, kit macalo yam wujolowa kwede, kadi wa kit ma wulokke kwede bot Lubanja, kun wubwoto woro jogi pi woro Lubanja makwo, dok me ada, ¹⁰ dok wutye ka kuro Wode ma bidwogo ki i polo, ma yam en ocero woko ki i kin jo muto, en aye Yecu ma olarowa ki i akemo pa Lubanja ma bibino.

Chapter 2

¹ Utmegiwa, wun kikomwu wuneyo ni, binowa botwu yam pe obedo me nono. ² Kadi bed waneno can, dok bene gitimo tim me lewic i komwa i Pilipi macalo wun wuneyo, kadi pyem obedo dwoŋ, Lubanawa omiyo botwa tekcwiny me tito botwu lok me kwena maber ka malenj. ³ Pien lok ma wakelo pe oa ki i tam mugom nyo tam ma pe lenj, goba bene pe iye. ⁴ Ento kit macalo Lubanja donj opwoyowa, ci cut omiyowa lok me kwena maber me atita, wan bene donj watito kit meno, pe pi yomo cwiny dano, ento pi yomo cwiny Lubanja ma njiyo cwinywa. ⁵ Wuneyo ni, wan yam pe waboko lok mabeco nono, pe wakano tamwa pi nonjo lim, Lubanja aye cadenwa. ⁶ Pe bene wayenyo deyo ki bot dano mo, kadi ki botwu nyo ki bot jo mukene; kadi bed onono watye ki twero me keto peko i komwu, pien wan lukwena pa Kricito. ⁷ Ento yam wabedo wamwol i kinwu macalo lapidi ma gwoko litinone. ⁸ Waparowu mada, omiyo nene pe wamito miyo botwu lok me kwena maber keken ma oa ki bot Lubanja, ento kadi wan kikomwa donj watyeko mine woko botwu, pien wamarowu dok piwu tek botwa twatwal. ⁹ Utmegiwa, wutwero po kit ma cenj wacanne kwede i tic, i kare ma watittiwu lok me kwena maber ma oa ki bot Lubanja, kun watiyo dyecenj ki dyewor wek pe waket peko i kom nat mo i kinwu. ¹⁰ Wun wucadenwa, ki Lubanja bene neyo kit ma wabedo kwede malenj dok ma kitwa atir, labono lok mo ma oloyowa i nyimwu wun jo muye Yecu. ¹¹ Dok wuneyo kit ma wabako kwede dogwa botwu, kun waparowu pi dano acel acel ma i kinwu, dok wacuko cwinywu macalo won litino cuko cwiny litinone. Dok wacikowu bene ni, ¹² wulub kit kwo ma myero bot Lubanja ma olwonowu i kerre ki i deyone. ¹³ Man aye gin mumiyo wapwoyo Lubanja kare ki kare, pien cakke ma wugamo lok pa Lubanja ma wuwinyo ki botwa, pe wugamo macalo lok pa dano, ento macalo lok pa Lubanja. Ada aye lok pa Lubanja tye bene ka tic i iwu wun jo muye Yecu. ¹⁴ Utmegiwa, wun bene wumako kit pa lwak jo muye Lubanja ma tye i Kricito Yecu, i kabedo ducu ma tye i Judaya, pien wun bene wuneno can ki bot lutuwu kikome ma rom ki can ma gin guneno bot Lujudaya, ¹⁵ ma cenj guneko Rwot Yecu ki lunebi, ka guryemowa woko bene. Pe guyomo cwiny Lubanja, ento gupyem apyema ki jo ducu, ¹⁶ kun gigenjowa me tito lok bot Lurok wek gularre. Man omiyo gumedde ameda ki timo gin marac. Ento akemo pa Lubanja donj obino woko i komgi matwal. ¹⁷ Utmegiwa, ka cenj gipokowa woko kwedwu pi kare manok, i kom ento pe i cwiny, watemo twatwal ki miti madwoŋ me nonjo yo wek dok wanenne kwedwu warj ki warj. ¹⁸ Yam onono wamito mada me bino botwu. An Paulo atemo tyen mapol, ento Catan ogerjowa woko. ¹⁹ Genwa ki yomcwinywa ki lalukana me nyattewa i nyim Rwot Yecu Kricito i dwogone, en gin ajo? Pe wun? ²⁰ Pien wun aye wubedo deyowa ki yomcwinywa.

Chapter 3

¹ I kare ma donj waneno ni pe waromo ciro wacel, wamito ni wadonj woko cen kenwa i Atene, ² ci waoro botwu Temceo, ma en ominwa ki latic pa Lubanja i tito lok me kwena maber i kom Kricito, wek ojin cwinywu obed tek dok odi cwinywu i kom niyewu, ³ wek can magi pe oryanj kom dano mo. Wun kikomwu wuneyo ni can ma kit meno myero opot i komwa. ⁴ Pien i kare ma pud watye kacel kwedwu watittiwi con ni, i kare mo i anyim wabineno can, ma donj bene otimme woko kit macalo wuneyo-ni. ⁵ Pi lok man, ka donj anono ni pe aromo diyo cwinya, aoro dano botwu wek anianj i kom niyewu, ka ce labit dano donj obitowu woko, nyo ticwa ma watiyo bene dono olal nono. ⁶ Ento kombeddi Temceo donj odwogo botwa kun oa ki botwu. En okelo botwa lok mamit i kom niyewu ki mar ma wutye kwede, dok bene ni wupo piwa jwijwi ki kica madwonj kun wuparo pi nenowa mada macalo wan bene waparo me nenowu. ⁷ Utmegiwa, meno aye gin mumiyo cwinywa okwe i komwu pi niyewu, i can ki i un ma giunowa kwede ducu. ⁸ Kombeddi donj wabedo kwo ka wacuj matek i Rwot. ⁹ Kit pwoc anjo muporre ma waromo miyo bot Lubanja piwu, ki pi yomcwiny ducu ma wumiyowa ma miyo cwinywa bedo yom i nyim Lubanja? ¹⁰ I dyecenj ki dyewor walego Lubanja matek twatwal pi nenowu wan ki wan, wek wamed botwu gin murem i kom niyewu. ¹¹ Lubanja Wonwa kikome, ki Rwotwa Yecu Kricito, myero omi wanonj yo me bino botwu. ¹² Dok walego Rwot omiwi wumedde matek twatwal i mar, kun nat acel acel maro lawote ki jo ducu, i kit ma wan wamarowu kwede, ¹³ wek en ojin cwinywu obed tek dok wubed jo malenj labonjo lok mo ma loyowa i nyim Lubanja Wonwa, i kare me dwogo pa Rwotwa Yecu ki jone malenj ducu.

Chapter 4

¹ Me agikkine utmegiwa, walegowu kun wabako dogwa botwu i Rwot Yecu ni, wumedde anyim nakanaka me bedo ki kit kwo ma wumako ki botwa, ma yomo cwiny Lubanja, ma wutye ka lubone-ni. ² Pien wuneyo cik ma yam wamiyo botwu pi Rwot Yecu. ³ Gin ma Lubanja mito en ene, ni myero wudok jo malenj; wuwek tim me kwele obedi. ⁴ Dano acel acel myero onje bedo ki dakone kenei cwiny malenj dok me woro. ⁵ Pe wuwek miti me kom obwowu, macalo lurok ma pe neyo Lubanja. ⁶ Nat mo pe otim bal bot ominne, dok pe obwole i lok man; pien Rwot culo kwor i lok magi ducu macalo wan yam watito botwu kun wacikowu bene matek. ⁷ Lubanja pe olwonjowa ka nyobbe ki bal, ento ka bedo jo malenj. ⁸ Kit meno nat mukwero cik man, nonjo pe okwero dano, ento nonjo okwero Lubanja gire ma omiyowu Cwiny Malenj. ⁹ Lok mudok i kom mar me omego, pe myero gico botwu lok mo iye, pien wun kikomwu yam Lubanja donj opwonyowu woko ni wumarre kekenwu; ¹⁰ donj ada wun wumaro utmego ducu ma tye i Makedonia. Ento wabako dogwa botwa ni wumedde ka timo kit meno nakanaka, ¹¹ dok wuket cwinywu ka bedo mot. Dano acel acel opar pi ticce kun tiyo ki cinje kit macalo wacikowu kwede, ¹² wek jo ma tye woko gupwo kitwu, dok gin mo pe myero orem ki botwu. ¹³ Utmegiwa, pe wamito wubed ma wukwiya lok i kom jo ma donj guto; meno weko wubibedo ki cwerwiny macalo jo mukene ma gipe ki gen. ¹⁴ Wan waye ni Yecu oto, ci ocer woko. Jo muto ma kun yam giye Yecu bene gitye kit meno; Lubanja bikelogi kacel ki Yecu. ¹⁵ Watito botwu lok pa Rwot ma en owaco, ni, wan jo makwo ma wadonj nio wa i nino me dwogo pa Rwot, pe wabitelo nyim jo ma donj guto. ¹⁶ Rwot kikome bilor piny kun a ki i polo ki lwonjo me twer, ma dwan lamalaika maditte biwinnye, tum pa Lubanja bikok. Jo ma yam guto i Kricito aye ma gibikwonjo cer. ¹⁷ ka lacen wan jo makwo, ma wadonj gibigwarowa kacel kwedgi i pol, wek warwatte ki Rwot i dye yamo; ci donj wabibedo kacel ki Rwot nakanaka. ¹⁸ Pi meno, wukwe cwinyu kekenwu ki lok magi.

Chapter 5

¹ Ento lok ma dok i kom kare, ki nino, utmegiwa, pe myero aco pire botwu, ² pien wun kikomwu donj wuneyo maber ni, nino pa Rwot bibino macalo lakwo ma bino i dyewor. ³ Ka dano giwaco ni, "Kuc tye, piny okwe mot, gin mo marac pe," to biturugi atura calo arem me nywal ma turu dako muyac, ka larre biloyogi woko. ⁴ Ento wun pe wutye i piny macol, utmegiwa, ma twero miyo nino-nu turuwu atura calo lakwo. ⁵ Pien wun ducu wubedo jo me cenj, jo me dyecenj; wan pe jo me dyewor nyo me piny macol. ⁶ Pi meno, pe myero waninu anina macalo jo mukene, ento wabed ka neno piny kun wagwokke. ⁷ Pien jo ma nino, ginino dyewor, jo ma mer ki konjo gimer bene dyewor. ⁸ Ento wan jo me dyecenj myero wabed jo ma wagwokke. Waruku niye ki mar gubed nyonyo me genjo korwa, waruku bene gen me larre obed tok wiwa me lweny. ⁹ Pien Lubanja pe oyerowa ni kinigane opot i komwa, ento ni walarre pi Rwotwa Yecu Kricito, ¹⁰ ma yam oto piwa, ni wek kadi ka waneno nyo wanino, wabibed kwo kacel kwede. ¹¹ Pi meno wucuk cwinywu kekenwu, dok wukonnye bene kekenwu wek wudonj i cwinywu, nat acel acel okony lawote me donojo, kit macalo wutye ka timone-ni. ¹² Wabako dogwa botwu utmegiwa, wuwor jo ma tye ka tic i kinwu ma gicanne piwu i Rwot, kun gipwonyowu. ¹³ Wuket deyo madwonj i komgi pi ticgi, dok wumargi bene. Wubed ki kuc i kinwu kekenwu. ¹⁴ Dok wabako dogwa botwu, utmegiwa, wujuk jo ma balo kare labonjo tic, wucuk cwiny jo ma cwinygi odoko nyap, wukony jo ma goro, wudi cwinywu bene i kom dano ducu. ¹⁵ Wunen maber ni nat mo i kinwu pe ocul gin marac pi tim marac ma gitimo i kome, ento kare ducu wutem me timo ber i kinwu kekenwu ki bot jo ducu. ¹⁶ Cwinywu obed yom kare ducu. ¹⁷ Wuleg Lubanja ma pe wukenj. ¹⁸ Wumi pwoc i kit gin ducu, pien meno aye gin ma Lubanja mito ki botwu i Kricito Yecu. ¹⁹ Pe wugenj Cwiny Malenj me tiyo ticce i iwu, ²⁰ pe wuca bene lok ma Lubanja miyo bot dano me atita, ²¹ ento wubed ki wan mabit me neno jami ducu; wumak gin maber matek. ²² Wukwer tim maraco ducu. ²³ Lubanja kikome ma en won kuc omiwi wudok jo malenj i yo ducu, ogwok cwinywu ki tipowu ki komwu wek wubed labonjo lok mo ma loyowu i kare me dwogo pa Rwota Yecu Kricito. ²⁴ nat mulwonjowu-ni genne, dok bitiyi. ²⁵ Utmegiwa, wuleg Lubanja piwa. ²⁶ Wumot utmego ducu ki mot me mar. ²⁷

Acikowu matek i nyin Rwot ni, myero wukwan waraga man bot utnego ducu.²⁸ Kica pa Rwotwa Yecu Kricito obed kwedwu.

2 Thessalonians

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot Paulo gin ki Silvano, ka Temceo. Bot lwak jo muye Kricito ma gibedo i Tecalonika ma gitye i Lubanja Won ki Rwotwa Yecu Kricito: ² Lubanja Won ki Rwotwa Yecu Kricito omiwi kica ki kuc. njolo kop i kare me dwogo pa Kricito. ³ Utmegiwa, wan myero wapwo Lubanja jwijwi piwu. Myero wapwoye pien niyewu tye ka donjo matek twatwal, ki mar ma dano acel acel maro ki lawote bene tye ka medde. ⁴ Pi meno wan bene wanyatte piwu i kin jo muye Lubanja i kabedo ducu, pi diyo cwinywu ki pi niyewu i un ma giunowu kwede ki i can ducu ma wutye ka cirone. ⁵ Meno aye lanen ma nyuto kit ma Lubanja njolo kwede kop atir dok kakare, wek gibikwanwu ni wun jo ma myero i ker pa Lubanja ma wutye ka neno can piren. ⁶ Pien bot Lubanjawa nen atir ni, myero ecul can bot jo muketo can i komwu, ⁷ ka don miyowu yweyo, wun jo ma giketo can i komwu, ka wa wan bene. Meno en bitimo i kare ma Rwot Yecu binen iye ma kun a ki i polo kacel ki lumalaikane matek i dye mac ma lyel. ⁸ I kare meno en biculo kwor i kom jo ma pe njeyo Lubanja, ki i kom jo ma pe gilubo lok me kwena maber i kom Rwotwa Yecu. ⁹ Kop ma gijinolo i komgi en aye can me to ma pe gik, kun girjemogi woko ki i nyim Rwot dok ki i nyim deyo me tekone, ¹⁰ i nino meno, i kare ma en bidwogo kun jone miyo deyo bote, ma nonjo giure i kin jo ducu muye en; pien yam don wuye lok ma watito botwu. ¹¹ Meno aye gin mumiyo walego Lubanja piwu nino ducu, wek en omi wubed jo ma myero ma kwowu rwatte ki lwojo ma en olwojowu kwede, wek Lubanja okonywu ki tekone me cobo mitwu ducu mabeco ki tic ducu ma wutiyo pi niye. ¹² Meno bimiyo dano keto deyo i nyin Rwotwa Yecu Kricito piwu dok wun bene wubinojo deyo pire, pi kica pa Lubanjawa ki Rwotwa Yecu Kricito.

Chapter 2

¹ Utmegiwa, lok i kom dwogo pa Rwotwa Yecu Kricito ki cekkewa me rwatte kwede, wabako dogwa botwu ni, ² pe wuwek tamwu ogwanje oyotoyot, cwinywu pe myero opoti, kadi pi lok ma wuwinyo ki bot lanebi mo nyo pi lok ma gitito, nyo kadi pi waraga mo ma giwaco ni oa ki botwa, ma tito ni, nino pa Rwot don oo. ³ Pe wuwek nat mo obwolwu i yo ducu, pien nino meno pud pe bibino, nio wan ma jemo i kom Lubanja konj obedo tye, dok bene nio wan ma dano ma turo cik kon onen, dano ma myero orweny woko matwal. ⁴ Dan En pyem, dok kette kene me bedo malo ma loyo gin ducu ma gilwojo ni lubanja, nyo gin mo ma giworo; dok bibedo i wi komme i ot pa Lubanja, kun nyutte kene ni en Lubanja. ⁵ Pe wupo ni yam atittiwu lok man i kare ma pud atye botwu? ⁶ Wujejo bene gin ma tye ka geje i kare-ni, wek onen ka donj kare oromo. ⁷ Pien twero ma miyo dano turo cik kombeddi donj tye ka tic i mun; ento nat ma geje pud bigerjo nio ka donj giryeme woko. ⁸ Lacenne dano ma turo cik binen, ci Rwot Yecu bineko woko ki alur doge, tyeke woko, i kare ma en bidwogo turu ki nen woko ka malej. ⁹ Bino pa dano ma turo cik a ki i tic pa Catan kun tye ki teko ducu, ki lanyut mogo ki tajo mogo me goba. ¹⁰ Dok bibedo ki lwak bwola maraco pi jo ma birweny matwal, pien gukwero maro lok me ada ma kono olargi. ¹¹ Pi meno Lubanja biketogi i te twero me bwola, wek guye goba, ¹² wek ginol kop oloo jo ma pe ye lok me ada, ento cwinygi yom i timo gin ma pe tye atir. Jo ma Lubanja oyero yam wa con pi larre. ¹³ Utmegiwa ma Rwot maro, myero wapwo Lubanja piwu nino ducu, pien Lubanja okwojo yerowu con wek elarwu pi Cwiny Malej ma lonyowu wubedo malej, ki pi ye lok me ada. ¹⁴ Olwojowu i man ki lok me kwena maber ma watito, wek gimi wunonj deyo pa Rwotwa Yecu Kricito. ¹⁵ Pi meno utmegiwa, wucunj matek, wumak kit ma wapwonyowu kwede, i lok nyo ki waraga. ¹⁶ Kombeddi Rwot Yecu kikome, ki Lubanja Wonwa ma marowa dok okweyo cwinywa matwal ki gen maber ma obino pi kica, ¹⁷ okwe cwinywu, omokwu matek i tic ki i lok ducu mabeco.

Chapter 3

¹ Me agikkine, utmegiwa, wuleg Lubanja piwa, wek lok pa Rwot owinnye oywek woko oyotoyot, dano guket iye deyo macalo bene otimme i kinwu, ² dok bene wek walarre ki i cinj jo maraco, ma kitgi oballe woko; pien jo mogo pe gitye ki niye. ³ Rwot genne, en bimiyowu teko, dok bigwokowu ki i kom gin marac. ⁴ Watye ki gen i Rwot i komwu ni, wutye ka tiyo gin ma nene wacikowu ni wuti, dok bene wubimedde ki tiyone. ⁵ Rwot myero otel cwinywu nio wa i mar pa Lubanja ki i diyo cwiny ma a ki bot Kricito. ⁶ Utmegiwa, kombeddi wacikowu i nyin Rwotwa Yecu Kricito ni, wupokke woko ki i kom ominwu mo ma lawackom ma bedo ka wirre kun balo kare nono labano tic mo, ma pe lubo kit ma myero ma wun wumako ki botwa. ⁷ Wun kikomwu wujejo kit ma myero wulub kwede kitwa. I kare ma nene watye botwu pe wabedo luwackom kun wabalo kare nono labano tic mo. ⁸ Wan yam pe wacamo cam pa nat mo labono culone, ento wacanne i tic dyecenj ki dyewor wek pe waket peko i kom dano mo i kinwu. ⁹ Pe te lokke ni wan wape ki twero, ento wamine giwa kenwa me bedo lanen ma myero wun wulubi. ¹⁰ Pien kadi i kare ma onono watye botwu, wamiyowu cik man ni, nat ma dag tic myero wutwon ki cam. ¹¹ Pien wawinyo ni jo mogo i kinwu komgi wac, gibedo ka wirre kun gibalo kare nono ma pe gitiyo tic mo, ento giridde i tic pa jo mukene. ¹² Waciko kodi dano macalo meno, dok wabako dogwa botgi i Rwot Yecu Kricito ni, myero guti ticgi mot, wek nat acel acel opitte gire kene. ¹³ Utmegiwa, pe wuol ka tiyo gin maber. ¹⁴ Ka nat mo okwero lubo lok ma gicoyo i waraga man, myero wunianj maber i kom dano meno, pe wuribbe kwede, wek lewic omake.

¹⁵ Pe wunene macalo lakworwu, ento wucike macalo ominwu. ¹⁶ Rwot ma en won kuc omiwu kuc i kare ducu, i yo ducu. Rwot obed kwedwu ducu. ¹⁷ An Paulo acoyo botwu mot man ki ciŋa. Man aye lanen ma tye i waragana ducu; man aye kit ma acoyo kwede. ¹⁸ Kica pa Rwotwa Yecu Kricito obed kwedwu ducu.

1 Timothy

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot Paulo ma lakwena pa Kricito Yecu pi cik pa Lubanja Lalarwa ki Yecu Kricito ma genwa ocuŋ i kome. ² Bot Temceo latinna me ada i niye: Lubanja Won ki Kricito Yecu Rwotwa omii gum, kica, ki kuc. ³ Macalo nene koŋ abako doga boti i kare ma acito i Makedonia, amito koŋ idon i Epeco wek icik jo mogo pe gupwony pwony mo mapat, ⁴ dok pe guket cwinygi i kom lok me ododo, ki nyiŋ mogo ma giriyeo mabocoboco ma lubo te kwaro, ma kelo tam atata, pe konyo yub pa Lubanja ma ocuŋ i kom niye. ⁵ Yam aciki ni iwek dano gubed ki mar ma dano bedo kwede ka cwinye leŋ dok kite ber ma pe ki bala mo i kome, dok ma niyene goba pe iye. ⁶ Jo mogo guŋak woko ki i lok man ci gudonyo ka boko lok atata ma konnye pe. ⁷ Gimito bedo lupwony-cik, kun pe giniaŋ kadi wa lok ma giloko, nyo kadi gin ma gitye ka lok i kome, ma gucuŋ iye matek twatwal-li. ⁸ Waŋeyo ni cik ber ka dano otiyo kwede i yo ma cik mito. ⁹ kun waniaŋ ni, cik pe giketo pi jo ma kitgi atir, ento giketo pi lutur-cik ki pi jo ma pe ki winy, pi jo ma pe lworu Lubanja ki pi lubalo, pi jo ma pe gileŋ, jo ma pe keto cwinygi i kom Lubanja, pi jo ma neko wongi ki jo ma neko megigi, pi lunek dano mukene, ¹⁰ dok pi jo ma timo tim kwele, jo ma buto ki co luwotgi, jo ma kwalo dano girwenyo kwede woko ali, lugoba, jo ma kwoŋo kwoŋ laboŋo tere, ki gin mukene ducu ma pe rwatte ki pwony me ada. ¹¹ Meno aye pwony ma nonŋe i lok me kwena maber ma yam gimiya me atita, lok maber ma tito pi deyo pa Lubanja ma gipwoyo. ¹² Apwoyo ŋat ma omiya teko me tiyo tic man, en Kricito Yecu Rwotwa, pien doŋ okwana me bedo lagen, ka oketa bene i ticce, ¹³ kadi bed yam abedo ka yete pi keto ayela i kome ki balo nyiŋe. Ento en otima kica, pien ceŋ atimo meno ki kwiya piny laboŋo niye, ¹⁴ ka kica pa Rwotwa omedde twatwal i koma kacel ki niye ki mar ma tye i Kricito Yecu. ¹⁵ Lok man lok me ada, myero dano ducu guye ni, Kricito Yecu yam obino i lobo pi laro lubalo. I kin lubalo an aye abedo labal mukwoŋo, ¹⁶ ento otima kica pi lok man, wek i kin lubalo, Yecu Kricito okwoŋ nyuto diyo cwinye maber-ri bota macalo lanen bot jo mukene ma gibiye en, ka doŋ gicako noŋo kwo ma pe tum. ¹⁷ Woro ki deyo obed nakanaka bot Kabaka ma loyo kare ducu, ma pe to, ma pe nen, en Lubanja acel kene. Amen. ¹⁸ Latinna Temceo, amiyo boti cik man ma rwatte ki lok ma yam lutit lok pa Lubanja guloko i komi, ¹⁹ wek ka ilubo lokgi wek ilweny lweny maber, kun imako niye matek ma ii leŋ. Pi kwero tam ma i igi ma nyuto botgi balgi, jo mogo niyegi oballe woko. ²⁰ Jo mogo i kingi, Kumenayo ki Alegijada, yam amiyogi i ciŋ Catan wek gupwonnye guwek yeto Lubanja.

Chapter 2

¹ Lok mukwoŋo aciki ni, bako dog, lega, lega ma gilego pi jo mukene, ki miyo pwoc, myero gitim pi dano ducu, ² pi luker ki jo ma tye i rwom ma malo, wek omi wabed mot laboŋo ayela, ma waworo Lubanja kun kitwa beco i yo ducu. ³ Man ber, dok Lubanja Lalarwa bene pwoyo. ⁴ En mito laro jo ducu, dok mito ni jo ducu guŋe lok me ada. ⁵ Pien Lubanja tye acel, ŋat ma ribo Lubanja ki dano bene tye acel, ma obedo dano, en aye Kricito Yecu, ⁶ ma omina kene me bedo gin-kok pi jo ducu; meno en aye caden ma yam gimiyi i karene kikome. ⁷ Pi lok man, giketa me bedo latit-lok dok lakwena, (aloko lok ada, goba pe iye), an lapwony pa Lurok, i niye ki i lok ada. ⁸ Man aye mumiyo amito ni co myero guleg Lubanja i kabedo ducu, kun gitaŋo ciŋgi maleŋ malo laboŋo kiniga nyo daa mo. ⁹ Kit meno, mon bene myero gurukke maber ki mwolo, kun gigwokke, pe i yer wic ma gikedo, nyo jabu, nyo tiko ŋut, nyo ruk mogo me wel ma malo; ¹⁰ ento bergi myero onen i tic maber ma gitiyo, meno en gin ma mitte bot mon ma gilwoŋŋe kengi ni gin jo ma woro Lubanja. ¹¹ Dako myero opwonnye laliŋliŋ kun bedo ki winy. ¹² Pe aye ni dako opwony dano nyo obed ki twero i kom co; en myero obed oliŋ aliŋa. ¹³ Pien Adam aye ma gikwoŋo cweyone, ka doŋ lacen gicweyo Kawa. ¹⁴ Dok bene yam pe gibwolo Adam, ento gibwolo dako, ci omiyo opoto i bal odoko labalo. ¹⁵ Kadi bed kumeno, dako gibilaro i kare me nywal, ka ce omedde ka bedo ki niye dok ki mar, kun bedo maleŋ ma gwokke kene.

Chapter 3

¹ Lok man lok ada: ka ce dano mo mito tic me bedo latel jo pa Lubanja, noŋo en mito tic maber. ² Latel myero obed laboŋo lok mo ma gijuke iye, obed ki dako acel, ogwokke kene, obed ryek, obed dano ma giworo. Obed dano ma gwoko welo, lapwony maber, ³ ma pe lamero koŋe, ma pe lakolo, ento obed dano mamwol, ma pe da atata, dok pe obed ŋat ma maro lim. ⁴ Myero obed ŋat ma loyo ode maber kun gwoko litinone miyo gibedo ki winy bot jo madito, ma giworo dano i yo ducu; ⁵ pien ka ce dano pe loyo ode kikome maber, ci en twero gwoko lwak jo muye Lubanja niŋniŋ? ⁶ Myero pe obed dano ma pud olokke aloka nyen, miyo kette malo ki wakke, ci cut poto woko, lok loye macalo yam oloyo Catan. ⁷ Medo i kom meno myero en obed dano ma jo ma woko pwoyo, wek pe okel yet i kome ma miye poto i owic pa Catan. ⁸ Kit meno, ludikon myero bene gubed jo ma romo awora, jo ma pe doggi aryo, ma pe gin lumat koŋo matek twatwal, pe gubed luworo me noŋo lim; ⁹ myero bene gubed jo ma niaŋ maber i muŋ me niyewa, kun cwinygi bene leŋ. ¹⁰ Myero koŋ gikwoŋ temogi; ka ce ginwoŋo ni lok mo marac pe i komgi ka doŋ giyegi guti tic me dikon. ¹¹ Mon bene kit meno, myero gubed mon ma romo awora, ma pe lucok dog dano, gubed jo ma gwokke kengi dok jo ma lugen i jami ducu. ¹² Ludikon myero gubed

Chapter 4

wegi mon acel acel, myero gulo litinogi ki odigi bene ducu maber,¹³ pien ludikon ma gitiyo tic mabeco ginonj rwom maber pigi kengi, dok gidoko jo ma cwinygi tek i kom niye ma tye i Kricito Yecu.¹⁴ Atye ki gen me bino boti pi oyot, ento acoyo lok me pwony man boti wek,¹⁵ ka agalle, ije kit ma myero dano obed kwede i kin jo me ot pa Lubanja, ma en aye lwak jo muye Lubanja makwo, ma en aye obedo wir ki guti me te ot matek, me ada.¹⁶ Munj me dini ma watuco pire dit twatwal: Yam onyutte i kom, gikwane ni kite atir pi Cwiny Malenj, lumalaika gunene, gitito pire bot lurok, giye en i lobo ducu, ka donj gitero woko malo i deyo.

Chapter 4

¹ Cwiny Malenj waco atir ni, i kare mo i anyim jo mogo bibwoto niyegi woko, gicako lubo jogi ma gin lugoba, ki pwony pa cen maraco. ² Pwony ma kit meno a ki bot jo ma luroro ma gin lugoba, ma tam ma i igi ma nyuto botgi balgi odinj woko macalo del kom dano ma giwanjo ki nyonyo malyet. ³ Gin jo-nu gijuko ni dano pe gunyom, dok bene giciko dano ni gukwer cam mogo, kun Lubanja yam oketo cam wek jo ma ye en, ma ginjeyo lok me ada, gugam ki pwoc. ⁴ Pien jami ducu ma Lubanja oketo gibeco, pe tye mo ma myero gikwer ki i kingi, ka ce ononjo gigamo ki pwoc; ⁵ pien lok pa Lubanja ki lega lonyogi bedo malenj. ⁶ Ka iketo pwony magi i nyim utmegeo, ci ibibedo latic pa Kricito Yecu maber, ma gipito ki lok me niye ki pwony mabeco ma ibedo ka luboneni. ⁷ Kwer lok mogo me miyo ma tere pe ma pe me lworo Lubanja. Pwonnye keni i kwo me lworo Lubanja. ⁸ Pwonnye me rweyo ler kom tye ki kony, ento konnye nok; lworo Lubanja konyo i yo ducu, pien twero kelo botwa gum i kare man ki i kwo ma ki i kwo ma bibino i anyim, macalo Lubanja yam ociko. ⁹ Lok man lok ada, myero dako ducu guye. ¹⁰ Meno aye mumiyo wacanne dok wacukke me tic matek, pien waketo genwa i kom Lubanja makwo, ma en Lalar pa jo ducu, ento makatone pa jo ma ye Yecu. ¹¹ Cik lok magi dok ipwony ki dano. ¹² Pe imi nat mo ocai ni pien in pud itidi, ento bed lanen maber bot jo muye, i lokki, i kiti, i mar, i niye, ki i bedo malenj labono gin marac mo i komi. ¹³ Mi kareni me kwano coc ma yam gicoyo i nyim lwak, i tito lok, ki i pwony, nio ka abino kunnu. ¹⁴ Pe ibwot mot me cwiny ma itye kwede-ni oballe nono, ma yam gimii pi lok ma lutit lok pa Lubanja gutito i kare ma ludono giketo cingi i wii. ¹⁵ Nyut lok magi ki tic, ket cwinyi iye, wek dano gunen kit ma itye ka wot kwede anyim. ¹⁶ Gwokke keni, dok igwok pwonnyi bene; mak matek, pien ka itimo kumeno, in kikomi ibilarre kacel ki jo ma winyi bene.

Chapter 5

¹ Pe ijuk ladit mo, ento cuk cwinye macalo woru; awobe myero inengi macalo omegini, ² nen mon madojo macalo mego, ki mon matino myero inengi macalo lumegini, labono tam mo marac. ³ Wor mon ma coggi oto, ma donj gudonj kengi. ⁴ Ka ce dako ma cware oto tye ki litinone ki likwaye, myero gin konj gukwonj pwonyo ticgi me dini i odigi gin kikomgi, kun gimio kony bot lunyodogi pi kony mogo ma yam gumio botgi, pien meno aye Lubanja pwoyo. ⁵ Dako ma cware oto ma odonj kene labono nat mo ma konye, keto genne ducu i kom Lubanja, dok bene bako doge kun lego Lubanja dyecenj ki dyewor. ⁶ Ento dako ma cware oto ma yenyo yomcwiny me jami mabeco keken, donj oto kadi bed pud kwo. ⁷ Ket cik man, wek gubed labono lok mo ma gijukogi iye. ⁸ Ka ce dano mo pe miyo gin mo me konyo wadine, makato pi jo me ode kikome, nonjo donj okwero niyene woko, dok bene odoko rac makato nat ma pe oye Lubanja. ⁹ Pe myero gico nyinj dako ma cware oto ma mwaka me ditte peya oromo pyerabicele nono, dok bene myero en obed dako ma yam obedo ki cware acel keken. ¹⁰ Myero ginen ka ticce ber, ka ce yam opito litino, ka yam ojolo welo, nyo olwoko tyen jo pa Lubanja, ka okonyo jo ma yam giunogi, dok bene ka obedo nat ma yam omine kene i tiyo gin maber i yo ducu. ¹¹ Ento myero ikwer coyo mon ma pud gitino ma coggi oto; pien miti me komgi twero miyo gikwero Kricito woko, gicako mito nyomme doki aye, ¹² miyo ginjolo kop loyogi pi turo cikkegi mukwonjo. ¹³ Medo i kom meno, gilokke gidoko luwackom ma gibibedo ka wot awota i ot ki ot; pe gibedo luwackom keken, ento gidoko bene jo ma loko lok atata, ma giridde i gin ma pe meggi, gibedo ka loko lok ma pe myero gilok wacel. ¹⁴ Pi meno, omiyo amito ni mon matino ma coggi oto ginyomgi wek gunywal litino, gulo odigi, wek pe gumi kare ki lukworwa me loko gin mo marac i komwa. ¹⁵ Pien jo mogo i kingi donj gunjak woko, gitye ka lubo Catan. ¹⁶ Ka ce dako mo muye Rwot tye ki wadine ma gin mon to, myero en omi botgi kony, wek pe giket peko i kom lwak muye Yecu, ento lwak muye Yecu gubed ka konyo mon ma coggi oto ma lakonygi mo pe. ¹⁷ Ludono ma loyo loc maber myero giworgi twatwal, makato myero giwor jo ma tye ka yelle ka tito lok ki pwonyo dano. ¹⁸ Pien lok ma yam gicoyo waco ni, “Pe itwe dog twon ka tye ka nyono bel,” dok bene ni, “Latic myero giculle mucarane.” ¹⁹ Pe iye lok adot mo ma gikelo i kom ladit mo, gwok nyo ka tye lucaden aryo nyo adek macalo ginacoya owaco. ²⁰ Donj jo ma pud ocunj i kom balgi, myero ijukgi i nyim dano ducu, wek omi jo mukene gubed ki lworo. ²¹ Aciki i nyim Lubanja ki Kricito Yecu ki lumalaika ma giyero, gwok cik magi ma pe i jenje i kom wat nyo larem. ²² Dok bene pe irune me keto cinji i kom nat mo, nyo me ribbe ki jo mukene i balgi; ento gwokke ibed malenj. ²³ Cakke kombeddi, donj pe imat pii keken, mat bene konjo vino manok pi konyo ii pi two ma maki kare ki kare. ²⁴ Bal pa jo mogo nen woko ka malenj ma cimo atir ni kop biloyogi, ento bal pa jo mukene nen lacen. ²⁵ Tic maber bene nen woko ka malenj; kadi pe kit meno, pe kanne matwal ma pe onen.

Chapter 6

¹ Jo ducu ma gubedo opii, myero guti ki luditogi macalo jo ma romo awora i yo ducu, wek nat mo pe oyot nyinj Lubanja nyo pwonywa. ² Jo ma luditogi donj guye Rwot, myero pe gukwer worogi, ni pien gin donj gibedo omego, ento myero gumedde me tiyo tic maber makato botgi, pien jo ma gikonyo ki ticgi gubedo jo muye Rwot dok jo ma gin maro. Pwony lok magi

dok icuk cwiny dano iye. ³ Ka nat mo pwonyo mere lok mapat kun pe lubo lok ada pa Rwotwa Yecu Kricito pi pwony me diniwa, ⁴ noŋo en okette malo kene ki wakke, ento pe nŋeyo gin mo kadi ki acel. Iye opoŋ ki par maraco me pyem ki daa i kom nyiŋ lok mogo; doŋ lok macalo meno a iye nyeko, pyem, yet ki par maraco ma miyo gen rwenyo woko i kin dano. ⁵ Dok bene miyo jo ma ryekogi oballe, ma mako lok me ada oloyogi woko, gibedo ka wo awoya nono, kun gitamo ni dini aye yo me noŋo lonyo. ⁶ Lonyo dit twatwal i dini ka ce iyeŋ ki gin mo keken ma itye kwede. ⁷ Pien wan yam pe wakelo gin mo i lobo kany, dok bene pe wabitwero tero gin mo ka waa ki i lobo. ⁸ Ento ka watye ki cam ki ginaruka, jami magi romowa gire. ⁹ Ento jo ma mito bedo lulonyo miyo Catan bitogi ci gipoto i bal, ka doŋ gimoko i owic pa Catan pi mitgi mapol me miŋo ma tye ka unogi, miyo girwenyo dok gito woko matwal. ¹⁰ Pien maro lim en aye acakki me gin maraco ducu; man en gin ma omiyo jo mogo gua woko ki i niye, ka doŋ gurwatte ki lwak can mapol ata mucorre i komgi. ¹¹ Ento in dano pa Lubaŋa, leŋ yo ki jami meno, ket cwinyi i kit ma atir, i lwoŋo Lubaŋa, i niye, i mar, i diyo cwiny ki i mwolo. ¹² Lweny lweny maber me niye; mak kwo ma pe tum matek ma yam gilwoŋi iye i kare ma ituco niyeni i nyim lucaden mapol ata. ¹³ Aciki i nyim Lubaŋa ma miyo kwo bot jo ducu, ki i nyim Yecu Kricito, ma otuco niyene maber i kare ma miyo lok me cadenne i nyim Pontio Pilato: ¹⁴ Gwok cik ma gimiyi, bed laboŋo kit roc mo nyo lok mo ma gijuki iye, nio ka Rwotwa Yecu Kricito binen. ¹⁵ Lubaŋa ma gipwoyo, en acel keken aye Won Twer, Kabaka pa luker ducu, Rwot pa rwodi, en binyuto man ka kare kikome doŋ oromo. ¹⁶ En Lubaŋa acel keken ma pe to, ma bedo i Leŋo mo ma nat mo pe romo nyiko cok kwede, cakke con nat mo pud pe munene, dok bene dano mo pe twero nene. Woro ki twer ma pe gik obed bote. Amen ¹⁷ Cik lulonyo me kare man ni guwek wakke, dok bene pe guket gengi i kom lonyo ma pe genne, ento guket gengi i kom Lubaŋa ma miyowa jami ducu mabup ma yomo cwinywa. ¹⁸ Myero guti tic mabeco, gubed lulonyo i timo ber bot dano, i poko jami, ki i miyo mot ki yomcwiny. ¹⁹ Ka gutimo meno, noŋo gukano mono maber pigi kengi pi kare me anyim, wek gumak kwo ma en aye kwo kikome. ²⁰ Ai Temceo, gwok gin ma yam doŋ gimiyi i ciŋi. Gwokke i boko lok mogo ma pe me woro Lubaŋa, ki i pyemmogo ma a ki gin ma gilwoŋo gobagoba ni, “nec”, ²¹ pien jo ma giwaco ni gitye ki kit nec meno gibayo piny nono i lok ma mako niye Kica pa Lubaŋa obed kwedi.

2 Timothy

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot Paulo ma lakwena pa Kricito Yecu pi mit pa Lubaŋa, ma lubo cikkene me miyowa kwo ma tye i Kricito Yecu. ² Bot Temceo latinna ma amaro: Lubaŋa Won ki Kricito Yecu Rwotwa omini gum, kica ki kuc. ³ Apwoyo Lubaŋa ma atiyo bote tic ki iya malen, macalo kwarowa yam gutiyo bote, kun alwoŋo nyiŋi i legana me kare ducu. ⁴ Ka apo pig waji, miyo i dyecen ki dyewor aparo me neni, wek apoŋ ki yomcwiny. ⁵ Apo i kom niyeni ma goba pe iye, ma yam koŋ okwoŋo bedo bot dani Loi, ki meni Yuneki, ma aŋeyo atir ma pe akalo akala ni tye boti bene. ⁶ Man omiyo apoyo wii wek iti ki mot me kica ma yam Lubaŋa omii pi keto ciŋa i wii, ma doŋ odoko macalo mac ma doŋ okwe woko; buki wek olyel. ⁷ Pien Lubaŋa yam pe omiyowa cwiny me lwoŋo, ento omiyowa cwiny me teko ki me mar ki me gwokke kenwa. ⁸ Pi meno lewic pe omaki me miyo caden i kom Rwotwa, lewic bene pe omaki i koma, an ma abedo lamabucceni, ento ribbe kwedwa i ciro can pi lok me kwena maber, i teko pa Lubaŋa. ⁹ En olarowa dok olwoŋowa me bedo jo malen, pe pi tic mogo ma wan watiyo, ento pi lubo gin ma en kikome oyubo, ki pi kicane ma yam en omiyo botwa i Kricito Yecu i acakki piny. ¹⁰ Kombeddi doŋ ginyuto woko botwa i bino pa Lalarwa Kricito Yecu ma doŋ okwanyo to woko matwal, ci omiyo kwo ma bedo matwal onen woko ka malen pi lok me kwena maber. ¹¹ Pi lok me kwena maber-ri, yam giketa abedo latit-lok, lakwena ki lapwony bene. ¹² Man en gin mumiyo aneno can kit macalo atye ka nenone wa i kare-ni. Ento lewic pe maka gira, pien aŋeyo nat ma aye, dok bene ageno atir ni, en twero gwoko gin ma omiyo i ciŋa nio i Nino maca. ¹³ Lanenni me aluba myero obed lok me ada ma yam iwinyo ki bota, kun ilubo kwede niye ki mar ma tye i Kricito Yecu. ¹⁴ Gwok gin maber ma gimiyi i ciŋi pi teko pa Cwiny Malen ma bedo i iwa. ¹⁵ In iŋeyo ni, jo ducu ma tye i Acia doŋ guloko ŋegi woko bota. Pugelo gin ki Kermogen gitye i kingi. ¹⁶ Rwot myero otim kica i kom paco pa Oneciporo, pien yam obedo ka dwoko cwinya tyen mapol. Lewic pe omake pi twec ma gitweya kwede ki nyor, ¹⁷ ento i kare ma en oo i Roma oyenya matek nio ka onoŋa. ¹⁸ Rwot myero omi en onoŋ kica ma a bote i Nino maca. Dok in bene iŋeyo maber mada kit kony ma en obedo ka miyone i Epeco.

Chapter 2

¹ Latinna, in doŋ itim tek i kica ma gimiyowa i Kricito. ² Gin ma doŋ ityeko winyo ki bota i nyim lucaden mapol, in bene myero itit bot jo ma genne ma giromo pwonyo ki jo mukene. ³ Cir arem me gin marac ma gitimo i komi, kit macalo askari maber pa Yecu Kricito. ⁴ Pe tye askari mo ma ka tye i dog tic dok rwakke i tiyo tic ma woko, pien tamme tye ni myero eyom cwiny nat ma ocaye i mony. ⁵ Lapyem i tuko pe twero loyo tuko ka pe olubo cik me tuko meno kikome. ⁶ Lapur ma en latic matek i potone en aye ma myero okwoŋ camo gin ma ocek iye. ⁷ Tam gin ma aloko, pien Rwot bimiyo inian i jami ducu. ⁸ Po i kom Yecu Kricito, ma ocer ki i kin jo muto, en lakwar Daudi, kit macalo an atito kwede lok me kwena maber. ⁹ Lok meno me kwena maber en aye gin ma atye ka ciro can pire, kun gitweya woko ki nyor calo gitweyo labalo! Ento lok pa Lubaŋa gire pe gitweyo ki nyor. ¹⁰ Meno en gin mumiyo atye ka ciro arem kare ducu, pi jo ma giyero, wek gin bene gunoŋ larre ma tye i Kricito Yecu, kacel ki deyo ma pe gik. ¹¹ Lok man lok ada, ni, “Ka wato kwede, wabikwo kwede bene, ¹² ka waciro can, wabibedo ka loc kacel kwede; ka wakwere, en bene bikwerowa; ¹³ ka wan jo ma pe genne, en gire genne

nakanaka, pien en pe twero kwerre kene.”¹⁴ Po wigi i kom lok man, dok icikgi i nyim Rwot ni gin guwek pyem i te lok mapatpat, pien meno pe konyo gin mo, ento dok medde me balo jo ma winyo abala.¹⁵ Ket tek kit macalo itwero pi mine keni bot lubaṇa macalo ṇat ma gipwoyo, latic ma pe ki gin mo ma lewic myero omake iye, ma tero lok me ada i yo atir.¹⁶ Kwer boko lok ma pe me woro Lubaṇa, pien lok ma kit meno medde ki rwenyo dano arwenya i woro Lubaṇa,¹⁷ dok bene lokgi bituco yone calo bur ma camo kom dano oyotoyot. Kumenayo gin ki Pileto gitye i kin jo meno.¹⁸ Doṇ guṇak woko ki i lok ada kun giwaco ni wan doṇ wacer con. Man gitye ka balo kwede niye pa jo mogo.¹⁹ Ento guti me ot ma Lubaṇa oketo doṇ tye ma ocuṇ woko matek likiṇ, ma bene tye ki coc man i kome ni, “Rwot ṇeyo jo ma gin jone kikome,” dok ni, “Dano acel acel ma lwoṇo nyiṇ Rwot myero opokke woko ki i bal.”²⁰ I ot mo madit, pe bedo iye jami me jabu ki ryal keken, ento bedo iye bene jami mogo ma gitiyo ki bao ki ma gitiyo ki lobo; mogo gitiyo kwedgi i kare me deyo keken, ento mukene-gu gitiyo kwedgi i kare ducu.²¹ Ka ce ṇat mo olonnye kekene, kun oweko bedo ki kit marac woko, en bihedo atabo ma gitiyo kwede i kare me deyo, ma bedo malenṇ, ma konyo won ot, ma oyubbe pi tic ducu maber.²² Wek miti me awobi obedi, ento ket tammi i bedo ki kit ma atir, niye, mar ki kuc, kacel ki jo ducu ma kok bot Rwot kun igi lenṇ.²³ Kwer pyem me miṇomino ma bino pi kwiya piny-gu woko; in iṇeyo kodi pyem macalo meno kelo daa.²⁴ Latic pa Rwot myero obed ṇat ma pe da atata, myero obed ṇat ma lakica bot dano ducu, lapwony ma ladiro, ṇat ma diyo cwinye,²⁵ ṇat ma tiro jo ma pyem kwede ki mwolo. Gwok nyo Lubaṇa bimiyogi cwiny me ṇut, ka wek doṇ gunian maber i kom lok ada,²⁶ miyo ryekogi dwogo, ci gibwot ki i owic pa Catan ma onoṇo yam omakogi, omiyo gutiyo gin ma en mito.

Chapter 3

¹ Ento myero inianṇ man ni, i kare me agikki, piny bibedo marac i kare mogo. ² Pien dano bibedo ka maro komgi kengi kun gibedo lumar lim, luwakke, lucac, lunywar jo mukene. Pe gijiwinyo lunyodogi, pe gibimiyo pwoc mo, gibibedo jo ma pe lenṇ. ³ Pe gibimaro dano wadgi, gibibedo jo ma pe timo kica bot dano, gibibedo lucok dog jo mukene, gibibedo jo ma mitgi pe jukke, jo ma ger ma gidag gin mo maber, ⁴ Iuroro, jo ma tye atata ma pe giparo piny, jo ma gikette malo kengi ki wakke, jo ma maro yomcwiny ma ka maro Lubaṇa. ⁵ Gibimako dini dok gibilubo i kitgi ma nen ki woko keken, kun gikwero tekone woko. Pokke woko ki i kom jo macalo meno ⁶ Pien tye jo mogo i kingi ma giridde gidonyo i paco pa dano mukene, ci giloyo tam pa mon mogo ma gorogoro, ma peko me bal obwoyogi woko, ma mitgi tye patpat ci bedo ka ywayogi tunṇi ki tunṇi, ⁷ kun gimito pwonnye i kare ducu, ento pe dok gitwero nianṇ i lok ada. ⁸ Jo meno girom ki Yane ki Yambure ma yam gupyam ki Moses, pien gin bene gitye ka pyem ki lok ada i kit acel-lu; ryekogi doṇ oballe woko, niyegi pe tye kakare. ⁹ Ento pe gibimedde kwede nakanaka, pien miṇoginu biṇene woko bot lwak, calo pa jo aryo ca. ¹⁰ Ento in doṇ injiyo kweda woko kun ineno pwonnya, kita ki tam ma aketo i nyima. Ineno niyena, diyo cwinya, mar ma atye kwede, kit ma ayelle kwede kun aciro can. ¹¹ Ineno bene kit ma giuna kwede, ki can ma aneno; dok iṇeyo gin ma otimme i koma i Antiokia, i Ikonio, ki Licitra, kit ayelayela ma yam aciro; ento Rwot olara ki i gin ducu. ¹² Ada, jo ma mito lubo kit pa jo ma lworo Lubaṇa, kun gibedo i Kricito Yecu, gijiunogi. ¹³ kun jo maraco ki jo ma lugoba gibimedde ki bedo marac makato kare, kun gibwolo dano, gin bene gibibwologi. ¹⁴ Ento in myero imedde i gin ma ipwonyo, ki ma doṇ iye adada, kun iṇeyo jo ma yam gupwonyi iye. ¹⁵ Iṇeyo bene ni, cakke i tinoni iṇeyo coc malenṇ ma yam gicoyo ma twero pwonyi i yo me larre pi ye Kricito Yecu. ¹⁶ Ginacoya ducu ma yam gicoyo, gicoyo pi teko pa Cwiny pa Lubaṇa. Konyo me pwony, me juko dano, me tiro kit pa dano, me nyebo dano wek gulub kit ma atir, ¹⁷ wek dano pa Lubaṇa obed muteggi, ma bene oyubbe i yo ducu, ma romo tiyo kit tic mo maber ducu.

Chapter 4

¹ Aciki i nyim Lubaṇa ki i nyim Kricito Yecu ma biṇolo kop pa jo makwo ki jo muto, dok pi dwogone ki pi locce, ni meno, ² tit lok pa Lubaṇa, cuṇ iye matek i kare maber ki i kare marac, mi dano gunian maber, juṅkun idiyo cwinyi i pwony kare ducu. ³ Pien kare tye ka bino ma dano doṇ pe biciro pwony me ada, ento itgi bibedo ka yilo ayila, kun gicoko lupwony ma twero pwonyogi ki gin ma gimito winyone. ⁴ Gibiloko ṇegi wek pe giwiny lok ada, kun giṇak woko giwirre i lok ma tere pe. ⁵ Ento in myero ibed ma igwokke i kare ducu; cir can ka opoto i komi, ti tic me tit lok me kwena maber, dok icob ticci ducu kakare. ⁶ An doṇ dano cok neka woko calo gitum me atyera i wi keno tyer; karena doṇ oo me weko lobo man. ⁷ Doṇ atyeko lwenyo lweny maber, atyeko cobo ṇwecca, dok agwoko bene niye. ⁸ Kombeddi doṇ gikano pira mot me kit atir, ma Rwot ma ṇolo kop atir bimiya i Nino maca; pe bota keken, ento bot jo ducu ma doṇ cwinygi tye ka paro pi dwogone bene. ⁹ Tem ki tweroni ducu me bino bota oyotoyot. ¹⁰ Pien Dema doṇ oweka woko pi maro jami me lobo-ni, ocito gire woko i Tecalonika; Krecen ocito mere i Galatia, ki Tito ocito i Dalmatia. ¹¹ Luka kene aye odoṇ tye kweda kany. Wubin wun ki Marako, pien en ber twatwal dok konya. ¹² Tukiko aoro ocito i Epeco. ¹³ Ka ibino, kella ki boṇo ma yam aweko i Teroa tunṇ pa Karpo. Kwokka bene bukka, makatone maca me del ca. ¹⁴ Alegijanda latet mola otima marac twatwal; Rwot bicule pi timme-nu. ¹⁵ In bene myero item gwokke i kom nyer-ru, pien en yam opyam ki lokwa matek mada. ¹⁶ I pidona mukwoṇo, dano mucuṇ pira obedo pe. Jo ducu guriṇo gutenya woko liyak. Lubaṇa myero pe okwan lok man i wigi. ¹⁷ Ento Rwot ocuṇo ka ṇeta, ka doṇ omiya teko me tuco lok kakare, wek Lurok ducu guwiny; olara kit meno ki i dog labwor. ¹⁸ Rwot bikonya miyo aa woko ki i gin maraco ducu, kun lara wek ao i kerre me polo. Deyo obed bote nakanaka. Amen. Mot me agikki. ¹⁹ Pricika gin ki Akwila, ki jo me ot pa Oneciporo. ²⁰ Eracto mere yam odoṇ i Korint; Tropimo aweko two i Mileto. ²¹ Ket tek io ma kare me koyo peya ocakke. Yubulo omoti, kadi ki Pudén ki Lino, ki Kalaudia, kacel ki utmegiwa ducu. ²² Rwot obed kwedi. Kicane obed kwedwu.

Titus

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot Paulo, latic pa Lubanja dok bene lakwena pa Yecu Kricito. Yam oora me nyayo niye pa jo ma Lubanja oyero, ki me nianogi i lok me ada ma rwatte ki kwo me woro Lubanja, ² wek gubed ki gen me nonjo kwo ma pe tum. Lubanja ma pe loko lok goba yam ociko pire i acakki piny, ³ ka donj karene oromo ci onyuto woko ka malen, i lokke ma gimiyo bota me atita pi cik pa Lubanja Lalarwa. ⁴ Bot Tito, latinna me ada ma wanywako niye acel: Lubanja Wonwa ki Lalarwa Kricito Yecu omii kica ki kuc. Tic pa Tito i Kurete ⁵ Man gin mumiya aweki i Kurete, ni wek iyub gin ma yam odon ma pe tye kakare, dok iket ludonjo i ganji madoño ducu, kit ma nene aciki kwede ca. ⁶ Jo meno myero gubed jo ma lok mo marac pe i komgi, ma nat acel acel bedo ki dako acel keken. Litinogi bene myero gubed jo muye Rwot, ma lok me caro caro mo pe owinnye i komgi, nyo kadi ki lok mo me pyem. ⁷ Pien latel, macalo en lagwok jami pa Lubanja, myero obed dano ma lok marac mo pe i kome. Myero pe obed nat ma nyatte, nyo ma kiniga mako oyotoyot, nyo lamero, nyo lakolo, kadi laworo me nonjo lim. ⁸ Myero obed dano ma gwoko welo, ma maro gin maber, dano ma lone kene, ma cwinye atir, dano malen, dok nat ma gwokke kene. ⁹ Dok bene myero en omak matek lok pa Lubanja me ada ma yam gipwonye kwede, ma miyo en twero cuko cwiny dano ki pwony me ada, dok twero loyo tam pa jo ma pyem kwede. ¹⁰ Pien jo ma gin lupyem tye pol, jo ma loko lok ma tere pe, ki jo ma bwolo dano, makatone dul pa jo ma mito ni, jo muye Kricito myero konj gulirre. ¹¹ Kodi jo-nu myero gimi gulinj woko, pien gitye ka balo dano mapol ki jo ma i odigi ducu, pi pwonyogi ki gin ma pe oporre ma pe myero gupwony ki dano, pi woro me nonjo lim. ¹² nat mo acel i kin jo Kurete, ma en lanebigi kikome, yam owaco ni, “Jo Kurete kare ducu gin lugoba, lee maraco, luworo ma luwackom.” ¹³ Caden meno tye ada; pi meno myero ijukgi ki tek, wek gucak bedo ki niye me ada, ¹⁴ wek donj pe gubed ka keto cwinygi me winyo lok pa Lujudaya me ododo mogo ma tere pe, ki cik pa jo ma gidag lok ada. ¹⁵ Bot jo malen, jami ducu bene len, ento bot jo ma donj guballe woko, ki jo ma pe tye ki niye, pe tye gin mo malen ki botgi. Ryekogi kikome ki tam ma i igi ma nyuto botgi balgi donj otyeko balle woko. ¹⁶ Gituco ki doggi ni ginjeyo Lubanja, ento dok gikwere woko ki gin ma gitimo; gudoko donj macalo gin ma i dano okwero, jo ma pe ki winy, ma pe donj giromo tiyo tic mo maber.

Chapter 2

¹ Ento in, pwony gin ma rwatte ki lok ada. ² Lok bot jo madoño ni gubed jo ma gwokke kengi, jo ma romo awora, jo ma loyo tamgi kengi, jo ma niyegi ki margi tye kakare kun gicun iye matek. ³ Kit meno bene wac ki mon madito ni gin myero gubed ki woro i kit bedogi ducu, pe gucak dog jo mukene, pe gubed jo ma donj gudoko opii pa konjo. Myero gubed jo ma pwonyo gin maber, ⁴ ka donj gucak pwonyo mon matino me maro coggi ki litinogi, ⁵ dok gubed mon ma loyo tamgi kengi, mon malen ma pe gitye ki tam mo me caro caro, ma gigwoko pacogi, mon ma lukica kun giworo coggi bene, wek pe omi jo mukene guyet lok pa Lubanja. ⁶ Kit meno bene, cuk cwiny awobe ni myero gugwokke kengi. ⁷ In kikomi nyutte macalo lanen me tic maber i yo ducu. Mi pwonnyi obed mapek labonjo gin mo marac iye, ⁸ kun iloko lok ada ma pe gitwero nonjo roc mo iye, wek omi lewic omak nat mo ma mito pyem kwedwa, pien pe neno gin mo marac ma myero ewac i komwa. ⁹ Wac ki opii ni guwor luditogi, guyom cwinygi i yo ducu. Pe gubed lupyem, ¹⁰ kadi kwanyo gin mogo, ento myero gunyut ni gin jo ma genne maber twatwal, wek i gin ducu gumi pwony pa Lubanja Lalarwa onen ma mwonya. ¹¹ Pien kica pa Lubanja donj onen pi laro dano ducu. ¹² Kica meno pwonyowa me kwero lubo kit pa jo ma pe lworu Lubanja, kacel ki miti ducu me lobo man, dok pwonyowa me gwokke kenwa wek wabed ma cwinywa atir, kun walworo Lubanja, ¹³ kun wakuro gun ma genwa ocun iye, en aye me neno Yecu Kricito, Lubanjawa madit ki Lalarwa, ka odwogo ki deyo. ¹⁴ En yam omine kene piwa me kokowa woko ki i bal ducu, ki me lonyowa wabed jone kikome, ma watye ki miti madwonj me tiyo tic mabeco. ¹⁵ Tit botgi lok magi; cuk cwinygi dok ijukgi ki twer ducu ma itye kwede. Pe imi nat mo ocayi.

Chapter 3

¹ Po wigi ducu me mine kengi i te loc pa luloc, ki wegi twer, me bedo ki winy, ki me yubbe pi tiyo tic mo maber ducu. ² Guwek loko lok marac i kom nat mo, guwek da, gubed jo ma lukica, lunyut woro bot dano ducu i kare ducu. ³ Pien wan kikomwa yam konj wabedo luminj, jo ma pe luwiny; yam warwenyo woko ata, wabedo opii pa mitiwa ki jami mapatpat ma yomo cwinywa. Wabalo karewa i raccwiny ki mone, dano gukwerowa, ki wan ononjo wadagge kekenwa. ⁴ Ento i kare ma ber ki mar me kica pa Lubanja Lalarwa onen, ⁵ en olarowa woko cut, pe pi tic mo ma wan watiyo i kit ma atir, ento pi kicane gire. Olarowa ki pii ma olwokowa me nywalle tyen me aryo ki me doko jo manyen pi Cwiny Malen, ⁶ ma yam en oonyo i komwa madwonj i Lalarwa Yecu Kricito, ⁷ wek donj gikwanwa ni kitwa atir pi kicane, wek omi wanonj kwo ma pe tum ma genwa tye iye. ⁸ Lok man lok ada. Amito wucun matek i kom lok magi, wek jo ma donj guye Lubanja gubed ki tam me mine me tiyo tic mogo mabeco; meno aye ber, dok bedo me kony bot jo ducu. ⁹ Kwer pyem mogo me minjimiño, lok i kom nyinj kwaro, daa ki laro lok i kom cik; magi ducu pe konyo, dok tyen lokke pe. ¹⁰ Dano ma kelo apokapoka ka donj iciko kicel nyo kiryo kwe, weke woko matwal, pe dok iribbe kwede, ¹¹ kun injeyo ni, kodi dano-nu donj onjak woko, dok obalo, ki donj onjolo kop woko i kome kene. Cik me agikki. ¹² Ka abioro Artema nyo Tukiko boti, ket tek ibin bota i Nikopoli, pien donj atyeko moko tamma me bedo kunnu i kare me koyo. ¹³ Ket tek me konyo Jena ma en dano ma njeyo cik, gin ki

Chapter 1

Apolo, i wotgi, nen ni gin mo pe orem botgi. ¹⁴ Danowa bene myero gummine kengi i tic mabeco wek gubed ki yo me konyo luwotgi ma can mo odiyo; pe gubed macalo yat ma pe nyak. ¹⁵ Jo ducu ma gitye kacel kweda kany gumoti. Mot jo ma marowa i niye. Kica pa Lubanja obed kwedwu ducu.

Philemon

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot Paulo ma lamabuc pi Kricito Yecu, ki bot ominwa Temceo. Bot Pilemon latic wadiwa ma wamaro ² gin ki laminwa Apia, ki Arkipo askari wadiwa, ki jo muye Kricito ma gicokke i odi: ³ Lubanja Wonwa ki Rwotwa Yecu Kricito omiwo kica ki kuc. ⁴ Apwoyo Lubanja kare ducu ka alwoŋo nyinji i legana, ⁵ pien abedo ka winyo pi marri ki pi niyeni ma itye kwede i kom Rwotwa Yecu ki bot jo pa Lubanja ducu. ⁶ Man omiyo alego ni, kit ribbe ma waribbe wan kwedi i kom niye odok matek ma romo nianjowa matut i kom gin maber ducu ma watye kwede i Kricito. ⁷ Pien marri okella yomcwiny, dok ojiŋo cwinya, omera, pien ikweyo cwiny jo pa Lubanja. ⁸ Pi meno, kadi bed atye ki tekcwiny i Kricito ma miyo aciki acika me tiyo gin mo ma mitte, ⁹ ento pi marri-ni aneno ni ber alegi alega, an Paulo ma acun ma ka Kricito Yecu, ma kombeddi bene donj adoko lamabuc pire. ¹⁰ Alegi pi latinna Onesimo, ma donj adoko wonne ki i buc kany. ¹¹ kare mukato onono konnye konj obedo pe boti, ento kombeddi donj konnye dit boti ki bota bene. ¹² Donj acwalo en me dwogo boti enno, en donj odoko macalo dul koma kikome. ¹³ Onono amito ni konj agwok en bota kany, wek omiya kony ma kakari ma kun pud atye i buc pi tito lok me kwena maber. ¹⁴ Ento pe amito ni atim gin mo ma kun nonjo in pe iye, wek berri pe obed macalo gin ma gidiyi iye adiya, ento obed pi yeyoni in kikomi. ¹⁵ Gwok nyo man en gin mumiyo en yam opokke woko kwedi pi kare manok, ni wek donj igame matwal, ¹⁶ pe dok macalo opii, ento makato opii woko, macalo ominwa ma wamaro. Makatone adada en pire tekka, ento ki tunj boti pire donj tek twatwal, macalo lakonnyi dok omeru bene i Rwotwa. ¹⁷ Kit meno, ka ineyo ni an abedo lawoti, myero igame i kit ma kono igama kwede. ¹⁸ Ka ce yam otimo gin mo marac i komi, nyo tye ki banyani mo, kwan magi ducu i wiya. ¹⁹ An paulo kikoma aye acoyo lok man ki ciŋa, abiculi. Pe awaco ni in bene itye ki banyana, en kwoni kikome. ²⁰ Iyo, omera, amito kony mo ki boti i Rwotwa. Kwe cwinya i Kricito. ²¹ Atye ki gen matek i komi ni ibiwoŋo dogo, oweko atye ka coyo boti lok man kun aneyo ni ibitimo makato ma awacci-ni. ²² Medo ki meno, yubba kicika me buto pa welo, pien atye ki gen ni legawu biweko gimiyi botwu. ²³ Eapira mabuc wadiwa i Kricito Yecu omoti, ²⁴ kadi Marako, Aristako, Dema ki Luka lutic wadiwa bene gumoti. ²⁵ Kica pa Rwotwa Yecu Kricito obed kwedwu.

Hebrews

Chapter 1

¹ Yam con Lubanja oloko ki kwarowa i dul lok mapol dok i yo mapatpat, kun loko ki i dog lunebi; ² ento i kare man ma lacer-ni en donj oloko kwedwa i Wode. Jami ducu ma tye, Lubanja ceŋ otiyogi pi twer pa Wode, ma en oyubo ni myero obed won jami ducu. ³ En dero me deyo pa Lubanja, cal pa Lubanja kikome tye i kome, dok en bene ma tiŋo jami ducu ma tye, ki teko me lokke. Ma donj en otyeko tic me lwoko bal, en obedo piny i kabedo me deyo tunj acuc i ŋet Won Deyo Madwoŋ ma tye malo i polo. ⁴ kun donj en odoko ladit mada makato lumalaika ducu, ma rom aroma ki kit ma nyin ma gimiyi ber matek makato megi woko. ⁵ Lubanja yam konj owaco ki lamalaika mo ni, “In i Woda, tin donj anywali”? Nyo dok ni, “An abibedo Wonne, en bibedo Woda”? ⁶ Dok bene i kare ma kelo latin kayo i lobo en owaco ni, “Lumalaika pa Lubanja ducu myero guwore.”

⁷ I kom lumalaika, Lubanja oloko ni, “En loko lumalaikane doko yamo, luticce en loko doko leb mac.” ⁸ Ento i kom Wode en oloko ni, “Komkerri, in Lubanja, biri nakanaka, odoo kerri en odoo me ŋolo kop atir. ⁹ In imaro kit ma atir, cwinyi dag tim marac; pi meno Lubanja, ma en Lubanani, owiri ki moo, moo me yomcwiny madwoŋ, makato luwoti ducu.” ¹⁰ En dok oloko ni, “In Rwot wiati iketo guti me lobo, polo bene en tic me ciŋi. ¹¹ Gin birwenyo woko oyot, ento in iri nakanaka; gin ducu gibiti macalo boŋo, ¹² ibidologi woko macalo ibano koti, gibilokogi macalo ginaruka. Ento in ibedo ma kiti tye acel, mwakani pe bigik.” ¹³ Lubanja yam owaco ki lamalaika mo ni, “Bed i ŋeta tunj acuc i kabedo me deyo, nio ka abimiyo lukworri gidoko kom laten tyeni?” ¹⁴ Lumalaika kono dok gubedo anagi? Gin ducu gubedo cwiny mogo ma tiyo tic pa Lubanja; en orogi ka konyo jo ma binono larre.

Chapter 2

¹ Pi meno wan myero waketu cwinywa twatwal i gin ma yam wawinyo, wek pe wanjak woko ki iye. ² Lok me kwena ma yam lumalaika gukelo onono omoko matek. Ka ŋat mo okalo wi cik mo, nyo okwero winyo, gimiyi can iye ma oporo bal ma en obalo. ³ Wan kono dok wabibwot ninjin ka pe waketu cwinywa i larre man ma pire dit twatwal-li? Larre man Rwot aye mukwoŋo tucŋo pire, ka donj jo ma yam guwinyo ki bote, gumoko botwa lokke. ⁴ Lubanja bene omedo cadenne kun tiyo lanyut mogo ki taŋo ki tic madito mapatpat, dok kun pokŋo mot mogo me Cwiny Maleŋ pi mitte kene. ⁵ Pien Lubanja pe oketo lobo ma mito bino ma wan waloko pire-ni i te loc pa lumalaika. ⁶ Tye ka mo ma gituco ka maleŋ ni, “Dano gin anjo, mumiyo ipo pire? Nyo latin pa dano, mumiyo iparo pire?” ⁷ Ikete ki piny i te lumalaika pi kare manoknok, iketo en obedo laloc ma loyo gin ducu ma iketogi; ⁸ iketo en obedo lalo jami ducu.” Donj ka oketo jami ducu i te loc pa dano, pe oweko gin

mo ma en pe loyo. Kit macalo tye-ni pud pe waneno ka giketo jami ducu i te twerone.⁹ Ento wan waneno Yecu ma yam gikete ki piny i te lumalaika pi kare manoknok, ento kombbedi donj gimie deyo ki woro macalo kabaka pi arem me to ma en ociro, wek pi kica pa Lubanja ebil to pi jo ducu.¹⁰ Jami ducu tye pi Lubanja, dok en aye muketogi. donj ka yam en omite kelo litino mapol i deyone, gin ma en otimo obedo ma myero twatwal, en mumiyo latel wigi i larre doko dano muteggi pi ciro can.¹¹ Nat ma olonyogi bedo malen, ki jo ma gilonyogi-ni, gin ducu gua i kom nat acel; man en aye gin mumiyo lewic pe mako Yecu me lwonogi ni omegine,¹² kun owaco ni, “Abitito nyinji bot utmegina, abipaki ki wer i dye lwak mucokke.”¹³ Dok ni, “Abiketo genna i kome,” ki dok ni, “An a ene, ki litino ma Lubanja donj omiya.”¹⁴ Kit macalo litino i kare ducu giribbe i kom ki remo, en bene kit meno onywako kwedgi komgi ki remogi, wek pi tone enjiny nat ma tye ki twer i kom to woko, meno en aye Catan,¹⁵ ka donj egony jo ma yam gubedo i twec me opii pi kare me kwogi ducu pi lwor to.¹⁶ Don onen maber ni, gin ma en otimo pe okemo lumalaika, ento okemo likwayo pa Abraim.¹⁷ Meno gin mumiyo en myero odok ma rom aroma ki utmegine i yo ducu, wek omi ebed ajwaka madit ma lakica dok lagen i tic pa Lubanja, wek omi ekwany bal pa jone woko.¹⁸ Pien en kikome yam oneno can dok Catan obite, en mumiyo en twero konyo jo ma gibitogi.

Chapter 3

¹ Pi meno, wun utmegina malen ma Lubanja olwonowu kacel kweda, konj wutam lok i kom Yecu ma en lakwana dok ajwaka madit me niye ma wan watuco.² En obedo lagen bot Lubanja muyero okete i tic, ma rom aroma ki Moses ma yam obedo lagen i ot pa Lubanja.³ Lager ot gimie deyo madit makato ot; kit meno Yecu bene nene gikwano ni deyone dit kato pa Moses woko.⁴ Pien ot mo keken dano aye ma gero, ento nat ma gero jami ducu en aye Lubanja.⁵ Moses yam obedo lagen i ot pa Lubanja ducu macalo latic, pi miyo caden i lok ma gibiloko i kare ma lacer.⁶ Ento Kricito obedo lagen i kom ot pa Lubanja macalo Wode. Wan aye wa ode ka ce wamoko matek i tekwinnywa, ki i wakkewa pi gen ma watye kwede.⁷ Donj macalo Cwiny Malen oloko ni, “Ka wuwinyo dwan Lubanja tin,”⁸ pe wumi cwinywu obed nwan calo jo ma yam gujemo, i kare ma guomo kwede cwinya i tim.⁹ Ka ma kwarowu guomo iye cwinya, gutema bene iye, kun gibedo ka neno ticca pi mwaka pyeranjwen kulu.¹⁰ Pi meno cwinya owanj i kom jo me kare meno, omiyo awaco ni, ‘Gin kare ducu ginjak woko i tamgi; gin pe ginneyo yona wacel.’¹¹ macalo yam akwonjo ki kiniga, ‘Gin pe bidonyo i yweyo bota.’¹² Wugwokke, utmegina, wek nat mo i kinwu pe obed ki cwiny marac, cwiny ma pe ye Lubanja, ma twero miyo en a woko ki bot Lubanja makwo.¹³ Ento myero wujin cwinywu kekenwu kare ducu ka pud wutwero lwonjo ni, “Tin,” wek nat mo i kinwu pe cwinye odok nwan pi bwola me bal.¹⁴ Pien wan wabedo jo ma ribbe ki Kricito, ka ce wamoko matek i genwa mukwonjo nio wa i agikki,¹⁵ macalo yam giwaco ni, “Ka wuwinyo dwane tin, pe wumi cwinywu obed nwan calo jo ma yam gujemo.”¹⁶ Anagi ma yam guwinyo dwan Lubanja ci gujemo woko-ni? Pe gin lwak dano ducu ma yam gua ki i lobo Ejip ma kun Moses aye obedo ka telogi?¹⁷ Dok anagi ce ma yam cwinye owanj i komgi pi mwaka pyeranjwen kulu-ni? Pe gin aye jo ma yam gutimo bal, ma komgi odonj i tim kunnu?¹⁸ Dok en yam okwonjo kwonj bot jo mene ce ni, gin pe gibidonyo i yweyo bote? Pe okwonjo kwonj meno bot jo ma yam pe gubedo luwiny?¹⁹ Pi meno wan waneno ni, jo meno yam pe gutwero donyo pien ononjo gukwero ye Lubanja.

Chapter 4

¹ Pi meno cikke me donyo i yweyo pa Lubanja pud tye, ento myero wabedu ma lwor, wek nat mo i kinwu pe ginonj ni opoto woko me o iye.² Wan donj wawinyo lok me kwena maber bene calo gin, ento lok me kwena ma gin guwinyo pe okonyogi, pien pe orwatte ki niyegi.³ Wan jo ma waye aye wabidonyo i yweyo meno ma yam en oloko pire ni, “Macalo yam akwonjo ki kiniga, ‘Gin pe bidonyo i yweyo bota,’” kadi bed ticce ononjo yam otum woko cakke i acakki piny.⁴ Pien tye ka mo ka ma yam en oloko i kom nino me abiro ni meno, “Lubanja oywe i nino me abiro ki i kom ticce ducu.”⁵ Ka dok kany en bene oloko ni, “Gin pe bidonyo i yweyo bota.”⁶ Kit meno yo pud tye twolo wek jo mogo gudony iye. Jo ma yam gikwonjo tito botgi lok me kwena maber pe gudonyo, pien gin gukwero bedo ki winy.⁷ En dok oketo nino mukene ma gilwonjo ni, “Tin,” kun olok lacer ki i dog Daudi ma donj ononjo okato kare malac ata, i lok ma nene waloko pire, ni, “Ka wuwinyo dwane tin, pe wumi cwinywu obed nwan.”⁸ Pien ka kono yam Yocwa omiyogi yweyo, kono Lubanja pe oloko lacer pi nino mukene.⁹ Pi meno, yweyo me cabit pud tye pi jo pa Lubanja;¹⁰ pien nat ma donj odonyo i yweyo bot Lubanja nonjo donj oywe woko ki i ticce, calo Lubanja ma yam oywe woko ki i ticce-ni.¹¹ Donj pi man, myero wayelle me donyo i yweyo meno, wek omi nat mo pe dok opot woko pi kwero bedo ki winy calo gin.¹² Pien lok pa Lubanja obedo gin makwo, dok tiyo matek, bit bene kato pala lucwan ma lebe bit ryoryo woko. Lok meno tuco iwa pil, tuc tuncel ka ma tipo ki cwiny gurwatte iye, nyo ka ma wan mwot orwatte iye ki moo ma i i cogo, kun poko par ki tam mabecone ki maracone ma tye i i dano.¹³ Pe tye gin mo mukanne ki bot Lubanja ma en pe neno, jami ducu ma en oketo odurre woko ka malen i waje, en aye nat ma binjiyo kwowa.¹⁴ Kit macalo donj watye ki ajwaka madit twatwal ma donj otyeko donyo i polo, en Yecu, Wod pa Lubanja, pi meno myero wamok matek i niye ma watuco.¹⁵ Pien ajwaka madit ma watye kwede pe obedo nat ma pe winyo arem kacel kwedwa pi gorowa, pien en bene Catan yam obite i yo ducu calo wan, ento en pe omedo ki timo bal mo.¹⁶ Iyo, wan myero donj wanyiku cok i nyim komker pa Lubanja ki tekwinny, ka ma kica tye iye, wek otimwa kica, wanonj bene kica ma konyowa i kare ma mitte.

Chapter 5

¹ Pien ajwaka madit acel acel giyero ki i kin lwak, ka gikete me tiyo tic i nyim Lubanja ma kakagi, kun tyero mot ki gitum pi bal. ² En twero tic ki dano ki mwolo, jo ma kwiya piny ki jo munak, pien en kikome bene nonjo goro oketo kome woko. ³ Pi man, en myero otyer gitum pi balle en kikome, kacel ki pi bal pa lwak. ⁴ Dok bene pe tye nat mo ma yerre kene pi dit man, Lubanja aye ma lwoŋe iye, macalo olwoŋo Aron. ⁵ Kit meno bene, Kricito yam pe oketo deyo i kome kekene me bedo ajwaka madit, ento Lubanja aye muyere, kun wacce ni, “In i Woda, tin donj anywali.” ⁶ Macalo owaco bene ka mukene ni, “In ibedo ajwaka nakanaka, i kit pa Melkijedek.” ⁷ Yecu yam ocwalo legane bot Lubanja, i kare me kwone i lobo man, en aye bot nat ma yam twero lare ki i to, kun bako doge ma pe twerre ki koko ki pig waje, ci Lubanja bene owinye pi mwolone bote. ⁸ Kadi en obedo Wod pa Lubanja, yam en opwonnye me bedo ki winy pi can ma en donj oneno. ⁹ Ka donj otegi, ci odoko nat ma kelo larre ma pe tum bot dano ducu ma winyo en, ¹⁰ Lubanja cut oyere me bedo ajwaka madit i kit pa Melkijedek. ¹¹ Watye ki lok mapol ma myero walok i lok man, ento tek twatwal me nianjowu, kit macalo wun donj wudoko nyap ka winyo lokwa-ni. ¹² Kombeddi onono donj wuromo bedo lupwony, ento myero nat mo konj dok opwonywu odoko i lok mukwoŋo ma dok i kom lok pa Lubanja. Mito gipitwu konj ki cak, ento pe cam matek. ¹³ Pien nat ma doto cak pe tye ki nec mo ma dok i kom bedo ki kit ma atir, pien nonjo pud en latin. ¹⁴ Donj cam matek tye pi jo muteggi, ma ryekogi ma gupwonnye kwede me poko gin maber ki gin marac donj ojin pi ketone i tic.

Chapter 6

¹ Pi meno, konj waweku lok mukwoŋo i kom Kricito, ento wamedde anyim ki pwony pa jo muteggi, kun pe dok wanwoyo keto te gutine, ma en aye nat i kom tic ducu ma yam kwo pe iye, ki moko niyewa i kom Lubanja, ² ki dok me pwonnye i kom lok magi: kit batija mapatpat, keto cin i wi dano, cer pa jo muto, ki kop ma ginolo matwal. ³ Wabitiyo man giwa ka Lubanja oye. ⁴ Jo ma donj konj cenj omenyogi kicel, ma gubilo mot ma oa ki i polo, kun gibedo i kin jo mulimo Cwiny Malen, ⁵ ma bene donj gutyeko bilo lok pa Lubanja kit ma mit kwede dok gubilo gin ma bitimme i kare ma bibino i anyim, kit jo meno ka gunjak woko, pe dok gitwero rocogi wek gudok manyen ka donj gunjuti. ⁶ Ka donj gunjak woko, meno gitye ka guro Wod pa Lubanja i kom yatariya pigi kengi, kun giketo lewic i kome i nyim lwak. ⁷ Pien Lubanja miyo gum i kom lobo ma mato kot ma cwer i kome kare ki kare, ka dok ceko ginapita ma konyo jo ma gipuro pigi. ⁸ Ento ka ce onyayo okuto ki ocok, konnye nonjo donj pe, kuro mere ka cen pa Lubanja keken, agikkine en aye mac ma gibiwanjo kwede woko. ⁹ Ento wun, luwota, kadi bed waloko kit man, wageno ni wutye maber ma wukato jo meno i lok ma dok i larre. ¹⁰ Pien Lubanja gire pe ye gin ma pe tye kakare, wiye pe biwil i kom tic ma yam wutiyo, kadi ki mar ma wunyuto pire ki konyo jo pa Lubanja, ma pud wutye ka konyogi bene wa i kare-ni. ¹¹ Donj wamito nat acel acel i kinwu oket cwinye nio wa agikki, wek omi gin ma wuketo iye genwu-ni ocobbe kakare. ¹² Pe wudok luwackom, ento wulub kit pa jo ma pi niyegi, ki pi diyo cwinygi, gitye ka nonjo gin ma yam Lubanja ociko pire. ¹³ I kare ma Lubanja cikke bot Abraim, kit macalo pe tye nat mo ma kate-ni ki dit ma myero en okwoŋ ki nyiŋe, en okwoŋo ki nyiŋe kekene, ¹⁴ kun waco ni, “Adada abimii gum, dok abimiyo likwayu ginya gidoko mapol.” ¹⁵ Donj Abraim pi diyo cwinye omiyo en onono gin ma yam Lubanja ociko pire. ¹⁶ Ka dano mo kwoŋo kwoŋ ci kwoŋo ki nyin nat madit loye, dok ka pyem mo tye i kin dano, lok ma gimoko ki kwoŋ aye ma tyeko pyem meno. ¹⁷ En gin mumiyo Lubanja omoko ciklene ki kwoŋ, pien onono mito nyuto maber twatwal bot jo ma myero gunonj gin ma giciko pire ni, gin ma en donj etyeko yubo, pe dok ebiloko woko. ¹⁸ Tye donj jami aryo ma pe dok lokke, ma Lubanja pe twero bwolo iye dano. Pi man, wan jo ma wariŋo waloro bote watye ki gin ma cuko cwinywa matek wek wamak gen ma giketo i nyimwa. ¹⁹ Watye ki gen man macalo lajuk me mel, ma cwinywa cun iye matek, ma pe wawirre atata. Gen meno donyo wa i kabedo malen i ot pa Lubanja, i ne bonjo kicika, ²⁰ ka ma Yecu otelo yo odonyo iye piwa, kun donj odoko ajwaka madit ma bedo nakanaka i kit pa Melkijedek.

Chapter 7

¹ Melkijedek man yam obedo kabaka me Calem, dok bene ajwaka pa Lubanja Mamalo Twal. En orwatte ki Abraim i kare ma Abraim onono donj dwogo ki ka neko luker ca, ci cut olamo gum i kom Abraim; ² ka donj Abraim opokke dul acel me apar me jami ducu ma en onono. Mukwoŋo en kabaka me kit ma atir, man aye te lok me nyiŋe, dok bene en kabaka me Calem, ma te lokke ni, ‘Kabaka me kuc.’ ³ Wonne mo pe, minne-gu pe, kwarine bene pe, acakki me karene, kadi wa agikki me kwone bene pe. En obedo cal ki Wod pa Lubanja, obedo ajwaka nakanaka. ⁴ Konj wunen kit ma en dit kwede! Abraim, ma en aye kwarowa, yam omiyo bote dul acel me apar me jami ma en oyako. ⁵ Donj jo ma i kin likwayo pa Levi ma gubedo ajwagi, cik pa Moses yam ocikogi me jogo dul acel me apar ki bot jo Icrael. Meno onono gijogo ki bot utmegigi, kadi bed gin bene gubedo likwayo pa Abraim. ⁶ Ento danu-nu ma kwarone pat ki megi-ni ogamo dul acel me apar ki bot Abraim, ka dok olamo gum i kom nat ma Lubanja ocikke bote. ⁷ Pe dok tye kalo akala mo me waco ni, lalam gum dit kato nat ma en olamo gum i kome. ⁸ Dok ki tunjel waneno ni, jo ma jogo dul acel me apar gin jo ma to woko, ento ki tunjel nat ma jogo en nat ma yam gicoyo lok i kome ni pud kwo. ⁹ nat mo twero waco ni, ka Abraim, omiyo dul acel me apar, Levi bene kikome, ma jogo dul acel me apar, yam omiyo mere kun wok ki bot Abraim, ¹⁰ pien i kare ca onono en pud tye i kom Abraim ma kwarone i kare ma Melkijedek rwatte kwede ca. ¹¹ Donj ka kono yam gin ducu twero cobbe kakare pi ajwagi ma gin Lulevi, ma jo Icrael yam gunono cik pa Lubanja kacel kwedgi-ni, piŋo gimito ni ajwaka mukene dok obin i kit pa Melkijedek, kun pe giwaco ni, i kit pa Aron? ¹² Pi meno ka giloko ajwaka, ci cik bene myero gilok woko. ¹³ Pien Rwtotwa ma giloko lok magi i kome-ni obedo dano me kaka mukene, ma nat mo i kingi peya otiyo tic mo i kom keno tyer. ¹⁴ njene gire maber ni, Rwtotwa

yam oa ki i kin likwayo pa Juda, dok Moses yam pe oloko lok mo i kom kaka meno ma mako ajwagi.¹⁵ Lok man donj otyeko nen woko ka malen makato ka ajwaka mukene otuc macalo Melkijedek,¹⁶ ma odoko ajwaka, pe pi cik mo ma lubo kaka, ento pi tek me kwone ma gin mo pe romo tyeko.¹⁷ Pien coc ma yam gicoyo oloko ni, “En bibedo ajwaka nakanaka, i kit pa Melkijedek.”¹⁸ Cik macon donj gibolo woko, pien ononjo goro, dok konnye pe,¹⁹ pien cik pa Moses yam pe ocobo gin mo kakare, ento kombbeddi donj gikelo gen mo maber makato, ma twero miyo wanyiko cok bot Lubana.²⁰ Medo i kom meno bene, Lubana yam okwonjo kwonj i kome. Jo mukene ca gudoko ajwagi labonjo kwonj mo,²¹ ento Yecu odoko ajwaka pi kwonj pa Lubana ma yam owacce ni, “Rwot donj okwonjo kwonj, pe dok biloko tamme, ‘In ibedo ajwaka nakanaka.’”²² Meno omiyo gicikke ma Yecu ocunj pire obedo ber makato mukene ca.²³ Ajwagi mukene ca ononjo yam welgi dwonj, pien to ononjo ogejo nyimgi woko wek pe gumedde ki tic,²⁴ ento Yecu bedo i dog tice me ajwaka matwal, pien en bedo nakanaka.²⁵ Mumiyo i kare ducu en tye ki twer me laro jo ma nyiko cok bot Lubana, kun giwok ki bote, pien en bedo kwo kare ducu ka bako doge pigi.²⁶ Ajwaka madit macalo meno aye ma romo cobo mitiwa. En lenj, gin mo marac pe i iye, cilo me bal pe ogude. Yam gipoko en woko ki i kom lubalo, gitije malo i wi polo.²⁷ En pe calo ajwagi mukene madito ca, ma gityero gitum bot lubana jwijwi, mukwonjo pi balgi kengi, ka lacen donj pi bal pa lwak. Yecu otyero gitum kicel keken ma otyeko lok ducu i kare ma omine kene macalo gitum.²⁸ Adada, cik pa Moses yero jo magoro ketogi bedo ajwagi madito, ento lok me kwonj ma gikwonjo lacen i ne cik, oyero Wod pa Lubana oketo obedo muporre matwal.

Chapter 8

¹ Kombbeddi gin ma pire dit ma watye ka lokone kany en ene: Wan watye ki ajwaka madit macalo man, ma donj obedo i kabedo me deyo yo tunj acuc i net komker pa Won Deyo Madit i polo.² En tiyo tice i kabedo malen, i kema me ada ma Rwot aye oguro, ento pe dano.³ Ajwaka madit acel acel giyere me miyo mot ki tyero gitum bot Lubana; pi meno mitte bene ni Yecu myero obed ki gin mo me atyera.⁴ Kono nene en tye i lobo kany, kono pe obedo ajwaka wacel, pien ajwagi donj tye ma gimiyoy mot kun gilubo cik pa Moses.⁵ Ento gin ma gitiyo giporo ki tipo ki cal keken me kabedo malen ma tye i polo; pien i kare ma Moses donj yam cok guro kema, Lubana ocike ni, “Nen ni itiyoy jami ducu kun ilubo kit cal ma ginyutti ki i wi got.”⁶ Ento kit macalo tye, Kricito donj ononjo tic maber atika makato megi-ni woko, rom ki kit gicikke ma en oyubo ma obedo ber matek makato mukene macon ca, pien Lubana omoko kun ononjo ociko pi miyo jami mabeco makato.⁷ Kono ka bal mo obedo pe i gicikke mukwonjo, kono ononjo gicikke mo me aryo donj pe mitte.⁸ Ento Lubana ononjo bal tye i komgi, pien owaco ni, “Kare biromo, man lok pa Rwot, ma abimoko iye gicikkena manyen ki jo me doggola pa Irael, ki jo me doggola pa Juda.”⁹ Pe dok bibedo calo gicikke ma yam aketo ki kwarogi ca, i kare ma yam amako kwede cingi, ci akwanyogi woko ki i lobo Ejipt; pien gin yam pe gulubo gicikkena, omiyo an bene atenyogi woko ata, man lok pa Rwot.¹⁰ Man aye gicikke ma abiketo ki jo me doggola pa Irael ka kare meno oromo, Rwot ma awaco: Abiketo cikka ducu i tamgi, abicoyo bene bedo i cwinygi. An abibedo Lubanagi, gin gibedo jona.¹¹ Nat mo donj pe bipwonyo lutugi, dok nat mo bene pe biwaco ki ominne ni, ‘ne Rwot,’ pien gin ducu gibineya, cakke ki i kom jo matino ma i kingi, o kwede wa i kom jo madito.¹² Pien abitimo botgi kica i timgi maraco ducu, pe dok abipo i kom balgi mo kadi ki acel.”¹³ Ka oloko pi gicikke manyen, en tamo pi gicikke mukwonjo ca macalo gin ma karene okato woko. Gin ma karene donj okato, ma oti woko bene, nonjo donj cok rwenyo.

Chapter 9

¹ Kadi gicikke mukwonjo ca bene yam obedo ki cik mogo me woro Lubana, dok bene obedo ki kabedo mo malen me lobo man.² Pien yam tye kema ma giyubo, ma obedo ki dul acel yo tunj woko ma gilwonjo ni Kabedo Malen, ma tye iye okarmac, ki meja, ki mugati ma giketo i nyim Lubana.³ I ne bonjo kicika me aryo yam tye iye kema ma gilwonjo ni Kabedo Malen Makato Ducu.⁴ Keno tyer ma gitiyo ki jabu tye iye kunnu me wanjo odok eceta, ki canduk me gicikke ma gimwono kome woko ki jabu. I canduk me gicikke yam tye iye abino jabu ki manna ki odoo pa Aron ma yam olot-ti, ki got ma apada aryo ma cenj gicoyo iye lok me gicikkene.⁵ Ka wi canduk yam tye iye lukerubi me deyo, ma guumo kom me kica woko ducu ki bwomgi. Jami magi pe gitwero loko gin mo iye kikore kombbeddi.⁶ Meno aye kit ma yam giyubo kwede. Ajwagi yam gidonyo i kema jwijwi teretere ka cobo ticgi me woro Lubana.⁷ Ento kema me aryo ajwaka madit keken aye donyo iye kene, dok bene donyo iye kicel keken i mwaka acel acel, kun pe cito kunnu labonjo remo, ma en tero me atyera pi balle ki pi bal pa lwak.⁸ Man aye ma miyo Cwiny Malen nyuto ka malen ni, yo me donyo i kabedo malen peya giyabo ka kema mukwonjo ma woko ca pud ocunj.⁹ Man aye lanyut me cal me kare man. Man te lokke ni, mot ki gitum ma gityero bot Lubana pe twero miyo nat mo ma woro Lubana doko dano ma cwinye lenj,¹⁰ pien gitiko ka cam ki mat ki kit lwok mapatpat. Magi ducu gubedo cik ma nen ki woko me kom ma tye ka tic nio wa i kare ma Lubana biloko jami ducu bedo manyen.¹¹ Ento ka Kricito donj obino, ma en aye ajwaka madit me jami mabeco ma bibino, kema ma en tiyo iye kato maca, odoko dit maber makato maca, pien pe gitiyo ki cinj, man te lokke ni, pe gin me lobo man.¹² En odonyo i Kabedo Malen Makato Ducu kicel keken ma donj otyeko lok woko ducu, kun pe otero remo dyegi ki remo litino twoni, ento otero remone kikome, ci okokowa kwede donj matwal.¹³ Remo dyegi ki twoni, ki buru roya ma giwanjo, ka gikiro i kom jo mubalo kwer, romo lonyogi, kun lwoko komgi bedo malen.¹⁴ Remo pa Kricito pe kato maca mada? Pi Cwiny Malen ma bedo matwal, omiyo en omine kene bot Lubana kun roc mo pe i kome, pi lonyo cwinywu ma ononjo ocido woko macol licuc pi tiyo tic ma kwo pe iye, wek wubed ma iwu lenj, ka donj wawor Lubana makwo.¹⁵ Pi meno Kricito aye nat muyubo gicikke manyen, wek emi jo ma gilwonjo gunonj lim ma ri nakanaka ma Lubana ociko me miyone; pi to ma yam onen,

omiyo jo ma yam gikalo wi cik i te gicikke mukwoŋo kombetti doŋ gikokogi woko.¹⁶ Pien ka ma gicikke me leyo lim tye iye, myero koŋ gimok ni, ŋat muciko doŋ oto.¹⁷ Kodi gicikke meno twero tic lalen i ŋe to keken; pe tye ki twer mo ka ŋat muciko pud kwo.¹⁸ Pi meno kadi wa gicikke mukwoŋo ca gimoko ki remo.¹⁹ Pien i kare ma yam Moses otyeko tito bot lwak gin ma gikiko ducu ma tye i i cik, en okwanyo remo roci dyan ki dyegi, kacel ki pii, ki yer romo makwar, ki yat anyero, okiro i kom buk kikome, ki i kom lwak ducu bene,²⁰ kun waco ni, “Man aye remo me gicikke ma Lubaŋa ocikowu pire.”²¹ Dok i yo acel-lu, Moses okiro remo i kom kema ki jami ducu ma gitiyo kwedgi me woro Lubaŋa.²² I te cik, nen calo jami ducu gilonyo woko ki remo; ka ma pe gioyo iye remo, weko bal bene bedo pe iye.²³ Onoŋo oporre kakare pi jami ma obedo lapor keken me gin ma tye i polo myero gilonygi gubed leŋ kit meno, ento jami me polo kikomgi myero olony ki gitum mabeco makato magi-gu ducu.²⁴ Pien Kricito pe odonyo i kabedo maleŋ ma dano otiyo ki ciŋ, ma obedo lapor ki kabedo maleŋ me adane, ento odonyo i polo kikome, ma i kare man en tye ka nen kunnu i nyim Lubaŋa piwa.²⁵ Dok bene en pe odonyo me mine kene kare ki kare calo ajwaka madit ma donyo i kabedo maleŋ mwaka ki mwaka, kun tero remo ma pe remone kikome.²⁶ Ka nene obedo kit meno, kono en onwoyo to kare ki kare cakke i acakki piny. Ento kit ma tye kwede-ni, en onen kicel keken i agikki me kare wek ekwany bal woko pi mine kene macalo gitum.²⁷ Dok kit macalo giyubo ni, dano to kicel, ka doŋ ki i ŋeye ŋolo kop cakke,²⁸ kit meno Kricito bene otyerre kene kicel me tiŋo bal pa jo mapol, dok binen tyen me aryo, pe doŋ pi tic i kom bal, ento pi laro jo ma tye ka kure.

Chapter 10

¹ Cik pa Moses gire tye iye tipo keken me jami mabeco me kare me anyim, pe calgi kikome. Pi cik dano gibedo ka kelo gitum ma kitgi acel nakanaka, mwaka ki mwaka; en doŋ pe tye ki twero mo matwal me loko jo ma bino bot Lubaŋa gudok jo mabeco muteggi.² Ka nene tye kit meno, kono gitum pe doŋ ogik woko? Kono jo ma woro Lubaŋa doŋ gilwoko balgi woko matwal, kono pe dok gimedde me bedo ki kit ŋec mo i cwinygi ni gin lubalo.³ Ento gitum magi bedo ka poyo wi dano i balgi mwaka ki mwaka.⁴ Pien remo twoni ki remo dyegi pe twero kwanyo bal woko wacel.⁵ Pi lok man, i kare ma Kricito obino i lobo, en oloko ni, “In giri pe imito gitum kadi gityer, ento iketo koma tye.”⁶ Ii pe obedo yom pi gitum awaŋa ki gitum ma gityero pi bal.⁷ Ka doŋ awaco ni, “An a ene, doŋ abino ka cobo mitini, in Lubaŋa, macalo yam gicoyo i koma i buk adola.”⁸ Mukwoŋo en oloko ni, “In pe imito gitum, kadi mot ma gityero, nyo gitum awaŋa ki gitum pi bal, cwinyi bene pe yom iye,” ma gin jami ma gityero pi cik.⁹ Ka dok oloko ni, “An a ene, doŋ abino ka cobo mitini.” Ojwayo mukwoŋone-ni woko wek omi ekel me ariyone.¹⁰ Doŋ pi mitine meno, omiyo gilonyowa wadoko leŋ pi Yecu Kricito mumiyo kome ma ka gitum kicel keken ma otyeko lok woko ducu.¹¹ Ajwaka acel acel cuŋ i dog ticce nino ducu kun tyero kit gitum acel-lu kare ki kare ma pe tye ki twero mo matwal me kwanyo bal.¹² Ento Kricito yam otyero gitum acel keken pi bal, pi kare ducu, ka doŋ obedo piny i ŋet Lubaŋa tuŋ acuc i kabedo me deyo.¹³ Nia wa i kare ca en tye ka kuro nio ka giminyo lukworre doko kom laten tyene,¹⁴ pien gitumme acel-lu omiyo jo ma en olonyogi bedo leŋ gudoko jo mabeco muteggi matwal.¹⁵ Cwiny Maleŋ bene omiyo cadenne botwa, pien ka doŋ oloko ni,¹⁶ “Man aye gicikke ma abiketo ki jo me doggola pa Irael, ka kare meno okato, man lok pa Rwot: Abiketo cikka ducu i cwinygi, kun acoyo bedo i tamgi.”¹⁷ ka dok omedde kun loko ni, “Pe dok abipo i kom balgi ki timgi maraco.”¹⁸ Ka ma weko bal tye iye, gitum mo pi bal doŋ pe mitte.¹⁹ Pi meno, utmegina, wan doŋ watye ki yo me donyo i kabedo maleŋ ki tekswiny pi remo pa Yecu.²⁰ En oyabo botwa yo manyen, yo makwo, me donyo i ŋe bonjo kicika; yo meno aye en kome.²¹ Kit macalo doŋ watye ki ajwaka madit ma loyo ot pa Lubaŋa.²² myero doŋ wanyiku cok bot Lubaŋa ki cwiny me ada, kun niye bene doŋ odonyo matut i cwinywa, ma doŋ cwinywa leŋ, pien ŋec me gin maraco ma yam watimo doŋ gikwanyo woko, dok bene komwa doŋ gilwoko woko ki pii maleŋ.²³ Wamoku matek likiŋ i gen ma watuco, laboŋo tagge atata, pien ŋat ma ocikowa-ni lagen.²⁴ Dok bene myero watamu kit macalo watwero tugo kwede cwinywa kekenwa i mar ki i tiyo tic mabeco,²⁵ kun pe waweko cokke kacel, kit macalo jo mogo doŋ guloko odoko kitgi-ni, ento myero wacuku cwinywa kekenwa, makatone kit macalo wuneno Nino maca doŋ tye ka nyiko cok-ki.²⁶ Pien ka watimo bal akaka ma doŋ noŋo watyeke limo ŋec i kom lok me ada, gitum mo pe dok odoŋ ma gityero pi balwa.²⁷ Odoŋ kuro ŋolo kop keken kun watye ki lworo madwoŋ, ki mac mager ma biyeko dano ma gipyem ki Lubaŋa.²⁸ Dano ma pe lubo cik pa Moses gineko aneka laboŋo kica mo, ka ce lok oloye i nyim caden aryo nyo adek.²⁹ Doŋ wutamo ni can ma rom mene ma gibiketo i kom ŋat ma ocayo Wod pa Lubaŋa, dok ma opyedo remo me gicikke pa Lubaŋa ma gilonye kwede me bedo maleŋ, dok ma oŋalo Cwiny Maleŋ me kica pa Lubaŋa?³⁰ Pien wan waneyo ŋat ma oloko ni, “An aye abiculo kwor, abiculo waje lalen,” dok ni, “Rwot biŋolo kop i kom jone.”³¹ Bedo gin me lworo twatwal me poto i ciŋ Lubaŋa makwo.³² Ento koŋ doŋ wupo i kare mukato, kit ma yam wuciro kwede, kun wulwenyo ki lwak cam madwoŋ, i kare ma doŋ ceŋ pa Lubaŋa otyeko ryeny omenyowu.³³ Kare mukene yam giyetowu dok giunowu i nyim lwak, kare mukene bene wuribbe ki jo ma gitimogi kit meno.³⁴ Pien kica yam omakowu i kom mabuc, dok bene cwinywu obedo yom kadi giyako jamiwu, pien wun kikomwu onoŋo doŋ wuŋeyo ni wutye ki jami mukene mabeco makato magi, dok ma ri nakanaka.³⁵ Pi meno pe wubwot tekswiny woko, pien tye ki bakacic madit ma wubilimo.³⁶ Mito wubed kun wuciro, wek omi wuti gin ma Lubaŋa mito, ci doŋ wunoŋo gin ma yam en ociko pire.³⁷ Macalo yam en oloko ni, “Odoŋ kare manok mo, ci ŋat ma bino ca bibino woko oyotoyot ma pe bigalle.”³⁸ Doŋ danona ma kite atir bibedo kwo pi niye; ento ka odok woko cen, cwinya pe bibedo yom i kome.”³⁹ Ento wan pe watye i kin jo ma dok cen, ka girwenyo woko matwal-li; wan watye i kin jo ma gitye ki niye, ma en aye doŋ gwoko kwogi.

Chapter 11

¹ Niye aye ma moko gin ma dano geno, en gin ma nianjowa maber ni, jami ma pe gineno komgi gitye. ² Pire omiyo Lubanja opwoyo jo macon. ³ Pi niye waniaj ni, Lubanja yam oketo lobo kulu ki lokke, mumiyo gin ma nen gitiyo nia ki i kom gin ma pe nen. ⁴ Pi niye Abel otyero gitum maber ma kato pa Kain woko bot Lubanja; meno omiyo gipwoye ni kite atir, kun Lubanja aye obedo cadenne pi gamo motte. En oto, ento pi niyene omiyo pud loko. ⁵ Pi niye Enoka yam gitiyo gitero woko malo wek pe obil to. Pe gimedo ki nonone, pien Lubanja ononoj donj otere woko. I kare ma pud peya gitere, gimiyok lok me caden i kome, ni oyomo cwiny Lubanja. ⁶ Labonjo niye pe twerre me yomo cwinye, pien njat ma mito nyiko cok bot Lubanja myero oye ni en tye ada, dok bene ni en miyo bakacic bot jo ma yenye. ⁷ Pi niye Nua bene, ka Lubanja ociko en pi gin ma peya onen, owinyo doge, ka donj opayo yeya pi laro jo me ode. Niyene-nu omiyo kop oloyo lobo, omiyo en ononoj kit ma atir ma bino pi niye. ⁸ Pi niye Abraim owinyo dog Lubanja i kare ma olwoje me cito i lobo mo mukene ma ononoj yam en mito miye ni obed mere. En oa ki i lobo tugi kun pe njeyo ka ma ecito iye. ⁹ Pi niye omiyo en obedo macalo welo i lobo ma yam Lubanja ociko pire, macalo ebodo i lobo pa lurok, kun bedo i kema gin ki Icaka ka Yakobo, ma gin bene gimiyogi kit cikke acel-lu. ¹⁰ Pien en ononoj tye ka kuro garj ca ma tye ki gutine ducu matek, ma Lubanja aye obedo njat mugoyo calle, ki lagedone kikome. ¹¹ Pi niye omiyo Cara ononoj teko me yac, kadi bed mwaka me nywalle ononoj donj okato woko. Man otimme pien en otamo ni, njat ma ociko-ni genne. ¹² Man omiyo i kom laco acel, ma yam rom ki njat muto, oa iye lwak likwayo mapol ata calo lakalatwe me polo, ki dok calo kweyo me dog nam ma kwanone loyo dano woko-ni. ¹³ Jo magi ducu guto i kom niye, ma pud peya gimiyogi gin ma cenj Lubanja ociko pire, ento guneno anena ki ka mabor, gumoto ki kunnu, dok bene gutuco ni gin gibedo macalo lurok dok welo i wi lobo. ¹⁴ Pien jo ma loko lok kit meno ginyuto ka malenj ni gitye ka yenyo lobo tugi kikome. ¹⁵ Ka kono nene gubedo ka tamo pi lobo ma yam gin gua ki iye ca, kono gunonoj yo me dok cen iye. ¹⁶ Ento gin gitye ka paro pi lobo maber makato maca ca woko, en aye pacogi ma i polo. En meno gin mumiyo lewic pe mako Lubanja ka ce gilwoje ni Lubanagi, pien en donj otyeko yubo botgi garj. ¹⁷ Pi niye Abraim, ka yam giteme, otyero Icaka macalo gitum bot Lubanja; njat ma Lubanja ocikke bote oyubbe me tyero wode acel keken macalo gitum bot Lubanja, ¹⁸ ma yam giloko pire ni, “Litino pa Icaka aye gibilwojogi ni likwayu.” ¹⁹ En ononoj otamo ni, Lubanja tye ki twero me cero dano ki i kin jo muto; dok bene gitwero waco ni Icaka odwogo i cinj Abraim calo oa ki i kin jo muto. ²⁰ Pi niye Icaka olamo gum i kom Yakobo ki Ecau pi kare me anyim. ²¹ Pi niye Yakobo bene, ka donj to, olamo gum i kom litino pa Yucepu, kun lamo i kom latin acel acel, ma okulo wiye i wi odoo me komone, me woro Lubanja. ²² Pi niye Yucepu, i agikki me kwone, oloko pi a pa jo Icrael ki i Ejipt, ka donj ociko pi kit macalo myero gibiyike kwede. ²³ Pi niye, ka yam ginywalo Moses, lunyodone gukane pi dwe adek kun pe gulworo cik pa kabaka, pien ononoj guneno ni latin ca ber mada. ²⁴ Pi niye Moses, ka donj odonoj, pe oye ni myero gilwoje ni en e wod pa nya pa Parao, ²⁵ kun oyero me neno can kacel ki jo pa Lubanja ma ka bedo ki yomcwiny me bal ma ri pi kare manok mo keken-ni. ²⁶ En otamo ni yet ma giciro pi Kricito obedo lonyo madit makato lonyo ducu ma tye i Ejipt, pien ononoj ociko warje kun neno mot me kare me anyim. ²⁷ Pi niye Moses oa woko ki i Ejipt kun pe lworo kiniga pa kabaka; ociro matek, macalo en neno Lubanja ma pe nen. ²⁸ Pi niye bene omiyo en okwero nino madit me Kato, dok okiro remo, wek omi lanek litino kayo pe ogudgi. ²⁹ Pi niye jo Icrael gunolo Nam Makwar macalo giwoto ki i wi njom mutwo; ento jo Ejipt gumwonyo woko liwenj i nam i kare ma gin bene gutemo me kato kit meno. ³⁰ Pi niye omiyo cel me Jeriko orette opoto woko piny ma donj jo Icrael gurumo pi nino abiro. ³¹ Pi niye Rakab ma obedo malaya pe oto kacel ki jo ma pe gubedo luwiny, pien ononoj en yam ojolo lurot-piny ki kuc. ³² Gin anjo makato meno ma dok amedde me lokone? Pien kare aye bibedo nok bota me tittiwu pi Gideon, Barak, Samson, Jeputa, Daudi, Camuel ki lunebi-gu, ³³ ma gin bene pi niye omiyo gulwenyo ki luker me lobo mapatpat, guloyogi, gutiyo gin ma tye atir, gunonoj gin ma yam Lubanja ociko pire. Gutweyo dog labwor-gu woko, ³⁴ guneko mac mager woko, gubwot ki i lak pala lucwan. Gorogi olokke odoko tekkom, gudoko jo matek i lweny, guryemo mony pa lurok woko. ³⁵ Mon gunonoj danogi ma yam guto ma donj gucer woko. Jo mukene gigoyogi marac, guto kun gukwero ni pe gigonygi, wek gibicer i kwo maber makato. ³⁶ Jo mukene ginjalogi, gipwodogi, gitweyogi ki nyor ci giketogi i mabuc. ³⁷ Gicelogi ki got, ginuno igi woko i dul aryo ki mucumeno, ginekogi ki pala lucwan. Gin gulonoj piny kun guruko laa romi ki laa dyegi, ma nonjo can oketo komgi woko, dano ounogi dok gitimogi ki tim maraco. ³⁸ Kit jo macalo meno lobo pe romo bedo kwedgi. Gubedo ka wot awota atata i tim, ki i wi godi, kun gibedo i boro ki bur mugwarre matut piny i njom. ³⁹ Jo magi ginene maber pi niyegi, ento pe gumedo ki nonjo gin ma yam Lubanja ociko pire, ⁴⁰ pien ononoj Lubanja oyubo gin mo maber makato kun otamo piwa, ni meno, gin pe myero gudok jo mabeco muteggi labonjo wan.

Chapter 12

¹ Donj kit macalo watye ki lwak caden mapol ma rom meno ma orumowa woko dyere, myero konj donj wabolu gin mogo mapek-gu woko ducu, ki bal ma maro tweyowa woko likinj, wek warinjo donj njwec pyem ma tye i nyimwa, kun waciwo bene peko ma tye iye. ² Wanenu Yecu ma en aye latel wiwa i lok kom niye, en njat ma ocobo niyewa kakare. Pi yomcwiny ma giketo i nyime en yam ociro yatariya, kun ocayo lewic ma giketo i kome; ento kombeddi donj obedo piny i kabedo me deyo yo tunj acuc me komker pa Lubanja. ³ Wubed ki tam i kome, ki kit ma en ociro kwede adagadaga marac twatwal ki bot lubalo, wek pe wuol, ki cwinywu pe opoti. ⁴ I lwenywu ma wulwenyo ki bal pud peya wulwenyo wuo wa i oyo remowu. ⁵ Nyo wiwu owil woko ce i coc ma yam gicoyo me cuko cwiny dano, ma en loko kwedwa iye macalo litinone? Ni meno, “Latinna, pe ica pwony pa Rwot; ka en ogoyi, pe cwinyi opoti. ⁶ Pien Rwot pwonyo jo ma en maro, pwodo latin acel acel ma en gamo.” ⁷ Myero wucir matek, wek opwonywu. Lubanja tye ka tic kwedwu macalo litinone. Latin mene ma pe

wonne pwonyo?⁸ Ka ce owekowu laboŋo pwonyowu macalo litinone mukene ducu, nyuto ni wun doŋ litino luk, pe litinone kikome.⁹ Kit meno wan watye ki wegiwa me lobo man ma yam gupwonyowa, wan bene waworogi. Pe doŋ myero wamine makato i te loc pa Wonwa me cwiny wek wabed kwo?¹⁰ Pien gin yam gupwonyowa pi kare manok mo keken i kit ma gin guneno ni ber, ento Lubana pwonyowa pi konyowa, wek omi wadok jo malen macalo en.¹¹ Kit pwonnye ducu, ka pud watye iye, pe watamo obedo me yomcwiny, ento me kumo, ento i neye lacer kelo kuc keken bot jo ma guyelle iye, pien noŋo doŋ gudoko jo ma kitgi atir.¹² Pi meno, wutin badwu mukwe-ni malo, wurye conwu magoro,¹³ wuyub yo ma tyenwu lubo ocun atir, wek nat ma tyene onol pe dok tyene oputte woko liwen ki i wan mwot, ento myero ocan woko acaŋa.¹⁴ Wuket tek me bedo ki kuc ki jo ducu, ki me bedo jo malen; pien nat ma pe len pe bineno Rwot.¹⁵ Wugwokke kun wuneno maber ni nat mo pe opoto ka gamo kica pa Lubana. Wunen ni nat mo pe obedo macalo lwit yat makec ma ka otwi ci kelo ayela, dok balo jo mapol.¹⁶ Wunen ni nat mo pe obed latim abor, nyo dano ma pe lworo Lubana calo Ecau, ma yam ocato ditte me anywalli me bedo latin kayo pi cam me tyen acel keken.¹⁷ Pien wuŋeyo ni, lacer ka en omi to ni wonne olam gum i kome, ento wonne okwere woko, kadi bed onono mito ma kok ki pig waŋe, pien en yam pe onono yo me nat i gin ma otimo.¹⁸ Pien wun pe wubino i gin ma gitwero gudo kome, ki mac ma yam olyel i wi got Cinai, ki colpiny me mutu ma ocido woko licuc, ki yamo lapiru matek,¹⁹ ki koko tum, ki dwan nat ma tye ka lok. Jo ma guwinyo lokke gubako doggi mada ni pe dok gimed loko botgi lok mo,²⁰ pien gin pe gitwero ciro cik ma giketo, ni meno, “Kadi ki lee mo ka ogudo got, myero gicel ki gwen ginek woko.”²¹ Gin munen kunnu obedo marac twatwal ma miyo dano lworo, man omiyo Moses owaco ni, “Lworo omaka adada ma koma myel amyela.”²² Ento wun wubino i got me Cion, ki gan pa Lubana makwo, Jerucalem me polo, ki bot lwak lumalaika ma welgi pe kwanne ma gucokke kacel ka woro Lubana.²³ ki i cokke pa litino kayo ma gicoyo nyingi i polo, ki bot Lubana ma en lanolkop pa dano ducu, ki bot tipo pa jo ma kitgi atir, ma doŋ gimio gudoko jo mabeco muteggi,²⁴ ki bot Yecu, layub gicikke manyen, ki bot remo ma gikiro, ma tito ki kica pi gin maber ma kato gin ma remo pa Abel otito pire.²⁵ Wugwokke pe wukwer winyo lok pa nat ma tye ka lok. Jo ma yam gukwero winyo lok pa nat mucikogi i wi lobo pe gubwot. Wan kono wabibwot niŋniŋ, ka wakwero winyo lok pa nat ma tye ka cikowa ki i wi polo kulu-ni?²⁶ I kare maca, dwane oyeno Iobo; ento kombbedi en ociko ni, “Odoŋ kicel, pe doŋ abiyeŋo lobo keken, ento abiyeŋo wa polo bene.”²⁷ Lok man ni, “Odoŋ kicel,” nyuto ni, gibikwanyo gin ma yenŋe woko, meno ginaketa, ka gin ma pe yenŋe cako doŋ.²⁸ Pi meno myero wapwoyu Lubana, pien doŋ wanono ker ma pe twero yenŋe, dok bene myero waworu Lubana i yo ma twero yomo cwinye, kun bene wamiye deyo ki lworo,²⁹ pien Lubana-wa en aye mac ma wanjo piny.

Chapter 13

¹ Wumedde ki mar i kinwu kekenwu macalo omego. ² Wiwu pe owil ka jolo welo, pien jo mogo ma yam gugwoko welo onono gugwoko lumalaika i pacogi kun pe giŋeyo. ³ Wupo pi jo ma tye i mabuc calo wutye kacel kwedgi i mabuc kunnu. Wupo bene pi jo ma gitimogi ki tim marac, kit macalo wun bene wutye i kom. ⁴ Jo ducu myero guket deyo i kom nyom, dok kitanda pa jo ma gunyomme myero giwor obed malen; pien Lubana biŋolo kop i kom lutim tim me abor ki jo ma balo nyomgi. ⁵ Pe wubed jo ma maro lim; jami ma wutye kwede myero oromwu, pien Lubana yam oloko ni, “Pe abiboli, pe abibwoti ata.” ⁶ En meno gin mumiyo cwinywa tek, kun wawaco ni, “Rwot en lakony mera, pe abibedo ki lworo; ŋo kono ma dano twero timo i koma?” ⁷ Wupo i kom lutel wiwu macon, ma yam gititiwu lok pa Lubana. Wutam pi kwogi ki gin maber ma oa iye, ka doŋ wulub niyegi. ⁸ Yecu Kricito gire kite tye acel keken laworo ki tin ki nino ma pe tum. ⁹ pe wuwek pwony mogo mapatpat dok ma welo gurwenywu woko; ber kica pa Lubana aye mumi teko i cwinywa, pe pi cik me cam mogo ma dano ma gulubo pe gunono iye kony mo. ¹⁰ Watye ki keno tyer ma lutic i kema macon ca pe gitye ki twero mo me cam iye. ¹¹ Pien lee ma yam ajwaka madit tero remogi i kabedo malen me bedo gitum pi bal, komgi yam giwanjo woko cen i ne gony. ¹² Kit meno bene Yecu yam oto cen woko i ne dogcel, wek omi elony dano ki remone kikome gubed malen. ¹³ Pi meno myero wacitu bene woko i ne gony, kun waciro anywar pire; ¹⁴ pien kany pe watye ki gan mo ma ri nakanaka, ento watye ka yenyo gan ma tye anyim ma cok bino. ¹⁵ Doŋ wamiyu pakwa bot Lubana i kare ducu macalo gitum ma gityero bot Lubana, kun wawok ki bot Yecu; meno aye pwoc ma wamiyo ki dogwa ka watuco nyinje. ¹⁶ Pe myero wiwu owil ka timo gin maber, ki poko jami ma wutye kwede bene bot jo mukene; pien gitum macalo meno yomo cwiny Lubana. ¹⁷ Wuwiny lok pa jo ma telowu, dok wumine i te locgi, pien gin gitye ka gwoko tipowu laboŋo yweyo macalo jo ma Lubana bipenyogi pi ticgi. Wumi guti ticgi ki yomcwiny, ma pe wumiyogi peko mo, pien meno pe konyowu kadi ki acel. ¹⁸ Wuleg Lubana piwa, pien wan waneyo ada ni cwinywa gire len, dok wamito ni wati gin maber i kare ducu. ¹⁹ Amedo cuko cwinywu ni wuleg Lubana, wek odwoka botwu oyotoyot. ²⁰ Lubana won kuc ma ocero Rwotwa Yecu Kricito ki i kin jo muto, ma en aye lakwat romi madit, pi remo me gicikke ma ri nakanaka, ²¹ en myero omiwi gin ducu mabeco ma mitte, wek wuti wucob gin ma en mito; dok bene pi Yecu Kricito myero en oti kwedwa gin ma yomo cwinye. Deyo obed bot Yecu Kricito nakanaka. Amen. ²² Utmegina, alegowu ni wudi cwinywu i lokka ma acoyo manoknok mo-ni ma acuko kwede cwinywu. ²³ Myero wuŋe ni ominwa Temceo doŋ gigonyo woko; wabibino kwede ka nenowu, ka ce orune obino oyot. ²⁴ Wumot lutelwu ducu, ki jo pa Lubana bene ducu. Jo mua ki i Itali gumotowu. ²⁵ Kica pa Lubana doŋ obed kwedwu ducu.

James

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot Yakobo ma latic pa Lubanja ki Rwotwa Yecu Kricito. Bot kaka apar wiye aryo ma guket woko ata: Amotowu ba. ² Utmegina, wubed ki yomcwiny madwon ka gitemowu i yo mapatpat. ³ pien wuneyo ni temo niyewu miyo wudiyo cwinywu. ⁴ Wek diyo cwiny ocob ticce kakare, wek wubed jo muteggi, ma roc mo pe i komwu, dok wubed ma gin mo bene pe orem botwu. ⁵ Ka ce tye nat mo i kinwu ma ryekone nok, myero en oleg Lubanja ma miyo bot jo ducu ki yomcwiny, kun pe twono nat mo; ci bimiye. ⁶ Ento myero en oleg ki niye, ma pe kalo akala; pien nat ma kalo akala rom ki pii me nam ma twagge, ma yamo cora tagge atata. ⁷ Kit dano macalo meno myero pe otam ni ebinono gin mo ki bot Rwot, ⁸ pien en obedo ma tamme aryo, ma pe cuj matek i kit yo me kwone ducu. ⁹ Lacan myero owakke ka gitiye malo, ¹⁰ lalonyo bene kit meno myero owakke ka gidwoke piny; pien lalonyo birwenyo woko calo tur lum. ¹¹ Pien cen tuc ki lyetone matek, ci nero lum, ture o, herre bene rwenyo woko. Lalonyo bene kit meno birwenyo woko ata i dye ticce me kare ducu. ¹² nat ma gitimo cwinye ka ocuj matek tye ki gum; pien ka don gitime, ce en oloyo, ci binojo mot me lalukana me kwo ma Rwot ociko me miyo bot jo ma en maro. ¹³ ka gibito nat mo, en pe myero owacci, “Lubanja aye ma bita”, pien Lubanja pe gibito ki tiyo gin marac, en bene pe bito nat mo. ¹⁴ Dano acel acel gire mitine kene aye ma bite, ywaye, kun omo cwinye. ¹⁵ Miti ka oyac ci nywalo bal. bal ka don odono muteggi nywalo to. ¹⁶ Utmegina ma amaro, pe wuwek gibwolwu. ¹⁷ Pien kit gin mo ducu maber, ki mot ducu mabeco twatwal ma gimiyowa, a ki malo, a ki bot Lubanja Won bino piny, ma en aye won gin ducu ma ryeny i polo, ma pe tye ki alokaloka mo, dok tipo mo ma nyuto lokkene bene pe. ¹⁸ pi mitine gire kene, en onywalowa ki lokke me ada, wek wabed calo cam ma i poto mukwono cek ki i kin ginaketa ducu. ¹⁹ Utmegina ma amaro, wunje lok man. Dano acel acel myero owiny lok oyotoyot, ento pe myero orune me gamone, dok bene myero odi kinigane. ²⁰ Pien kiniga pa dano pe cobo tic ma atir i nyim Lubanja. ²¹ Wubol woko cen gin ducu me lewic ki tim maraco ma don onya botwu, wugam lok pa Lubanja ma opito i iwu ki mwolo, pien twero laro tipowu. ²² Ento wubed jo ma keto gin ma giloko i tic, pe wubed jo ma winyo awinya keken kun wubwolle kenwu. ²³ Pien ka ce dano mo obedo lawiny lok keken ma pe tiyo, ci bedo calo nat ma niyo waje ma ginywale kwede i kiyo. ²⁴ Ento ka don otyeko njine kekene, cito woko, wiye wil woko oyotoyot i calle ma en obedo ka nenone twatwal-li. ²⁵ Ento nat ma neno cik maber ma kelo kuc, ka ori iye, ma pe bedo calo nat ma winyo ka dok wiye wil woko, ento nat ma keto lok ma en owinyo i tic, gibimiye gum i gin ma en otiyo ducu. ²⁶ Ka ce dano mo otamo ni en ladini kun pe juko lebe, nonjo bwolle abwola kene ki i cwinye, dinine-nu konnye pe. ²⁷ Dini me ada malen, ma cilo pe iye i nyim Lubanja Wonwa en ene: konyo litino kic ki mon ma coggi oto i kom can ma gitye kwede, ki gwokke ken i kom bal me lobo.

Chapter 2

¹ Utmegina, kit macalo don wuye Rwotwa Yecu Kricito kwede-ni, ma en Rwot me deyo, pe dok wuket apokapoka mo i kin dano. ² Pien ka ce won agit jabu oruko bonji mabeco obino kwede i cokkewu, ki lacan bene oruko bonji mucido, ³ wukwono tamo pi dano ma oruko bonji mabeco-ni, kun wuwaco ni, “Bed kany, ladit,” ento bot lacan wuwacce ni, “Cun kuca,” nyo ni, “Bed piny ka tyena kany.” ⁴ Meno nonjo pe don wukelo apokapoka woko i kinwu kekenwu, kun wudoko bene lunjokop ma tamwu ogom woko? ⁵ Wuwiny ba, utmegina ma amaro, pe Lubanja aye muyero jo ma lucan i wi lobo wek gubed lulonyo i niye, dok me miyogi ker ma yam ociko ni ebimiyo bot jo ma mare? ⁶ Ento wun wuketo lewic i kom lucan. Pe lulonyo aye ma burowu? Pe gin aye ma ywayowu kun giterowu tektek i nyim lukiko? ⁷ Pe gin aye luyet nyin maber ma gilwonowu kwede? ⁸ Ka ce wumako cik me ker pa Lubanja kit ma yam gicoyo kwede i ginacoya ni, “Mar lawoti macalo imarre keni,” nonjo wutimo ber; ⁹ ento ka ce wupoko kin dano, nonjo wutimo rac, nonjo cik njolo kop i komwu ni wun lubalo. ¹⁰ Pien nat ma gwoko cik ducu, ka ce opoto i cik acel keken, nonjo oturo cik ducu. ¹¹ Pien nat ma owaco ni, “Pe itim abor,” owaco bene ni, “Pe ineki.” Ka inen ce pe itimo abor ento ineko dano, nonjo don ituro cik. ¹² Lok ma wuloko, ki gin ma wutiyo, myero obed macalo pa jo ma gibinolo kop botgi i te cik ma kelo kuc. ¹³ Pien njolo kop pe timo kica bot nat ma yam pe otimo kica; ento latim kica pe lworu lanjokop. ¹⁴ Konyo gin anjo, utmegina, ka nat mo waco ni etye ki niye kun pe keto i tic? Ci niye meno twero lare? ¹⁵ Ka ce omeru nyo lameru bonjone pe, kun cam me nino ducu bene remo, ¹⁶ ci nat mo i kinwu waco botgi ni, “Wucit ki kuc, komwu obed momor, wuyen,” kun pe wumiyo botgi gin mo ma mitte pi pito kom, ci meno konyo anjo? ¹⁷ Kit meno, niye kene ka pe giketo i tic, don oto woko. ¹⁸ nat mo biwaco ni, “In itye ki niye, ento an atye ki tic; nyutta niyeni labono tic mo, ka don abinyutti niyena ki ticca.” ¹⁹ Iye ni Lubanja tye acel, itimo ber. Kadi cengu bene giye kit meno, dok komgi myel. ²⁰ In lami, imito ginyutti ni, niye ma pe ki tic konnye pe? ²¹ Kwarowa Abraim yam pe gikwano ni kite atir pi tic, i kare ma en otyero wode Icaka me bedo gitum i wi keno tyer? ²² Don ineno ni niyene yam ocobbe ki tic, ²³ omiyo lok ma yam gicoyo ocobbe kakare ni, “Abraim oye Lubanja, omiyo gikwane ni en dano ma kite atir”; dok bene gilwone ni en larem Lubanja. ²⁴ Don ineno ni dano gikwane ni kite atir pi tic, ento pe pi niye keken. ²⁵ Kit meno bene, Rakab, dako ma malaya, pe yam gikwane ni kite atir pi ticce, i kare ma yam en ojolo lukwena ka ocwalogi gucito woko i yo mukene? ²⁶ Kit macalo ka yweyo don pe i kom, nonjo kom don oto woko, kit meno bene, niye ka pe giketo i tic, nonjo don oto woko.

Chapter 3

¹ Utmegina, pe myero jo mapol i kinwu gudok lupwony, pien wuneyo ni wan lupwony gibinolo kop mapek i wiwa makato jo mukene. ² Wan ducu nat acel acel timo lwak roc mapol, ento ka ce inen nat mo pe roco i gin ma en loko, ci dano-nu nonjo dano maber twatwal, twero loyo kome ducu. ³ Wan warwako nyonyo i dog aguragura wek guwinywa, ci wawiro

komgi ducu dok tunj ka ma wamito. ⁴ Konj wunen mel, ginen donjo mada, dok yamo aye ma kologi, ento nat ma kwanjo twero wiro cito ka ma en mito ki latin pol mo matidi keken. ⁵ Kit meno, leb obedo dul kom ma nen tidi mo, ento wakke mada i jami madojo. Nen kit ma mac matidi mo keken wanjo kwede buja madit! ⁶ Leb bene obedo calo mac. I kin dul komwa leb rom ki lobo ma gin ma en tiyo pe atir, ci balo komwa woko ducu, cwinyo mac i kwowa, i kit ma kwo wirre kwede ducu; mac me Geena moko i kome. ⁷ Dano twero loyo kit lee ducu, wa winyi, twol-gu ki ginaketa ducu ma bedo i nam, dok bene giloyogi woko yam con. ⁸ Ento pe tye dano mo ma twero loyo leb. Leb aye twon gin mo ma pe jukke, opon ki kwir ma neko dano. ⁹ Leb en aye gin ma wapwoyo kwede Rwot Lubanja Wonwa, en leb acel-lu bene waceno kwede dano ma giketogi i cal pa Lubanja. ¹⁰ Pwoc ki ceno dano a i dog acel-lu. Utmegina, pe myero obed kit meno. ¹¹ Wan it acel twero mol iye pii mamit ki makece? ¹² Utmegina, oduro mono twero nyak yaa? Nyo olok twero nyak oduro? Kit meno pii mamit bene pe twero mol kun a ki i wan it ma piine obedo kado kado. ¹³ Anja i kinwu ma ryek dok nian jami? En myero onyut tic me ryekone ki mwolo, pi kwone maber. ¹⁴ Ento ka wutye ki nyeko marac i cwinywu, ki laro dito, pe wuwakke, pe bene wuwac lok goba i kom lok ada. ¹⁵ Kit ryeko macalo meno pe oa ki i polo ento obedo me lobo, pe woro lubanja, ento pa Catan. ¹⁶ Pien ka ma nyeko ki laro dito tye iye, inonjo anyobanyoba ki tim ducu maraco tye iye. ¹⁷ Ento ryeko mua ki malo, mukwonjo bedo lenj, dok bedo me kuc, me mwolo, gamo tam ducu mabeco, opon ki kica, ki nyako nyig maber, nat ma tye kwede pe poko kin dano, bedo ma cwinye atir. ¹⁸ Jo ma kelo kuc gicoyo kodigi i kuc me nyako kit ma atir.

Chapter 4

¹ Gin anjo ma kelo mony, ki gin anjo ma kelo lweny i kinwu? Pe par ma wutye kwede aye tye ka lweny i dul komwu? ² wumito wunonj jami, ento pe wunonjo, ci wucako neko dano. Dok wuparo jami pa jo mukene, ento pe wunonjo, ka donj wuero lweny ki mony. Pe wunonjo gin ma wumito, pien pe wulego. ³ Wulego, pe wunonjo, pien wulego marac, wulego ni wunonj wek wuti kwede me cobo mitiwu keken. ⁴ Wun jo mubolo laremwu woko. Pe wuneyo ni, mako larem ki lobo miyo dano doko lakwor pa Lubanja? Pi meno, nat ma mito mako larem ki lobo lokke kene doko lakwor pa Lubanja. ⁵ Nyo wutamoni, lok ma yam gicoyo lok ma tere pe ni, “En tye ki par madwonj twatwal ki nyeko i kom cwiny ma yam en oketo ni obed i iwa?” ⁶ Ento en medde ki miyo kicane; pi meno, lok ma yam gicoyo waco ni, “Lubanja pyem ki jo ma wakke, ento miyo kica bot jo mamwol.”

⁷ Pi meno, wumine me bedo i te loc pa Lubanja. Wulweny matek ki Catan, ci en birinowu woko. ⁸ Wunyk cok bot lubanja, ci en bene binyiko cok botwu. Wulwok cinwu woko, wun lubalo, ka donj wulony cwinywu obed malen, wun jo ma tamwu tye aryo. ⁹ Cwinywu myero owanj, wukum, wukok bene. Nyerowu myero olokke odok kumo, ki yomcwiny ma wutye kwede olokke odok can. ¹⁰ Wumwolle kenwu i nyim Rwot, ci en bitinowu malo. ¹¹ Utmegina, pe wulok lok mo marac kun nat acel acel loko i kom lawote. nat ma loko lok marac i kom ominne, nyo njolo kop i kom ominne, nonjo oloko lok marac i kom cik, nonjo donj bene onjolo kop ki cik. Ento ka in injolo kop ki cik, in donj pe lacob cik ento idoko lanjolkop. ¹² Lami-cik ki lanjolkop tye acel, en twero larowu ki nekowu. In anja mono ma injolo kop i kom lawoti-ni? ¹³ Konj wuwiny lokka, wun ma wuwaco ni, “Tin nyo diki wabicitoni ganj munyo, wabityeko kunnu mwaka acel kun wacato wil dok wanonjo magoba,” ¹⁴ kun kono pe wuneyo lok ma bitimme diki. Kwowu tye ninjin? Wun wubedo calo lupu ma nen pi kare manok mo keken, ci lacen ke woko. ¹⁵ Ma ka loko lok kit meno, ononjo myero wuwacci, “Ka Rwot oye, wabibedo kwo, wabitimo man nyo maca.” ¹⁶ Ento wun lunyatte, dok wuwakke bene. Lakit wakke macalo meno ducu rac. ¹⁷ nat ma njeyo gin ma atir ma myero etim, ce pe otimo, nonjo donj otimo bal.

Chapter 5

¹ Wuwiny ba, wun lulonyo, wukoki, dok wudanje, pi can ma bipoto i komwu. ² Lonyowu donj otop woko, kadi ki ginarukawu bene nyenye ocamo woko. ³ Jabu ki ryalwu, nyal donj omako woko; nyal kikome aye bibedo caden i komwu, dok bicamo komwu woko calo mac. Wun donj wutyeko kano lonyo pi kare me agikki. ⁴ Nen mucara pa lutic ma gitiyo i pottiwu ma wutwonogi kwede woko, tye ka kok; koko pa lukac donj owinnye bot Rwot me mony. ⁵ Wun donj wubedo ki jami lonyo ma malo twatwal ki yomcwiny i lobo; wupitte ki cam, kun wucwe giwu, ento nino me nekowu donj oromo! ⁶ Donj wunol kop i kom dano ma kite atir, en gire pe gerowu. ⁷ Kit meno utmegina, wudi cwinywu nio wan ma Rwot bidwogo. Wunen konj kit ma lapur kuro kwede gin ma pire tek ma cek i lobo; en diyo cwinye nio wan ma kot me cwir ki me oro ocwer. ⁸ Wun bene wudi cwinywu, wucunj matek, pien dwogo pa Rwot donj cok. ⁹ Pe wunur, utmegina, nat acel acel pe onur i kom lawote, wek pe ginol kop i komwu. Nen, Lanjolkop donj tye ocun i doggola. ¹⁰ Utmegina, lanen me ciro can ki diyo cwiny nen i kom lunebi ma yam guloko i nyin Rwot. ¹¹ Jo ma yam guciro matek, walwonjogi ni lugumkom. Wutyeko winyo bene kit macalo Yubu yam ociro kwede can, dok wuneno agikki me tic pa Rwot i kome, kit ma Rwot won kica timo kwede ber bot dano. ¹² Makatone ducu, utmegina, pe wukwonj kwonj ki nyin polo, kadi ki nyin lobo, kadi kit kwonj mukene ducu; ento ye lokwu ducu myero obed ni, “Iyo,” nyo ni, “Pe,” wek pe ginol kop i komwu. ¹³ nat mo i kinwu tye ki can? Myero oleg Lubanja. Tye nat mo ma tye ki yomcwiny? Myero en ower wer me pako Lubanja. ¹⁴ Tye nat mo i kinwu ma kome lit? Myero en olwonj ludonjo me lwak pa Lubanja, wek guleg Lubanja pire kun giwire ki moo i nyin Rwot. ¹⁵ Lega ma niye tye iye bicanjo latwo, Rwot bitine malo; ka ce ononjo yam otimo bal mo, ci gibitime iye kica. ¹⁶ Pi meno, wutuc balwu, nat acel acel otuc mere bot lawote, dok bene nat acel acel myero oleg Lubanja pi lawote, wek wucan. Lega pa dano ma kite atir tek, tye ki twero madwonj. ¹⁷ Elia yam obedo dano ma kite cal kwedwa, yam olego Lubanja matek ni kot pe ocwer, omiyo kot pe ocwer i lobo pi mwaka adek ki dwe abicel. ¹⁸ Ka dok olego aye, omiyo kot ocako cwer, lobo

oceko cam mabup.¹⁹ Utmegina, ka ce dano mo ki i kinwu onak woko ki i lok ada, ka nat mukene aye don odwoke cen,²⁰ myero wune ni, ka nat ma okwanyo labalo ki i yone mugom odwoke cen, nat meno bilaro kwone woko ki i to, dok biumo balle mapol.

1 Peter

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot Petero, lakwena pa Yecu Kricito. Bot jo pa Lubana ma guket woko ata, ma gubedo welo i Ponto, Galatia, Kapadokia, Acia ki Bitunia,² ma Lubana Won aye muyerogi pi yubbe ma en onyeo con, ma Cwiny mere Malen don olonyogi gudoko malen wek guwiny lok pa Yecu Kricito, dok bene wek gikir remone i komgi: Kica ki kuc myero omedde botwu.³ Gipwo Lubana Won Rwotwa Yecu Kricito! Pien pi kicane madit omiyo ginywalowa odoco wek wabed ki gen makwo pi cer pa Yecu Kricito ki i kin jo muto,⁴ ki dok wek wanywak ginaleya ma pe top, ma cilo pe ogudo, ma pe balle, ma gikano piwu i polo.⁵ Lubana tye ka gwokowu ki tekke pi niyewu, wek wunon larre ma giyubo, ma binen i kare me agikki piny.⁶ Wubed ki yomcwiny pi man, kadi bed kombeddi gwok nyo cwinywu twero cwer pi kare manoknok mo pi kit ma gitye ka omo ki cwinywu i yo mapatpat,⁷ wek ginen niyewu, ka ce tye niye me ada. Pien kadi jabu ma gitemo ki mac pe ri nakanaka, ento niyewa pire dit kato jabu, dok bene bikelo botwu pak ki deyo ki woro i kare ma Yecu Kricito binen iye.⁸ Kadi pud pe wunene, don wumare. Dok bene kombeddi kadi pe wunene, wuye en kun wubedo ki yomcwiny madit ma pe wacce, dok bene me deyo.⁹ Adwoggi me niyewu omiyo wunono larre me tipowu.¹⁰ Lunebi ma yam gutito pi kica ma gibimiyowu yam guyenyo matek, kun gipeny lok i kom larre man.¹¹ Gin yam gumito ni giye ana, nyo kit kare mene, ma Cwiny pa Kricito ma tye i igi tye ka nyuto, i kare ma otito iye pi can ma Kricito biciro, ki pi deyo ma dok bilubo.¹² Yam onono ginyuto botgi ni, kwena ma gimiyogi pe otiko gin kikomgi, ento otiko wun. En aye lok ma kombeddi don jo ma gitito lok me kwena maber gutyeko tito botwu pi Cwiny Malen ma gicwalo ma oa ki i polo; lok ma lumalaika bene guparo me nenone matek twatwal.¹³ Pi meno, don wubed ma wuyubbe i tamwu, kun wugokke bene. Wuket genwu ducu i kom kica ma bibino botwu i kare ma Yecu Kricito binen iye.¹⁴ Macalo litino ma luwiny, pe wumi kwowu orwatte ki mitiwu ma yam kon wubedo kwede i kare ma onono pud wukwiya piny ca.¹⁵ Kit macalo nat ma olwonowu len, wun bene wubed jo malen i kitwu ducu;¹⁶ pien coc ma yam gicoyo loko ni, “Wubedo jo malen, pien an alen.”¹⁷ nat ma wulwonjo ni Wonwu-ni nolo kop i kom dano acel acel ma pe lenje, kun lubo kit tic ma nat acel acel otiyo; mumiyo myero wubed ki lwo i nyime kare ducu ma pud wutye kany macalo welo.¹⁸ Wun wuneyo ni gityeko kokowu ki i kit pa kwarowu ma pe konyo. Pe gikokowu ki gin ma balle woko, macalo ryal nyo jabu,¹⁹ ento gikokowu ki remo pa Kricito me wel madwon ma rom ki latin romo ma bal mo nyo roc mo pe i kome.²⁰ Lubana onono don otyeko yere wa con, ma pud pe oketo guti me lobo, ka dok onyute woko piwu i kare man, ma en aye kare me agikki.²¹ Pire omiyo don wadoko jo ma geno Lubana ma oceru Yecu ki i kin jo muto, ci omiye deyo; en meno gin mumiyo niyewu ki genwu tye i kom Lubana-ni.²² Don wulonyo cwinywu woko odoko malen pi lubo lok ada, wek wubed ki mar ma goba pe iye macalo utmego; pi meno myero wumarre kekenwu mada ki cwinywu ducucu.²³ Don ginywalowu odoco, pe ki kodi ma balle, ento ki kodi ma pe balle, pi twero me lok pa Lubana, en lok ma tye ki kwo ma ri nakanaka.²⁴ pien yam gicoyo ni, “Gin ducu ma tye ki kom obedo calo lum, deyone ducu rom ki deyo pa tur lum. Lum ner, ature bene o woko,²⁵ ento lok pa Rwot ma en oloko bedo matwal.” Lok meno en aye lok me kwena maber ma yam gitito botwu.

Chapter 2

¹ Pi meno, don wubwot raccwiny ducu, ki kit me goba ducu, ki kit me adwala, nyeko ki kit yet ducu.² Wumit cak magili me cwiny, calo litino lukere ma pud ginywalogi nyen, wek omi wudon nio i larre;³ pien don wutyeko bilo ber pa Rwot.⁴ Wubin bote, en got makwo ma yam dano gukwero, ento ki bot Lubana obedo got me wel ma en oyero.⁵ Wubin calo godi makwo, wek giked kwedwu ci wudok ot pa Lubana me cwiny, wek wubed ajwagi malen, ka wutyer gitum me cwiny ma Lubana pwoyo, pi Yecu Kricito.⁶ pien yam gicoyo ni, “Nen, don aketo got me wel i Cion, ma ayero me got me twok ot, nat muye en, lewic pe bimako.”⁷ Pi meno, ki tun botwu wun jo muye en, Kricito obedo me wel; ento ki bot jo ma pe guye en, tye macalo yam gicoyo ni, “Got ma lugedo gukwero, en aye odoko got madit me twok ot.”⁸ Odoko bene, “Got ma miyo dano yokke ka giwoto, ariya ma miyo dano poto.” Giyokke pien gukwero winyo lok pa Lubana, macalo onono yam giyubo pigi wa con.⁹ Ento wun wubedo rok ma giyero, ajwagi pa kabaka, rok malen, jo pa Lubana kikome, dok wutit pi tic me deyo pa nat ma olwonowu nia ki i piny macol wek wudony i lenjone me aura.¹⁰ Yam onono pe wubedo dano pa Lubana, ento kombeddi don wudoko jone; yam pe gitimo botwu kica, ento kombeddi don gitimo kica botwu. Kwowu obed calo kwo pa opii pa Lubana.¹¹ Wun ma amaro, abako doga botwu macalo wun wel, pe wun jo me lobo man, wukwer miti me kom woko ma lwenyo ki tipowu.¹² Wubed ki kit maber i kin jo ma pe giyeo Lubana, wek ka ce giyetowu ni wun lutim gin marac, gunen tic maber ma wutiyo, wek bene gumi deyo bot Lubana i nino ma en bibino ka nolo kop iye.¹³ Pi Rwotwa, myero wumine me bedo i te loc me twero ducu ma tye i kin dano, bot laloc madit, pien en aye ma loyo jo ducu,¹⁴ ki bot luloc ma en ocwalogi pi keto can i kom jo ma timo gin maraco, ki pi pwoyo jo ma timo gin ma atir.¹⁵ Pien Lubana mito ni wuti gin ma atir, wek wumi jo mamin ma gikwiya piny gulin woko.¹⁶ Wubed calo jo ma lone kengi, ento pe wuti ki locken meno pi timo gin marac; wubed giwu macalo opii pa Lubana.¹⁷ Wuwor dano ducu. Wumar omegiwu. Wulwor Lubana. Wuwor laloc madit. Lanen me can pa Kricito.¹⁸ Wun opii, wumine kenwu i te loc pa Luditowu ki kit woro ducu,

pe bot jo ma lukica ki jo mamwol keken, ento bot jo mager bene.¹⁹ Man aye gin ma gipwoyo, ka ce dano ciro arem ma nonjo cwinye tye i kom Lubanja, ka giune ma nonjo pe obalo.²⁰ Gipwoyowu ki ŋo, ka wudiyo cwinwyu ma nonjo gipwodowu pi bal? Ento ka ce wudiyo cwinwyu ma nonjo wutye ka neno can pi timo gin maber, meno aye Lubanja pwoyo.²¹ Pien gilwoŋowu pi gin meno; pien Kricito bene yam oneno can piwu, oweko botwu lanen maber me aluba, wek wulub kore.²² Bal mo pe ma en otimo, doge bene pe oloko lok goba.²³ I kare ma dano guyete, en pe oyetogi. I kare ma en oneno can, pe oburo dano; ento omine kene bot ŋat ma ŋolo kop atir.²⁴ Ento en otijo balwa i kome kene i kom yatariya, wek wan wato i bal, ka doŋ wabed kwo i kit ma atir. Pi pwod ma gipwode kwede omiyo wucaŋ.²⁵ Pien yam onono wunak wurwenyo woko calo romi, ento kombeddi doŋ wudwok bot Lakwat ki Lagwok tipowu.

Chapter 3

¹ Kit meno bene, wun mon wumine me bedo i te loc pa cogwu, wek ka ce co mogo i kingi pe gilubo lok pa Lubanja, ci gitwero lokke pi kit pa mongi, kadi bed gin kikomgi pe giloko lok mo ki doggi,² ento ka guneno kitwu maleŋ ma nen me woro.³ Rukwu pe obed ruk ma nen ki woko, macalo kedo yer wic, tweyo tiko jabu, ruko boŋŋi mabeco,⁴ ento rukwu myero obed kit me cwiny ma pe nen. Ruk ma pe balle en cwiny mamwol, ma liŋ mot; meno aye welle dit i nyim Lubanja.⁵ Pien i kare macon, mon maleŋ ma gumoko gengi i kom Lubanja yam girukke kit meno, kun bene gimine kengi me bedo i te loc pa coggi,⁶ macalo Cara yam winyo lok pa Abraim, kun pake bene ni, “Rwoda.” Wun bene kombeddi doŋ wun litinone, ka wutiyo gin maber, kun pe gin mo miyowu lworo.⁷ Kit meno bene, wun co wubed ki monwu ki niaŋ maber, kun wumiyo deyo bot dako macalo lawoti ma kome pe tek, pien gin bene ginywako kica pa Lubanja kwedwa ma en aye kelo kwo. Kumeno gin mo pe ma bigeŋo legawu. Neno can pi lubo kit ma atir.⁸ Me agikkine, wun ducu wubed ki tam acel dok ki cwiny acel. Wumarre calo omego, ma wutye ki kica dok ki cwiny mamwol.⁹ Pe wudwok tim marac pi tim marac, nyo yet ki yet; ento ma ka timo meno, wuleg gum pa Lubanja obed i komgi, pien gilwoŋowu pi man, wek wunoŋ gum.¹⁰ Pien yam gicoyo ni, “ŋat ma maro kwo, ki ma mito ni eri pi kare malac kun bedo maber. Ogwok lebe pe olok gin marac, ki doge bene pe olok lok me bwola.”¹¹ Oa woko ki i gin marac, oti gin maber, oyeny kuc dok oti matek wek onon.¹² Pien Rwot neno jo ma kitgi atir, dok ciko ite, winyo legagi; ento dag neno jo ma lutim maraco.”¹³ Aŋa mono ma bitimowu marac ka wuketo cwinwyu me tiyo gin maber?¹⁴ Ento kadi bed wuneno can pi lubo kit ma atir, ci wutye ki gum. Pe wulworgi, dok cwinwyu bene pe opoti.¹⁵ ento wuwor Kricito i cwinwyu macalo Rwotwu. Wubed ma wuyubbe kare ducu pi dok i lok ma dano bipenyowu kwede i kom gen ma wutye kwede; ento wudok iye ki mwolo dok ki woro.¹⁶ Wubed ma cwinwyu len, wek lewic omak jo ma yeto kitwu maber i Kricito, ka ginywarowu.¹⁷ Bedo ber ka wuneno can pi timo gin maber, ka ce Lubanja mito kit meno, loyo ma wuneno can pi timo gin marac.¹⁸ Pien Kricito bene yam oneno can pi bal, kicel ma otyeko lok ducu; en ŋat ma kite atir oto pi jo ma kitgi pe atir, wek omi ekelwa bot Lubanja. Yam gineko kome, ento gicere woko i cwiny.¹⁹ En yam owoto i cwiny ocito otito lok bot tipo pa jo ma tye i mabuc,²⁰ ma yam con pe guwinyo Lubanja, kadi bed Lubanja odiyo cwinye i komgi i kare pa Nua ma onono en tye ka payo yeya, ma dano manok ma romo aboro keken aye gularre ki i pii.²¹ Gin ma rom ki man ma koni larowu en aye batija; pe me lwoko cilo me kom, ento obedo macalo lega bot Lubanja wek wudok jo ma cwinwyu len, pi cer pa Yecu Kricito,²² ma doŋ odok woko i polo, tye i kabedo me deyo i ŋet Lubanja tunj acuc, kun lumalaika ki twer ki teko ducu gitye i te locce.

Chapter 4

¹ Kit macalo Kricito yam ociro arem me kom, wun bene myero wurukke ki tam acel kit meno, wek gimiwu tek. Pien ŋat mo ma doŋ ociro arem kom, pe doŋ medde ki bal,² wek etyek kare me kwone i lobo man ma pud odoŋ kun pe dok lubo miti maraco ma dano paro, ento cobo gin ma Lubanja mito.³ Myero doŋ wuwek kare ma yam wubedo iye ka tiyo gin ma jo ma pe ŋeyo Lubanja gimaro timo oromwu. Yam wulubo kit me tarwanj, ki miti me kom, mero, karama me woro cam ki tuko marac, mat, ki woro jogi ma ic dagi.⁴ Giuro mada pien kombeddi doŋ pe wuribbe kwedgi i lok man me miti me kom ma pe jukke; meno aye mumiyo ginywarowu.⁵ Ento gibidok i lok man bot Lubanja ma oyubbe pi ŋolo kop pa jo makwo ki jo muto.⁶ Man en gin mumiyo yam gitito lok me kwena maber kadi wa bot jo muto, wek kadi giŋolo kop i komgi macalo giŋolo ki jo ducu, gin gubed kwo i cwiny macalo Lubanja.⁷ Agikki me jami ducu doŋ cok; pi meno wugwok kitwu, kun wuloyo mitiwu kenwu, wek wumine i lego Lubanja.⁸ Makato ducu wumok matek i marre kekenwu; pien mar umo lwak bal mapol.⁹ Wubed jo ma jolo welo ŋat man ki lawote, kun pe wunur bene.¹⁰ Kit macalo ŋat acel acel tye ki motte ma gimie, wuti kwede pi konnye kekenwu, macalo lugwok-jami mabeco, ma tiyo ki mot me kica ma Lubanja omiyo ma kite patpat.¹¹ Ka ŋat mo tito lok, myero otit macalo lok mua ki bot Lubanja; ŋat ma miyo kony oti macalo ŋat ma tiyo ki tek ma Lubanja omiyo; wek dano guket deyo i kom Lubanja i yo ducu pi Yecu Kricito. Deyo ki twero bedo mere nakanaka. Amen.¹² Luwota ma amaro, pe wuur can ma rom ki mac ma bino i komwu pi temowu, ma kun wutamo ni gwok ca nyo gin mo mapat twatwal mupoto i komwu.¹³ Ento wubed ki yomcwinny i lok man ni, wuribbe i can pa Kricito, wek dok wubed ki yomcwinny madit i kare ma deyone binen.¹⁴ Wutye ki gum ka giyetowu pi nyin Kricito, pien nonjo cwinny me deyo, ma en Cwinny pa Lubanja, bedo i komwu.¹⁵ Pe myero giket can i kom dano mo i kinwu pi nek, nyo pi kwo, nyo pi timo gin mo marac, nyo pi laro lok i gin pa ŋat mo mukene.¹⁶ Ento ka giketo can i kom dano mo pi bedo ŋat muye Kricito, lewic pe myero omake, ento omi deyo bot Lubanja pi lwoŋe ki nyin meno.¹⁷ Pien kare me cako ŋolo kop doŋ oromo, kun cakke ki i jo pa Lubanja. Man ka ocakke ki botwa, ci agikki pa jo ma gukwero winyo lok me kwena maber ma oa ki bot Lubanja bibedo niŋniŋ?¹⁸ Coc ma yam gicoyo wacci, “Ka ce bedo tek bot dano ma kite atir me larre, doŋ labalo ma pe lworo

Lubanja binene ka kwene?”¹⁹ Pi meno, jo ma gineno can i yo ma Lubanja mito, ber gumine kengi i cinj Lacwec ma genne, kun gitiyo gin ma atir.

Chapter 5

¹ Abako doge bot ludono ma gitye i kinwu, an ma ladit wadiwu ma abedo caden i can pa Kricito, dok bene abiribbe kwedwu i deyone ma binen. ² Wukwa romi pa Lubanja ma tye botwu, kun wunenogi maber, pe pi dic, ento pi mitiwu kenwu, i kit ma Lubanja mito, pe pi lim, ento pi mit me cwinywu. ³ Pe wulo dano ma giketo i cinjwu ki tek, ento wubed lanen maber bot romi; ⁴ miyo ka Lakwat madit binen, wun wubinojo mot, lalukana me deyo ma pe balle. ⁵ Kit meno, wun awobe bene, wuwiny loc pa ludono. Wun ducu wurukke ki mwolo, nat acel acel i nyim lawote, pien “Lubanja pyem ki jo ma wakke, ento miyo kica bot jo mamwol.”

⁶ Wumwolle kenwu i te twero pa Lubanja, wek ka kare oromo en otinjwu malo. ⁷ Wuket parwu ducu i kome, pien en tamo piwu. ⁸ Wugwokke, wuki piny, pien lakworwu Catan tye ka wirre macalo labwor ma kok, kun yenyono dano me amwoda. ⁹ Wucunj matek i nyime pi niye kun waneyo ni, utmegiwu ma gitye i lobo ducu gitye ka ciro kit can macalo meno. ¹⁰ Ka donj wuneno can pi kare manok, Lubanja lami kica ducu, ma olwonowu i Kricito Yecu me nywako deyone ma ri nakanaka, en kikome aye ma bidwokowu kakare, bimiyouwu tek, dok bimiyo wucunj matek likinj. ¹¹ Loc obed bote nakanaka. Amen. ¹² Acoyo botwu waraga man manok kun amiyo i cinj Silvano, ma aneyo ni ominwa ma genne, pi cuko cwinywu kunu aloko macalo caden ni, man en kica pa Lubanja ada; wucunj iye matek. ¹³ Jo ducu muye Kricito ma gitye i Babilon ma Lubanja oyerogi kacel kwedwu gumotowu, ki woda Marako bene omotowu. ¹⁴ Wumotte kekenwu ki mot me mar. Kuc obed botwu wun ducu ma wutye i Kricito.

2 Peter

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot Cimon Petero, latic dok lakwena pa Yecu Kricito. Bot wun jo ma wunono niye ma pire tek ma rom ki mewa pi kit ma atir pa Lubanjawa ma en Lalarwa Yecu Kricito: ² Kica ki kuc myero onya botwu pi njejo Lubanja ki Rwotwa Yecu Kricito. ³ Pi tekone Lubanja omiyowa jami ducu ma kelo kwo ki cwiny me lwo en, wek waje en mulwonowa i deyone ki ditte kikome. ⁴ Pi deyo ki ditte en omiyowa cikke madojo twatwal ki me wel madwonj, wek ka walimo, wabwot woko ki i balle me kit pa dano ma tye i lobo pi miti marac, ka wek donj waribbe i kit pa Lubanja. ⁵ Pi lok man, wucukke matek me medo kit maber i kom niyewu; ki bene wumed nec i kom kit maber; ⁶ i kom necwu wumed iye gwokke kenwu, ki i kom gwokke kenwu wumed iye diyo cwiny; i kom diyo cwiny wumed iye cwiny me lwo Lubanja; ⁷ i kom cwiny me lwo Lubanja wumed iye mar me omego; ki i kom mar me omego wumed iye mar. ⁸ Pien ka wutye ki gin magi ducu, ma wutye kwede bene mabup, ci bimiyo wubedo jo ma njejo Rwotwa Yecu Kricito i yo ma konyo, dok ma wunyak nyig mabeco. ⁹ Pien dano ma pe ki gin magi nonjo en latowanj, pe neno gin mo ki ka mabor, dok nonjo wiye donj owil woko ni yam gilwoke woko i kom balle macon. ¹⁰ Pi meno, utmegina, myero wutemme me medde wek wumok i lwonowu matek, ki i yer ma Lubanja oyerowu kwede; pien ka wutimo kit meno, pe wubipoto kadi ki acel. ¹¹ Meno bimiyo yo yabbe botwu malac me donyo i ker ma ri nakanaka pa Rwotwa ma en Lalarwa Yecu Kricito. ¹² Meno en gin mumiyo kare ducu amito poyo wiwu i lok magi, kadi bed wuneyogi, dok bene wumako matek likinj lok ada ma gityeko kelo botwu. ¹³ Atamo ni ber twatwal an me cuko cwinywu kun apoyo wiwu, ma pud atye ki kom me lobo man; ¹⁴ pien aneyo ni, kare me weko koma donj cok, kit macalo Rwotwa Yecu Kricito yam onyutta kwede. ¹⁵ Dok abiketo tek, wek wubed ki gin ma poyo wiwu i lok magi kare ducu, ka donj ato woko. ¹⁶ Pien i kare ma yam watitiwu pi teko pa Rwotwa Yecu Kricito, ki pi dwogone, onono pe walubo lok ododo mogo ma wan wayubo ayuba ki ryekowa, ento wan yam waneno deyo me ditte ki wanja. ¹⁷ Yam waneno ka en olimo woro ki deyo ki bot Lubanja Won, i kare ma dwan oa ki bot Won Deyo Madit, obino botwa kun waco ni, “Man aye Woda ma amaro, ma cwinya yom i kome.” ¹⁸ Dwan meno yam wawinyo oa ki i polo ada, pien onono wan watye kacel kwede kunnu i wi got malenj. ¹⁹ Meno donj omoko piwa lok ma yam lunebi guloko. Wun bene myero wuket cwinywu i lokgi, pien lokgi-ni bedo macalo tara ma lyel i latwok bene oryeny, omenyo cwinywu. ²⁰ Mukwono myero wunje man ni, pe tye lok mo ma lunebi gucoyo ma nat mo twero gonyo pire kene; ²¹ pien pe tye lok pa lanebi mo ma yam obino pi mit pa dano, ento Cwiny Malenj aye mumiyo dano guloko lok ma oa ki bot Lubanja.

Chapter 2

¹ Ento lunebi ma lugoba bene yam gunen i kin dano, kit meno bene lupwony ma lugoba gibinen i kinwu. Gibikelo pwony mogo mapat i munj ma rwenyo dano, kun gikwero Laditgi woko ma owilogi, ento meno bimiyo gin kikomgi gibirwenyo woko oyotoyot. ² Jo mapol bilubo kitgi me timo tim coco, ci bimiyo dano cayo yo me ada pigi. ³ Pi worogi me lim, miyo gibinono lim ki botwu pi lokgi me goba ma gin guyubo ayuba. Ento lok ma yam ginjolo i komgi donj gitye ka yubone, ki to ma myero opot i komgi bene pe onino. ⁴ Pien Lubanja yam pe oweko lumalaika ka gubalo, ento obologi woko piny i bur lyel, ocwalogi i bur ka macol, wek gigwokgi kunnu nio ka kare me njolo kop donj oromo. ⁵ En yam pe oweko lobo i kare macon, ento ogwoko Nua keken, latit lok me kit ma atir, kacel ki jo mukene abiro, i kare ma yam en ocwalo pii aluka wek omwony lobo pa jo ma pe gilworo Lubanja woko. ⁶ Owanjo ganjigi Codom ki Gomora woko ducu gudoko buru, kun onjolo

kop me tyekogi woko, ci omiyo gubedo lanen bot jo ma pe bilworo Lubanja i kare me anyim.⁷ Ento Lubanja olaro Lot, dano ma kite atir, ma yam cwinye ocwer twatwal pi tim kwele pa jo maraco.⁸ Pien tim maraco ma dano ma kite atir-ru obedo ka nenone ki ka winyone nino ki nino, i kare ma en obedo botgi, omiye wan̄cwiny madwon̄ twatwal.⁹ Kit meno Rwot n̄eyo laro dano ma gilworo Lubanja ki i ayelayela ma giomo kwede cwinygi dok n̄eyo gwoko jo ma kitgi pe atir ka ma giketo iye can i komgi nio ka nino me n̄olo kop oromo.¹⁰ makatone gin jo ma lubo mitigi me kom ma cidogi woko, kun gicayo wegi twero. Cwinygi tek, gicerre woko acera gigi, pe bene gilworo yeto wegi deyo.¹¹ Ento kadi bed lumalaika giloyogi ki tek ki twero, pe giyetogi ka gukelo lok i komgi i nyim Rwot.¹² Ento jo-nu gical ki lee ma pe ryek, dok ma lubo kit ma giketogi kwede, ma ginywalogi me amaka ki me aneka; gicayo lok ma gikwiya. Gibinekogi woko calo lee,¹³ kun gitimogi marac pi gin marac ma gutimo. Cwinygi yom i karama maraco ma gicamo i dyecen̄. Gikelo lewic ki bal ka guribbe kwedwu i camo karama, pien gimito meḡi gat me yomcwiny marac keken.¹⁴ Wan̄gi yenyo mon ma myero gitim kwedgi abor, pe giywe ki yenyo yo me timo bal. Giciko owic me mako jo ma cwinygi wirre atata. Cwinygi don̄ opwonnye woko i yo me woro me lim. Gin don̄ jo ma gicenol!¹⁵ Gubwoto yo ma atir, gurwenyo woko ata. Gulubo yo pa Balaam wod pa Beor, ma yam maro lim ma onon̄jo pi timo gin marac,¹⁶ ento yam gijuke pi turo cik. Kana ma pe loko yam oloko ki dwan pa dano, ci ojuko apoya pa lanebi meno woko cut.¹⁷ Magi gin wan̄ it ma pii pe iye, lupu ma yamo kot tero. Gityeko gwoko kabedo macol licuc pigi.¹⁸ Giloko lok mogo maditodito me wakke ma tere pe, kun gibito ki dano ma pud gibwot abwota ki i kin jo ma kitgi obedo atata, ka giterogi i timo abor-gu kun gilubo mit me kom.¹⁹ Gin gicikke me miyo jo meno gulone kengi, kun gin kikomgi gibedo opii pa gin ma balogi; pien ka gin mo oloyo kwo pa dano mo, en don̄ non̄jo odoko opii pa gin meno.²⁰ Ka ce dano don̄ gubwot woko ki i cilo me bal me lobo pi n̄eyo Rwotwa ma en Lalarwa Yecu Kricito, ka dok pud gumoko i kom bal meno ci loyogi woko matwal, bimiyo gibedo marac lacenne makato ma yam con.²¹ Onon̄jo twero bedo ber ka kono gin pe gun̄eyo yo me kit ma atir, kato ma gun̄eyo ka dok giweko cik malen̄ ma gimiyogi woko.²² Man otimme i komgi calo lok ma carolok me ada oloko ni, “Gwok lokke dok ka nan̄jo n̄okke,” ki dok ni, “Opego ma gilwoko kome, lokke dok ka nywanne i coto.”

Chapter 3

¹ Lurema, man don̄ waraga me aryo ma acoyo botwu. I gin aryo ducu acuko iye cwinywu wek wutam tam ma atir, kun apoyo wiwu bene,² wek wupo i kom lok ma lunebi malen̄ yam guloko con, ki i kom cik pa Rwot ma en lalar, ma lukwenawu yam gukelo botwu.³ Mukwon̄jo myero wunian̄ man ni, i kare me agikki jo ma lun̄ala gubituc ki n̄alagi, kun gilubo mitigi kengi,⁴ kun gipenyo peny bene ni, “Cikke me dwogone ma gitito pire-ni tye kwene? Pien cakke ma kwarowa guto woko, jami ducu tye i kit ma yam gitye kwede i acakki keto lobo.”⁵ Gimiyo wigi wil woko akaka i lok man ni, polo yam onon̄jo obedo tye con, ki lobo bene ma giketo ki pii mua ki i pii, pi lok ma lubanja oloko.⁶ Pii bene aye ma yam otyeko lobo me kare maca ka pii aluka ocorre omwonyo woko.⁷ Pi lok pa Lubanja acel-lu bene, polo ki lobo me kare man don̄ gikano pi kuro mac; ma gitye ka gwokone nio ka nino me n̄olo kop ki tyeko dano ma pe gilworo Lubanja oromo.⁸ Ento pe wiwu owil, lurema, i lok acel-li, ni, ki bot Rwot nino acel rom ki mwaka alip acel, mwaka alip bene rom ki nino acel.⁹ Rwot pe galle agala ka cobo cikkene kit macalo jo mogo gitamo kwede, ento en pud tye ka diyo cwinye i komwu, pien en pe mito ni n̄at mo orweny woko matwal, ento mito ni jo ducu guo i nin̄ut.¹⁰ Ento nino pa Rwot bibino macalo lakwo, ka don̄ polo birwenyo woko ki mor madwon̄, lakalatwe bileny woko i mac, lobo ki jami ducu ma tye iye biwan̄ woko.¹¹ Kit macalo jami magi ducu bitum woko kit meno-ni, myero wubed jo ma cal nin̄nin̄, kun wulubo kit kwo malen̄ ki me woro lubanja?¹² Myero wukur nino pa Lubanja, wuket cwinywu iye wek ninone oo oyotoyot. I nino meno polo bilyel, leny woko, ki lakalatwe bene bileny woko i mac.¹³ Ento macalo en yam ociko, watye ka kuro polo manyen ki lobo manyen, ka ma kit ma atir bedo iye.¹⁴ Pi meno, lurema, ka wutye ka kuro man, wuket tek wek Lubanja pe onon̄ roc mo nyo bal mo i komwu, ento onon̄ wutye ki kuc.¹⁵ Wutam ni, diyo cwiny pa Rwot aye larrewa ennu. Ominwa Paulo ma wamaro ocoyo botwu bene kit meno, pi ryeko ma gimiyiye.¹⁶ kun loko lok pi lok man macalo en loko pire i waragane ducu. I waragane tye lok mogo ma nian̄ iye tek, ma jo ma pe gupwonnye, ki jo ma pe gucun̄ matek, gidwalo tere woko, macalo gutimo bene ki coc mukene ma yam gicoyo, ma omiyo gin kikomgi gurwenyo woko matwal.¹⁷ Pi meno, lurema, kit ma don̄ onon̄jo wun̄eyo man con, wugwokke pe wuwek jo ma pe giworo cik mo gubwolwu, dok pe gun̄akwu woko i tamwu, miyo wupoto woko ki ka ma wucun̄ iye matek.¹⁸ Wumedde ki don̄jo i kica pa Rwotwa, ma en Lalarwa Yecu Kricito, kun wumedde ka n̄eye bene. Deyo obed bote kombeddi ki nakanaka. Amen.

1 John

Chapter 1

¹ Wan wacoyo botwu lok i kom gin mubedo tye nia i acakki piny, ma wan kikomwa wawinyo, dok bene waneno ki wan̄wa. Wanene ada, dok wamulo kome ki cin̄wa, en lok me kwo.² Kwo meno yam onen woko ka malen̄, wan waneno. Wan don̄ kombeddi wabedo cadenne, kun watito botwu lok me kwo ma pe tum ma yam obedo bot Won, ka don̄ onen woko botwa.³ Gin ma wan waneno ki ma wawinyo en aye ma witito botwu bene, wek omi wuribbe kwedwa. Don̄ i ribbewa-ni waribbe kacel ki Won ki Wode Yecu Kricito.⁴ Wacoyo lok man wek yomcwinywa ocobbe maber.⁵ Man aye lok me kwena ma yam wawinyo ki bote, ma watye ka titone botwu, ni, Lubanja en len̄jo, dok i en pe tye ka mo macol kadi ki acel.⁶ Ka wawaco ni waribbe kwede kun pud wawoto ka macol, wan lugoba, timwa non̄jo ada pe iye.⁷ Ento ka wawoto ka malen̄, macalo en

Chapter 2

bene tye ka malen, nonjo waribbe nat man ki lawote, dok remo pa Wode Yecu Kricito bene lwoko bal ducu woko ki i komwa.⁸ Ka ce wawaco ni wape ki bal, meno nonjo wabwolle abwola kenwa, lok ada nonjo pe i iwa.⁹ Ka watuco balwa, en genne dok kite atir, biweko balwa, dok bilwoko tim maraco ma tye i komwa ducu.¹⁰ Ka wawaco ni pe wabalo, ci wamiyo Lubanja doko lagoba, lokke bene nonjo pe i iwa.

Chapter 2

¹ Litinona, acoyo waraga man botwu wek pe wupot i bal; ento ka nat mo obalo, watye ki lakony ma cun piwa bot Lubanja Won, en Yecu Kricito ma kite atir. ² Dok en kikome bene obedo gitum pi kwanyo balwa, pe balwa keken ento kadi wa bal pa jo ma i wi lobo ducu. ³ Gin ma miyo wanian maber ni waneye en aye ni, wan wagwoko cikke. ⁴ Don dano ma waco ni eneye, ma pe omako cikke, nonjo lagoba, ada pe i iye. ⁵ Ento nat ma mako lokke, adada nonjo mar pa dano-nu i kom Lubanja tye muromo. Pi lok man watwero nian ada ni watye i en: ⁶ nat ma waco ni ebodo i en myero olub kit kwo acel ma yam Yecu olubo. ⁷ Lurema, an pe atye ka coyo botwu cik mo manyen, ento cik macon ma yam watye kwede wa con nia i acakki piny. Cik macon meno en aye lok ma don wutyeko winyone ma gitito botwu. ⁸ Kadi bed kumeno, atye ka coyo botwu cik manyen; meno tye ada ki tun bot Kricito ki tun botwu bene, pien colpiny don tye ka ke woko, ki cen me ada don tye ka ryeny. ⁹ Dano ma waco ni etye i leno kun dag ominne, nonjo pud tye i colpiny aye. ¹⁰ nat ma maro ominne bedo i leno, ma pe iye gin mo ma miyo dano poto i bal. ¹¹ Ento nat ma dag ominnie tye i colpiny, dok bene nonjo tye ka wot ka macol, kun pe neyo ka ma myero ecit iye, pien colpiny nonjo oumo waje woko. ¹² Acoyo waraga man botwu, wun litino ma pud wutino, pien balwu don giweko woko pi nyije. ¹³ Acoyo botwu bene wun wego, pien wuneyo nat ma yam tye con nia i acakki piny. Acoyo botwu wun awobe, pien wuloyo Larac woko. ¹⁴ Acoyo botwu wun litino, pien wuneyo Won. Acoyo botwu wun wego, pien wuneyo nat ma yam tye nia i acakki piny. Acoyo botwu wun awobe pien wutek, lok pa Lubanja bedo i iwu, dok bene don wuloyo Larac woko. ¹⁵ Pe wumar lobo, kadi gin ma tye i lobo. Ka dano mo maro lobo, nonjo mar pa Lubanja pe i iye. ¹⁶ Pien gin ducu ma tye i lobo, macalo miti me komwa ma ginywalowa kwede, ki miti marac pi gin ma waneno ki wanwa, ki dok wakke ki jami ma watye kwede i kwowa, magi ducu pe gua ki bot Won, ento gucakke i lobo kany. ¹⁷ Lobo tum woko ki mitine ducu; ento nat ma tiyo gin ma Lubanja mito ri nakanaka. ¹⁸ Litinona, man aye don kare me agikki. Yam gitito botwu ni, lakwor pa Kricito bibino, ento kombeddi lukwor pa Kricito don gubino woko mapol ata; en meno gin mumiyo waneyo ni, man don kare me agikki. ¹⁹ Gin gua woko ki botwa, pien onono yam gin pe gubedo dano ma mewa; kono yam gubedo dano ma mewa, kono gumedde ki bedo botwa. Ento gin gua woko ki botwa wek onen ka malen ni gin ducu pe gubedo dano ma mewa. ²⁰ Ento wun, nat Malen don owirowu woko ki moo, wun ducu don wutyek i nec. ²¹ Pe acoyo botwu waraga man pien ni wukwiya lok me ada, ento pien wuneyo, dok wunian bene ni, pe tye goba mo ma oa i lok ada. ²² Don an ma lagoba? Nat ma lagoba en aye dano ma kwero woko ni Yecu pe Kricito ma Lubanja oyer. Meno en aye lakwor pa Kricito, en nonjo okwero Won ki Wod. ²³ Pe tye nat mo ma kwero Wod ma dok tye gin ki Won. Dano ma oye Wod, nonjo tye ki Won bene. ²⁴ Wuwek gin ma wuwinyo nia con obed i iwu. Ka inen gin ma yam wuwinyo wa con bedo i iwu, wun bene wubibedo i Wod ki i Won. ²⁵ Man gin ma en ociko me miyowa, en aye kwo ma pe tum. ²⁶ Man acoyo botwu pi jo ma twero rwenyowu. ²⁷ Ento wun, moo me Cwiny Malen ma yam Kricito owirowu kwede bedo don i iwu, miyo pe mitte ni nat mo opwonywu; pien moo ma yam giwirowu kwede pwonyowu i lok ducu. En gin me ada, pe goba; macalo yam en owonyowu, wubed i en. ²⁸ Kombeddi don ba, litinona, wubed i iye, wek ka en dok binen, wabed ki tekwin, ma pe lewic makowa i nyime ka odwogo. ²⁹ Ka ce wuneyo ni en kite atir, ci myero wunian ada ni, nat acel acel ma tiyo gin ma tye atir nonjo Lubanja munywalo.

Chapter 3

¹ Kon wunen kit mar madit ma Won omiyowa, ni gilwonwa ni wan litino pa Lubanja; me atir, watye kumeno. Gin mumiyo lobo pe neyowa, pien onono yam pe oneye. ² Lurema, kombeddi don wan litino pa Lubanja; kit ma wabibedo kwede peya onen, ento waneyo ni ka en binen, wan bene wabinen calo en, pien wabinene kit ma en tye kwede. ³ Don nat acel acel ma tye ki gen man ma omoko i kom Kricito, lonnye kene bedo malen, macalo Kricito bene len. ⁴ Dano acel acel ma timo bal nonjo turo cik, bal aye turo cik. ⁵ Wuneyo ni Kricito yam onen wek ekwany bal woko; i en kikome bal mo pe iye. ⁶ Nat mo ma bedo i en pe timo bal; nat mo ma timo bal nonjo pe onene, dok bene nonjo pe oneye. ⁷ Litinona, pe wuwek nat mo obwolwu. nat ma timo gin ma tye atir, nonjo kite atir, macalo Kricito bene kite atir. ⁸ nat ma timo bal, meno nonjo dano pa Catan; pien Catan obedo ka timo bal nia i acakki piny. Gin mumiyo Wod pa Lubanja yam onen, en aye pi turo tic pa Catan woko. ⁹ Pe tye nat mo ma Lubanja onywalo ma timo bal, pien kodi pa Lubanja bedo i iye; en pe twero balo, pien nonjo Lubanja munywale. ¹⁰ Man aye gin ma bimiyo gineno jo ma gin litino pa Lubanja ki jo ma gin litino pa Catan: nat ma pe timo gin ma tye atir pe latin pa Lubanja, kadi wa nat ma pe maro ominne bene. ¹¹ Jon 13.34 Pien man aye lok ma wuwinyo nia i acakki, ni myero wamarre kekenwa. ¹² Pe wabed calo Kain ma yam obedo latin pa Larac, ci oneko ominne woko. Gin anjo mumiyo oneke? Pien gin ma en otiyo ducu obedo rac, ento gin ma ominne timo onono tye atir. ¹³ Utmegina, pe wubed ki ur ka lobo kwerowu. ¹⁴ Waneyo ni wakato ki i to, wao don i kwo, pien wamaro utmegiwa. Dano ma pe ki mar, nonjo pud odoj i to. ¹⁵ nat ma dag ominne meno lanek, dok bene wuneyo ni, pe tye lanek mo ma kwo ma pe tum bedo i iye. ¹⁶ Man don miyo wanian i kom mar, pien Kricito omiyo kwone piwa. Wan bene myero wami kwowa pi utmegiwa. ¹⁷ Ka nat mo tye ki jami me lobo man madwon, ce oneno ominne ma piny oloyo, ento okwero miye kony, ci mar pa Lubanja bedo i iye ninjin? ¹⁸ Litinona, pe wabedu ki mar i lok ma waloko ki dogwa keken, ento wamar dano ki mar me ada ma nen i tic. ¹⁹

Chapter 4

Man bimiyo waṇeyo ni wan jo ma tye ki ada; ci bimiyo cwinywa kwe i nyime;²⁰ ka ce cwinywa ṇolo kop loyowa, ci waṇeyo ni Lubaṇa dit kato cwinywa woko, dok ṇeyo lok ducu. Tekcwiny i nyim Lubaṇa²¹ Lurema, ka cwinywa pe ṇolo ni kop oloyowa wabedo ki tekcwiny i nyim Lubaṇa;²² dok bene wanono gin mo keken ma walege pire, pien wagwoko cikke dok watiyo gin ma yomo cwinye.²³ Doṇ cikke en ene ni, myero waye nyin Wode Yecu Kricito, dok wamarre kekenwa, macalo en yam ocikowa.²⁴ ṇat ma gwoko cik pa Lubaṇa bedo i Lubaṇa, Lubaṇa bene bedo i iye. Gin ma miyo waṇeyo ni en bedo i iwa, pi Cwiny Malen ma en omiyo botwa.

Chapter 4

¹ Lurema, pe wuye kit cwiny ducu, ento koṇ wutemgi, wunen ka gin cwiny mua ki bot Lubaṇa, pien lunebi mapol ma lugoba doṇ guket gucito woko i lobo. ² Wubiṇeyo Cwiny pa Lubaṇa kit man: cwiny ducu ma tuco ni Yecu Kricito yam obino kun tye ki kom dano, meno Cwiny pa Lubaṇa;³ ento cwiny ma pe tuco Yecu kit meno, pe oa ki bot Lubaṇa. Meno cwiny pa lakwor pa Kricito ma yam wuwinyo pire, ni tye ka bino, kombeddi doṇ tye i lobo. ⁴ Litinona, wun litino pa Lubaṇa, doṇ wutyeko loyogi woko; pien ṇat ma tye i iwu-ni dit kato ṇat ma tye i lobo. ⁵ Jo meno gin dano me lobo, en mumiyo gin ma giloko obedo me lobo, lobo bene winyogi. ⁶ Wan jo pa Lubaṇa; ṇat ma ṇeyo Lubaṇa winyo lokwa, ento ṇat ma pe en dano pa Lubaṇa pe winyo lokwa. Meno aye gin ma miyo waṇeyo poko cwiny me ada ki cwiny me goba. Lubaṇa aye mar. ⁷ Lurema, myero wamarre kekenwa, pien mar a ki bot Lubaṇa, ṇat ma maro noṇo en latin pa Lubaṇa, dok ṇeyo Lubaṇa. ⁸ ṇat ma pe ki mar, noṇo en pe ṇeyo Lubaṇa, pien Lubaṇa aye mar. ⁹ Gin ma yam onyuto marre botwa en ene, Lubaṇa ocwalo Wode acel keken i lobo wek omi wabed kwo pire. ¹⁰ Man en aye mar, pe ni wan wamaro Lubaṇa, ento en aye omarowa, ci ocwalo Wode me bedo gin me kwanyo bal woko ki i komwa. ¹¹ Lurema, ka Lubaṇa doṇ omarowa kit man, wan bene myero wamarre kekenwa. ¹² Pe tye dano mo ma yam oneno Lubaṇa; ka wamarre kekenwa, ci Lubaṇa bedo i iwa, marre bene bedo muteggi i iwa. ¹³ Gin ma miyo waṇeyo ni wabedo i iye, ki en i iwa, pien omiyowa Cwiny mere. ¹⁴ Wan doṇ bene waneno, dok wamiyo caden ni, Lubaṇa Won ocwalo Wode me bedo Lalar me lobo. ¹⁵ Dano ma tuco ni Yecu en Wod pa Lubaṇa, Lubaṇa bedo i iye, ki en bene bedo i i Lubaṇa. ¹⁶ Man omiyo waṇeyo mar ma Lubaṇa tye kwede i komwa, dok waye ni marowa. Lubaṇa aye mar, ṇat ma bedo i mar bedo i Lubaṇa, Lubaṇa bene bedo i iye. ¹⁷ Ka marwa doṇ oteggi, wabibedo ki tekcwiny i nino me ṇolo kop, pien kit macalo Yecu obedo kwede, meno bene en aye kit macalo wan watye kwede i lobo man. ¹⁸ Lworo mo pe i mar, ento mar ka doṇ oteggi ryemo lworo woko; pien lworo bino pi kuro keto can, doṇ dano ma lwor, noṇo marre pud peya oteggi. ¹⁹ Gin mumiyo wabedo ki mar, pien en okwoṇo marowa. ²⁰ Ka ce dano mo waco ni emaro Lubaṇa, kun dag ominne, noṇo en lagoba; pien ṇat ma pe maro ominne ma en oneno kome, pe twero maro Lubaṇa ma pe oneno kome. ²¹ Cik man wanono ki bote ni, dano ma maro Lubaṇa myero omar ominne bene.

Chapter 5

¹ Dano acel acel ma ye ni Yecu en Kricito ma Lubaṇa oyero, dano-nu latin pa Lubaṇa, dok dano mo ma maro ṇat ma onywalo latin, maro latinne bene. ² Ka wamaro Lubaṇa, ma walubo cikke bene, meno miyo waṇeyo ni wamaro litino pa Lubaṇa. ³ Pien maro Lubaṇa en aye gwoko cikke. Dok cikke pe nurowa. ⁴ pien dano acel acel ma Lubaṇa onywalo loyo lobo. Gin ma waloyo kwede lobo en aye niyewa. ⁵ Aṇa mono ma loyo lobo? Pe ṇat ma ye ni, Yecu aye Wod pa Lubaṇa? Caden i kom Yecu.

⁶ Yecu Kricito aye ṇat ma yam obino ki pii ki remo. Pe obino ki pii keken, ento ki pii kacel ki remo bene. ⁷ Cwiny Malen tye macalo cadenne, pien Cwiny aye ada. ⁸ Doṇ tye caden adek: Cwiny Malen, pii ki remo; gin adek-ki ducu lok me cadengi orwatte. ⁹ Wan waye lok me caden ma dano gimio, ento caden pa Lubaṇa dit kato meg i woko Man aye lok me caden pa Lubaṇa, ma en omiyo i kom Wode. ¹⁰ Doṇ ṇat ma ye Wod pa Lubaṇa tye ki caden i iye kene. ṇat ma pe ye Lubaṇa, noṇo omiyo Lubaṇa odoko lagoba, pien noṇo en pe oye lok me caden ma Lubaṇa omiyo i kom Wode. ¹¹ Caden meno en ene ni, Lubaṇa doṇ omiyowa kwo ma pe tum, dok kwo meno tye i Wode. ¹² ṇat ma tye ki Wod tye ki kwo, ṇat ma pe ki Wod pa Lubaṇa, pe tye ki kwo. Kwo ma pe tum. ¹³ Acoyo lok man botwu, wun jo muye nyin Wod pa Lubaṇa, wek wuṇe ni wuty doṇ ki kwo ma pe tum. ¹⁴ Gin ma miyo wabedo ki gen i kome en ene ni, ka walegge gin mo kun walubo gin ma en mito, ci en winyo legawa. ¹⁵ Doṇ ka waṇeyo ni en winyo legawa, waṇeyo ni doṇ watyeko noṇo gin ma walego bote. ¹⁶ Ka ce dano neno ominne tye ka timo bal mo ma pe tero dano i to, en bilego Lubaṇa, ci Lubaṇa bimiye kwo pi jo-nu ma balgi pe tero dano i to-ni. Tye bal ma tero dano i to; pe awaco ni myero waleg Lubaṇa pi kodi bal macalo meno. ¹⁷ Gin marac ducu ma dano timo, meno doṇ bal, ento tye bal mogo ma pe tero dano i to. ¹⁸ Waṇeyo ni dano ma Lubaṇa onywalo pe dok bedo ka timo bal, ento Wod pa Lubaṇa gwoke maber, miyo Larac pe gude. ¹⁹ Waṇeyo ni wan litino pa Lubaṇa, dok waṇeyo ni lobo ducu tye i te loc pa Larac. ²⁰ Dok waṇeyo ni Wod pa Lubaṇa doṇ obino, ci omiyowa nian me ṇeyo ṇat ma en aye ada. Dok wan wabedo i i ṇat ma tye ada, pien wabedo i i Wode, en aye Yecu Kricito. Man aye Lubaṇa me ada, dok man en kwo ma pe tum. ²¹ Litinona, wugwokke, pe wuwor jogi.

2 John

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot ladit. Bot dako ma giyero ki litinone ma amaro i ada, pe an keken ento kadi wa jo ducu ma ginjeyo lok me ada, ² pi lok ada ma bedo i cwinywa, dok bene bibedo kwedwa nakanaka: ³ Gum ki kica ki kuc ma a ki bot Lubanja Won, ki bot Yecu Kricito ma Wode bibedo kwedwa i ada ki mar. ⁴ Cwinya yom twatwal me noŋo ni litinoni mogo gilubo lok me ada i kit ma yam Lubanja Won ocikowa kwede. ⁵ Kombeddi doŋ alegi in dako, pe macalo dok atye ka coyo boti cik manyen ento pi en ma yam watye kwede con ca nia wa i acakki, ni wan myero wamarre kekenwa. ⁶ Man aye mar, ni myero walub cik pa Lubanja; man aye cikke, macalo iwinyo nia i acakki, ni myero wabed ki mar. ⁷ Pien lubwol dano mapol gitye guket woko i lobo, jo ma pe tuco ni Yecu Kricito obino kun tye ki kom dano; kodi dano-nu labwol dano, dok bene lakwor pa Kricito. ⁸ Wunenne kenwu wek gin ma doŋ wutyeko tic pire pe orweny woko ki botwu, wek wunoŋ mucarawu ducu. ⁹ Njat mo ma pe moko i pwony pa Kricito, ento kato mere akata anyim, dano macalo meno pe tye ki Lubanja; njat ma moko i kom pwony pa Kricito tye ki gin aryo ducu, Won ki Wod. ¹⁰ Ka njat mo obino botwu ma pe okelo pwony man, pe wujole i ot, pe wumote bene; ¹¹ pien njat ma omote noŋo oribbe kwede i ticce marac. ¹² Kadi bed atye ki lok mapol ma myero aco pire botwu, atamo ni myero pe ati ki karatac ki vino, ento atye ki gen me bino ka nenowu, ci doŋ abilok kwedwu waŋ ki waŋ wek yomcwinywa ocobbe maber. ¹³ Litino pa lameru ma giyero gumoti.

3 John

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot ladit. Bot larema Gayo ma amaro i ada. ² Larema ma amaro, alego Lubanja omi ibed maber i gin ducu, dok omi komi obed mayot. Anjeyo ni itye maber i cwinyi. ³ Abedo ki yomcwiny mada i kare ma utmego mogo gubino kany, ma gumiyo caden ma mako kit me ada, kit macalo in giri ilubo lok ada. ⁴ Pe tye gin mo ma dok miya abedo ki yomcwiny madit makato me winyo ni litinona gitye ka lubo lok ada. ⁵ Larema ma amaro, in lagen mada i ticci ma itiyo pi utmegiwa, makatone bot welo ma pe injeoyi, ⁶ ma gumiyo caden i kom marri i nyim lwak dano ma guye Kricito. Tim ber ikonygi i kit ma myero, i wotgi i tic pa Lubanja. ⁷ Pien gucako wotgi pi nyin Kricito, pe gugamo gin mo ki bot jo ma pe guye Lubanja. ⁸ Pi meno, myero wakonyu kodi jo macalo meno, wek omi wan bene wadok lutic wadigi i tito lok me ada. ⁹ Doŋ atye ko coyo lok mogo bot lwak dano muye Kricito, ento Diotrepe, ma mito kette kene me bedo latel wigi, pe oye twerona. ¹⁰ Mumiyo ka abino, ci abipoyo wigi i gin ma en obedo ka tiyone, kun koko lok mogo maraco i koma. Pe meno keken en kwero bene jolo utmegiwa, kun bene geŋo jo ma mito jologi woko, dok ryemogi woko ki i kin lwak dano muye Kricito. ¹¹ Larema ma amaro, pe ilub gin marac, lub gin maber. njat ma timo gin maber en dano pa Lubanja; ento njat ma timo gin marac pud peya oneno Lubanja. ¹² Jo ducu gumiyo caden maber i kom Demetrio, kadi lok ada obedo caden pire; an bene amiyo mera kumeno, in bene injeyo ni caden ma amiyo obedo ada. ¹³ Atye ki lok mapol ma myero aco boti, ento pe amito ni aco ki kalam ki vino. ¹⁴ Atye ki gen me neni oyot, ka wek doŋ wabilok waŋ ki waŋ. ¹⁵ Kuc obed boti. Luremwa gumoti. Mot luremwa, mot njat acel acel ki nyinje

Jude

Chapter 1

¹ Waraga man oa ki bot Juda ma latic pa Yecu Kricito, ma omin Yakobo. Bot jo ma Lubanja olwoŋogi ma gibedo i mar pa Lubanja Won, ma Yecu Kricito tye ka gwokogi. ² Kica, kuc ki mar myero omedde botwu. Lupwony ma lugoba ³ Lurema, onoŋo atemo ki tekka ducu me coyo botwu waraga pi lok i kom larre ma wan ducu waribbe iye, ci aneno ni myero aco acuk kwede cwinywu wek wulweny matek pi niye ma yam doŋ gimioy bot jo pa Lubanja kicel ma doŋ otyeko lok ducu. ⁴ Pien jo mogo ma pe gilworo Lubanja gilippe aliba me donyo i kinwa, gin jo ma kop ma yam giŋolo i komgi doŋ ginyuto woko con i coc ma yam gicoyo. Gin guloko kica ma Lubanja omiyowa odoko tim me coco, gukwero Laditwa acel keken-ni ma en aye Rwotwa Yecu Kricito. ⁵ Nia Wun jo ma yam doŋ gimioy wuŋeyo lok man con, koŋ amito dok apo wiwu ni, Rwot ma yam olaro jo Icrail ki i lobo Ejipt, lacenne en dok otyeko jo ma pe guye en woko. ⁶ Lumalaika ma yam pe gigwoko ka locgi ma gimioy botgi, ento guweko katedogi woko, en ogwokogi ka macol ki nyor ma ri nakanaka, nio wa i kare me ŋolo kop i nino madit; ⁷ macalo yam jo Codom ki Gomora ki gaŋi madoŋo ma i njeti, gudonyo i tim me coco ki par maraco ma pe obedo me anywalli, macalo gin, ci giŋolo botgi can me mac ma pe to, gin mubedo macalo lanen bot jo ducu. ⁸ Nen kadi kit meno, jo-nu bene i kit acel-lu, i lek ma gin leko, gubalo komgi woko, gukwero ker pa Lubanja woko, dok guyeto wegi deyo-gu bene ayeta. ⁹ Ento i kare ma Mikael, lamalaika madit, yam olwenyo ki Catan kun pyem kwede pi kom Moses, en yam pe oŋwette pi ŋolo kop mo me yet, ento oloko ni, “Rwot myero ojuki.” ¹⁰ Ento jo magi giyeto gin ma pe ginian iye, ento gin ma ginjeyo pi lubo kit ma giketogi kwede, macalo lee ma pe ryek, tye ka tyekogi woko. ¹¹ Gibineno can ma rom man! Pien gilubo kit pa Kain, giketo tek mada i tam mogo ma pe atir pi mito lim kit macalo yam Balaam otimo, dok bene gito woko pi pyem kit macalo yam Kora ojemo kwede, ¹² Gikelo lewic i karamawu me mar ka gicamo matek mukato kare laboŋo lworo, kun giparo pi komgi keken. Gubedo calo pol ma pii pe iye ma yamo kolo; girom ki yadi ma nyiggi pe nen i kare me cekgi, ma giputo lwitgi woko, yam guto kiryo. ¹³ Gical bene ki nam ma twagge mager ki bwoyo me lewicgi; gin lakalatwe ma wirre atata ma Lubanja otyeko yubo kakagi woko i kabedo macol licuc pi kare ma pe gik. ¹⁴ Magi gin aye gin ma yam Enoka, ma obedo dano me abiro nia i kom Adam, yam otito pire macalo lanebi ni, “Wunen, Rwot bibino ki lwak jone malen mapol ata, ¹⁵ ka ŋolo kop i kom jo ducu, ki ka miyo kop wek olo jo ducu ma pe gilworo Lubanja pi timgi ma pe

gilworo kwede Lubanja, ki pi lok ducu me gero ma lubalo ma pe gilworo Lubanja guloko i kome.”¹⁶ Meno gin jo ma bedo kar njur anjura, ma gipyem apyema, kun gilubo mitgi keken, doggi oponj ki loko lok me wakke keken, gidworo dano wek ginonj gin ma cwinygi mito.¹⁷ Ento wun lurema ma amaro, myero wupo i lok ma yam lukwena pa Rwotwa Yecu Kricito gutito pire con.¹⁸ Gin yam gutito botwu ni, “I kare me agikki lunjala bibedo tye, ma gibilubo mitigi keken, ma pe gilworo Lubanja.”¹⁹ Jo ma kit meno gin aye lukel apokapoka, gin jo me lobo man, Cwiny pa Lubanja pe botgi.²⁰ Ento wun luwota, wudonj matek i niyewu malenj twatwal-li, kun wulego Lubanja i Cwiny Malenj.²¹ Wugwokke kenwu i mar pa Lubanja, wukur kica pa Rwotwa Yecu Kricito nio wa i kwo ma pe tum.²² Wubed ki kica i kom jo mogo ma gitye ka cabbe acaba,²³ wular jo mogo ma kit meno kun wuceyogi woko ki i mac. Wubed ki kica i kom jo mogo kun wulworo bene, dok wukwer bene ruk ma bal me kom tye iye.²⁴ Deyo obed bot njat ma twero gwokowu miyo pe wupoto, dok ma twero miyo wucunj labonjo roc mo i nyim deyone ki yomcwiny.²⁵ Deyo, dit, loc ki twer ducu obed bot Lubanja acel keken, ma Lalarwa, pi Yecu Kricito Rwotwa, cakke ma peya giketo lobo, nio koni, ki kare ma pe gik. Amen.

Revelation

Chapter 1

¹ Man aye gin ma Lubanja onyuto bot Yecu Kricito, wek omi en bene onianj luticce i kom gin ma myero otimme oyotoyot i kare me anyim. En yam ocwalo lamalaika bot laticce Jon wek otitte onje.² ka donj lacer i njeye Jon olokke odoko caden me lok ma Lubanja owaco, dok caden i kom lok me caden ma yam Yecu Kricito omiyo, kun bene otito pi gin ducu ma en oneno.³ Njat ma kwano lok ma gitito i buk man i nyim lwak tye ki gum, jo ma winyo bene tye ki gum, ki jo ma lubo gin ma gicoyo iye bene tye ki gum, pien kare donj cok.⁴ Lok man Jon mucwalo bot lwak muye Kricito ma gitye i kabedo abiro mapatpat i Acia: Kica ki kuc obed botwu, ma oa ki bot Lubanja ma tye, ma yam obedo tye wa con, dok ma bibino, kun a ki bot cwiny abiro ma gitye i nyim komkerre,⁵ ki ma a bene ki bot Yecu Kricito, lacaden ma genne, latin kayo i kin jo muto, kabaka madit ma loyo luker ducu ma i wi lobo-ni. Deyo obed bot njat ma marowa, ma nene ogonyowa woko ki i twec me balwa ki remone,⁶ ka donj olokowa wadoko lwak ma en loyo, kun wadoko ajwagi pa Lubanjane ma Wonne bene. Deyo ki twero me loc obed bote nakanaka. Amen.⁷ Nen, en tye ka bino ki pol, dano ducu gihinene ki wangi, kadi jo ma yam gucobe; kaka ducu me wi lobo bikumo pire. Kit meno ada. Amen.⁸ “An Alupa ki Omega”, man Rwot Lubanja ma owaco, en Lubanja ma tye, dok ma yam onono tye con, doki ma bibino, en Won Twere Ducu.⁹ An Jon, ominwu ma oribbe kwedwu i can ki i ker ki i diyo cwiny me ciro can ma wabedo kwede i Yecu. Onono atye i cula ma gilwonjo ni Patimo, pien onono atito lok ma Lubanja oloko, ki lok me caden ma Yecu omiyo.¹⁰ Cwiny Malenj yam oyuto tamma woko i nino pa Rwot, ka donj cut awinyo dwane malono jo tunj i njeya ma winnye calo koko tum ma gikuto.¹¹ kun wacca ni, “Co gin ma itye ka nenone i buk-ki, ka donj icwal bot lwak jo muye Kricito ma gitye i kabedo abiro mapatpat, i Epeco, i Cumurna, i Pergamo, i Tuatira, i Cardic, i Piladelpia ki i Laodikia.”¹² Ci alokke me neno dwane ma onono tye ka lok kweda-ni. I kare ma donj alokke, ci aneno okar-mac me jabu abiro;¹³ i dye okar-mac abiro-nu aneno iye njat mo ma cal ki wod pa dano. Dano-nu orukke woko ki jor mabor, ki del me jabu ma otweyo i kore.¹⁴ Yer wiye onono tar calo yer romo matar, tar calo pee; ki wane bene onono obedo calo leb mac ma lyel,¹⁵ tyene aryo ducu onono calo mola ma giliyo i keno, ka lacer donj girudo woko odoko malenj, kun dwane mor winnye calo mor pa pii ma corre.¹⁶ Onono omako lakalatwe abiro i cinje tunj lacuc, ki pala lucwan mabit ryoryo okatti ki i doge, kun onono nyime tye ka ryeny calo cerj ma ryeny matek.¹⁷ Ka donj anene, ci apoto woko piny ka tyene calo njat muto. Ento en oketo cinje lacuc i koma kun wacca ni, “Pe ilwor, an aye njat mukwonjo ki me agikkine,¹⁸ an njat ma kwo-ni. Yam onono ato woko, ento konj inen, kombeddi atye kwo, abibedo kwo matwal. Dok bene layab me To ki me Lyel tye bota.¹⁹ Kombeddi donj ico gin ma itye ka nenone-ni, gin ma tye ki gin ma bitimme lacer i anyim.²⁰ Konj agonny tyen lok me munj me lakalatwe abiro ma ineno i cinja tunj lacuc, ki okar-mac abiro me jabu. Lakalatwe abiro gin aye lumalaika pa lwak muye Kricito ma gitye i kabedo abiro mapatpat, donj okar-mac abiro-ni gin aye lwak muye Kricito ma gitye i kabedo abiro mapatpat.

Chapter 2

¹ “Bot lamalaika pa lwak muye an ma gitye i Epeco co kit man ni, ‘Man lok pa njat ma omako lakalatwe abiro i cinje tunj lacuc, ma tye ka wirre i dye okar-mac abiro.’² “Anjeyo ticci ducu, kit ma icanne kwede ki kit ma idiyo kwede cwinyi. Anjeyo bene kit macalo pe itwero ciro kwede tim pa jo maraco, ento itemo jo ma gilwonje kengi ni gin lukwena, kun gin gigi pe lukwena, mumiyo bene donj inono ni gin lukwena ma lugoba.³ Anjeyo itye ka diyo cwinyi, kun ciro can pi nyinja, dok bene pud pe iol giri.⁴ Ento atye ki lok man i komi, pien donj iweko mar ma onono yam itye kwede mukwonjo ca-ni woko.⁵ Konj ipo kit macalo onono ipoto kwede i kabedo mamalo ma yam io iye-ni, ka donj injut, ci icak tiyo gin ma onono ibedo ka tiyone i kare mukwonjo ca. Ka pe injut, abibino boti ci akwanyo okar-macci woko ki i kabedone.⁶ Gin maber ma onen boti en aye ni, idag tic pa jo Nikolaiti ma an bene adagi-ni.⁷ njat ma ite tye myero owiny lok ma Cwiny Malenj oloko bot lwak ducu ma guye an. Abimiyo njat ma oloyo camo yat me kwo ma tye i poto pa Lubanja.’⁸ “Bot lamalaika pa lwak muye an ma gitye i Cumurna co kit man ni, “Man lok pa njat mubedo mukwonjo ki me agikkine, njat ma yam oto ka dok ocer woko odoko kwo-ni.⁹ “Anjeyo kit ayelayela ducu ma itye ka cirone, ki can lim bene ma itye kwede (ento in ilony). Anjeyo bene yet pa jo ma giwaco ni gin Lujudaya, kun i adane gin pe Lujudaya, ento gin gubedo lwak me dul pa Catan.¹⁰ Pe ilwor can ma bipoto i komi. Nen, Catan bikwanyo jo mogo ki i kinwu bologi woko i mabuc wek etemwu. Gibibedo ka yelowu pi nino

apar. Bed dano ma lagen nio wa i to, ci don abimiya tok me deyo me kwo. ¹¹ nat ma ite tye myero owiny lok ma Cwiny Malen oloko bot lwak ducu ma guye an. Nat ma oloyo, to me aryo don pe biketo arem i kome. ¹² “Bot lamalaika pa lwak muye an ma gitye i Pergamo co kit man ni, “Man lok pa nat ma tye ki pala lucwan mabit ryoryo. ¹³ “Aneyo ka ma ibedo iye, ka ma kom pa Catan tye iye. In giri imako nyina woko matek likin, pe ikwero niyeni i koma, kadi ki i kare pa Antipac ma obedo cadenna me ada, dano ma lagen ma yam gineko i kinwu, ka ma Catan bedo iye. ¹⁴ Ento atye ki lok mogo manoknok i komi, pien itye ki jo mogo kunnu ma gumako pwony pa Balaam, ma yam opwonyo Balak me keto ariya i nyim jo Irael wek gupot i bal, kun obitogi ni gucam rinjo ma gityero bot jogi, ki me timo tim tarwan. ¹⁵ Kit meno, in bene itye ki jo mogo ma gumako pwony pa jo Nikolaiti. ¹⁶ Ka ce pe injut, ci abibino boti oyotoyot, ka don alwenyo kwedgi ki pala lucwan me dogo. ¹⁷ nat ma ite tye myero owiny lok ma Cwiny Malen oloko bot lwak ducu ma guye an. nat ma oloyo abimiye manna moyo ma onono gikano woko, abimiyo got matar bene bote, ki nyin manyen ma gicoyo i kom got meno ma nat mo pe neyo, kono en nat ma gamo ni keken aye neyo. ¹⁸ “Bot lamalaika pa lwak muye an ma gitye i Tuatira co kit man ni, “Man lok pa Wod pa Lubaŋa ma wane calo leb mac ma lyel, ki tyene ducu calo mola ma girudo malen adada. ¹⁹ “Aneyo ticci ducu, mar ma itye kwede, niyeni ki ticci me konyo dano, ki kit ma idiyo kwede cwinyi. Aneyo ni ticci ma kombeddi itye ka tiyone kato me kare mukwoŋo ca. ²⁰ Ento atye ki lok man i komi, pud iweko dako ca, Jejebel, ma lwonŋe kene ni en lanebi-ni, kun tye ka pwonyo luticca miyo ginak woko i yo me tim tarwan, ki camo rinjo mogo ma nono don gityero woko bot jogi. ²¹ Onono amiyo bote kare me nat, ento en okwero nat i tim tarwane-ni. ²² Nen, abibolo dako-nu i wi kitanda ma nono two marac, pacogge bene abibologi woko i can madit atika, ka pe gunut, gukwero lubo tim tarwan pa dako-nu. ²³ Abineko litinone woko bene, wek lwak ma guye an i kabedo ducu guye ni an anijo cwiny dano wa ki tamgi, dok abimiyo bot dano acel acel i kinwu gin ma lubo kit tic ma en otio. ²⁴ “Ento bot wun jo mukene ma wutye i Tuatira, ma pe wulubo kit pwony man, dok bene pe wupwonyo gin mo ma gilwoŋo ni ‘mun matut pa Catan’, don atito botwu ni, pe doki abimiedo yec mo mukene botwu. ²⁵ Ento wumak gin ma wutye kwede-ni aye matek likin, wan ma an adwogo. ²⁶ nat ma loyo, dok ma obedo ka tiyo ticca nio i agikki, abimiye twero me loyo lurok. ²⁷ En biloyogi ki odoo nyonyo, calo nat ma goyo agulu nidoŋi woko matitino, kit macalo an bene alimo twero ki bot Wora; ²⁸ an abimiye latwok bene. ²⁹ nat ma ite tye myero owiny lok ma Cwiny Malen oloko bot lwak ducu ma guye an.’

Chapter 3

¹ “Bot lamalaika pa lwak muye an ma gitye i Cardic co kit man ni, “Man lok pa nat ma tye ki cwiny pa Lubaŋa abiro, ki lakalatwe abiro. “Aneyo ticci ducu; itye ki nyin me bedo kwo, ento don ito woko. ² Co woko ci ijin gin ma pud onon boti-ni obed tek, ma don cok to-ni; pien anono pe icobo ticci mo kakare i nyim Lubaŋana. ³ Don ipo i kom gin ma ilimo ki ma iwinyo; gwok gin meno ento injuti. Ka ce pe ico, ci abibino boti macalo lakwo, ma in pe ineyo cawa ma abibino kwede i komi. ⁴ Kadi bed kumeno, pud itye ki jo mogo manoknok i Cardic ma peya gunywano bonnigi ki cilo. Gibiwoto kacel kweda ma nono guruko bonni matar, pien gin aye gimyo. ⁵ nat ma oloyo gibiruko kit meno ki bonni mater, dok bene pe abijwayo nyine woko ki i buk me kwo. Abituco nyine i nyim Wora, ki i nyim lumalaikane. ⁶ nat ma ite tye myero owiny lok ma Cwiny Malen oloko bot lwak ducu ma guye an.” ⁷ “Bot lamalaika pa lwak muye an ma gitye i Piladelpia co kit man ni, ⁸ “Man lok pa nat malen ki me ada, ma en aye tye ki layab pa Daudi, en nat ma ka oyabo ci nat mo pe dok loro, ka oloro, ci nat mo bene pe dok yabo. “Aneyo ticci ducu. Nen, don atyeko cibo doggola ma oyabbe woko i nyimi, ma nat mo pe twero lorone. Aneyo ni tekoni nok, ento kadi bed kumeno, don imako lokka, dok bene pe ikwero nyina. ⁹ Nen, abimiyo lwak me dul pa Catan, jo ma yam gubedo ka cayi ma giwaco ni gin Lujudaya, kun i adane gin pe Lujudaya, ento giloko lok goba, nen, abimiyo gibino giriebbe piny i te tyeni, wek gunian ada ni an amari. ¹⁰ Pien imako lokka me diyo cwiny i ciro can, an bene abigwoki maber i kare me omo cwiny, ma tye ka bino i kom wi lobo ducu, me temo jo ma bedo i wi lobo-ni. ¹¹ Abebino oyotoyot. Mak gin ma itye kwede-ni matek likin, wek nat mo pe oma lalukanani woko. ¹² nat ma oloyo, abimiyo doko wir i ot pa Lubaŋana, pe bia kato woko ki iye. Abicoyo nyin Lubaŋana, ki nyin gan pa Lubaŋana i kome, Jerucalem manyen ma bia ki i polo bot Lubaŋana bibino piny, dok bene ki nyina kikome manyenne. ¹³ nat ma ite tye myero owiny lok ma Cwiny Malen oloko bot lwak ducu ma guye an.’ ¹⁴ “Bot lamalaika pa lwak muye an ma gitye i Laodikia co kit man ni, “Man lok ma oa ki bot Amen, ma en aye caden ma genne ki me ada, gin ducu ma Lubaŋa oketo yam ocakke ki i kome. ¹⁵ “Aneyo ticci ducu. Pe injic, dok bene pe ilyet. Onono twero bedo ber ka nene ibedo njic nyo lyet! ¹⁶ Don kit macalo onono ibedo mormor, pe ibedo njic dok bene pe ibedo lyet, abinuli woko ki i dogo. ¹⁷ Pien in don iwacci, “An alony, don atye ki gin ducu ma miyo abedo ki kwo maber, gin mo pe ma doki amito.” Ento kun pe ineyo ni in aye nat ma piny don oloyo atika, ma imiyo kica mako dano i komi twatwal, in laca, wani oto woko, dok bene ibedo munero. ¹⁸ Pi meno amiyo ryeko boti me wilo jabu malen ma giliyo woko maber ki mac ki bota, wek omi idok lalonyo. Wil bene bonni matar ki bota me arukani wek ium ki lewic me bedoni munero wek pe don onen, ki yat mo bene me wiwo wani, wek inen piny. ¹⁹ Agoyo jo ma an amarogi, apwonyogi dok atirogi; pi meno ket tek injut woko. ²⁰ Nen, acun i doggola kun adwoŋo. Ka ce nat mo owinyo dwana ci oyabo doggola, abidonyo bote ka acamo cam kacel kwede ki en bene camo kacel kweda. ²¹ nat ma oloyo, abimiye twero me bedo kacel kweda i wi komkerra, kit macalo an bene don aloyo ci abedo kacel ki Wora i wi komkerre-ni. ²² nat ma ite tye myero owiny lok ma Cwiny Malen oloko bot lwak ducu ma guye an.’ ”

Chapter 4

¹ Lacen ka man otum, dok aneno doggola mo i polo ma onono tye twolo. Don dwan mukwoŋo ma onono awinyo obedo ka

lok kweda calo koko tum-mi, owacci, “It ibin malo kany, ci abinyutti gin ma bitimme lacer i ne man.”² Cutcut Cwiny Malen oyuto tamma woko, ci aneno komker ma gicibo i polo, ma dano mo onono obedo i wiye.³ Nat ma onono obedo i wi komker ca onono ryeny calo got me wel matarre ki makwarre, ki danyu ma nen calo emeradi orumo komker woko dyere.⁴ Ka dok komker mukene pyeraryo wiye anwen orumo komkerre woko dyere, ki ludojo pyeraryo wiye anwen bene gubedo i wi komker magi, ma guruko bonji matar, kun gurwako bene lalukana me jabu me deyo i wigi.⁵ Onono tye gin mo ma wil awila calo lutkot ki i kom komker-ri, ki dwan mapol winnye iye, ki gin ma mwoc amwoca calo mwoc pa kot. I nyim komker onono tye iye dog mac raa abiro ma tye ka lyel, ma gin aye cwiny pa Lubana abiro.⁶ Ka dok aneno i nyim komker meno onono tye iye gin ma nen calo nam me kiyo malen calo gwenj ma mil amila. Dok lee makwo anwen gurumo komker woko dyere i nje tunji ki tunji, wangi pol ma mogo tye tunj i nyimgi ki mogo tye yo tunj i nje.⁷ Lee makwo mukwono onono nen calo labwor, ki me aryone onono nen calo twon, lee makwo me adekke waje nen calo wanj dano, ki lee makwo me anwenne onono nen calo ocur ma tye ka tuk.⁸ Don lee makwo anwen-ni onono lee acel acel bwome tye abicel, ma wangi nonjo pol ata, muromo komgi woko ducu ki yo tunj woko wa ki yo tunj i iye bene. Dyecenj ki dyewor pe giweko wer ni, “Rwot Lubana Matwero-ducu lenj, leg dok lenj, en nat ma yam tye con, koni tye, dok bibino!”⁹ I kare ducu ka lee makwo-gu gimiyi deyo ki woro ki pwoc bot nat ma obedo i wi komker ca, ma bedo kwo nakanaka,,¹⁰ ci ludojo pyeraryo wiye anwen-ni giryebbe piny i nyim en nat ma obedo i wi komker ca, ci guworo en nat ma bedo kwo nakanaka-ni; dok gubolo lalukanagi i nyim komker kun giwero ni,¹¹ “Rwotwa ki Lubanawa, in imyero me nonjo deyo ki woro ki teko, pien in aye ma yam iketo jami ducu, dok bene pi mitti omiyo gubedo tye, meno aye gin mumiyo yam giketogi.”

Chapter 5

¹ Onono bene aneno buk adola tye i cinj nat ma obedo i wi komker-ri tunj lacuc, ma gicoyo woko ducu ryoryo, tunj iye wa ki tunj neye bene, dok gimwono ki ginanena abiro.² Dok aneno lamalaika mo matek twatwal ma onono tye ka tito lok ki dwan malono ni, “Ana ma myero me yabo buk adola-ni, ki me yabo ka ma gimwono kwede woko?”³ Pe tye nat mo i wi polo, kadi i wi lobo, kadi piny i te lobo ma twero yabo buk adola-ni kadi wa neno iye bene.⁴ Ci akok matek pien pe ginono nat mo ma myero me yabo buk adola nyo kadi me neno iye.⁵ Cutcut nat acel i kin ludojo owacca ni, “Pe ikoki. Nen, Labwor ma i kaka me Juda, Lwit yat pa Daudi, en aye don oloyo, pi meno en twero yabo buk adola ki yabo ginanenane abiro ma gimwono kwede-ni woko.”⁶ Lacer dok aneno Latin romo ma ocunj i kin komker ki lee makwo anwen ki i kin ludojo, nen calo don gineko woko. Onono tunj tye abiro, ki waje bene tye abiro, ma gin cwiny pa Lubana abiro, ma en ocwalo i wi lobo ducu.⁷ Ci en ocito okwanyo buk adola woko ki i cinj nat ma onono obedo i wi komker ma onono omako tunj lacuc-ci.⁸ I kare ma don en okwanyo buk adola-ni woko, ci lee makwo anwen-ni ki ludojo pyeraryo wiye anwen-ni guryebbe piny i nyim Latin romo, kun nat acel acel i kingi omako nana, ki atabo jabu ma guponj ki odok eceta, ma en aye lega pa jo pa Lubana.⁹ Ci gubedo ka wero wer manyen ma waco ni, “In imyero me kwanyo buk adolani, ki me yabo ginanena ma gimwono kwede, pien yam gineki woko, dok pi remoni ikoko dano pi Lubana, ma gua i kaka mapol mapatpat, ki i leb ki rok mapatpat ducu,¹⁰ ilokogi gudoko lwak pa Lubana ma en loyo, ma gin aye don ajwagi ma gitiyo bote, gin bene gibilojo lobo.”¹¹ Ka dok aneno, ci awinyo dwan lumalaika ma welgi pe kwanne, alip ki alip, ma gurumo komker woko, ki lee makwo ki ludojo,¹² kun giloko ki dwan malono ni, “Latin romo ma gineko-ni en aye ma myero me nonjo twero, lonyo, ryeko ki teko, woro ki deyo kacel ki pwoc!”¹³ Ka dok awinyo ginaketa ducu ma tye i polo, ki i wi lobo, ki piny i te lobo, ki ma gitye i nam-gu ki gin ducu ma tye iye, ma giloko ni, “Pwoc ki woro ki deyo ki twero obed nakanaka bot nat ma obedo i wi komker, ki bot Latin romo!”¹⁴ Ci lee makwo anwen-ni gugamo ni, “Amen!” cutcut ludojo guryebbe piny guworo Lubana ki Latin romo.

Chapter 6

¹ Lacer aneno Latin romo oyabo kabedo acel ka ma onono gimwono ki i kin kabedo abiro-ni, ci awinyo lee acel ki i kin lee makwo anwen ca oloko ki dwan macalo mor kot ni, “Bin!”² Ka dok aneno aguragura matar, ki nat ma nweco kwede onono omako atum. Gimiyi lalukana, ci en ocito woko kun loyo lweny, dok bene ni wek ebed ka loyo lweny.³ Ka don oyabo ka ma gimwono me aryone, ci awinyo lee makwo me aryone ka loko ni, “Bin!”⁴ Cutcut aguragura mukene makwar adada oa ki woko obino odonyo; nat ma nweco kwede gimiyi twer me kwanyo kuc womo ki i wi lobo, wek dano gubed ka nekke kekengi, dok bene gimiyi pala lucwan madit me lweny.⁵ Ka oyabo ka ma gimwono me adekke, ci awinyo lee makwo me adek ka loko ni, “Bin!” Cutcut atugi neno aguragura macol; onono nat ma rinjo kwede omako mijan i cinje.⁶ Lacer dok awinyo dwan ma oa ki i kin lee makwo anwen-ni kun loko ni, “Nano agwata acel welle cilinj abic, cayiri agwata adek welle cilinj abic ento moo ki konjo vino pe ibalgi!”⁷ I kare ma dok oyabo ka ma gimwono me anwenne, ci awinyo lee makwo me anwenne ka loko ni, “Bin!”⁸ Ka dok aneno aguragura ma obedo kibworo, nat ma nweco kwede onono nyinje To, kun Lyel onono lubo kore. Omiyogi twero i kom dul lobo acel me anwen me neko dano ki pala lucwan, ki kec, ki two gemo, ki lee tim mager.⁹ I kare ma oyabo ka ma gimwono me abicce, aneno tipo pa jo ma ginekogi pi lok pa Lubana ki pi bedo caden me lok meno; aneno tipogi tye i te keno tyer.¹⁰ Gukok ki dwan malono ni, “Ai Rwot Madit, Rwot malenj ki me ada, abitero kare ma rom mene ma nonjo peya injolo kop, dok ma nonjo peya iculo kwor me remowa i kom jo ma bedo i lobo?”¹¹ Ci gimiyi jor matar bot nat acel acel, ka gicikogi ni pud konj don guywe pi kare mo manoknok, nio wanj ma wel lutic wadigi ki utmego ma gibinekogi calo gin ocobbe kakare.¹² I kare ma en oyabo ka ma gimwono me abicelle, aneno, ci nen, oyenjen oyeno lobo matek twatwal, omiyo cenj ocido woko macol lucuc calo bonjo cola, ki dwe odoko kwar calo

Chapter 7

remo.¹³ Lakalatwe me polo guo woko piny lirutrut calo nyig yat oduro me cwir ma poto ki i janje ka yamo ma okodo matek oyerjo.¹⁴ Ci polo bene orwenyo woko liwen calo karatac ma gidolo, kadi ki got ki cula nam gikobogi woko ducu ki ka-kargi.¹⁵ Ka donj luker me lobo, ki jo ma pigi dito, ki ludito me mony ducu, lulonyo ki wegi twero ki jo ducu ma i wi lobo, opii ki jo ma gilone kengi, gukanne woko i boro ki i kin got mubar ma i godi ducu,¹⁶ kun giwaco bot godi madoño ki godi matino ni, “Wupot i komwa ci wuumwa woko ki i wanj nat ma obedo i wi komker, ki i akemo pa Latin romo;”¹⁷ pien nino madit me akemogi donj oo, ci anja ma bitwero cun iye?”

Chapter 7

¹ Lacen aneno lumalaika anwen gucunj i but lobo anwen ducu, ma gigenjo yamo me lobo woko, wek yamo mo pe okod i lobo, nyo i nam, kadi ki i kom yat mo.² Dok aneno lamalaika mukene ma ito cito malo ki ka ma ceñ tuc ki iye, onono tye ki lanyut pa Lubana makwo. Ci okok ki dwan malono bot lumalaika anwen ma onono gimiyogi twero me balo lobo ki nam,³ kun wacci, “Pe wubal lobo nyo nam kadi ki yadi, nio wanj ma donj waketo lanyut i tur nyim lutic pa Lubanawa.”⁴ Ka dok awinyo bene wel dano ma giketo lanyut i komgi, gubedo dano alip miya acel ki pyeranwen wiye anwen, ma gua ki i kaka pa jo Irael ducu.⁵ I kaka pa Juda giketo lanyut i kom dano alip apar wiye aryo. I kaka pa Reuben giketo lanyut i kom dano alip apar wiye aryo. I kaka pa Gad giketo lanyut i kom dano alip apar wiye aryo.⁶ I kaka pa Acer giketo lanyut i kom dano alip apar wiye aryo. I kaka pa Naputali giketo lanyut i kom dano alip apar wiye aryo. I kaka pa Manace giketo lanyut i kom dano alip apar wiye aryo.⁷ I kaka pa Cimeon giketo lanyut i kom dano alip apar wiye aryo. I kaka pa Levi giketo lanyut i kom dano alip apar wiye aryo. I kaka pa Icarar giketo lanyut i kom dano alip apar wiye aryo.⁸ I kaka pa Jabulon giketo lanyut i kom dano alip apar wiye aryo. I kaka pa Yucepu giketo lanyut i kom dano alip apar wiye aryo. I kaka pa Benjamin giketo lanyut i kom dano alip apar wiye aryo.⁹ Lacen aneno lwak dano mapol ata, ma nat mo pe romo kwano welgi, ma gua ki i rok ducu, ki i kaka ducu, ki dano ducu me wi lobo, ki leb ducu, ci gucunj i nyim komker ki i nyim Latin romo, ma gurukke ki jor matar, kun gumako janj otit i cingji.¹⁰ Ci gidanije ki dwan malono ni, “Laro dano tye bot Lubanawa ma obedo i wi komker, ki bot Latin romo!”¹¹ Lumalaika ducu onono gucuno gurumo komker woko dyere, gurumo bene ludono ki lee makwo anwen-ni, ka guryebbe piny i nyim komker ci guworo Lubana,¹² kun giwacci, “Amen! Pak ki deyo ki ryeko ki pwoc, ki woro ki twero ki teko obed bot Lubanawa nakanaka. Amen.”¹³ Ci nat acel ki i kin ludono oloko kweda, kun penya ni, “Jo magi ma guruko jor matar-ri anagi, gua kono ki kwene?”¹⁴ Adokke iye ni, “Ladit, in ineyo.” En dok owaco bota ni, “Magi aye gin jo ma gua ki i can madit atika, gin bene donj gutyeko lwoko jorgi i remo pa Latin romo odoko matar adada.”¹⁵ Pi meno, donj gitye i nyim komker pa Lubana, ma gitiyo bote i ode dyecenj ki dyewor; nat ma obedo i wi komker bibedo i kingi kun gwokogi.¹⁶ Kec pe dok binekogi, kadi orwo pii bene pe dok binekogi, ceñ pe dok biwanjogi, kadi kit lyeto mo bene.¹⁷ Pien Latin romo ma tye i dye komker bibedo lakwatgi; en bitelogi terogi i wanj it me pii me kwo, Lubana bene bidunyo pig wanji woko ducu ki i wanji.”

Chapter 8

¹ I kare ma Latin romo oyabo ka ma gimwono me abiro, polo oliñ woko litik pi kare ma romo nucu cawa kulu.² Ci lacen aneno lumalaika abiro ma gicunj i nyim Lubana kare ki kare, gimiyogi botgi tum abiro.³ Lamalaika mukene obino ci ocunj i nyim keno tyer, onono omako atabo jabu me wanjo odok eceta. Gimiyogi odok eceta mabup wek omed ki lega pa jo pa Lubana ducu i kom keno tyer jabu ma tye i nyim komker.⁴ Ci yito odok eceta ma giwanjo oa ki i cinj lamalaika ma onono tye i nyim Lubana, oduny kacel ki lega pa jo pa Lubana ocito malo.⁵ Lacen doki lamalaika okwano atabo me wanjo odok eceta, otoko lodi mac ki i keno tyer ponj atabo meno, ci obolo woko piny i lobo; cutcut kot ocako mor kun mwoc matek adada, ma nonjo lutkot wil awila, ki oyenjenj bene oyeno piny.⁶ Cutcut lumalaika abiro ma onono gitye ki tum abiro-ni guyubbe donj me kutone.⁷ Ci lamalaika mukwono okuto tumme, omiyo pee ki mac ma orubbe ki remo ocorre i lobo. Meno omiyo acel me adek me lobo owanj woko, ki acel me adek me yadi bene, ki lum madyak ducu bene owanj wok licwic.⁸ Lamalaika me anyone okuto tumme, ci gin mo ma onono nen calo got madit twatwal, ma onono mac tye ka wanjone opoto woko i dye nam.⁹ Cutcut dul acel me adek me nam odoko remo, acel me adek me gin makwo ducu ma gibedo i nam guto, ki acel me adek me mel ducu bene gunjinnye woko.¹⁰ Lamalaika me adekke okuto tumme, ci lakalatwe madit oa ki i polo opoto piny, ma lyel calo mac dog raa, opoto i kom dul acel me adek me kulu ducu, ki i wanj it ducu ma piine gunnye agunya.¹¹ Nyiin lakalatwe meno Yat roka. Dul acel me adek me pii odoko kec calo yat roka, pii meno oneko lwak dano mapol, pien onono donj odoko kec.¹² Lamalaika me anwenne okuto tumme, ci gin mo ogoyo dul acel me adek me ceñ woko, ki dul acel me adek me dwe, ki dul acel me adek me lakalatwe, mumiyo dulgi me acel me adekke odoko col; dero mo ma ryeny obedo pe pi dul acel me adek me dyecenj ki dul acel me adek me dyewor bene.¹³ Ka dok aneno, ci awinyo ocur mo tye ka koko ki dwan malono,, i kare ma onono en tye ka tuk i dye yamo kun kok ni, “Can, can, can i wi jo ma bedo i lobo, pi dwan tum mukene ma pud gudonj ma lumalaika adek donj gicok kutone!”

Chapter 9

¹ Lamalaika me abicce okuto tumme, ci aneno lakalatwe oa ki i polo opoto woko i njom, kun onono gimiyogi layab me dog bur matut ma tere pe gik.² En oyabo dog bur, ci yito oduny ki i doge calo yito ma oa ki i ruk mac madit adada ma tye i keno, ceñ ki yamo gucido woko ki yito ma oa ki i bur.³ Lwak bonyo oa ki i yito meno omukke obino i lobo oumo woko

lipuk; onono yam gimiyo botgi kit twero ma rom ki twero ma oton me lobo-ni tye kwede. ⁴ Gicikogi ni pe gubal lum me lobo, kadi gin ma twi atwiya, nyo yat mo, ento guket can i kom jo ma pe ki lanyut pa Lubana i tur nyimgi. ⁵ Pe giye ni gunek jo meno aneka, ento giyegi ni guungi auna pi dwe abic. Arem ma giwinyo pi un ma giunogi kwede onono rom ki arem ma dano ma oton okayo bedo kwede. ⁶ I kare meno dano biyenyo to, ento pe gibinono; gibimito ni gito woko, ento to bilwi woko ki botgi. ⁷ Lwak bonyo mumukke obino i lobo-ni onono ginen calo lwak aguragura ma giyubogi woko pi lweny; onono bene tye gin mogo i wigi ma nen calo lalukana jabu; wangi obedo calo wan dano, ⁸ yer wigi obedo calo yer wi mon, lakgi obedo calo lak labwor. ⁹ Korgi obedo calo nyonyo ma askari gigeno ki korgi, ma nono bwomgi nur winnye calo mor pa lwak gadigadi lweny ma lwak aguragura aye giwayo, kun gicito gilaro lweny. ¹⁰ Yibgi onono tye obedo calo lwak oton, kwirgi bene tye me kayo dano, ki twerogi me uno dano pi dwe abic onono bene yam tye i yibgi. ¹¹ Laditgi ma onono loyogi macalo kabaka obedo lamalaika me bur matut ma tere pe gik. Nyine i leb lbru onono gilwono ni Abaddon; i leb Grik gilwono ni Apollyon. ¹² Can muikwono don okato. Nen, can aryo mukene pud odon ma myero obin. ¹³ Lamalaika me abicelle okuto tumme, ci awinyo dwan mo ma a ki i twok keno tyer anwen me jabu ma tye i nyim Lubana. ¹⁴ Owaco bot lamalaika me abicel ma tye ki tum-mi ni, “Gony lumalaika anwen ma gitweyogi i dog kulu madit me Euprate-ni woko.” ¹⁵ Cutcut gigonyo lumalaika anwen ca, kun onono don giyubogi pi kare meno kikome, pi cawa meno, i nino meno, i dwe-nu me mwaka meno, wek gunek dul acel me adek pa dano ducu. ¹⁶ Wel askari me mony ma onono ginweco ki aguragura onono romo milion miya aryo; onono awinyo ka giwaco welgi. ¹⁷ Man aye kit ma lwak aguragura ki jo ma ginweco kwedgi gunen kwede bota i ginanyuta: jo ma ginweco kwedgi onono yam guruko nyonyo me geno korgi ma ranji kwar calo lodi mac, dok obedo bulu calo kidi capir, ki dok ranjine obedo calo ranji lwit opok, macalo gwen calfa. Aguragura onono wigi calo wi labwor, kun mac ki yito ki alur me kidi calfa ma wan katti ki i doggi. ¹⁸ Gemo magi adek-ki, mac, ki yito ki alur me kidi calfa ma okatti ki i doggi oneko jo ma romo dul acel me adek pa dano ducu. ¹⁹ Pien twero pa lwak aguragura meno tye i doggi ki i yibgi. Yibgi obedo calo twol mapol ma tye ki wigi, en yibgi-nu aye giketo kwede arem i kom dano. ²⁰ Jo mukene ma two gemo magi pe onekogi yam pe gunut pi gin ma onono gin kikomgi gutiyo ki cingi, pe guweko woro jogi, ki cal jogi ma gutiyo ki jabu, ki ryal ki mola, ki kidi me wel-gu, ki yadi, ma gin cal jogi ma pe gitwero neno gin mo, dok pe gitwero winyo lok mo, kadi ki wot bene pe gitwero wot. ²¹ Jo meno yam bene pe gunut pi nek ma guneko ki dano, nyo pi timgi me jokjok, kadi pi timo tim tarwan, nyo pi kwalo kwo.

Chapter 10

¹ Dok aneno lamalaika mukene matek twatwal oa ki i polo kun lor bino piny. Orukke woko ki pol, ma onono danyu tye i wiye, wan onono obedo calo cen, ki tyene onono obedo calo wir mac. ² Onono buk adola matidi tye i cine ma iye oyabbe woko. Oketo tyene tun lacuc i nam ki tyene lacam oketo i wi lobo. ³ Odañje ki dwan malono calo labwor ma moro dwane; ka odañje, ci mor pa kot omwoc amwoca ma romo tyen abiro kulu. ⁴ Ka kot don omor omwoc tyen abiro, ci ayubbe ka coc, cutcut acako winyo dwan ma a ki i polo kun wacci, “Mwon lok ma mor kot abiro-ni guwaco woko, pe ico acoya.” ⁵ Ci lamalaika ma onono aneno ocun i nam ki i lobo-ni otino cine lacuc malo i polo, ⁶ ka okwono kwon ki nyin nat ma bedo nakanaka, ma oketo polo ki jami ducu ma tye iye, ki lobo ki jami ducu ma tye iye, kacel ki nam ki jami ducu ma tye iye kun wacci, “Agalagala mo don pe, ⁷ ento ka kare oromo ma lamalaika me abiro bikuto tumme, Lubana bicobo tamme ma tye i mun kit macalo yam otito bot luticce lunebi.” ⁸ Doki awinyo ka dwan ma onono oa ki i polo-ni tye ka lok kweda tyen me aryo kun wacci, “Cit ikwany buk adola ma oyabbe ma tye i cin lamalaika ma ocun i wi nam ki i lobo-ni.” ⁹ Ci acito bot lamalaika meno, atitte ni omiya buk adola matidi-nu; ci en ogamo owacca ni, “Gam icam woko. Bibedo kec i ii, ento bibedo lim i dogi calo moo kic.” ¹⁰ Cutcut agamo buk adola matidi ca woko ki i cin lamalaika ci acamo woko. Obedo lim i doga calo moo kic, ento i kare ma don atyeko camone, obedo makec i iya. ¹¹ Ka don giwacca ni, “In myero doki itit lok pa Lubana, i kom lwak dano mapatpat ki rok ki leb ki luker ducu.”

Chapter 11

¹ Lacen gimiya lagada me pimo piny, ma obedo calo odoo, ci giwacca ni, “A icit ipim ot pa Lubana, keno tyer, ki jo ma giworo Lubana i ode. ² Ento pe ipim dyekal me ot pa Lubana ma tye woko, wek meno obedi pien don gityeko miyone woko bot jo ma pe ginoyo Lubana, gibibedo ka nyono gan malen woko pi dwe pyeranwen wiye aryo. ³ Abimiyo twero bot lucadenna aryo-ni me tito lok pi nino alip acel ki miya aryo ki pyerabice, ma nono guruko bono cola.” ⁴ Lucaden aryo-ni gin aye yadi jeituni ki okar mac tara ma cun i nyim Rwot me lobo. ⁵ Ka ce onono nat mo mito timogi rac, ci mac bicorre i doggi wan lukworgi woko liwen; don ka nat mo mito timogi rac, meno aye kit ma gibineke kwede. ⁶ Gitye ki twero me loro polo woko wek kot pe ocwer i kare ma nono gitye ka tito lok pa Lubana. Gitye-bene ki twero me loko pii wek odok remo, dok me keto can i kom lobo i yo ducu, tyen mapol kit macalo cwinyi mito. ⁷ Ka don gityeko miyo cadengi, ci lee maca ma okatti ki i bur ma tere pe gik-ki biero lweny i komgi, dok bene nekogi woko. ⁸ Ci komgi muto biradde i dye yo me gan madit, ma i carolok gilwono nyine ni Codom, ki dok ni Ejipt, en bene ka ma yam giguro iye Rwotgi i kom yatariya. ⁹ Dano ma gua ki i kin lwak me wi lobo ki i kaka mapatpat ki leb-gu ki i rok mapatpat gibeneno komgi muto pi nino adek ki nucu, kun pe giye ni giyikgi i lyel. ¹⁰ Jo ma bedo i lobo binatte i komgi, gibibedo ki yomcwiny kun gicwalo mot i kingi kekengi, pien lutit lok aryo-nu onono yam guuno dano ma bedo i lobo matek. ¹¹ Ento i ne nino adek ki nucu, yweyo me kwo oa ki bot Lubana ci odonyo i komgi, ka don gucako a malo, gucujo ki tyengi, mumiyo lwo madit twatwal omako jo ducu ma onenogi. ¹² Cutcut guwinyo dwan malono ma oa i polo kun waco ni, “Wuit wubin malo kany!” Ci guito i polo i

pol, ma lukworgi bene gineno.¹³ I cawa meno cutcut oyenyej madit twatwal oyejo piny, ci dul acel me apar me gan meno omukke opoto woko piny. Oyenyej meno oneko jo alip abiro, jo mudon lworu omakogi matek, ci gumiyo deyo bot Lubanja me polo.¹⁴ Can me aryo don okato; nen, can me adek don cok bino.¹⁵ Lacen lamalaika me abirone okuto tumme, ci dwan mogo malonjo owinnye i polo ma wacci, “Ker me lobo don odoko ker pa Rwotwa ki Kricitone, en don bibedo ka loc matwal.”¹⁶ Cutcut ludonjo pyeraryo wiye anwen ma gibedo i wi komkergi i nyim Lubanja guryebbe piny guworo Lubanja,¹⁷ kun giwacci, “Wamiyo pwocwa boti, in Rwot Lubanja Matwero-ducu, in ma itye dok ma yam ibedo tye wa con, pien don imako tekoni madit ci icako loc.”¹⁸ Lurok yam gubedo ki akemo, ci akemoni obino, ki kare me njolo kop pa jo muto, kare me miyo met me pwoc bot lutici ma lutit lokki, ki joni malen, bot jo ducu ma gilworo nyini, jo matino ki jo madojo, ki kare me neno jo ma tye ka balo lobo woko.”¹⁹ Ka don giyabo ot pa Lubanja ma tye i polo, ci canduk me gicikke onen woko i ot pa Lubanja. Kot ocalo cwer kun mor, mwoc amwoca ma lutkot wil awila, ki dwan owinnye malonjo me mor pa piny, oyenyej ocalo yejo piny, ki pee bene ocorre madwon twatwal.

Chapter 12

¹ Ginanena mo madit adada onen i polo, dako mo ma ononjo oruko cerj, kun dwe tye i te tyene, ki lalukana ma ononjo en oruko i wiye obedo lakalatwe apar wiye aryo.² Dako-nu ononjo tye ki ic, ononjo don cok nywal; cutcut arem me nywal omiyo en omukke ki koko, kun pwodde apwoda ki remcwiny ma don mito nywalo latin woko.³ Ci tinanena mo mukene dok onen i polo, min kulu mo makwar madit otuc, ma ononjo wiye tye abiro, ki tuje tye apar, kun ononjo lalukana abiro me loc tye i wiye ducu.⁴ Yibe opwodo dul acel me adek pa lakalatwe me polo, ci ocrogi woko piny i njom. Ka don min kulu madit ca ocalo cuj i nyim dako ma ononjo mito nywal ca, wek ka dako-nu onywal, ci emwony latinne woko.⁵ Ci dako-nu cut onywal latin awobi, en nat ma biloyo rok ducu ki odoo nyonyo. Ento latin meno gigamo woko, gitero bot Lubanja ki i komkerre.⁶ Ci dako-nu oa oriyo woko i dye tim, ka ma Lubanja oyubo iye kabedo pire, ka ma gibibedo ka pite iye pi nino alip acel ki miya aryo ki pyerabice.⁷ I kare meno cutcut lweny ocakke i wi polo, Mikael kacel ki lumalaikane gulwenyo i kom min kulu madit-ti. Min kulu madit-ti kacel ki lumalaikane bene gulwenyo,⁸ ento giloyogi woko, mumiyo kabedo don odoko pe pigi i wi polo.⁹ Ci gibolo min kulu madit ca woko piny i njom, ma yam obedo min kulu macon-ni, ma gilwonjo ni Ladot, ki Catan, labwol dano ma i wi lobo ducu; gibole woko piny i njom kacel ki lumalaikane.¹⁰ Cutcut awinyo dwan mo malonjo i polo ma wacci, “Kombeddi don laro dano, ki teko, ki ker pa Lubanjawa ki twero pa Kricito don oo, pien nat ma yam doto utmegiwa-ni don gibolo woko piny i njom, en nat ma yam dotogi i nyim Lubanjawa dyecen ki dyewor-ri.¹¹ Gin don guloye woko pi remo pa Latin romo, ki pi lok me caden ma gubedo ka tucone, dok bene pe guparo pi kwogi, ento gumine kengi kadi wa i to.”¹² Bed ki yomcwiny, in polo, ki wun bene ma wubedo iye! Ento wun lobo ki nam, wubineno can malit atika, pien Ladot don olor obino woko piny botwu ma tye ki akemo madwon, pien njeyo ni karene tye manok!”¹³ I kare ma min kulu don oneno, gibole woko piny i njom, ci ocalo ryemo dako ca ma ononjo onywal latin awobini.¹⁴ Ento gimiyi bwom ocur madito aryo bot dako-nu, wek oa woko ki i nyim min kulu, otuk ocit woko i dye tim, i kabedone ca ka ma gibipite iye pi mwaka adek ki nucu.¹⁵ Ci min kulu onoko pii ki i doge i kor dako-nu, piine obedo calo pii me kulu, wek pii opoj omol dako-nu woko.¹⁶ Ento lobo okonyo dako-nu, lobo onamo doge ci omwonyo kulu meno ma ononjo min kulu onoko woko ki i doge-ni.¹⁷ Kiniga omako min kulu i kom dako-nu, ci ocito oero lweny i kom likwayo pa dako ca mukene-gu ducu, i kom jo ma gilubo cik pa Lubanja, ma gimako bene lok me caden ma Yecu omiyo.¹⁸ Ka don ocun i kweyo me dog nam.

Chapter 13

¹ Dok aneno lee mo ma oa ki i nam tye ka katti woko, ma tuje tye apar ki wiye bene ononjo tye abiro, kun ononjo lalukana apar me loc tye i tuje ducu; dok i wiye ducu ononjo tye iye nyin mo ma nyuto cac i kom Lubanja.² Lee ma aneno-ni ononjo obedo calo kwac, tyene obedo calo tyen njuu mager, ki doge ononjo obedo calo dog labwor. Min kulu madit ca omiyo tekone, komkerre, ki twero madit ma en tye kwede bot lee meno.³ Aneno wiye ononjo nen calo gigoyo giketo ret iye ma gimito nekone woko, ento ret meno ma ononjo giketo i wiye-ni don ocan woko. Lobo ducu olubo lee-nu ki ur madit ma pe wacce.⁴ Dano gubedo ka woro min kulu ca pien ononjo omiyo twerone woko bot lee-nu, dok bene guworo lee-nu kun giwacci, “Aja ma obedo calo lee man, dok aja ma twero lweny kwede?”⁵ Gimiyi twero bene bot lee-nu me loko lok mogo me wakke ki me yeto Lubanja, dok bene gimiyi twero me tiyo gin ma iye mito pi dwe pyeranwen wiye aryo.⁶ Ci onamo doge me yeto Lubanja, kun yeto nyine ki ka ma en bedo iye, kun yeto bene wa jo ducu ma gibedo i polo.⁷ Dok bene gimiyi twero ma ero lweny i kom jo malen ki tayogi woko. Gimiyi bene twero me loyo kaka ducu, dano ducu ki leb-gu, wa rok mapatpat ducu.⁸ Jo ducu ma gibedo i lobo giliworo lee-nu, dano acel acel ma ononjo nyine pe gicoyi i buk me kwo pa Latin romo ma yam gineko ca, cakke wa i acakki piny.⁹ Ka nat mo ite tye myero owiny lok man.¹⁰ Ka ce ononjo yam giyubo ni gimak dano mo me bedo opii, ci gibitere woko i opii; ka ce nat mo neko dano ki pala lucwan, en bene myero gineke woko ki pala lucwan. Meno aye ka ma jo pa Lubanja myero gunyut iye kit ma giciro kwede can ki niyegi.¹¹ Lacen dok aneno lee mukene ka katti i ki njom; ononjo tuje tye aryo calo min kulu.¹² En otioy ki twero pa lee mukwonjo ca ducu ma lee-nu bene neno, kun miyo lobo kacel ki jo ducu ma gibedo iye woro lee mukwonjo, ma ret ma i wiye ononjo don ocan woko-ni.¹³ En otioy tic mogo madito ma bedo me aura twatwal, dok bene miyo mac a ki i polo bino piny i lobo ma dano bene gineno.¹⁴ Pi tic mogo ma ononjo giyene me tiyone i nyim lee mukwonjo ca, omiyo en obwolo dano ma gibedo i lobo, owaco botgi ni guyub cal mo obed ma ka-ka lee ma ononjo yam giketo ret i kome ki pala lucwan, ma pud ononjo obedo

kwo-ni.¹⁵ Giyene bene me miyo yweyo i cal lee ma giyubo ca wek omi cal lee-nu olok lok, dok bene wek omi jo ma pe gibiworo cal lee-nu ginekigi woko.¹⁶ Dok bene en omiyo giketo poyo i kom dano ducu, jo matino ki jo madito, lulonyo ki lucan, jo ma gilone kengi wa ki opii bene, i cingi tun lacuc nyo i tur nyimgi.¹⁷ Gitimo man wek dano mo pe owil jami, nyo kadi ki catone, ka pe tye ki poyo meno i kome, ma meno obedo nyin lee ca, nyo namba me nyine.¹⁸ Gin man mito ryeko. nat ma nian, ma wiye tiyo twero kwano namba pa lee-nu, pien nambane obedo namba pa dano, nambane tye miya abicel ki pyerabichel wiye abicel.

Chapter 14

¹ Lacen dok aneno Latin romo ma ocun i wi got Cion; onono jo alip miya acel ki pyeranwen wiye anwen tye kacel kwede, ma don onono gicoyo nyine ki nyin Wonne woko i tur nyimgi.² Ci awinyo dwan mo oa ki i polo ma mor calo pii ma tye ka curre, ki dok calo kot ma tye ka mor matek. Dwan ma awinyo ca onono obedo calo dwan lugo-nanja ma tye ka goyo nanagi.³ Onono gitye ka wero wer manyen i nyim komker, ki i nyim lee makwo anwen-ni, ki i nyim ludono-gu bene. Pe tye nat mo ma onono twero pwonyo wer meno, kono jo alip miya acel ki pyeranwen wiye anwen ca keken ma don gikokogi woko ki i lobo.⁴ Magi gin aye jo ma pe gubalo komgi ki timo tim tarwan ki mon, pien gugwokke gubedo jo malen; dok bene gin jo ma lubo Latin romo ka ma en woto iye ducu. Jo magi aye gin jo ma gikokogi ki i kin dano ducu, wek gubedo calo cam mukwono cek ma giyubo pi Lubana ki Latin romo.⁵ Pe giwinyo lok goba mo i doggi; gubedo labono roc mo i komgi.⁶ Dok aneno lamalaika mukene tye ka tuk wirre i dye polo; onono tye ki lok me kwena maber me atita bot jo ma gibedo i wi lobo, bot rok ducu ki kaka ki leb-gu ki jo mapatpat ducu.⁷ Ci oloko ki dwan malono ni, “Wulwor Lubana, wumi deyo bote, pien karene me nolo kop don oromo. Wuwor en nat ma oketo polo ki lobo ki nam ki wan it-gu.”⁸ Lamalaika mukene me aryone dok olubo kor lawote, kun wacci, “Babilon madit don opoto, opoto gire woko, en gan ma yam omiyo rok ducu mato konjo vino me timme me tarwan-ni.”⁹ Lamalaika mukene me adekke dok olubo korgi, kun loko ki dwan malono ni, “Ka ce nat mo oworo lee-nu ki calle, ma nono giketo poyo i tur nyime nyo i cinje,¹⁰ ci en bimato konjo vino me akemo pa Lubana, ma oonyo i kikopo me kinigane ma pe girubo ki pii, gibibedo ka une ki mac ki gwen calfa ma mac oliyo woko, i nyim lumalaika malen ki i nyim Latin romo bene.¹¹ Yito mac ma giunogi kwede bedo ka duny nakanaka cito malo, kun pe giywe i dyecen wa i dyewor bene, gin jo ma giworo lee-nu ki calle, kadi wa nat ma don giketo poyo me nyin lee meno i kome.”¹² Meno aye ka ma jo pa Lubana myero gunyut iye kit ma giciro kwede can, gin jo ma gwoko cik pa Lubana ki niyegi i kom Yecu Kricito.¹³ Dok awinyo dwan mo oa ki i polo ma wacci, “Co lok man ni, Cakke kombeddi jo ma to ma nono gitye i Rwot tye ki gum.” Cwiny Malen bene omoko lok man kun wacci, “Adada kit meno, don gibiywe ki i tic matek ma yam gubedo ka tiyone, pien ticgi ma yam gutiyo-ni lubo korgi.”¹⁴ Lacen doki aneno pol matar, ki nat mo obedo i wi pol ma cal ki wod pa dano. Lalukana jabu onono tye i wiye, ki pala kac mabit bene onono tye i cinje.¹⁵ Ka dok lamalaika mukene okatti ki i ot pa Lubana, kun danje matek bot nat ma onono obedo i wi pol-li ni, “Cwal cinji ika kac ki pala kacci, pien kare me kac don oromo, ki gin ma gikayo i lobo bene don ocek woko.”¹⁶ Kit meno nat ma onono obedo i wi pol-li oryeyo cinje i lobo ki pala kac, ci okayo gin mucek i lobo.¹⁷ Lamalaika mukene doki okatti ki i ot pa Lubana ma tye i polo, en bene onono omako pala kac mabit.¹⁸ Lamalaika mukene dok oa ki i net keno tyer obino; lamalaika meno onono tye ki twero i kom mac. Ci odanje matek bot nat ma onono tye ki pala kac mabit ca ni, “Cwal cinji ki pala kacci ci icok nyig olok me lobo, pien nyige don ocek woko.”¹⁹ Kit meno lamalaika oryeyo cinje i lobo ki pala kac, ci ocoko olok ducu me lobo, oonyo woko i bur madit me biyo pig olok me akemo pa Lubana.²⁰ Ci ginyono bur me biyo olok meno woko i ne gan, remo omol ki i bur me biyo olok, ma borre romo mairo miya aryo, ki tute piny onono mito romo cokcok futi abic.

Chapter 15

¹ Dok aneno ginanyuta mo mukene madit i polo, ma obedo bene me aura mada, gin lumalaika abiro ma gitye ki gemo abiro. Magi gin aye don gemo me agikkine, pien gin aye gimio akemo pa Lubana cobbe kakare.² Ka dok aneno gin mo ma nen calo nam me kiyo malen ma orubbe ki mac; don jo ma onono gutayo lee ca ki calle, ki namba me nyine, onono gucun i dog nam me kiyo, kun gumako nanja pa Lubana i cingi.³ Onono gitye ka wero wer pa Moses, ma obedo latic pa Lubana, ki wer pa Latin romo kun giwacci, “Ticci ducu ma itiyo bedo me aura, dok gidito, ai Rwot Lubana Won Twer Ducu! Kitti ducu tye atir dok me ada, in Kabaka ma iloyo rok ducu!”⁴ Anja mono ma pe bilworo, ai Rwot? Anja kono ma pe bipako nyini? Pien in keni aye ile. Rok ducu gibino gibio wa i nyimi, gin ducu gibiwori, pien don onen woko ka malen ni ticci ducu tye atir.”⁵ Lacen aneno ot pa Lubana, ma en kema lok me caden ma tye i polo; onono oyabbe woko,⁶ ci lumalaika abiro gua ki i ot pa Lubana gukatti woko ki gemo abiro. Onono guruko bono camanini malen adada, ma gutweyo korgi woko ki del jabu.⁷ Ci lee acel ki i kin lee makwo anwen-ni omiyo atabo jabu bot lumalaika abiro; onono atabo magi gupon woko ki kiniga pa Lubana ma bedo kwo nakanaka.⁸ Yito ma oa ki i deyo pa Lubana ki tekone omwono ot pa Lubana woko limuk, ma nat mo onono pe twero donyo iye, nio wan ma gemo abiro ma lumalaika abiro gukelo ca don otum woko liwen.

Chapter 16

¹ Dok awinyo dwan mo malono oa ki i ot pa Lubana ma waco bot lumalaika abiro ni, “Wucit wuony akemo pa Lubana ma

tye i atabo abiro ca-ni woko i lobo.”² Lamalaika mukwono ocito oonyo gin ma i i atabone woko i lobo. Ci two bur maraco ma toko kom dano atoka omako jo ma poyo pa lee ca tye i komgi ma giworo calle bene-ni.³ Lamalaika me aryone oonyo gin ma ii atabone woko i nam, ci olokke odoko calo remo pa dano muto, ki gin makwo ducu ma onono gitye i nam guto woko.⁴ Lamalaika me adekke oonyo gin ma i i atabone i kulu ki i wan it-gu ducu ci gin ducu gulokke gudoko remo.⁵ Cutcut awinyo lamalaika ma loyo pii ka wacci, “Kop ma injolo-ni injolo giri atir, in nat ma tye, yam bene ibedo tye con, in Nat Malen.⁶ Pien jo ma guoyo remo pa joni malen, ki remo pa lutit lokki, in bene imiyo botgi remo me amatagi. Kakare, can meno oporo gin ma gutimo.”⁷ Dok awinyo keno tyer ka danje ni, “Ada, Rwot Lubana Won Twer Ducu, kop ducu ma injolo bedo ada dok atir!”⁸ Lamalaika me anjwenne oonyo gin ma i i atabone woko i kom cen, dok bene giye ni owan dano woko ki mac.⁹ Lyeto mager twatwal owan dano atika, mumiyo dano guyeto nyin Lubana ma tye ki twero i kom gemo magi, pe gujut dok bene pe gumiyo deyo bote.¹⁰ Lamalaika me abic oonyo gin ma i i atabone woko i kom komker pa lee ca, ci kerre donj ocako bedo i colpiny; arem madwonj omiyo dano gukayo leghi ma pe wacce,¹¹ guyeto Lubana me polo pi arem ki bur ma otoko komgi woko, dok bene pe gujut i kom gin ma gutimo.¹² Lamalaika me abicelle oonyo gin ma i i atabone woko i kulu madit Euprate, ci piine otwo woko pi yubo yo pi wot pa luker ma gia ki yo tunj wokcen.¹³ Lacen aneno cen maraco adek ma gubedo calo ogwal ma okatti ki i donj min kulu, ki i dog lee, ki i dog lanebi ma lagoba,¹⁴ pien gubedo cen pa jok ma tiyo tic mogo me aura twatwal. Gin bene giwoto bot luker me wi lobo ducu ka cokogi woko kacel pi mony i nino madit pa Lubana Won Twer Ducu.¹⁵ (Nen, abebino macalo lakwo! Dano ma bedo ma waje twolo kun kiyo piny tye ki gum, ma kun nonjo gwoko bonjine, wek pe ewot munero, ma dano gineno kome ma pe eruko iye bonjo!)¹⁶ Gucoko luker kacel i kabedo ma gilwono i leb Ibru ni Armagedon.¹⁷ Lamalaika me abirone donj oonyo gin ma tye i atabone i dye yamo, ci dwan mo madit oa ki i ot pa Lubana, ki i wi komker kun wacci, “Donj otimme!”¹⁸ Ci lutkot ocako wil awila, mor winnye matek, ki mwoc pa kot, ki oyenyen madit oyeno piny, kit oyenyen mo ma peya yam onen cakke ma dano gubedo i lobo; oyenyen meno obedo dit adada.¹⁹ I ganj madit-ti obarre opokke dul adek, ganj pa lurok ducu gumuk gupoto woko piny. Ci Lubana opo pi Babilon ma en ganj madit, pi miye ni omat kono vino i kikopo me akemone mager.²⁰ Mumiyo cula nam ducu guriyo woko, ki godi ducu bene donj gurwenyo woko ma pe donj giromo nonjogi.²¹ Pee mapek twatwal ocorre ki i polo opoto i kom dano, kun pek pa nyig pee acel acel onono cok romo ratili miya acel; nio wan ma dano guyeto Lubana pi gemo man me pee-ni, pien gemo meno onono obedo rac ma okato kare.

Chapter 17

¹ Lacen lamalaika acel i kom lumalaika abiro ma onono gitye ki atabo abiro-ni obino bota owacca ni, “Bin wek anyutti kop ma donj ginjolo i kom dako ma lakwele marac, ma bedo i wi pii mapol-li.”² Luker me wi lobo ducu gutimo kwede abor, kadi wa jo ma bedo i lobo ma gumer ki kono vino me tim me aborre-ni.”³ Cutcut lamalaika otinja otera i tim, kun onono Cwiny Malej oyuto tamma woko, ci aneno dako mo ma obedo i wi lee mo makwar, ma gicoyo nyin mogo i kom lee-nu ma nyuto cac i kom Lubana; coc meno oromo kome ducu, lee-nu onono wiye tye abiro ki tunje tye apar.⁴ Dako-nu oruko bonjo ma obedo lamar lamar ki makwar, ma odeyo kome ki jabu, ki kidi me wel, ki tiko matar me wel-gu, kun omako kikopo jabu i cine ma oponj woko ki gin ma dano kwero, ki cilo me timme me abor-ri.”⁵ I tur nyime gicoyo iye nyin mo ma te lokke obedo me munj, ni, “Babilon madit, meg i mon ducu ma gin malaya, ki jo ducu ma gitimo tim me kwer.”⁶ Aneno dako-nu omer woko ki remo pa jo pa Lubana, dok bene ki remo pa lucaden pa Yecu ma ginekogi. Ka donj anene ci abedo ki ur madit twatwal.⁷ Ento lamalaika owacca ni, “Pino iuro? Abititti lok me munj pa dako-nu, ki pa lee ma dako obedo i wiye, ma wiye tye abiro ki tunje tye apar-ri.”⁸ Lee ma ineno-ni onono yam tye, ento kombeddi donj pe, bilor piny i bur ma tere pe gik, donj cito rwenyo woko matwal. Donj jo ma bedo i lobo ma yam pe gicoyo nyin gi i buk me kwo cakke i acakki piny gibiuo mada me neno lee-nu, pien yam con tye, kombeddi donj pe, ento bidwogo.⁹ Lok man mito tam ki ryeko. Wiye abiro-gu obedo godi matino abiro ma dako ca obedo iye.¹⁰ Gin bene gubedo luker abiro ma jo abic i komgi donj gupoto woko, acel tye, ento acel mukene peya obino. Ka obino, myero konj ori pi kare mo manok keken.¹¹ Ento lee ma yam tye ca, ma kombeddi donj pe-ni, en kabaka me aboro, ento en nat acel i kin jo abiro ca, dok bicito woko ci rwenyo matwal.¹² Donj tunj lee apar ma ineno ca gin aye luker apar ma peya gulimo twero me loc, ento myero gulim twero me loc macalo luker pi cawa acel, kacel ki lee ca bene.¹³ Jo magi onono yam tamgi tye acel, ci gumiyo twerogi ki ditogi woko bot lee ca.¹⁴ Jo-nu biero mony i kom Latin romo, ento Latin romo bitayogi woko, pien Rwot pa rwodi, ki Kabaka ma loyo luker ducu, dok jo ma tye bote aye jo ma gilwonogi, ma giyerogi ma gin jo ma genne.”¹⁵ Dok owacca ni, “Pi madwonj ma i kulu ma ineno ca, ka ma dako ma lakwele obedo iye-ni, magi aye gin dano ma i wi lobo, ki lwak rok ducu ki leb-gu ducu.”¹⁶ Donj tunj lee apar ma ineno ca, gin kacel ki lee gibikwero dako-nu ma lakwele-ni woko; gibitenye ata kun giweke donj munero, gibicamo riyo kome ci giwanjo woko ki mac.¹⁷ Pien Lubana aye ma oketo mit man i cwinygi, wek gucob tamme kun gibedo ki cwiny acel, ka wek donj gumi twerogi bot lee ca, nio wan ma lok ma Lubana owaco ocobbe kakare.¹⁸ Dako ma ineno ca en aye ganj madit ma tye ka loyo luker ducu me wi lobo.”

Chapter 18

¹ Lacen dok aneno lamalaika mukene ka lor piny kun a ki i polo, ma onono tye ki twero madit; deyone oryeny ocaro wi lobo ducu.² Ci odanje ma dwane winnye matek twatwal ni, “Babilon madit donj opoto, opoto gire woko! Donj odoko kabedo pa jogi, odoko bene ka kanne pa cen maraco ducu, ki pa winyo maraco ma i dano kwero.”³ Rok ducu gumato kono vino me timme macol me tarwan ca, luker ducu me wi lobo gutimo kwede abor, ki lucat-wil ma i wi lobo ducu donj

gumedde gudoko lulonyo pi bedone me caro ki tim twarwanje-ni ma okato kare.”⁴ Dok awinyo dwan mukene ma oa ki ipolo kun wacci, “Wun jona, wua woko ki bote, wek pe wuribbe kwede i balle, wek bene pe wunywak kwede gemo mogo ma poto i kome!”⁵ Pien balle donj odurre malo lipim, oo wa i polo, Lubanja donj opo i kom tim maraco ducu ma yam en otimo.⁶ Wutim dako-nu ki kit tim ma yam en otimowu kwede, ma en otimo, wurub gin ma en mato obed mapek twatwal i kikopone kikome ma ya en orubo iye ginamata botwu-ni.⁷ Dok wumi bote arem ki kumo ma rom ki kit ma en obedo ka wakke kwede, ki timme me caro caro. Pien en waco ki i cwinye ni, ‘An daker, abedo i wi kom, pe arom ki da-to, pe abibedo ki kumo wacel’,⁸ pi meno gemone ducu bipoto i kome i nino acel, two odeke, kumo ki kec. Gibiwanje woko bene ki mac, pien Rwot Lubanja ma njolo kop i kome tekke dit.”⁹ Donj luker me wi lobo ma yam gutimo abor kwede, ma gulubo timme me tarwanj, gibikok pire kun gidonjo oduru ma nonjo ginene donj tye ka wanj i mac kun yitone duny.¹⁰ Gibicunj wa cen pi lworu kit can ma giune kwede, kun giwacci, “Ai do, ai do! Ineno can ba, in Babilon, ganj madit dok matek! Kop ma ginjolo i komi donj opoto i komi lawanjacel.”¹¹ Lucat-wil me lobo bene gitye ka koko kun gikumo pire, pien njat mo pe ma dok biwilo jami ma oponj i melgi,¹² jabu, ryal, litino kidi me wel, tiko matar me wel, bonjo camanini maberre, bonji ma obedo lamar lamar, bonji aridi ki makwar, ki kit bao mapatpat ducu ma njwecgi kur, jami ducu ma gitiyo ki lak lyec-gu, jami ducu ma gitiyogi ki bao ma welgi malo twatwal, mola, nyonyo, ki got me gedo ma giliyo aliya maber twatwal,¹³ cinamon ki gin mogo mukene ma njwecgi kur, odok eceta me awanja, murra, odok luban, konjo vino, moo jeituni, moko mapwot ki njano, dyanj ki romi, aguragura, ki gadigadi lweny, opii, kadi wa kwo pa dano kikome.¹⁴ “Nyig yat ma yam cwinyi paro twatwal-li donj gikwanyo woko ki boti, cam mogo mamit ma pe nen atata ki jami ma gipwoyo ki wanj, donj gurweny woko ki boti, pe dok ibinonjogi matwal!”¹⁵ Lucat-wil ma yam gicato jami magi ducu, ma donj gudoko lulonyo pi ganj meno, gibicunj wa cen ka mabor pi lworu ki can ma giune kwede, kun gikok matek ma kumo kwede ni,¹⁶ “Ai do, ai do, ganj madit-ti oneno can ba, en ganj ma yam ononjo giruko woko ki bonjo camanini maberre, ki bonji ma lamar lamar ki makwar, kun gidero woko ki jabu, kidi me wel, ki tiko matar me wel bene.”¹⁷ Lonyo madit kit man-ni giketo woko tenjen lawanjacel.” Ludito me mel, ki jo ma woto i nam, ludwo mel ki jo ducu ma gitiyo tic me cato wil i nam, gucunj wa cen ka mabor.”¹⁸ Ci gudanje matek ka gunene tye ka wanj kun yito duny, kun giwacci, “Ganj mene ma ononjo yam rom ki ganj man madit-ti?”¹⁹ Ciguonyo putu i wigi, i kare ma gitye ka koko kun gikumo ma gidanje ki koko matek pire ni, “Ai do, ai do, ineno can ba, in ganj madit-ti, ka ma jo ducu ma yam gitye ki melgi i nam gudoko lulonyo pi lonyone madwonji! Giketo woko tenjen i cawa acel keken.”²⁰ Wudanje ki wer me yomcwiny, wun lwak me polo, wun jo malen, wun lukwena ki lutit lok pa Lubanja, pien Lubanja donj odwoko kop ma yam onjolo i komwu-ni i kome!”²¹ Lalaikmaa mo matek otugi kwanyo gwenj mo madit ma rom ki kidi rego, ci obolo woko i nam, kun wacci, “Babilon ma en ganj madit-ti gibitimo ki tim bwami gicanyo woko matek i njom, pe donj gibinonjo matwal!”²² Dwan lugo-nanja ki jo ma goyo wer ducu, dwan lukut nyamulere ki lukut tum pe dok biwinnye boti matwal. Dano mo ma tiyo tic me diro pe dok binonje boti matwal. Mor pa kidi rego pe dok biwinnye boti matwal.²³ Tara mo pe dok bilyel meny, kadi ki dwan lanyom ki dwan nyako ger pe dok biwinnye boti matwal; pien lucat-willi ononjo yam gin jo ma pigi dito atika i lobo yam bene ibwolo rok ducu ki tim jokjok ma ibedo ka timone.²⁴ Remo pa lutit lok pa Lubanja ki pa jo malenja, remo pa jo ducu ma yam ginekogi i lobo, ginonjo tye i Babilon.”

Chapter 19

¹ Lacen i nje man awinyo woo madwonj macalo dwan lwak dano mapol ata ma gktye i polo ma giwacci, “Aleluya! Laro dano ki deyo ki teko tye bot Lubanjawa,”² pien kop ma en njolo ducu tye ada dok atir. En donj onjolo kop woko i kom dako ma malaya-ni, ma yam obalo lobo woko ki timme me abor-ri, dok bene oculo kwor me remo pa luticce i kome.”³ Gin dok gudanje tyen me aryone kun giwacci, “Aleluya! Yito me wanjo ganj-ni duny mucido cito malo lituu nakanaka.”⁴ Ci ludonjo pyeranwen-ni kacel ki lee makwo anjwen-ni guryebbe woko piny guworo Lubanja ma obedo i wi komkerri, kun giwacci, “Amen. Aleluya!”⁵ Dwan mo dok oa ki i wi komker ma wacci, “Wupak Lubanja, wun luticce ducu, wun jo ma wulwore, jo matino wa ki jo madito.”⁶ Ka dok awinyo dwan mo ma winnye calo lwak madit ma giwo, calo mor pa pii ma corre, dok calo mor kot ma mwoc matek. Guwacci, “Aleluya! Pien Rwot Lubanjawa Won Twer Ducu, tye ka loc.”⁷ Wabedu ki yomcwiny, kun wadwore, dok bene wami deyo bote, pien kare me nyom pa Latin romo donj oo, nyako gerre bene donj oyubbe woko;⁸ gimioy bonjo camanini maberre ma ryeny dok malen en aye ni en oruki.” Pien bonjo camanini maberre-nu obedo gin ducu ma tye atir ma jo malen gitimo.⁹ Ci lamalaika owacca ni, “Co lok man ni, Jo ma gilwonjogi i karama pa Latin romo tye ki gum.” Dok owacca ni, “Lok magi lok pa Lubanja.”¹⁰ Cutcut aryebbe woko piny ka tyene ka wore, ento en owacca ni, “Pe myero itim kit meno! An latic wadiwu, dok arom ki utmegini ma gumako lok me caden ma Yecu omioy botgi-ni. Wor Lubanja.” Pien lok me caden ma Yecu omioy aye cwiny ma miyo lutit lok gitito lok pa Lubanja.”¹¹ Lacen aneno polo oyobbe, cut atugi neno aguragura matar! Njat ma obedo i wiye gilwonjo ni njat ma Genne dok me Ada, gin ma en timo ducu tye atir i njolo kop kadi wa i lweny bene.¹² Wanje ryeny calo mac, dok ononjo oruko lalukana mapol me loc i wiye; ononjo bene tye ki nyinj mo ma gigoro ma njat mo pe njeyo, kono en keken gire aye njeyo.¹³ Oruko bonjo ma ononjo giluto i remo, dok nyinj ma ononjo gilwonje kwede en aye Lok pa Lubanja.¹⁴ Lwak mony mapol me polo ma guruko bonjo camanini maberre, matar dok malen, gulubo kore ma girinjo ki aguragura matar.¹⁵ Pala lucan mabit okatti ki i dogge, ma en bineko ki lurok woko ducu, ka donj bibedo ka loyogi ki odoo nyonyo; en binyono bur me biyo konjo vino me akemo pa Lubanja mager ma en Won Twer Ducu-ni.¹⁶ Ononjo gicoyo nyinj i kom jorre ki i eme ma kwanne ni, Kabaka ma loyo luker ducu ki Rwot pa rwodi.¹⁷ Ka dok aneno lamalaika mo ocunj i cenj. En olwonjo kwa winyo ducu mapatpat ma gituk i dye

yamo ki dwan malonjo ni, “Wubin, wugurre kacel ka camo cam me otyeno ma Lubanja oyubo,¹⁸ ka camo riño kom luker, ki riño kom ludito wi mony, ki riño kom jo ma yam gin oteka, riño aguragura ki riño kom jo ma njweco kwedgi, ki riño dano ducu, jo ma gilone kengi kacel ki opii, jo matino ki madito ducu.”¹⁹ Lacen aneno lee ca ki luker me lobo guywayo monygi me lweny i kom njat ma obedo i wi aguragura kacel ki monnye.²⁰ Ento gimako lee ca woko, kacel ki lanebi ma lagoba, ma yam obedo ka tiyo tic mogo me aura i nyime, ma obwolo dano ma ononjo donj giketo poyo pa lee ca i komgi, ki ma yam ononjo giworo calle-ni. Gin aryo-nu ducu, lee ki lanebi ma lagoba, gibologi woko makwo i nam me mac, ma tye ka lyel ki gwenj calfa ma mac oliyo.²¹ Jo mudonje ducu ginekogi woko ki pala lucwan pa njat ma obedo i wi aguragura matari, ki pala lucan ma okatti ki i doge; winyo ducu guyenj woko ki riño kom dano ma gucamo.

Chapter 20

¹ Ka dok aneno lamalaika mo oa ki i polo kun lor bino piny; ononjo omako layab me bur ma tere pe gik, ki nyor mapek adada.² Ci omako min kulu madit ca, ma obedo twol macon-ni, ma en aye Ladot dok Catan bene, ka otweye woko pi mwaka alip acel,³ ci obole woko i bur ma tere pe gik, oloro dog bur woko, omwono woko bene kun oketo lanen i wiye wek pe dok omedde ki bwolo rok ducu, nio wan ma mwaka alip acel donj okato. I ne meno myero gigonye woko pi kare mo manoknok.⁴ Lacen dok aneno kamker mapol, jo ma gubedo i wigi obedo jo ma ononjo gimiyi botgi twero me njolo kop. Aneno bene tipo pa jo ma yam ginjolo njutgi woko pi miyo cadengi i kom Yecu ki pi lok pa Lubanja, gin jo ma yam pe guworo lee ca, nyo calle, dok bene ma yam pe guketo poyone i tur nyingi nyo i cingi. Gin doki gubedo kwo, gubedo ka loc kacel ki Kricito pi mwaka alip acel.⁵ Jo muto mukene-gu ducu pe dok gubedo kwo, nio wan ma mwaka alip acel donj okato. Man aye cer mukwonjo.⁶ Tye ki gum njat ma bibedo i cer man mukwonjo-ni, dok bene en dano malen pa Lubanja kikome. Jo macalo meno, to me aryo pe tye ki twero mo i komgi, ento gin donj gibibedo ajwagi pa Lubanja ki pa Yecu, dok bene gibibedo ka loc kacel kwede pi mwaka alip acel.⁷ Ka inen mwak alip acel donj otum, ci gibigonyo Catan woko ki i mabucce.⁸ Ci en bikatti woko cito ka bwolo rok ducu ma tye i but piny, ma en aye Gog ki Magog, bicokogi bene pi lweny, jo ma welgi pe kwanne ma girom ki kweyo me dog nam.⁹ Gumol gucito guket woko i wi lobo ka malac ci gurumo gony pa jo pa Lubanja ki ganj ma en maro-ni, ento mac oa ki i polo ci owanjogi woko liwenj.¹⁰ Catan ma yam obwologi-ni bene gibolo woko i nam me mac ki gwenj calfa ma mac oliyo, ka ma lee ki lanebi ma lagoba bene gitye iye ca; gibibedo ki arem nakanaka dyecenj ki dyewor.¹¹ Dok aneno komker mo madit matar, ki njat ma obedo i wiye. Lobo ki polo gua ki i nyime guriño woko, ento pe dok ginonjo kabedo mo pigi.¹² Ci aneno jo muto, jo madito ki jo matino, kun gucunj i nyim komker, ononjo bene tye kenyo buk mogo ma giyabo igi woko. Giyabo bene buk mo mukene ma en aye buk me kwo. Ginjolo kop i kom jo muto kun gilubo gin ma yam gin gutiyo, kit macalo ononjo gicoyo i buk magi.¹³ Nam bene odwoko jo ma yam guto i iye-ni woko cen, To ki Lyel bene gumiyo jo muto ma yam tye botgi; ci ginjolo kop pa dano acel acel kun gilubo gin ma yam gin gutiyo.¹⁴ Gibolo To ki Lyel woko i nam mac. Nam me mac aye meno to me aryo.¹⁵ Gam mo ma yam pe ginonjo nyine gicoyo i buk me kwo, gibolo woko i nam me mac.

Chapter 21

¹ Lacen dok aneno polo manyen ki lobo manyen, pien polo mukwonjo ki lobo mukwonjo ononjo donj gurwenyo woko, kadi wa nam bene ononjo donj pe.² Ci aneno ganj malen, Jerucalem manyen, kun oa ki i polo bot Lubanja bino piny, ma giyubo woko macalo nyako ger ma gideyo pi cware.³ Ci awinyo dwan mo malonjo ma oa ki i komker kun wacci, “Nen, kabedo pa Lubanja donj tye bot dano. En bibedo kacel kwedgi, ci gin gibibedo jone. Lubanja kikome aye bibedo kwedgi, kun bene bedo Lubanjagi.⁴ En bijwayo pig wangi woko ducu. To bene donj bibedo pe, kadi kumo nyo koko, nyo arem, pien gin macon donj ducu gurwenyo woko matwal.”⁵ Ci njat ma obedo i wi komker owacci, “Nen, aketo jami ducu doko nyen.” Ka dok bene owacci, “Co lok man, pien lok magi lok ma genne dok me ada.”⁶ Ci owacca ni, “Donj otimme! An Alupa ki Omega, an acakki ki agikki. njat ma orwo neko, abimiyo mato pii me wanj it me kwo labonjo wel mo.⁷ Meno aye mot ma njat ma oloyo binonjo, ki an abibedo Lubanjane, en bene bibedo latinna.”⁸ Ento jo ma lwor, ma pe gin lugen, lutim tim mogo me kwer, lunek dano, lutim abor, lutim tim jokjok, luwor cal jogi, ki jo ducu ma gin lugoba, gibinonjo mot ma gipoko botgi i nam ma tye ka lyel mac ki gwenj calfa; meno aye to me aryo.”⁹ Ci malaika acel ki i kin lumalaika abiro ma ononjo gitye ki atabo abiro ma gemo abiro me agikki tye i igi ca, obino oloko bota kun wacci, “Bin, anyutti Nyako ger, dako pa Latin romo.”¹⁰ Cutcut otina, otera woko wa i wi got mo madit mabor twatwal, kun ononjo Cwiny Malen donj oyuto tamma woko, ka onyutta Jerucalem, ganj malen, ma oa ki i polo bot Lubanja bino piny.¹¹ Jerucalem ma ononjo tye ki deyo pa Lubanja. Ononjo ryeny calo kidi me wel madit makato ducu, ma pe nen atata, calo jacipa, dok lenj calo gwenj ma mil amila.¹² Celle ononjo dit ocudo malo likun, doge ononjo tye apar wiye aryo. Lumalaika apar wiye aryo ononjo gitye i dogcel ducu, dok bene i dogcel ononjo gicoyo iye nyin kaka apar wiye aryo pa jo Irael.¹³ Dogcel adek ononjo tye yo tunj wokcen, yo tunj acam dogcel adek, yo tunj acuc dogcel adek, ki yo tunj potocenj bene dogcel adek.¹⁴ Cel me ganj bene ononjo tye ki te gutine apar wiye aryo, ci i komgi ononjo tye iye nyin lukwena apar wiye aryo pa Latin romo.¹⁵ njat ma oloko kweda-ni ononjo tye ki odoo lagada jabu me pimo ganj ki dogcel ki cel kikome.¹⁶ Ganj meno ononjo yam twoke tye anwen ma giromrom, borre rom ki lacce, ci opimo cel ki odoone, oromo mairo alip acel ki miya abic; borre ki lacce ki borre ma odok malo ducu gubedo rom.¹⁷ En bene dok opimo cel, ci oromo futi miya aryo ki apar wiye abicel ka gipimo ki bad dano, kit macalo lamalaika opimo kwede.¹⁸ Cel ononjo gigeri ki jacipa, ki ganj mere gigeri ki jabu keken, ma nonjo nen malenj calo kiyo.¹⁹ Te guti ducu me ganj ononjo gideyo woko ki litino kidi me wel mapatpat. Mukwonjo obedo kidi ma gilwonjo ni jacipa, me aryo

capir, me adek agat, me anwen emeradi,²⁰ me abic onik, me abicel karnelian, me abiro kuricolit, me aboro berul, me abonwen topaj, me apar kuricoparac, me apar wiye acel jacint, me apar wiye aryo ameticito.²¹ Gin me loro dogcel apar wiye aryo-ni onono obedo tiko matar me wel apar wiye aryo, gin me loro dogcel acel acel gitiyo ki kit tiko-nu acel keken; yo ducu ma i gan gipeto ki jabu keken, ma nen leŋ calo kiyo.²² Pe aneno ot mo me woro Lubanja i gan meno, pien ot me woro Lubanja ki kunnu en aye Rwot Lubanja Won Twer Ducu kikome, ki Latin romo.²³ Cen nyo dwe pe bimitte i gan meno me ryeny iye, pien deyo pa Lubanja aye leŋo ma tye kunnu, ki tarane en aye Latin romo.²⁴ Leŋo ma tye iye bimiyo rok ducu giwoto maber; ki luker ducu ma i wi lobo gibikelo deyogi iye.²⁵ Pe gibiloro dogcelle i dyecen, ki dyewor bene bibedo pe kunnu.²⁶ Gibitero iye deyo ki lonyo pa rok ducu.²⁷ Ento gin mo ma kome keni pe bidonyo iye, kadi ki nat mo ma timo gin me kwer, nyo gin me goba, ento kono jo ma nyingi don gicoyo woko i buk me kwo-ni keken.

Chapter 22

¹ Lamalaika dok onyutta kulu me pii me kwo, ma mil amila lamakmak calo gwenj ma mil, ma onono mol kun a ki i komker pa Lubanja ki pa Latin romo,² onono mol lubo dye yo me gan meno. Dok bene i dog kulu ryoryo onono yat me kwo tye iye, ma tye ki nyige mapatpat ma romo apar wiye aryo, onono bene nyak dwe ki dwe. Pot yat meno onono obedo yat me cano two pa jo me rok ducu.³ Gin ma giceno pe dok binen kunnu, ento komker pa Lubanja ki pa Latin romo aye bibedo iye, ki luticce gibiwo.⁴ Gibineno wane, ki nyiŋe bene bibedo i tur nyingi.⁵ Dyewor don pe bibedo tye matwal; pe dok gibimito mac ma caro piny, nyo cen, pien Rwot Lubanja bibedo cengi, ci gin gibibedo ka loc nakanaka.⁶ Ka dok owacca ni, “Lok magi lok ma genne, dok me ada. Rwot ma en Lubanja ma loyo cwiny lutit lokke don ocwalo lamalaikane me nyuto bot luticce gin ma bitimme i kare macokcok-ki.”⁷ Nen, don acok bino.” Tye ki gum dano ma lubo lok ma gitito i buk man.⁸ An aye Jon, nat ma yam owinyo lok man dok oneno gin magi ducu. I kare ma awinyo lok man dok ma anenogi, cutcut aryebbe woko piny ka tyen lamalaika ma onyutta gin magi ka amiye woro;⁹ ento en owacca ni, “Pe myero itim kit meno! An latic wadiwu, arom ki utmegini ma gin lutit lok pa Lubanja, ki jo ma gilubo lok ma gicoyo i buk man. Wor Lubanja.”¹⁰ Ka dok owacca ni, “Pe imwon lok magi ma gitito i buk-ki woko, pien kare don cok.”¹¹ Wek lutim maraco konj gumedde ki timo gin marac jo ma cilo me bal obwoyogi gumedde ki bedo ki bal, ki jo ma kitgi atir myero gumedde ki timo gin ma tye atir, ki jo malen bene myero pud gumedde ki bedo leŋ.”¹² “Nen, don acok bino, kun akelo motta me pwoc, me culo dano acel acel muporo tic ma en otiyo.”¹³ An Alupa ki Omega, mukwoŋo ki me agikki, acakki ki agikki.”¹⁴ Jo ma lwoko ginrukagi wek gibed ki twero me camo nyig yat me kwo, ki me donyo i gan ma nono giwok ki i dogcel, jo-nu aye tye ki gum.¹⁵ I ne gan woko tye iye jo ma timo tim calo gin gwogi, lutim tim jokjok, lutim abor, lunek dano, ki luwor cal jogi, ki jo ducu ma maro loko goba, kun gitiyo bene gin me gobagoba.¹⁶ “An Yecu don acwalo lamalaikana me tito lok me caden botwu pi lwak jo muye an ducu ma gitye i kabedo ducu. An a lwit yat dok bene lakwar Daudi, an latwok ma ryeny twatwal-li.”¹⁷ Cwiny Malen kacel ki nyako ger gitye ka wacci, “Bin!” nat ma owinyo lok man bene myero ogam ni, “Bin!” nat ma orwo neko myero obin, wek nat ma mito bene omat pii me kwo labono wel.¹⁸ Don aciko jo ducu ma guwinyo lok ma gitito i buk man, ni, ka ce dano mo dok omedo lok mo iye, Lubanja bene bimeddo gemo ma gitito pire i buk kany-nyi i kome.¹⁹ Dok bene ka ce nat mo okwanyo lok mo woko ki i kom lok ma gitito i buk kany, Lubanja bene bikwanyo twerone me camo yat me kwo ki donyo i gan malen woko, ma gicoyo pigi i buk kany-nyi.²⁰ nat ma miyo caden i kom lok magi bene owacci, “Adada, binona don cok.” Amen. Rwot Yecu, bin!²¹ Kica pa Rwot Yecu obed ki jo pa Lubanja ducu. Amen.